

SPRAWOZDANIE

Z WYKONANIA BUDŻETU PAŃSTWA
ZA OKRES OD 1 STYCZNIA DO 31 GRUDNIA 2024 R.

OMÓWIENIE

Rada Ministrów
Warszawa
2025

SPIS TREŚCI

Wstęp	9
Rozdział 1	
Ocena realizacji scenariusza makroekonomicznego Polski oraz stabilizująca reguła wydatkowa	15
1.1. Ocena sytuacji makroekonomicznej Polski w 2024 r. na tle prognoz	15
1.2. Wynik sektora instytucji rządowych i samorządowych	20
1.3. Stabilizująca reguła wydatkowa	23
Rozdział 2	
Wykonanie postanowień ustawy budżetowej	25
2.1. Podstawowe wielkości określone w art. 1 i 2 ustawy budżetowej	25
2.2. Realizacja pozostałych postanowień ustawy budżetowej	37
Rozdział 3	
Dochody budżetu państwa	47
3.1. Warunki gromadzenia dochodów w 2024 r.	47
3.2. Struktura dochodów budżetu państwa	49
Rozdział 4	
Wydatki budżetu państwa	95
4.1. Wydatki budżetu państwa – informacje ogólne	95
4.1.1. Wydatki na usuwanie skutków powodzi w 2024 r.	97
4.2. Omówienie wykonania wydatków według działów i części budżetowych z uwzględnieniem różnic między wielkościami uchwalonymi a wykonanymi	101
4.3. Wydatki według grup ekonomicznych	119
4.3.1. Dotacje i subwencje	122
4.3.2. Świadczenia na rzecz osób fizycznych	155
4.3.3. Wydatki bieżące jednostek budżetowych	159
4.3.4. Wydatki majątkowe	166
4.3.5. Wydatki na obsługę długu Skarbu Państwa	174
4.3.6. Środki własne Unii Europejskiej	177
4.3.7. Wydatki na współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej	178
4.4. Informacja o realizacji programów wieloletnich	181
4.5. Wynagrodzenia w państwowej sferze budżetowej w 2024 r.	266

Rozdział 5	
Budżet środków europejskich	271
Rozdział 6	
Rozliczenia z Unią Europejską	277
Rozdział 7	
Wykonanie planów finansowych agencji wykonawczych, instytucji gospodarki budżetowej oraz państwowych osób prawnych, o których mowa w art. 9 pkt 14 ustawy o finansach publicznych	289
7.1. Agencje wykonawcze	289
7.1.1. Polska Agencja Kosmiczna	290
7.1.2. Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego	292
7.1.3. Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości	293
7.1.4. Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	296
7.1.5. Narodowe Centrum Nauki	298
7.1.6. Agencja Mienia Wojskowego	300
7.1.7. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	301
7.1.8. Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa	303
7.1.8.a. Zasób Własności Rolnej Skarbu Państwa	305
7.1.9. Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych	306
7.1.10. Rządowa Agencja Rezerw Strategicznych	307
7.2. Instytucje gospodarki budżetowej	310
7.2.1. Centrum Obsługi Kancelarii Prezydenta RP	311
7.2.2. Centrum Zakupów dla Sądownictwa Instytucja Gospodarki Budżetowej	312
7.2.3. Centrum Obsługi Administracji Rządowej	313
7.2.4. Centralny Ośrodek Informatyki	314
7.2.5. Centrum Usług Logistycznych	316
7.2.6. Centralny Ośrodek Sportu	317
7.2.7. Zakład Inwestycji Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego	318
7.2.8. Profilaktyczny Dom Zdrowia w Juracie	319
7.2.9. Krajowy Instytut Mediów	320
7.2.10. Centrum Cyberbezpieczeństwa w likwidacji	321
7.3. Państwowe fundusze celowe	322
7.3.1. Fundusz Ubezpieczeń Społecznych	324
7.3.2. Fundusz Emerytalno-Rentowy	327
7.3.3. Fundusz Prewencji i Rehabilitacji	330

7.3.4.	Fundusz Administracyjny	331
7.3.5.	Fundusz Emerytur Pomostowych	333
7.3.6.	Fundusz Pracy	334
7.3.7.	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	337
7.3.8.	Fundusz Gwarantów Świadczeń Pracowniczych	339
7.3.9.	Fundusz Solidarnościowy	341
7.3.10.	Fundusz Dostępności	343
7.3.11.	Fundusz Reprywatyzacji	344
7.3.12.	Fundusz Rekompensacyjny	346
7.3.13.	Fundusz Zapasów Interwencyjnych	348
7.3.14.	Fundusz Wsparcia Policji	349
7.3.15.	Fundusz Modernizacji Bezpieczeństwa Publicznego	350
7.3.16.	Fundusz – Centralna Ewidencja Pojazdów i Kierowców	351
7.3.17.	Fundusz Aktywizacji Zawodowej Skazanych oraz Przywieszennych Zakładów Pracy	352
7.3.18.	Fundusz Cyberbezpieczeństwa	353
7.3.19.	Fundusz Wsparcia Straży Granicznej	354
7.3.20.	Fundusz Wsparcia Państwowej Straży Pożarnej	355
7.3.21.	Fundusz Zajęć Sportowych dla Uczniów	356
7.3.22.	Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej	357
7.3.23.	Fundusz Promocji Kultury	359
7.3.24.	Narodowy Fundusz Ochrony Zabytków	360
7.3.25.	Fundusz Medyczny	361
7.3.26.	Fundusz Kompensacyjny Szczepień Ochronnych	363
7.3.27.	Fundusz Kompensacyjny Badań Klinicznych	364
7.3.28.	Fundusz Kompensacyjny Zdarzeń Medycznych	365
7.3.29.	Fundusz Gospodarki Zasobem Geodezyjnym Kartograficznym	366
7.3.30.	Fundusz Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej	367
7.3.31.	Fundusz Rozwiązywania Problemów Hazardowych	368
7.3.32.	Fundusz Wspierania Organizacji Pożytku Publicznego	370
7.3.33.	Fundusz Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego	370
7.3.34.	Fundusz Rozwoju Przewozów Autobusowych o Charakterze Użyteczności Publicznej	372
7.3.35.	Fundusz Inwestycji Kapitałowych	373
7.3.36.	Fundusz Wypłaty Różnicy Ceny	375
7.3.37.	Fundusz Rekompensaty Pośrednich Kosztów Emisji	376
7.3.38.	Fundusz Szerokopasmowy	377

7.3.39.	Fundusz Rozwoju Regionalnego	379
7.3.40.	Fundusz Edukacji Finansowej	380
7.4.	Państwowe osoby prawne	382
7.4.1.	Ośrodek Studiów Wschodnich im. Marka Karpia	386
7.4.2.	Instytut Zachodni im. Zygmunta Wojciechowskiego	387
7.4.3.	Instytut Współpracy Polsko-Węgierskiej im. Wacława Felczaka	388
7.4.4.	Instytut Europy Środkowej	389
7.4.5.	Urząd Komisji Nadzoru Finansowego	390
7.4.6.	Polski Instytut Ekonomiczny	392
7.4.7.	Krajowy Zasób Nieruchomości	393
7.4.8.	Urząd Dozoru Technicznego	394
7.4.9.	Polskie Centrum Akredytacji	396
7.4.10.	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie	397
7.4.11.	Polski Instytut Sztuki Filmowej	399
7.4.12.	Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego	400
7.4.13.	Polska Agencja Antydopingowa	401
7.4.14.	Polska Organizacja Turystyczna	402
7.4.15.	Polskie Laboratorium Antydopingowe	403
7.4.16.	Polski Klub Wyścigów Konnych	404
7.4.17.	Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie	405
7.4.18.	Wojewódzkie Ośrodki Doradztwa Rolniczego	406
7.4.19.	Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej	407
7.4.20.	Centrum Łukasiewicz	409
7.4.21.	Polska Agencja Żeglugi Powietrznej	411
7.4.22.	Transportowy Dozór Techniczny	412
7.4.23.	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	414
7.4.24.	Parki Narodowe	416
7.4.25.	Polski Instytut Spraw Międzynarodowych	417
7.4.26.	Agencja Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji	418
7.4.27.	Agencja Badań Medycznych	419
7.4.28.	Zakład Ubezpieczeń Społecznych	420
7.4.29.	Polska Agencja Nadzoru Audytowego	423
7.4.30.	Rzecznik Finansowy	424
7.4.31.	Akademia Kopernikańska	425
7.4.32.	Instytut Rozwoju Języka Polskiego im. świętego Maksymiliana Marii Kolbego	426

Rozdział 8

Wykonanie planów finansowych funduszy utworzonych, powierzonych lub przekazanych Bankowi Gospodarstwa Krajowego na podstawie odrębnych ustaw 429

Rozdział 9

Finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa 433

9.1. Potrzeby pożyczkowe netto budżetu państwa i ich finansowanie 433

9.2. Przychody i rozchody budżetu państwa 436

Rozdział 10

Państwowy dług publiczny oraz poręczenia i gwarancje Skarbu Państwa 445

10.1. Państwowy dług publiczny 446

10.2. Dług Skarbu Państwa 448

10.3. Poręczenia i gwarancje Skarbu Państwa w 2024 r. 455

Spis tablic 459

Uwaga:

mogą wystąpić różnice pomiędzy tablicami w części opisowej sprawozdania, a tablicami w częściach tabelarycznych, z uwagi na zaokrąglenia. Sumowanie poszczególnych składników zaokrąglonych kwot może wykazywać niewielkie różnice wynikające z tych zaokrągleń.

Wstęp

Zgodnie z art. 219 Konstytucji RP Sejm uchwala budżet państwa na rok budżetowy w formie ustawy budżetowej. Sprawozdanie z wykonania tej ustawy Rada Ministrów przedkłada Sejmowi w ciągu 5 miesięcy od zakończenia roku budżetowego (art. 226 Konstytucji RP).

Podstawę dokonania oceny wykonania budżetu państwa za rok 2024 stanowią postanowienia (artykuły) i kwoty zawarte w ustawie budżetowej na rok 2024 z 18 stycznia 2024 r. (Dz. U. poz. 122), która była zmieniona ustawą z 8 listopada 2024 r. o zmianie ustawy budżetowej na rok 2024 (Dz. U. poz. 1754). Realizacja ustawy budżetowej na 2024 r. – co wymaga podkreślenia – była zdeterminowana szczególnymi warunkami jej opracowania (wysokiej presji czasu, na całość prac w zakresie analizy, rewizji oraz dokonania niezbędnych aktualizacji Rada Ministrów miała zaledwie kilka dni), koniecznością dokonania nowelizacji budżetu, która zaktualizowała prognozę dochodów budżetu państwa oraz zapewniła jednostkom samorządu terytorialnego dodatkowe wsparcie finansowe w realizacji ich zadań własnych oraz wystąpieniem nadzwyczajnych okoliczności spowodowanych wrześnieową powodzią.

Prezentowane sprawozdanie z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia 2024 r. do 31 grudnia 2024 r. zawiera rachunkowe zestawienie planowanych i zrealizowanych kwot dochodów i wydatków budżetu państwa oraz jednostek sektora finansów publicznych, których plany stanowią załączniki do ustawy budżetowej. Szczegółowy zakres informacji w sprawozdaniu został przygotowany na podstawie art. 182 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. W omówieniu do sprawozdania, w kolejnych rozdziałach, znalazły się m.in.: ocena realizacji scenariusza makroekonomicznego oraz stabilizującej reguły wydatkowej (rozdział 1), omówienie wykonania postanowień ustawy budżetowej na rok 2024 (rozdział 2), omówienie dochodów budżetu państwa (rozdział 3), omówienie wydatków (rozdział 4), w tym wydatków poniesionych w związku z powodzią, która wystąpiła we wrześniu 2024 r., omówienie budżetu środków europejskich i rozliczeń z Unią Europejską (rozdziały 5 i 6), wykonanie planów finansowych państwowych funduszy celowych, agencji wykonawczych, instytucji gospodarki budżetowej oraz państwowych osób prawnych (rozdział 7), omówienie potrzeb pożyczkowych (rozdział 9), państwowego długu publicznego, poręczeń i gwarancji oraz należności Skarbu Państwa (rozdział 10).

W celu poprawy jawności i przejrzystości sektora finansów publicznych po raz pierwszy w omówieniu do sprawozdania z wykonania ustawy budżetowej znalazły się *Sprawozdania/Informacje z realizacji planów finansowych funduszy utworzonych, powierzonych lub przekazanych Bankowi Gospodarstwa Krajowego na podstawie odrębnych ustaw* (rozdział 8 wraz z załącznikiem) oraz zaprezentowano wartość nieodpłatnie przekazanych w 2024 roku skarbowych papierów wartościowych przez jednostki objęte

stabilizującą regułą wydatkową (SRW) pozostałym jednostkom zaliczanym do sektora instytucji rządowych i samorządowych (rozdział 1).

Realizacja podstawowych kategorii budżetowych w 2024 r. przedstawia się następująco.

Dochody budżetu państwa wyniosły 623.239,8 mln zł, wobec 573.957,9 mln zł w roku 2023. Zrealizowano 99,5% kwoty prognozowanej wg znowelizowanej ustawy budżetowej. Dochody podatkowe w wysokości 555.936,5 mln zł stanowiły 89,2% całości wykonanych dochodów budżetu państwa. Pozostałą część dochodów stanowiły dochody niepodatkowe w łącznej kwocie 64.935 mln zł oraz środki z Unii Europejskiej i innych źródeł niepodlegające zwrotowi w kwocie 2.368,3 mln zł. Wykonanie dochodów budżetowych w roku 2024 szczegółowo omówiono w rozdziale 3.

Wydatki budżetu państwa w 2024 r. wyniosły 834.242,5 mln zł, co stanowi 96,3% kwoty zaplanowanej w ustawie budżetowej. Zrealizowane wydatki były niższe o 32.133,2 mln zł od kwoty wydatków określonej w ustawie budżetowej, na co w największym stopniu złożyły się niższe wydatki bieżące jednostek budżetowych (o 11.819 mln zł), dotacje (o 8.071,1 mln zł) oraz środki przeznaczone na współfinansowanie projektów z wykorzystaniem środków Unii Europejskiej (o 5.157,6 mln zł).

W 2024 roku nie było wydane rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie wydatków, które nie wygasają z upływem roku budżetowego.

W porównaniu do roku poprzedniego wydatki budżetu wzrosły o 174.656 mln zł, tj. o 26,5%. Największy wzrost w stosunku do roku ubiegłego dotyczył dotacji i subwencji, które wzrosły w 2024 r. o 73.700,7 mln zł, tj. o 25,2% i w największym stopniu związany był z wyższymi o 20.086,2 mln zł subwencjami dla jednostek samorządu terytorialnego. Istotny wzrost wydatków dotyczył też świadczeń na rzecz osób fizycznych, gdzie wzrost wyniósł 61.438,1 mln zł (wzrost o 75,6%), na co złożyły się większe o 52.159,4 mln zł wydatki w części 73 – Zakład Ubezpieczeń Społecznych – finansowanie od 2024 r. wypłat tzw. 13 i 14 emerytury ze środków budżetu państwa zamiast z Funduszu Solidarnościowego, wzrost świadczenia wychowawczego do 800 zł oraz wypłata świadczenia wspierającego. Wydatki majątkowe oraz wydatki na obsługę długu Skarbu Państwa wzrosły o odpowiednio 12.806,4 mln zł (o 21,7%) oraz 4.080,9 mln zł (o 6,6%).

Realizacja strony wydatkowej budżetu w 2024 r. wymagała wykorzystania nadzwyczajnych instrumentów, które umożliwiły przekierowanie środków na zwalczanie skutków powodzi, która na skutek intensywnych opadów deszczu i gwałtownych wezbrań rzek we wrześniu 2024 r. wystąpiła na obszarze południowo-zachodniej Polski. Sytuacja w kraju związana z powodzią była nagła i dynamiczna. Podejmowane działania musiały obejmować wiele aspektów – od bezpośredniego wsparcia finansowego osób dotkniętych powodzią, wsparcia przedsiębiorców, aż po usuwanie skutków zaistniałych w infrastrukturze. Musiały uwzględnić

dużą skalę działań, jakie będą wymagały finansowego wsparcia, długi okres wsparcia oraz niezbędne było zapewnienie ich finansowania w sposób priorytetowy i niezakłócony.

Łączne wydatki zrealizowane w 2024 r. na sfinansowanie zadań związanych z powodzią z budżetu państwa łącznie z wydatkami jednostek samorządu terytorialnego oraz pozostałych jednostek sektora finansów publicznych wyniosły nieco ponad 3.000 mln zł. Omówienie głównych pozycji tych wydatków zaprezentowano w rozdziale 4.

Jednocześnie należy podkreślić, że pomoc powodziom udzielana jest w sposób ciągły także od początku 2025 r., uruchamiane są środki z rezerw celowych, wydawane są kolejne zapewnienia finansowania lub dofinansowania z budżetu państwa projektów dotyczących potrzeb powodziowych, a plany finansowe dotyczące 2025 r. niektórych jednostek obejmują cały czas środki na cele dotyczące odbudowy po powodzi.

Deficyt budżetu państwa w 2024 r. wyniósł 211.002,7 mln zł i stanowił 87,8% limitu ustalonego w znowelizowanej ustawie budżetowej. W porównaniu do 2023 r. deficyt budżetu państwa był wyższy o 125.374,1 mln zł.

Na kwotę deficytu niższego w stosunku do limitu ustalonego w znowelizowanej ustawie budżetowej wpływ miała głównie niższa realizacja wydatków budżetu państwa, m.in. w związku z niższą kwotą dotacji przekazanej z budżetu państwa do Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jak również niższa realizacja wydatków w ramach innych części budżetowych. Warto zaznaczyć, że oszczędności w wykonaniu wydatków są to tzw. „*naturalne oszczędności*” wynikające z różnych obiektywnych czynników, jak np. w przypadku ZUS z niższego zapotrzebowaniem na środki z dotacji budżetowej ze względu na dobrą sytuację na rynku pracy.

Budżet środków europejskich

Dochody budżetu środków europejskich zrealizowano w 2024 r. w wysokości 53.749,1 mln zł, tj. o 29,3% (o 22.301,2 mln zł) niższej niż w 2023 r. i o 39% (o 34.402,6 mln zł) poniżej prognozy na 2024 r. Wydatki budżetu środków europejskich zrealizowano w wysokości 65.295 mln zł, tj. o 13% (o 9.787,0 mln zł) niższej niż w 2023 r. Zrealizowane w 2024 r. wydatki stanowiły 54,1% planu, podczas gdy w 2023 r. było to 60,9%. Deficyt budżetu środków europejskich wyniósł 11.545,9 mln zł, wobec planowanego w wysokości 32.508,4 mln zł.

Informacja o działaniach naprawczych podjętych przez Ministra Finansów w 2024 r. w zakresie finansów publicznych

Minister Finansów w 2024 r. podjął pierwsze działania mające na celu rozpoczęcie procesu powrotu do jawności i przejrzystości finansów publicznych i zmierzające do przywrócenia

właściwej konstytucyjnie rangi budżetowi państwa, związanej z jego szczególnym charakterem oraz centralną pozycją w systemie finansów publicznych. Z uwagi na złożoność, powiązania i skomplikowanie procesu zarządzania środkami sektora finansów publicznych działania będą rozłożone w czasie, na co zwracano uwagę w Białej księdze.

Ważne uwarunkowanie realizacji tych działań stanowi otwarcie w lipcu 2024 r., przez Radę UE, wobec Polski procedury nadmiernego deficytu (z uwagi na deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2023 r. znacznie przekraczający poziom 3% PKB). Przyjęty przez Radę Ministrów 8 października 2024 r. *Średniookresowy plan budżetowo-strukturalny na lata 2025-2028*, przedstawia ścieżkę konsolidacji finansów publicznych, który Komisja Europejska pozytywnie oceniła 26 listopada 2024 r. 14 stycznia 2025 r. Rada UE zaleciła Polsce przestrzeganie ścieżki wydatków przedstawionej ww. Planie, celem redukcji nadmiernego deficytu do 2028 r. Ścieżka wydatków przedstawiona w Planie ma charakter wieloletni i będzie determinowała poziom wydatków w kolejnych ustawach budżetowych do 2028 roku. Rada Ministrów corocznie w kwietniu będzie przedstawiała sprawozdanie z wdrażania Planu.

Minister Finansów podjął w 2024 r. działania mające na celu ujednolicenie zasad gospodarki budżetowej jednostek sektora finansów publicznych, które zostały wdrożone ustawą z 28 czerwca 2024 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1089). Ustawa wprowadziła także zmiany zmierzające m.in. do tego, by przywrócić stabilizującej regule wydatkowej (SRW) właściwe znaczenie w stabilizowaniu finansów publicznych. Dzięki poszerzeniu zakresu SRW o ponad 90 jednostek (agencji wykonawczych, instytucji gospodarki budżetowej i państwowych osób prawnych), stabilizująca reguła wydatkowa lepiej wypełnia pierwotne założenia, dotyczące jak najszerzego objęcia nią wydatków sektora instytucji rządowych i samorządowych. Rozszerzenie zakresu SRW o kolejną grupę jednostek przyczyniło się do zwiększenia jej skuteczności, transparentności i efektywności zarządzania finansami publicznymi oraz wzmocniło rolę średniookresowego planowania budżetowego. Zapewnienie właściwej roli SRW nastąpiło również poprzez objęcie tą regułą przekazywanych nieodpłatnie skarbowych papierów wartościowych (wg wartości nominalnej) podmiotom zaliczanym do sektora instytucji rządowych i samorządowych. Uszczelniono w ten sposób regułę fiskalną, co w istocie ma wydatny wpływ na przywracanie ustawie budżetowej jej należytej rangi.

Kolejnym działaniem zwiększającym przejrzystość finansów publicznych było przygotowanie w 2024 r. i uchwalenie ustawy o Radzie Fiskalnej¹, która powołuje niezależną instytucję fiskalną. Jej celem będzie wzmocnienie kontroli nad polityką budżetową państwa oraz zapewnienie większej stabilności finansowej. Rada Fiskalna ma za zadanie monitorowanie

¹ Ustawa z dnia 20 grudnia 2024 r. o Radzie Fiskalnej (Dz. U. z 2025 r. poz. 39, z późn. zm.)

i ocenę kondycji finansów publicznych. Będzie zajmować się także opiniowaniem prognoz makroekonomicznych wykorzystywanych do przygotowania najważniejszych dokumentów budżetowych państwa, opiniowaniem projektu ustawy budżetowej w zakresie zgodności z krajowymi i unijnymi regułami fiskalnymi, ocenianiem krajowych ram budżetowych pod kątem ich zgodności, spójności i skuteczności, a także przeprowadzaniem analiz dotyczących polityki budżetowej. Będzie też brała udział w debacie publicznej dotyczącej finansów publicznych. Rada, poprzez realizację ww. zadań, ma przyczynić się do zwiększenia transparentności oraz poprawy jakości zarządzania budżetem państwa, wydając eksperckie opinie dotyczące polityki budżetowej rządu. Rada zacznie swoją działalność w 2026 r., w związku z czym przepisy tej ustawy po raz pierwszy będą miały zastosowanie do projektu ustawy budżetowej na 2027 r.

Rozdział 1

Ocena realizacji scenariusza makroekonomicznego Polski oraz stabilizująca reguła wydatkowa

1.1. Ocena sytuacji makroekonomicznej Polski w 2024 r. na tle prognoz

Oceny dokonano porównując sytuację makroekonomiczną w 2024 r. z prognozą z uzasadnienia do projektu ustawy budżetowej na rok 2024 oraz planowanym wykonaniem 2024 r. z uzasadnienia do projektu ustawy budżetowej na rok 2025. Scenariusz makroekonomiczny z projektu ustawy budżetowej na rok 2025 wykorzystano w nowelizacji ustawy budżetowej na rok 2024 do aktualizacji szacunków dochodów budżetowych.

Otoczenie zewnętrzne

W 2024 r. PKB w Unii Europejskiej zwiększył się realnie o 1,0%, wobec wzrostu o 0,4% w 2023 r., co oznacza, że dynamika aktywności na polskich głównych rynkach eksportowych drugi rok z rzędu ukształtowała się wyraźnie poniżej długookresowej średniej. Ujemny wkład do wzrostu PKB miały inwestycje, przy dodatniej kontrybucji konsumpcji i eksportu netto. W kierunku wzrostu konsumpcji prywatnej oddziaływała dobra sytuacja na rynku pracy, sprzyjająca w warunkach niższej inflacji realnemu wzrostowi dochodów do dyspozycji gospodarstw domowych.

Dynamika aktywności na polskich głównych rynkach eksportowych okazała się niższa od prognozy przyjętej do projektu ustawy budżetowej na rok 2024. Prognoza ta opierała się na projekcji Komisji Europejskiej z maja 2023 r., która dla 2024 r. przewidywała wzrost PKB w UE wynoszący 1,7%. W przypadku scenariusza makroekonomicznego na 2024 r. z etapu projektu ustawy budżetowej na 2025 r., przyjęto wzrost PKB w 2024 r. z projekcji Komisji Europejskiej z maja 2024 r. wynoszący 1,0%.

Produkt Krajowy Brutto

W Polsce, po spowolnieniu w 2023 r., dynamika realnego PKB w 2024 r. uległa wyraźnej poprawie w wyniku silnej odbudowy popytu krajowego. Konsumpcja prywatna była o 3,0% wyższa niż w 2023 r., wspierana przez rosnące płace i świadczenia społeczne zwiększające dochody do dyspozycji brutto oraz niższą inflację. Wzrost konsumpcji prywatnej był jednak wyraźnie niższy od wzrostu realnych dochodów gospodarstw domowych, które w środowisku wysokich stóp procentowych dążyły do dalszej odbudowy swoich oszczędności. Wysoka była dynamika konsumpcji publicznej. Z kolei inwestycje zmniejszyły się, po wysokim wzroście w 2023 r. (ostatni rok wykorzystania środków z perspektywy finansowej UE 2014-2020), zwłaszcza w sektorze przedsiębiorstw niefinansowych. Dodatnią kontrybucję we wzrost PKB miał przyrost zapasów (1,1 pkt. proc.). Eksport netto negatywnie wpłynął na

wzrost PKB, zmniejszając go o 1,1 pkt. proc., wskutek silniejszego wzrostu importu niż eksportu w warunkach odbicia popytu krajowego i słabego wzrostu aktywności na polskich głównych rynkach eksportowych. W efekcie wzrost gospodarczy w 2024 r. wyniósł 2,9%, wobec 0,2% rok wcześniej. PKB w ujęciu nominalnym osiągnął poziom 3.641,2 mld zł i był o 6,6% wyższy niż w 2023 r.

W uzasadnieniu do projektu ustawy budżetowej na rok 2024 przyjęto, że prognozowane tempo wzrostu gospodarczego w 2024 r. wyniesie 3,0%. W scenariuszu makroekonomicznym na 2024 r. z projektu ustawy budżetowej na rok 2025, prognoza ta została nieznacznie podniesiona do 3,1%. Dynamika realnego PKB w 2024 r. okazała się o 0,1 pkt. proc. niższa od prognozy z projektu ustawy budżetowej na rok 2024 oraz o 0,2 pkt. proc. niższa od prognozy z projektu ustawy budżetowej na rok 2025. Nieco niższe w stosunku do prognozy wykonanie wskaźnika dynamiki PKB wynikało m.in. z mniejszej dynamiki eksportu oraz spadku nakładów brutto na środki trwałe.

Realna dynamika spożycia prywatnego w 2024 r. okazała się niższa od prognoz. W projekcie ustawy budżetowej na rok 2024 przewidywano, że po spadku w 2023 r., w 2024 r. nastąpi wzrost konsumpcji prywatnej o 3,3%. W scenariuszu makroekonomicznym w projekcie ustawy budżetowej na rok 2025, biorąc pod uwagę dane z pierwszego i drugiego kwartału 2024 r., podniesiono prognozę do 4,2%. Do niższego niż prognozowany wzrost spożycia prywatnego w 2024 r. przyczyniło się nieoczekiwane wyhamowanie rocznego tempa wzrostu konsumpcji obserwowane w trzecim kwartale 2024 r. oraz zwiększenie przez gospodarstwa domowe stopy oszczędności na przestrzeni całego roku, zmniejszonej w poprzednich latach na skutek wysokiej inflacji i spadku realnej wartości wynagrodzeń.

Wzrost spożycia publicznego w 2024 r. (8,2%) był natomiast wyraźnie wyższy od prognoz (w projekcie ustawy budżetowej na rok 2024: 2,5%, w projekcie ustawy budżetowej na rok 2025: 7,0%). Wpływ na to miały przede wszystkim wprowadzone z początkiem 2024 r. dwudziestoprocentowe podwyżki wynagrodzeń pracowników państwowej sfery budżetowej oraz średnio ponad trzydziestoprocentowe podwyżki wynagrodzeń nauczycieli.

Wyraźnie niższy od prognoz był poziom inwestycji. Pierwotnie, na etapie projektu ustawy budżetowej na rok 2024 prognozowano wzrost nakładów brutto na środki trwałe w wysokości 4,4%. W projekcie ustawy budżetowej na rok 2025 obniżono prognozę tej wartości do zaledwie 0,4%. Ostatecznie nakłady brutto na środki trwałe zmniejszyły się o 2,2%. Na wyraźnie niższą dynamikę inwestycji w 2024 r. w stosunku do tej prognozy złożyło się kilka czynników, w tym: wysoka wartość tego wskaźnika w 2023 r. (pierwotnie prognozowano wzrost o 3,8%, natomiast wykonanie wyniosło 12,7%), relatywnie powolna absorpcja środków unijnych, zmniejszenie się wydatków majątkowych jednostek samorządu terytorialnego względem 2023 r. oraz niska dynamika inwestycji mieszkaniowych.

Wyższa od prognoz okazała się dynamika akumulacji, co wynikało z wyraźnie wyższej od przewidywanej, dodatniej kontrybucji zmiany zapasów. Należy zauważyć, że wielkość tego wskaźnika jest bardzo trudna do prognozowania ze względu na duże wahania stanu

zapasów. Zarówno na etapie projektu ustawy budżetowej na rok 2024, jak i projektu ustawy budżetowej na rok 2025 zakładano neutralny wpływ zmiany zapasów na wzrost PKB w 2024 r.

Realna dynamika eksportu w 2024 r. okazała się o 1,6 pkt. proc. niższa od założonej w projekcie ustawy budżetowej na rok 2024 oraz o 0,5 pkt. proc. niższa niż prognozowana w projekcie ustawy budżetowej na rok 2025. Wyraźnie niższa dynamika eksportu niż w prognozie z projektu ustawy budżetowej na rok 2024 wynikała m.in. z niższej dynamiki aktywności gospodarczej na polskich głównych rynkach eksportowych tj. w pozostałych państwach UE niż założona w prognozie oraz z aprecjacji złotego. Zbliżony do prognozy z projektu ustawy budżetowej na rok 2024 (3,9%) i projektu ustawy budżetowej na rok 2025 (4,0%) okazał się natomiast wzrost importu w 2024 r. wynoszący 4,2%.

Rynek pracy

Sytuacja na rynku pracy w 2024 r. była dobra. Przeciętne zatrudnienie w gospodarce narodowej (niepełna zbiorowość)² było o 0,2% wyższe niż rok wcześniej, przy czym w sektorze przedsiębiorstw obniżyło się o 0,4%. Uwzględniając szacowany spadek liczby etatów w jednostkach o liczbie pracujących do 9 osób, szacuje się³, że łącznie przeciętne zatrudnienie w gospodarce narodowej w 2024 r. zwiększyło się nieznacznie o 0,1% w skali roku, wobec wzrostu również o 0,1% rok wcześniej. Na przyrost liczby etatów w gospodarce narodowej (niepełna zbiorowość) złożyły się wzrost zatrudnienia w usługach, głównie nierynkowych i w dużo mniejszym stopniu w usługach rynkowych przy spadku tej kategorii w budownictwie, rolnictwie i przemyśle. W tym ostatnim sektorze spadek zatrudnienia był najgłębszy (o 1,2%).

Mimo niskiej dynamiki zatrudnienia, bezrobocie utrzymywało się na niskim poziomie. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych na koniec 2024 r. była nieznacznie niższa (o 0,3%) w porównaniu z końcem 2023 r. Stopa bezrobocia rejestrowanego na koniec 2024 r. wyniosła 5,1%, tj. tyle samo, co rok wcześniej.

W 2024 r. przeciętne wynagrodzenie w gospodarce narodowej w ujęciu nominalnym zwiększyło się o 13,6% (wobec 12-13% w dwóch wcześniejszych latach oraz średniej dla lat 2010-2021 w wysokości 5,2%). Wpływ na to miały m.in. wysokie podwyżki płac pracowników państwowej sfery budżetowej oraz nauczycieli, a także minimalnego wynagrodzenia. Dzięki niższej inflacji, realny wzrost płac w gospodarce narodowej w ubiegłym roku był bardzo wysoki, najwyższy w okresie ostatnich 25 lat i wyniósł 9,7%⁴. Wzrost przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, choć stosunkowo wysoki, był niższy i wyniósł 11,0% nominalnie i 7,2% realnie.

² Niepełna zbiorowość – bez jednostek o liczbie pracujących do 9 osób.

³ Wstępne dane dotyczące przeciętnego zatrudnienia w gospodarce narodowej w 2024 r. zostaną opublikowane przez GUS 18 czerwca br., natomiast ostateczne dane w tym zakresie ukażą się 23 października br.

⁴ Urealnione wskaźnikiem cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem.

Wzrost wynagrodzeń w sektorze publicznym przełożył się w większym stopniu na wzrost przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej niż zakładał pierwotny projekt ustawy budżetowej na rok 2024 (prognoza wynosiła 9,8%). W przypadku scenariusza makroekonomicznego z projektu ustawy budżetowej na rok 2025 prognoza dynamiki przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej była nieznacznie niższa od wykonania – o 0,4 pkt. proc.

W efekcie tych czynników – zgodnie z szacunkami Ministerstwa Finansów – nominalny wzrost funduszu wynagrodzeń w gospodarce narodowej w 2024 r. wyniósł 13,7% i był nieznacznie wyższy od wysokich wzrostów obserwowanych w dwóch wcześniejszych latach (13,2-13,6%). Realnie przeciętny fundusz wynagrodzeń w gospodarce narodowej w 2024 r. zwiększył się o 9,8% po wzroście o 1,6% zanotowanym w 2023 r.

Dostępne dane wskazują, że roczne tempo wzrostu przeciętnego zatrudnienia w gospodarce narodowej w 2024 r. mogło wynieść 0,1% wobec 1,2% przyjętego w projekcie ustawy budżetowej na rok 2024 i 0,0% w projekcie ustawy budżetowej na rok 2025. Stopa bezrobocia rejestrowanego na koniec 2024 r. była zbliżona do tej prognozowanej w projektach ustawy budżetowej na rok 2024 i 2025 (różnice w obydwu przypadkach wyniosły 0,1 pkt. proc).

Procesy inflacyjne

Inflacja w 2024 r. wyniosła 3,6% w ujęciu średniorocznym i była wyraźnie niższa niż w dwóch wcześniejszych latach, pozostając jednak powyżej celu inflacyjnego NBP. W pierwszej połowie 2024 r. inflacja utrzymywała się na niskim poziomie: w marcu 2024 r. spadła do 2,0% w skali rocznej (tj. poniżej celu inflacyjnego NBP), a w całym II kw. ukształtowała się na poziomie celu inflacyjnego. W lipcu 2024 r. miał miejsce wyraźny wzrost inflacji związany m.in. z częściowym odmrożeniem cen energii. Stopniowo rosła też dynamika cen żywności. Na koniec roku roczne tempo wzrostu cen konsumpcyjnych wyniosło 4,7%. Inflacja bazowa (tj. zmiana cen konsumpcyjnych po wyłączeniu cen żywności i energii) przez większą część roku pozostawała na stabilnym poziomie zbliżonym do 4%, przy wyraźnie wyższym wzroście cen usług niż cen towarów. W ujęciu średniorocznym ceny żywności i napojów bezalkoholowych w 2024 r. zwiększyły się o 3,3%, wzrost cen energii można szacować na 2,0%, a inflacja bazowa wyniosła 4,3%.

Średnioroczny wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2024 r. był o 3,0 pkt. proc. niższy od prognozy przyjętej do projektu ustawy budżetowej na rok 2024. Różnica wynikała m.in. z nieuwzględnionego w projekcie częściowego zamrożenia cen energii elektrycznej. W przypadku scenariusza makroekonomicznego z projektu ustawy budżetowej na rok 2025 przyjęto wskaźnik wynoszący w 2024 r. 3,7%, a więc jedynie o 0,1 pkt. proc. większy niż ostateczne wykonanie.

Wyraźny spadek cen surowców na rynkach światowych w 2023 r. i ich względna stabilizacja w 2024 r. wraz z umocnieniem złotego przyczyniły się do deflacji cen produkcji sprzedanej

przemysłu, która utrzymywała się we wszystkich miesiącach 2024 r. W grudniu 2024 r. ceny te były o 2,7% niższe niż rok wcześniej, a średnio w całym roku ich spadek wyniósł 6,8%.

Bilans płatniczy

W 2024 r. saldo obrotów towarowych odnotowało deficyt na poziomie 0,8% PKB wobec nadwyżki w wysokości 0,6% PKB w 2023 r. Na jego spadek złożyły się ujemna kontrybucja eksportu netto i pogorszenie *terms of trade*. Zmniejszyła się również nadwyżka usług (do 4,8% PKB), która obejmuje m.in. wydatki cudzoziemców, którzy planowali pozostać w Polsce krócej niż rok. Negatywny wpływ pogorszenia salda obrotów towarowych na saldo obrotów bieżących częściowo zniwelował spadek deficytu dochodów pierwotnych (do 3,4% PKB). W największym stopniu wynikało to z zawężenia deficytu salda wynagrodzeń pracowników związanego m.in. ze zmianą statusu statystycznego przebywających w Polsce obywateli Ukrainy (którzy przy przedłużającej się wojnie coraz szerzej uzyskują status rezydenta krajowej gospodarki) i ich częściowych wyjazdów. Ten czynnik wpłynął również na zmniejszenie nadwyżki usług.

Cały rachunek obrotów bieżących bilansu płatniczego w 2024 r. zamknął się nadwyżką na poziomie 0,2% PKB (wobec dodatniego salda w wysokości 1,8% PKB rok wcześniej). Dane okazały się zbliżone do prognoz przyjętych do projektu ustawy budżetowej na rok 2024 (saldo wynoszące 0,0% PKB). W przypadku projektu ustawy budżetowej na rok 2025 w scenariuszu makroekonomicznym jako planowanie wykonanie 2024 r. przyjęto nadwyżkę na poziomie 0,9% PKB. Jej wyższy poziom względem wykonania wynikał głównie z wyższego przyjętego salda obrotów towarowych, związanego z założeniem mniej negatywnego wkładu eksportu netto.

Stopy procentowe

W 2024 r. Rada Polityki Pieniężnej (RPP) utrzymała stopy procentowe NBP na niezmiennym poziomie, w tym stopę referencyjną w wysokości 5,75%. Władze monetarne stosowały podejście *wait-and-see*, wskazując na niepewność co do przebiegu procesów inflacyjnych, związaną m. in. z kształtowaniem się cen energii, a także tempem ożywienia gospodarczego w Polsce i sytuacją na rynku pracy.

Stopa referencyjna NBP była bardzo zbliżona lub zgodna z przyjętymi założeniami, zarówno w projekcie ustawy budżetowej na rok 2024 (średnio 5,80%), jak i scenariuszu makroekonomicznym w projekcie ustawy budżetowej na rok 2025 (5,75%). Scenariusze dotyczące stóp procentowych NBP opierały się na oczekiwaniach rynkowych (odpowiednio mediany ankiety agencji *Refinitiv* z czerwca 2023 r. oraz z czerwca 2024 r.).

Kurs walutowy

Średnio w 2024 r. kurs euro w złotych (EUR/PLN) ukształtował się na poziomie 4,31, a kurs dolara amerykańskiego (USD/PLN) wyniósł 3,98, i dla obu walut był o nieco ponad 5% niższy niż rok wcześniej.

Polska waluta zyskiwała od końca stycznia 2024 r., wspierana przez rosnące oczekiwania na szybkie odblokowanie środków unijnych oraz perspektywę utrzymania stóp procentowych NBP bez zmian do końca roku. W kwietniu kurs EUR/PLN obniżył się do 4,25, a górny zakres jego wahań wyznaczył poziom 4,38, do którego kurs zbliżył się w czerwcu. Po względnej stabilizacji w III kw. złoty ponownie osłabił się w październiku na skutek odpływu kapitału do aktywów dolarowych, wywołanego niepewnością związaną z wynikiem wyborów prezydenckich w USA.

W porównaniu z techniczną prognozą do projektu ustawy budżetowej na rok 2024 (zakładającą stały poziom kursu walutowego w horyzoncie projekcji⁵) średni kurs EUR/PLN był w 2024 r. niższy o 3,1%, a kurs USD/PLN niższy o 2,5%. W porównaniu do prognozy ze scenariusza makroekonomicznego z projektu ustawy budżetowej na rok 2025⁶ średni kurs EUR/PLN był w 2024 r. wyższy o 0,2%, a kurs USD/PLN wyższy o 0,3%.

1.2. Wynik sektora instytucji rządowych i samorządowych

Deficyt i dług sektora liczony jest według zasad Europejskiego Systemu Rachunków Narodowych i Regionalnych⁷ (ESA2010) oraz wytycznych zawartych w Podręczniku deficytu i długu sektora instytucji rządowych i samorządowych (MGDD)⁸. Szczegółowy opis metod, procedur oraz źródeł danych wykorzystywanych przez Główny Urząd Statystyczny podczas kompilacji wyniku sektora instytucji rządowych i samorządowych na potrzeby Unii Europejskiej zawarty jest w publikacji: *Procedura nadmiernego deficytu (EDP) - skonsolidowany wykaz źródeł i metod*⁹. Obowiązek opracowywania w/w materiału wynika z *Rozporządzenia Rady (WE) NR 479/2009 z dnia 25 maja 2009 r. o stosowaniu Protokołu w sprawie procedury dotyczącej nadmiernego deficytu załączonego do Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską (Dz. Urz. UE L 145 z 10.06.2009, str. 1, z późn. zm.)* i ma celu umożliwienie Eurostatowi (Europejski Urząd Statystyczny) ocenę zgodności stosowanych praktyk z zasadami ESA. Zakres podmiotowy sektora (lista jednostek zaliczonych do sektora

⁵ Kurs w wysokości średniej z 10 dni roboczych dla okresu od 26 czerwca do 7 lipca 2023 r. włącznie.

⁶ Kurs w wysokości średniej z 10 dni roboczych dla okresu od 22 lipca do 2 sierpnia 2024 r. włącznie.

⁷ *European System of Integrated Economic Accounts* wprowadzony w życie Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 549/2013 z dnia 21 maja 2013 roku.

⁸ *Manual on Government Deficit and Debt (MGDD)*, edycja 2022.

⁹ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/government-finance-statistics/excessive-deficit-procedure/edp-inventories>

instytucji rządowych i samorządowych (S.13) zgodnie z ESA2010 dostępny jest na stronie internetowej Głównego Urzędu Statystycznego¹⁰.

Zgodnie z tzw. notyfikacją fiskalną opublikowaną przez GUS¹¹ deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych według ESA2010 wyniósł w 2024 r. 239,8 mld zł, tj. 6,6% PKB i w stosunku do 2023 r. wzrósł o ok. 59,7 mld zł tj. 1,3 pkt proc. r/r.

Wielkość deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych była zdeterminowana przez:

- deficyt podsektora instytucji rządowych na szczeblu centralnym, który wyniósł ok. 244,2 mld zł (6,7% PKB) i w stosunku do 2023 r. wzrósł o ok. 105,4 mld zł, tj. 2,6 pkt proc. r/r,
- nadwyżkę podsektora instytucji samorządowych na szczeblu lokalnym w wysokości ok. 13,3 mld zł (0,4% PKB) i w stosunku do 2023 r. wynik poprawił się o ok. 38,1 mld zł, tj. o 1,1 pkt proc. r/r,
- deficyt podsektora funduszy ubezpieczeń społecznych w wysokości ok. 8,9 mld zł (0,2% PKB) i w stosunku do 2023 r. wynik poprawił się o ok. 7,6 mld zł, tj. o 0,3 pkt proc. r/r.

Dochody sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2024 roku ukształtowały się na poziomie 42,8% PKB (wzrost o 1,2 pkt proc. w porównaniu z 2023 rokiem), a ich wzrost nominalny wyniósł 9,8% r/r.

Wydatki sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2024 r. wyniosły 49,4% PKB i były nominalnie wyższe niż rok wcześniej o 12,4% r/r, natomiast w relacji do PKB wyższe o 2,5 pkt proc.

Na wzrost deficytu wpływ miała przede wszystkim strona wydatkowa. Analizując wynik sektora w układzie transakcyjnym, najwyższy wzrost wydatków dotyczył kategorii świadczeń socjalnych na co miała wpływ wysoka waloryzacja rent i emerytur 12,12% (od 1 marca 2024 r.) oraz podniesienie świadczenia wychowawczego z 500 zł na 800 zł miesięcznie na dziecko - od 1 stycznia 2024.

Drugą kategorią wydatkową o najwyższym wzroście były wynagrodzenia. Zgodnie z ustawą budżetową na 2024 r. podwyższone zostały wynagrodzenia nauczycieli o 30% (a w przypadku nauczycieli początkujących o 33%) oraz wynagrodzenia w państwowej sferze budżetowej o 20%.

W ubiegłym roku kontynuowane były działania nakierowane na pomoc i wsparcie obywatelom Ukrainy, finansowane przede wszystkim przez Fundusz Pomocy utworzony na mocy ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku

¹⁰ <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rachunki-narodowe/statystyka-sektora-instytucji-rzadowych-i-samorzadowych/lista-jednostek-sektora-instytucji-rzadowych-i-samorzadowych-s-13-zgodnie-z-esa2010-stan-na-31-grudnia-2021-r-,6,9.html>

¹¹ Komunikat dotyczący deficytu i długu sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2024 roku (za lata 2021-2024) z dnia 22 kwietnia 2025 r.

z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Ze środków Funduszu finansowane były przede wszystkim zadania realizowane i koordynowane przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych, świadczenia społeczne przyznane obywatelom Ukrainy przebywającym legalnie na terenie RP czy środki na sfinansowanie świadczeń opieki zdrowotnej (do Narodowego Funduszu Zdrowia) oraz środki wspierające jednostki samorządu terytorialnego w sferze wychowania przedszkolnego, szkół i placówek oraz dowożenia uczniów.

Ponadto wzrost wydatków w 2024 r. wynikał również, ze zwiększonych wydatków obronnych oraz wydatków związanych z powodzią w południowo-zachodniej Polsce.

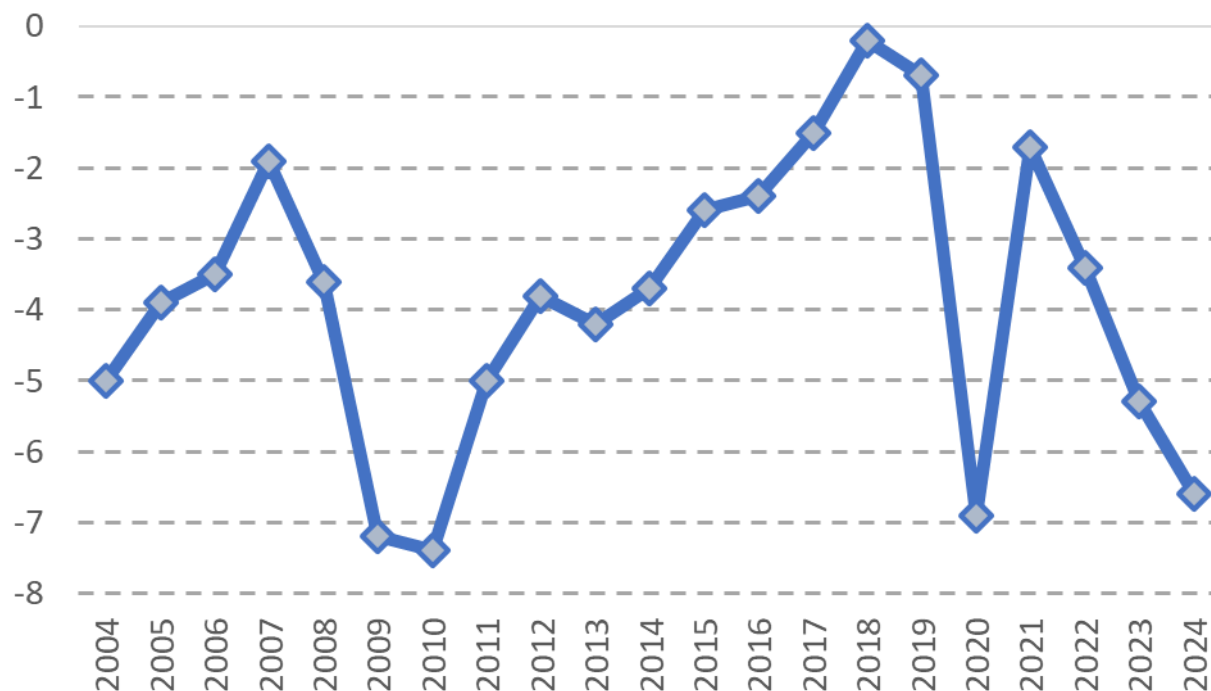
Równocześnie w 2024 r. nastąpił wzrost wydatków inwestycyjnych finansowanych ze środków krajowych (wzrost nominalny o ok. 10% r/r), które w relacji do PKB osiągnęły poziom 4,3%. Na wzrost inwestycji wpływ miał gł. wzrost wartości dostaw sprzętu wojskowego - efekt realizacji programów nakierowanych na modernizację sił zbrojnych.

Istotny spadek wydatków miał natomiast miejsce w kategorii dotacje (dla przedsiębiorców), co wynika z m.in. ograniczenia działań osłonowych łagodzących wzrost cen nośników energii. W poprzednich latach (2022-2023) w związku z pandemią Covid-19 oraz wysoką inflacją mieliśmy do czynienia z bezprecedensowym wzrostem w w/w kategorii.

Porównując wynik pomiędzy podsektorem centralnym a lokalnym, należy mieć na uwadze, że od 2025 r. w życie weszła reforma finansowania samorządów, która m.in. zmieniła udziały jst w PIT i CIT. Biorąc pod uwagę sposób rejestracji podatków wg metodyki unijnej tj. stosowanie przesunięcia czasowego o 1 miesiąc (podatki ze stycznia roku 2025 są przypisane memoriałowo do dochodów roku 2024), powyższa reforma istotnie wpłynęła na wyniki podsektorów w ujęciu memoriałowym. Z analiz tablic notyfikacyjnych¹² wynika, że dostosowanie wyniku kasowego jst do metodyki unijnej (ESA2010) wyniosło 15,7 mld zł (poprawa wyniku) w roku 2024, w tym w głównej mierze wynikało to zmiany sposobu naliczania udziałów jst w PIT. Ponadto należy pamiętać, że w 2024 r. samorzady otrzymały dodatkowe udziały w dochodach z tytułu podatku PIT w wysokości 8,2 mld zł, co obniżyło dochody budżetu państwa. Należy zauważyć, że powyżej opisane zdarzenia nie miały wpływu na wynik całego sektora instytucji rządowych i samorządowych, a jedynie na rozkład dochodów (wyniku) pomiędzy podsektorami.

¹² <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/1015035/21384415/PL-2025-04.pdf/b96c5b04-d23c-4512-9d39-712bf677e0fb?t=1745133482430>

Wykres 1. Wynik sektora instytucji rządowych i samorządowych (w % PKB)

Źródło: Eurostat

1.3. Stabilizująca reguła wydatkowa

Kwota wydatków obliczona na podstawie art. 112aa ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. 2024 poz.1530) została określona w art. 1 pkt. 3 ustawy budżetowej na rok 2024 z dnia 18 stycznia 2024 r. (Dz.U. 2024 poz. 122) w wysokości 1.703.995.918 tys. zł.

Suma zrealizowanych wydatków wszystkich podmiotów objętych stabilizującą regułą wydatkową **wyniosła 1.679.315.911 tys. zł**. Wykonanie tej kwoty wydatków uwzględnia przepisy ustawy z dnia 13 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 1641). Nowelizacja ta wprowadziła w ustawie o finansach publicznych klauzulę obronną, która pozwala na szczególne traktowanie wydatków związanych ze zwiększaniem potencjału obronnego.

Na wykonanie kwoty wydatków znaczny wpływ miała realizacja zadań przez fundusze o charakterze nadzwyczajnym i tymczasowym, umiejscowione w regule wydatkowej, ale poza nieprzekraczalnym limitem wydatków, co pozwoliło w 2024 roku na finansowanie zadań, m.in. związanych z pomocą obywatelom Ukrainy dotkniętym skutkami konfliktu zbrojnego. Ponadto na wykonanie kwoty wydatków wpłynęła wartość klauzuli obronnej. W 2024 roku różnica pomiędzy wykonanymi wydatkami na zakup sprzętu wojskowego (wydatki budżetu państwa w czę 29 – Obrona narodowa oraz wydatki Funduszu Wsparcia Sił

Zbrojnych) wynoszącymi 58.999.700 tys. zł, a wartością dokonanych dostaw sprzętu wojskowego wynoszącymi 36.082.400 tys. zł wynosi 22.917.300 tys. zł.

Kwota nieprzekraczalnego limitu wydatków, o którym mowa w art. 112aa ust. 3 ustawy o finansach publicznych, została określona w art. 1 pkt. 4 ustawy budżetowej na 2024 rok w wysokości 1.319.104.776 tys. zł.

Wykonanie nieprzekraczalnego limitu wydatków wyniosło 1.227.388.026 tys. zł i było niższe o 91.716.750 tys. zł od limitu określonego w art. 1 ustawy budżetowej.

Wynikający ze stabilizującej reguły wydatkowej nieprzekraczalny limit wydatków na koniec roku pozostał nieprzekroczony.

Wartość nieodpłatnie przekazanych w roku 2024 skarbowych papierów wartościowych przez jednostki lub organy, o których mowa w art. 112aa ust. 1 ustawy o finansach publicznych, jednostkom zaliczanym do sektora instytucji rządowych i samorządowych w rozumieniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 549/2013 z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie europejskiego systemu rachunków narodowych i regionalnych w Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 174 z 26.06.2013), o której mowa w art. 36 ustawy z dnia 28 czerwca 2024 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw, wyniosła 17.448.899 tys. zł.

Rozdział 2

Wykonanie postanowień ustawy budżetowej

2.1. Podstawowe wielkości określone w art. 1 i 2 ustawy budżetowej

W art. 1 ustawy na rok 2024 z dnia 18 stycznia 2024 r. ustalono:

- 1) dochody budżetu państwa na kwotę 682.375.747 tys. zł,
- 2) wydatki budżetu państwa na kwotę 866.375.747 tys. zł,
- 3) deficyt budżetu państwa na kwotę nie większą niż 184.000.000 tys. zł,
- 4) kwotę planowanych wydatków, obliczoną zgodnie z art. 112aa ust.1 ustawy o finansach publicznych w wysokości 1.703.995.918 tys. zł,
- 5) kwotę planowanego limitu wydatków, o którym mowa w art. 112aa ust. 3 ustawy o finansach publicznych w wysokości 1.319.104.776 tys. zł.

W związku z koniecznością zapewnienia dodatkowego wsparcia finansowego w realizacji zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego oraz aktualizacją prognozy dochodów budżetu, która wynikała z uwzględnienia dostępnych danych o ówczesnym dotychczasowym wykonaniu i dostępnej projekcji na ostatni kwartał 2024, rząd zdecydował o konieczności rewizji podstawowych założeń ustawy z dnia 18 stycznia 2024 roku. W październiku 2024 r. został przekazany do Sejmu projekt ustawy o zmianie ustawy budżetowej na rok 2024. Ostatecznie ustawa z dnia 8 listopada 2024 r. o zmianie ustawy budżetowej na rok 2024 weszła w życie na 30 listopada 2024 r.

Znowelizowana ustawa budżetowa na rok 2024 zakładała:

- 1) zmianę dochodów budżetu państwa na kwotę 626.075.747 tys. zł,
- 2) oraz zmianę deficytu budżetu państwa na kwotę nie większą niż 240.300.000 tys. zł.

Na niezmienionym poziomie pozostały wydatki budżetu państwa (866.375.747 tys. zł), a także kwoty: planowanych wydatków (art. 112aa ust.1 uofp) – 1.703.995.918 tys. zł oraz planowanego limitu wydatków (art. 112aa ust. 3 uofp) – 1.319.104.776 tys. zł.

Dokonana zmiana prognozy dochodów budżetu państwa na 2024 rok wynikała z aktualizacji prognoz makroekonomicznych, ale także z aktualizacji założeń, co do oceny sytuacji gospodarczej. W nowelizacji ustawy budżetowej nastąpiło przede wszystkim zmniejszenie dochodów z:

- podatku od osób fizycznych (PIT) będące skutkiem decyzji o jednorazowym przekazaniu jednostkom samorządu terytorialnego z budżetu państwa dodatkowych ponad 8,2 miliardów złotych z tytułu udziału w dochodach z PIT,
- podatku VAT w związku ze znacząco mniej korzystnym, nominalnym wzrostem spożycia prywatnego,

- podatku od osób prawnych (CIT), na co miały wpływ gorsze wyniki finansowe przedsiębiorstw oraz mniej korzystne z punktu widzenia budżetu państwa, w porównaniu z poprzednim rokiem, saldo rozliczenia rocznego za 2023.

Na dochody budżetu państwa z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych, prawnych oraz VAT w 2024 r. wpłynęło również przesunięcie terminu płatności podatku dla podatników dotkniętych skutkami powodzi, która we wrześniu 2024 r. nawiedziła południowo – zachodnie tereny Polski, czego efektem było przesunięcie na kolejny rok płatności należnych zaliczek za 2024 r.

W ustawie z dnia 8 listopada 2024 r. o zmianie ustawy budżetowej na rok 2024 nie zmieniono łącznej kwoty wydatków budżetu państwa, dokonano jedynie przesunięcia pomiędzy poszczególnymi częściami budżetowymi.

W związku z powyższym zaszła także konieczność zmiany poziomu maksymalnego deficytu budżetu państwa określonego w ustawie budżetowej na 2024 rok.

2.1.1. Dochody, wydatki oraz deficyt budżetu państwa

Realizację podstawowych wielkości budżetu państwa w 2024 r. w stosunku do postanowień znowelizowanej ustawy budżetowej oraz w porównaniu do 2023 r. przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	2023	2024			5-4	5:4	5:2	
	Wykonanie	Ustawa budżetowa	Znowelizowana Ustawa budżetowa	Wykonanie			nominalnie	realnie
	w tys. zł						%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Dochody	573.957.932	682.375.747	626.075.747	623.239.831	-2.835.916	99,5	108,6	104,8
Wydatki	659.586.491	866.375.747	866.375.747	834.242.510	-32.133.237	96,3	126,5	122,1
Deficyt	85.628.559	184.000.000	240.300.000	211.002.679	-29.297.321	87,8	246,4	237,9
Kwota wydatków (art. 112aa ust. 1 uofp)	1.343.997.524	1.703.995.918	1.703.995.918	1.679.315.911	-24.680.007	98,6	124,9	120,6
Limit wydatków (art. 112aa ust. 3 uofp)	963.383.411	1.319.104.776	1.319.104.776	1.227.388.026	-91.716.750	93,0	127,4	123,0

Dochody budżetu państwa zostały zrealizowane w 2024 r. w wysokości 623.239.831 tys. zł i były niższe o 2.835.916 tys. zł w stosunku do kwoty zaplanowanej w znowelizowanej ustawie budżetowej na rok 2024, tj. o 0,45%. Porównując ich wykonanie do 2023 r. należy odnotować, iż nastąpił wzrost dochodów o 49.281.899 tys. zł, tj. nominalnie o 8,6% i o 4,8% realnie.

Poszczególne tytuły dochodów podatkowych zostały zrealizowane na poziomie zbliżonym do znowelizowanej ustawy budżetowej. Niższe niż planowano były dochody z podatku VAT (o 2,0%), natomiast wyższe okazały się dochody z CIT (o 2,9%). Ostatecznie dochody podatkowe budżetu państwa w 2024 r. zrealizowano na poziomie o 0,7% niższym od prognozy zawartej w znowelizowanej ustawie budżetowej i o 9,7% wyższym od poziomu dochodów uzyskanych w 2023 r.

Na gromadzenie dochodów z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) w 2024 r. wpływ miały przede wszystkim czynniki makroekonomiczne, takie jak wzrost funduszu wynagrodzeń w gospodarce narodowej oraz funduszu emerytur i rent. W roku ubiegłym nie wprowadzano istotnych nowych zmian systemowych w podatku PIT, jednakże nastąpił wzrost udziałów jednostek samorządu terytorialnego (JST) w dochodach z PIT. Wzrost ten wynikał z przekazania jednorazowego dodatkowego udziału w kwocie ok. 8,2 mld zł w grudniu 2024 r., oraz rozliczenia korekty udziałów za 2022 r. względem faktycznego wykonania.

W zakresie CIT obowiązywały zmienione zasady przekazywania (w równych, comiesięcznych ratach, stanowiących 1/12 prognozowanej kwoty udziałów samorządów z podatku dochodowego od osób prawnych na rok budżetowy) udziałów dla jednostek samorządu terytorialnego. Na dochody z CIT oddziaływały w znacznej mierze wyniki finansowe przedsiębiorstw.

Na dochody z podatku akcyzowego w 2024 r. oddziaływały zmiany prawne wynikające z tzw. mapy drogowej, a w zakresie VAT główną determinantą poziomu realizacji dochodów budżetowych były warunki makroekonomiczne.

Dochody niepodatkowe budżetu państwa w 2024 r. zrealizowano na poziomie o 3,8% wyższym od prognozy zawartej w znowelizowanej ustawie budżetowej. Niższe wykonanie zanotowano w przypadku dochodów z ceł, natomiast znacząco wyższe niż planowano były dochody państwowych jednostek budżetowych.

Wydatki budżetu państwa w 2024 r. wykonane zostały w kwocie 834.242.510 tys. zł i były niższe o 32.133.237 tys. zł w stosunku do kwoty ustalonej w planie o 3,7%.

Niższe niż planowano w ustawie budżetowej wykonanie wydatków było efektem przede wszystkim niższej realizacji wydatków w następujących grupach ekonomicznych – dotacje i subwencje, współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej, wydatki bieżące jednostek budżetowych, wydatki majątkowe, a także wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych. Wykonanie wydatków budżetu państwa zostało szczegółowo omówione w rozdziale 4.

Deficyt budżetu państwa został zrealizowany w wysokości 211.002.679 tys. zł. W stosunku do ustalonego w art. 1 pkt. 1 znowelizowanej ustawy budżetowej na rok 2024 nieprzekraczalnego poziomu 240.300.000 tys. zł był niższy o 29.297.321 tys. zł, tj. o 12,2%.

Proces finansowania potrzeb pożyczkowych budżetu państwa w 2024 roku przebiegał w warunkach zmienności i niepewności sytuacji budżetowej i rynkowej przy utrzymującym się wysokim ryzyku geopolitycznym, gospodarczym i finansowym. Najważniejsze czynniki, które wpływały na jego kształtowanie były następujące:

- 1) trwająca rosyjska agresja na Ukrainę, która powodowała znaczący wzrost napięć geopolitycznych oraz wpływała na sytuację na rynkach surowcowych, energetycznych i finansowych,

- 2) kontynuacja napięcia na Bliskim Wschodzie zapoczątkowanego militarną interwencją Izraela w reakcji na szereg ataków terrorystycznych oraz wznowienie działań militarnych w Syrii, które zakończyły się obaleniem dotychczasowych władz,
- 3) wygrana Donalda Trumpa w wyborach prezydenckich w USA wraz ze zdobyciem przez Partię Republikańską większości w całym Kongresie oraz zapowiedzi działań przyszłej administracji amerykańskiej w sferze politycznej i gospodarczej,
- 4) wzrost niestabilności politycznej w Niemczech i Francji,
- 5) sytuacja na rynkach światowych, w tym polityka monetarna głównych banków centralnych:
 - łagodzenie w wielu krajach restrykcyjnej polityki pieniężnej w reakcji na bieżącą sytuację gospodarczą i spadki inflacji,
 - w USA: obniżenie stóp procentowych o 100 pb. (główna na poziomie 4,25-4,50%) i kontynuacja redukcji sumy bilansowej poprzez brak reinwestycji środków z zapadających papierów wartościowych,
 - w strefie euro: obniżenie stóp procentowych o 135 pb. (główna na poziomie 3,15%) i wygaszenie reinwestycji kapitału z tytułu zapadających papierów wartościowych z końcem 2024 roku,
 - w Japonii: podniesienie ujemnych dotychczas stóp procentowych o 35 pb. (główna stopa na poziomie 0,25%), utrzymanie docelowej rentowności 10-letnich obligacji skarbowych na poziomie ok. 1,0% oraz interwencje na rynku walutowym w celu umocnienia jena.

Spośród czynników lokalnych największe znaczenie miał polityka monetarna NBP i sytuacja na rynku krajowym:

- 1) utrzymanie stóp przez RPP na poziomie z końca 2023 roku (stopa referencyjna na poziomie 5,75%) oraz utrzymanie stopy rezerwy obowiązkowej banków na poziomie 3,5%,
- 2) uruchomienie przez Radę UE procedury nadmiernego deficytu wobec Polski i sześciu innych państw członkowskich,
- 3) oceny agencji ratingowych:
 - S&P – utrzymanie ratingu kraju na poziomie „A-” z perspektywą stabilną,
 - Moody’s – utrzymanie ratingu kraju na poziomie „A2” z perspektywą stabilną,
 - Fitch – utrzymanie ratingu kraju na poziomie „A-” z perspektywą stabilną.

Szczegółowy opis procesu finansowania potrzeb pożyczkowych budżetu państwa został przedstawiony w rozdziale 9.

2.1.2. Dochody, wydatki oraz deficyt budżetu środków europejskich

Zgodnie z art. 110 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych budżet państwa obok prognozowanych podatkowych i niepodatkowych dochodów budżetu państwa, planowanych wydatków budżetu państwa i planowanego deficytu budżetu państwa określa również łączną kwotę prognozowanych dochodów, planowanych wydatków oraz wynik budżetu środków europejskich.

W związku z powyższym w art. 2 ustawy budżetowej na rok 2024 z dnia 18 stycznia 2024 r. (Dz.U. 2024 poz. 122)¹³ ustalono:

- 1) dochody budżetu środków europejskich na kwotę 88.151.660 tys. zł,
- 2) wydatki budżetu środków europejskich na kwotę 120.660.069 tys. zł,
- 3) deficyt budżetu środków europejskich na kwotę 32.508.409 tys. zł.

Przedstawione wielkości nie uległy zmianie w ustawie o zmianie ustawy budżetowej na rok 2024 z dnia 8 listopada 2024 r.

Wykonanie budżetu środków europejskich w roku 2024 w stosunku do postanowień ustawy budżetowej oraz w porównaniu do 2023 r. prezentuje poniższa tabela:

Wyszczególnienie	2023	2024		4-3	4:3	4:2	
	Wykonanie	Ustawa budżetowa	Wykonanie			nominalnie	realnie
	w tys. zł					%	
1	2	3	4	5	6	7	8
Dochody	76.050.327	88.151.660	53.749.093	-34.402.567	61,0	70,7	68,2
Wydatki	75.082.065	120.660.069	65.295.018	-55.365.051	54,1	87,0	83,9
Wynik	968.261	-32.508.409	-11.545.926	20.962.483			

Szczegółowe omówienie budżetu środków europejskich przedstawione zostało w rozdziale 5.

2.1.3. Wydatki budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich według działów budżetowych

Poniżej w tabeli zaprezentowano łączne wykonanie wydatków budżetu państwa oraz wydatków budżetu środków europejskich według działów budżetowych.

¹³ Budżet środków europejskich nie był zmieniany w nowelizacji ustawy budżetowej na rok 2024.

Wyszczególnienie	Wykonanie 2023			Wykonanie 2024			Różnica/Wskaźniki		
	Razem (BP+BŚE)	w tym:		Razem (BP+BŚE)	w tym:		5-2	5:2	
		(BP)	(BŚE)		(BP)	(BŚE)		nominalnie	realnie
	w tys. zł			w tys. zł			%		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ogółem	734.668.556	659.586.491	75.082.065	899.537.528	834.242.510	65.295.018	164.868.972	122,4	107,0
w tym:									
010 Rolnictwo i łowiectwo	34.653.438	14.775.237	19.878.201	40.755.501	17.009.249	23.746.252	6.102.063	117,6	102,8
020 Leśnictwo	38.026	13.191	24.835	27.054	10.168	16.886	-10.973	71,1	62,2
050 Rybołówstwo i rybactwo	683.204	223.609	459.595	301.874	146.138	155.736	-381.330	44,2	38,6
100 Górnictwo i kopalnictwo	1.768.479	1.768.479		2.340.558	2.340.558		572.078	132,3	115,7
150 Przetwórstwo przemysłowe	9.968.561	2.690.207	7.278.354	7.588.124	4.175.241	3.412.883	-2.380.437	76,1	66,5
400 Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	1.356	1.356		1.696	1.696		340		0,0
500 Handel	1.333.522	1.303.209	30.313	916.150	886.997	29.153	-417.372	68,7	60,1
550 Hotele i restauracje	45.293	45.293		63.851	63.851		18.558	141,0	123,2
600 Transport i łączność	33.215.058	20.142.857	13.072.201	29.341.609	22.280.715	7.060.894	-3.873.449	88,3	77,2
630 Turystyka	103.918	103.918		108.907	108.907		4.988	104,8	91,6
700 Gospodarka mieszkaniowa	2.266.525	2.266.525		3.183.444	3.183.444		916.919	140,5	122,8
710 Działalność usługowa	773.545	749.461	24.084	892.007	891.476	531	118.462	115,3	100,8
720 Informatyka	132.450	130.915	1.535	205.973	205.778	195	73.523	155,5	135,9
730 Szkolnictwo wyższe i nauka	36.449.173	30.634.221	5.814.952	38.934.218	37.645.729	1.288.489	2.485.045	106,8	93,4
750 Administracja publiczna	34.759.771	32.810.743	1.949.028	41.530.954	40.003.149	1.527.805	6.771.182	119,5	104,4
751 Urzędy naczelnych organów władzy państwowej kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	3.705.466	3.705.466		4.673.294	4.673.294		967.827	126,1	110,2
752 Obrona narodowa	85.559.185	85.551.985	7.200	104.447.423	104.439.413	8.010	18.888.237	122,1	106,7
753 Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	108.578.522	108.578.522		158.926.340	158.926.340		50.347.818	146,4	127,9
754 Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	26.648.976	25.961.153	687.823	31.627.974	31.578.907	49.067	4.978.998	118,7	103,7
755 Wymiar sprawiedliwości	20.541.416	20.364.464	176.952	24.038.162	23.970.174	67.988	3.496.746	117,0	102,3
756 Dochody od osób prawnych, od osób fiz. i od in. jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	10.750	10.750		15.727	15.727		4.977	146,3	127,9
757 Obsługa długu publicznego	61.710.339	61.710.339		65.791.191	65.791.191		4.080.852	106,6	93,2
758 Różne rozliczenia	150.608.867	131.956.102	18.652.765	176.748.622	155.346.210	21.402.412	26.139.754	117,4	102,6
801 Oświata i wychowanie	6.156.645	5.861.090	295.555	9.147.193	9.044.156	103.037	2.990.549	148,6	129,9
851 Ochrona zdrowia	19.365.638	17.348.554	2.017.084	32.548.058	31.999.498	548.560	13.182.420	168,1	146,9
852 Pomoc społeczna	5.366.426	5.365.038	1.388	8.553.031	8.553.031		3.186.605	159,4	139,3
853 Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	12.758.950	11.677.707	1.081.243	6.624.941	5.304.938	1.320.003	-6.134.009	51,9	45,4
854 Edukacyjna opieka wychowawcza	404.693	404.693		433.156	433.156		28.463	107,0	93,6
855 Rodzina	63.194.501	63.135.189	59.312	92.761.778	92.556.142	205.636	29.567.277	146,8	128,3
900 Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	6.672.640	3.358.146	3.314.494	7.657.119	3.437.538	4.219.581	984.479	114,8	100,3
921 Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	5.147.887	4.892.736	255.151	7.467.616	7.335.716	131.900	2.319.729	145,1	126,8
925 Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	163.564	163.564		203.856	203.856		40.292	124,6	108,9
926 Kultura fizyczna	1.881.770	1.881.770		1.680.128	1.680.128		-201.642	89,3	78,0

Podobnie jak w latach ubiegłych do najistotniejszych kwotowo działów budżetowych, mierzonych wielkością łącznych wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich zrealizowanych w 2024 r., należy zaliczyć działy:

– **758 Różne rozliczenia: 176.748.622 tys. zł**

W przedmiotowym dziale z budżetu krajowego finansowana jest przede wszystkim subwencja ogólna dla jednostek samorządu terytorialnego oraz składka do budżetu Unii Europejskiej.

Natomiast z budżetu środków europejskich wydatki realizowane w tym dziale miały na celu wsparcie rozwoju regionalnego, dokonywane głównie w zakresie Funduszy Europejskich dla Regionów w ramach Perspektywy Finansowej 2021-2027 oraz Regionalnych Programów Operacyjnych dla Perspektywy Finansowej 2014-2020, a także Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności.

– **753 Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne: 158.926.340 tys. zł**

W ramach przedmiotowego działu finansowana jest obsługa i realizacja świadczeń z zakresu ubezpieczeń społecznych, ponoszona wyłącznie z budżetu krajowego.

Największe wydatki realizowane w tym dziale stanowią dotacje uzupełniające z budżetu państwa do Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i Funduszu Emerytalno-Rentowego Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, wypłata dodatkowego rocznego świadczenia pieniężnego dla emerytów i rencistów (tzw. 13. emerytura) oraz kolejnego dodatkowego rocznego świadczenia pieniężnego dla emerytów i rencistów (tzw. 14. emerytura), a także wypłata świadczeń emerytalno-rentowych tzw. służb mundurowych oraz uposażeń dla sędziów i prokuratorów w stanie spoczynku oraz ich rodzin.

– **752 Obrona narodowa: 104.447.423 tys. zł**

W ramach przedmiotowego działu wydatki ponoszone były przede wszystkim z budżetu krajowego oraz w nieznacznym stopniu z budżetu środków europejskich.

W 2024 r. w dziale obrona narodowa sfinansowane zostały przede wszystkim: wydatki osobowe, tj. uposażenia żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy oraz świadczenia pieniężne relacjonowane do uposażeń, wynagrodzenia pracowników cywilnych wraz z pochodnymi, wydatki majątkowe przeznaczone na realizację inwestycji i zakupy inwestycyjne resortu obrony narodowej oraz na dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji budowlanych dotyczących Programu Inwestycji NATO w Dziedzinie Bezpieczeństwa (NSIP); wydatki na zakup usług remontowych, zdrowotnych, telekomunikacyjnych, materiałów, wyposażenia, energii, środków żywności; wydatki na proces szkolenia Sił Zbrojnych oraz na funkcjonowanie Polskich Kontyngentów Wojskowych i jednostek wydzielanych do udziału w operacjach NATO; dotację dla Agencji Mienia Wojskowego na wypłatę świadczeń mieszkaniowych dla żołnierzy zawodowych; projekty badawcze i celowe w dziedzinie obronności; wydatki dotyczące „Programu Pozamilitarnych Przygotowań Obronnych”; działalność jednostek organizacyjnych prokuratury powszechnej właściwych w sprawach wojskowych, zadania wynikające z „Planu zabezpieczenia potrzeb Sił Zbrojnych realizowanego przez przedsiębiorców”.

Z budżetu środków europejskich wydatki były realizowane w tym dziale w ramach Programu Instrument "Łącząc Europę" 2021-2027.

– **855 Rodzina: 92.761.778 tys. zł**

W ramach przedmiotowego działu finansowane są przede wszystkim wydatki ze środków krajowych na: realizację Programu „Rodzina 800+”, a także wypłaty świadczenia dobry start, rodzinnego kapitału opiekuńczego oraz dofinansowania obniżenia opłaty za pobyt w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna, świadczeń rodzinnych, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, zasiłku dla opiekuna, a także opłacano składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne oraz zasiłek dla opiekuna. W ramach przedmiotowego działu finansowane były także składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe za osoby przebywające na urlopach wychowawczych lub pobierające zasiłki macierzyńskie.

Z budżetu środków europejskich wydatki były realizowane w tym dziale w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027.

– **757 Obsługa długu publicznego: 65.791.191 tys. zł**

Obsługa kosztów zadłużenia obejmuje przede wszystkim: odsetki i dyskonto od skarbowych papierów wartościowych, odsetki i opłaty od otrzymanych pożyczek i kredytów, koszty emisji skarbowych papierów wartościowych oraz inne opłaty i prowizje, odsetki i opłaty związane z obsługą środków przyjmowanych w depozyt przez Ministra Finansów, odsetki od zabezpieczeń gotówkowych. Wydatki realizowane z tego działu finansowane są wyłącznie z budżetu krajowego.

– **750 Administracja publiczna: 41.530.954 tys. zł**

W ramach przedmiotowego działu finansowane były głównie wydatki z budżetu krajowego na wynagrodzenia, uposażenia oraz składki na ubezpieczenia społeczne, Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy, wydatki na bieżące utrzymanie jednostek budżetowych, składki do organizacji międzynarodowych, w tym organizacji, w których uczestnictwo związane jest z członkostwem w Unii Europejskiej, wydatki na inwestycje oraz zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych, a także dotacje celowe przekazane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami, głównie w zakresie zadań z zakresu ewidencji ludności, dowodów osobistych, wydawania aktów stanu cywilnego.

Z budżetu środków europejskich wydatki były realizowane w tym dziale głównie w ramach Funduszy Europejskich na Rozwój Cyfrowy 2021-2027.

– **010 Rolnictwo i łowiectwo: 40.755.501 tys. zł**

Przedmiotowy dział obejmuje głównie wydatki wspólnej polityki rolnej (WPR), ponoszone zarówno w ramach budżetu krajowego, jak i budżetu środków europejskich. Z budżetu środków europejskich w 2024 roku finansowane były płatności bezpośrednie oraz Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (PROW 2014-2020) i Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, a także wsparcie dla grup

producentów rolnych i mechanizmy w ramach wspólnej organizacji rynków rolnych. Budżet krajowy obejmował współfinansowanie wydatków ponoszonych z budżetu środków europejskich oraz finansowanie wyprzedzające PROW 2014-2020, kierowane do jednostek samorządu terytorialnego, realizujących inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowaniem rolnictwa i leśnictwa, a także pomoc techniczną realizowaną z tego Programu.

Ponadto, w roku 2024 ze środków krajowych w dziale tym wydatki były ponoszone także na: utrzymanie i realizację zadań przez jednostki budżetowe działające w obszarze rolnictwa; utrzymanie i realizację zadań przez agencje wykonawcze, tj. Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych i Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, wypłatę pomocy dla rolnictwa (w tym m.in. dotacje przedmiotowe na zadania z zakresu postępu biologicznego w produkcji roślinnej i zwierzęcej, rolnictwa ekologicznego, dopłaty do ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, dopłaty do paliwa rolniczego) i zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt.

– **730 Szkolnictwo wyższe i nauka: 38.934.218 tys. zł**

W ramach przedmiotowego działu w 2024 r. wydatki finansowane były w głównej mierze ze środków krajowych i zostały przeznaczone przede wszystkim na dotacje i subwencje dla podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki.

Natomiast z budżetu środków europejskich główne wydatki zostały zrealizowane z Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020.

– **754 Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa: 31.627.974 tys. zł**

W ramach przedmiotowego działu w 2024 r. wydatki ponoszone były głównie z budżetu krajowego. Środki rozdysponowane zostały przede wszystkim z przeznaczeniem na funkcjonowanie: Policji, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu oraz Centralnego Biura Antykorupcyjnego, a także wydatki związane z zarządzaniem kryzysowym. W tym zakresie sfinansowane zostały (również w formie dotacji celowej z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami realizowane przez powiat) przede wszystkim wydatki osobowe, tj. uposażenia funkcjonariuszy ww. formacji oraz świadczenia pieniężne relacjonowane do uposażeń, wynagrodzenia pracowników cywilnych wraz z pochodnymi, wydatki majątkowe przeznaczone na realizację inwestycji i zakupy inwestycyjne dotyczące powyższych służb. Z budżetu środków europejskich wydatki w tym dziale dokonywane były głównie z programów Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021.

– **600 Transport i łączność: 29.341.609 tys. zł**

W ramach przedmiotowego działu finansowane były głównie wydatki na projekty drogowe, kolejowe i morskie ponoszone zarówno z budżetu krajowego jak i budżetu środków europejskich. Do najistotniejszych wydatków krajowych z tego działu w 2024 r. zaliczyć należy wydatki:

- w obszarze kolei na realizację programów wieloletnich: Rządowego Programu wsparcia zadań zarządców infrastruktury kolejowej, w tym w zakresie utrzymania i remontów, do 2028 roku, Krajowego Programu Kolejowego do 2030 roku (z perspektywą do roku 2032), Programu wsparcia inwestycji infrastrukturalnych w związku z realizacją kluczowych inwestycji w zakresie strategicznej infrastruktury energetycznej, w tym elektrowni jądrowej, w województwie pomorskim, na dofinansowanie międzywojewódzkich i międzynarodowych kolejowych przewozów pasażerskich na obszarze RP wykonywanych w ramach usług publicznych, na wyrównanie przewoźnikom kolejowym utraconych przychodów z tytułu honorowania ustawowych uprawnień do ulgowych przejazdów kolejowych, a także na realizację inwestycji na dworcach kolejowych,
- w obszarze dróg głównie na realizację programów wieloletnich: Programu Wzmocnienia Krajowej Sieci Drogowej do 2030 roku oraz Programu wsparcia inwestycji infrastrukturalnych w związku z realizacją kluczowych inwestycji w zakresie strategicznej infrastruktury energetycznej, w tym elektrowni jądrowej, w województwie pomorskim, na wpłatę do Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg oraz na pokrycie zmniejszonych wpływów do Krajowego Funduszu Drogowego w związku z wdrożeniem procedury umożliwiającej czasowe niepobieranie opłat za przejazd autostradą A1 na odcinku Gdańsk-Toruń,
- w obszarze łączności głównie na wypłatę Poczcie Polskiej S.A. jako operatorowi wyznaczonemu, wstępnej płatności na poczet finansowania kosztu netto z tytułu obowiązku świadczenia usług powszechnych za rok 2021 i 2022,
- w obszarze gospodarki morskiej głównie na realizację programów wieloletnich: Budowa drogi wodnej łączącej Zalew Wiślany z Zatoką Gdańską, Utrzymanie morskich dróg wodnych w rejonie ujścia Odry w latach 2019-2028, Budowa falochronu osłonowego w Porcie Gdańsk, Budowa i rozbudowa infrastruktury dostępowej do portu w Świnoujściu w latach 2023-2029, a także na wydatki związane z działalnością statutową Urzędów Morskich oraz Morskiej Służby Poszukiwania i Ratownictwa,
- w obszarze właściwości budżetów wojewodów głównie na sfinansowanie ustawowych uprawnień do bezpłatnych lub ulgowych przejazdów w ramach krajowych pasażerskich przewozów autobusowych, na budowę i utrzymanie przejść granicznych, na funkcjonowanie i realizację zadań wojewódzkich inspektoratów transportu drogowego oraz na zadania z zakresu usuwania skutków klęsk żywiołowych, w tym w związku z powodzią z września 2024 r.

– **755 Wymiar sprawiedliwości: 24.038.162 tys. zł**

W ramach przedmiotowego działu wydatki ponoszone były głównie z budżetu krajowego z przeznaczeniem przede wszystkim na: funkcjonowanie sądów powszechnych oraz powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury, realizację zadań wykonywanych przez Służbę Więzienną, funkcjonowanie zakładów dla nieletnich oraz dotację do Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury. Ponadto w tym dziale realizowane były zadania w zakresie nieodpłatnej pomocy prawnej i edukacji prawnej.

Z budżetu środków europejskich wydatki w tym dziale dokonywane były głównie z Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021, a także Funduszy Europejskich na Rozwój Cyfrowy 2021-2027 oraz Funduszy Europejskich dla Rozwoju Społecznego 2021-2027.

– **851 Ochrona zdrowia: 32.548.058 tys. zł**

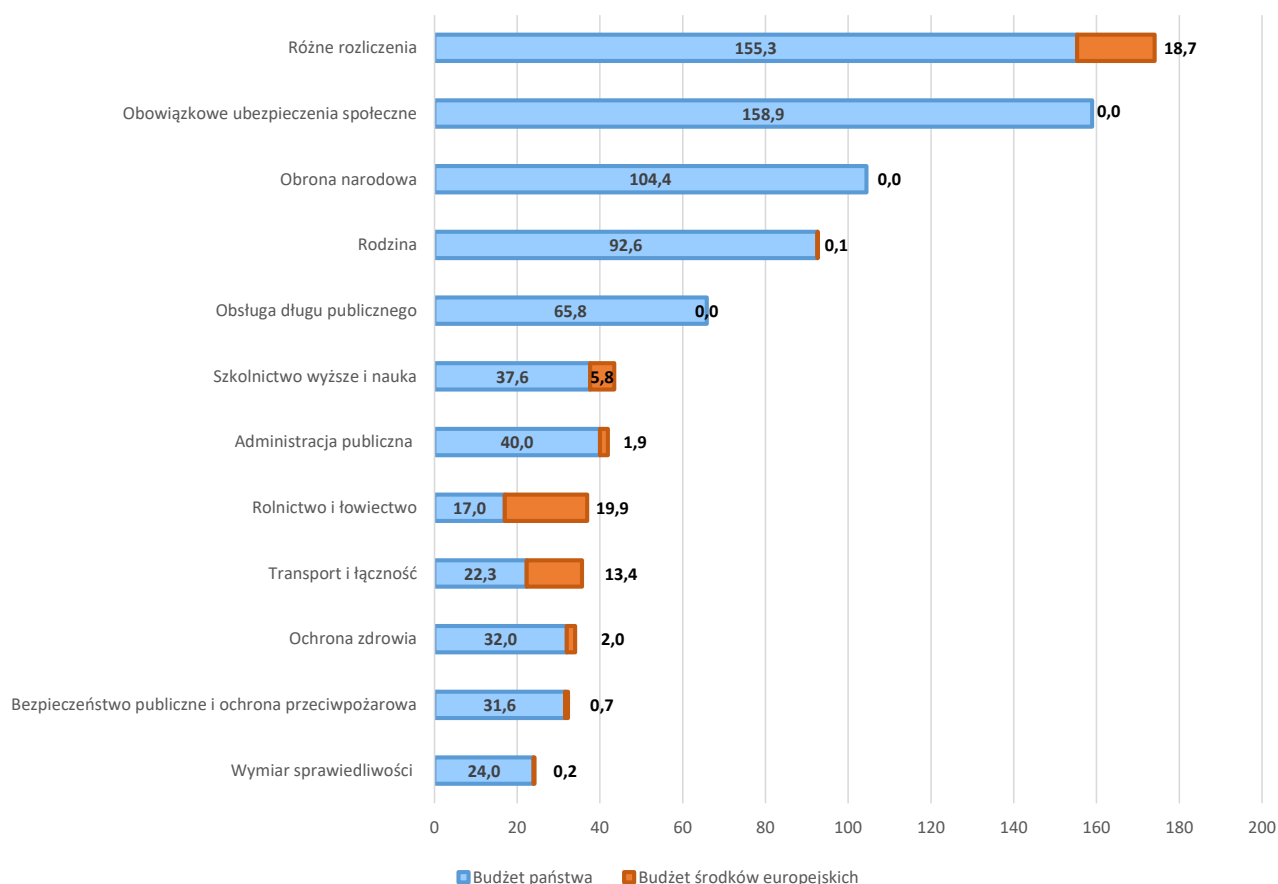
W ramach przedmiotowego działu wydatki ponoszone były zarówno z budżetu krajowego jak i budżetu środków europejskich.

Środki krajowe przeznaczono w 2024 roku w znacznej części na dotację podmiotową dla Narodowego Funduszu Zdrowia na sfinansowanie gwarantowanych świadczeń opieki zdrowotnej, zgodnie z art. 131d ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, w wysokości 14.789.131 tys. zł, oraz na wpłatę do Funduszu Medycznego zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 października 2020 r. o Funduszu Medycznym w wysokości 4.000.000 tys. zł, na realizację staży podyplomowych oraz specjalizacji odbywanych w trybie rezydentury lekarzy i lekarzy dentystów, a także na dofinansowanie szkolenia specjalizacyjnego pielęgniarek i położnych oraz na Inspekcję Sanitarną.

Ponadto wydatki z budżetu państwa przeznaczono na dotacje dla szpitali klinicznych, programy polityki zdrowotnej (w tym programy wieloletnie), a także dotacje na realizację zadań zespołów ratownictwa medycznego, wydatki na System Wspomagania Dowodzenia Państwowego Ratownictwa Medycznego oraz działalność dyspozytorni medycznych.

Natomiast z budżetu środków europejskich główne wydatki zostały poniesione w ramach Programów Operacyjnych: Infrastruktura i Środowisko 2014–2020 oraz Funduszy Europejskich na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021–2027.

Poniższy wykres prezentuje udział wydatków budżetu państwa (bp) oraz budżetu środków europejskich (bse) w najistotniejszych kwotowo działach zrealizowanych w roku 2024 (w mld zł).

2.2. Realizacja pozostałych postanowień ustawy budżetowej

Poniżej omówiona została realizacja wybranych artykułów ustawy budżetowej na rok 2024, w szczególności tych, które miały istotne znaczenie w realizacji budżetu państwa w 2024 roku, ze względu na ustalenie w nich m.in. prognozowanych kwot przychodów i rozchodów budżetu państwa, limitu zadłużenia z tytułu zaciągniętych i spłaconych kredytów lub pożyczek oraz emisji i spłaty skarbowych papierów wartościowych, limitu gwarancji i poręczeń Skarbu Państwa lub nie zostały omówione w pozostałej części sprawozdania.

1. W art. 3 ust. 1 znowelizowanej ustawy budżetowej ustalone zostały planowane przychody i rozchody budżetu państwa na kwotę odpowiednio 975.093.367 tys. zł oraz 702.284.958 tys. zł. Rozchody podlegające ustawowemu limitowi, tj. z wyłączeniem rozchodów z tytułu zobowiązań finansowych zaciąganych i spłacanych w tym samym roku oraz operacji finansowych dokonywanych pomiędzy rachunkami Ministra Finansów ukształtowały się na poziomie 477.652.073 tys. zł, a odpowiadająca im kwota przychodów - na poziomie 700.200.678 tys. zł.

Realizacja przychodów była wypadkową przede wszystkim:

- wyższych przychodów z tytułu obligacji na rynkach zagranicznych oraz przychodów z tytułu zarządzania płynnością sektora finansów publicznych,
- niższych przychodów z tytułu krajowych skarbowych papierów wartościowych, zarządzania środkami europejskimi, przepływów związanych z rachunkiem walutowym oraz pozostałych przychodów krajowych i zagranicznych (mają one w części charakter potencjalny).

Realizacja rozchodów była wypadkową przede wszystkim:

- wyższych rozchodów z tytułu skarbowych papierów wartościowych oraz wyższego stanu środków na rachunkach budżetowych na koniec 2024 roku i przepływów związanych z rachunkiem walutowym,
- niższych rozchodów z tytułu pożyczek i kredytów udzielonych krajowych i zagranicznych, zarządzania środkami europejskimi oraz z tytułu pozostałych rozchodów krajowych i zagranicznych (mają one w części charakter potencjalny).

Zrealizowane przychody i rozchody obejmujące wszystkie operacje, w tym również z tytułu zobowiązań zaciąganych i spłacanych w tym samym roku budżetowym oraz operacji finansowych dokonywanych pomiędzy rachunkami Ministra Finansów, wyniosły odpowiednio: 19.029.017.589 tys. zł i 18.806.468.984 tys. zł.

W art. 3 ust. 2 znowelizowanej ustawy budżetowej ustalone zostało planowane saldo przychodów i rozchodów budżetu państwa na kwotę 272.808.409 tys. zł odpowiadającą sumie założonego deficytu budżetu państwa i deficytu budżetu środków europejskich. Zrealizowane saldo wyniosło 222.548.605 tys. zł i było niższe ze względu na niższy od założonego deficyt budżetu państwa oraz deficyt budżetu środków europejskich.

2. Realizacja **art. 5** ustawy budżetowej, określającego dopuszczalne limity przyrostu zadłużenia w skarbowych papierach wartościowych z tytułu ich emisji i wykupu, przedstawiała się następująco:

- przyrost zadłużenia na dzień 31 grudnia 2024 roku z tytułu zaciągniętych i spłaconych kredytów lub pożyczek oraz emisji i spłaty skarbowych papierów wartościowych wyniósł 242.773.085 tys. zł, przy limicie ustawowym na poziomie 370.000.000 tys. zł.

Niższa realizacja od przyjętego w ustawie limitu była wynikiem niższych od założonych potrzeb pożyczkowych netto przy wzroście środków budżetowych w ciągu roku,

- skarbowe papiery wartościowe przeznaczone na przedterminową spłatę, wykup lub zamianę innych niż skarbowe papiery wartościowe zobowiązań Skarbu Państwa, a także na wykonanie zobowiązań Skarbu Państwa wynikających z ustaw, orzeczeń

sądów lub innych tytułów zostały wyemitowane na kwotę 24.000.000 tys. zł, przy limicie ustawowym na poziomie 24.000.000 tys. zł.

3. W **art. 6** ustawy budżetowej na rok 2024 został ustalony limit gwarancji i poręczeń Skarbu Państwa w wysokości 200.000.000 tys. zł.

Zgodnie z art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz. U. z 2024 r. poz. 291), łączną kwotę, do wysokości której mogą być udzielane przez Skarb Państwa poręczenia i gwarancje, określa ustawa budżetowa, przy czym, zgodnie z art. 31 ust. 2 ww. ustawy, kwota ta nie obejmuje poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa udzielonych na wykonanie zobowiązań objętych już poręczeniem lub gwarancją Skarbu Państwa, w zakresie, w jakim nie powoduje to zwiększenia zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji.

Do ww. limitu nie wlicza się gwarancji udzielonych w 2024 roku na podstawie:

- art. 67 ust. 4 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020 r. poz. 568, z późn. zm.),
- art. 16 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 337, z późn. zm.),
- art. 45 ust. 2 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz. U. z 2024 r. poz. 248, z późn. zm.).

W 2024 roku udzielono gwarancji Skarbu Państwa na łączną kwotę 207.449.902 tys. zł, przy czym w ramach ustalonego limitu w ustawie budżetowej na rok 2024 udzielono gwarancji na kwotę 13.745.606 tys. zł, co stanowi 6,9% jego kwoty. Gwarancje w ramach limitu zostały udzielone na podstawie ustawy o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne.

W 2024 roku przedmiotem prac Ministerstwa Finansów było 11 wniosków o udzielenie gwarancji Skarbu Państwa, z czego udzielono czterech gwarancji wynikających z: trzech wniosków złożonych przez BGK, dotyczących gwarancji spłaty zobowiązań zaciąganych w celu zasilenia Krajowego Funduszu Drogowego (KFD) i jednego wniosku PKP Intercity S.A. dotyczącego gwarancji spłaty finansowania na zakup i modernizację taboru. Podpisano trzy umowy gwarancji oraz jedno oświadczenie o udzieleniu gwarancji dotyczące obligacji na rzecz KFD.

Natomiast w odniesieniu do pozostałych siedmiu wniosków nie została zakończona procedura udzielenia gwarancji i prace w tym zakresie są kontynuowane w roku 2025.

Z uwagi na fakt, iż istotną część ww. limitu tworzą kwoty uwzględnione na ewentualne gwarancje dotyczące wsparcia sektora bankowego w przypadku wystąpienia zjawisk kryzysowych, niewykorzystanie prognozowanego limitu należy ocenić pozytywnie.

Ustalona kwota limitu, poza możliwością udzielania poręczeń i gwarancji, których celem jest wspieranie inwestycji istotnych dla polskiej gospodarki (głównie sektor drogowy i kolejowy), miała w szczególności zabezpieczyć ewentualną możliwość udzielania gwarancji dotyczących wsparcia sektora finansowego na podstawie:

- art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 lutego 2009 r. o udzielaniu przez Skarb Państwa wsparcia instytucjom finansowym (Dz. U. z 2023 r. poz. 776),
- art. 1 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 12 lutego 2010 r. o rekapitalizacji niektórych instytucji oraz o rządowych instrumentach stabilizacji finansowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 505).

W 2024 roku nie udzielano pomocy na podstawie przepisów przedmiotowych ustaw.

4. W **art. 7** ustawy budżetowej na rok 2024 ustalony został limit łącznych zobowiązań Korporacji Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych S.A. (KUKE S.A.) z tytułu ubezpieczeń gwarantowanych przez Skarb Państwa – w wysokości 35.000.000 tys. zł. Łączne zaangażowanie KUKE S.A. z tytułu gwarantowanych przez Skarb Państwa ubezpieczeń eksportowych i gwarancji ubezpieczeniowych wynosiło według stanu na dzień 31 grudnia 2024 roku 22.539.648 tys. zł, co stanowiło 64,4% limitu zobowiązań określonego w ustawie budżetowej na rok 2024.

Limit ten ustalany jest co roku w wysokości pozwalającej na ewentualne objęcie ubezpieczeniem KUKE S.A. transakcji eksportowych o dużych wartościach jednostkowych. W roku ubiegłym KUKE S.A. udzieliła mniej ubezpieczeń w stosunku do przewidywanych na etapie planowania, co skutkowało niższym wykorzystaniem ww. limitu.

5. Zgodnie z **art. 8** ustawy budżetowej Minister Finansów upoważniony został do:
 - 1) dokonywania ze środków budżetu państwa wypłat z tytułu kredytów i pożyczek udzielanych na podstawie umów międzynarodowych rządów innych państw – do kwoty 900.000 tys. zł. Kwota ta zakładała wypłaty dla polskich eksporterów w ramach kredytów dla Kenii (umowa z 22 września 2015 r.), Tanzanii (umowa z 28 września 2015 r.), Ukrainy (umowa z 9 września 2015 r.), Angoli (umowa z 6 marca 2017 r.), Mongolii (umowa z 9 maja 2017 r.) oraz ewentualne wypłaty z tytułu kredytów przewidywanych do zawarcia m.in. z Wietnamem, Senegalem, Argentyną.

Kwotę związaną z finansowaniem potrzeb pożyczkowych budżetu państwa zaplanowano w ustawie budżetowej w wysokości 484.496 tys. zł. Faktyczne wykorzystanie w 2024 roku wyniosło 98.832 tys. zł, tj. 20,4% ww. kwoty, natomiast w stosunku do kwoty 900.000 tys. zł wynikającej z art. 8 pkt 1 ustawy budżetowej na rok 2024 wykonanie wyniosło 11%.

Niższe od planowanego wykorzystanie środków na udzielenie pożyczek i kredytów rządów innych państw na podstawie umów międzynarodowych wynikało m.in. z:

- opóźnień w realizacji kontraktów finansowanych w ramach umowy z Ukrainą,
- braku realizacji kontraktów zawartych w ramach umów z Kenią i Tanzanią,
- braku zawarcia kontraktów przewidywanych do finansowania w ramach umowy z Angolą,
- braku zawarcia założonych przy planowaniu umów kredytowych m.in. z Senegalem, Argentyną i Wietnamem,

2) udzielania ze środków budżetu państwa pożyczek:

- a) dla Banku Gospodarstwa Krajowego na zwiększenie funduszy własnych Banku – do kwoty 2.000.000 tys. zł.

Zgodnie z art. 5b ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o Banku Gospodarstwa Krajowego (Dz. U. z 2025 r. poz. 503, z późn. zm.) minister właściwy do spraw finansów publicznych może udzielić Bankowi Gospodarstwa Krajowego (BGK) pożyczki ze środków budżetu państwa na zwiększenie funduszy własnych.

W roku 2024, podobnie jak w roku 2023, BGK nie występował o udzielenie pożyczki w formie pożyczki podporządkowanej. Zaplanowana na 2024 rok kwota pożyczek miała charakter ostrożnościowy i stanowiła awaryjną możliwość wsparcia finansowego BGK w celu umożliwienia realizacji zadań zleconych przez Rząd,

- b) dla Bankowego Funduszu Gwarancyjnego – do kwoty 24.000.000 tys. zł.

Zgodnie z art. 270 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji (Dz. U. z 2025 r. poz. 643) źródłami finansowania Funduszu są m.in. środki z pożyczek udzielonych z budżetu państwa.

W 2024 roku Bankowy Fundusz Gwarancyjny nie wnioskował o udzielenie pożyczki, o której mowa w art. 8 pkt 2 lit. b ustawy budżetowej na rok 2024,

- c) dla jednostek samorządu terytorialnego w ramach postępowania naprawczego lub ostrożnościowego – do kwoty 500.000 tys. zł w znowelizowanej ustawie budżetowej.

W 2024 roku zostały udzielone dwie pożyczki z budżetu państwa w ramach postępowań naprawczych oraz ostrożnościowych na łączną kwotę 405.438 tys. zł. Wykorzystanie limitu stanowiło 81,1% ww. kwoty limitu ujętej w ustawie budżetowej na 2024 rok,

- d) dla Korporacji Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych S.A. – na gwarantowane przez Skarb Państwa pokrycie dokonywanych przez tę spółkę wydatków – do kwoty 1.300.000 tys. zł.

Limit pożyczek dla KUKE S.A. na rok 2024 został zaplanowany w oparciu o prognozy KUKE S.A. dotyczące przepływów na wyodrębnionym rachunku bankowym (rachunek służy do obsługi systemu ubezpieczeń gwarantowanych przez Skarb Państwa). Ostateczna wartość wypłaconych odszkodowań była niższa niż na etapie planowania budżetowego, co spowodowało, że środki zgromadzone na rachunku bankowym były wystarczające do wypłaty tych odszkodowań i w efekcie w 2024 roku nie zaistniała konieczność udzielenia żadnej pożyczki z budżetu państwa. W związku z powyższym limit zaplanowany na ww. cel w ustawie budżetowej na rok 2024 nie został wykorzystany,

- e) dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych na wypłatę świadczeń gwarantowanych przez państwo – do kwoty 12.000.000 tys. zł.

W roku 2024 nie udzielono Funduszowi Ubezpieczeń Społecznych (FUS) pożyczki z budżetu państwa. Limit na pożyczki dla FUS określany co roku w ustawie budżetowej ma charakter ostrożnościowy. Przychody FUS są zależne od zmian podstawowych parametrów makroekonomicznych, takich jak realny wzrost wynagrodzeń w gospodarce narodowej czy poziom bezrobocia, czego wynikiem jest niepewność co do przyszłych przychodów z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne. Zawarcie regulacji umożliwiających udzielenie fakultatywnej pożyczki z budżetu państwa dla FUS pozwala na elastyczne zarządzanie płynnością finansową wypłat świadczeń z tego funduszu oraz zapewnia gwarancje wypłat świadczeń przez państwo.

W roku 2024 poziom pokrycia bieżących wydatków FUS wpływami ze składek i ich pochodnych osiągnął poziom 83,5%, co w konsekwencji pozwoliło na ograniczenie zapotrzebowania na finansowanie z budżetu państwa (dzięki wysokim wpływom ze składek na ubezpieczenia społeczne dysponent FUS w trakcie roku nie tylko nie skorzystał z pożyczki, ale dodatkowo zrezygnował z części zaplanowanej w planie finansowym FUS dotacji uzupełniającej z budżetu państwa).

6. Z określonej w **art. 14** ustawy budżetowej na rok 2024 liczby etatów Policji 108.995, w tym 108.909 etatów w jednostkach organizacyjnych Policji, faktyczna realizacja zatrudnienia wyniosła 94.640, w tym w jednostkach organizacyjnych Policji 94.573.
7. Wykonanie **art. 16** ustawy budżetowej na rok 2024 dotyczące służby cywilnej przedstawiało się następująco:
- limit mianowań urzędników – z dniem 1 grudnia 2024 r. uzyskało mianowanie 251 osób, co stanowiło 62,8% planu (400 osób).

Mianowanie w służbie cywilnej w 2024 r. uzyskało łącznie 251 osób:

- 229 pracowników służby cywilnej, którzy ukończyli postępowanie kwalifikacyjne z wynikiem pozytywnym,
- 22 absolwentów Krajowej Szkoły Administracji Publicznej im. Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Lecha Kaczyńskiego, którzy w 2024 r. złożyli wnioski o mianowanie.

Pełne wykorzystanie limitu nie było możliwe, gdyż mianowano wszystkie uprawnione do tego osoby na dzień 1 grudnia 2024 r.,

- środki na wynagrodzenia zrealizowano w wysokości 16.531.692 tys. zł, co stanowi 99,3% planu po zmianach w wysokości 16.654.032 tys. zł,
- środki na szkolenia zrealizowano w wysokości 55.389 tys. zł, co stanowi 87,7% planu po zmianach w wysokości 63.179 tys. zł.

8. Prognozowany w **art. 17** ustawy budżetowej na rok 2024 średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem w wysokości 106,6% zgodnie z komunikatem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 15 stycznia 2025 r. (M. P. poz. 68) w 2024 roku wyniósł 103,6%. Oznacza to, że odnotowany w 2024 roku wzrost cen konsumpcyjnych był o 3 pkt. proc. niższy od prognozowanego w ustawie budżetowej na rok 2024.
9. Prognozowany w **art. 18** ustawy budżetowej na rok 2024 średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych emerytów i rencistów w wysokości 106,9% zgodnie z komunikatem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 15 stycznia 2025 r. (M. P. poz. 69) w 2024 roku wyniósł 103,6%. Oznacza to, że odnotowany w 2024 roku wzrost cen konsumpcyjnych dla gospodarstw emerytów i rencistów był o 3,3 pkt. proc. niższy od prognozowanego w ustawie budżetowej na rok 2024.
10. Ustalona w **art. 19** ustawy budżetowej na rok 2024 wysokość odpisu z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych na działalność Zakładu Ubezpieczeń Społecznych została zrealizowana w kwocie 5.823.065 tys. zł, tj. zgodnie z planem.
11. Określona w **art. 20** ustawy budżetowej na rok 2024 kwota wydatków na prewencję rentową w wysokości 321.192 tys. zł została zrealizowana w wysokości 260.035 tys. zł, co stanowiło 81% planu.

Niższe wykonanie w stosunku do planu związane było z mniejszą od zakładanej liczbą osób, które były poddane rehabilitacji leczniczej. Leczeniem rehabilitacyjnym objęto 58,1 tys. ubezpieczonych.
12. Ustalona w **art. 21** ustawy budżetowej na rok 2024 wysokość odpisu z Funduszu Emerytur Pomostowych na działalność Zakładu Ubezpieczeń Społecznych została zrealizowana w kwocie 4.919 tys. zł, tj. zgodnie z planem.

13. Wysokość należności dla Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu poniesionych kosztów poboru i dochodzenia przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych składek na otwarte fundusze emerytalne wyniosła w 2024 roku 0,4% kwoty składek przekazanych do funduszy, co jest zgodne z **art. 22** ustawy budżetowej na rok 2024.
14. W roku 2024 odpis od funduszu emerytalno-rentowego na fundusz administracyjny Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, o którym mowa w **art. 23** ustawy budżetowej na rok 2024, wyniósł 872.891 tys. zł i został wykonany zgodnie z planem.
15. Prognozowana w **art. 24** ustawy budżetowej na rok 2024 kwota przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej w 2024 roku w wysokości 7.824 zł zgodnie z komunikatem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 11 lutego 2025 r. (M. P. poz. 125) w 2024 roku wyniosła 8.181,72 zł. W ujęciu nominalnym była o 13,6% wyższa niż rok wcześniej. Oznacza to, że wysokość przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w 2024 roku okazała się o ok. 360 zł wyższa od prognozowanej, a nominalne tempo wzrostu było o 3,8 pkt. proc. wyższe od prognozowanego.
16. Zgodnie z **art. 25** ustawy budżetowej na rok 2024 jednostki samorządu terytorialnego zobowiązane były do dokonywania wpłat, o których mowa w art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 1572, z późn. zm.). Z wyżej wymienionego tytułu do budżetu państwa wpłynęły dochody wpłacone przez:
 - gminy, z przeznaczeniem na część równoważącą subwencji ogólnej, w wysokości 1.218.058 tys. zł, tj. 100% kwoty, którą jednostki były zobowiązane wpłacić w 2024 r., przy czym kwota ta obejmuje zwiększoną przez Ministra Finansów w trakcie roku budżetowego wpłatę Gminy Siechnice, z przeznaczeniem na część równoważącą subwencji ogólnej dla gmin na 2024 r., o kwotę 29 tys. zł,
 - powiaty, z przeznaczeniem na część równoważącą subwencji ogólnej, w wysokości 2.513.510 tys. zł, co stanowiło 100% kwoty zaplanowanej w ustawie budżetowej,
 - województwa, z przeznaczeniem na część regionalną subwencji ogólnej w wysokości 1.257.100 tys. zł, tj. 100% kwoty zaplanowanej w ustawie budżetowej.
17. W **art. 34** ustawy budżetowej ustalono łączną kwotę, do wysokości której organy administracji rządowej mogą zaciągać zobowiązania finansowe z tytułu umów o partnerstwie publiczno-prywatnym na poziomie 3.000.000 tys. zł, tj. poziomie zgłoszonym przez ministra właściwego do spraw gospodarki, w zakresie kompetencji którego znajduje się m.in. rozpowszechnianie i promowanie partnerstwa publiczno-prywatnego.

W roku 2024 żaden organ administracji rządowej nie zawarł umowy o partnerstwie publiczno-prywatnym i w związku z tym ustalony limit nie został wykorzystany.

18. **Art. 37** ustawy budżetowej.

Zgodnie z art. 13 ustawy z dnia 27 maja 2015 r. o finansowaniu wspólnej polityki rolnej (Dz. U. z 2022 r. poz. 2068) i art. 13 ustawy z dnia 26 stycznia 2023 r. o finansowaniu wspólnej polityki rolnej na lata 2023–2027 (Dz. U. z 2023 r. poz. 332) oraz przepisami wykonawczymi wydanymi na podstawie ww. ustaw, w związku z art. 89 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, beneficjenci realizujący operacje w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 (PROW 2014-2020) lub w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS WPR 2023-2027), w tym m.in. jednostki samorządu terytorialnego oraz lokalne grupy działania, mogą otrzymywać środki z budżetu państwa na wyprzedzające finansowanie pomocy w formie oprocentowanej pożyczki udzielanej przez Bank Gospodarstwa Krajowego.

Ujęte w załączniku 18 ustawy budżetowej pożyczki, finansowane z rozchodów budżetu państwa, zaplanowane zostały w wysokości 330.000 tys. zł i w tej samej wysokości zaplanowana została ich spłata, zasilająca przychody budżetu państwa. Pożyczki zrealizowane zostały w kwocie 254.816 tys. zł, a ich spłaty w kwocie 147.923 tys. zł. Saldo przychodów i rozchodów budżetu państwa z tego tytułu było ujemne i wyniosło 106.893 tys. zł.

19. W **art. 38** ustawy budżetowej określono limit pożyczek, o których mowa w art. 141l ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r. poz. 198) - do kwoty 33.676.072 tys. zł.

Limit pożyczek określono przy założeniu jego sfinansowania z zaliczki otrzymanej z KE w 2023 roku oraz spodziewanego napływu z KE z pierwszego wniosku o płatność w 2024 roku, pomniejszonych o kwotę przewidzianą w rezerwie celowej na inwestycje bezzwrotne KPO (poz. 70).

Po dwuletnim opóźnieniu w realizacji KPO, w 2024 r. odpowiednie instytucje zintensyfikowały prace nad uruchamianiem inwestycji finansowanych z tego Instrumentu, tj. przeprowadzaniem naborów dla ostatecznych odbiorców wsparcia, co przełożyło się na zdecydowany wzrost kontraktacji. Powolny proces uruchamiania inwestycji w latach poprzednich skutkował niskim poziomem kontraktacji, a co za tym idzie niskim poziomem wydatkowania w 2024 r. Natomiast wzrost wartości podpisanych umów z ostatecznymi odbiorcami wsparcia w drugim półroczu 2024 r., powinien przełożyć się na wzrost poziomu wydatkowania w 2025 r. w porównaniu do niskiego wykonania w roku 2024. Dodatkowo zmiany wprowadzone zarówno I rewizją KPO z 8 grudnia 2023 r., jak i II rewizją KPO z 1 lipca 2024 r. w Krajowym Planie Odbudowy i Zwiększania Odporności miały również wpływ na późniejsze terminy rozpoczęcia części inwestycji. Podpisanie umów w 2024 r. z ostatecznymi odbiorcami wsparcia zostało zrealizowane przede wszystkim w inwestycji pożyczkowej zwrotnej B3.4.1 Inwestycje na rzecz zielonej transformacji miast, dla której instytucją odpowiedzialną za

realizację inwestycji jest Minister Funduszy i Polityki Regionalnej, a jednostką wspierającą Bank Gospodarstwa Krajowego. W 2024 r. BGK na realizację tej inwestycji zawarł umowy o objęcie przedsięwzięcia wsparciem zwrotnym z ostatecznymi odbiorcami wsparcia, w wysokości 1.286.345 tys. zł.

Rozdział 3

Dochody budżetu państwa

3.1. Warunki gromadzenia dochodów w 2024 r.

Ocena makroekonomicznych warunków gromadzenia dochodów w 2024 r. nie jest jednoznaczna. W 2024 r. nastąpiła poprawa realnych warunków cyklicznych mających wpływ na proces gromadzenia dochodów podatkowych. W szczególności zaobserwowano znaczące przyspieszenie tempa wzrostu PKB w ujęciu realnym z 0,2% w 2023 r. do 2,9% w 2024 r. Poprawie uległa również struktura wzrostu gospodarczego, w szczególności wkład we wzrost popytu krajowego, który wyniósł w 2024 r. +4,0 pkt proc., wobec -3,0 pkt proc. w 2023 r.

Analizując natomiast warunki gromadzenia dochodów w ujęciu nominalnym, w 2024 r. zaobserwowano pogorszenie się warunków w tym zakresie. W porównaniu do 2023 r. spadło nominalne tempo wzrostu PKB z 10,1% do 6,6% w 2024 r.

Z punktu widzenia struktury dochodów podatkowych budżetu i wiodącej roli podatków pośrednich, największy wpływ na proces gromadzenia dochodów ma kształtowanie się dynamiki spożycia prywatnego. W 2024 r. zanotowano realny wzrost spożycia prywatnego o 3,0% wobec spadku o 0,3% w 2023 r, natomiast w ujęciu nominalnym zaobserwowano wyhamowanie tempa wzrostu spożycia prywatnego. Według GUS wzrosło ono w 2024 r. o 6,5%, wobec wzrostu o 9,2% zaobserwowanego w 2023 r.

W 2024 r. na gromadzenie dochodów z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) wpływ miały przede wszystkim czynniki makroekonomiczne, takie jak wzrost funduszu wynagrodzeń w gospodarce narodowej oraz funduszu emerytur i rent. Szacuje się, że fundusz wynagrodzeń w gospodarce narodowej wzrósł o 13,7% w stosunku do roku poprzedniego, co wynikało ze wzrostu przeciętnego wynagrodzenia o 13,6% oraz zmian w poziomie zatrudnienia. Podobnie fundusz emerytur i rent wzrósł o 15,3%, odzwierciedlając zarówno waloryzację świadczeń, jak i zmiany w liczbie beneficjentów.

Analizując roczną dynamikę dochodów z PIT w 2024 r. należy uwzględnić efekt bazy z 2023 r. W 2023 roku podczas rozliczenia rocznego podatku za 2022 r. miały miejsce jednorazowo podwyższone zwroty podatku, związane z wprowadzeniem reformy Niskie Podatki w połowie 2022 r., co wpłynęło na zaburzenie rocznej dynamiki dochodów w 2024 r. W roku 2024 brak było istotnych nowych zmian systemowych w podatku PIT, dlatego kluczowe znaczenie miały istniejące uwarunkowania oraz sytuacja makroekonomiczna.

Ponadto w 2024 r. odnotowano wzrost udziałów jednostek samorządu terytorialnego (JST) w dochodach z PIT. Wzrost ten wynikał z przekazania jednorazowego dodatkowego udziału w kwocie ok. 8,2 mld zł w grudniu 2024 r., oraz rozliczenia korekty udziałów za 2022 r. względem faktycznego wykonania, które zwiększyło udziały JST o ok. 1,6 mld zł. Te działania przyczyniły się do podwyższenia dochodów JST z podatku PIT w 2024 r. względem poprzedniego okresu.

W zakresie CIT obowiązywały zmienione zasady przekazywania udziałów dla jednostek samorządu terytorialnego (obowiązują zasady podobne jak w PIT, tj. przekazywane w równych, comiesięcznych ratach, stanowiących 1/12 prognozowanej kwoty udziałów samorządów z podatku dochodowego od osób prawnych na rok budżetowy). Biorąc pod uwagę, że prognozowane wpływy były wyższe niż rzeczywiście wykonane, udziały przekazywane samorządom były zawyżone kosztem dochodów budżetu państwa. Saldo rozliczenia rocznego CIT za rok 2023, które miało miejsce w 2024 r., było znacząco niższe niż saldo rozliczenia za 2022 r. (rozliczenie w 2023 r.). Na dochody z CIT oddziaływały w znacznej mierze wyniki finansowe przedsiębiorstw, które dla przedsiębiorstw niefinansowych oznaczały spadek zysku brutto o 15,6% r/r, natomiast w przypadku banków wzrost wyniku finansowego brutto o 28% r/r.

Na dochody z podatku akcyzowego w 2024 r. oddziaływały zmiany prawne wynikające z tzw. mapy drogowej. W obszarze wyrobów akcyzowych będących używkami obejmowała ona podwyższenie o 10% części kwotowej stawki akcyzy na papierosy, tytoń do palenia i wyroby nowatorskie oraz stawki akcyzy na cygara i cygaretki. Z kolei w zakresie wyrobów alkoholowych w 2024 r. podwyższono o 5% stawki akcyzy na alkohol etylowy, piwo, wina, pozostałe napoje fermentowane (z wyłączeniem cydru i perry o zaw. alkoholu do 5% obj.) i wyroby pośrednie.

W zakresie VAT w 2024 r. głównym czynnikiem kształtującym poziom dochodów budżetowych były warunki makroekonomiczne. W 2024 r. spożycie prywatne wzrosło nominalnie o 6,5% wobec wzrostu 9,2% zaobserwowanego w 2023 r. Dodatkowo na poziom dochodów z VAT wpływ miało zakończenie okresu obniżek stawek VAT na żywność, które nastąpiło po I kwartale 2024 r.

Główną determinantą niewykonania podatku VAT względem pierwotnej ustawy budżetowej był poziom spożycia prywatnego. Zakładany wzrost r/r spożycia prywatnego w ujęciu nominalnym na etapie tworzenia UB2024 wynosił 10,8% na 2023 rok oraz 10,2% na 2024 rok. Ostatecznie wzrost ten w 2023 roku wyniósł 9,2%, zaś w 2024 ukształtował się na poziomie 6,5%. Różnice te są skutkiem dezinflacji. Zakładany poziom CPI na etapie tworzenia pierwotnej ustawy budżetowej 2024 wynosił 6,6%, a ostatecznie ukształtował się on na poziomie 3,6%.

Poszczególne tytuły dochodów podatkowych zostały zrealizowane na poziomie zbliżonym do znowelizowanej ustawy budżetowej. Niższe niż planowano były dochody z podatku VAT (o 2,0%), natomiast wyższe okazały się dochody z CIT (o 2,9%). Ostatecznie dochody podatkowe budżetu państwa w 2024 r. zrealizowano na poziomie o 0,7% niższym od prognozy zawartej w znowelizowanej ustawie budżetowej i o 9,7% wyższym od poziomu dochodów uzyskanych w 2023 r.

Dochody niepodatkowe budżetu państwa w 2024 r. zrealizowano na poziomie o 3,8% wyższym od prognozy zawartej w znowelizowanej ustawie budżetowej. Niższe wykonanie zanotowano w przypadku dochodów z ceł, natomiast znacząco wyższe niż planowano były dochody państwowych jednostek budżetowych.

W porównaniu do 2023 r. dochody niepodatkowe w 2024 r. były wyższe o 1,9%, co głównie było spowodowane wpłatą od BGK do budżetu państwa w wysokości ok. 1,6 mld zł. W roku 2023 nie odnotowano wpłaty od BGK.

3.2. Struktura dochodów budżetu państwa

Dochody budżetu państwa w 2024 r. wyniosły 623.239.831 tys. zł i były niższe o 2.835.916 tys. zł (tj. o 0,5%) od prognozowanych w znowelizowanej ustawie budżetowej. Porównując do 2023 r. nastąpił wzrost o 49.281.899 tys. zł, tj. nominalnie o 8,6%, a realnie o 4,8%.

W 2024 r. dochody podatkowe budżetu państwa były niższe od zaplanowanych w znowelizowanej ustawie budżetowej o 3.669.286 tys. zł (tj. 0,7%), natomiast w porównaniu do 2023 r. odnotowano wzrost o 49.069.818 tys. zł (tj. 9,7%). Dochody podatkowe są głównym źródłem dochodów budżetu państwa i wyniosły 555.936.540 tys. zł, co stanowi 15,3% PKB. Znaczne wzrosty dochodów w porównaniu z 2023 r. uzyskano głównie z podatku VAT, PIT oraz z podatku akcyzowego. Wzrosty te wyniosły odpowiednio 43.415.983 tys. zł (tj. 17,8%) w przypadku podatku VAT, 5.934.036 tys. zł (tj. 6,5%) w przypadku podatku PIT oraz 5.516.288 tys. zł (tj. 6,5%) w przypadku podatku akcyzowego. Dochody z tych trzech źródeł stanowiły razem 76,3% łącznych dochodów budżetu państwa. Ponadto przyrosty odnotowano w pozostałych dochodach podatkowych, z wyjątkiem podatku CIT (spadek o 7.643.363 tys. zł, tj. 11,3% r/r).

W 2024 r. relacja dochodów podatkowych budżetu państwa do PKB wzrosła do poziomu 15,3%, czyli o 0,4 pkt proc. więcej w porównaniu z 2023 r.

Realizację dochodów budżetu państwa w 2024 r. według źródeł przedstawia poniższa tablica:

Wyszczególnienie	2023	2024			5:2	5:4
	Wykonanie	Ustawa	Znowelizowana ustawa budżetowa	Wykonanie		
	tys. zł				%	
1	2	3	4	5	6	7
Dochody ogółem	573.957.932	682.375.747	626.075.747	623.239.831	108,6	99,5
Dochody podatkowe i niepodatkowe	570.576.513	678.451.842	622.151.842	620.871.539	108,8	99,8
1. Dochody podatkowe	506.866.723	603.917.185	559.605.826	555.936.540	109,7	99,3
1.1. Podatki pośrednie	333.541.911	410.094.000	388.811.000	383.264.726	114,9	98,6
a) podatek od towarów i usług	244.267.386	316.425.000	293.500.000	287.683.369	117,8	98,0
b) podatek akcyzowy	84.798.844	88.969.000	90.311.000	90.315.131	106,5	100,0
c) podatek od gier	4.475.682	4.700.000	5.000.000	5.266.226	117,7	105,3
1.2. Podatek CIT	67.883.082	70.037.405	58.556.935	60.239.720	88,7	102,9
1.3. Podatek PIT	91.665.808	109.205.780	97.745.431	97.599.844	106,5	99,9

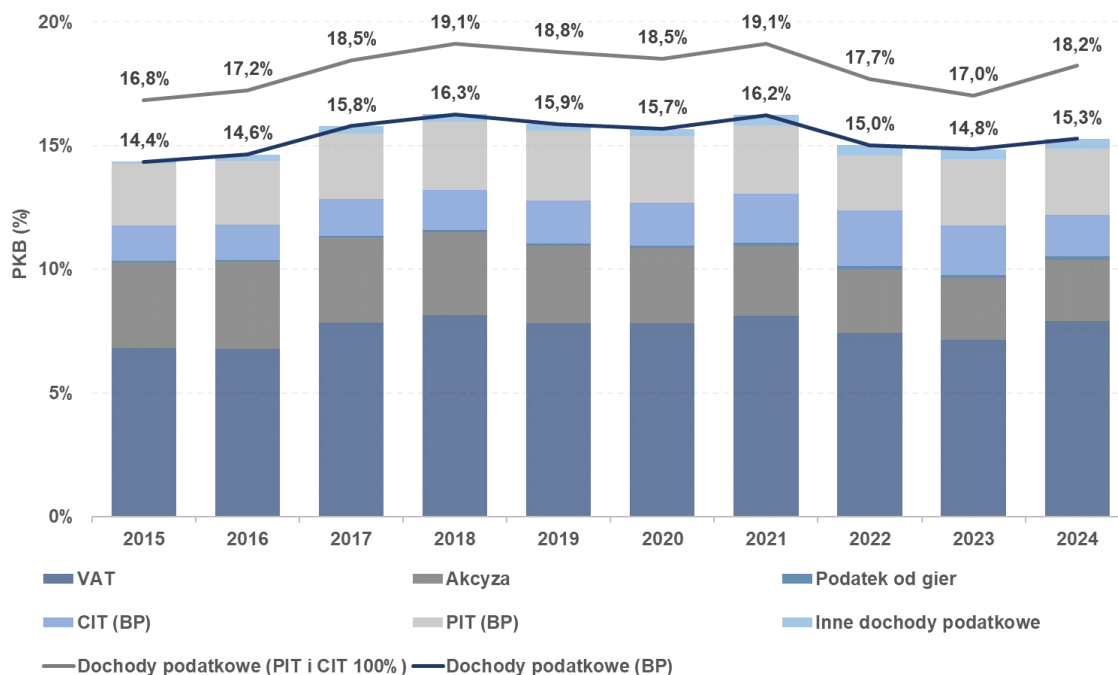
Wyszczególnienie	2023	2024			5:2	5:4
	Wykonanie	Ustawa	Znowelizowana ustawa budżetowa	Wykonanie		
1	2	3	4	5	6	7
1.4. Podatek od wydobycia niektórych kopalin	3.912.329	3.700.000	3.900.000	4.034.086	103,1	103,4
1.5. Podatek od niektórych instytucji finansowych	5.910.809	6.250.000	6.250.000	6.441.306	109,0	103,1
1.6. Podatek od sprzedaży detalicznej	3.952.778	4.630.000	4.342.460	4.356.859	110,2	100,3
1.7. Podatki zniesione	5					
1.8. Pozostałe dochody podatkowe				0,1		
2. Dochody niepodatkowe	63.709.791	74.534.657	62.546.016	64.934.998	101,9	103,8
2.1. Dywidenda i wpłaty z zysku	3.009.542	3.070.698	5.430.275	5.430.410	180,4	100,0
2.2. Wpłata z zysku NBP	0	6.000.000	0			
2.3. Cło	6.159.559	8.659.000	6.849.000	6.815.880	110,7	99,5
2.4. Dochody państwowych jednostek budżetowych i inne dochody niepodatkowe	50.859.720	51.816.320	45.278.102	47.706.217	93,8	105,4
2.5. Wpłaty jednostek samorządu terytorialnego	3.680.970	4.988.639	4.988.639	4.982.492	135,4	99,9
3. Środki z Unii Europejskiej i innych źródeł niepodlegające zwrotowi	3.381.418	3.923.905	3.923.905	2.368.292	70,0	60,4

W 2024 r. relacja dochodów budżetu państwa ogółem do PKB wyniosła 17,1%, czyli o 0,3 pkt proc. więcej niż w 2023 r., co było głównie związane ze zwiększeniem się relacji dochodów podatkowych do PKB.

Wzrost relacji dochodów podatkowych do PKB o 0,4 pkt proc. wynikał głównie z wzrostu zaobserwowanego w podatku VAT, natomiast spadek odnotowano w podatku CIT, a dochody budżetu państwa z PIT w stosunku do PKB były na bardzo zbliżonym poziomie do poziomu z 2023 r.

Stabilizacja relacji dochodów z PIT do PKB wynikała z jednej strony ze wzrostu całkowitej kwoty wpływów z tego podatku (budżet państwa + JST), na skutek efektu bazy z 2023 r. oraz kształtowania się otoczenia makroekonomicznego. Z drugiej strony na relację wpłynął wzrost udziałów przekazanych JST z tytułu udziału w dochodach z PIT w porównaniu z poprzednim rokiem.

Wykres 1. Dochody podatkowe budżetu państwa (BP) oraz dochody podatkowe z uwzględnieniem udziałów jst (PIT i CIT 100%) w relacji do PKB (%) w latach 2015-2024

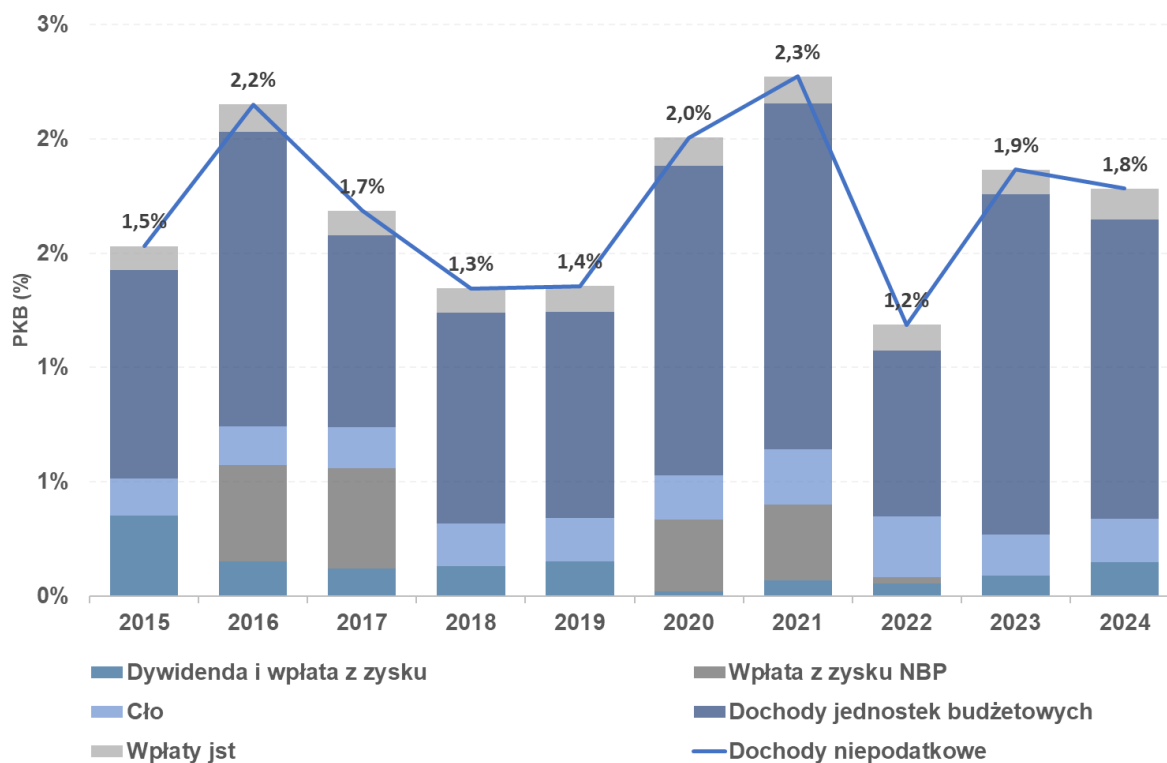

Źródło: dane GUS, MF

W 2024 r. obserwujemy ponowną poprawę relacji dochodów podatkowych do PKB, spowodowaną wycofaniem tarcz antyinflacyjnych oraz wzrostem konsumpcji indywidualnej o 6,5% r/r.

Dodatkowo na wykresie pokazano również całosciowe wpływy podatkowe z tytułu PIT i CIT, które obejmują również przekazane udziały dla jednostek samorządu terytorialnego (PIT i CIT 100%). Dzięki temu otrzymano porównywalny między latami szereg dochodów podatkowych, oczyszczony o zmiany udziałów JST w podatku PIT i CIT. W tym ujęciu dochody podatkowe wzrosły z 17,0% w 2023 r. do 18,2% PKB w 2024 r., tj. o 1,2 pkt proc. Jest to większy wzrost niż o 0,5 pkt proc. PKB w przypadku dochodów samego budżetu państwa. Co więcej różnica między dochodami budżetu państwa a dochodami z uwzględnieniem udziałów JST wyniosła w 2024 r. 2,9 pkt proc PKB i wyniosła tyle samo, co w 2021 r., tj. sprzed reformy „Polskiego Ładu”.

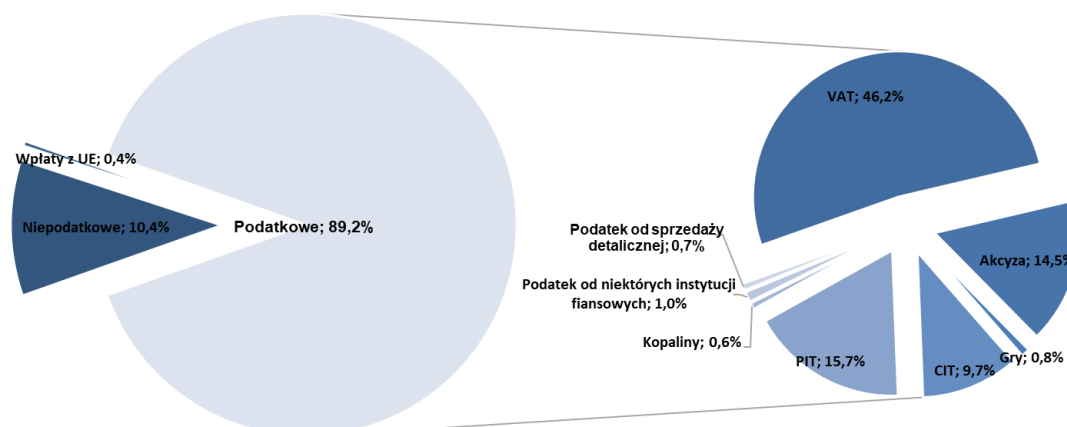
Wykres 2. Dochody niepodatkowe w relacji do PKB (%) w latach 2015-2024

Źródło: dane GUS, MF

W 2024 r. nastąpił spadek relacji dochodów niepodatkowych budżetu państwa do PKB o 0,1 pkt proc. w porównaniu do 2023 r. Spadek zaobserwowano w przypadku dochodów z państwowych jednostek budżetowych i innych dochodów niepodatkowych, w tym odnotowano niższą wpłatę z tytułu sprzedaży uprawnień w ramach systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych. W 2024 r. sprzedaż uprawnień do emisji, w ramach systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych wyniosła ok. 14,1 mld zł, a w 2023 r. ok. 18,4 mld zł.

Wykres 3. Struktura dochodów budżetu państwa w 2024 r.

Źródło: obliczenia własne MF

W 2024 r., w porównaniu z 2023 r., zmieniły się udziały dochodów podatkowych i niepodatkowych w dochodach ogółem. Udział dochodów podatkowych wzrósł o 0,9 pkt proc., zaś dochodów niepodatkowych spadł o ok. 0,7 pkt proc.

Struktura dochodów budżetu państwa wskazuje na wiodącą rolę podatków pośrednich. Wpływy z VAT oraz akcyzy stanowią ok. 3/5 dochodów całego budżetu. Jednocześnie znaczącą rolę odgrywają również dochody z CIT oraz z PIT.

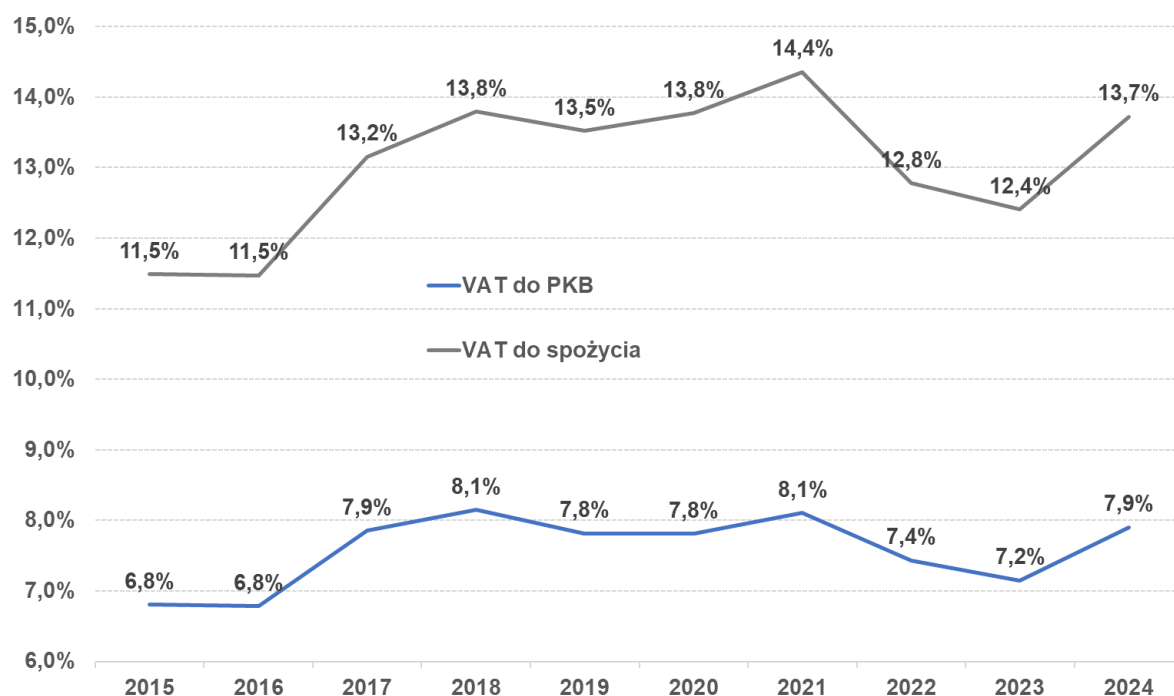
Istotniejsze zmiany w strukturze dochodów budżetu państwa w 2024 r. w porównaniu do 2023 r. odnotowano w zakresie:

- dochodów niepodatkowych (nastąpił spadek udziału o 0,7 pkt proc.),
- podatku VAT, którego udział w dochodach ogółem budżetu państwa wzrósł o 3,6 pkt proc.,
- podatku CIT (nastąpił spadek udziału o 2,2 pkt proc.),
- podatku PIT (nastąpił spadek udziału o 0,3 pkt proc.),
- podatku akcyzowego (nastąpił spadek udziału o 0,3 pkt proc.),
- podatku od niektórych instytucji finansowych (nastąpił wzrost udziału o 0,4 pkt proc.),
- podatku od kopaliny (nastąpił wzrost udziału o 0,1 pkt proc.).

Podatek od towarów i usług

W 2024 r. dochody z podatku od towarów i usług wyniosły 287.683.369 tys. zł i były niższe o 5.816.631 tys. zł, tj. 2% od kwoty prognozowanej w znowelizowanej ustawie budżetowej. W porównaniu do 2023 r. dochody z podatku VAT były wyższe o 43.415.983 tys. zł, tj. o 17,8% nominalnie, a realnie o 13,7%. Relacja omawianych wpływów do PKB wyniosła 7,9% i w stosunku do relacji zanotowanej w 2023 r. wzrosła o 0,7 pkt proc.

Wykres 4. Relacja dochodów z podatku od towarów i usług do PKB oraz do spożycia prywatnego (%) w latach 2015-2024

Na wykresie nr 4 przedstawiono procentowy udział dochodów z podatku VAT w stosunku do PKB oraz spożycia prywatnego. W 2024 roku, w porównaniu z 2023 oraz 2022 rokiem, udziały te w obu kategoriach wzrosły – do 7,9% w przypadku udziału VAT do PKB oraz 13,7% w przypadku relacji VAT do spożycia. Warto zwrócić uwagę na fakt, że relacja dochodów z VAT do spożycia prywatnego jest stosunkowo stabilna począwszy od 2017 r. Lata 2022-2023 odznaczały się niższymi udziałami procentowymi w porównaniu z innymi latami ze względu na wprowadzone w tym okresie tarcze antyinflacyjne. W 2024 r. można zaobserwować powrót do udziałów obserwowanych w poprzednich latach poprzedzających agresję Rosji na Ukrainę w 2022 r. W tym samym czasie dużo bardziej zmienna jest relacja dochodów z VAT do PKB. Wynika to bezpośrednio ze zmieniającego się w poszczególnych latach udziału spożycia prywatnego, będącego głównym elementem bazy VAT, w PKB.

Na wykonanie dochodów z VAT w 2024 r. miały wpływ zmiany w zakresie tarcz antyinflacyjnych. Obniżona stawka VAT na produkty żywnościowe obowiązywała przez cały 2023 rok, a w 2024 roku do 31 marca 2024 r. Jednocześnie od 1 kwietnia 2024 roku nastąpiła zmiana stawek VAT z 23% na 8% na usługi kosmetyczne oraz zabiegi upiększające i pielęgnacyjne. W zakresie pozostałych zmian prawnych wprowadzonych w podatku od towarów i usług, które miały negatywny skutek na wykonanie dochodów budżetu państwa z VAT w 2024 r., należy wskazać:

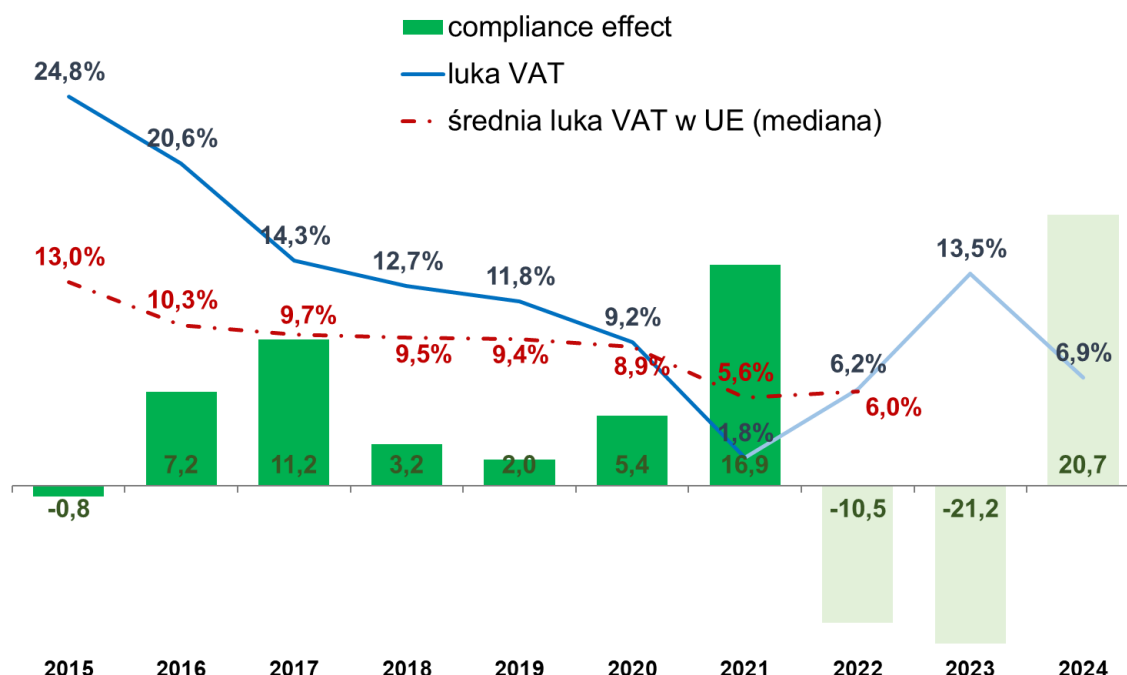
- Ustawę z dnia 27 listopada 2020 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw (Dz. U.2020 poz. 2419) – wprowadzającą zmiany w zakresie systemu zwrotu podatku podróżnym (TAX FREE) oraz rozwiązania upraszczające rozliczenia VAT (pakiet Slim VAT) – szacowny skutek -161,61 mln zł.

- Ustawę z dnia 29 października 2021 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r. poz. 2076) – wprowadzającą możliwość wystawiania faktur ustrukturyzowanych (e faktur) – szacowany skutek -52,2 mln zł.
- Ustawę z dnia 29 października 2021 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2021 r. poz. 2105) –wprowadzającą możliwość podmiotom powiązanym finansowo, ekonomicznie i organizacyjnie wspólnego rozliczenia dla potrzeb podatku od towarów i usług – szacowany skutek -350 mln zł.
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 grudnia 2022 r. w sprawie obniżonych stawek podatku od towarów i usług w roku 2023 (Dz. U. poz. 2495) – wprowadzające czasowe obniżenie stawek VAT na produkty spożywcze oraz towary wykorzystywane do produkcji rolnej – szacowany skutek -890 mln zł (skutek dla stycznia 2024 r. wynikający z przesunięcia wpływów z VAT do budżetu państwa o jeden miesiąc).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 9 grudnia 2023 r. w sprawie obniżonych stawek podatku od towarów i usług (Dz. U. 2023 poz. 2670) – wprowadzające czasowe obniżenie stawek VAT na produkty spożywcze oraz towary wykorzystywane do produkcji rolnej – szacowany skutek -2.918 mln zł.
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 14 marca 2024 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obniżonych stawek podatku od towarów i usług (Dz. U. 2024 r. poz. 387) – wprowadzające obniżenie stawki VAT na określone usługi kosmetyczne – szacowany skutek -128,3 mln zł.
- Ustawa z dnia 9 maja 2024 r. zmieniająca ustawę o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2024 poz. 852) – wprowadzającą nową datę wejścia w życie obligatoryjnego KSeF dla podatników czynnych oraz zwolnionych z VAT określoną na dzień 1 lutego 2026 r. – szacowany skutek -900 mln zł.

Łączny skutek wymienionych wyżej ustaw i rozporządzeń dla 2024 r. szacowany jest na ok. - 5 400 mln zł.

Według szacunków w 2024 r. nastąpił spadek luki VAT w stosunku do 2023 r., do poziomu 6,9%. Szacunki luki VAT dla lat 2022-2023, pomimo uwzględnienia wpływu istotnych zmian systemowych (m.in. tarcze antyinflacyjne) wskazują na znaczący wzrost luki względem poziomu obserwowanego w 2021 r. Należy pamiętać, że szacunki luki VAT dla lat 2022-2024 opierają się na dostępnych wskaźnikach GUS dotyczących całej gospodarki z 2021 r., indeksowanych na kolejne lata. Brak jest w chwili obecnej szczegółowych danych dotyczących struktury bazy VAT za lata 2022-2024, co powoduje, że szacunki te z pewnością ulegną zmianie wraz z udostępnianiem przez GUS nowszych danych.

Wykres 5. Luka VAT (w %) oraz tzw. compliance effect (w mld zł)

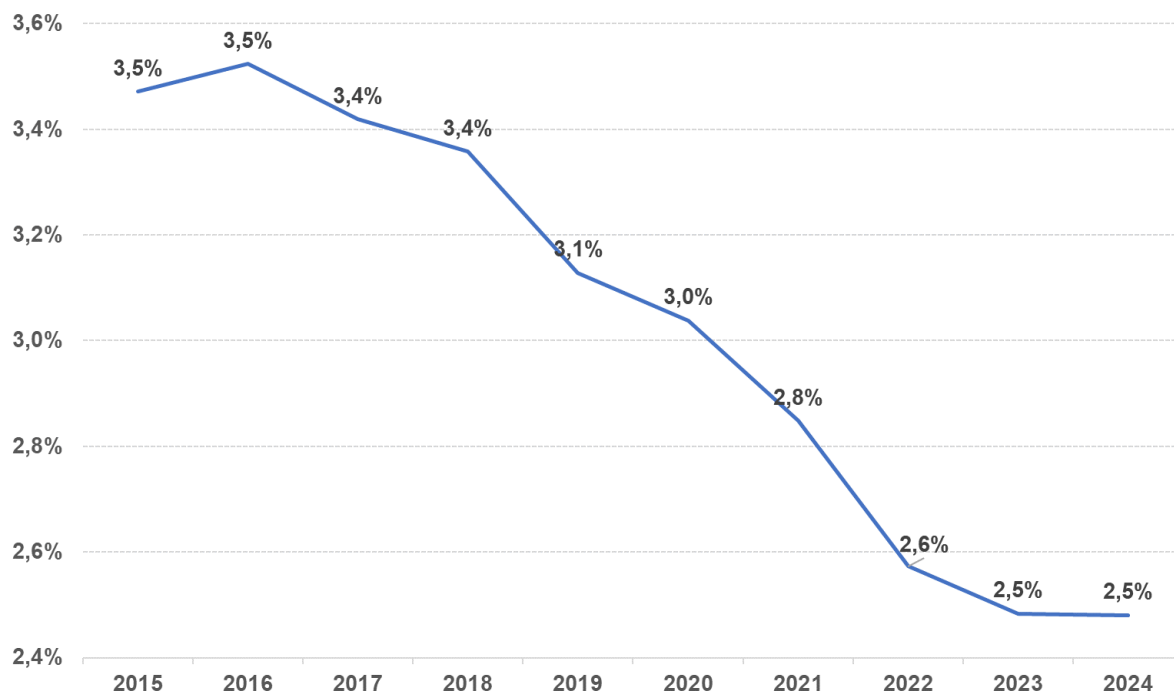
Źródło: oszacowania Ministerstwa Finansów (luka VAT i compliance effect). Dane nt. średniej luki w UE - raport CASE dla Komisji Europejskiej VAT Gap in the EU. Report 2024.

Podatek akcyzowy

W 2024 r. dochody z tytułu podatku akcyzowego wyniosły 90.315.131 tys. zł i były wyższe o 4.131 tys. zł. Ta niewielka różnica oznacza, że zostały wykonane na poziomie prognozy przyjętej w znowelizowanej ustawie budżetowej na 2024 r. W porównaniu do 2023 r. dochody z podatku akcyzowego wzrosły o 5.516.288 tys. zł, tj. o 6,5% nominalnie, a realnie o 2,8%. Relacja omawianych wpływów do PKB wyniosła 2,5% i pozostała na poziomie z 2023 r.

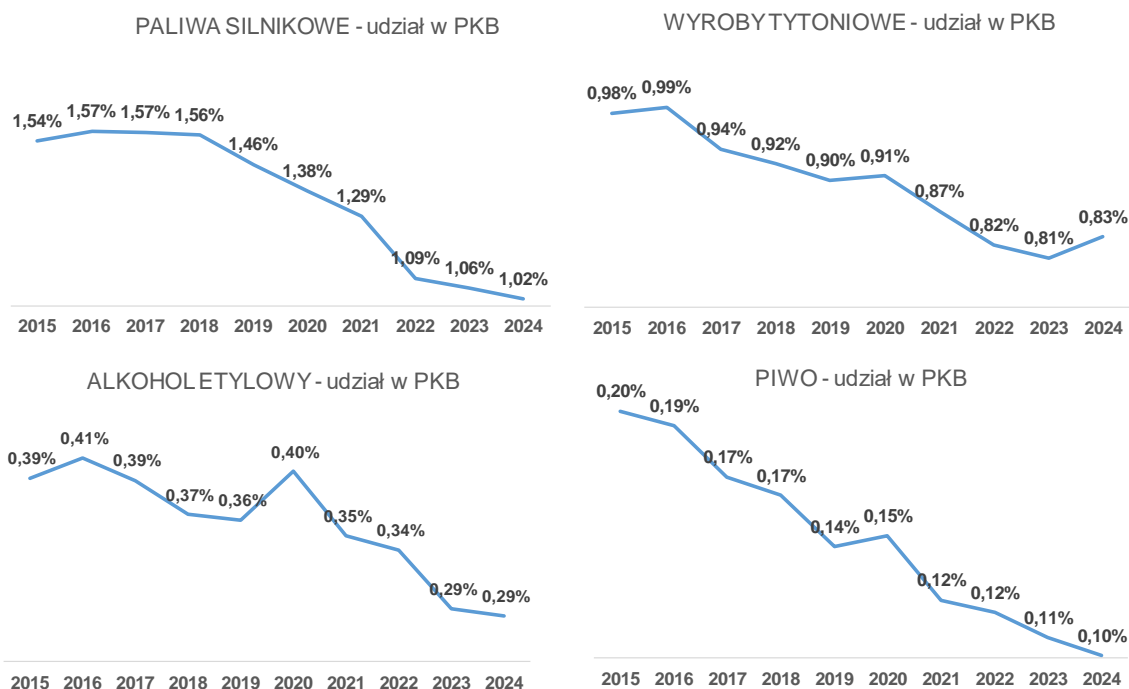
W przypadku dochodów z podatku akcyzowego zaobserwować można regularny spadek ich udziału w relacji do PKB, z poziomu 3,5% w 2016 r. do poziomu 2,5% w 2023 r., który utrzymał się w 2024 r. Spadek udziału dochodów z akcyzy do PKB w 2024 r. można zaobserwować w najważniejszych kategoriach poza wyrobami tytoniowymi, gdzie ich udział wzrósł nieznacznie z 0,81% PKB do 0,83% PKB.

Wykres 6. Relacja dochodów z podatku akcyzowego do PKB (%) w latach 2015-2024

Poniższy wykres pokazuje udział dochodów od wybranych wyrobów akcyzowych w produkcie krajowym brutto.

Wykres 7. Relacja dochodów z podatku akcyzowego od głównych wyrobów do PKB (%) w latach 2015-2024

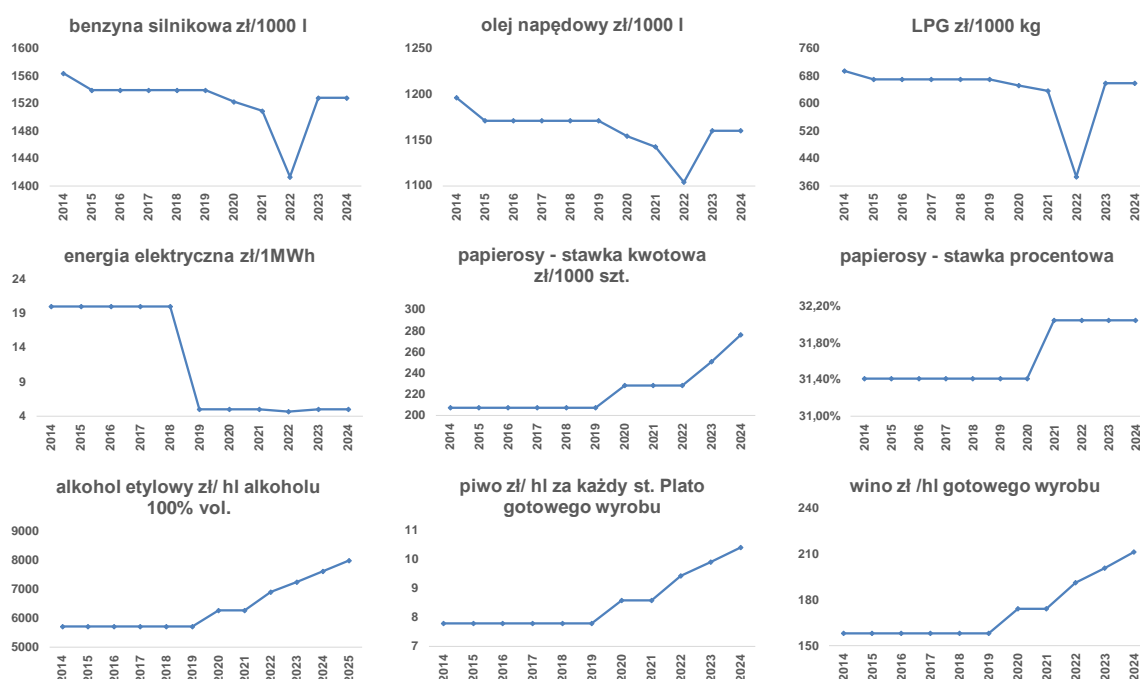

Obok sytuacji gospodarczej, od której uzależniony jest popyt na poszczególne wyroby, wpływ na kształtowanie się dochodów budżetowych z podatku akcyzowego mają zmiany

wysokości stawek akcyzy. Obserwowany od 2016 r. spadek wpływów z akcyzy w relacji do PKB jest w głównej mierze spowodowany polityką w zakresie stawek akcyzy. Podatek akcyzowy w większości przypadków jest podatkiem płaconym od ilości produktów. W przypadku utrzymywania stawek akcyzy na nominalnie niezmiennym poziomie można spodziewać się, że relacja wpływów z akcyzy do PKB będzie spadać. Dzieje się tak dlatego, że wzrost spożycia wyrobów akcyzowych jest niższy niż nominalne tempo wzrostu PKB, które uwzględnia zmiany cen.

W latach 2023-2024 r. obserwujemy stabilizację relacji dochodów z akcyzy do PKB.

Wykres 8. Wysokość stawek akcyzy na wybrane wyroby akcyzowe w latach 2014-2024 (średnio w roku)

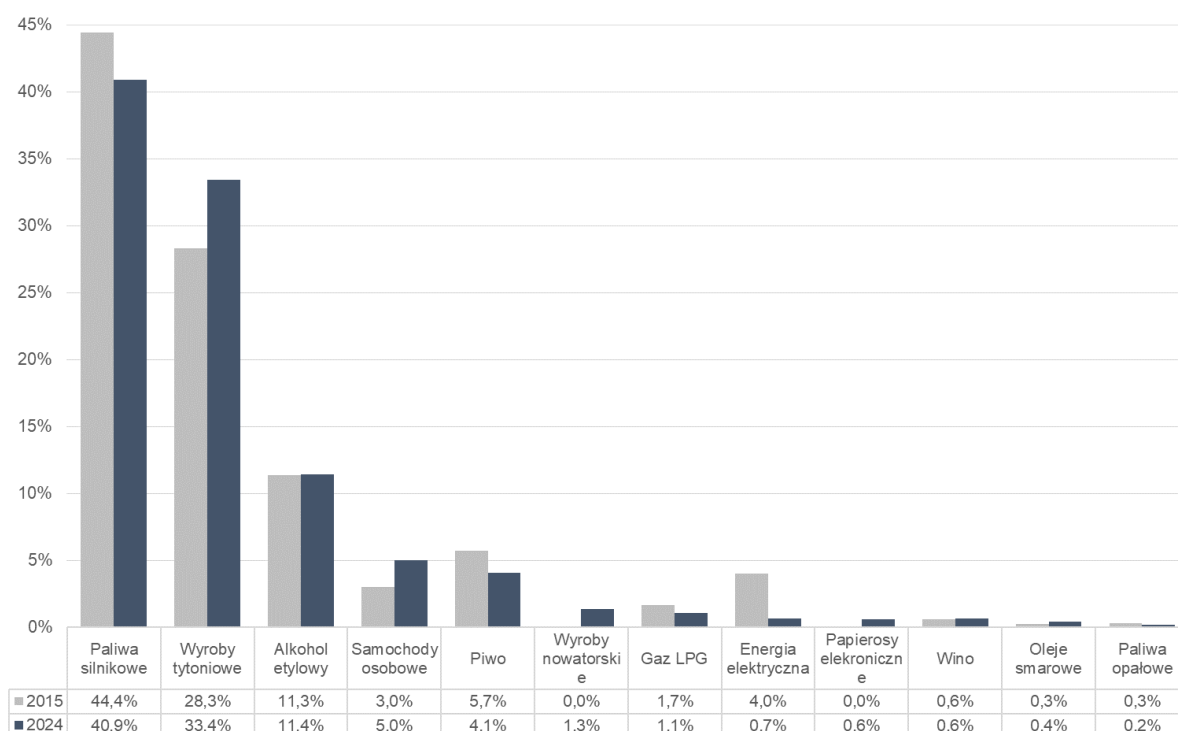

Dochody budżetu z podatku akcyzowego w 2024 r. i 2023 r. z wyszczególnieniem wpływów od głównych grup wyrobów przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	2023	2024			5:2	5:4
	Wykonanie	Ustawa budżetowa	Znowelizowana ustawa budżetowa	Wykonanie		
	tys. zł				%	
1	2	3	4	5	6	7
Podatek akcyzowy ogółem	84.798.844	88.969.000	90.311.000	90.315.131	106,5	100,0
Wyroby energetyczne	37.622.967	38.650.000	38.902.000	38.613.621	102,6	99,3
Paliwa silnikowe	35.960.366	36.837.000	37.180.000	36.920.651	102,7	99,3
Gaz do napędu silników spalinowych	943.670	1.042.000	1.000.000	959.582	101,7	96,0

Wyszczególnienie	2023	2024			5:2	5:4
	Wykonanie	Ustawa budżetowa	Znowelizowana ustawa budżetowa	Wykonanie		
	tys. zł				%	
1	2	3	4	5	6	7
Preparaty smarowe, oleje smarowe i pozostałe oleje	357.353	364.000	356.000	364.998	102,1	102,5
Paliwa opałowe (z wyłączeniem węgla)	171.502	203.000	167.000	173.643	101,2	104,0
Wyroby węglowe	42.268	51.000	46.000	44.191	104,5	96,1
Wyroby gazowe (z wył. gazu do napędu silników spalinowych)	147.808	153.000	153.000	150.555	101,9	98,4
Energia elektryczna	513.399	465.000	676.000	612.879	119,4	90,7
Wyroby tytoniowe	27.549.023	30.128.000	30.247.000	30.198.766	109,6	99,8
Napoje alkoholowe	14.093.315	14.541.000	13.921.000	14.577.851	103,4	104,7
Alkohol etylowy	9.904.662	10.072.000	9.976.000	10.330.197	104,3	103,6
Piwo	3.679.543	3.937.000	3.420.000	3.661.671	99,5	107,1
Wino, pozostałe napoje fermentowane i wyroby pośrednie	509.110	532.000	525.000	585.983	115,1	111,6
Samochody osobowe	3.523.255	3.555.000	4.711.000	4.527.863	128,5	96,1
Susz tytoniowy	1.027	1.000	1.000	12.883	1254,4	1288,3
Pozostałe wyroby objęte podatkiem akcyzowym	0	-	-	0	0	-
Płyn do papierosów elektronicznych	443.634	485.000	597.000	561.378	126,5	94,0
Wyroby nowatorskie	1.052.223	1.144.000	1.256.000	1.209.891	115,0	96,3

Wykres 9. Struktura dochodów z podatku akcyzowego według wyrobów w latach 2015 i 2024

Struktura dochodów z podatku akcyzowego według wpływów od poszczególnych wyrobów różni się w latach 2015 i 2024. Zauważalny w 2024 r. jest spadek udziału dochodów od paliw silnikowych i energii elektrycznej przy wzroście udziału dochodów od wyrobów tytoniowych. Jest to w istotnym stopniu związane ze zmianami stawek akcyzy na przestrzeni ostatnich dziesięciu lat, opisanymi powyżej. Ponadto w aktualnej strukturze dochodów z akcyzy widoczny jest udział dochodów od wyrobów nowatorskich i płynu do papierosów elektronicznych, co ma związek z podwyżkami stawek akcyzy na te wyroby oraz dynamicznymi zmianami rynków tych produktów.

Dochody z akcyzy od paliw silnikowych w 2024 r. wyniosły 36.920.651 tys. zł i były wyższe o 960.286 tys. zł, tj. o 2,7 % niż w 2023 r. Dochody zrealizowane w 2024 r. stanowią 99,3% kwoty prognozowanej w znowelizowanej ustawie budżetowej.

Zgodnie z danymi Polskiej Organizacji Przemysłu i Handlu Naftowego (POPIHN), konsumpcja paliw płynnych w Polsce w 2024 r. utrzymywała się w długofalowym trendzie wzrostowym z uwagi na korzystne otoczenie gospodarcze, przewidywalne ceny oraz dostępność paliw pomimo trwającej wojny u wschodnich sąsiadów.

W 2024 r. konsumpcja benzyn silnikowych wzrosła o 1,6%, zaś paliwo lotnicze JET o 9,2% w porównaniu do 2023 roku. Konsumpcja oleju napędowego w 2024 r. była na podobnym poziomie jak w 2023 r.

Dochody z akcyzy od gazu do napędu silników spalinowych w 2024 r. w znowelizowanej ustawie budżetowej były prognozowane w wysokości 1.000.000 tys. zł. W 2024 r. dochody z tego tytułu zrealizowano w kwocie 959.582 tys. zł, co stanowi 96,0% dochodów

prognozowanych. Dochody zrealizowane w 2024 r. były wyższe o 15.912 tys. zł, tj. o 1,7% w porównaniu z 2023 r.

Czynnikiem wpływającym na poziom dochodów z akcyzy od gazu do napędu silników spalinowych jest poziom konsumpcji. Zgodnie danymi POPIHN za 2024 r.¹⁴ odnotowano wzrost konsumpcji gazu LPG względem 2023 roku o 9,0% r/r.

Dochody z akcyzy od preparatów smarowych, olejów smarowych i pozostałych olejów w 2024 r. wyniosły 364.998 tys. zł i stanowiły 102,5% kwoty prognozowanej w znowelizowanej ustawie budżetowej. Dochody zrealizowane w 2024 r. były wyższe o 7.645 tys. zł (tj. o 2,1%) w porównaniu do 2023 r.

W 2024 r. nie wprowadzano zmian systemowych wpływających na poziom dochodów z akcyzy w tym źródle. Zatem odnotowany poziom dochodów należy wiązać z poziomem konsumpcji olejów i preparatów smarowych. Wyroby te wykorzystywane są w sektorze transportowym oraz w wybranych segmentach przemysłowych.

Dochody z akcyzy od paliw opałowych (z wyłączeniem węgla) w 2024 r. wyniosły 173.643 tys. zł i były wyższe o 2.141 tys. zł (tj. o 1,2%) od dochodów uzyskanych w 2023 r. Dochody zrealizowane w 2024 r. stanowią 104,0% kwoty dochodów prognozowanych w znowelizowanej ustawie budżetowej.

Zgodnie z danymi Polskiej Organizacji Przemysłu i Handlu Naftowego za 2024 r., w porównaniu do 2023 r., krajowa konsumpcja lekkiego oleju opałowego wzrosła o 2,1%, a ciężkiego oleju opałowego o 24,3%. Należy mieć na uwadze, że lekki olej opałowy stanowi ponad 75% wolumenu wykorzystywanego oleju opałowego.

Dochody z akcyzy od wyrobów gazowych (z wyłączeniem gazu do napędu silników spalinowych) w 2024 r. wyniosły 150.555 tys. zł i były wyższe o 2.748 tys. zł (tj. o 1,9%) od dochodów uzyskanych w 2023 r. Dochody wykonane w 2024 r. stanowiły 96,1% kwoty prognozowanej w znowelizowanej ustawie budżetowej.

Dochody z akcyzy od wyrobów węglowych w 2024 r. wyniosły 44.191 tys. zł i były wyższe o 1.923 tys. złotych tj. o 4,5% r/r. Dochody z tego tytułu zrealizowane w 2024 r. stanowiły 98,4% kwoty prognozowanej w znowelizowanej ustawie budżetowej na 2024 r.

Podkreślić należy, że dochody z tytułu opodatkowania tych dwóch grup wyrobów akcyzą stanowią niewielki odsetek dochodów z akcyzy ogółem. Dochody z tytułu akcyzy od wyrobów gazowych stanowią ok. 0,17 % kwoty dochodów z akcyzy ogółem zrealizowanych w 2024 r., zaś dochody z tytułu akcyzy od wyrobów węglowych - ok. 0,05% .

Dochody z akcyzy od energii elektrycznej w znowelizowanej ustawie budżetowej prognozowane były w wysokości 676.000 tys. zł. W 2024 r. dochody z tego tytułu zrealizowano w kwocie 612.879 tys. zł, co stanowi 90,7% dochodów prognozowanych.

¹⁴ Raport POPIHN za 2024 rok - <https://popihn.pl/raporty-i-konferencje/>

Dochody wykonane w 2024 r. były wyższe o 99.479 tys. zł (tj. o 19,4%) w porównaniu do 2023 r.

Według danych Polskich Sieci Elektroenergetycznych produkcja energii elektrycznej w Polsce w 2024 r. wzrosła o 2,05 % w porównaniu do 2023 r. Krajowe zużycie było wyższe o 0,86% r/r¹⁵, co przełożyło się na wzrost dochodów z podatku akcyzowego od energii elektrycznej.

Dochody z akcyzy od wyrobów tytoniowych w 2024 r. wyniosły 30.198.766 tys. zł i stanowiły 99,8% kwoty prognozowanej w znowelizowanej ustawie budżetowej na 2024 r. Dochody zrealizowane w 2024 r. były wyższe o 2.649.743 tys. zł, czyli o 9,6% w stosunku do dochodów osiągniętych w 2023 r.

Wysokość dochodów budżetowych z tytułu akcyzy od wyrobów tytoniowych jest wynikiem zmian systemowych wprowadzonych w ramach tzw. mapy drogowej,¹⁶ czyli cyklicznego wzrostu stawek akcyzy na wyroby akcyzowe będące używkami (tj. alkohol etylowy, piwo, wino, napoje fermentowane, z wyłączeniem cydru i perry, wyroby pośrednie, papierosy i tytoń do palenia oraz wyroby nowatorskie). W zakresie wyrobów tytoniowych mechanizm ten przewiduje w latach 2023-2027¹⁷ m.in. coroczne podnoszenie części kwotowej stawki akcyzy na papierosy, tytoń do palenia oraz cygara i cygaretki.

Dochody z akcyzy od alkoholu etylowego w znowelizowanej ustawie budżetowej prognozowane były w wysokości 9.976.000 tys. zł. W 2024 r. dochody z tego tytułu zrealizowano w kwocie 10.330.197 tys. zł, co stanowi 103,6% kwoty prognozowanej w znowelizowanej ustawie budżetowej. Dochody zrealizowane w 2024 r. były wyższe o 425.535 tys. zł, tj. o 4,3% w stosunku do 2023 r.

Jednym z czynników kształtujących poziom dochodów z akcyzy od alkoholu etylowego jest zwiększenie od początku 2024 r. o 5% stawki akcyzy na alkohol etylowy (z poziomu 7 248,00 zł do poziomu 7 610,00 zł za 1 hl 100% vol.), wprowadzone w ramach tzw. mapy drogowej, tj. mechanizmu cyklicznych podwyżek stawek akcyzy na wyroby akcyzowe będące używkami, w perspektywie do 2027 r.

Innym czynnikiem kształtującym poziom dochodów w tym źródle, jednak o przeciwnym kierunku oddziaływania, jest poziom konsumpcji. Według danych GUS, produkcja wódki czystej w 2024 r. spadła o 0,4% r/r. Natomiast dostawy na rynek wódek, likierów i innych napojów spirytusowych w 2024 r. wzrosły o 3,0% r/r. Ponadto, zgodnie z danymi Związku Pracodawców Polski Przemysł Spirytusowy, sprzedaż napojów alkoholowych zmniejszyła się średnio o 7% w 2024 roku, porównując do 2023 r.¹⁸

¹⁵ <https://www.rynekelektryczny.pl/produkcja-energii-elektrycznej-raport-roczny/>

¹⁶ Zmiana wprowadzona na mocy ustawy z dnia 29 października 2021 r. o zmianie ustawy o podatku akcyzowym oraz ustawy o zmianie ustawy o podatku akcyzowym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 2313).

¹⁷ W związku z rosnącą siłą nabywczą konsumentów „mapa drogowa” została zaktualizowana na mocy ustawy o zmianie ustawy o podatku akcyzowym (Dz.U. z 2024 r. poz. 1681).

¹⁸ <https://goodonepr.prowly.com/371872-podsumowanie-roku-w-branzy-alkoholi-nolo-nafali-spadki-sprzedazy-i-wyzwania-producentow>

Dochody z akcyzy od piwa w 2024 r. wyniosły 3.661.671 tys. zł i stanowiły 107,1% kwoty prognozowanej w znowelizowanej ustawie budżetowej na 2024 r. Dochody osiągnięte w 2024 r. były niższe o 17.872 tys. zł tj. o 0,5% niż w 2023 r.

Obserwowany spadek poziomu dochodów z podatku akcyzowego odnotowano pomimo podwyżki o 5% w 2024 r. stawki akcyzy na piwo, wprowadzonej w ramach tzw. mapy drogowej dla wyrobów akcyzowych będących używkami. Równocześnie jednak według szacunkowych danych branżowych dynamika sprzedaży piw alkoholowych spadła o 3,27% r/r. Ponadto na poziom dochodów wykonanych w 2024 r. miały wpływ zwroty nadpłaty w podatku akcyzowym z tytułu piw aromatyzowanych, dokonane w następstwie orzeczeń sądów administracyjnych.

Dochody z akcyzy od wina, pozostałych napojów fermentowanych i wyrobów pośrednich w 2024 r. wyniosły 585.983 tys. zł i stanowią 111,6% kwoty prognozowanej w znowelizowanej ustawie budżetowej. Dochody osiągnięte w 2024 r. były wyższe o 76.873 tys. zł, tj. o 15,1% w porównaniu do dochodów osiągniętych w 2023 r.

W 2024 r. miała miejsce podwyżka o 5% stawek akcyzy na wina, napoje fermentowane (z wyłączeniem cydru i perry o mocy do 5%) i wyroby pośrednie, wprowadzona w ramach tzw. mapy drogowej dla wyrobów akcyzowych będących używkami.

Równocześnie, według GUS produkcja win owocowych w 2024 r. wzrosła o 3,5% r/r.

Dochody z akcyzy od samochodów osobowych w znowelizowanej ustawie budżetowej na 2024 r. zaplanowano na poziomie 4.711.000 tys. zł. W 2024 r. dochody z tego tytułu zrealizowano w kwocie 4.527.863 tys. zł, co stanowi 96,1% kwoty prognozowanej. Równocześnie dochody te były wyższe o 1.004.608 tys. zł tj. o 28,5% w stosunku do dochodów osiągniętych w 2023 r.

Z danych KPMG i Polskiego Związku Przemysłu Motoryzacyjnego¹⁹ wynika, że w 2024 r. liczba zarejestrowanych nowych samochodów osobowych na polskim rynku wzrosła o 16% r/r. Analiza poszczególnych segmentów rynku wskazuje przede wszystkim na wzrost sprzedaży i rejestracji marek premium (o 19,7% r/r), choć odnotowano wzrost także wśród samochodów osobowych marek popularnych (o 16,0 % r/r). Mając na uwadze, że podatek akcyzowy od samochodów osobowych uzależniony jest od wartości pojazdu, wzrost sprzedaży marek premium stanowi jeden z czynników wpływających na poziom dochodów z podatku akcyzowego od samochodów osobowych.

Potwierdzeniem są również dane Samar²⁰, zgodnie z którymi, w 2024 r. wzrosła średnia cena sprzedaży samochodu o 4,7% w porównaniu do roku ubiegłego.

Dochody z akcyzy od suszu tytoniowego w 2024 r. były prognozowane w znowelizowanej ustawie budżetowej na poziomie 1.000 tys. zł. W 2024 r. dochody z tego tytułu zrealizowano

¹⁹ <https://www.pzpm.org.pl/pl/Rynek-motoryzacyjny/Roczniki-i-raporty/Raport-kwartalny-PZPM-i-KPMG-Branza-motoryzacyjna-Edycja-Q4-2024>

²⁰ <https://www.samar.pl/rynek-w-liczbach/raport-cenowy-2024-2025>

w kwocie 12.883 tys. zł. Osiągnięte w 2024 r. dochody z tego tytułu były wyższe o 11.856 tys. zł od dochodów uzyskanych w 2023 r.

Ze względu na istotę rozwiązań prawnych w zakresie produkcji i obrotu suszem tytoniowym, przewidzianych na gruncie ustawy o podatku akcyzowym, w przypadku suszu tytoniowego ewentualne dochody z akcyzy to wynik wykrytych nieprawidłowości w zakresie obrotu tym wyrobem, które mają charakter incydentalny.

Równocześnie należy wskazać, że w 2024 r. nastąpił wzrost o 10% stawki akcyzy na susz tytoniowy (z 277,48 zł/kg do poziomu 305,23 zł/kg). Zmiana ta wynika z tzw. mapy drogowej dla niektórych wyrobów akcyzowych będących używkami.

Dochody z akcyzy od płynu do papierosów elektronicznych w 2024 r. wyniosły 561.378 tys. zł. i były wyższe o 117.744 tys. zł (tj. o 26,5%) od dochodów uzyskanych w tym samym okresie 2023 r. Dochody te stanowią 94,0% kwoty prognozowanej w znowelizowanej ustawie budżetowej na 2024 r.

W przypadku **dochodów z akcyzy od wyrobów nowatorskich** osiągniętych w 2024 r. wyniosły one 1.209.891 tys. zł i były wyższe o 157.668 tys. zł (tj. o 15,0%) od dochodów uzyskanych w 2023 r. Dochody te stanowią 96,3% kwoty prognozowanej w znowelizowanej ustawie budżetowej na 2024 r.

W przypadku wyrobów nowatorskich na poziom dochodów budżetowych osiągniętych w 2024 r. istotny wpływ miała podwyżka od 1 stycznia 2024 r. stawki akcyzy polegająca na podniesieniu stawki kwotowej o 10% (z poziomu 342,74 zł/kg do poziomu 377,01 zł/kg), co wynika z tzw. mapy drogowej dla wyrobów akcyzowych będących używkami.

Ponadto rynek tych dwóch grup wyrobów rozwija się dynamicznie i jest przedmiotem szeroko zakrojonych działań marketingowych podejmowanych przez koncerny tytoniowe, co ma wpływ na poziom konsumpcji. Celem działań marketingowych jest celowe przekonywanie konsumentów do stosowania wyrobów substytucyjnych, jako wyrobów o mniejszej szkodliwości, zamiast tradycyjnych wyrobów tytoniowych.

Dodatkowo wzrost dochodów z akcyzy od płynu do papierosów elektronicznych mógł być związany ze znacznym wzrostem zakupu tych wyrobów w 2024 r. przez konsumentów w celu zrobienia zapasów przed spodziewaną podwyżką cen, w związku z zapowiedzianą od 1 marca 2025 r. podwyżką akcyzy na płyn do papierosów elektronicznych (z poziomu 0,55 zł/ml w 2024 r. do 0,96 zł/ml).

Podatek od gier

W 2024 r. dochody z tytułu podatku od gier wyniosły 5.266.226 tys. zł i były wyższe w porównaniu do prognozy przyjętej w znowelizowanej ustawie budżetowej o 266.226 tys. zł, tj. o 5,3%. Natomiast w porównaniu do wykonania 2023 r. były wyższe o 790.544 tys. zł, tj. nominalnie o 17,7%, a realnie o 13,6%. Relacja do PKB omawianych wpływów utrzymała się na poziomie z roku poprzedniego i wyniosła 0,1%.

Wzrost dochodów z podatku od gier w 2024 r. dotyczył prawie wszystkich rodzajów gier. Spośród wszystkich gier hazardowych największy wzrost w ujęciu bezwzględnym odnotował sektor zakładów wzajemnych. Deklarowany podatek z tego rodzaju gier wyniósł 1.954.618 tys. zł, a tym samym wzrósł o 327.559 tys. zł (tj. 20,1%). Zakłady wzajemne zawarte przez sieć Internet stanowiły 1.800.910 tys. zł (tj. 92,1%), natomiast pozostałe 153.708 tys. zł (tj. 7,9%) stanowił zakłady zawarte w stacjonarnym kanale dystrybucji.

Kolejnym segmentem, który w znaczący sposób wpłynął na wzrost wpływów z tytułu podatku od gier była sprzedaż gier kasynowych przez sieć Internet (realizowana w formie monopolu państwa). Deklarowany podatek od gier z tego rodzaju działalności wyniósł 1.015.446 tys. zł i był wyższy o 264.865 tys. zł (tj. 35,3%) w porównaniu do roku poprzedniego. Przyczyną tak dynamicznego wzrostu wpływów z tytułu podatku od gier w tym segmencie może być stale rosnąca popularność jedyne legalnego kasyna internetowego w Polsce.

Duży wzrost wpływów z tytułu podatku od gier odnotowały także salony gier na automatach, gdyż w 2024 r. wyniosły one 218.599 tys. zł i były wyższe o 57.349 tys. zł (tj. 35,6%). Wzrost ten tłumaczyć należy m.in. rozwojem sieci salonów gier na automatach, których liczba na koniec 2024 r. wynosiła 2 058 wobec 1 725 na koniec 2023 r. Liczba automatów eksploatowanych w salonach gier wzrosła w ciągu 2024 r. o 1 093 szt. do poziomu 8 201 szt. (wobec 7 108 szt. na koniec 2023 r.).

Dodatkowo niesłabnącą popularnością charakteryzował się także sektor gier liczbowych i loterii pieniężnych, który jest organizowany w formie monopolu państwa. Łącznie z tego tytułu deklarowany podatek od gier wyniósł w 2024 r. 1.556.544 tys. zł i był wyższy o 196.287 tys. zł (tj. o 14,4%). Należy wskazać, że udział sprzedaży internetowej gier liczbowych przez sieć Internet wzrósł do 11,2% w 2024 r. (tj. 117.703 tys. zł) w 2023 r. było to 9,4% (tj. 89.876 tys. zł). Natomiast sprzedaż loterii pieniężnych w kanale internetowym stanowiła w 2024 r. 26,3%, (tj. 132.046 tys. zł), w 2023 r. było to 21,3% (tj. 86.776 tys. zł).

Natomiast w 2024 r. porównaniu do 2023 r. niższą realizację podatku od gier odnotowano w segmencie stacjonarnych kasyn gier, gdzie deklarowany podatek od gier wyniósł 574.243 tys. zł i był niższy o 6.592 tys. zł (tj. spadek o 1,1%).

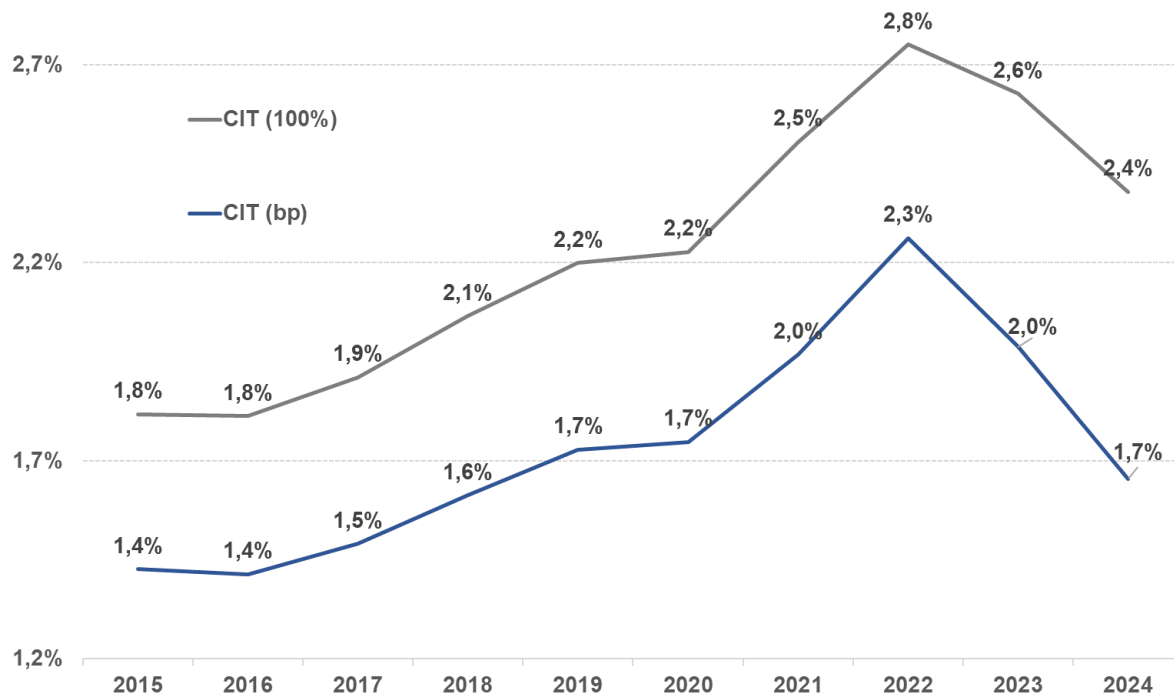
Spadek podatku od gier odnotowały także loterie audiotekstowe, a niewielki wzrost loterie fantowe. Jednak z uwagi na małe wartości generowanego podatku od gier z tych segmentów, nie miały one większego wpływu na wysokość podatku od gier ogółem.

Podatek dochodowy od osób prawnych

Dochody budżetu państwa z podatku dochodowego od osób prawnych zostały zrealizowane w 2024 r. w kwocie 60.239.720 tys. zł i były wyższe w porównaniu do prognozy przyjętej w znowelizowanej ustawie budżetowej o 1.682.785 tys. zł, tj. o 2,9%. W porównaniu do wykonania 2023 r. dochody z CIT były niższe o 7.643.363 tys. zł, tj. nominalnie o 11,3%, a realnie o 14,3%. Relacja do PKB omawianych dochodów wyniosła 1,7% i spadła o 0,3 pkt proc. w stosunku do 2023 r. Należy zauważyć, że lata 2021-2023 charakteryzowały się nadzwyczajnie wysokim udziałem dochodów z CIT w relacji do PKB.

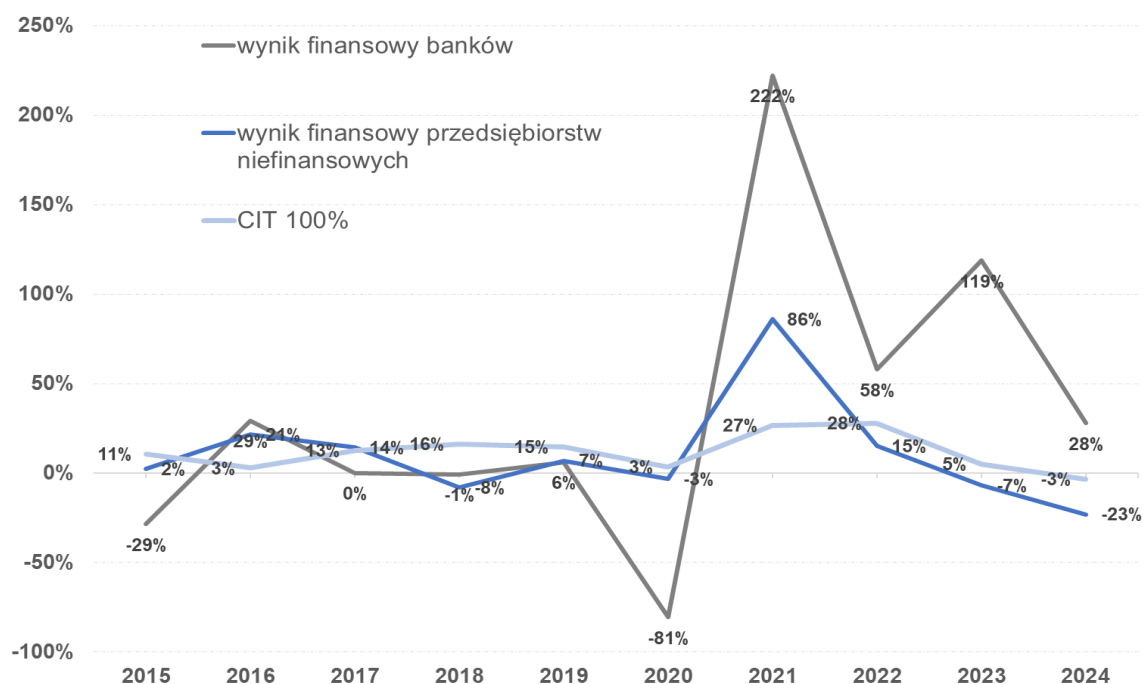
Całkowite wpływy z CIT dla sektora finansów publicznych (jst oraz budżet państwa) wyniosły w 2024 r. ok. 86,6 mld zł i były o 3,4% niższe niż w 2023 r.

Wykres 10. Relacja dochodów z podatku CIT - budżetu państwa (BP) oraz całkowitych dochodów (100%) do PKB (%) w latach 2015-2024

Od 2022 r. zmieniły się zasady przekazywania udziałów w CIT dla JST polegające na przekazywaniu miesięcznych równych kwot udziałów w CIT na podstawie prognozy rocznej, a nie jak dotychczas na podstawie bieżących wpływów. W 2024 r. w przekazywanych udziałach była również uwzględniona korekta za 2022 r.

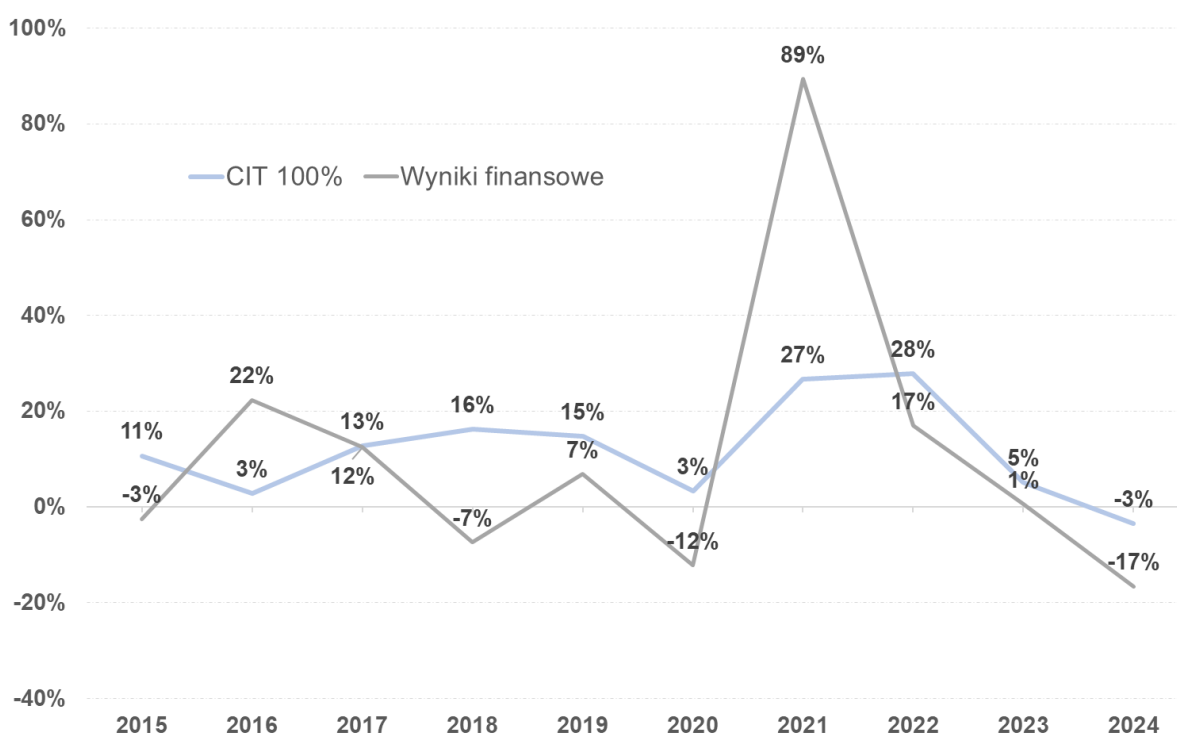
Wykres 11. Tempo wzrostu dochodów z podatku CIT (100%), wyniki finansowe banków i wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych

Bezpośredni wpływ na wysoki udział dochodów z CIT do PKB w latach 2021-2023 miała wysoka dynamika wyników finansowych banków oraz przedsiębiorstw niefinansowych, gdzie wyniki finansowe w 2021 r. wzrosły o 86% w przypadku przedsiębiorstw niefinansowych oraz 222% w przypadku banków. O ile banki w kolejnych latach również charakteryzowały się wysoką dynamiką wyników finansowych, o tyle przedsiębiorstwa niefinansowe zanotowały spadek w 2023 r. o 7%, który w 2024 r. pogłębił się do 23%.

Wyniki finansowe banków odznaczają się większą zmiennością niż wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych, ale m.in. z powodu ich mniejszej liczby nie mają decydującego wpływu na dochody z CIT.

Wykres 12. Tempo wzrostu dochodów z podatku CIT (100%), wyniki finansowe (banków i przedsiębiorstw niefinansowych)

Wyniki finansowe przedsiębiorstw nie przekładają się jednak wprost na wpływy z CIT. Dzieje się tak z kilku powodów.

Po pierwsze podatnicy CIT mają możliwość wybrania uproszczonych zaliczek lub tzw. podatku estońskiego. Uiszczanie zaliczek na CIT w trakcie roku podatkowego w sposób uroszczony oznacza, że podmioty mają możliwość opłacania zaliczek nie na podstawie bieżących dochodów, lecz na podstawie podatku należnego z poprzedniej deklaracji podatkowej, co efektywnie oznacza opłacanie zaliczek na podstawie dochodów sprzed dwóch lat. Taka możliwość powoduje, że w bieżącym roku dochody budżetu z CIT od części podatników nie zależą w żaden sposób od ich bieżącej sytuacji ekonomicznej.

Po drugie podatnicy CIT mają prawo odliczać straty z lat ubiegłych. Jeśli podmiot osiągnął w poprzednich latach straty, może je odliczyć w roku w którym osiąga zyski. Oznacza to, że dla niektórych podatników wzrost bieżącego wyniku finansowego nie przełoży się bezpośrednio na obliczony podatek z uwagi na obniżenie zysku poprzez odliczenie części strat z lat ubiegłych.

Zmiana sytuacji finansowej przedsiębiorstw nie przekłada się bezpośrednio na dochody z CIT, jest ona jednak czynnikiem o kluczowym znaczeniu. Według GUS w 2024 r. wyniki finansowe badanych przedsiębiorstw niefinansowych były znacznie niższe od uzyskanych rok wcześniej. Pogorszeniu uległy wskaźniki ekonomiczno-finansowe. Nakłady inwestycyjne były o 7,8% niższe niż w 2023 r. (kiedy notowano wzrost o 10,2%). W 2024 r. zysk brutto przedsiębiorstw niefinansowych spadł o 15,6% r/r, zaś strata brutto wzrosła o 22,3% r/r. Wynik finansowy netto wyniósł 173,7 mld zł i był niższy o 24% niż przed rokiem. Zysk netto

wyniósł 242,7 mld zł i był niższy o 41,8 mld zł (14,7%), a strata netto wyniosła 69 mld zł i zwiększyła się o 13,1 mld zł (23,3%) w skali roku. Jednocześnie należy zwrócić uwagę na rozkład kwartalny wyników finansowych przedsiębiorstw niefinansowych. Największy spadek wystąpił w I kwartale – zysk brutto był niższy o 23,4% r/r, w następnych kwartałach spadki były niższe i ostatecznie w całym roku spadł o 15,6% r/r.

Z kolei według danych KNF wynik finansowy banków w 2024 r. był o 28% wyższy r/r.

Ponadto zgodnie z ustawą z dnia 14 października 2021 r. o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1927, z późn. zm.) jednostki samorządu terytorialnego (JST) otrzymywały w każdym miesiącu stałą kwotę obliczoną na podstawie planowanych dochodów podatkowych. Wykonane łączne wpływy z podatku CIT, tj. dochody budżetu państwa z częścią stanowiącą dochody JST (CIT 100%) w 2024 r. wyniosły 86.610 mln zł i były niższe o 3,4% od wpływów w 2023 r. (89.696 mln zł). Biorąc pod uwagę, że prognozowane wpływy były wyższe, udziały przekazywane samorządom były zawyżone kosztem dochodów budżetu państwa.

Na wysokość dochodów sektora finansów publicznych z podatku dochodowego od osób prawnych miało także wpływ roczne saldo rozliczeń tego podatku wynikające z zeznań podatkowych złożonych za 2023 r., które wyniosło 6.081 mln zł i było niższe o ok. 6.670 mln zł od salda wynikającego z rozliczenia za 2022 r.

Podatek dochodowy od osób fizycznych

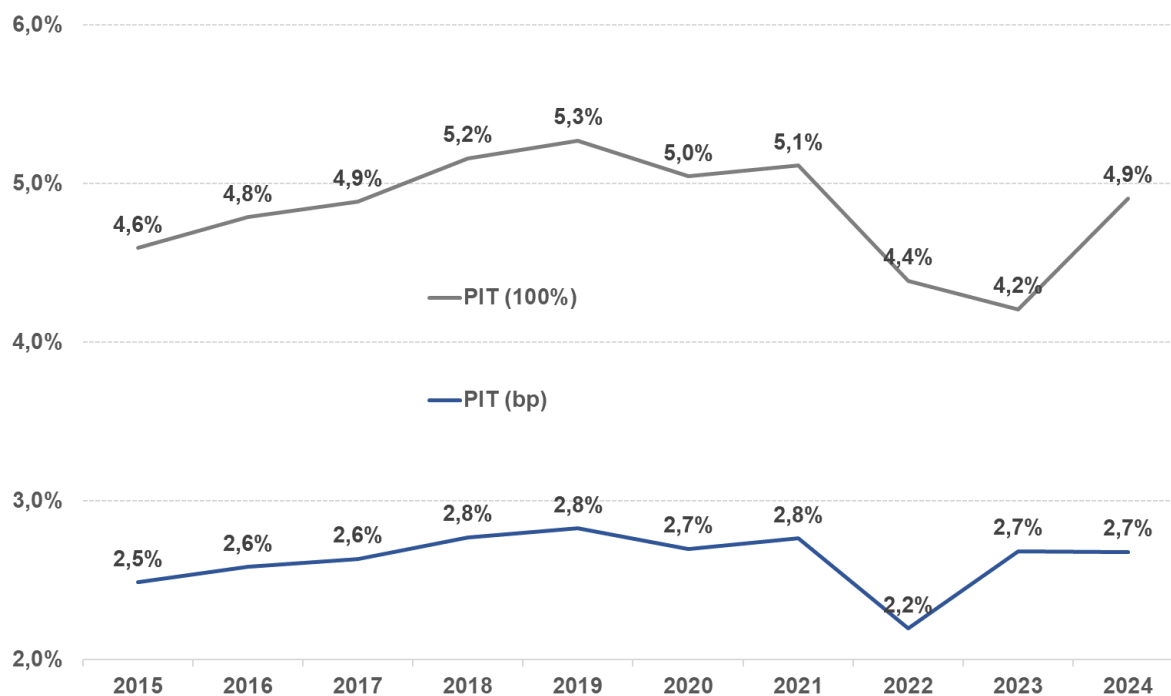
Dochody budżetu państwa w 2024 r. z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych zostały zrealizowane w kwocie 97.599.844 tys. zł i były niższe w porównaniu do prognozy na etapie znowelizowanej ustawy budżetowej na ten rok o 145.587 tys. zł, tj. o 0,1%.

W porównaniu z 2023 r. dochody podatkowe budżetu państwa z PIT były wyższe o 5.934.036 tys. zł, tj. nominalnie o 6,5%, a realnie o 2,8%.

Relacja dochodów budżetu państwa z PIT do PKB była na tym samym poziomie, co w 2023 r. i wyniosła ok. 2,7%. Całkowite wpływy z PIT dla sektora finansów publicznych (jst oraz budżet państwa) wyniosły w 2024 r. 178,7 mld zł i były o 24,3% wyższe niż w 2023 r. W relacji do PKB urosły z 4,2% w 2023 r. do 4,9% zbliżając się tym samym do poziomu sprzed „Polskiego Ładu”, tj. sprzed 2022 r.

Różnica udziałów między PIT 100% a PIT trafiającym do budżetu państwa wyniosła w 2024 r. 2,2 pkt proc. PKB i wróciła do poziomów sprzed „Polskiego Ładu” (ok. 2,3 pkt proc.). Przy czym w 2023 r. różnica ta wyniosła tylko 1,5 pkt proc, co wskazywało na znacznie niższe udziały jst w PIT niż w latach poprzednich.

Wykres 13. Relacja dochodów z podatku PIT - budżetu państwa (BP) oraz całkowitych dochodów (100%) do PKB (%) w latach 2015-2024

Na wykonanie dochodów budżetu państwa z PIT w 2024 r. złożyły się następujące kategorie:

- Podatek pobierany według skali podatkowej i według 19% stawki podatku od dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej oraz działów specjalnych produkcji rolnej wyniósł 135.701 mln zł. Był wyższy od prognozowanego na etapie nowelizacji ustawy budżetowej o około 184 mln zł, tj. o około 0,1%, a w porównaniu z 2023 r. wzrósł o około 29.285 mln zł, tj. o około 28%.
- Zryczałtowany podatek dochodowy wyniósł 25.064 mln zł, przekraczając prognozy o około 95 mln zł, tj. o około 0,4%. W porównaniu z 2023 r. wzrósł o około 3.985 mln zł, tj. o około 18,9%.
- Podatek od dochodów z odpłatnego zbycia papierów wartościowych lub pochodnych instrumentów finansowych wyniósł 3.191 mln zł, będąc wyższym od prognoz o około 34 mln zł, tj. o około 1,1%. W porównaniu z 2023 r. zwiększył się o około 337 mln zł, tj. o około 11,8%.

Dochody budżetu państwa oraz całkowite wpływy z podatku PIT w 2024 r. i 2023 r. z wyszczególnieniem wpływów od głównych kategorii przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	2023	Znowelizowana ustawa budżetowa	2024				
	mln zł					%	
1	2	3	4	4-2	4-3	4:2	4:3
Skala podatkowa, w tym:	75.379	105.098	105.687	30.308	589	140,2%	100,6%
zaliczki	100.573	122.323	123.288	22.715	965	122,6%	100,8%
saldo rozliczenia rocznego	-25.194	-17.225	-17.601	7.594	-376	69,9%	102,2%
Podatek liniowy, w tym:	31.037	30.419	30.014	-1.023	-405	96,7%	98,7%
zaliczki	28.990	28.440	28.805	-185	365	99,4%	101,3%
saldo rozliczenia rocznego	2.048	1.979	1.209	-838	-770	59,1%	61,1%
Ryczałt od przychodów ewidencjonowanych, w tym:	21.078	24.969	25.064	3.985	95	118,9%	100,4%
zaliczki	20.529	24.126	24.345	3.816	219	118,6%	100,9%
saldo rozliczenia rocznego	550	842	719	169	-123	130,8%	85,3%
Ryczałt od przychodów z odsetek oraz pozostałe ryczałty	13.376	15.166	14.706	1.330	-460	109,9%	97,0%
Podatek od dochodów z odpłatnego zbycia papierów wartościowych	2.855	3.158	3.191	337	34	111,8%	101,1%
Pozostałe	52	67	69	17	2	133,5%	102,9%
Całkowite wpływy (PIT 100%)	143.777	178.877	178.732	34.955	-146	124,3%	99,9%
Udziały przekazane JST (razem ze zw. Metropolitalnym)	52.111	81.132	81.132	29.021	0	155,7%	100,0%
Dochody z PIT (PIT BP)	91.666	97.745	97.600	5.934	-146	106,5%	99,9%

*uwaga: przedstawione wartości składowych mogą nie sumować się do agregatów ze względu na zastosowanie zaokrągleń.
Podział agregatów na składowe ma charakter szacunkowy i może ulec zmianie.*

Na dochody z podatku pobieranego według skali podatkowej oraz z podatku liniowego w 2024 r. złożyły się:

- Podatek pobierany według skali podatkowej, który wyniósł 105 687 mln zł, przewyższając prognozy o około 589 mln zł, tj. o około 0,6%. W porównaniu z 2023 r. wzrósł o około 30 308 mln zł, tj. o około 40,2%. Na jego wykonanie wpływ miały czynniki makroekonomiczne, w tym wzrost funduszu wynagrodzeń w gospodarce narodowej o 13,7% (wynikający m.in. z dynamiki przeciętnego wynagrodzenia, które zwiększyło się o 13,6%) oraz funduszu emerytur i rent o 15,3%, co odzwierciedla waloryzację świadczeń i zmiany liczby beneficjentów. Należy zauważyć, że na saldo w 2024 r. wpłynął efekt bazy z 2023 r., kiedy to miały miejsce jednorazowo podwyższone zwroty podatku, związane z wprowadzeniem reformy Niskie Podatki w połowie 2022 r.
- Podatek pobierany według 19% stawki od dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej oraz działów specjalnych produkcji rolnej, który wyniósł 30.014 mln zł, co jest wartością niższą o około 405 mln zł, tj. o 1,3% w stosunku do prognozowanej, oraz o około 1.023 mln zł, tj. o 3,3% w porównaniu z 2023 r.

Na dochody ze zryczałtowanego podatku dochodowego w 2024 r. złożyły się:

- Ryczałt od przychodów ewidencjonowanych, który wyniósł 25.064 mln zł, przewyższając prognozy o około 95 mln zł, tj. o około 0,4%. W porównaniu z 2023 r. wzrósł o około 3.985 mln zł, tj. o około 18,9%. Dobre wykonanie, szczególnie w zakresie przychodów z najmu i dzierżawy, wynikało m.in. ze wzrostu rynkowych stawek najmu i liczby umów, wspartych dynamiką wzrostu gospodarczego.
- Ryczałt od przychodów z odsetek, innych środków pieniężnych, dochodów z funduszy kapitałowych oraz pozostałych ryczałtów, który wyniósł 14.706 mln zł, co oznacza mniejsze wykonanie o około 460 mln zł, tj. o około 3,0%, w stosunku do prognoz. W porównaniu z 2023 r. nastąpił wzrost o około 1.330 mln zł, tj. o około 9,9%. Wzrost ten wynikał m.in. z utrzymującej się na podwyższonym poziomie stopy referencyjnej NBP oraz zaobserwowanego w ostatnich latach wzrostu wpływów z ryczałtu od dywidend.

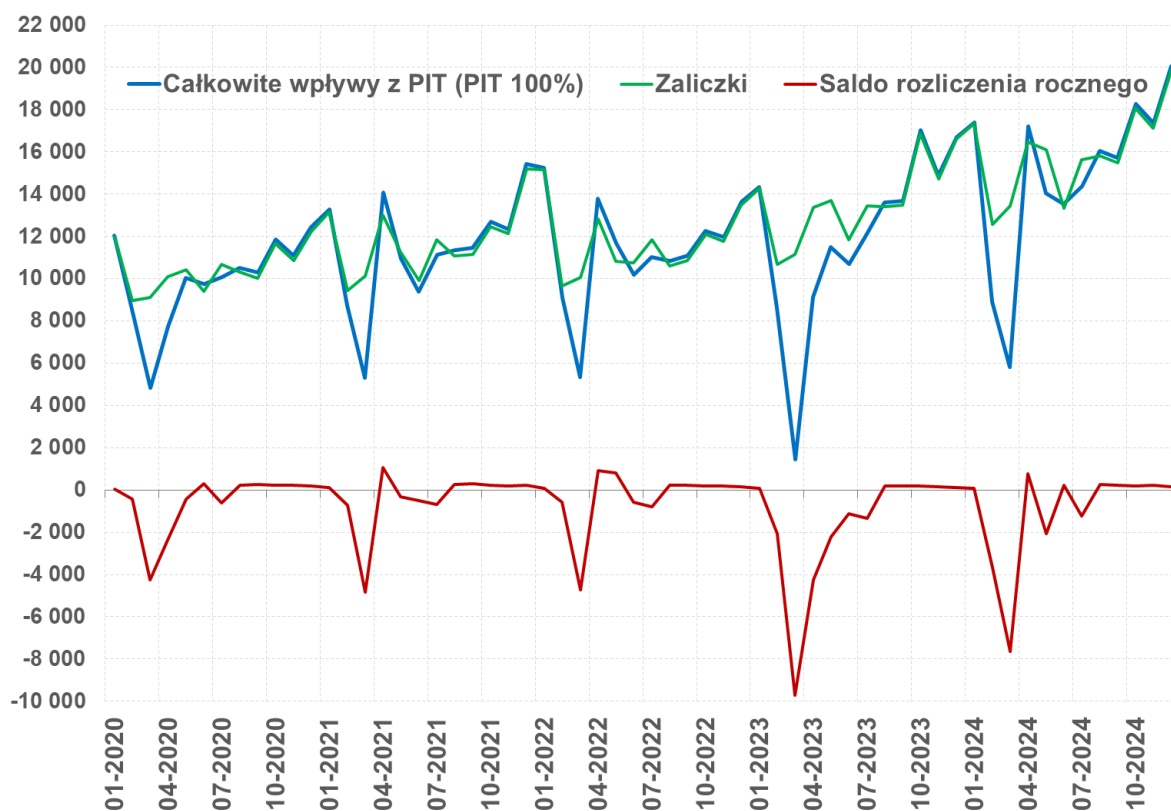
W 2024 r. wykonanie dochodów z podatku od dochodów z odpłatnego zbycia papierów wartościowych utrzymało się na wysokim historycznie poziomie. Dochody z tej kategorii PIT wyniosły 3.191 mln zł i były wyższe o 34 mln zł, tj. o 1,1%, od prognozowanych, oraz wyższe o 337 mln zł, tj. o 11,8%, od wykonanych w roku poprzedzającym. Był to skutek m.in. wzrostu liczby podatników, którzy wykazali przychody z odpłatnego zbycia papierów wartościowych za 2023 r.

➤ Udziały jednostek samorządu terytorialnego (JST)

Udziały przekazane JST z tytułu PIT w 2024 r. wyniosły 81.132 mln zł. W porównaniu z 2023 r. wzrosły o około 29.021 mln zł, tj. o około 55,7%. Wzrost wynikał z dwóch głównych czynników: jednorazowego dodatkowego udziału w kwocie około 8,2 mld zł, przekazanego w grudniu 2024 r., oraz rozliczenia udziałów za 2022 r. względem faktycznego wykonania, które zwiększyło przekazane udziały o około 1,6 mld zł.

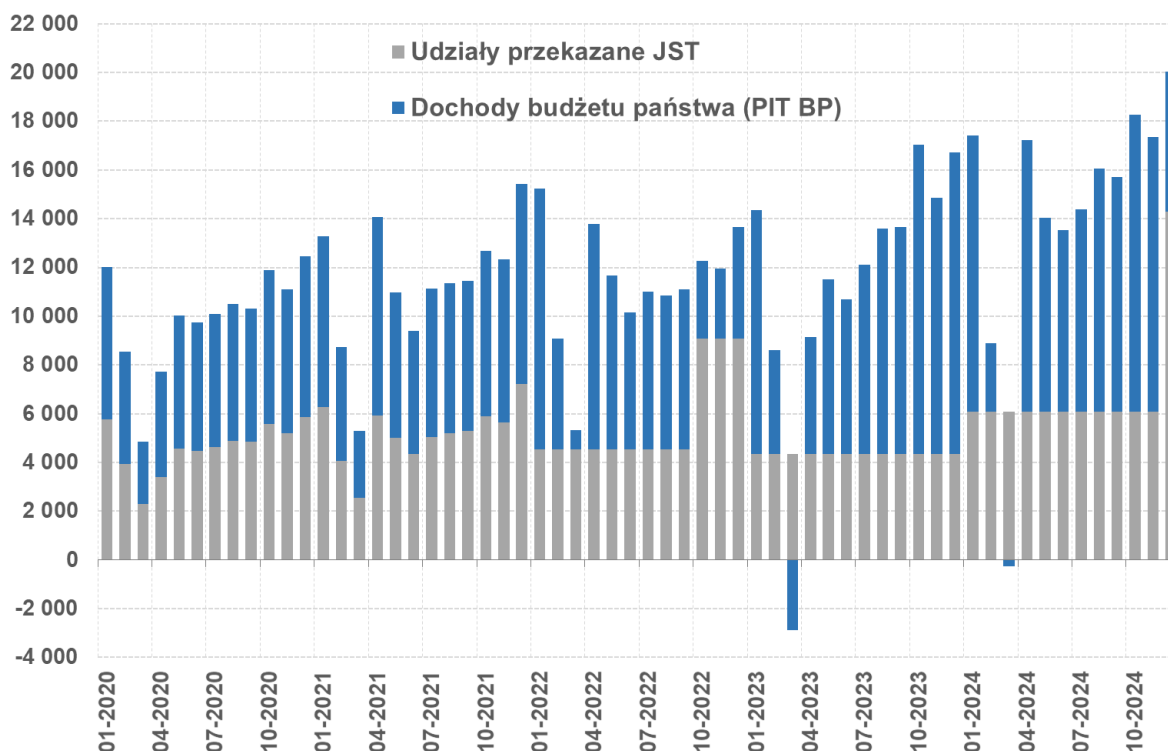
Na wykresie 14 zaprezentowano miesięczne całkowite wpływy z PIT w podziale na zaliczki oraz na saldo rozliczenia rocznego w okresie 2020-2024. Wykonanie zaliczek w ciągu każdego roku charakteryzuje się tendencją wzrostową. Wyjątki stanowią przede wszystkim miesiące, na które przypadają wpłaty zaliczek dokonywane przez część podatników prowadzących działalność gospodarczą i rozliczających się kwartalnie (styczeń, kwiecień, lipiec, październik), oraz miesiące, w których wypłacane były dodatkowe oraz kolejne dodatkowe roczne świadczenie pieniężne (tzw. „13-ste i 14-ste emerytury”). Jednocześnie, zwroty podatku wynikające z rozliczenia rocznego mają miejsce głównie w miesiącach luty-czerwiec, a swoje najwyższe wartości osiągają w marcu. Przełom kwietnia i maja jest natomiast okresem, w którym dokonywane są największe dopłaty podatku. Warto również zaznaczyć, że w lipcu każdego roku, budżet państwa przekazuje część dochodów z PIT organizacjom pożytku publicznego (OPP), wskazanym przez podatników w deklaracjach. W związku z powyższymi faktami, całkowite wpływy z PIT w pierwszych miesiącach roku są zawsze znacznie niższe niż pod jego koniec.

Wykres 14. Podatek PIT (100%) w podziale na zaliczki i saldo rozliczenia rocznego
(w mln zł)

Na wykresie widoczne jest, że w 2023 r. wykonanie salda rozliczenia rocznego było niższe (bardziej ujemne) niż zazwyczaj, co było skutkiem podwyższonych zwrotów podatku wynikających z wejścia w życie reformy Niskie Podatki w połowie 2022 roku. Podobny efekt nie miał już miejsca w 2024 r., w związku z czym roczna dynamika dochodów z PIT w tym okresie jest zaburzona.

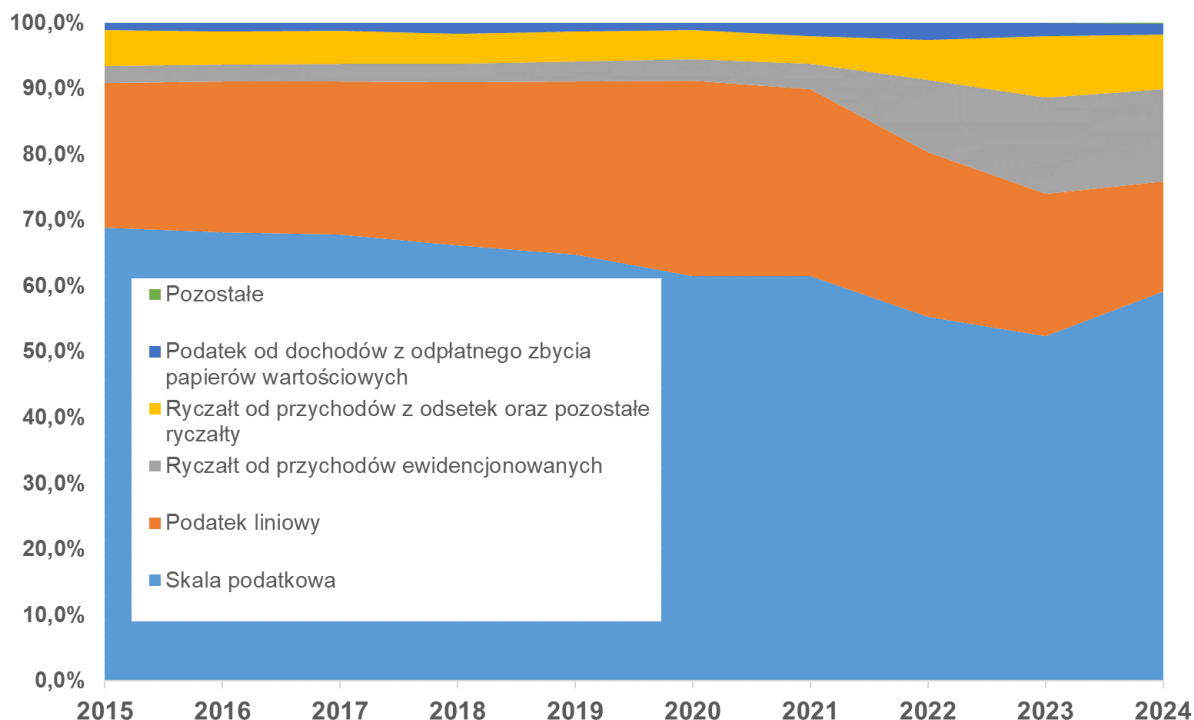
Wykres 15. Podatek PIT (100%) w podziale na dochody budżetu państwa oraz udziały przekazane JST (w mln zł)

Wykres 15 przedstawia miesięczne całkowite wpływy z PIT (100%) w podziale na dochody budżetu państwa (BP) oraz udziały przekazane samorządom (JST) z tytułu udziału w dochodach z PIT w okresie 2020-2024. W latach 2022-2024 kwota udziałów JST w PIT była zaplanowana z góry na cały rok na podstawie wartości prognozowanych, z ewentualnym wyrównaniem mającym miejsce dwa lata później, oraz przekazywana w równych, comiesięcznych ratach, stanowiących 1/12 udziałów rocznych. W związku z powyższym, miesięczne wahania w całkowitych wpływach z PIT obciążały w ciągu roku wyłącznie budżet państwa, natomiast nie były odczuwalne przez samorządy. Zjawisko to miało największe znaczenie w miesiącach, na które przypadały zwroty podatku wynikające z rozliczenia rocznego. Doprowadziło to do sytuacji, w której w marcu 2023 r. oraz 2024 r. dochody budżetu państwa z PIT przyjęły ujemne wartości.

Udziały JST przedstawione na wykresie zawierają również dodatkowe udziały przekazane przez budżet państwa w ostatnich latach dwukrotnie, po raz pierwszy w ostatnim kwartale 2022 roku w łącznej wysokości ok. 13,7 mld zł, oraz po raz drugi w grudniu 2024 roku w wysokości ok. 8,2 mld zł. Powyższe działania miały charakter jednorazowy i obciążyły w tych latach dochody budżetu państwa z podatku PIT.

Wykres 16. Udział poszczególnych kategorii w całkowitych wpływach z podatku PIT

Powyższy wykres przedstawia udziały poszczególnych kategorii PIT w agregacie wpływów z tego podatku w latach 2015-2024. W 2024 r. największą kategorię stanowiły wpływy ze skali podatkowej (59,1%), podatku liniowego (16,8%) oraz ryczału od przychodów ewidencjonowanych (14,0%). W związku z reformami, które weszły w życie w 2022 roku (Polski Ład oraz Niskie Podatki), w ostatnich latach można zaobserwować spadek udziału podatku liniowego (z 28,4% w 2021 roku do 16,8% w 2024 roku) oraz równoległy wzrost udziału ryczału od przychodów ewidencjonowanych (z 3,8% w 2021 roku do 14,0% w 2024 roku). Powyższe zjawisko wynika m.in. ze zmian w zasadach opłacania składki zdrowotnej, przez które ryczałt stał się dla wielu podatników relatywnie bardziej opłacalną formą opodatkowania. Dodatkowo, w ostatnich latach zwiększono limit przychodów uprawniających do rozliczania się ryczałtem oraz usunięto możliwość rozliczania przychodów z najmu prywatnego na skali podatkowej, pozostawiając ją jednak na ryczałcie.

Podatek od wydobycia niektórych kopalin

Dochody budżetu państwa w 2024 r. z podatku od wydobycia niektórych kopalin wyniosły 4.034.086 tys. zł i były wyższe w porównaniu do prognozy przyjętej w znowelizowanej ustawie budżetowej o 134.086 tys. zł, tj. o 3,4%. W porównaniu z 2023 r. dochody z podatku od wydobycia niektórych kopalin były wyższe o 121.757 tys. zł, tj. nominalnie wyższe o 3,1%, a realnie niższe o 0,5%. Relacja do PKB omawianych dochodów pozostała na poziomie 2023 r. i wyniosła 0,1%.

Dochody budżetowe z podatku od wydobycia niektórych kopalin w zakresie miedzi i srebra uzależnione są od wolumenu ich wydobycia, notowań tych kruszców na giełdach referencyjnych w Londynie oraz od kursu walutowego dolara amerykańskiego. Natomiast

wysokość tego podatku w zakresie ropy naftowej i gazu ziemnego uzależniona jest od wielkości ich wydobycia, notowań gazu ziemnego na Towarowej Giełdzie Energii S.A., ceny ropy naftowej ustalonej przez Organizację Krajów Eksportujących Ropę Naftową (OPEC) oraz kursu walutowego dolara amerykańskiego.

Głównym czynnikiem wpływającym na wzrost dochodów budżetowych z podatku od wydobycia niektórych kopalin w 2024 r. względem analogicznego okresu 2023 roku był wzrost zarówno średniej ceny miedzi i srebra wyrażonych w złotych oraz wydobycia tych surowców, przy równoczesnym niższym poziomie kursu walutowego dolara amerykańskiego.

Podatek od niektórych instytucji finansowych

Dochody z tytułu podatku od niektórych instytucji finansowych w 2024 r. wyniosły 6.441.306 tys. zł i były wyższe o 191.306 tys. zł, tj. 3,1% od prognozy zawartej w znowelizowanej ustawie budżetowej. W porównaniu do 2023 r. wzrost dochodów z tego podatku wyniósł 530.496 tys. zł, tj. nominalnie wzrost o 9%, a realnie o 5,2%. Relacja do PKB omawianych dochodów pozostała na poziomie 2023 r. i wyniosła 0,2%.

Pozytywna różnica wykonanych dochodów z tytułu podatku od niektórych instytucji finansowych w stosunku do poziomu założonego w znowelizowanej ustawie budżetowej wynosząca 191.306 tys. zł (3,1%) stanowi rezultat wyższej realizacji dochodów z tytułu tego podatku w drugiej połowie 2024 r. w porównaniu do pierwszego półrocza ubiegłego roku. Do wzrostu wpływów przyczynił się wzrost wartości aktywów podatników, które stanowią przedmiot opodatkowania, co przełożyło się na wzrost wartości podstawy opodatkowania.

Podatek od sprzedaży detalicznej

Dochody budżetu państwa z tytułu podatku od sprzedaży detalicznej w 2024 r. wyniosły 4.356.859 tys. zł i były wyższe o 14.399 tys. zł, tj. o 0,3% od prognozy zawartej w znowelizowanej ustawie budżetowej. W porównaniu do 2023 r. dochody z tytułu podatku wzrosły o 404.082 tys. zł, tj. nominalnie o 10,2%, a realnie o 6,4%. Relacja do PKB omawianych dochodów pozostała na poziomie 2023 r. i wyniosła 0,1%.

Dodatnia różnica wykonanych dochodów z tytułu podatku od sprzedaży detalicznej w stosunku do poziomu założonego w znowelizowanej ustawie budżetowej na 2024 r. wynika z faktu, że w prognozie uwzględniono również opodatkowanie paliw silnikowych, które korzystały z wyłączenia z w ramach tarcz antyinflacyjnych do 30 czerwca 2023 r.

Wzrost dochodów wykonanych z tytułu podatku od sprzedaży detalicznej w 2024 r. w stosunku do dochodów wykonanych w 2023 r. wynika z:

- poziomu inflacji – średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem w 2024 r. zgodnie z komunikatem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 15 stycznia 2025 r. wyniósł 103,6 (wzrost cen o 3,6%),
- wzrostu liczby podatników podatku od sprzedaży detalicznej w 2024 r. w porównaniu do 2023 r. W okresie całego 2024 r. 249 podmiotów przynajmniej raz złożyło deklarację z tytułu podatku od sprzedaży detalicznej, natomiast w 2023 r. takich podmiotów było 230.

Dywidendy i wpłaty z zysku

Dochody określone w znowelizowanej ustawie budżetowej jako dywidendy i wpłaty z zysku obejmują wpłaty z zysku przedsiębiorstw państwowych i dywidendy z tytułu posiadanych przez Skarb Państwa akcji i udziałów w spółkach oraz wpłatę od Banku Gospodarstwa Krajowego (BGK). W 2024 r. wpływy z dywidend i wpłat z zysku zostały zrealizowane w kwocie 5.430.410 tys. zł i były na poziomie zbliżonym do prognozy zawartej w znowelizowanej ustawie budżetowej. W porównaniu z 2023 r. dochody z dywidend i wpłaty z zysku odnotowały wzrost o 2.420.869 tys. zł, tj. były nominalnie wyższe o 80,4%, a realnie o 74,2%. Tak duży wzrost dochodów (r/r) należy wiązać z faktem, że w 2023 r. nie wystąpiła wpłata od BGK, która wystąpiła w 2024 r. w wysokości ok. 1,6 mld zł. Relacja do PKB omawianych dochodów pozostała na poziomie 2023 r. i wyniosła 0,1%.

Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK) zgodnie z ustawą z dnia 14 marca 2003 r. o Banku Gospodarstwa Krajowego (Dz. U. z 2025 r. poz. 503) jest bankiem państwowym, którego jedynym właścicielem jest Skarb Państwa. Na podstawie art. 5d pkt 2 ustawy o Banku Gospodarstwa Krajowego zysk netto BGK, może zostać przeznaczony na wpłatę do budżetu państwa.

W ustawie budżetowej na 2024 r. dochody z tytułu wpłaty od BGK nie zostały zaplanowane. Dochody budżetowe pochodzące z wpłaty części zysku BGK z reguły nie są ujmowane w projekcie ustawy budżetowej na dany rok ze względu na ich nieregularny charakter. Dokonanie ewentualnej wpłaty oraz jej wysokość są uzależnione od sytuacji finansowej BGK oraz zapotrzebowania na kapitały. Ponadto BGK musi przestrzegać zaleceń w sprawie polityki dywidendowej, które co roku określa Komisja Nadzoru Finansowego. Od 2020 r. zgodnie z decyzją Rady Nadzorczej wypracowany zysk netto w całości był przeznaczany na zwiększenie kapitałów własnych BGK.

W 2024 r. Rada Nadzorcza BGK zdecydowała o przekazaniu na wpłatę do budżetu państwa 1.575 mln zł. Kwota ta została ujęta w dochodach niepodatkowych w znowelizowanej ustawie budżetowej na rok 2024.

Dochody z dywidend w 2024 r. zostały zrealizowane w kwocie 3.854.276 tys. zł, tj. 100% prognozy znowelizowanej ustawy budżetowej na rok 2024. W porównaniu do 2023 r. dochody z dywidend były wyższe o 28,1% dochodów wykonanych w 2023 r.

Wskazana powyżej kwota uwzględnia obowiązkowy odpis na Fundusz Inwestycji Kapitałowych (FIK), o którym mowa w art. 33b ustawy o zasadach zarządzania mieniem państwowym (środki w wysokości 30% każdej wypłaconej dywidendy, a także zaliczki na poczet przewidywanej dywidendy, z akcji należących do Skarbu Państwa, są przychodem FIK).

Najwyższe dochody z tytułu dywidend²¹ w 2024 r. wpłynęły z następujących spółek:

- PKN Orlen S.A. w kwocie 1.682.896 tys. zł,
- PKO BANK POLSKI S.A. w kwocie 996.693 tys. zł,
- Powszechny Zakład Ubezpieczeń S.A. w kwocie 896.870 tys. zł,
- Totalizator Sportowy Sp. z o.o. w kwocie 81.200 tys. zł,
- KGHM „Polska Miedź” S.A. w kwocie 66.769 tys. zł,
- Polska Wytwórnia Papierów Wartościowych S.A. w kwocie 42.000 tys. zł,
- Giełda Papierów Wartościowych S.A. w kwocie 30.861 tys. zł
- Chińsko-Polskie Towarzystwo Okrętowe S.A. w kwocie 29.792 tys. zł,
- Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. w kwocie 6.017 tys. zł,
- Huta Stalowa Wola S.A. w kwocie 5.929 tys. zł,
- Agencja Rozwoju Przemysłu S.A. w kwocie 4.354 tys. zł,
- Warszawski Rolno-Spożywczy Rynek Hurtowy SA w kwocie 3.014 tys. zł,
- Dolnośląskie Centrum Hurtu Rolno-Spożywczego S.A. w kwocie 1.593 tys. zł
- Zespół Elektrowni Wodnych Niedzica S.A. w kwocie 1.581 tys. zł,
- Zakłady Chemiczne Rudniki S.A. w kwocie 1.400 tys. zł.

Uzyskanie zakładanego poziomu dochodów budżetu państwa z tytułu dywidend uzależnione jest nie tylko od wyników finansowych spółek, lecz również założeń polityki kapitałowej spółek oraz potrzeb finansowych z uwzględnieniem wytycznych wydanych przez Prezesa Rady Ministrów dla spółek z udziałem Skarbu Państwa sporządzających sprawozdania finansowe.

Dochody z wpłat z zysku w 2024 r. zostały zrealizowane w kwocie 1.247 tys. zł, tj. 124,7% prognozy znowelizowanej ustawy budżetowej na rok 2024 i 89,6% dochodów z tego tytułu wykonanych w 2023 r., przy czym:

- dokonano zwrotu w wysokości 1.448.155,34 zł na rzecz Poznańskiej Fabryki Maszyn Żniwnych AGROMET w upadłości, nienależnie uiszczonych wpłat w 2023 r., w związku z art. 12 ust. 2b ustawy o gospodarce finansowej przedsiębiorstw państwowych (zwolnienie w okresie pandemii COVID-19);
- Siarkopol Tarnobrzeg Sp. z o.o. dokonała rozliczenia za 2022 r. (w 2023 r.) w kwocie 1.087 zł, na niewłaściwym formularzu deklaracji WZP-1R przeznaczonym dla przedsiębiorstw państwowych zamiast WZS-1R dla spółek SP. Zapisy korygujące dokonywane były w okresie sprawozdawczym 2024 roku.

Ponadto, na zysk wypracowany przez przedsiębiorstwo wpływ ma wiele czynników zewnętrznych, nie dających się przewidzieć, co z kolei prowadzi do braku stałych tendencji

²¹ Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym, 30% wypłaconej dywidendy z akcji należących do Skarbu Państwa jest przychodem Funduszu Inwestycji Kapitałowych, 70% - dochodem budżetu państwa.

we wpływach z poszczególnych przedsiębiorstw. W konsekwencji należy liczyć się z tym, że rzeczywiste wykonanie może różnić się, nawet znacząco, od przyjmowanych szacunków wielkości wpłat z zysku.

Poniżej przedstawiono zestawienie podmiotów, które w 2024 r. dokonały wpłat z zysku:

- Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej w kwocie 371 tys. zł,
- Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Promieniotwórczych w kwocie 498 tys. zł,
- Kaletańskie Zakłady Celulozowo-Papiernicze w likwidacji w kwocie 107 tys. zł,
- Państwowy Ośrodek Maszynowy Wrząca Wielka w likwidacji w kwocie 15 tys. zł,
- Państwowy Zarząd Powierniczy w kwocie 26 tys. zł,
- Polska Żegluga Morska w kwocie 1.677 tys. zł
- Siarkopol Tarnobrzeg Sp. z o.o. w kwocie 1 tys. zł.

Cło

Dochody z cła w 2024 r. wyniosły 6.815.880 tys. zł i były niższe od kwoty prognozowanej w znowelizowanej ustawie budżetowej o 33.120 tys. zł, tj. o 0,5%. W stosunku do 2023 r. dochody były wyższe o 656.321 tys. zł, tj. nominalnie o 10,7%, a realnie o 6,8%.

W 2024 r. w porównaniu do roku 2023 nastąpił spadek:

- średniorocznego kursu euro do ustalenia wartości celnej o 0,2917 zł,

W 2024 r. w porównaniu do roku 2023 nastąpił wzrost:

- wartości importu spoza UE o 8.049 mln euro,
- efektywnej stawki celnej o 0,11 punktu procentowego.

Podstawowymi przyczynami niższego od zakładanego wykonania dochodów budżetu państwa z tytułu cła w 2024 r. był spadek:

- średniorocznego kursu euro do ustalenia wartości celnej o 0,0282 zł,
- wartości importu spoza UE o 11.316 mln euro.

Na niecałkowite wykonanie zaplanowanych dochodów z cła miała wpływ globalna sytuacja na świecie, polityka gospodarcza państwa polskiego uwzględniająca wojnę w Ukrainie. Precyzyjne uwzględnienie wpływu tych czynników na wartość dochodów z cła jest bardzo trudne.

Dochody państwowych jednostek budżetowych i inne dochody niepodatkowe

Dochody państwowych jednostek budżetowych i inne dochody niepodatkowe w 2024 r. osiągnęły kwotę 47.706.217 tys. zł i były wyższe o 2.428.115 tys. zł, tj. o 5,4% od kwoty ustalonej w znowelizowanej ustawie budżetowej na 2024 r. W stosunku do 2023 r. dochody były niższe o 3.153.504 tys. zł, tj. nominalnie o 6,2%, a realnie o 9,5%.

Na wyższe dochody w stosunku do zaplanowanych w znowelizowanej ustawie budżetowej wpłynęły między innymi wyższe dochody w poszczególnych działach między innymi: Wymiar

sprawiedliwości (dział 755), Gospodarka mieszkaniowa (dział 700), Rodzina (dział 855), Różne rozliczenia (dział 758), Rolnictwo i łowiectwo (dział 10). Znacznie niższe dochody niż planowano osiągnięto w dziale 757 – Dług publiczny, co wynikało głównie z powodu mniejszej niż zakładano sprzedaży obligacji rynkowych.

Istotniejsze dochody uzyskano w działach:

- Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (dział 900) – wykonanie wyniosło 14.742.307 tys. zł i było o 102.229 tys. zł wyższe od prognozy (o 0,7%). Dochody w tym dziale wykonano odpowiednio w częściach: 22 (Gospodarka wodna) w kwocie 28.329 tys. zł, 41 (Środowisko) w kwocie 1.103 tys. zł, 47 (Energia) w kwocie 2.232 tys. zł, 51 (Klimat) w kwocie 14.698.298 tys. zł, 85 (Województwa) w kwocie 12.345 tys. zł (w tym związane z realizacją zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego w kwocie 357 tys. zł).

Źródłem wykonanych dochodów były przede wszystkim wpływy z tytułu:

- sprzedaży uprawnień do emisji, w ramach systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych, w kwocie 14.119.338 tys. zł,
- różnych rozliczeń, w tym wpłat przekazanych przez fundusze ochrony środowiska zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska z przeznaczeniem na dofinansowanie realizacji przez państwowe jednostki budżetowe zadań z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej – 374.564 tys. zł,
- opłaty recyklingowej – 178.745 tys. zł,
- zwrotów dotacji (niewykorzystanych lub nienależnie pobranych) i części dotacji z lat ubiegłych, w tym dotacji przeznaczonych na realizację „Projektu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu rzeki Odry” oraz „Projektu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu rzeki Odry i Wisły” – 19.321 tys. zł,
- odsetek, w tym odsetek od dotacji oraz płatności: wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, od nieterminowych wpłat z tytułu podatków i opłat, pozostałych – 14.918 tys. zł,
- opłat za zezwolenia, akredytacje oraz opłaty ewidencyjne, w tym opłaty za częstotliwości – 10.878 tys. zł,
- różnych dochodów, w tym wpływów i rozliczeń z lat ubiegłych – 8.299 tys. zł,
- grzywien i kar pieniężnych od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych oraz od osób fizycznych za nieprzestrzeganie przepisów ochrony środowiska wymierzanych na podstawie ustawy Prawo ochrony środowiska – 6.383 tys. zł,
- prowadzonej działalności przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, tj. między innymi wpływy ze środków przekazanych przez PGW Wody Polskie na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne z tytułu opłat melioracyjnych i inwestycyjnych pobieranych na podstawie art. 201 ust. 1 ustawy

Prawo wodne, zwrotów środków dotacji celowych udzielonych w latach ubiegłych PGW Wody, wpływów z tytułu kar pieniężnych pobieranych na podstawie art. 29 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, wpływów z tytułu kar umownych uzyskanych w trakcie realizacji umów dotacji oraz dotacji zwróconych po terminie, wpływów z odsetek oraz z pozostałych dochodów – 3.455 tys. zł,

- kar i odszkodowań wynikających z umów – 2.356 tys. zł,
 - z pozostałych opłat, głównie za usunięcie drzew i krzewów – 1.093 tys. zł,
 - najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze, w tym dzierżawy gruntów i wynajmu pomieszczeń przez Regionalne dyrekcje ochrony środowiska – 969 tys. zł,
 - opłat i kar za substancje zubożające warstwę ozonową – 852 tys. zł.
- Obsługa długu publicznego (dział 757) – wykonanie wyniosło 8.661.948 tys. zł i było niższe o 170.424 tys. zł od prognozy (o 1,9%); niższe wykonanie wynikało głównie z mniejszej niż zakładano sprzedaży obligacji rynkowych. W porównaniu do 2023 r. zrealizowane dochody były niższe o 779.112. tys. zł, tj. o ok. 8%.

Na zrealizowane dochody złożyły się:

- dochody krajowe w łącznej wysokości 6.336.606. tys. zł, tj. z tego:
 - wpływy ze sprzedaży, zamiany i przedterminowego wykupu obligacji skarbowych w łącznej wysokości 6.203.431 tys. zł, tj. 97% planu,
 - odsetki od środków na rachunkach bankowych – depozyt CDM PKO BP S.A. i CDM Pekao S.A w wysokości 27.389 tys. zł, tj. 100% planu,
 - rozliczenie transakcji SBB w łącznej wysokości 653 tys. zł, tj. 125% planu,
 - odsetki od środków na rachunku sum depozytowych CSA (Credit Support Annex) w wysokości 1.927 tys. zł, tj. 130% planu,
 - odsetki od pożyczek udzielonych z budżetu państwa w kwocie 66.327 tys. zł, z tego od pożyczek na rzecz:
 - jednostek samorządu terytorialnego w wysokości 14.656 tys. zł, tj. 103% planu,
 - KUK S.A. w wysokości 1.420 tys. zł, tj. 100% planu,
 - jednostek samorządu terytorialnego dotyczących prefinansowania w zakresie wspólnej polityki rolnej w wysokości 1.874 tys. zł, tj. 131% planu,
 - KPO w wysokości 48.377 tys. zł, tj. 868% planu,
 - należność główna z tytułu poręczeń i gwarancji krajowych (SK Bank) w wysokości 36.768 tys. zł, tj. 100% planu,
 - nieplanowane dochody krajowe z tytułu odsetek karnych w łącznej wysokości 112 tys. zł.
- dochody zagraniczne w łącznej wysokości 2.325.342 tys. zł, z tego:
 - odsetki od środków walutowych w wysokości 2.245.828 tys. zł, tj. 99% planu,

- odsetki od kredytów i pożyczek zagranicznych udzielonych przez Polskę w wysokości 5.414 tys. zł, tj. 81% planu,
 - nieplanowane dochody z tytułu zagranicznych poręczeń i gwarancji w wysokości 10 tys. zł,
 - dochody z tytułu odsetek od zabezpieczeń gotówkowych zagranicznych CSA w wysokości 70.902 tys. zł, tj. 122% planu,
 - wpływy z różnych dochodów – KPO - transfer nadwyżki z tytułu zarządzania płynnością w stosunku do niespłaconych rat pożyczki w ramach RRF za rok kalendarzowy 2023 w wysokości 3.189.tys. zł, tj. 100% planu.
- Wymiar sprawiedliwości (dział 755) – wykonanie wyniosło 5.088.563 tys. zł i było o 937.109 tys. zł wyższe od prognozy (o 22,6%). Na wyższy niż planowano poziom wykonania dochodów wpływ miało przede wszystkim uzyskanie wyższych niż planowano wpływów z tytułu: opłat i kosztów sądowych, grzywien, mandatów i innych kar pieniężnych od osób fizycznych, kar i odszkodowań wynikających z umów oraz rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych.

Na kwotę zrealizowanych dochodów składały się głównie:

- wpływy z tytułu opłat i kosztów sądowych oraz innych opłat uiszczanych na rzecz Skarbu Państwa z tytułu postępowania sądowego i prokuratorskiego – 4.097.558 tys. zł,
 - wpływy z tytułu grzywien, mandatów i innych kar pieniężnych od osób fizycznych, prawnych i innych jednostek organizacyjnych – 607.824 tys. zł,
 - wpływy z usług, na które składają się m. in. wpływy z tytułu wynajmu lokali i pomieszczeń, usług kserograficznych oraz wpływy z opłat za wydawanie odpisu, wyciągu, zaświadczenia z Centralnej Informacji Krajowego Rejestru Sądowego, Krajowego Rejestru Karnego oraz odpisy i zaświadczenia z Centralnej Informacji o Zastawach Rejestrowych, jak również z tytułu opłat za zamieszczenie ogłoszeń lub obwieszczeń w Monitorze Sądowym i Gospodarczym – 85.314 tys. zł,
 - wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych, na które składają się m.in. w szczególności zwrócone przez syndyków i komorników niewykorzystane kwoty zaliczek, które we wcześniejszych latach zostały wyasygnowane przez sądy na poczet postępowań egzekucyjnych oraz zwroty wydatków tymczasowo wypłacanych ze środków Skarbu Państwa na wynagrodzenia dla biegłych sądowych – 38.512 tys. zł,
 - wpływy z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów za nienależyte świadczenie usług i niezgodne z umową wykonanie dostaw przez wykonawców – 32.788 tys. zł,
 - wpływy ze spłat oprocentowanych pożyczek udzielonych sędziom i prokuratorom na zaspokojenie ich potrzeb mieszkaniowych – 26.155 tys. zł.
- Różne rozliczenia (dział 758) – wykonanie wyniosło 4.142.109 tys. zł i było wyższe o 185.369 tys. zł od prognozy (o 4,7%). Wyższe od zaplanowanego w znowelizowanej

ustawie budżetowej na 2024 r. wykonanie dochodów wynika przede wszystkim z wyższego wykonania dochodów w rozdziale 75814 – Różne rozliczenia finansowe, które zostały wykonane w kwocie 4.077.474 tys. zł, co stanowi 103,1% prognozowanych dochodów w tym rozdziale (plan 3.954.313 tys. zł).

Podstawowymi źródłami dochodów w tym rozdziale były:

- Pozostałe odsetki – wykonano w kwocie 4.024.033 tys. zł, co stanowi 103% prognozy dochodów wynoszącej 3.905.694 tys. zł. Na kwotę odsetek składają się między innymi:
 - odsetki otrzymane na koniec 2024 roku na podstawie art. 83 ustawy o finansach publicznych – MF dokonuje lokat w złotych w NBP lub innym banku; lokaty te zawiązywane są z wolnych środków pozostających na rachunkach budżetowych – wykonanie z tego tytułu wyniosło 2.001.888 tys. zł (w tym: BGK – 1.895.375 tys. zł, NBP – 106.513 tys. zł) przy planie na poziomie 1.949.284 tys. zł (w tym: BGK – 1.845.295 tys. zł, NBP – 103.989 tys. zł). Na wykonanie dochodów z tytułu odsetek od lokat terminowych w 2024 roku miały wpływ: stany wolnych środków budżetowych, z których Minister Finansów może dokonywać lokat, stawki obowiązujących stóp procentowych ustalanych przez Radę Polityki Pieniężnej Narodowego Banku Polskiego,
 - odsetki otrzymane od środków zgromadzonych na rachunku pomocniczym overnight w BGK w związku z konsolidacją środków publicznych zaplanowane w kwocie 1.850.000 tys. zł, wykonano w wysokości 1.917.854 tys. zł. Wykonanie dochodów wynika z wyższego kształtowania się stanu tych środków (stan środków jest zmienny w każdym dniu). Prognozy stanów środków oparte były o dane historyczne (wykonanie 2022 i 2023 r.) i wyliczane są na podstawie załączników konsolidacyjnych, w których zebrane są przepływy z jednostek konsolidujących środki,
 - dochody z tytułu odsetek bankowych od lokat terminowych – wykonano w kwocie 88.080 tys. zł przy założeniu projektu planu na poziomie 89.716 tys. zł, co stanowi 98,2% planu. Transakcje typu BSB służą lokowaniu środków stanowiących nadwyżkę budżetową budżetu państwa. W 2024 roku mniej było lokowanych środków typu BSB,
 - odsetki od środków zgromadzonych na rachunkach Ministra Finansów w BGK zgodnie z Umową zawartą 15 stycznia 2010 roku z BGK na podstawie art. 208 ust. 2 ustawy o finansach publicznych, wykonano w kwocie 4.192 tys. zł (plan -3.768 tys. zł). Kwota odsetek dotyczy realizacji płatności w ramach WPR, szacowane są w oparciu o prognozowaną wysokość środków pozostających na rachunkach. Wysokość uzyskanych dochodów z tytułu odsetek jest uzależniona od wielkości środków pozostających na rachunku na koniec każdego dnia roboczego oraz wysokości obowiązującego oprocentowania tych środków. Saldo

- na rachunku uzależnione jest od zapotrzebowania agencji płatniczej (ARiMR) na środki w konkretnym dniu oraz od dokonanych w tym dniu zwrotów,
- odsetki z realizacji Programu Operacyjnego Ryby – nieplanowane dochody wykonano w kwocie 54 tys. zł,
 - dochody z tytułu odsetek od środków zgromadzonych na rachunkach MF w BGK (umowa z 1 sierpnia 2023 r.) wykonano w kwocie 32 tys. zł przy planie wynoszącym 61 tys. zł,
 - odsetki od środków zgromadzonych na rachunku bankowym do płatności BSE – wykonano w kwocie 9.521 tys. zł (plan 12.000 tys. zł). Zgodnie z umową zawartą z BGK - wysokość stawek oprocentowania jest zróżnicowana w zależności od wielkości salda pozostającego na rachunku,
 - odsetki bankowe z rachunku KPO (Krajowy Plan Odbudowy) nieplanowane dochody wykonano w kwocie 941 tys. zł. Na etapie planowania nie była jeszcze podpisana umowa bankowa z BGK określająca warunki i wysokość oprocentowania tych środków,
 - odsetki od sum depozytowych gromadzonych na rachunkach bankowych jednostek podległych – wykonano w kwocie 1.471 tys. zł, co stanowi 170,0% prognozy dochodów wynoszącej 865 tys. zł.
- Rolnictwo i łowiectwo (dział 010, bez części 77) – wykonanie wyniosło 2.383.484 tys. zł i było wyższe o 182.790 tys. zł od prognozy (o 8,3%). Źródłem wykonanych dochodów były przede wszystkim wpływy z tytułu:
- nadwyżki środków finansowych agencji wykonawczej, tj. Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa wraz z Zasobem Własności Rolnej Skarbu Państwa w kwocie 1.821.239 tys. zł,
 - usług i opłat pobieranych przez Wojewódzkie i Powiatowe Inspektoraty Weterynarii, m. in. za badanie mięsa, nadzór nad ubojem zwierząt rzeźnych, nadzór nad przestrzeganiem warunków weterynaryjnych i sanitarnych w miejscach wytwarzania środków żywienia i pasz dla zwierząt, za wystawianie świadectw zdrowia zwierząt, nadzór nad eksportem zwierząt i innych, a także z tytułu nakładanych grzywien, mandatów i innych kar pieniężnych w kwocie 350.289 tys. zł,
 - uzyskania nieplanowanych dochodów przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wynikających m. in. ze zwrotów środków odzyskanych przez ARiMR od beneficjentów nienależnie otrzymanej pomocy w ramach Wspólnej Polityki Rolnej I i II filar w latach 2004-2023 i SPO „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006” oraz pomocy krajowej w wysokości 121.052 tys. zł,
 - opłat pobieranych przez Krajową Stację Chemiczno-Rolniczą z tytułu badań laboratoryjnych, w tym z badań agrochemicznych z tytułu dodatkowych zadań

wykonywanych przez okręgowe stacje chemiczno-rolnicze w ramach programu regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie w kwocie 13.953 tys. zł,

- usług i opłat pobieranych przez Państwowe Inspektoraty Ochrony Roślin i Nasiennictwa m. in. za badania laboratoryjne roślin, produktów roślinnych i przedmiotów w kierunku obecności organizmów szkodliwych dla roślin, obecności modyfikacji genetycznych, a także z tytułu nakładanych grzywien, mandatów i innych kar pieniężnych w kwocie 14.265 tys. zł.
- Transport i łączność (dział 600), wykonanie wyniosło 2.273.516 tys. zł i było niższe o 158.736 tys. zł od prognozy (o 6,5%). Jest to głównie związane z brakiem realizacji przez Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej wszystkich zakładanych wpływów z tytułu rezerwacji częstotliwości.

Nie uzyskano wpływów dotyczących:

- rezerwacji częstotliwości z pasma 900 MHz, która nie została dokonana na kolejny okres z uwagi na trwające postępowanie reshufflingowe (dokonanie rezerwacji planowane jest pod koniec 2025 r. lub na początku roku 2026),
- rezerwacji w MUXR1 z powodu nieogłoszenia konkursu na jedną rezerwację, z uwagi na brak zainteresowania na rynku uzyskaniem rezerwacji na radio cyfrowe DAB+.

Źródłem wykonanych dochodów w dz. 600 były przede wszystkim wpływy z tytułu:

- dochodów Urzędu Komunikacji Elektronicznej w łącznej kwocie 2.016.050 tys. zł, w tym głównie za:
 - prawo do wykorzystywania częstotliwości oraz dokonanie rezerwacji częstotliwości w kwocie 1.994.732 tys. zł, w tym opłaty rezerwacyjne wniesione przez 3 podmioty w pierwszych dniach stycznia 2024 r. w łącznej wysokości 1.424.190 tys. zł w związku z dystrybucją częstotliwości z zakresu 3400-3800 MHz przeprowadzoną w 2023 r. w formie aukcji,
 - opłaty telekomunikacyjnej uiszczanej przez przedsiębiorców telekomunikacyjnych w kwocie 18.530 tys. zł,
- kar i odszkodowań wynikających z umów, uzyskanych głównie przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad oraz kar naliczonych dla PKP Intercity S.A. z tytułu świadczenia usług publicznych w zakresie międzywojewódzkich i międzynarodowych kolejowych przewozów pasażerskich, w kwocie 123.219 tys. zł,
- różnych dochodów, uzyskanych głównie przez Urząd Lotnictwa Cywilnego oraz Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad, w kwocie 30.648 tys. zł,
- rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych, przypadających przede wszystkim Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, w kwocie 25.498 tys. zł,
- najmu i dzierżawy składników majątkowych oraz innych umów o podobnym charakterze, uzyskanych w ramach zadań realizowanych przez Generalną Dyрекcję

Dróg Krajowych i Autostrad, wojewodów na przejściach granicznych oraz urzędy morskie, w kwocie 17.542 tys. zł,

- wpływów z pozostałych odsetek, uzyskanych głównie w związku z finansowaniem zadań w obszarze infrastruktury kolejowej i drogowej w kwocie 16.982 tys. zł,
 - opłat egzaminacyjnych oraz opłat za wydawanie świadectw, dyplomów, zaświadczeń, certyfikatów i ich duplikatów, uzyskanych głównie przez Urząd Lotnictwa Cywilnego oraz urzędy morskie, w kwocie 14.040 tys. zł.
- Gospodarka mieszkaniowa (dział 700) – wykonanie wyniosło 2.100.092 tys. zł i było o 384.064 tys. zł wyższe od prognozy (o 22,4%), głównymi źródłami dochodów w tym dziale są dochody w części: 18 (Budownictwo, planowanie i zagospodarowanie przestrzenne oraz mieszkalnictwo) w kwocie 16.932 tys. zł oraz 85 (Budżety wojewodów) w kwocie 2.082.790 tys. zł oraz 34 (Rozwój regionalny) w kwocie 369 tys. zł.

Wyższe w stosunku do planu wykonanie dochodów wynikało przede wszystkim z uzyskania wyższych niż planowano dochodów z tytułu gospodarowania nieruchomościami stanowiącym własność Skarbu Państwa przez starostów, realizujących zadania zlecone jednostkom samorządu terytorialnego.

Źródłem wykonanych dochodów były przede wszystkim wpływy z tytułu:

- gospodarowania nieruchomościami stanowiącym własność Skarbu Państwa przez starostów, realizujących zadania zlecone jednostkom samorządu terytorialnego, w kwocie 2.067.022 tys. zł, co stanowiło 121,5 % planu. Dochody z tego tytułu pochodziły głównie z opłat za trwały zarząd, użytkowanie i użytkowanie wieczyste nieruchomości Skarbu Państwa oraz przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności,
 - zwrotów nominalnych kwot umorzeń kredytów mieszkaniowych, dokonanych przez kredytobiorców w związku z przenoszeniem przez spółdzielnie mieszkaniowe prawa własności do lokali na rzecz członków, którzy posiadali spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu, w kwocie 12.145 tys. zł,
 - zwrotów do Funduszu Dopłat środków z tytułu rozliczenia programów: „Mieszkanie na Start”, „Mieszkanie dla Młodych” oraz budownictwa socjalnego i komunalnego, w łącznej kwocie 3.658 tys. zł.
- Administracja publiczna (dział 750, bez części 77) – wykonanie wyniosło 1.456.963 tys. zł i było niższe o 12.950 tys. zł od prognozy (o 0,9%). Niższe niż zakładano wykonanie dochodów wynika przede wszystkim z uzyskania niższych niż planowane w części 21 – Gospodarka morska wpływów z opłat za zajęcie wyłącznej strefy ekonomicznej pod wznoszenie oraz wykorzystywanie sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń. Częściowo płatności zaplanowane na 2024 rok zostały uregulowane jeszcze w 2023 roku.

Główne źródła zrealizowanych dochodów stanowią:

- wpływy z opłat paszportowych oraz pozostałych opłat konsularnych w kwocie 418.150 tys. zł,
 - wpływy z różnych opłat w kwocie 262.700 tys. zł,
 - wpływy z opłat za koncesje i licencje w kwocie 251.646 tys. zł,
 - wpływy z tytułu grzywien i innych kar pieniężnych od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych – 189.741 tys. zł.
- Rodzina (dział 855) – wykonanie wyniosło 724.539 tys. zł i było wyższe o 186.331 tys. zł od prognozy (o 34,6%). Na wyższe wykonanie dochodów wpływ miało przede wszystkim uzyskanie wyższych niż planowano wpływów z: dochodów związanych z realizacją zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego oraz zwrotów części dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości przekazanych oraz odsetek od tych dotacji m.in. na realizację świadczeń rodzinnych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego, w wyniku rozliczeń realizacji zadań.

Zrealizowane dochody pochodzą głównie z:

- realizacji zadań z zakresu administracji rządowej zleczonych jednostkom samorządu terytorialnego, głównie ze ściągniętych należności od dłużników alimentacyjnych – 522.347 tys. zł,
- zwrotów dotacji, w tym wykorzystywanych niezgodnie z przeznaczeniem lub pobranych w nadmiernej wysokości oraz odsetek od tych dotacji – 89.278 tys. zł, w szczególności ze zwrotów przez gminy dotacji przeznaczonych na:
 - realizację świadczeń rodzinnych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego wraz z odsetkami – 65.891 tys. zł,
 - realizację świadczenia wychowawczego wraz z odsetkami – 20.030 tys. zł,
- wpływów z różnych dochodów, głównie ze zwrotów środków uzyskanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w wyniku likwidacji Funduszu Alimentacyjnego – 89.271 tys. zł,
- wpływów z pozostałych odsetek, w szczególności z tytułu odsetek pobranych przez komorników od należności alimentacyjnych oraz odsetek od nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego i zasiłków dla opiekunów – 10.201 tys. zł.

Ponadto zrealizowane zostały wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych w kwocie 11.317 tys. zł oraz wpływy ze zwrotów niewykorzystanych dotacji oraz płatności w kwocie 1.581 tys. zł.

W ramach wyżej wymienionych tytułów wyodrębnić należy dochody związane z zadaniami z zakresu administracji rządowej realizowanymi przez jednostki samorządu terytorialnego oraz innymi zadaniami zleconymi tym jednostkom odrębnymi ustawami. Wypracowane dochody z tytułu realizacji tych zadań wyniosły 2.637.675 tys. zł i były wyższe od kwoty ustalonej w znowelizowanej ustawie budżetowej o 478.263 tys. zł, tj. 22,1%. W porównaniu z 2023 r. wpływy z tego tytułu były wyższe o 358.989 tys. zł, tj. o 15,8%.

Wyżej wymienione dochody zostały osiągnięte głównie w działach:

- 700 – Gospodarka mieszkaniowa, w wysokości 2.067.022 tys. zł (wyższej od kwoty ustalonej w znowelizowanej ustawie budżetowej o 21,5%); dochody z tego tytułu pochodziły głównie z opłat za trwałe zarząd, użytkowanie i użytkowanie wieczyste nieruchomości Skarbu Państwa oraz przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności,
- 855 – Rodzina, w wysokości 522.347 tys. zł i były wyższe od prognozy o 22,3%; dochody w tym dziale pochodziły przede wszystkim ze zwrotów należności ściąganych od dłużników alimentacyjnych wraz z odsetkami,
- 852 – Pomoc społeczna, w wysokości 21.206 tys. zł. i były wyższe 45% od prognozy; dochody w tym dziale pochodziły przede wszystkim z odpłatności za specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz z odpłatności za pobyt osób z zaburzeniami psychicznymi w ośrodkach wsparcia,
- 750 – Administracja publiczna, w wysokości 6.219 tys. zł i były wyższe od prognozy o 10,3%; dochody w tym dziale stanowiły przede wszystkim wpływy z tytułu opłat za udostępnianie danych osobowych z gminnych zbiorów meldunkowych, opłat za udostępnianie danych osobowych z rejestru mieszkańców, cudzoziemców, rejestru dowodów osobistych oraz opłat za udostępnianie dokumentacji związanej z dowodami osobistymi,
- 754 – Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa – w wysokości 5.013 tys. zł i były wyższe od prognozy o 40,1%; dochody w tym dziale pochodziły głównie z tytułu grzywien nakładanych na różne podmioty, mandatów, kar pieniężnych, wpływów z różnych opłat od ludności, osób prawnych, czynszu za najem i dzierżawę składników majątkowych Skarbu Państwa, odsetek oraz wpływów z różnych dochodów, np. z tytułu udostępnienia informacji publicznej, rozliczeń (z lat ubiegłych), wpływu ze sprzedaży składników majątkowych, wpływów z tytułu nawiązek zasądzonych za bezpodstawne wezwanie służb ratowniczych do zdarzeń o fałszywym charakterze,
- 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej – w wysokości 4.918 tys. zł i były wyższe od prognozy o 30,8%. Dochody w tym dziale pochodziły z wpływów z tytułu opłaty za wydanie karty parkingowej przez przewodniczącego powiatowego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności oraz z tytułu opłaty za wydanie duplikatu legitymacji osoby niepełnosprawnej przez powiatowy zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności,

- 710 – Działalność usługowa, w wysokości 3.933 tys. zł i były wyższe od kwoty ustalonej w znowelizowanej ustawie budżetowej o 158,1%; źródłem zrealizowanych dochodów były dochody budżetu państwa związane z realizacją zadań zleconych jednostkom samorządu były przede wszystkim dochody z tytułu grzywien nakładanych przez Powiatowe Inspektoraty Nadzoru Budowlanego w celu przymuszenia do wykonania obowiązków o charakterze niepieniężnym, wynikających z prawa budowlanego,
- 600 – Transport i łączność, w wysokości 1.850 tys. zł i były wyższe od kwoty ustalonej w znowelizowanej ustawie budżetowej o 44,5%; są to przede wszystkim dochody z tytułu opłat za wydawanie zaświadczeń i wtórników zaświadczeń ADR, stosownie do przepisów ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych,
- 758 – Różne rozliczenia, w wysokości 366 tys. zł; nie były planowane na etapie znowelizowanej ustawy budżetowej, w tym z tytułu przepadku mienia z mocy prawa na rzecz Skarbu Państwa oraz odsetek od kwot nabycia mienia,
- 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska, w kwocie 357 tys. zł i były wyższe od kwoty ustalonej w znowelizowanej ustawie budżetowej o 6,3%; źródłem dochodów były przede wszystkim wpływy z tytułu:
 - opłat za korzystanie ze środowiska, w tym za wydanie zgody właścicielskiej na wycinkę drzew,
 - opłat za przeprowadzenie egzaminów w zakresie gospodarowania odpadami,
 - opłat za wydanie świadectw stwierdzających kwalifikacje w zakresie gospodarowania odpadami,
- 010 – Rolnictwo i łowiectwo, w kwocie 1.775 tys. zł i były kilkadziesiąt razy wyższe od kwoty ustalonej w znowelizowanej ustawie budżetowej; są to przede wszystkim dochody z tytułu wpływów ze sprzedaży i dzierżawy nieruchomości rolnych Skarbu Państwa. Dochody te były zaplanowane w kwocie 33 tys. zł,
- 100 – Górnictwo i kopalnictwo, w wysokości 565 tys. zł i były wyższe o 119% od kwoty prognozowanej w znowelizowanej ustawie budżetowej; dochody te są związane z realizacją zadań zleczanych jednostkom samorządu terytorialnego i zostały wykonane w województwach: lubelskim, małopolskim, podkarpackim, pomorskim i śląskim,

Powyższe kwoty nie uwzględniają środków stanowiących zwrot dotacji przekazanych jednostkom samorządu terytorialnego na realizację przedmiotowych zadań, w tym wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 ustawy o finansach publicznych, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości.

Ponadto w ogólnej kwocie dochodów państwowych jednostek budżetowych i innych dochodów niepodatkowych uwzględniane są również wpłaty o charakterze sankcyjnym, a zwłaszcza odsetki od zaległych zobowiązań podatkowych i innych zobowiązań wobec budżetu państwa, pomniejszone o odsetki płacone przez urzędy skarbowe podatnikom

z tytułu nienależnie pobranych kar, podatków i odsetek. Dodatkowo, w tej kwocie znajdują się dochody budżetu państwa z tytułu opłaty do środków spożywczych (tzw. opłaty cukrowej).

Dochód budżetu państwa z tytułu opłaty od środków spożywczych w 2024 roku prognozowany był w wysokości 56.890 tys. zł. W roku 2024 dochody z tego tytułu zrealizowano w kwocie 52.427 tys. zł, co stanowi 92,2% kwoty dochodów z ww. tytułu określonej w ustawie budżetowej. W porównaniu z rokiem 2023 dochody z opłaty od środków spożywczych w 2024 były niższe o 445 tys. zł, tj. o 0,8%.

Zmniejszenie dochodów z tytułu opłaty od środków spożywczych należy wiązać z postępującą zmianą w strategiach produktowych wśród producentów napojów słodzonych. Najbardziej widoczna zmiana dotyczy reformulacji (zmiany składu) napojów, poprzez redukcję zawartości cukru czy wzbogacanie napojów o soki owocowe. Działania takie skutkują istotnym obniżeniem wysokości opłaty od napojów wprowadzanych na rynek krajowy, a tym samym niższymi wpływami z tytułu opłaty od środków spożywczych.

Wpłaty jednostek samorządu terytorialnego

Wpłaty jednostek samorządu terytorialnego w 2024 r. wyniosły 4.982.492 tys. zł i były niższe od kwoty prognozowanej w znowelizowanej ustawie budżetowej o 6.147 tys. zł, tj. o 0,12%. W stosunku do 2023 r. dochody były wyższe o 1.301.521 tys. zł tj. nominalnie o 35,4%, a realnie o 30,7%.

W art. 25 ustawy budżetowej na rok 2024²² wysokość wpłat, z przeznaczeniem na część równoważącą subwencji ogólnej dla gmin i powiatów oraz część regionalną subwencji ogólnej dla województw została określona na łączną kwotę 4.988.639 tys. zł, z tego:

- wpłaty gmin do budżetu państwa, z przeznaczeniem na część równoważącą subwencji ogólnej dla gmin – 1.218.029 tys. zł,
- wpłaty powiatów do budżetu państwa, z przeznaczeniem na część równoważącą subwencji ogólnej dla powiatów – 2.513.510 tys. zł,
- wpłaty województw do budżetu państwa, z przeznaczeniem na część regionalną subwencji ogólnej dla województw – 1.257.100 tys. zł.

Do dokonywania ww. wpłat gminy, powiaty i województwa zobowiązane były na podstawie odpowiednio art. 29, art. 30 i art. 70a ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego²³. Z wyżej wymienionego tytułu do budżetu państwa wpłynęły dochody wpłacone przez:

- gminy, z przeznaczeniem na część równoważącą subwencji ogólnej w wysokości 1.218.058 tys. zł, tj. 100% kwoty, którą jednostki były zobowiązane wpłacić w 2024 r., przy czym kwota ta obejmuje zwiększoną przez Ministra Finansów w trakcie roku budżetowego

²² Dz. U. z 2024 r., poz. 122

²³ Dz. U. z 2024 r., poz. 356

wpłatę Gminy Siechnice, z przeznaczeniem na część równoważącą subwencji ogólnej dla gmin na 2024 r., o kwotę 29 tys. zł;

- powiaty, z przeznaczeniem na część równoważącą subwencji ogólnej w wysokości 2.513.510 tys. zł, co stanowi 100% kwoty zaplanowanej w ustawie budżetowej;
- województwa, z przeznaczeniem na część regionalną subwencji ogólnej w wysokości 1.257.100 tys. zł, tj. 100% kwoty zaplanowanej w ustawie budżetowej.

Ponadto, na rachunek dochodów budżetu państwa, zgodnie z art. 36 ust. 4 pkt 2 i ust. 8 oraz art. 37 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, wpłynęła kwota 41.934 tys. zł, z tego:

- z tytułu zwróconych przez jednostki samorządu terytorialnego nienależnych kwot części oświatowej subwencji ogólnej – 40.041 tys. zł,
- odsetek od nienależnych kwot części oświatowej subwencji ogólnej – 393 tys. zł,
- z tytułu zwróconych przez jednostki samorządu terytorialnego nienależnych kwot części wyrównawczej subwencji ogólnej – 1.168 tys. zł,
- odsetek od nienależnych kwot części wyrównawczej subwencji ogólnej – 309 tys. zł,
- wpłata Gminy Siechnice za 2022 r., z przeznaczeniem na część równoważącą subwencji ogólnej dla gmin za lata poprzednie w wysokości 16 tys. zł,
- odsetek od nieterminowych wpłat do budżetu państwa, z przeznaczeniem na część równoważącą subwencji ogólnej dla gmin i powiatów – 7 tys. zł.

Wpłaty z zysku NBP

W 2023 r. wynik finansowy Narodowego Banku Polskiego był ujemny i wyniósł -20.800.024 tys. zł. Z uwagi na odnotowaną stratę NBP nie dokonał w 2024 r. wpłaty z zysku do budżetu państwa, pomimo planowanej wpłaty w wysokości 6 mld zł. Wartość wpłaty z zysku NBP została zaplanowana na etapie projektowania ustawy budżetowej na rok 2024 na podstawie ostatniej, dostępnej wówczas informacji pochodzącej z pisma Prezesa NBP z sierpnia 2023 r.

Główny wpływ na wielkość wyniku finansowego NBP miały: ujemny wynik operacji finansowych oraz ujemny wynik z odsetek. Wykonanie wyniku finansowego NBP charakteryzuje duża niepewność, ze względu na wrażliwość poszczególnych pozycji rachunku zysków i strat na zmiany czynników pozostających poza kontrolą banku centralnego, w tym w szczególności kursu złotego do walut obcych, w których utrzymywane są rezerwy dewizowe, stóp procentowych na światowych rynkach finansowych, a także płynności sektora bankowego.

Środki z Unii Europejskiej i innych źródeł niepodlegające zwrotowi

Wpłaty do budżetu państwa z Unii Europejskiej w 2024 r. wyniosły 2.368.292 tys. zł i były niższe o 1.555.613 tys. zł, tj. o 39,6% w stosunku do znowelizowanej ustawy budżetowej.

Dochody z tego tytułu były niższe niż w 2023 r. o 1.013.127 tys. zł, tj. nominalnie o 30%, a realnie o 32,4%.

Uzyskane w 2024 r. dochody stanowią głównie refundacje z budżetu Unii Europejskiej oraz od państw członkowskich EFTA wydatków poniesionych przez budżet państwa, m. in. w zakresie:

- Perspektywy Finansowej 2021-2027: 1.539.900 tys. zł, z tego:
 - Programy Regionalne na lata 2021-2027: 876.082 tys. zł,
 - Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich 2021-2027: 346.348 tys. zł,
 - Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027: 77.892 tys. zł,
 - Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027: 108.627 tys. zł;
 - Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027: 52.889 tys. zł;
 - Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027: 20.618 tys. zł;
 - Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027: 32.653 tys. zł;
 - Fundusze Europejskie dla Rybactwa na lata 2021-2027: 16.156 tys. zł;
 - Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027: 8.272 tys. zł,
 - Interreg 2021-2027: 363 tys. zł,
- Perspektywy Finansowej 2014-2020: 205.172 tys. zł, z tego:
 - Regionalne Programy Operacyjne na lata 2014-2020: 62.551 tys. zł,
 - Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020: 19.855 tys. zł,
 - Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020: 73.060 tys. zł,
 - Program Operacyjny Polska Wschodnia 2014-2020: 216 tys. zł,
 - Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020: 3.213 tys. zł,
 - Program Operacyjny Pomoc Techniczna 2014-2020: 6.940 tys. zł,
 - Europejska Współpraca Terytorialna 2014-2020: 9.765 tys. zł,
 - Europejski Instrument Sąsiedztwa 2014-2020: 29.572 tys. zł,
- programów realizowanych z udziałem środków otrzymywanych od państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA): 35.345 tys. zł, z tego:
 - Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014-2021: 15.058 tys. zł,
 - Norweski Mechanizm Finansowy 2014-2021: 17.632 tys. zł,
 - Szwajcarsko – Polski Program Współpracy II: 2.655 tys. zł,
- pozostałych programów finansowanych z udziałem środków UE: 265.785 tys. zł,
- wspólnej polityki rolnej: 322.090 tys. zł.

Należy zauważyć, że na niższy poziom wykonania dochodów ujętych w ustawie budżetowej na 2024 rok, bezpośredni wpływ miało niższe wykonanie wydatków w 2024 r. Wynikało ono z takich czynników, jak:

- przesunięcia płatności na kolejny rok budżetowy z powodu zmian w harmonogramach płatności (zwłaszcza te dokonywane w IV kwartale roku budżetowego), realizacji zadań wymagających postępowań przetargowych, przesunięcia refundacji dla

beneficjentów i rozliczenia projektów w związku z kosztami poniesionymi w końcówce roku;

- umowy, których podpisanie było dopiero planowane oraz projekty konkursowe wybierane w trakcie roku budżetowego. Należy zauważyć, że termin rozstrzygania konkursów i podpisywania nowych umów przekłada się na wydatkowanie w trakcie roku oraz wnioskowanie do Komisji Europejskiej o płatności.

W roku 2024 odnotowano przyspieszenie kontraktacji środków w Perspektywie Finansowej 2021-2027 co powinno przełożyć się na wzrost wydatków, a co za tym idzie dochodów w kolejnych latach.

Rozdział 4

Wydatki budżetu państwa

4.1. Wydatki budżetu państwa – informacje ogólne

Zgodnie z art. 110 pkt 2 i 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, budżet państwa określa łączną maksymalną kwotę planowanych wydatków budżetu państwa oraz łączną kwotę planowanych wydatków budżetu środków europejskich. W tej części sprawozdania w sposób szczegółowy omówione zostały wydatki krajowe budżetu państwa, tzn. wydatki ujmowane w zał. 2 Tomu 1 Sprawozdania z wykonania budżetu państwa za 2024 rok. Wydatki budżetu środków europejskich (odpowiednio zał. 4 Tomu 1) zostały szerzej omówione w rozdziale 5 Budżet środków europejskich.

W ustawie budżetowej na rok 2024 z dnia 18 stycznia 2024 r. (Dz. U. 2024 poz. 122), zmienionej ustawą z 8 listopada 2024 r. o zmianie ustawy budżetowej na rok 2024 (Dz. U. poz. 1754) wydatki budżetu państwa zaplanowano w wysokości 866.375.747 tys. zł, a ich wykonanie wyniosło 834.242.510 tys. zł, co stanowi 96,3% kwoty zaplanowanej w ustawie budżetowej.

Realizacja strony wydatkowej ustawy budżetowej na 2024 r. – co wymaga podkreślenia – była zdeterminowana szczególnymi warunkami opracowania tej ustawy (wysokiej presji czasu, na całość prac w zakresie analizy, rewizji oraz dokonania niezbędnych aktualizacji rada ministrów miała zaledwie kilka dni), ale przede wszystkim koniecznością zastosowania nadzwyczajnych instrumentów, które umożliwiły przekierowanie środków na zwalczanie powodzi, na skutek intensywnych opadów deszczu i gwałtownych wezbrań rzek we wrześniu 2024 r. na południowo-zachodnim obszarze Polski. Wydatki zrealizowane w 2024 r. na sfinansowanie zadań związanych z powodzią z budżetu państwa łącznie z wydatkami jednostek samorządu terytorialnego oraz pozostałych jednostek sektora finansów publicznych zostały omówione poniżej w podrozdziale 4.1.1.

W 2024 roku zostały zrealizowane uwzględnione w budżecie priorytety wydatkowe rządu, to jest:

- podwyżki wynagrodzeń o 20% pracowników państwowej sfery budżetowej (z wyłączeniem osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe),
- podwyżki wynagrodzeń o 30% nauczycieli w oświacie samorządowej i rządowej oraz nauczycieli przedszkolnych i nauczycieli akademickich, a w przypadku nauczycieli początkujących o 33%,
- samorządy otrzymały po raz pierwszy część rozwojową subwencji ogólnej, a ponadto (na skutek zmian wprowadzonych nowelizacją budżetu) otrzymały dodatkowe wsparcie finansowe w realizacji ich zadań własnych,
- skutki implementacji instrumentu wsparcia kobiet wracających na rynek pracy po urodzeniu dziecka w ramach programu „Aktywny Rodzic”,
- finansowanie procedury in vitro z budżetu państwa,

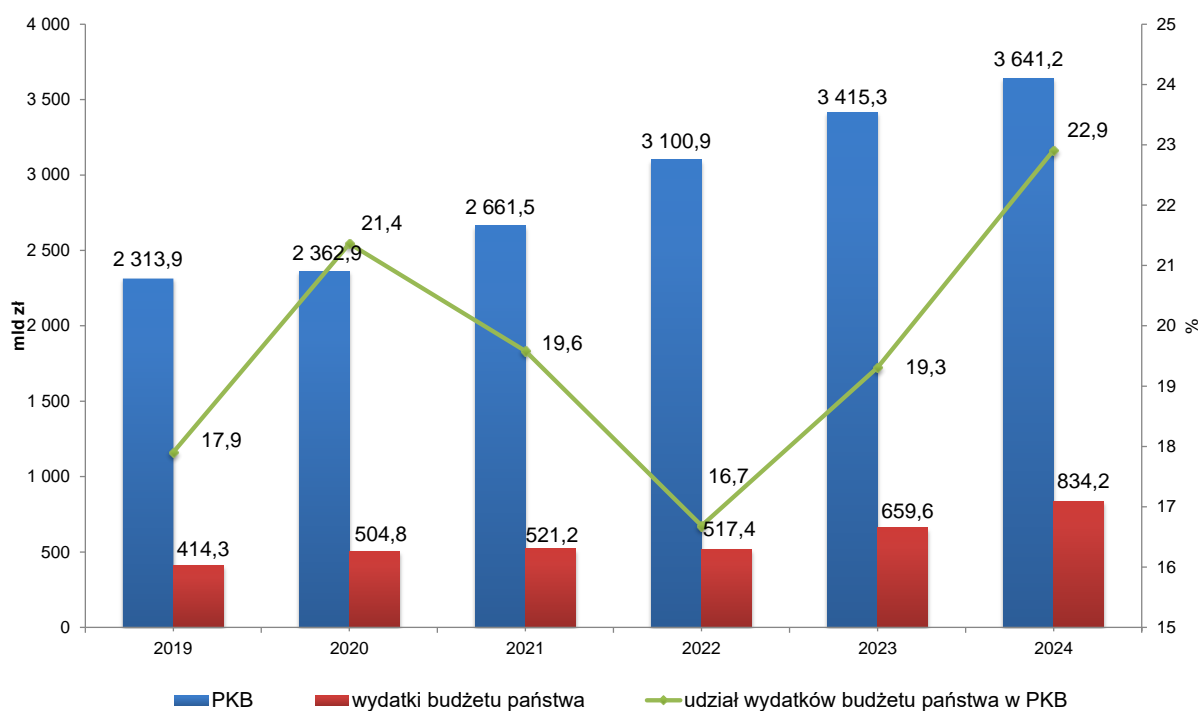
– finansowanie telefonu zaufania dla dzieci i młodzieży.

Szczegółowa analiza wykonania wydatków prezentowanych w Tomie 1 Sprawozdania z wykonania budżetu państwa za 2024 rok w podziale na poszczególne grupy ekonomiczne została omówiona w dalszych częściach sprawozdania w podrozdziale 4.3.

W 2024 roku Rada Ministrów nie wydała rozporządzenia w sprawie wydatków budżetu państwa, które w roku 2024 nie wygasają z upływem roku budżetowego.

W porównaniu z 2023 r. zrealizowane wydatki budżetu państwa w roku 2024 były wyższe o 174.656.019 tys. zł, tj. nominalnie o 26,5%, realnie natomiast były wyższe o 22,1%.

Udział zrealizowanych wydatków budżetu państwa w 2024 r. w odnotowanym PKB (tj. 3.641,2 mld zł) wyniósł 22,9%. Na przestrzeni lat 2019-2024 udział zrealizowanych wydatków budżetu państwa ogółem w odnotowanym PKB wyniósł odpowiednio: 17,9% w 2019 r., 21,4% w 2020 r., 19,6% w 2021 r., 16,7% w 2022 r., 19,3% w 2023 r. oraz 22,9% w 2024 r., co przedstawiono na poniższym wykresie.

Wzrost zrealizowanych wydatków budżetu państwa rok do roku, zarówno w ujęciu nominalnym jak również w relacji do odnotowanego PKB, oprócz priorytetowych działań nowego rządu wskazanych na początku przedmiotowego podrozdziału wynikał z kontynuacji wszystkich dotychczasowych działań z zakresu polityki społeczno-gospodarczej, w tym w szczególności ze sfinansowania skutków wynikających ze zmiany ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, na mocy której od 1 stycznia 2024 r. wysokość świadczenia wychowawczego wzrosła do kwoty 800 zł, a także ujęcia począwszy od 2024 roku w budżecie państwa wypłaty przez ZUS i KRUS dodatkowego rocznego świadczenia pieniężnego dla emerytów i rencistów (tzw. 13. emerytura) oraz kolejnego dodatkowego rocznego świadczenia pieniężnego dla emerytów i rencistów (tzw. 14. emerytura), które to świadczenia były wypłacane w poprzednich latach z Funduszu Solidarnościowego.

4.1.1. Wydatki na usuwanie skutków powodzi w 2024 r.

Na skutek intensywnych opadów deszczu i gwałtownych wezbrań rzek we wrześniu 2024 r. na południowo-zachodnich obszarach Polski wystąpiła powódź. W perspektywie ostatnich dekad skala klęski żywiołowej, która dotknęła tereny południowej i zachodniej Polski była bezprecedensowa. Podejmowane działania musiały obejmować wiele aspektów – od bezpośredniego wsparcia finansowego osób dotkniętych powodzią, wsparcia przedsiębiorców, aż po usuwanie skutków zaistniałych w infrastrukturze. Musiały również zapewnić ich finansowanie w sposób priorytetowy i niezakłócony uwzględniając długi okres ich realizacji.

Od momentu zaistnienia sytuacji kryzysowej jaką była wrześniowa powódź podjęto działania mające na celu zapewnienie odpowiednich zasobów finansowych, aby wszelkie konieczne do zrealizowania zadania mogły zostać sfinansowane w możliwie najszybszym terminie. Źródłem ich finansowania z budżetu państwa były środki z rezerw celowych²⁴.

Prezes Rady Ministrów na podstawie dostarczanych przez Ministra Finansów (w ramach ogólnej kontroli realizacji dochodów i wydatków budżetu państwa) informacji o zidentyfikowanych w toku realizacji budżetu państwa oszczędnościach, wydawał polecenia o przekierowaniu tych środków na cele związane z przeciwdziałaniem i usuwaniem skutków klęsk żywiołowych²⁵. W ww. trybie zabezpieczono w budżecie państwa na 2024 rok dodatkową kwotę 4 mld zł. W części budżetowej 83 – Rezerwy celowe zostały utworzone cztery nowe rezerwy celowe z przeznaczeniem na przeciwdziałanie klęskom żywiołowym i usuwanie ich skutków, tj.:

- rezerwa celowa w poz. 77 utworzona 16 września 2024 r. – w wysokości 1 mld zł,
- rezerwa celowa w poz. 78 utworzona 30 września 2024 r. – w wysokości 1 mld zł,
- rezerwa celowa w poz. 79 utworzona 14 listopada 2024 r. – w wysokości 1 mld zł,
- rezerwa celowa w poz. 80 utworzona 2 grudnia 2024 r. – w wysokości 1 mld zł.

Środki rezerw celowych były rozdysponowywane zgodnie z zapotrzebowaniem oraz na podstawie wniosków kierowanych przez dysponentów części budżetowych. Z utworzonych czterech pozycji rezerw (77, 78, 79, 80) w łącznej kwocie 4 mld zł rozdysponowano – zgodnie ze złożonym zapotrzebowaniem – 2,3 mld zł.

Równocześnie były realizowane prace nad stworzeniem dodatkowych mechanizmów prawnych na rzecz terenów powodziowych, w tym rozwiązań systemowych mających na celu

²⁴ Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi „finansowanie szczególnych rozwiązań określonych ustawą następuje z rezerwy celowej przeznaczonej na przeciwdziałanie klęskom żywiołowym i usuwanie ich skutków, o ile ustawa nie stanowi inaczej.”

²⁵ W art. 26 ustawy z 16 stycznia 2024 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2024 (Dz. U. z 2024 r. poz. 123, z późn. zm.) przewidziano, na wypadek zdarzeń wymagających pilnej interwencji finansowej (m.in. w celu realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem klęskom żywiołowym i usuwaniem ich skutków), mechanizm umożliwiający Prezesowi Rady Ministrów wydanie ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych polecenia.

przygotowanie i wdrożenie wsparcia doraźnego i długoterminowego dla osób, przedsiębiorców i samorządów. Opracowane i następnie przyjęte przepisy dały podstawę do zastosowania szeregu rozwiązań polegających m.in. na możliwości przyznania nowych form wsparcia finansowego, udogodnień pracowniczych, wsparcia kredytobiorców, służb państwowych (Straż Pożarna, Policja, Wojsko), wsparcia działań naprawczych w zakresie infrastruktury. W związku z zaistniałą sytuacją ustanowione zostały nowe formy pomocy takie jak np. świadczenie interwencyjne, podwyższenie kwoty zasiłków tzw. „doraźnych” dla poszkodowanych z 6 tys. zł do 8 tys. zł, zaliczka na poczet zasiłku celowego z przeznaczeniem na remont/odbudowę budynków mieszkalnych w kwocie 50 tys. zł.

Pomoc była i jest nadal świadczona przede wszystkim na podstawie przepisów i w formach przewidzianych ustawą z dnia 16 września 2011 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 654), która – w celu reagowania na zaistniałe potrzeby i okoliczności – była od czasu powodzi z września 2024 r. kilkakrotnie nowelizowana (co świadczy o szybkiej reakcji na zmieniające się warunki i zaangażowaniu służb państwowych), w tym m.in.:

- ustawą z dnia 1 października 2024 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1473),
- ustawą z dnia 21 listopada 2024 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1717),
- ustawą z dnia 18 października 2024 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z udzielaniem pomocy de minimis (Dz. U. poz. 1635)
- i w roku 2025 - ustawą z dnia 9 maja 2025 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi oraz niektórych innych ustaw – przekazaną do podpisu Prezydenta.

Ponadto, Zarządzeniem nr 103 Prezesa Rady Ministrów z dnia 9 października 2024 r. powołano Zespół do spraw Odbudowy po Powodzi, która miała miejsce we wrześniu 2024 r. (M. P. poz. 869).

W celu złagodzenia krótko i długoterminowych skutków katastrofy i wsparcia odbudowy dotkniętych obszarów rząd uruchomił Program pomocy finansowej dla powodzian²⁶. Instrument ten obejmuje różne formy wsparcia dla osób poszkodowanych, przedsiębiorców i samorządów.

Dodatkowo, jednostki samorządu terytorialnego położone na obszarze gmin wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 5 października 2024 r. w sprawie gmin poszkodowanych w wyniku powodzi we wrześniu 2024 r., w których stosuje się szczególne zasady odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów

²⁶ [Pomoc dla powodzian - Pomoc dla powodzian - Portal Gov.pl](#)

budowlanych (Dz. U. z 2024 poz. 1483), lub znajdujące się na terenie objętym w 2024 r. klęską żywiołową, mogły skorzystać w 2024 roku ze środków budżetu państwa:

- z rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej w części 82 (Subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego) budżetu państwa w ramach kryterium III pn. „Pomoc jednostkom samorządu terytorialnego w usuwaniu skutków działania żywiołów w publicznych szkołach i placówkach oświatowych, prowadzonych lub dotowanych przez jednostki samorządu terytorialnego” – w wysokości 164,8 mln zł;
- z rezerwy subwencji ogólnej w części 82 (Subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego) budżetu państwa w wysokości 738,0 mln zł – środki te zostały w całości przeznaczone dla jednostek samorządu terytorialnego, w których w wyniku powodzi wystąpiły straty w ich majątku.

Wydatki na pomoc powodziąnom były kierowane także poprzez jednostki pozabudżetowe: państwowe fundusze celowe, agencje wykonawcze oraz Polską Organizację Turystyczną.

Łączne wydatki jednostek sektora finansów publicznych zrealizowane w 2024 r. na sfinansowanie zadań związanych z powodzią wyniosły nieco ponad 3 mld zł, głównie na:

1) pomoc dla poszkodowanych mieszkańców – w tym:

- zasiłki powodziowe (do 2 tys. zł),
- zasiłki na pokrycie kosztów zużycia energii elektrycznej lub paliwa niezbędnych do osuszenia pomieszczeń (1 tys. zł),
- zasiłki losowe na cele edukacyjne (1 tys. zł),
- zasiłki celowe na pomoc doraźną (do 8 tys. zł),
- zasiłki opiekuńcze, przysługujące przez okres zamknięcia z powodu powodzi placówek lub przez okres niemożności sprawowania opieki z powodu powodzi przez nianię lub dziennego opiekuna, zwolnień z opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne,
- zasiłki na odbudowę budynku gospodarczego (do 100 tys. zł),
- zasiłki na odbudowę budynku mieszkalnego (do 200 tys. zł);

2) pomoc dla poszkodowanych jednostek samorządu terytorialnego, w tym na:

- zadania związane z usuwaniem skutków powodzi (m.in. na oczyszczanie, wywóz i utylizację odpadów z zalanych terenów, wynajem lub zakup i naprawa niezbędnego sprzętu i materiałów: np. koparki, wywrotki, ładowarki, zakup paliwa do pomp i samochodów, piasek, osuszacze, kamienie, worki, zakup usług, itp.),
- na pokrycie kosztów ewakuacji mieszkańców,
- zadania dotyczące pieczy zastępczej/opieki nad dziećmi do lat 3,
- na pokrycie kosztów zakwaterowania osób poszkodowanych,

- remont lub obudowę infrastruktury komunalnej/drogowej/wodnej/ wałów, cieków wodnych lub usuwanie strat w mieniu komunalnym, dachy, mosty, oczyszczalnie,
- na pokrycie kosztów obsługi wypłaty zasiłków;

3) pomoc dla poszkodowanych przedsiębiorców i pracodawców, w tym na:

- wypłatę świadczenia interwencyjnego i koszty jego wypłaty,
- pożyczki dla przedsiębiorców (do 200 tys. zł);

4) pomoc dla różnego rodzaju służb: Straży Pożarnej, OSP, Nadzoru budowlanego, Ratownictwa, Wojska, innych, w tym na:

- wypłaty rekompensaty za przedłużony czas służby dla funkcjonariuszy, ekwiwalentu dla służb OSP, kosztów zakwaterowania i wyżywienia,
- koszty pracy pracowników jst, nadzoru budowlanego,
- dodatki dla pracownika socjalnego (2 tys. zł),
- koszty operacji „Powódź” i operacji „Feniks” (diety, uposażenia, składki dla żołnierzy),
- dofinansowanie działalności Ośrodków Pomocy Społecznej, które oddelegowały pracowników do pomocy na tereny dotknięte powodzią;

5) finansowanie innych przedsięwzięć i instytucji, które poniosły szkody w wyniku powodzi, w tym na:

- koszty finansowania świadczeń opieki zdrowotnej wykonywanych w związku z przeciwdziałaniem skutkom powodzi,
- koszty zadań związanych z usuwaniem skutków powodzi w obszarze infrastruktury dróg krajowych realizowane przez GDDKiA oraz Instytut Badawczy Dróg i Mostów,
- koszty zadań związanych z usuwaniem skutków powodzi w obszarze infrastruktury kolejowej realizowane przez PKP PLK S.A,
- koszty wypłaty dla Poczty Polskiej S.A. dotacji celowej na naprawianie szkód powstałych w infrastrukturze pocztowej operatora wyznaczonego w wyniku wystąpienia powodzi,
- usuwanie skutków powodzi na obiektach hydrotechnicznych oraz ciekach będących własnością skarbu państwa pozostających w zarządzie PGW Wody Polskie,
- subwencje i dotacje dla podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki,
- osuszanie po powodzi piwnic budynku Wydziału Zamiejscowego w Nysie Okręgowego Urzędu Miar we Wrocławiu oraz niszczenie akt wybrakowanych,
- kampanię promocyjną #Wspieram podróżując realizowaną przez Polską Organizację Turystyczną;

6) Środki z Funduszu Pracy, Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, w tym na:

- przyznanie bezrobotnemu prawa do świadczenia pieniężnego lub zasiłku w wysokości zasiłku dla bezrobotnych,
- zwrot kosztów poniesionych przez pracodawcę: z tytułu utrzymania w zatrudnieniu pracowników; za skierowanych bezrobotnych; na wynagrodzenia oraz składki na ubezpieczenia społeczne pracowników, za okres zwolnienia od pracy w wymiarze do 20 dni, w celu usuwania skutków powodzi,
- wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami.

Pomoc powodzianom udzielana jest w sposób ciągły i nie zakończyła się w 2024 roku. Od początku 2025 r., wydawane są kolejne zapewnienia finansowania lub dofinansowania z budżetu państwa projektów dotyczących potrzeb powodziowych oraz plany finansowe dotyczące 2025 r. niektórych jednostek budżetowych obejmują cały czas środki na cele dotyczące odbudowy po powodzi.

4.2. Omówienie wykonania wydatków według działów i części budżetowych z uwzględnieniem różnic między wielkościami planowanymi a wykonanymi

Wydatki w budżecie państwa są planowane i wykonywane zgodnie z systematyką wprowadzoną rozporządzeniami Ministra Finansów w sprawie klasyfikacji części budżetowych oraz w sprawie klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych. Wskazana kodyfikacja ma charakter technicznego narzędzia umożliwiającego ewidencjonowanie w przyjętej systematyce określonych zdarzeń, ustalonych przepisami prawa materialnego.

Zasadniczy podział poszczególnych wydatków wskazują działy klasyfikacji budżetowej, definiujące obszary redystrybucji środków budżetowych, jak na przykład: rodzina, pomoc społeczna, obrona narodowa, wymiar sprawiedliwości, szkolnictwo wyższe i nauka, transport i łączność, bezpieczeństwo publiczne czy ochrona zdrowia.

Poza wydatkami zaplanowanymi w danym dziale budżetu państwa nakłady na realizację danego obszaru działalności ponoszone są także z budżetu środków europejskich oraz w ramach planów finansowych jednostek sektora finansów publicznych jak na przykład: państwowych funduszy celowych, państwowych osób prawnych, o których mowa w art. 9 pkt 14 ustawy o finansach publicznych, agencji wykonawczych.

W podrozdziale 2.1. *Podstawowe wielkości określone w art. 1 i 2 ustawy budżetowej* zostały już przedstawione wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich według wspomnianych powyżej obszarów wydatkowych.

Jednocześnie opis wydatków poniesionych na realizację zadań publicznych wraz z celami oraz wartościami mierników przedstawia budżet w układzie zadaniowym. Funkcje państwa zaprezentowane w *Informacji o wykonaniu wydatków w układzie zadaniowym*

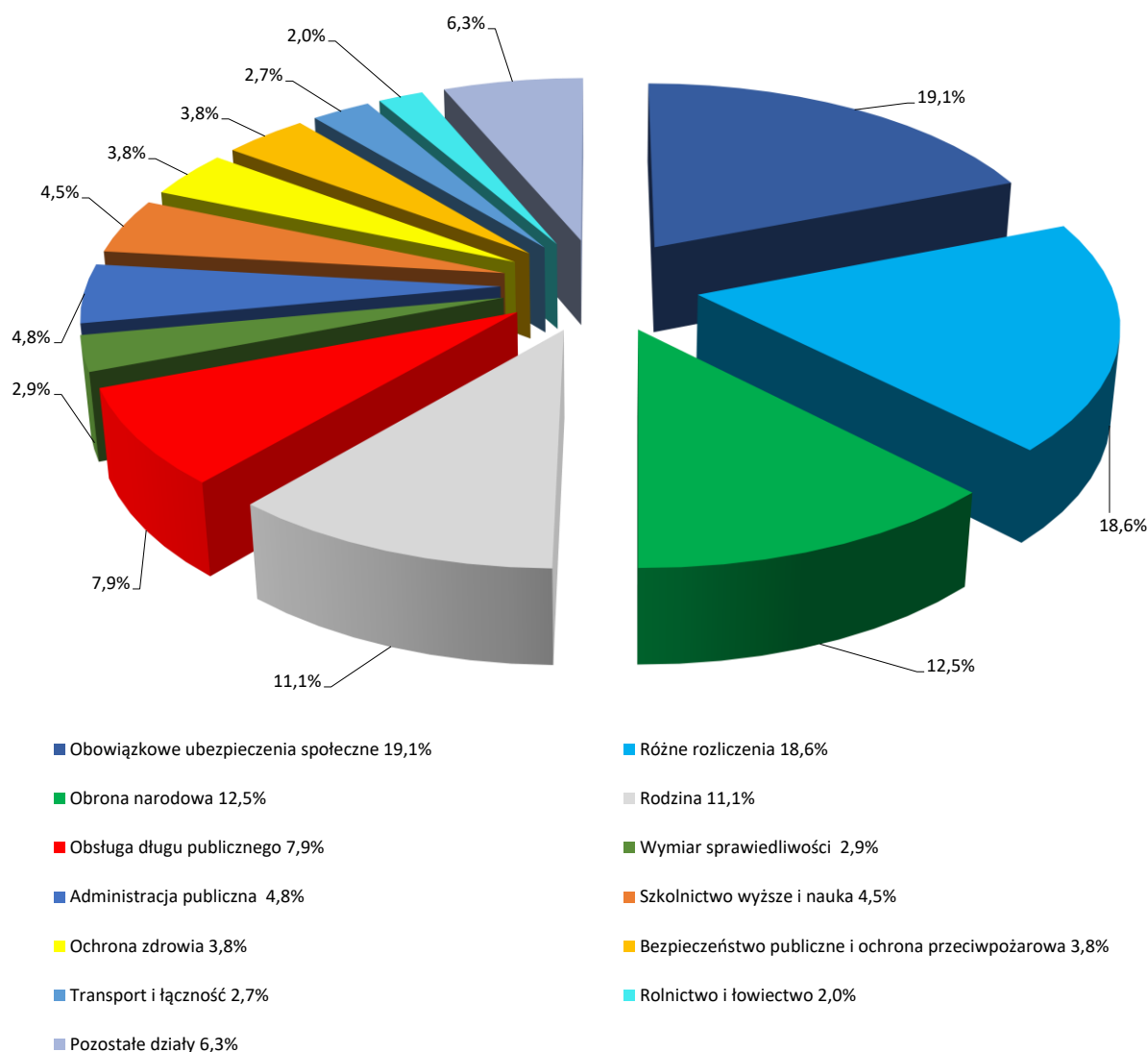
w 2024 r., dołączanej do Sprawozdania prezentują obszary działalności państwa z perspektywy celów i osiągniętych rezultatów.

W tej części Omówienia zostaną przedstawione wnioski z analizy realizacji wydatków budżetu państwa, w odniesieniu do wielkości planowanych.

Poniżej została przedstawiona tabela prezentująca realizację wydatków budżetu państwa według działów budżetowych w latach 2023-2024.

Wyszczególnienie	2023					2024					Wskaźniki	
	Wykonanie					Znowelizowana ustawa budżetowa					Wykonanie	
	2					3					(7/2)	(7/6)
1	2					3					8	9
	w tys. zł					w tys. zł					%	
	4					5					6	
	7					8					9	
Ogółem	659.586.491	866.375.747	541.505	52.063.355	866.375.747	541.505	52.063.355	866.375.747	834.242.510	126,5	96,3	
w tym:												
010 Rolnictwo i łowiectwo	14.775.237	10.423.439	57	7.634.883	18.071.047	18.071.047	7.634.883	18.071.047	17.009.249	115,1	94,1	
020 Leśnictwo	13.191	9.729		2.640	12.497	12.497	2.640	12.497	10.168	77,1	81,4	
050 Rybactwo i rybactwo	223.609	121.201		28.270	151.498	151.498	28.270	151.498	146.138	65,4	96,5	
100 Górnictwo i kopalnictwo	1.768.479	2.379.411		5.365	2.384.776	2.384.776	5.365	2.384.776	2.340.558	132,3	98,1	
150 Przetwórstwo przemysłowe	2.690.207	1.742.143		3.173.024	4.908.736	4.908.736	3.173.024	4.908.736	4.175.241	155,2	85,1	
400 Wytworzenie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	1.356			2.056	2.056	2.056	2.056	2.056	1.696	125,1	82,5	
500 Handel	1.303.209	1.614.589	5.203	345	1.623.752	1.623.752	345	1.623.752	886.997	68,1	54,6	
550 Hotele i restauracje	45.293	71.328	6.077	55	77.549	77.549	55	77.549	63.851	141,0	82,3	
600 Transport i łączność	20.142.857	19.146.145	205.906	3.475.874	22.883.329	22.883.329	3.475.874	22.883.329	22.280.715	110,6	97,4	
630 Turystyka	103.918	111.065	21	1.392	112.493	112.493	1.392	112.493	108.907	104,8	96,8	
700 Gospodarka mieszkaniowa	2.266.525	2.615.870		666.306	3.282.134	3.282.134	666.306	3.282.134	3.183.444	140,5	97,1	
710 Działalność usługowa	749.461	885.429		24.156	918.215	918.215	24.156	918.215	891.477	118,9	97,1	
720 Informatyka	130.915	213.107		45	213.162	213.162	45	213.162	205.778	157,2	96,5	
730 Szkolnictwo wyższe i nauka	30.634.221	38.036.356		64.694	38.019.266	38.019.266	64.694	38.019.266	37.645.729	122,9	99,0	
750 Administracja publiczna	32.810.743	27.251.294	10.528	14.114.959	41.333.010	41.333.010	14.114.959	41.333.010	40.003.149	121,9	96,8	
751 Urzędy naczelných organów władzy państwowej kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	3.705.466	4.079.416		854.784	4.929.458	4.929.458	854.784	4.929.458	4.673.294	126,1	94,8	
752 Obrona narodowa	85.551.985	104.647.871		66.165	104.545.727	104.545.727	66.165	104.545.727	104.439.413	122,1	99,9	
753 Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	108.578.522	169.619.717		81.967	164.828.826	164.828.826	81.967	164.828.826	158.926.340	146,4	96,4	
754 Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	25.961.153	29.563.410	46.632	2.055.459	31.690.173	31.690.173	2.055.459	31.690.173	31.578.907	121,6	99,6	
755 Wymiar sprawiedliwości	20.364.464	24.531.131		7.137	24.542.730	24.542.730	7.137	24.542.730	23.970.174	117,7	97,7	
756 Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	10.750			15.727	15.727	15.727	15.727	15.727	15.727	146,3	100,0	
757 Obsługa długu publicznego	61.710.339	66.500.000			66.500.000	66.500.000		66.500.000	65.791.191	106,6	98,9	
758 Różne rozliczenia	131.956.102	216.712.895		374.194	170.134.737	170.134.737	374.194	170.134.737	155.346.210	117,7	91,3	
801 Oświata i wychowanie	5.861.090	3.699.131	245	5.588.430	9.289.331	9.289.331	5.588.430	9.289.331	9.044.156	154,3	97,4	
851 Ochrona zdrowia	17.348.554	31.920.889	6.456	1.839.522	32.324.443	32.324.443	1.839.522	32.324.443	31.999.498	184,5	99,0	
852 Pomoc społeczna	5.365.038	4.974.999	9.900	4.188.037	9.174.751	9.174.751	4.188.037	9.174.751	8.553.031	159,4	93,2	
853 Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	11.677.707	5.136.202	447	357.116	5.497.487	5.497.487	357.116	5.497.487	5.304.938	45,4	96,5	
854 Edukacyjna opieka wychowawcza	404.693	266.928		229.299	496.227	496.227	229.299	496.227	433.156	107,0	87,3	
855 Rodzina	63.135.189	89.175.201		3.989.569	94.115.109	94.115.109	3.989.569	94.115.109	92.556.142	146,6	98,3	
900 Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	3.358.146	2.447.191	32	1.294.461	3.698.869	3.698.869	1.294.461	3.698.869	3.437.538	102,4	92,9	
921 Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	4.892.736	5.776.553	250.000	1.880.349	7.850.453	7.850.453	1.880.349	7.850.453	7.335.716	149,9	93,4	
925 Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody												
926 Kultura fizyczna	163.564	187.580		26.708	214.287	214.287	26.708	214.287	203.856	124,6	95,1	
	1.881.770	2.515.527		20.366	2.535.893	2.535.893	20.366	2.535.893	1.680.128	89,3	66,3	

Jednocześnie poniższy wykres prezentuje udział wydatków w poszczególnych działach w wydatkach budżetu państwa ogółem w 2024 r.

Największy udział wydatków budżetu państwa stanowią wydatki w działach:

- **753 Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne** (19,1%), z którego środki kierowane są przede wszystkim do funduszy z zakresu ubezpieczeń społecznych zarządzanych przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, a także służb mundurowych, sędziów i prokuratorów na finansowanie świadczeń pieniężnych z zaopatrzenia emerytalnego,
- **758 Różne rozliczenia** (18,6%), w którym znaczące wielkości stanowią: subwencja ogólna dla jednostek samorządu terytorialnego oraz składka do budżetu Unii Europejskiej,
- **752 Obrona narodowa** (12,5%), w ramach którego finansowane są wydatki przeznaczone na przebudowę i modernizację techniczną oraz finansowanie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, która została przewidziana w Ustawie o obronie Ojczyzny,

- **855 Rodzina** (11,1%), z którego finansowane są przede wszystkim: świadczenia wychowawcze wypłacone w związku z realizacją rządowego programu wsparcia dla rodziców „Rodzina 800+”, ale także wspieranie rodziny (np. realizacja programu „Dobry start”), świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia społeczne, w tym za osoby przebywające na urloпах wychowawczych pobierające zasiłek macierzyński, czy za osoby zatrudnione jako nianie,
- **757 Obsługa długu** (7,9%), Obsługa kosztów zadłużenia obejmuje przede wszystkim: odsetki i dyskonto od skarbowych papierów wartościowych, odsetki i opłaty od otrzymanych pożyczek i kredytów, koszty emisji skarbowych papierów wartościowych oraz inne opłaty i prowizje, odsetki i opłaty związane z obsługą środków przyjmowanych w depozyt przez Ministra Finansów, wypłaty z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa,
- **750 Administracja Publiczna** (4,8%) z którego finansowane są przede wszystkim: wydatki na wynagrodzenia i uposażenia oraz bieżące na utrzymanie jednostek budżetowych, składki do organizacji międzynarodowych, wydatki na inwestycje oraz zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych.

Należy ponownie podkreślić fakt, że w świetle regulacji zawartych w art. 52 ustawy o finansach publicznych wydatki budżetu państwa ogółem stanowią nieprzekraczalny limit. Jednocześnie limit wydatków w poszczególnych działach/częściach zaplanowanych w ustawie budżetowej może zmieniać się w trakcie roku. Zmiany te są w głównej mierze konsekwencją przesunięć środków z rezerw celowych i rezerwy ogólnej co zostało przedstawione w tabeli na wstępie tego podrozdziału.

Wykonanie wydatków ogółem za 2024 r. wyniosło 96,3% w stosunku do planu po zmianach. W poszczególnych działach kształtowało się na poziomie od 54,6% (w dziale 500 – Handel) do 100% (w dziale: 756 – Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem).

Poniżej zostały przedstawione działy, których łączna realizacja wydatków (krajowych i współfinansowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu UE oraz ze środków pomocy bezzwrotnej) w istotny sposób odbiegała od planu po zmianach w roku 2024, zarówno w ujęciu procentowym jak i kwotowym.

1) **010 Rolnictwo i łowiectwo** – wykonanie wydatków w przedmiotowym dziale wyniosło 17.009.249 tys. zł co stanowiło 94,1% planu po zmianach (18.071.047 tys. zł), tj. było niższe o 1.061.798 tys. zł. Niepełne wykonanie wydatków wynika przede wszystkim z niższego:

- wydatkowania środków dotacji celowej przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa z przeznaczeniem na pomoc dla producentów rolnych, m.in. na dopłaty do oprocentowania kredytów płynnościowych i skupowych (nie wszyscy kredytobiorcy mieli zdolność kredytową lub spełniali warunki do jego uzyskania) oraz pomocy dla producentów rolnych w których gospodarstwie rolnym powstały straty w wyniku niekorzystnych zjawisk atmosferycznych i na pomoc finansową dla kół gospodyń wiejskich,

- wykonania wydatków w zakresie dopłat do ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, spowodowanego mniejszym od zakładanego zainteresowaniem producentów rolnych dotowanymi ubezpieczeniami,
 - wykonania wydatków na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt i produktach pochodzenia zwierzęcego.
- 2) **020 Leśnictwo** – wykonanie wydatków w przedmiotowym dziale wyniosło 10.168 tys. zł co stanowiło 81,4% planu po zmianach (12.497 tys. zł), tj. było niższe o 2.329 tys. zł. Niższe wykonanie wydatków w 2024 r. wynika przede wszystkim z:
- niższego wykorzystania dotacji celowej w województwach mazowieckim, podlaskim, pomorskim i świętokrzyskim, przyznanej z budżetu państwa na realizację zadań związanych z przeklasyfikowaniem z urzędu zalesionego gruntu na leśny w przypadku, gdy zalesienia dokonano przy wsparciu środków PROW 2014 – 2020 oraz na przygotowanie dokumentacji prawno-geodezyjnej niezbędnej do przekazania działek leśnych w zarząd właściwych nadleśnictw. Dotacja ta obejmowała również wydatki przewidziane w art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2024 r., poz. 530), zgodnie z którym, w przypadku braku możliwości ustalenia sprawcy szkód w lasach powstałych na skutek oddziaływania gazów i pyłów przemysłowych, pożarów lub innych klęsk żywiołowych spowodowanych czynnikami biotycznymi bądź abiotycznymi, koszty zagospodarowania i ochrony lasów, w tym odnowienia lub przebudowy drzewostanu, finansowane są z budżetu państwa. Niewydatkowanie środków w pełnej wysokości wynikało głównie z braku zgłoszeń ze strony podmiotów uprawnionych lub niewykonania przez nie wymaganych odnowień, a także z urealnienia wcześniej szacowanych kosztów realizacji tych zadań,
 - mniejszych niż planowano kosztów kontroli oraz niższych wydatków na wynagrodzenia w Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych,
 - niepełnego wykorzystania dotacji celowej na zadania administracji rządowej zlecane powiatom w województwach podkarpackim i śląskim,
 - niższych niż zakładano kosztów zadań realizowanych przez Biuro Nasiennictwa Leśnego.
- 3) **150 Przetwórstwo przemysłowe** – wykonanie wydatków w przedmiotowym dziale wyniosło 4.175.241 tys. zł co stanowiło 85,1% planu po zmianach (4.908.736 tys. zł), tj. było niższe o 733.495 tys. zł. Niższe od planowanego wykonanie wynika głównie z niepełnego wykorzystania środków przeznaczonych na:
- realizację Programu wspierania inwestycji o istotnym znaczeniu dla gospodarki polskiej na lata 2011-2030 w związku z niepodpisaniem umów z przedsiębiorcami, dla których zaplanowano wypłatę oraz niewykonaniem przez część inwestorów zobowiązań umownych w zakresie kosztów inwestycji,
 - pożyczki na pomoc dla przedsiębiorców w związku z powodzią z września 2024 r., szacowano, że liczba wniosków będzie bardzo duża z uwagi na to, że był to pierwszy

instrument wsparcia przedsiębiorców. Następnie zostały uruchomione inne instrumenty wsparcia (np. świadczenie interwencyjne), które przyznały przedsiębiorcom szybkie do uzyskania środki finansowe na utrzymanie płynności przedsiębiorstw w pierwszych miesiącach po powodzi,

- funkcjonowanie Fundacji Platforma Przemysłu Przyszłości. W trakcie roku zredukowano zatrudnienie, co skutkowało mniejszymi wynagrodzeniami i składkami na ubezpieczenia społeczne oraz mniejszymi kosztami obsługi finansowo-kadrowej, ograniczono delegacje do niezbędnego minimum, zrezygnowano ze spotkań w trybie stacjonarnym na rzecz spotkań online, zoptymalizowano wykorzystanie powierzchni biurowej,
- realizację programu wieloletniego pod nazwą „Program polskiej energetyki jądrowej” tj. odstępniem od realizacji części zadań w ramach Programu, związanym ze zmianami organizacyjnymi wynikającymi z ustawy z dnia 15 maja 2024 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem administracji rządowej, która przeniosła kwestie rozwoju i wykorzystania energii jądrowej z działu „energia” do działu „gospodarka surowcami energetycznymi”.

4) **500 Handel** – wykonanie wydatków w przedmiotowym dziale wyniosło 886.997 tys. zł co stanowiło 54,6% planu po zmianach (1.623.752 tys. zł), tj. było niższe o 736.755 tys. zł. Niższa realizacja wydatków w roku 2024 w stosunku do planu po zmianach wynikała przede wszystkim z niepełnego wykorzystania dotacji celowych przez Rządową Agencję Rezerw Strategicznych na sfinansowanie:

- zadań związanych z Rządowym Programem Rezerw Strategicznych w zakresie rezerw medycznych, rezerw żywnościowych oraz rezerw technicznych i rezerw surowców i produktów naftowych - nie miało to jednak negatywnego wpływu na realizację zadań Agencji,
- środków na inwestycje realizowane przez Rządową Agencję Rezerw Strategicznych, przede wszystkim z powodu przesunięcia realizacji niektórych zadań inwestycyjnych na kolejne lata, z uwagi na przeprowadzane prace koncepcyjne i konsultacje pod kątem użyteczności planowanych inwestycji, w szczególności budowy elektronicznego systemu zasobu rezerw strategicznych oraz budowy budynków magazynowych w Składnicach, w tym na składanie wyrobów koncesjonowanych,
- kosztów VAT jako wydatku niekwalifikowalnego, cła oraz prefinansowania (20% wartości wydatków kwalifikowalnych) w celu realizacji projektu w ramach Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności.

5) **550 Hotele i restauracje** – wykonanie wydatków w przedmiotowym dziale wyniosło 63.851 tys. zł co stanowiło 82,3% planu po zmianach (77.549 tys. zł), tj. było niższe o 13.698 tys. zł

Dotacje do posiłków sprzedawanych w barach mlecznych udzielane są na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 30 marca 2015 r. w sprawie dotacji przedmiotowych do posiłków sprzedawanych w barach mlecznych. § 5. ust 1. rozporządzenia wskazuje, że przedsiębiorca, który zamierza skorzystać z dotacji,

składa do właściwego dyrektora izby administracji skarbowej zgłoszenie zamiaru skorzystania w danym roku z dotacji w terminie do dnia 30 listopada roku poprzedzającego rok, którego zgłoszenie dotyczy. W treści zgłoszenia przedsiębiorca wskazuje prognozowaną kwotę dotacji, o jaką będzie wnioskował.

Kwota dotacji przyjęta w ustawie budżetowej na 2024 rok została ustalona na podstawie prognoz przedsiębiorców. Przedsiębiorcy ci określają kwoty prognozowanych dotacji w oparciu o przewidywania w zakresie skali prowadzonej działalności (ilości sprzedanych dotowanych posiłków) oraz przewidywanych cen surowców (stanowiących podstawę do wyliczania dotacji) służących do sporządzania posiłków mleczno-nabiałowo-jarskich.

Niepełne wykonanie wydatków w stosunku do planu po zmianach wynika zatem z urealnionego zapotrzebowania na dotacje składanego przez przedsiębiorców do właściwych dyrektorów izb administracji skarbowej w trakcie trwania roku budżetowego na podstawie faktycznej liczby sprzedanych posiłków i faktycznie poniesionych kosztów zakupu surowców niezbędnych do przygotowania dotowanych posiłków.

- 6) **600 Transport i łączność** – wykonanie wydatków w przedmiotowym dziale wyniosło 22.280.715 tys. zł co stanowiło 97,4% planu po zmianach (22.883.329 tys. zł), tj. było niższe o 602.615 tys. zł. Niepełne wykonanie wydatków dotyczyło przede wszystkim realizacji programów wieloletnich, w ramach których wystąpiły przesunięcia harmonogramów rzeczowo-finansowych, opóźnienia w realizacji inwestycji infrastrukturalnych. Niepełne wykonanie wydatków, dotyczyło głównie programów wieloletnich pn.:
- Budowa i rozbudowa infrastruktury dostępowej do portu w Świnoujściu w latach 2023-2029 - przesunięcie w czasie realizacji przedsięwzięcia związane jest z przedłużającą się procedurą uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia,
 - Budowa falochronu osłonowego w Porcie Gdańsk - brak możliwości wydatkowania środków był konsekwencją długiej procedury uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia, której treść określiła zakres dalszych prac, jak również przesunięcia w czasie realizacji działań promocyjnych oraz końcowych rozliczeń z dostawcami,
 - Budowa drogi wodnej łączącej Zalew Wiślany z Zatoką Gdańską - niepełne wydatkowanie środków wynikało z faktu, iż w trakcie przygotowania do realizacji kolejnego etapu zadania, wyniki badań osadów dennych wykazały zanieczyszczenia, które uniemożliwiają wykonanie robót pogłębiarskich na torze wodnym na rzece Elbląg do momentu ich unieszkodliwienia.
- 7) **750 Administracja publiczna** – wykonanie wydatków w przedmiotowym dziale wyniosło 40.003.149 tys. zł co stanowiło 96,8% planu po zmianach (41.333.010 tys. zł), tj. było niższe o 1.329.861 tys. zł. Przyczyną niepełnej realizacji wydatków bieżących w tym dziale w stosunku do planu po zmianach było niższe wykorzystanie środków przeznaczonych głównie na:

- składki do organizacji międzynarodowych, w tym składki, w których uczestnictwo związane jest z członkostwem w Unii Europejskiej, co wynikało ze zmiany wysokości opłacanych składek wskazanych do zapłaty w stosunku do wielkości planistycznych (decyzje państw członkowskich w organizacjach międzynarodowych), w tym znacznego zmniejszenia płatności składek RP do Europejskiego Instrumentu na rzecz Pokoju (EPF) oraz z korzystnych rzeczywistych kursów walut realizacji płatności w walutach obcych,
- inwestycje izb administracji skarbowej wraz z podległymi urzędami skarbowymi i urzędami celno-skarbowymi (m.in. w związku z powstałymi oszczędnościami i opóźnieniami powstałymi w trakcie realizacji zadań m.in. ze względu na przedłużony termin wyboru wykonawcy z powodu odwołania do KIO, brak możliwości wyłonienia wykonawcy robót budowlanych, przesunięcie terminu składania ofert z uwagi na liczne zapytania do postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, brakiem możliwości realizacji części umowy na dostawę elementów aktywnych, przedłużające się postępowanie mediacyjne, niewykonanie przez Wykonawcę planowanych robót budowlanych w deklarowanym zakresie) oraz zakupy inwestycyjne na potrzeby działalności Centrum Informatyki Resortu Finansów (m.in. w związku z unieważnieniem postępowania na Rozbudowę macierzy dyskowych IBM FlashSystem 9500 o kontrolery (Control Enclosure) wraz z oprogramowaniem),
- wydatki bieżące jednostek budżetowych, podróże służbowe krajowe i zagraniczne oraz zakupy usług remontowych, co wynika m. in. z odstąpienia od realizacji niektórych podróży służbowych ze względu na przeprowadzenie uzgodnień w innym trybie (np. zdalnym) oraz mniejszego niż założono uczestnictwa pracowników w Pracowniczych Planach Kapitałowych,
- inwestycje Ministerstwa Cyfryzacji oraz dotacje celowe z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie kosztów zakupów inwestycyjnych jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych, w związku m. in. z przesunięciem realizacji zadań na rok 2025, oszczędnościami w ramach postępowań zakupowych,
- budownictwo inwestycyjne realizowane przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej w skutek odłożenia inwestycji w czasie,
- inwestycje budowlane w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów z powodu rezygnacji z realizacji w 2024 r. zadań: budowa serwerowni oraz przebudowa muru od ul. Sulkiewicza,
- wydatki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi, w tym osobowe oraz uposażenia (m.in. w Instytucie Strat Wojennych im. Jana Karłowicza, w związku ze znacznym ograniczeniem zadań statutowych Instytutu w 2024 r., a także niższym niż pierwotnie zakładano zatrudnieniem oraz w placówkach zagranicznych Ministerstwa Spraw Zagranicznych, co wynika z obserwowanego umocnienia się złotego w stosunku do walut obcych, a także jest związane z czasowym ograniczeniem aktywności na wschodzie Europy oraz w regionach o niestabilnej sytuacji geopolitycznej), wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń (np. świadczenia rzeczowe wynikające

z przepisów BHP) oraz wynagrodzenia bezosobowe (co wynika m.in. z rezygnacji z tej formy współpracy).

8) **751 Urzędy naczelných organów władzy państwowej kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa** – wykonanie wydatków w przedmiotowym dziale wyniosło 4.673.294

tys. zł co stanowiło 94,8% planu po zmianach (4.929.458 tys. zł), tj. było niższe o 256.164 tys. zł. Przyczyną niepełnej realizacji wydatków w tym dziale w stosunku do planu po zmianach było niższe wykorzystanie środków przeznaczonych głównie na:

- wydatki bieżące jednostek budżetowych, podróże służbowe krajowe i zagraniczne oraz zakupy usług remontowych, co wynika m. in. z odstąpienia od realizacji niektórych podróży służbowych ze względu na przeprowadzenie uzgodnień w innym trybie (np. zdalnym) oraz mniejszego niż założono uczestnictwa pracowników w Pracowniczych Planach Kapitałowych,
- wydatki na wynagrodzenia osobowe co wynikało głównie z nieobsadzonych (z uwagi na długotrwałe procedury naboru) stanowisk orzeczniczych w Naczelnym Sądzie Administracyjnym oraz z mniejszej od planowanej liczby sędziów, którzy skorzystali z przysługującego im prawa przejścia w stan spoczynku (co skutkowało mniejszą od planowanej liczbą wypłaconych odpraw), a także z niepełnej obsady stanowisk sędziów Sądu Najwyższego,
- wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń (np. świadczenia rzeczowe wynikające z przepisów BHP) oraz wynagrodzenia bezosobowe (co wynika m.in. z rezygnacji z tej formy współpracy),
- zadania inwestycyjne realizowane przez Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa, ze względu na rezygnację, unieważnienie bądź oszczędności na realizacji zadań w 2024 r. spowodowanych m.in. brakiem ofert dla ogłoszonych przetargów oraz przesunięciem niektórych z nich na kolejny rok, w tym m.in. w częściach 12 – Państwowa Inspekcja Pracy, 02 – Kancelarii Sejmu, 07 – Najwyższą Izbę Kontroli oraz naczelne organy sądownictwa.
- dotacje celowe dla Krajowego Biura Wyborczego na przeprowadzenie wyborów do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, wybory wójtów, burmistrzów i prezydentów miast oraz wyborów do Parlamentu Europejskiego, co wynika z faktu, że w wyborach w niektórych gminach nie zostały utworzone odrębne obwody do głosowania, powstały oszczędności z tytułu diet w związku z powołaniem niepełnych składów komisji obwodowych, a także z tytułu niższych niż zakładano kosztów druku kart do głosowania,
- składki na ubezpieczenia społeczne, Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy.

9) **753 Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne** – wykonanie wydatków

w przedmiotowym dziale wyniosło 158.926.340 tys. zł co stanowiło 96,4% planu po zmianach (164.828.826 tys. zł), tj. było niższe o 5.902.486 tys. zł. Niepełne wykonanie wydatków w stosunku do planu po zmianach wynikało przede wszystkim z niższej niż zakładano dotacji uzupełniającej udzielonej z budżetu państwa do Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Ponadto niższe wykonanie wydatków w przedmiotowym

dziale wynikało z niepełnego wykonania wydatków w części 42 – Sprawy wewnętrzne w ramach rozdziału 75301 Świadczenia pieniężne z zaopatrzenia emerytalnego (w wyniku niższej od planowanej liczby nowo przyznanych świadczeń emerytalno-rentowych oraz niższej wartości przeciętnego świadczenia, mniejszej liczby osób uprawnionych do kolejnego dodatkowego jednorazowego dodatku pieniężnego tzw. „czternastej emerytury”, a także niższej liczby zrealizowanych prawomocnych wyroków sądowych skutkujących zmianami decyzji organu emerytalnego).

- 10) **755 Wymiar sprawiedliwości** – wykonanie wydatków w przedmiotowym dziale wyniosło 23.970.174 tys. zł co stanowiło 97,7% planu po zmianach (24.542.730 tys. zł), tj. było niższe o 572.556 tys. zł. Niższy poziom realizacji wydatków wynikał przede wszystkim z niepełnego wykorzystania środków przeznaczonych na finansowanie bieżącej działalności sądów powszechnych. Dodatkowo oszczędności powstały w związku z przebywaniem części pracowników na zasiłkach chorobowych i macierzyńskich, co przełożyło się na niższe wydatki z tytułu wynagrodzeń. Wydatki były również niższe z uwagi na mniejszą niż planowano wysokość udzielonych pożyczek na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych sędziów. Ponadto w jednej z apelacji nie doszło do wyłonienia wykonawcy w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego, co skutkowało brakiem realizacji zaplanowanych usług remontowych i przełożyło się na niższe wykonanie wydatków w tym zakresie.

Należy także wskazać, że niepełne wykonanie wydatków w przedmiotowym dziale wynika również z niższych kosztów postępowań sądowych poniesionych w 2024 r. Wydatki te obejmują m.in. środki przeznaczone na nieopłaconą pomoc prawną udzielaną z urzędu przez adwokatów i radców prawnych. Istotny wpływ na poziom wykonania miały również niższe niż prognozowano skutki finansowe wejścia w życie rozporządzeń Ministra Sprawiedliwości: z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. poz. 763) oraz analogicznego rozporządzenia dotyczącego radców prawnych (Dz. U. poz. 764). Skutki finansowe związane z wejściem w życie wskazanych wyżej rozporządzeń oszacowane zostały i zabezpieczone w skali całego roku, natomiast wejście w życie przepisów tych regulacji nastąpiło od dnia 5 czerwca 2024 r., co wpłynęło na ogólny poziom niewykonania planu w tym zakresie.

- 11) **758 Różne rozliczenia** – wykonanie wydatków w przedmiotowym dziale wyniosło 155.346.210 tys. zł co stanowiło 91,3% planu po zmianach (170.134.737 tys. zł), tj. było niższe o 14.788.527 tys. zł. Niepełna realizacja wydatków była konsekwencją:
- niższego niż planowano rozdysponowania rezerw celowych głównie w pozycjach:
 - 8 – Rezerwa na realizację projektów współfinansowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu UE oraz ze środków pomocy bezzwrotnej, rozliczenia programów i projektów finansowanych z udziałem tych środków, a także rozliczenia z budżetem ogólnym Unii Europejskiej– kwota 4.440.233 tys. zł, niższe wykorzystanie rezerwy wynikało z faktu, że w pierwszej kolejności wykorzystywane są środki ujęte w budżetach dysponentów, a w dalszej kolejności uruchamiane są

środki z rezerw celowych. Ponadto rezerwa ta obejmowała również umowy, których podpisanie było dopiero planowane oraz projekty konkursowe wybierane w trakcie roku budżetowego. Należy zauważyć, że wydatkowanie środków uzależnione jest od rozstrzygnięć konkursów i podpisania nowych umów. W roku 2024 odnotowano przyspieszenie kontraktacji środków w Perspektywie Finansowej 2021-2027, co powinno przełożyć się na wzrost wydatków w kolejnych latach,

- 70 – Rezerwa na inwestycje KPO finansowane z wykorzystaniem środków pożyczki z Instrumentu Odbudowy i Zwiększenia Odporności w formie wsparcia o charakterze bezzwrotnym – kwota 2.490.835 tys. zł, niższe wykorzystanie rezerwy celowej wynikało z faktu, że wydatkowanie następuje dopiero po zakontraktowaniu środków. W roku 2024 przyspieszono kontraktację środków, co przełoży się na wydatkowanie kolejnych lat,
- 80 – Rezerwa na przeciwdziałanie klęskom żywiołowym i usuwanie ich skutków – kwota 1.000.000 tys. zł, rezerwa została utworzona 2 grudnia 2024 r. w wysokości 1 mld zł, pełniła funkcję polegającą na zapewnieniu ciągłości finansowania zadań związanych z usuwaniem skutków powodzi. Środków tej rezerwy celowej nie rozdysponowano, aczkolwiek stanowiły istotne, dostępne zasoby, umożliwiające zrealizowanie zadań związanych z usuwaniem skutków powodzi aż do ostatnich dni 2024 r. Utworzone wcześniej na ten sam cel rezerwy celowe w poz. 77–79 okazały się być wystarczające do zaspokojenia zgłoszonych przez dysponentów części budżetowych potrzeb wydatkowych, co w rezultacie spowodowało, że do końca 2024 r. nie wpłynęły wnioski o jej podział. Podkreślenia jednocześnie wymaga, że stały monitoring wykonania ustawy budżetowej i identyfikacja oszczędności przez Ministerstwo Finansów umożliwiały elastyczne reagowanie na potrzeby dysponentów,
- 71 – Środki na realizację zadań wynikających z ustawy o dodatku osłonowym – kwota 750.707 tys. zł niższe rozdysponowanie rezerwy celowej wynikało z faktycznych potrzeb przedstawionych przez gminy, na które wpływ miały w szczególności mniejsza ilość złożonych przez beneficjentów wniosków oraz mniejszą niż szacowano liczbą beneficjentów spełniających określone w ustawie kryterium dochodowe,
- 17 – Środki na finansowanie ustawowo określonych zadań dotyczących wyborów i referendum – kwota 734.626 tys. zł. Niepełne uruchomienie rezerwy wynika głównie z niższego wykorzystania zaplanowanych środków na przeprowadzenie wyborów do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast oraz wyborów do Parlamentu Europejskiego, w związku z oszczędnościami powstałymi głównie z tytułu utworzenia mniejszej niż planowano liczby obwodów głosowania, niższych niż zakładano kosztów druku kart do głosowania oraz przeprowadzenia ponownego głosowania w wyborach samorządowych w mniejszej niż zakładano liczbie obwodów głosowania.

Niewykorzystanie w całości środków rezerwy wynika również braku przeprowadzenia w 2024 roku referendum ogólnokrajowego,

- 56 – Rezerwa na zmiany systemowe i niektóre zmiany organizacyjne, w tym nowe zadania – kwota 656.622 tys. zł w głównej mierze z powodu braku uchwalenia podstawy prawnej do uruchomienia środków z rezerwy na dopłaty do kredytu mieszkaniowego.

- wpłaty polskiej składki członkowskiej do budżetu Unii Europejskiej w 2024 r. w niższej niż planowano wysokości co było spowodowane przede wszystkim:
 - niższymi niż planowano wpłatami z tytułu opłat celnych,
 - ograniczeniem dodatkowych potrzeb finansowych Unii Europejskiej po osiągnięciu w lutym 2024 r. porozumienia w sprawie rewizji Wieloletnich Ram Finansowych. W efekcie nie zaistniała konieczność uruchamiania środków zabezpieczonych w rezerwie.

12) **852 Pomoc społeczna** - wykonanie wydatków w przedmiotowym dziale wyniosło 8.553.031 tys. zł co stanowiło 93,2% planu po zmianach (9.174.751 tys. zł), tj. było niższe o 621.720 tys. zł. Niższe wykonanie wydatków w stosunku do planu po zmianach, było efektem głównie niepełnego wykorzystania środków przeznaczonych na:

- wypłatę zasiłków celowych dla rodzin lub osób poszkodowanych w wyniku niekorzystnych zjawisk atmosferycznych noszących znamiona klęski żywiołowej,
- dofinansowanie działalności bieżącej domów pomocy społecznej,
- ośrodki wsparcia oraz na realizację Programu wieloletniego "Senior+" na lata 2021-2025,
- wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki oraz na obsługę tego zadania,
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- zapewnienie posiłku dzieciom, uczniom i młodzieży oraz objęcie pomocą osób dorosłych, zwłaszcza osób starszych, chorych lub niepełnosprawnych i samotnych.

13) **854 Edukacyjna opieka wychowawcza** – wykonanie wydatków w przedmiotowym dziale wyniosło 433.156 tys. zł co stanowiło 87,3% planu po zmianach (496.227 tys. zł), tj. było niższe o 63.071 tys. zł. Niepełne wykorzystanie środków wynikało przede wszystkim z:

- mniejszej niż zakładano liczby uczniów uprawnionych do uzyskania pomocy materialnej w formie stypendiów i zasiłków szkolnych,
- mniejszego zapotrzebowania na dofinansowanie zakupu podręczników i materiałów edukacyjnych dla uczniów w ramach Rządowego programu pomocy uczniom niepełnosprawnym w formie dofinansowania zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych w latach 2023 – 2025,

- niepełnego wykorzystania środków przeznaczonych na internaty i bursy szkolne na realizację zadań inwestycyjnych, głównie w związku z oszczędnościami poprzetargowymi, odstąpieniem od realizacji inwestycji spowodowanym kwestiami proceduralnymi lub niemożnością wyłonienia wykonawcy.
- mniejszego zapotrzebowania na udzielenie pomocy dzieciom i uczniom w formie zasiłku losowego na cele edukacyjne – zgodnie z Rządowym programem pomocy dzieciom i uczniom w formie zasiłku losowego na cele edukacyjne, pomocy uczniom w formie wyjazdów terapeutyczno-edukacyjnych oraz pomocy dzieciom i uczniom w formie zajęć opiekuńczych i zajęć terapeutyczno-edukacyjnych w latach 2022-2024.

14) **900 Gospodarka komunalna i ochrona środowiska** – wykonanie wydatków

w przedmiotowym dziale wyniosło 3.437.538 tys. zł co stanowiło 92,9% planu po zmianach (3.698.869 tys. zł), tj. było niższe o 261.331 tys. zł. Niepełne wykonanie wydatków w stosunku do planu po zmianach wynika przede wszystkim z niewykorzystania przyznanych dotacji podmiotowych i celowych w zakresie:

- części 22 - Gospodarka wodna – niepełna realizacja dotyczyła przede wszystkim działalności Państwowego Gospodarstwa Wodnego „Wody Polskie” (wykonanie niższe o 12.679 tys. zł) oraz wydatków na usuwanie skutków klęsk żywiołowych (wykonanie niższe o 1.166 tys. zł) pozostały w znacznej części niewykorzystane, co wynikało z niższych od zakładanych kosztów realizacji zadań,
- części 41 – Środowisko niższe wykonanie wydatków w 2024 r. w stosunku do planu po zmianach wynika głównie z rezygnacji przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Katowicach z wykonania zadania w zakresie wykonania zastępczego obowiązku usunięcia odpadów niebezpiecznych (wykonanie niższe o 153.000 tys. zł),
- części 85 – Województwa niższe wykonanie wydatków wynika przede wszystkim z niższego wykorzystania:
 - dotacji na zadania bieżące realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego w zakresie: usuwania skutków klęsk żywiołowych (wykonanie niższe o kwotę 20.668 tys. zł),
 - dotacji na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami realizowane przez samorząd województwa,
 - wydatków w ramach świadczeń pracowniczych wynikających z absencji pracowników (urlopy okolicznościowe, zwolnienia lekarskie i zasiłki opiekuńcze) oraz z fluktuacji zatrudnienia.

15) **921 Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego** – wykonanie wydatków

w przedmiotowym dziale wyniosło 7.335.716 tys. zł co stanowiło 93,4% planu po zmianach (7.850.453 tys. zł), tj. było niższe o 514.737 tys. zł. Niższy poziom wykonania wydatków wynikał przede wszystkim z niższego niż planowano wykonania środków zaplanowanych w części 24 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego, przeznaczonych na dotację celową, o której mowa w art. 31 ust. 2 ustawy z dnia 29

grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji, na dofinansowanie ustawowych zadań związanych z realizacją misji publicznej, określonej w art. 21 ust. 1 ww. ustawy, dla Telewizji Polskiej S.A. w likwidacji, Polskiego Radia S.A. w likwidacji oraz Regionalnych Rozgłośni Polskiego Radia S.A. w likwidacji. Niższe wykonanie dotyczyło również dotacji podmiotowych na bieżącą działalność instytucji kultury, a także dotacji celowych udzielanych instytucjom podległym i nadzorowanym oraz pozostałym beneficjentom w ramach Programów Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Ponadto, w części 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka, odnotowano niższe niż planowane wykonanie wydatków przeznaczonych na dotacje podmiotowe dla państwowych instytucji kultury, głównie w związku z decyzją o likwidacji dwóch z nich: Centrum GovTech oraz Instytutu Badań nad Renesansem i Barokiem im. Jana i Piotra Kochanowskich.

Dodatkowo, niższy poziom realizacji wydatków wystąpił w części 45 – Sprawy zagraniczne, w związku z nierozdysponowaniem części środków przeznaczonych na realizację programów tworzonych dla odbiorców zagranicznych (w tym dla Polonii i Polaków za granicą) przez Polskie Radio dla Zagranicy, TV Polonia, TV Wilno, Belsat TV oraz TVP World. Sytuacja ta była konsekwencją wypowiedzenia porozumienia zawartego pomiędzy Ministerstwem Spraw Zagranicznych a TVP S.A. w likwidacji, dotyczącego realizacji ww. programów, co skutkowało zmniejszeniem łącznej wartości zawartych umów oraz wygenerowaniem oszczędności na poszczególnych etapach produkcji niektórych audycji.

Również niższe wykonanie wydatków było związane z niepełnym wykorzystaniem środków na realizację programów wieloletnich koordynowanych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, tj. głównie programu pn. „Budowa Muzeum Historii Polski w Warszawie” oraz Budowa Europejskiego Centrum Filmowego CAMERIMAGE w Toruniu.

- 16) **926 Kultura fizyczna** – wykonanie wydatków w przedmiotowym dziale wyniosło 1.680.128 tys. zł co stanowiło 66,3% planu po zmianach (2.535.893 tys. zł), tj. było niższe o 855.765 tys. zł. Niższy poziom wykonania wydatków dotyczył przede wszystkim dotacji celowych z budżetu państwa, przeznaczonych na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleczanych fundacjom i stowarzyszeniom w obszarach sportu powszechnego, sportu wyczynowego oraz sportu osób z niepełnosprawnościami. Główną przyczyną niższego wydatkowania środków było częściowe niewykorzystanie przyznanych dotacji oraz dokonane przez beneficjentów zwroty niewykorzystanych kwot. Dodatkowo niższe wykonanie związane było z niepełnym wykorzystaniem środków przeznaczonych na realizację programu wieloletniego pn. „Program Olimpia – Program budowy przyszkolnych hal sportowych na 100-lecie pierwszych występów reprezentacji Polski na Igrzyskach Olimpijskich”. Przyczyną niewykorzystania środków był w dużej mierze wysoki stopień uzależnienia realizacji zadań od podmiotów zewnętrznych. Opóźnienia w realizacji inwestycji wynikały ze specyfiki procesu budowlanego, a także trudnej sytuacji finansowej wnioskodawców oraz wzrostu kosztów materiałów i komponentów niezbędnych do prowadzenia prac, co przełożyło się na niski poziom zaawansowania robót budowlanych.

Dokonując analizy wykonania wydatków budżetu państwa w roku 2024 w porównaniu do planu, warto odrębnie odnieść się do grupy wydatków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy o finansach publicznych tj. projektów współfinansowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu UE oraz ze środków pomocy bezzwrotnej, z uwagi na charakter planowania (uzależniony od kolejnych Perspektyw Finansowych), ale także realizacji w trakcie roku budżetowego (w odniesieniu do art. 194 ustawy o finansach publicznych), zgodnie z którym Minister Finansów, na wniosek ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, zaopiniowany przez właściwego dysponenta części budżetowej, dokonuje przeniesień między częściami i działami budżetu państwa wydatków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich).

Należy zauważyć, że programy realizowane z udziałem środków unijnych mają, co do zasady, charakter wieloletni. Oznacza to, że wydatki na realizację projektów ponoszone są w poszczególnych latach zgodnie z tempem realizacji projektów. Wynika to z faktu, że w pierwszej kolejności dokonywana jest kontraktacja wydatków, a następnie wydatki ponoszone są przez beneficjentów. Ma to znaczenie szczególnie w zakresie beneficjentów nie będących państwowymi jednostkami budżetowymi, którzy dopiero po poświadczeniu poniesionych wydatków mogą otrzymać zwrot w zakresie części refundowanej ze środków UE, jak też współfinansowania krajowego, pochodzącego z budżetu państwa, o ile zasady programowe tak stanowią, co miało bezpośredni wpływ na tempo ponoszenia wydatków zarówno w ramach Perspektywy Finansowej 2021-2027, jak i 2014-2020.

Wykonanie w ramach ww. grupy wydatków w budżetach dysponentów wyniosło 9.530.876 tys. zł, co stanowi 92,4% planu po zmianach w roku 2024.

Na niższe wykonanie wydatków wpływ miały przede wszystkim: aktualizacja harmonogramów realizacji projektów, przedłużające się postępowania o zamówienia publiczne, otrzymywanie ofert o niższych wartościach niż zakładano, oszczędności wygenerowane w trakcie realizacji poszczególnych etapów przedsięwzięć oraz opóźnienia w procesie składania, weryfikacji i akceptacji wniosków o płatność spowodowane koniecznością skompletowania przez beneficjentów dokumentacji.

Najniższe wykonanie nastąpiło przede wszystkim w następujących działach:

- **010 Rolnictwo i łowiectwo** – głównie w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 w części 85 – Województwa.
- **150 Przetwórstwo przemysłowe** – głównie w zakresie programów Perspektywy Finansowej 2021-2027, tj.: Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki, Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej, Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego, a także Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021 w części 34 – Rozwój regionalny.
- **600 Transport i łączność** – przede wszystkim w zakresie Perspektywy Finansowej 2014-2020, tj.: Instrument „Łącząc Europę”, Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko w części 39 – Transport oraz Perspektywy Finansowej 2021-2027, tj.:

programy INTERREG w części 85 – Województwa, Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko w części 21 – Gospodarka morską i w części 39 – Transport, Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy w części 76 – Urząd Komunikacji Elektronicznej oraz Instrument „Łącząc Europę” w części 39 – Transport.

- **750 Administracja publiczna** – przede wszystkim w zakresie programów Perspektywy Finansowej 2021-2027, tj.: Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich, Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy, Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego, Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko oraz Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014-2021 i Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021.
- **755 Wymiar sprawiedliwości** – przede wszystkim w zakresie Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021 oraz programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 w części 37 – Sprawiedliwość.
- **758 Różne rozliczenia** – głównie w zakresie Funduszy Europejskich dla Regionów w ramach Perspektywy Finansowej 2021-2027, tj.: Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska, Fundusze Europejskie dla Śląskiego, Fundusze Europejskie dla Wielkopolski, Fundusze Europejskie dla Małopolski, Fundusze Europejskie dla Pomorza i Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza w części 34 – Rozwój regionalny.
- **900 Gospodarka komunalna i ochrona środowiska** – przede wszystkim w ramach wspólnej polityki rolnej w części 22 – Gospodarka wodna, Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 w części 47 – Energia, Mechanizmu Finansowego EOG 2014-2021 w części 51 – Klimat oraz Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 w części 41 – Środowisko.
- **921 Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego** – przede wszystkim w zakresie Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014-2021 oraz programów Perspektywy Finansowej 2021-2027, tj.: INTERREG w części 24 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego i Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko w części 85 – Województwa.

Wykonanie wydatków budżetu państwa w 2024 r. według części

Wyszczególnienie	2023	2024			Wskaźniki	
	Wykonanie	Znowelizowa na ustawa budżetowa	Plan po zmianach	Wykonanie	5/4	5/2
	w tys. zł				%	
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem	659.586.491	866.375.747	866.375.747	834.242.510	96,3	126,5
w tym:						
01 Kancelaria Prezydenta RP	251.593	274.281	279.478	273.780	98,0	108,8
02 Kancelaria Sejmu	619.981	765.283	765.283	725.192	94,8	117,0
03 Kancelaria Senatu	140.798	182.851	182.851	168.879	92,4	119,9
04 Sąd Najwyższy	190.274	269.742	269.742	224.137	83,1	117,8
05 Naczelny Sąd Administracyjny	697.527	876.120	876.120	806.582	92,1	115,6
06 Trybunał Konstytucyjny	48.625	57.186	57.186	55.533	97,1	114,2
07 Najwyższa Izba Kontroli	357.800	441.130	441.130	427.150	96,8	119,4
08 Rzecznik Praw Obywatelskich	66.855	76.159	76.684	73.146	95,4	109,4
09 Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji	64.196	91.164	91.164	86.409	94,8	134,6
10 Urząd Ochrony Danych Osobowych	44.457	54.828	54.828	54.716	99,8	123,1
11 Krajowe Biuro Wyborcze	449.098	102.556	954.200	928.442	97,3	206,7
12 Państwowa Inspekcja Pracy	451.103	551.478	551.478	519.771	94,3	115,2
13 Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu	538.765	581.583	595.079	584.035	98,1	108,4
14 Rzecznik Praw Dziecka	22.077	31.004	31.004	23.227	74,9	105,2
15 Sądy powszechne	12.371.677	15.231.931	15.233.449	14.642.702	96,1	118,4
16 Kancelaria Prezesa Rady Ministrów	11.856.111	2.078.380	1.662.445	1.576.693	94,8	13,3
17 Administracja publiczna	63.644	48.316	54.050	51.474	95,2	80,9
18 Budownictwo, planowanie i zagospodarowanie przestrzenne oraz mieszkalnictwo	1.865.266	2.533.740	3.064.645	3.011.936	98,3	161,5
19 Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe	10.915.383	14.010.412	26.776.873	26.198.901	97,8	240,0
20 Gospodarka	1.256.785	967.522	2.160.620	1.830.600	84,7	145,7
21 Gospodarka morska	968.884	1.419.562	1.421.795	967.124	68,0	99,8
22 Gospodarka wodna	2.463.573	1.649.864	2.445.706	2.381.094	97,4	96,7
23 Członkostwo Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej	30.135	43.332	66.477	56.256	84,6	186,7
24 Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	6.631.166	8.160.849	10.529.162	10.029.648	95,3	151,3
25 Kultura fizyczna	1.890.898	2.566.522	2.568.098	1.711.285	66,6	90,5
26 Łączność	6.576	8.661	758.792	756.982	99,8	11.510,7
27 Informatyzacja	854.215	1.654.905	1.740.405	1.577.930	90,7	184,7
28 Szkolnictwo wyższe i nauka	25.564.259	31.419.547	31.592.206	31.215.887	98,8	122,1
29 Obrona narodowa	97.079.598	117.519.821	115.594.957	115.491.043	99,9	119,0
30 Oświata i wychowanie	933.702	785.929	1.110.018	1.004.169	90,5	107,5
31 Praca	519.389	632.584	670.805	643.374	95,9	123,9
32 Rolnictwo	2.139.467	2.550.550	2.682.730	2.398.708	89,4	112,1
33 Rozwój wsi	8.820.460	5.985.008	10.959.053	10.371.166	94,6	117,6
34 Rozwój regionalny	2.632.677	2.867.680	2.857.429	2.567.085	89,8	97,5
35 Rynki rolne	62.238	76.231	76.421	75.249	98,5	120,9
37 Sprawiedliwość	8.104.278	9.512.392	9.565.383	9.464.392	98,9	116,8
39 Transport	17.948.793	17.217.453	19.523.025	19.387.720	99,3	108,0
40 Turystyka	106.957	116.997	117.140	112.490	96,0	105,2
41 Środowisko	599.987	631.203	921.382	748.358	81,2	124,7
42 Sprawy wewnętrzne	36.194.782	42.932.523	45.589.096	44.343.967	97,3	122,5
43 Wyznania religijne oraz mniejszości narodowe i etniczne	251.513	284.857	285.825	282.446	98,8	112,3
44 Zabezpieczenie społeczne	10.812.079	3.948.195	3.963.590	3.879.321	97,9	35,9
45 Sprawy zagraniczne	2.904.109	3.223.772	3.637.161	3.198.972	88,0	110,2
46 Zdrowie	15.236.455	28.562.788	30.003.628	29.842.009	99,5	195,9
47 Energia	1.569.114	173.983	2.094.149	2.075.344	99,1	132,3

1	2	3	4	5	6	7
48 Gospodarka złożami kopalni	1.772.854	2.385.458	2.465.691	2.392.161	97,0	134,9
49 Urząd Zamówień Publicznych	44.583	50.592	65.276	62.352	95,5	139,9
50 Urząd Regulacji Energetyki	71.106	89.542	92.002	89.769	97,6	126,2
51 Klimat	510.625	466.531	600.589	579.468	96,5	113,5
52 Krajowa Rada Sądownictwa	20.797	24.938	25.903	23.641	91,3	113,7
53 Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	136.232	173.306	175.896	174.537	99,2	128,1
54 Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych	224.160	390.065	390.512	388.464	99,5	173,3
55 Aktywa państwowe	85.449	100.099	2.107.773	2.087.933	99,1	2.443,5
56 Centralne Biuro Antykorupcyjne	269.162	312.185	312.185	305.893	98,0	113,6
57 Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego	866.469	844.288	899.800	899.717	100,0	103,8
58 Główny Urząd Statystyczny	609.384	734.393	734.964	721.643	98,2	118,4
59 Agencja Wywiadu	392.165	329.864	379.864	379.814	100,0	96,9
60 Wyższy Urząd Górniczy	77.557	89.794	90.502	90.189	99,7	116,3
61 Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej	87.201	98.938	99.543	98.728	99,2	113,2
62 Rybołówstwo	214.872	122.163	149.600	138.301	92,4	64,4
63 Rodzina	73.672	63.132	64.364	40.547	63,0	55,0
64 Główny Urząd Miar	215.767	232.054	267.699	266.346	99,5	123,4
65 Polski Komitet Normalizacyjny	39.416	46.772	47.307	44.398	93,9	112,6
66 Rzecznik Praw Pacjenta	18.195	26.699	26.699	26.697	100,0	146,7
67 Polska Akademia Nauk	109.979	122.083	122.203	120.722	98,8	109,8
68 Państwowa Agencja Atomistyki	50.326	50.925	54.466	48.530	89,1	96,4
69 Żegluga śródlądowa	31.310	43.976	44.459	41.890	94,2	133,8
71 Urząd Transportu Kolejowego	63.904	70.636	70.969	69.620	98,1	108,9
72 Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego	22.203.975	28.047.610	28.047.615	27.953.815	99,7	125,9
73 Zakład Ubezpieczeń Społecznych	105.353.929	180.495.239	177.681.239	171.264.559	96,4	162,6
74 Prokuratura Generalna Rzeczypospolitej Polskiej	78.074	85.424	88.551	84.015	94,9	107,6
75 Rządowe Centrum Legislacji	38.634	46.625	46.625	44.657	95,8	115,6
76 Urząd Komunikacji Elektronicznej	156.279	149.477	160.758	157.385	97,9	100,7
79 Obsługa długu Skarbu Państwa	61.710.339	66.500.000	66.500.000	65.791.191	98,9	106,6
80 Regionalne izby obrachunkowe	155.831	186.811	187.959	187.865	100,0	120,6
81 Rezerwa ogólna	0	649.022	107.517	0	0,0	
82 Subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego	99.710.748	119.718.237	119.729.102	119.729.036	100,0	120,1
83 Rezerwy celowe	0	61.917.681	13.854.326	0	0,0	
84 Środki własne Unii Europejskiej	30.313.620	33.910.060	33.910.060	33.197.979	97,9	109,5
85 Budżety wojewodów	43.242.285	39.731.215	56.926.365	55.012.812	96,6	127,2
86 Samorządowe Kolegia Odwoławcze	169.130	189.448	196.619	192.830	98,1	114,0
88 Powszechne jednostki organizacyjne prokuratury	3.834.786	4.667.614	4.669.634	4.662.166	99,8	121,6
89 Państwowa Komisja do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15	12.360	16.633	16.676	16.316	97,8	132,0
90 Akademia Kopernikańska	24.000	25.344	11.695	11.195	95,7	46,6

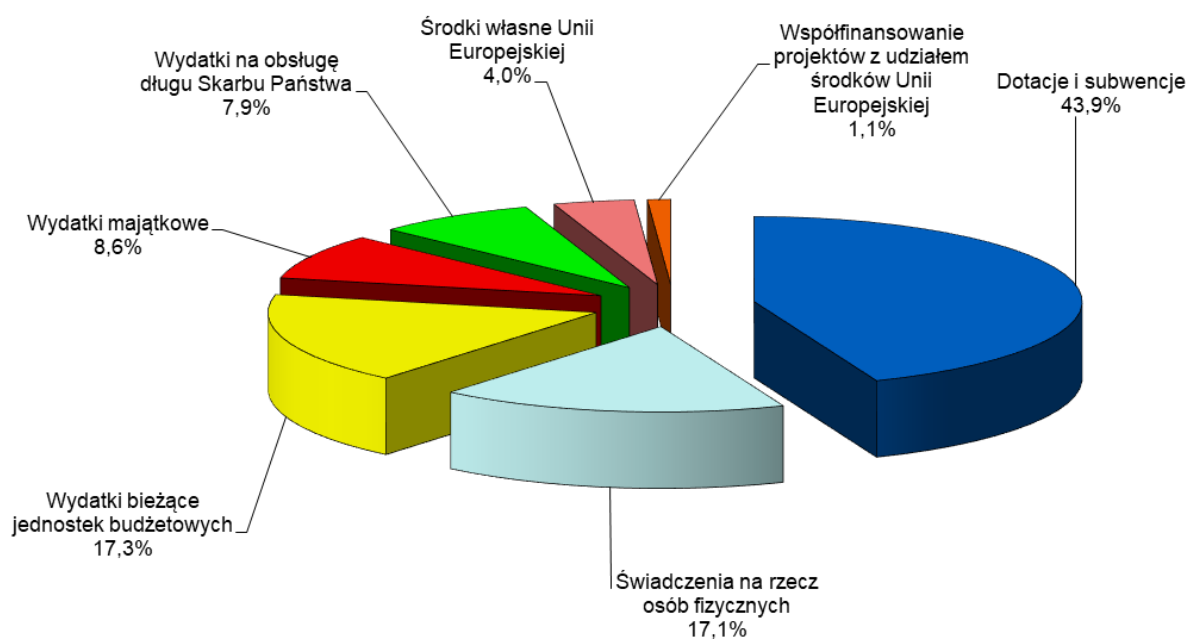
4.3. Wydatki według grup ekonomicznych

Poniższe zestawienie przedstawia wykonanie planu wydatków w poszczególnych grupach ekonomicznych, z uwzględnieniem zmian wprowadzanych w trakcie wykonywania budżetu w 2024 roku.

Wyszczególnienie	Wykonanie 2023 r.	2024				(4:3)
		Znowelizowana ustawa budżetowa	Plan po zmianach	Wykonanie	(4-3)	
		wtys. zł				%
1	2	2	3	4	5	6
Ogółem, z tego:	659.586.491	866.375.747	866.375.747	834.242.510	-32.133.237	96,3
1. Dotacje i subwencje	292.774.361	374.548.850	380.938.509	366.475.022	-14.463.487	96,2
2. Świadczenia na rzecz osób fizycznych	81.294.035	145.280.247	145.594.562	142.732.166	-2.862.397	98,0
3. Wydatki bieżące jednostek budżetowych	122.469.272	156.437.817	149.066.003	144.618.973	-4.447.030	97,0
4. Wydatki majątkowe	59.087.409	73.010.271	75.613.915	71.896.303	-3.717.612	95,1
5. Wydatki na obsługę długu Skarbu Państwa	61.710.339	66.500.000	66.500.000	65.791.191	-708.809	98,9
6. Środki własne Unii Europejskiej	30.313.620	35.910.060	33.940.196	33.197.979	-742.217	97,8
7. Współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej*	11.937.455	14.688.502	14.722.562	9.530.876	-5.191.686	64,7

* Wiersz ten obejmuje wydatki budżetu państwa na realizację projektów współfinansowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu UE oraz ze środków pomocy bezzwrotnej.

Struktura wydatków budżetu państwa w 2024 r. przedstawiała się następująco:

W 2024 r. blisko połowę wydatków budżetu państwa (43,9%) stanowiły dotacje i subwencje, na które przeznaczono 366.475.022 tys. zł. Wydatki bieżące jednostek budżetowych wyniosły 144.618.973 tys. zł (17,3%), świadczenia na rzecz osób fizycznych – 142.732.166 tys. zł (17,1%), wydatki majątkowe – 71.893.303 tys. zł (8,6%), wydatki na obsługę długu Skarbu Państwa – 65.791.191 tys. zł (7,9%), środki własne Unii Europejskiej – 33.197.979 tys. zł (4,0%) a wydatki na współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej – 9.530.876 tys. zł (1,1%).

W trybie art. 171 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych dysponenti części budżetowych upoważnieni są do dokonywania przeniesień wydatków między rozdziałami i paragrafami klasyfikacji wydatków w ramach danej części i działu.

W trakcie realizacji budżetu w roku 2024 miała miejsce relokacja środków między grupami wydatków.

Zwiększony został (per saldo) plan wydatków w grupie:

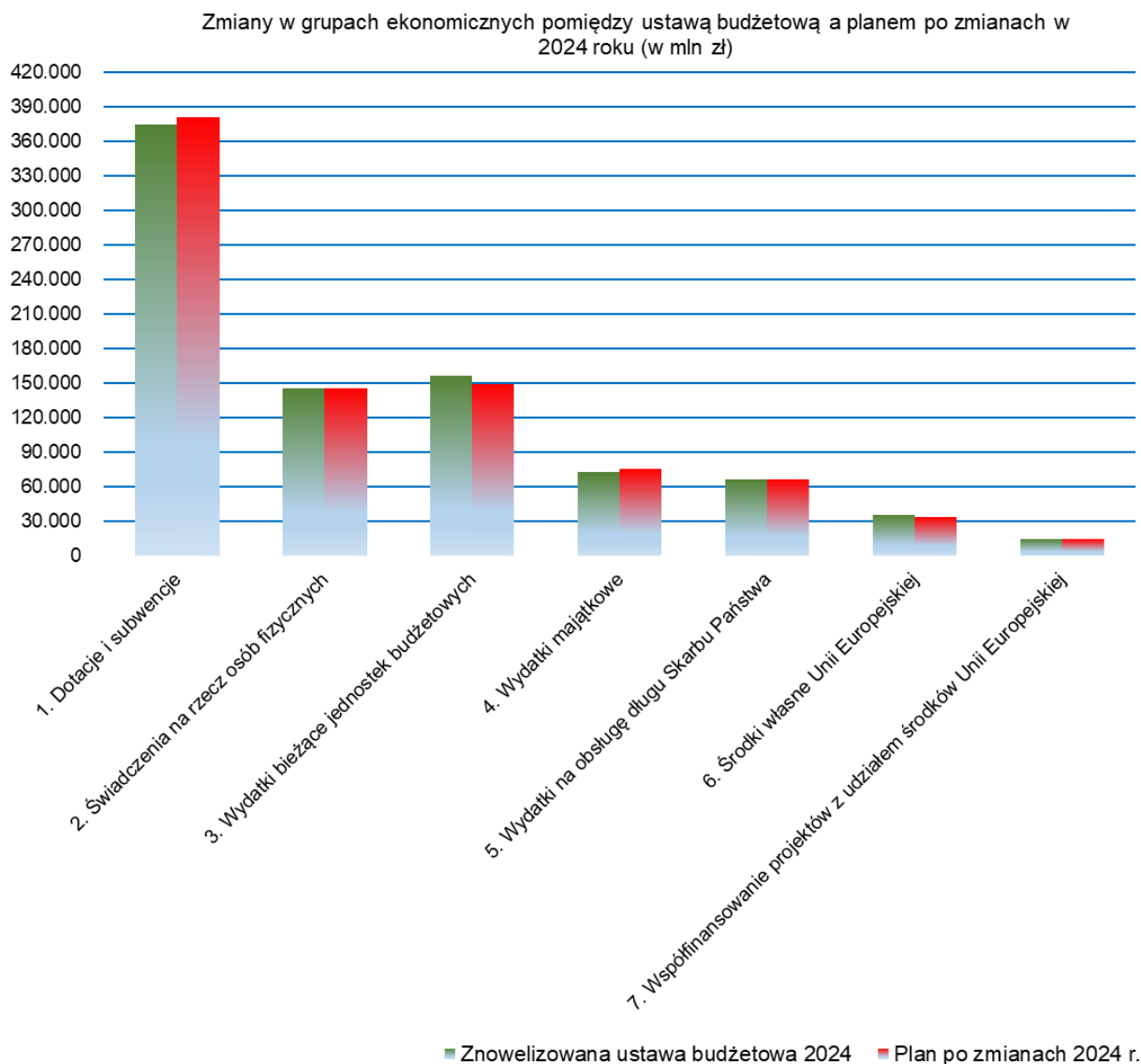
- dotacje i subwencje o 6.389.659 tys. zł,
- wydatki majątkowe o 2.603.644 tys. zł,
- świadczenia na rzecz osób fizycznych o 314.315 tys. zł,
- współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej o 34.060 tys. zł.

Zmniejszony natomiast (per saldo) został plan w grupach:

- wydatki bieżące jednostek budżetowych o 7.371.814 tys. zł,
- środki własne Unii Europejskiej o 1.969.864 tys. zł.

Grupa wydatków na obsługę długu Skarbu Państwa pozostała na nie zmienionym poziomie planu z znowelizowanej ustawy budżetowej.

Wyżej wymienione zmiany w grupach ekonomicznych prezentuje wykres:

Szczegóły dotyczące realizacji wydatków w poszczególnych grupach ekonomicznych zostały opisane w dalszej części materiału.

4.3.1. Dotacje i subwencje

Łączną kwotę dotacji i subwencji w wydatkach budżetu państwa ogółem prezentuje poniższa tabela z wyszczególnieniem również dotacji i subwencji realizowanych w grupie wydatków majątkowych omawianych w podrozdziale 4.3.4. oraz w grupie współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej omówionych w podrozdziale 4.3.7.

Wyszczególnienie	2023	2024			5:4	5:3	5:2
	Wykonanie	Znowelizowana ustawa budżetowa	Plan po zmianach	Wykonanie			
	w tys. zł				%		
1	2	3	4	5	6	7	8
Dotacje i subwencje z budżetu państwa ogółem	313.138.055	392.157.637	402.394.041	385.821.551	95,9	98,4	123,2
1. Dotacje	190.922.368	243.905.860	253.829.184	237.265.133	93,5	97,3	124,3
1.1. bieżące	170.896.134	226.297.073	232.643.221	218.188.172	93,8	96,4	127,7
1.2. majątkowe	9.670.847	11.151.284	12.519.655	10.947.125	87,4	98,2	113,2
1.3. współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej	10.355.386	6.457.503	8.666.308	8.129.835	93,8	125,9	78,5
2. Subwencje	122.215.687	148.251.777	148.564.857	148.556.419	100,0	100,2	121,6
2.1. bieżące*	121.878.227	148.251.777	148.295.288	148.286.850	100,0	100,0	121,7
2.2. majątkowe	337.460	0	269.569	269.569	100,0		79,9

*) Kwota uwzględnia subwencje dla partii politycznych i subwencje na utrzymanie i rozwój potencjału dydaktycznego i badawczego.

W tej części sprawozdania omówione zostały pkt 1.1. i 2.1. powyższej tabeli, tj. bieżące dotacje i subwencje ogółem.

Ogólne dane o bieżących dotacjach i subwencjach przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Znowelizowana ustawa budżetowa	Plan po zmianach	Wykonanie	4:3
	w tys. zł			%
	2	3	4	5
Dotacje i Subwencje ogółem	374.548.850	380.938.509	366.475.022	96,2
1. Subwencja dla jednostek samorządu terytorialnego	119.718.237	119.459.533	119.459.467	100,0
- część oświatowa subwencji ogólnej	87.983.850	87.989.046	87.988.985	100,0
- pozostała subwencja	31.734.387	31.470.487	31.470.482	100,0
2. Dotacje dla funduszy celowych, w tym:	104.162.886	99.562.886	95.496.429	95,9
- Fundusz Ubezpieczeń Społecznych	72.701.864	68.701.864	64.701.864	94,2
- Fundusz Emerytur Pomostowych	2.599.350	1.999.350	1.999.350	100,0
- Fundusz Emerytalno-Rentowy	24.779.044	24.779.044	24.777.129	100,0
- Fundusz Prewencji i Rehabilitacji	19.314	19.314	19.314	100,0
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	1.153.000	1.153.000	1.093.045	94,8
- Fundusz Solidarnościowy	2.636.963	2.636.963	2.636.963	100,0
- Fundusz Cyberbezpieczeństwa	173.351	173.351	168.764	97,4
3. Dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego	28.461.908	44.897.085	43.415.172	96,7
- dotacje dla gmin	20.168.399	34.770.231	33.583.426	96,6
- dotacje dla powiatów	6.601.113	7.906.343	7.743.661	97,9
- dotacje dla samorządu województwa	1.692.396	2.177.353	2.049.418	94,1
- świadczenie wychowawcze stanowiące pomoc państwa w wychowywaniu dzieci		43.158	38.668	89,6
4. Subwencje dla podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki	28.452.751	28.754.967	28.753.077	100,0
- jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych	27.233.368	27.419.862	27.418.898	100,0
- jednostki niezaliczane do sektora finansów publicznych	1.219.383	1.335.105	1.334.179	99,9
5. Dotacje podmiotowe	26.659.482	32.333.354	32.103.416	99,3
- jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych, z tego:	19.176.349	24.391.548	24.204.756	99,2
- jednostki systemu szkolnictwa wyższego i nauki	3.024.334	3.176.391	3.174.736	99,9

Wyszczególnienie	Znowelizowana ustawa budżetowa	Plan po zmianach	Wykonanie	4:3
	w tys. zł			%
1	2	3	4	5
- instytucje kultury	2.076.666	2.293.857	2.257.475	98,4
- samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej	287.946	288.311	284.950	98,8
- pozostałe jednostki, w tym:	13.787.403	18.632.988	18.487.594	99,2
- Narodowy Fundusz Zdrowia	9.998.091	14.789.131	14.789.131	100,0
- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	1.943.074	1.949.415	1.878.301	96,4
- Państwowa Gospodarka Wodna Wody Polskie	736.509	787.632	774.953	98,4
- Rządowa Agencja Rezerw Strategicznych	152.664	152.664	135.832	89,0
- jednostki niezaliczane do sektora finansów, z tego:	7.483.133	7.941.806	7.898.661	99,5
- PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. i inni zarządcy infrastruktury kolejowej	6.042.094	6.418.133	6.415.692	100,0
- podmioty systemu szkolnictwa wyższego i nauki	546.628	558.467	558.005	99,9
- niepubliczne jednostki systemu oświaty	140.641	138.259	132.584	95,9
6. Rozliczenia z bankami	2.312.535	13.713.152	13.712.261	100,0
7. Dotacje dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych, z tego:	8.032.105	12.094.277	11.296.266	93,4
- fundacje	330.426	553.616	482.282	87,1
- stowarzyszenia	1.179.946	1.013.949	974.016	96,1
- pozostałe jednostki	6.521.733	10.526.713	9.839.969	93,5
8. Dotacje celowe na zadania zlecone pozostałym jednostkom sektora finansów publicznych	6.159.418	9.680.869	8.417.263	86,9
9. Inne transfery w sektorze finansów publicznych	4.000.000	7.833.076	7.780.881	99,3
- różne przelewy		2.184.238	2.132.084	97,6
- przelewy redystrybucyjne, z tego:	4.000.000	4.344.667	4.344.667	100,0
- Fundusz Medyczny	4.000.000	4.000.000	4.000.000	100,0
- Fundusz rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej		147.385	147.385	100,0
- środki przekazane do funduszu prowadzonego w Banku Gospodarstwa Krajowego na finansowanie lub dofinansowanie zadań bieżących, z tego:		1.156.786	1.156.745	100,0
- Rządowy Fundusz Mieszkaniowy		968.498	968.498	100,0
- Fundusz Dopłat		132.376	132.335	100,0
- Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg		55.911	55.911	100,0
10. Dotacje na finansowanie ustawowo określonych zadań bieżących realizowanych przez pozostałe jednostki sektora finansów publicznych, w tym:	4.240.241	3.551.298	3.524.682	99,3
- Polski Instytut Sztuki Filmowej	108.000	148.000	147.181	99,4
- Agencja Mienia Wojskowego	2.192.143	2.397.451	2.397.429	100,0
- wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego	319.189	403.507	400.495	99,3
- publiczna służba krwi	120.330	130.063	129.160	99,3
- państwowe instytucje kultury	111.370	109.120	107.234	98,3
11. Dotacje przedmiotowe	903.676	1.202.144	1.151.495	95,8
- jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych	11.942	11.178	10.768	96,3
- jednostki niezaliczane do sektora finansów publicznych	891.734	1.190.966	1.140.727	95,8
12. Dotacje celowe na finansowanie lub dofinansowanie prac remontowych i konserwatorskich obiektów zabytkowych przekazane jednostkom zaliczanym i niezaliczanym do sektora finansów publicznych	311.273	314.818	313.154	99,5
13. Zwrot kosztów obsługi świadczeń zleconych do wypłaty ZUS i KRUS, dotacja dla Funduszu Kościelnego oraz zwrot dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem	582.430	613.266	584.835	95,4
14. Pomoc zagraniczna	65.750	387.011	376.590	97,3

Wyszczególnienie	Znowelizowana ustawa budżetowa	Plan po zmianach	Wykonanie	4:3
1	2	3	4	5
15. Subwencje dla partii politycznych	80.789	80.789	74.305	92,0
16. Rekompensaty utraconych dochodów w podatkach i opłatach lokalnych		15.727	15.727	100,0
17. Rezerwy	40.405.369	6.444.258		0,0

Największą pozycję wśród tej grupy wydatków stanowiły środki na realizację zadań bieżących jednostek samorządu terytorialnego, tj. subwencje (32,6%) i dotacje (11,8%) – łącznie 44,1%, następnie dotacje dla funduszy celowych – 26,1%, w dalszej kolejności dotacje podmiotowe – 8,8%, subwencje dla podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki – 7,8%, , oraz rozliczenia z bankami – 3,7%.

W 2024 r. wykonanie wydatków w grupie ekonomicznej dotacji i subwencji w stosunku do planu po zmianach było niższe o 14.463.487 tys. zł, tj. o 3,8%, co było spowodowane niższą od planowanej realizacją wydatków głównie:

- 1) dotacji dla funduszy celowych – o 4.066.457 tys. zł, tj. o 4,1%, w tym o 4.000.000 tys. zł na dotacje dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (omówione w dalszej części, w pkt 4.3.1.2.),
- 2) dotacji dla jednostek samorządu terytorialnego – o 1.481.916 tys. zł, tj. o 3,3%, w tym o 1.186.799 tys. zł na dotacje dla gmin (omówione w dalszej części, w pkt 4.3.1.1.),
- 3) dotacji celowych na zadania zlecone pozostałym jednostkom sektora finansów publicznych – o 1.263.606 , tj. o 13,1% (w większości przeznaczone na: działalność Rządowej Agencji Rezerw Strategicznych i Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa),
- 4) dotacji dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych – o 798.011 tys. zł, tj. o 6,6%,
- 5) dotacji podmiotowych – o 229.938 tys. zł, tj. o 0,7%.

Dotacje celowe w grupie wydatków dotacje dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji fundacjom, stowarzyszeniom i pozostałym jednostkom były w 2024 r. niższe od planowanych o 6,6%. Największa różnica wykonania do planu w tej grupie wystąpiła w dotacjach dla pozostałych jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych przeznaczonych na/dla:

- 1) dopłaty do składek ubezpieczenia udzielanych na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2019 r. poz. 477). Niepełne wykorzystanie tych środków wynikało z niższego zainteresowania producentów rolnych ubezpieczeniami,
- 2) działalność radiową i telewizyjną, która wynika z niepełnego wykorzystania przez Telewizję Polską S. A. w likwidacji oraz Polskiego Radia S.A. w likwidacji środków

pochodzących z przekwalifikowania rezerwy celowej poz. 8. przeznaczonych na dotację celową dla spółek mediów publicznych, o której mowa w art. 31 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji na zapewnienie kontynuowania dofinansowania ustawowych zadań związanych z realizacją misji publicznej w 2024 roku określonej w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji, w okresie obowiązywania umów dotacyjnych zawartych przez te spółki z Ministrem KiDN,

- 3) udzielanie pożyczek na pomoc dla przedsiębiorców w związku z powodzią z września 2024 r., w związku z wprowadzeniem dodatkowych instrumentów wsparcia, m.in. świadczenia interwencyjnego,
- 4) program pn. Leczenie niepłodności obejmujące procedury medycznie wspomaganey prokreacji, w tym zapłodnienie pozaustrojowe prowadzone w ośrodku medycznie wspomaganey prokreacji na lata 2024–2028,
- 5) usuwanie szkód górniczych, w tym w związku ze zmianą terminu realizacji niektórych zadań, wypłatą mniejszej ilości odszkodowań i wyroków sądowych oraz wypłatę rent wyrównawczych dla świadczeniobiorców,
- 6) urzędów naczelnych i centralnych organów administracji rządowej, co wynikało m.in. z:
 - zwrotów dotacji,
 - różnic między cenami szacunkowymi a rzeczywistymi cenami uzyskanymi w trakcie postępowań zakupowych, w projektach takich jak np. „Utrzymanie i rozwój systemu łączności mobilnej umożliwiającej przetwarzanie informacji niejawnych do klauzuli zastrzeżone SKR-Z”, wystąpiły oszczędności, które nie zostały w pełni wykorzystane,
 - rozpoczęcia się realizacji projektu pn. „Pełnienie roli operatora węzła EBSI Polska” w terminie późniejszym niż planowano, co spowodowało przesunięcia w harmonogramie działań rozwojowych,
 - przekazania zadania dotyczącego „Utrzymania systemu e-Konsylium” do realizacji do Centrum e-Zdrowia,
- 7) Program wspierania inwestycji o istotnym znaczeniu dla gospodarki polskiej na lata 2011-2030, w związku z niepodpisaniem umów z przedsiębiorcami, dla których zaplanowano wypłatę oraz niewykonaniem przez część inwestorów zobowiązań umownych w zakresie kosztów inwestycji.

Niższa realizacja **dotacji celowych** na **zadania zlecone pozostałym jednostkom sektora finansów publicznych** o 13,1% w stosunku do wielkości planowanych była spowodowana m.in. niepełnym wykorzystaniem środków przeznaczonych dla/na:

- 1) Rządowej Agencji Rezerw Strategicznych, co wynikało głównie z mniejszego wydatkowania środków tej dotacji na zadania związane z Rządowym Programem Rezerw Strategicznych w zakresie: rezerw medycznych, rezerw żywnościowych oraz rezerw technicznych i rezerw surowców i produktów naftowych, a także na sfinansowanie kosztów VAT jako wydatku niekwalifikowalnego, cła oraz prefinansowania (20% wartości

wydatków kwalifikowalnych) w celu realizacji projektu w ramach Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności,

2) Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, co wynikało z niższego wydatkowania środków przeznaczonych m.in. na:

- pomoc stanowiącą równowartość kwoty III i IV raty podatku rolnego za 2024 r. dla producentów rolnych, którzy ponieśli straty w uprawach rolnych w 2024 r. w wyniku niekorzystnych zjawisk atmosferycznych oraz wystąpienia w 2024 r. deszczu nawalnego lub powodzi,
- na pomoc dla producenta rolnego, w którego gospodarstwie powstały szkody spowodowane wystąpieniem stanu klęski powodzi we wrześniu 2024 r.,
- na pomoc dla kół gospodyń wiejskich – bon frekwencyjny (z uwagi na mniejsze niż planowano zainteresowanie pomocą oraz negatywną ocenę części wniosków, które w wyniku weryfikacji nie kwalifikowały się do udzielenia pomocy),

3) Narodowy Instytut Muzyki i Tańca na zadanie „Dofinansowanie wydatków bieżących w ramach przedsięwzięć realizowanych przez ostatecznych odbiorców wsparcia Inwestycji A2.5.1. z Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO)”,

4) Polskiej Agencji Kosmicznej na zadania: Orbitalna misja księżycowa oraz Zaangażowanie sektora w misje NASA, z uwagi na przedłużające się procedury przetargowe/ofertowe,

5) zadań zleconych w trybie art. 404 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce w związku z przesunięciem części zadań do realizacji w kolejnym roku oraz zwrotem części środków przez podmioty wykonujące zadania zlecone. Ponadto niepełne wykonanie spowodowane było opóźnieniem w ogłoszeniu i rozstrzygnięciu projektu pod nazwą Narodowa Reprezentacja Akademicka.

O niższym wykorzystaniu dotacji podmiotowych (o 0,7%) zdecydowała niepełna realizacja dotacji podmiotowych dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych. Wśród tych jednostek należy wskazać przede wszystkim Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) w której brak pełnej realizacji planowanej kwoty dotacji podmiotowej wynikał przede wszystkim z niższego zapotrzebowania na środki finansowe w zakresie wydatków na funkcjonowanie oraz pozostałych wydatków operacyjnych ARiMR określonych w planie finansowym ARiMR na 2024, których źródłem była dotacja podmiotowa.

Wykonanie **dotacji na finansowanie ustawowo określonych zadań bieżących realizowanych przez pozostałe jednostki sektora finansów publicznych** było mniejsze o 0,7% w stosunku do planu po zmianach i wiązało się m.in. z częściowym niewykorzystaniem środków, które były przeznaczone na:

- 1) program pn. Leczenie niepłodności obejmujące procedury medycznie wspomaganą prokreacji, w tym zapłodnienie pozaustrojowe prowadzone w ośrodku medycznie wspomaganą prokreacji na lata 2024–2028,
- 2) państwowe instytucje kultury, tj. m.in: muzea, Polski Instytut Sztuki Filmowej, instytucje kinematografii, ośrodki ochrony i dokumentacji zabytków,

- 3) wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego i wynikały przede wszystkim z niższego wykorzystania środków na wynagrodzenia, m.in. w związku z niewypłaceniem w 2024 r. premii zadaniowych z tytułu realizacji usług doradczych świadczonych na podstawie umów zawartych z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (przesunięcie wypłat na kolejny rok), a także realizacją pozostałych wydatków bieżących w kwotach niższych niż zakładano na etapie planowania, z uwagi na powstałe oszczędności,
- 4) doszkąlanie i doskonalenie nauczycieli. Mniejsze niż planowano wykonanie środków wynika z mniejszej niż planowano liczby słuchaczy (beneficjentów) studiów podyplomowych,
- 5) pozostałą działalność z zakresu oświaty i wychowania, w tym:
 - "Wsparcie edukacji matematycznej z użyciem narzędzia on-line. Zeszyt AI" – mniejsze niż planowano wykonanie środków wynika z niezrealizowania wszystkich etapów projektu z uwagi na późniejsze niż zakładano podpisanie umowy,
 - "Za życiem" – mniejsze niż planowano wykonanie środków wynika z mniejszej ilości zrealizowanych roboczogodzin przez realizatorów zadania,
 - "Zapewnienie dostępu do podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych, dla uczniów z niepełnosprawnościami" – mniejsze niż planowano wykonanie środków wynika z ograniczonych możliwości realizacji adaptacji przez realizatora adaptacji,
 - „Program Kto Ty jesteś? Polak mały” – w związku z rezygnacją z zawarcia umów przez beneficjentów.

Wykonanie dotacji w grupie rozliczenia z bankami tj. blisko 100% od planu po zmianach.

4.3.1.1. Subwencje i dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego

W 2024 r. łączne wydatki na subwencje i dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego wyniosły 162.874.637 tys. zł wobec 131.976.017 tys. zł w roku 2023, tj. wykonanie w roku 2024 było wyższe o 30.898.620 tys. zł. Składa się na to zwiększenie dotacji per saldo o 10.812.440 tys. zł i zwiększenie subwencji per saldo o 20.086.180 tys. zł (omówione w dalszej części podrozdziału).

Wydatki na subwencje i dotacje jednostek samorządu terytorialnego na zadania bieżące stanowiły w 2024 r. 19,5% wydatków ogółem budżetu państwa oraz 4,5% PKB, podczas gdy w 2023 r. udziały te kształtowały się odpowiednio – 20% oraz 3,9% PKB.

Subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego

Zasady ustalania subwencji ogólnych dla jednostek samorządu terytorialnego na 2024 r. regulowała ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 356).

Wykonanie wydatków planowanych i zrealizowanych w 2024 r. w części 82 – Subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego, w tym porównanie z analogicznymi wydatkami wykonanymi w 2023 r., prezentuje poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	2023	2024			05:04	05:02
	Wykonanie	Znowelizowana ustawa budżetowa	Plan po zmianach	Wykonanie		
	w tys. zł				%	
1	2	3	4	5	6	7
Subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego	99.710.748	119.718.237	119.729.102	119.729.036	100	120,1
Część oświatowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego	64.580.503	87.983.850	87.989.046	87.988.985	100	136,2
Uzupełnienie subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego*	15.119.728	2.119.205	2.823.977	2.823.976	100	18,7
Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla powiatów	2.879.366	4.459.723	4.459.723	4.459.722	100	154,9
Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla województw	3.171.278	3.511.397	3.511.397	3.511.396	100	110,7
Część rekompensująca subwencji ogólnej dla gmin	4.599		5.669	5.669	100	123,3
Część rozwojowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego		3.231.000	3.231.000	3.231.000	100	
Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla gmin	10.465.521	13.104.423	13.026.698	13.026.697	100	124,5
Rezerwa subwencji ogólnej dla województw	320.000	320.000	320.000	320.000	100	100
Część równoważąca subwencji ogólnej dla gmin	492.667	1.218.029	590.982	590.982	100	120
Część równoważąca subwencji ogólnej dla powiatów	1.508.028	2.513.510	2.513.510	2.513.510	100	166,7
Część regionalna subwencji ogólnej dla województw	1.169.058	1.257.100	1.257.100	1.257.100	100	107,5

*) W pozycji tej prezentowane są także wydatki majątkowe w wysokości: kol. 2 – 337.460 tys. zł; kol. 4 i 5 – 269.569 tys. zł; Po ich wyłączeniu wykonanie subwencji dla jednostek samorządu terytorialnego w grupie dotacji i subwencji wynosi w kol. 2 – 99.373.288 tys. zł, w kol. 4 – 119.459.533 tys. zł i w kol. 5 – 119.459.467 tys. zł.

Część oświatowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego

Część oświatowa subwencji ogólnej ustalana została z uwzględnieniem zadań oświatowych jednostek samorządu terytorialnego, o których mowa w art. 11 ust. 2-4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe, w tym na wynagrodzenia nauczycieli oraz utrzymanie szkół i placówek, a także na dotowanie szkół i placówek niepublicznych oraz publicznych prowadzonych przez osoby prawne inne niż jednostki samorządu terytorialnego oraz przez osoby fizyczne.

Kwotę przeznaczoną na część oświatową subwencji ogólnej dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego ustalono w wysokości łącznej kwoty części oświatowej subwencji ogólnej, nie mniejszej niż przyjęta w ustawie budżetowej w roku bazowym, skorygowanej o kwotę innych wydatków z tytułu zmiany realizowanych zadań oświatowych (art. 28 ust. 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego).

Część oświatowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego na 2024 r. ustalona została w wysokości 87.983.850 tys. zł. W trakcie roku budżetowego część oświatowa subwencji ogólnej uległa zwiększeniu do łącznej wysokości 87.989.046 tys. zł, tj. o kwotę 5.196 tys. zł, z przeznaczeniem na zwiększenie rezerwy tej części subwencji, w związku z wypłatą odpraw, o których mowa w art. 87 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 stycznia

1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2024 r. poz. 986, z późn. zm.), dla nauczycieli przedszkoli, szkół i placówek, prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego, przechodzących na emeryturę, o której mowa w art. 88a ust. 1 ustawy – Karta Nauczyciela.

Według stanu na 31 grudnia 2024 r. na rachunki jednostek samorządu terytorialnego przekazane zostały środki z tytułu części oświatowej subwencji ogólnej w łącznej wysokości 87.988.985 tys. zł, z tego dla:

- gmin 38.355.903 tys. zł,
- powiatów 17.187.094 tys. zł,
- miast na prawach powiatu 31.358.180 tys. zł,
- województw 1.087.808 tys. zł.

Kwota 61 tys. zł, będąca różnicą między kwotą części oświatowej subwencji ogólnej ustaloną dla jednostek samorządu terytorialnego na rok 2024, a kwotą przekazaną - według stanu na 31 grudnia 2024 r. - na rachunki jednostek samorządu terytorialnego, została zablokowana, na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2024 r. poz. 1530, z późn. zm.), w związku z nierozdysponowaniem kwoty rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej w roku 2024 przeznaczonej na wypłatę odpraw dla nauczycieli przedszkoli, szkół i placówek, prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego, przechodzących na emeryturę, o której mowa w art. 88a ust. 1 ustawy – Karta Nauczyciela, spowodowanym cofnięciem wniosków przez gminy.

Z części oświatowej subwencji ogólnej na rok 2024 wydzielona została rezerwa stanowiąca 0,5% tej części subwencji, w łącznej wysokości 439.920 tys. zł. W trakcie roku budżetowego uległa ona zwiększeniu do łącznej wysokości 448.061 tys. zł, tj. o kwotę:

- 2.945 tys. zł, uzyskaną w wyniku zmniejszenia części oświatowej subwencji ogólnej 11 jednostkom samorządu terytorialnego,
- 5.196 tys. zł, zwiększającą ww. rezerwę w związku z wypłatą odpraw, o których mowa w art. 87 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2024 r. poz. 986, z późn. zm.), dla nauczycieli przedszkoli, szkół i placówek, prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego, przechodzących na emeryturę, o której mowa w art. 88a ust. 1 ustawy – Karta Nauczyciela.

Zmniejszenie części oświatowej subwencji ogólnej na 2024 r. dotyczyło:

- 5 gmin na kwotę 1.678 tys. zł,
- 5 powiatów na kwotę 253 tys. zł,
- 1 miasta na prawach powiatu na kwotę 1.014 tys. zł.

W świetle przepisu art. 28 ust. 3 i 4 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, rezerwą części oświatowej subwencji ogólnej dysponuje minister właściwy do spraw finansów publicznych, po zasięgnięciu opinii ministra właściwego do spraw oświaty

i wychowania oraz reprezentacji jednostek samorządu terytorialnego. Podział rezerwy tej części subwencji następuje nie później niż do 30 listopada każdego roku.

Zgodnie z „Kryteriami podziału rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej na rok 2024”, przyjętymi przez Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, minister właściwy do spraw finansów publicznych – na wniosek ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania – rozdysponował dla poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego środki w wysokości 448.000 tys. zł (co stanowi 100% środków ww. rezerwy), z tego:

- gminom 271.863 tys. zł,
- powiatom 43.465 tys. zł,
- miastom na prawach powiatu 131.980 tys. zł,
- województwom 692 tys. zł.

Środki rezerwy zostały przeznaczone na:

- 1) dofinansowanie z tytułu wzrostu zadań szkolnych i pozaszkolnych, polegającego na wzroście liczby uczniów przeliczeniowych w odniesieniu do danych przyjętych do naliczenia algorytmem części oświatowej subwencji ogólnej na 2024 r. – w kwocie 244.523 tys. zł, co stanowi 54,58% rozdzielonej kwoty;
- 2) pomoc jednostkom samorządu terytorialnego w usuwaniu skutków zdarzeń losowych w budynkach publicznych szkół i placówek oświatowych, prowadzonych lub dotowanych przez jednostki samorządu terytorialnego – z wyłączeniem przedszkoli ogólnodostępnych oraz innych form wychowania przedszkolnego – w kwocie 4.125 tys. zł, co stanowi 0,92% rozdzielonej kwoty;
- 3) pomoc jednostkom samorządu terytorialnego w usuwaniu skutków działania żywiołów w budynkach publicznych szkół i placówek oświatowych, prowadzonych lub dotowanych przez jednostki samorządu terytorialnego – w kwocie 164.835 tys. zł, co stanowi 36,79% rozdzielonej kwoty;
- 4) dofinansowanie kosztów związanych z wypłatą odpraw dla nauczycieli zwalnianych w szkołach i placówkach oświatowych w trybie art. 20 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. ustawy - Karta Nauczyciela albo przechodzących na emeryturę na podstawie art. 88 ustawy - Karta Nauczyciela w związku z art. 20 ww. ustawy Karta Nauczyciela – w kwocie 9.565 tys. zł, co stanowi 2,14% rozdzielonej kwoty;
- 5) dofinansowanie kosztów związanych z wypłatą odpraw dla nauczycieli przedszkoli, szkół i placówek, prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego, przechodzących na emeryturę, o której mowa w art. 88a ust. 1 ustawy - Karta Nauczyciela – w kwocie 5.135 tys. zł, co stanowi 1,15% rozdzielonej kwoty;
- 6) dofinansowanie wyposażenia publicznych szkół i placówek oświatowych, prowadzonych lub dotowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, w zakresie pomieszczeń do

nauki w nowo wybudowanych budynkach oraz nowych pomieszczeń do nauki pozyskanych w wyniku adaptacji – w kwocie 18.864 tys. zł, co stanowi 4,21% rozdzielonej kwoty;

- 7) dofinansowanie doposażenia pomieszczeń dla szkół rozpoczynających kształcenie w nowych zawodach – w kwocie 953 tys. zł, co stanowi 0,21% rozdzielonej kwoty.

Część rozwojowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego

Część rozwojowa subwencji ogólnej została przyznana w 2024 r. po raz pierwszy.

Stosownie do art. 70w ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, część rozwojowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego na rok 2024 wyniosła 3.231.000 tys. zł.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, kwota ta podlegała podziałowi na części przysługujące gminom, powiatom i województwom - proporcjonalnie do wysokości udziału kwoty dochodów planowanych na rok 2024 z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych gmin, powiatów i województw w łącznej kwocie dochodów wszystkich jednostek samorządu terytorialnego z tego tytułu. Do obliczeń przyjęto planowane na rok 2024 dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, powiększone o korektę dochodów z tego tytułu za 2022 r.

Podział kwoty 3.231.000 tys. zł na poszczególne rodzaje samorządu przedstawiał się następująco:

- gminy 2.469.932 tys. zł,
- powiaty 658.308 tys. zł,
- województwa 102.760 tys. zł.

Z kwoty części rozwojowej subwencji ogólnej przysługującej odpowiednio gminom, powiatom i województwom, wydzielono:

- 1) stanowiącą 60%, kwotę podstawową, która przysługiwała każdej gminie (powiatowi, województwu), a jej podział nastąpił proporcjonalnie do liczby mieszkańców gmin (powiatów, województw), z zastrzeżeniem, że kwota dla:
 - gminy nie mogła być mniejsza niż 0,01% i większa niż 3,0% kwoty podstawowej ustalonej dla wszystkich gmin,
 - powiatu nie mogła być mniejsza niż 0,10% i większa niż 0,95% kwoty podstawowej ustalonej dla wszystkich powiatów,
 - województwa nie mogła być mniejsza niż 3% i większa niż 10,0% kwoty podstawowej ustalonej dla wszystkich województw.
- 2) kwotę stanowiącą 40%, którą rozdzielono między wszystkie gminy (powiaty, województwa) proporcjonalnie do udziału należnego podatku dochodowego od osób fizycznych za 2021 r. od podatników zamieszkałych na obszarze gminy (powiatu,

województwa), w ogólnej kwocie należnego podatku od osób fizycznych za 2021 r. Do obliczeń przyjęto dane o podatku należnym zawarte w złożonych za 2021 r. zeznaniach podatkowych o wysokości osiągniętego dochodu oraz rocznym obliczeniu podatku dokonanych przez płatników, według stanu na dzień 30 czerwca 2022 r.

W 2024 r. część rozwojową subwencji ogólnej otrzymały wszystkie jednostki samorządu terytorialnego, tj. 2 477 gmin, 380 powiatów (w tym 66 miast na prawach powiatu) i 16 województw.

W 2024 r. wydatki planowane na subwencję ogólną dla jednostek samorządu terytorialnego, zostały wykonane w 100% planu po zmianach.

Subwencja ogólna dla gmin

– część wyrównawcza subwencji ogólnej

Wykonanie w 2024 r. wydatków z tytułu części wyrównawczej subwencji ogólnej dla gmin wyniosło 13.026.697 tys. zł i było wyższe o 24,5% od wykonania wydatków z tego tytułu w 2023 r.

Wzrost ten był wynikiem zwiększenia kwoty podstawowej i uzupełniającej części wyrównawczej subwencji ogólnej dla gmin. Kwota podstawowa dla danej gminy uzależniona była od wysokości dochodów podatkowych, w przeliczeniu na jednego mieszkańca gminy, w odniesieniu do tych dochodów wszystkich gmin, w przeliczeniu na jednego mieszkańca kraju. Jeżeli wskaźnik dochodów podatkowych na 1 mieszkańca gminy był niższy od 92% analogicznego wskaźnika, obliczonego łącznie dla wszystkich gmin, gmina otrzymywała kwotę podstawową, wchodzącą w skład części wyrównawczej subwencji ogólnej.

Wysokość kwoty uzupełniającej uzależniona była od gęstości zaludnienia w gminie, w relacji do średniej gęstości zaludnienia w kraju i dochodu na 1 mieszkańca gminy.

Kwotę uzupełniającą otrzymały tylko te gminy, w których gęstość zaludnienia, ustalona przez Główny Urząd Statystyczny, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego rok bazowy, była niższa od średniej gęstości zaludnienia w kraju i dochód podatkowy na 1 mieszkańca gminy był nie wyższy, niż 150% średniego dochodu podatkowego.

Średnie dochody podatkowe na jednego mieszkańca wszystkich gmin, przyjęte do wyliczenia części wyrównawczej subwencji ogólnej na 2024 r., wynosiły 2.788,93 zł i były wyższe o 24,1% od tych dochodów na 2023 r., które wynosiły 2.246,66 zł.

Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że gminy, których dochody podatkowe na jednego mieszkańca były wyższe od 150% analogicznego dochodu obliczonego łącznie dla wszystkich gmin w kraju, nie otrzymały kwoty uzupełniającej części wyrównawczej subwencji ogólnej (choć była ona dla nich naliczana). Suma tych kwot zwiększyła część równoważącą subwencji ogólnej dla gmin, przy czym przeniesienie wydatków między odpowiednimi podziałkami klasyfikacji budżetowej było dokonywane w trakcie wykonywania budżetu.

W roku 2024 kwota przeniesiona do części równoważącej subwencji ogólnej wynosiła 73.773 tys. zł.

Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla gmin, które dokonały korekty danych przyjmowanych do wyliczenia subwencji i dla których wyliczona kwota była wyższa od należnej, została zmniejszona o nienależne środki w łącznej wysokości 3.952 tys. zł. Środki te utworzyły rezerwę subwencji, o której mowa w art. 36 ust. 4 pkt 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

– część równoważąca subwencji ogólnej

Część równoważącą subwencji ogólnej dla gmin ustalało się w wysokości stanowiącej sumę łącznej kwoty wpłat gmin (kwota zaplanowana na 2024 r. wyniosła 1 218 029 tys. zł i w tej wysokości ujęta została w ustawie budżetowej) oraz łącznej kwoty uzupełniającej części wyrównawczej subwencji ogólnej tych gmin, których wskaźnik dochodów podatkowych był wyższy od 150% analogicznego wskaźnika obliczonego łącznie dla wszystkich gmin w kraju i które w związku z tym nie otrzymywały kwoty uzupełniającej, choć była ona dla nich obliczana (w 2024 r. było to 73.773 tys. zł). W związku z powyższym, do podziału między gminy przeznaczona została łącznie kwota 1.291.802 tys. zł.

Część równoważąca subwencji ogólnej na 2024 r., rozdzielona między gminy zgodnie z ustawowymi zasadami, wyniosła 591.087 tys. zł. Ponieważ kwota części równoważącej subwencji ogólnej, ustalona dla gmin na podstawie przepisów art. 21a ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, w części związanej z wydatkami na wypłatę dodatków mieszkaniowych, była wyższa od kwoty należnej gminom – pozostałe nierozdzielone środki tej części subwencji ogólnej w kwocie 700.713 tys. zł zostały przeniesione do rezerwy, o której mowa w art. 36 ust. 4 pkt 1 ww. ustawy, przeznaczonej dla jednostek samorządu terytorialnego.

W związku z korektą danych przyjętych do wyliczenia części równoważącej subwencji ogólnej dla gmin ta część subwencji ogólnej została zmniejszona o nienależną kwotę, w wysokości 106 tys. zł, która zasilila rezerwę subwencji, o której mowa w art. 36 ust. 4 pkt 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

Wykonane w 2024 r. wydatki z tytułu części równoważącej subwencji ogólnej dla gmin, były zgodne z planem po zmianach (100%) i o 20,0% większe od tych wydatków wykonanych w 2023 r.

– część rekompensująca subwencji ogólnej

Część rekompensująca subwencji ogólnej dla gmin przeznaczona była na wyrównanie ubytku dochodów, wynikającego ze zwolnienia z podatku od nieruchomości gruntów, budowli i budynków, zajmowanych przez przedsiębiorcę na prowadzenie na podstawie zezwolenia działalności gospodarczej, na terenie specjalnych stref ekonomicznych, w okresie ważności tego zezwolenia.

W 2024 r. realizacja wydatków z tytułu części rekompensującej subwencji ogólnej wynosiła 5 669 tys. zł, czyli o 23,3% więcej niż w roku 2023. Część rekompensującą subwencji ogólnej przyznano 5 jednostkom.

Subwencja ogólna dla powiatów

– część wyrównawcza subwencji ogólnej

Wykonanie wydatków w części wyrównawczej subwencji ogólnej dla powiatów w 2024 r., w wysokości 4.459.722 tys. zł było wyższe o 54,9% od wykonania wydatków w tej części subwencji w 2023 r., co wynikało ze zwiększenia kwoty podstawowej, której wysokość była uzależniona od relacji pomiędzy wysokością dochodów podatkowych w poszczególnych powiatach, w przeliczeniu na jednego mieszkańca, a średnimi dochodami podatkowymi obliczonymi na jednego mieszkańca wszystkich powiatów.

Średnie dochody podatkowe na jednego mieszkańca dla wszystkich powiatów, przyjęte do wyliczenia części wyrównawczej subwencji ogólnej na 2024 r., wyniosły 435,63 zł i były o 39,5% wyższe od analogicznych dochodów przyjętych do wyliczenia części wyrównawczej subwencji ogólnej na 2023 r. (312,20 zł).

– część równoważąca subwencji ogólnej

Wysokość części równoważącej subwencji ogólnej dla powiatów uzależniona była od wysokości wpłat do budżetu państwa dokonywanych przez powiaty, w których dochody podatkowe na jednego mieszkańca były większe od 110% dochodów podatkowych wszystkich powiatów, w przeliczeniu na jednego mieszkańca kraju. Część równoważąca subwencji ogólnej została rozdzielona między powiaty zgodnie z ustawowymi zasadami.

W 2024 r. wydatki przeznaczone na część równoważącą subwencji ogólnej dla powiatów wynosiły 2.513.510 tys. zł i były o 66,7% wyższe od analogicznych wydatków za 2023 r.

Subwencja ogólna dla województw

– część wyrównawcza subwencji ogólnej

W 2024 r. wykonanie wydatków w części wyrównawczej subwencji ogólnej dla województw, w wysokości 3.511.396 tys. zł, było wyższe o 10,7% od wykonania wydatków w tej części subwencji w 2023 r., co wynikało ze zwiększenia kwoty podstawowej, której wysokość uzależniona była od relacji między dochodami podatkowymi na jednego mieszkańca w poszczególnych województwach a średnimi dochodami podatkowymi na jednego mieszkańca obliczonymi dla wszystkich województw oraz zwiększenia kwoty uzupełniającej.

Średnie dochody podatkowe na jednego mieszkańca wszystkich województw, przyjęte do wyliczenia części wyrównawczej subwencji ogólnej na 2024 r., w wysokości 498,20 zł, zwiększyły się o 20,7%, w porównaniu do dochodów przyjętych do wyliczenia części wyrównawczej subwencji ogólnej na 2023 r. (412,86 zł).

W 2024 r. kwotę uzupełniającą części wyrównawczej subwencji ogólnej otrzymały województwa, w których wskaźnik dochodów podatkowych na jednego mieszkańca w województwie był niższy od 125% wskaźnika dochodów podatkowych dla wszystkich

województw oraz – analogicznie jak w 2023 r. – liczba mieszkańców nie przekraczała 3 milionów.

– część regionalna subwencji ogólnej

Zaplanowana w ustawie budżetowej na rok 2024 część regionalna subwencji ogólnej wyniosła 1.257.100 tys. zł.

Wykonanie wydatków w 2024 r., w tej części subwencji było wyższe o 7,5% od wykonania w 2023 r. Wyższe wykonanie tych wydatków było wynikiem zwiększenia, w porównaniu do 2023 r., kwoty wpłat do budżetu państwa dokonanych przez województwo o dochodach przekraczających 125% średnich dochodów podatkowych (w 2024 r. podobnie jak w 2023 r. wpłat dokonywało województwo mazowieckie) z przeznaczeniem na część regionalną subwencji ogólnej dla województw.

W 2024 r. kwotę części regionalnej subwencji ogólnej dla województw, otrzymały województwa, których dochody podatkowe, powiększone o część wyrównawczą subwencji ogólnej na jednego mieszkańca były niższe niż 125% dochodów podatkowych wszystkich województw w przeliczeniu na jednego mieszkańca.

Podział tej części subwencji uzależniony był od stopy bezrobocia oraz poziomu dochodów podatkowych województw, powiększonych o część wyrównawczą subwencji ogólnej.

– rezerwa subwencji ogólnej, o której mowa w art. 70d ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego

W 2024 r. rezerwa subwencji ogólnej przeznaczona dla województw na dofinansowanie budowy, przebudowy, remontu, utrzymania, ochrony dróg wojewódzkich i zarządzania tymi drogami wynosiła 320.000 tys. zł.

Rezerwa ta została rozdzielona między województwa, w których powierzchnia dróg wojewódzkich, w przeliczeniu na jednego mieszkańca województwa, jest wyższa od powierzchni dróg wojewódzkich w kraju w przeliczeniu na jednego mieszkańca kraju.

W 2024 r. środki ww. rezerwy subwencji ogólnej, w kwocie 320.000 tys. zł, otrzymało 12 województw.

Uzupełnienie subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego

W 2024 r. środki na uzupełnienie subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego stanowiły kwotę 2.823.977 tys. zł, na którą składały się rezerwy z art. 26 i 36 ust. 4 pkt 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz dodatkowe wsparcie w kwocie 1.783.205 tys. zł. Spadek, w porównaniu do roku 2023, środków na uzupełnienie dochodów jednostek samorządu terytorialnego wynika z przyznania w 2023 r., w drodze nowelizacji ustawy budżetowej na rok 2023, dodatkowych dochodów z tytułu uzupełnienia subwencji ogólnej w kwocie 14.150.347 tys. zł w celu wsparcia realizacji zadań jednostek samorządu terytorialnego. W 2024 r. kwota dodatkowych dochodów jednostek samorządu terytorialnego

wyniosła łącznie 10.000.000 tys. zł, przy czym kwota 1.783.205 tys. zł została przekazana jako wydatek budżetu państwa w formie uzupełnienia subwencji ogólnej, natomiast pozostała kwota w formie udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych.

Stosownie do art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, w budżecie państwa na rok 2024, utworzona została rezerwa subwencji ogólnej w kwocie 335.999 tys. zł, przeznaczona na dofinansowanie:

- 1) inwestycji na drogach publicznych powiatowych i wojewódzkich oraz na drogach powiatowych, wojewódzkich i krajowych w granicach miast na prawach powiatu,
- 2) utrzymania rzecznych przepraw promowych o średnim natężeniu ruchu w skali roku powyżej 2 000 pojazdów na dobę, wskazanych przez ministra właściwego do spraw transportu,
- 3) remontu, utrzymania, ochrony i zarządzania drogami krajowymi i wojewódzkimi w granicach miast na prawach powiatu.

W wyniku podziału w 2024 r. kwoty 302.743 tys. zł z ww. rezerwy subwencji ogólnej, środki otrzymało 101 jednostek samorządu terytorialnego, z przeznaczeniem na dofinansowanie:

- 1) inwestycji na drogach powiatowych i wojewódzkich oraz na drogach powiatowych, wojewódzkich i krajowych w granicach miast na prawach powiatu w kwocie 269.569 tys. zł (dla 87 jednostek),
- 2) remontu, utrzymania, ochrony i zarządzania drogami krajowymi i wojewódzkimi w granicach miast na prawach powiatu w kwocie 33.174 tys. zł (dla 16 jednostek).

W wyniku powyższego podziału środków rezerwy subwencji ogólnej na rok 2024 środki otrzymało:

- 55 powiatów w kwocie 125.327 tys. zł,
- 32 miasta na prawach powiatów w kwocie 117.023 tys. zł,
- 14 województw w kwocie 60.393 tys. zł.

Pozostałe nierozdzielone środki ww. rezerwy subwencji ogólnej, w wysokości 33.256 tys. zł, zgodnie z art. 18 ustawy z dnia 16 stycznia 2024 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2024, zwiększyły kwotę rezerwy, o której mowa w art. 36 ust. 4 pkt 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

W 2024 r., stosownie do art. 36 ust. 4 pkt 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, w trakcie wykonywania budżetu utworzona została rezerwa subwencji ogólnej, której środki zostały przeznaczone dla jednostek samorządu terytorialnego.

W 2024 r. rezerwa, o której mowa wyżej, wynosiła 738.027 tys. zł. Utworzyły ją:

- nierozdzielone środki części równoważącej subwencji ogólnej dla gmin, w wysokości 700.713 tys. zł, które stosownie do art. 21a ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego zwiększyły tę rezerwę,

- zwrócone do budżetu państwa nienależne kwoty części wyrównawczej i części równoważącej subwencji ogólnej dla gmin, w łącznej wysokości 4.058 tys. zł,
- kwota nierozdzielonej rezerwy subwencji, o której mowa w art. 26 ww. ustawy, w wysokości 33.256 tys. zł.

W 2024 r. środki rezerwy subwencji ogólnej, o której mowa w art. 36 ust. 4 pkt 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, w wysokości 738.027 tys. zł, zostały rozdysponowane między jednostki samorządu terytorialnego, które w wyniku powodzi, jaka miała miejsce we wrześniu 2024 r., poniosły straty w majątku samorządowym, z wyłączeniem strat powstałych w szkołach i placówkach oświatowych prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego, w tym w publicznych placówkach wychowania przedszkolnego. Sposób podziału tej rezerwy został ustalony w porozumieniu ze stroną samorządową Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. Rezerwę subwencji ogólnej rozdzielono między jednostki samorządu terytorialnego, proporcjonalnie do udziału kwoty strat danej jednostki samorządu terytorialnego w sumie strat wszystkich jednostek spełniających warunek otrzymania środków z rezerwy subwencji.

Środki z ww. tytułu otrzymały:

- 184 gminy – 499.785 tys. zł,
- 4 miasta na prawach powiatu – 27.722 tys. zł,
- 24 powiaty – 208.155 tys. zł,
- 1 województwo – 2.366 tys. zł.

Ponadto, na podstawie art. 31a ust. 1 pkt 2 oraz ust. 5 i 6 ustawy z dnia 16 stycznia 2024 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2024, w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 8 listopada 2024 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2024, 2.218 jednostek samorządu terytorialnego otrzymało dodatkową kwotę 1.783.205 tys. zł z tytułu uzupełnienia subwencji ogólnej, z tego:

- 1938 gmin – 1.414.511 tys. zł,
- 26 miast na prawach powiatu – 17.816 tys. zł,
- 250 powiatów – 348.040 tys. zł,
- 4 województwa – 2.838 tys. zł.

Dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego

W 2024 r. na zadania realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego zostały przekazane przez ministrów, wojewodów oraz dysponentów innych części budżetowych dotacje celowe na zadania bieżące w kwocie 43.415.172 tys. zł. W kwocie przekazanych dotacji nie została ujęta kwota na finansowanie zadań inwestycyjnych oraz kwota na finansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej. Przekazane dotacje stanowią 96,7% dotacji ujętych w planie po zmianach, uwzględniającym zwiększenia z tytułu rozdysponowania rezerw celowych, rezerwy ogólnej budżetu państwa, rezerw utworzonych

w budżetach wojewodów oraz zmian dokonanych w ramach uprawnień posiadanych przez właściwych dysponentów części budżetowych. Kwoty dotacji przekazane w 2024 r. do jednostek samorządu terytorialnego są wyższe od kwot dotacji przekazanych w 2023 r. per saldo o 10.812.443 tys. zł, tj. o 33,16%.

Kwoty dotacji przekazanych do jednostek samorządu terytorialnego uwzględniają zmiany poziomu i zakresu dotowanych zadań wynikające głównie z:

- przekazania wyższych w porównaniu do roku 2023 per saldo o kwotę 3.196.103 tys. zł, dotacji celowych w dziale 852 Pomoc społeczna, głównie z tytułu wzrostu wydatków na usuwanie skutków klęsk żywiołowych, tj. powodzi, która miała miejsce we wrześniu 2024 r. oraz wypłatę dodatków mieszkaniowych i dodatku osłonowego, który przysługiwał za okres od 1 stycznia 2024 r. do 30 czerwca 2024 r., na podstawie znowelizowanej ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym oraz bonu energetycznego, należnego za okres od 1 lipca 2024 r. do 31 grudnia 2024 r., na podstawie ustawy z dnia 23 maja 2024 r. o bonie energetycznym oraz zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia cen energii elektrycznej, gazu ziemnego i ciepła systemowego,
- przekazania wyższych w porównaniu do roku 2023 per saldo o kwotę 3.056.114 tys. zł, dotacji celowych w dziale 855 Rodzina, głównie z tytułu wzrostu wydatków na realizację świadczenia pielęgnacyjnego oraz realizacji programów, o których mowa w ustawie z dnia 26 kwietnia 2024 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz niektórych innych ustaw,
- przekazania wyższych, w porównaniu do roku 2023, łącznie o kwotę 2.495.012 tys. zł, dotacji celowych w dziale 801 Oświata i wychowanie, głównie z tytułu wzrostu dotacji przedszkolnej, zwiększenia zapotrzebowania organów prowadzących szkoły na sfinansowanie darmowych podręczników, materiałów edukacyjnych lub ćwiczeniowych, realizację zadań w zakresie udzielenia pomocy dzieciom i uczniom w formie zasiłku losowego na cele edukacyjne, organizację wyjazdów terapeutyczno-edukacyjnych oraz organizację zajęć opiekuńczych i zajęć terapeutyczno-edukacyjnych w najbliższym otoczeniu dziecka lub ucznia – zgodnie z Rządowym programem wsparcia w latach 2022-2024 oraz udzielenie dodatkowej pomocy dzieciom i uczniom poszkodowanym w wyniku wystąpienia powodzi we wrześniu 2024 r., w formie wypłaty jednorazowych zasiłków losowych na cele edukacyjne w kwocie 1000 zł, o których mowa w art. 5d ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi,
- przekazania wyższych, w porównaniu do roku 2023, łącznie o kwotę 864.435 tys. zł, dotacji celowych w dziale 754 Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa, głównie z tytułu uwzględnienia zwiększenia funduszu wynagrodzeń osobowych o ok. 20% wraz z pochodnymi, realizacji „Programu modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Ochrony Państwa w latach 2022– 2025”, wypłaty świadczenia motywacyjnego strażakom pełniącym służbę w komendach powiatowych/miejskich Państwowej Straży Pożarnej,
- przekazania wyższych, w porównaniu do roku 2023, łącznie o kwotę 466.451 tys. zł, dotacji celowych w dziale 751 Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa, głównie z tytułu przeprowadzenia wyborów do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast oraz wyborów do Parlamentu Europejskiego.

Przekazane kwoty dotacji na finansowanie realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego zadań wg części budżetowych przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Plan po zmianach	Wykonanie	3:2
	w tys. zł		%
	2	3	4
Dotacje ogółem	44.897.085	43.415.172	96,7
Krajowe Biuro Wyborcze	787.628	767.309	97,4
Kancelaria Prezesa Rady Ministrów	3.000	2.652	88,4
Gospodarka	1.083	1.072	99,0
Kultura fizyczna	28.092	27.226	96,9
Informatyzacja	360	277	77,1
Obrona narodowa	12.684	12.011	94,7
Oświata i wychowanie	184.110	164.732	89,5
Transport	3.252	1.094	33,7
Środowisko	4	4	91,1
Wyznania religijne oraz mniejszości narodowe i etniczne	123	40	32,1
Zabezpieczenie społeczne	1.722	1.666	96,7
Sprawy zagraniczne	3.272	3.177	97,1
Województwa	43.871.756	42.433.913	96,7

Jak wynika z powyższego zestawienia 97,7% dotacji dla jednostek samorządu terytorialnego na zadania bieżące przekazane zostało z budżetów województw. Natomiast z pozostałych 12 części przekazane zostało 2,3% łącznej kwoty dotacji dla jednostek samorządu terytorialnego.

Przekazane dotacje do jednostek samorządu terytorialnego na zadania bieżące wg działów przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie		Plan po zmianach	Wykonanie	3:2
		w tys. zł		%
		2	3	4
Dotacje ogółem		44.897.085	43.415.172	96,7
10	Rolnictwo i łowiectwo	2.010.781	2.002.859	99,6
20	Leśnictwo	5.356	3.159	59,0
50	Rybołówstwo i rybactwo	334	334	99,9
100	Górnictwo i kopalnictwo	1.161	1.161	100,0
150	Przetwórstwo przemysłowe	1.083	1.072	99,0
400	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	721	678	94,0
600	Transport i łączność	1.085.116	1.059.788	97,7
630	Turystyka	4.539	4.407	97,1
700	Gospodarka mieszkaniowa	303.687	257.469	84,8
710	Działalność usługowa	564.883	561.261	99,4
750	Administracja publiczna	791.166	778.032	98,3
751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	787.628	767.309	97,4
752	Obrona narodowa	48.211	45.920	95,2

1	Wyszczególnienie	Plan po zmianach	Wykonanie	3:2
		w tys. zł		%
		2	3	4
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	4.504.414	4.481.774	99,5
755	Wymiar sprawiedliwości	104.837	103.725	98,9
758	Różne rozliczenia	258.111	257.901	99,9
801	Oświata i wychowanie	5.041.633	4.908.801	97,4
851	Ochrona zdrowia	920.171	836.369	90,9
852	Pomoc społeczna	8.991.794	8.377.007	93,2
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	344.194	339.535	98,6
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	183.252	129.876	70,9
855	Rodzina	18.766.265	18.344.677	97,8
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	124.375	102.459	82,4
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	3.194	883	27,6
925	Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	21.531	21.490	99,8
926	Kultura fizyczna	28.650	27.226	95,0

Jak wynika z powyższego zestawienia dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego przekazywane były na zadania klasyfikowane w 26 działach. Najwyższe kwoty dotacji przeznaczone zostały na zadania bieżące: rodziny, pomocy społecznej, oświaty i wychowania, bezpieczeństwa publicznego i ochrony przeciwpożarowej, rolnictwa i łowiectwa, transportu i łączności, ochrony zdrowia, administracji publicznej, urzędów naczelnych organów władzy państwowej (Krajowe Biuro Wyborcze) oraz działalności usługowej. Dotacje przekazane na te zadania wyniosły łącznie 42.117.878 tys. zł, co stanowi 97% łącznej kwoty dotacji przekazywanych do jednostek samorządu terytorialnego. Na zadania bieżące realizowane w pozostałych 16 działach przypada kwota 2.297.295 tys. zł, tj. 3% dotacji przekazanych do jednostek samorządu terytorialnego na te zadania.

Zgodnie z ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz ustawami ustrojowymi, jednostki samorządu terytorialnego otrzymywały dotacje na: dofinansowanie zadań własnych, finansowanie zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, a także dotacje na realizację zadań na podstawie porozumień z organami administracji rządowej.

Strukturę przekazanych dotacji wg rodzajów przedstawia poniższe zestawienie.

1	Wyszczególnienie	Plan po zmianach	Wykonanie	3:2
		w tys. zł		%
		2	3	4
	Dotacje na zadania*	44.897.085	43.415.172	96,7
	- własne	10.247.303	9.851.518	96,1
	- z zakresu administracji rządowej	34.312.998	33.279.898	97,0
	- realizowane na podstawie porozumień	336.784	283.756	84,3

*) kwota uwzględnia wydatki wykonane w § 204 Dotacje przekazane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących gmin z zakresu edukacyjnej opieki wychowawczej finansowanych w całości przez budżet państwa w ramach programów rządowych oraz w § 287 Dotacja z budżetu państwa dla gmin uzdrowiskowych

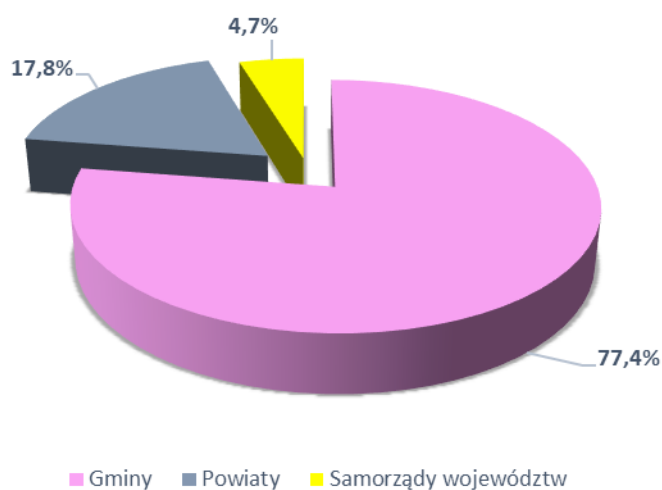
Dotacje na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami stanowią 76,7% łącznej kwoty dotacji przekazywanych do jednostek samorządu terytorialnego.

Dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego kierowane były do gmin, powiatów i samorządów województw. Wielkość dotacji dla poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Plan po zmianach	Wykonanie	3:2
	w tys. zł		%
1	2	3	4
Dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego*	44.897.085	43.415.172	96,7
- gminy	34.813.389	33.622.094	96,6
- powiaty	7.906.343	7.743.661	97,9
- samorządy województw	2.177.353	2.049.418	94,1

*) różnice w sumowaniu poszczególnych kwot w tabelach wynikają z zaokrągleń zastosowanych zgodnie z zasadami arytmetyki

Struktura dotacji przekazanych na zadania bieżące poszczególnym jednostkom samorządu terytorialnego:

Jak wynika z powyższego zestawienia dotacje na zadania bieżące w wysokości 33.622.094 tys. zł, tj. 77,4% łącznej kwoty dotacji dla jednostek samorządu terytorialnego kierowane było do gmin. Z tego na zadania: z zakresu administracji rządowej – 25.141.068 tys. zł, realizowane na podstawie porozumień – 94.537 tys. zł, własne – 8.386.489 tys. zł.

Dotacje bieżące dla gmin zostały przeznaczone głównie na:

- finansowanie lub dofinansowanie zadań z zakresu rodziny i pomocy społecznej – 24.839.562 tys. zł, co stanowi 96,3% planu po zmianach i 73,9% dotacji przekazanych do gmin na wydatki bieżące, z tego na zadania: z zakresu administracji rządowej –

21.320.574 tys. zł, realizowane na podstawie porozumień – 3.101 tys. zł, własne – 3.515.887 tys. zł. Dotacje te przeznaczono głównie na:

- świadczenia z funduszu alimentacyjnego, wypłaty jednorazowego świadczenia w wysokości 4.000 zł, zgodnie z art. 10 ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, świadczeń rodzinnych (tj. na wypłatę zasiłków rodzinnych, dodatków do tych zasiłków, zasiłku pielęgnacyjnego, świadczenia pielęgnacyjnego oraz specjalnego zasiłku opiekuńczego), zasiłku dla opiekuna oraz na opłacanie składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne oraz zasiłek dla opiekuna, świadczenia wychowawczego z ubiegłych okresów, a także na koszty obsługi realizacji świadczeń rodzinnych, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, zasiłku dla opiekuna, świadczenia wychowawczego (zadania z zakresu administracji rządowej) – 17.637.431 tys. zł, co stanowi 98% planu po zmianach,
- zasiłki z pomocy społecznej – 1.742.142 tys. zł. Środki te przeznaczono na dofinansowanie wypłat przez gminy zasiłków okresowych oraz na dofinansowanie wypłat zasiłków stałych (zadania własne),
- usuwanie skutków powodzi – 895.289 tys. zł. Środki te przeznaczono na wypłatę zasiłków celowych dla rodzin lub osób poszkodowanych w wyniku powodzi która miała miejsce we wrześniu 2024 r. (wraz z kosztami wypłaty tych zasiłków), na wypłatę jednorazowych zasiłków powodziowych, o których mowa w art. 5 ust. 1 ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi, dla rodzin lub osób poszkodowanych w wyniku wystąpienia powodzi we wrześniu 2024 r. oraz na wypłatę zasiłków celowych dla osób i rodzin poszkodowanych w wyniku zdarzeń noszących znamiona klęski żywiołowej głównie: nawałnych deszczy, huraganów, gradobicia (zadania własne – 2.527 tys. zł, z zakresu administracji rządowej – 892.762 tys. zł),
- działalność ośrodków pomocy społecznej – 860.772 tys. zł. Środki te przeznaczono na dofinansowanie działalności ośrodków pomocy społecznej, na wypłatę dodatku dla pracownika socjalnego realizującego pracę socjalną w środowisku, na wypłacanie wynagrodzenia przyznanego opiekunowi przez sąd opiekuńczy za sprawowanie opieki, zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, oraz na obsługę tego zadania (zadania własne – 802.703 tys. zł, z zakresu administracji rządowej – 58.069 tys. zł),
- działalność ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (w tym rozwój bazy całodobowej w jednostkach już funkcjonujących i rozszerzenie typów środowiskowych domów samopomocy w celu dostosowania ŚDS do potrzeb osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi oraz spectrum autyzmu w ramach realizacji Programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”) oraz na wypłatę dodatku dla pracownika socjalnego realizującego pracę socjalną w środowisku – 790.209 tys. zł (zadania własne – 29.452 tys. zł, z zakresu administracji rządowej – 760.757 tys. zł),

- wypłatę uprawnionym gospodarstwom domowym bonu energetycznego – 764.368 tys. zł (zadania z zakresu administracji rządowej),
 - pozostała działalność – 712.650 tys. zł, z tego: zadania z zakresu administracji rządowej – 649.552 tys. zł, w tym głównie na wypłatę dodatku osłonowego (636.547 tys. zł), a także zapewnienie utrzymania oraz rozwoju systemu teleinformatycznego wspomagającego wykonywanie zadań w obszarze pomocy społecznej (13.005 tys. zł), zadania własne – 61.534 tys. zł, w tym głównie na dofinansowanie podejmowania innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenia i realizacji programów osłonowych, zadania realizowane na podstawie porozumień – 1.564 tys. zł, w tym głównie na dofinansowanie programu resortowego MRPiPS skierowanego do osób niepełnosprawnych (1.228 tys. zł), a także na pomoc dla społeczności romskiej,
 - pomoc państwa w zakresie dożywiania dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji osób dorosłych, w szczególności osób samotnych i w podeszłym wieku – 489.551 tys. zł (zadania własne),
 - składki na ubezpieczenie zdrowotne – 462.941 tys. zł. Środki te przeznaczono na opłacanie składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające zasiłki z pomocy społecznej (zasiłek stały i okresowy) oraz niektóre świadczenia rodzinne (świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna), (zadania własne – 117.715 tys. zł, z zakresu administracji rządowej – 345.226 tys. zł),
 - realizację zadań wynikających z ustawy o Karcie Dużej Rodziny – 2.554 tys. zł (zadania z zakresu administracji rządowej),
- finansowanie zadań z zakresu oświaty i wychowania oraz edukacyjnej opieki wychowawczej – 4.842.483 tys. zł, co stanowi 97,3% planu po zmianach i 14,4% dotacji przekazanych do gmin na wydatki bieżące, z tego na zadania: z zakresu administracji rządowej – 430.125 tys. zł, realizowane na podstawie porozumień – 62.646 tys. zł, własne – 4.349.712 tys. zł. Dotacje przeznaczono głównie na:
- dofinansowanie dostępności wychowania przedszkolnego – 4.124.968 tys. zł (zadania własne),
 - wyposażenie szkół w podręczniki, materiały edukacyjne i materiały ćwiczeniowe oraz sfinansowanie kosztów zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych w przypadku szkół prowadzonych przez osoby prawne inne niż jednostki samorządu terytorialnego lub osoby fizyczne – 424.889 tys. zł (zadania z zakresu administracji rządowej),
 - dofinansowanie świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów realizowanych w formie zasiłków i stypendiów szkolnych – 102.475 tys. zł (zadania własne),

- realizację zadań w ramach przedsięwzięcia pn. „Podróże z klasą”, ustanowionego przez Ministra Edukacji na podstawie art. 90w ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty – 58.302 tys. zł (zadania realizowane na podstawie porozumień),
 - realizację zadań wynikających z Rządowego programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych na lata 2020-2024 „Aktywna tablica” – 42.479 tys. zł (zadania własne),
 - realizację zadań wynikających z wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 (moduł 3), dotyczących wspierania organów prowadzących publiczne szkoły podstawowe w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki przez organizację stołówek i miejsc spożywania posiłków – 35.904 tys. zł (zadania własne),
 - dofinansowanie zakupu nowości wydawniczych (książek niebędących podręcznikami) do bibliotek szkolnych i bibliotek pedagogicznych w ramach Programu wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021-2025” – Priorytet 3 – 20.957 tys. zł (zadania własne),
 - dofinansowanie zakupu podręczników oraz materiałów edukacyjnych i ćwiczeniowych dla uczniów niepełnosprawnych – 17.769 tys. zł (zadania bieżące z zakresu edukacyjnej opieki wychowawczej finansowanych w całości przez budżet państwa w ramach programów rządowych),
 - udzielenie pomocy w 2024 r. dzieciom i uczniom poszkodowanym w wyniku wystąpienia powodzi we wrześniu 2024 r., w formie wypłaty jednorazowych zasiłków losowych na cele edukacyjne w kwocie 1 tys. zł, o których mowa w art. 5d ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi – 5.236 tys. zł, (zadania z zakresu administracji rządowej),
 - finansowanie wydatków związanych z zatrudnieniem nauczycieli w celu realizacji zadań doradcy metodycznego w gminach – 2.035 tys. zł (zadania realizowane na podstawie porozumień),
 - realizację zadań wynikających z wieloletniego Programu na rzecz społeczności romskiej w Polsce – 1.857 tys. zł (zadania realizowane na podstawie porozumień),
- finansowanie zadań z zakresu rolnictwa i łowiectwa – 1.944.613 tys. zł, co stanowi 99,7% planu po zmianach i 5,8% dotacji przekazanych do gmin na zadania bieżące, z tego zadania z zakresu administracji rządowej – 1.942.314 tys. zł, zadania własne – 2.299 tys. zł. Z kwoty tej środki przeznaczono głównie na zwrot części podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej przez producentów rolnych oraz pokrycie kosztów postępowania w sprawie jego zwrotu poniesionych przez gminę,
- finansowanie zadań urzędów naczelnych organów władzy państwowej (Krajowe Biuro Wyborcze), kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa – 719.132 tys. zł (zadania

z zakresu administracji rządowej), co stanowi 98,2% planu po zmianach i 2,1% dotacji przekazanych do gmin na zadania bieżące. Środki przeznaczono głównie na przeprowadzenie wyborów do rad gmin, wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast,

- finansowanie zadań administracji publicznej – 701.255 tys. zł, co stanowi 98,3% planu po zmianach i 2,1% dotacji przekazanych do gmin na wydatki bieżące, z tego na zadania: z zakresu administracji rządowej – 696.808 tys. zł, realizowane na podstawie porozumień – 3.998 tys. zł, własne – 449 tys. zł. Dotacje te przeznaczono głównie na zadania zlecone wynikające z ustawy – Prawo o aktach stanu cywilnego, ustawy o ewidencji ludności oraz ustawy o dowodach osobistych. Dotacje na powyższy cel zostały zaplanowane przy przyjęciu jednolitych sposobów kalkulacji wysokości kosztów przedmiotowych zadań realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, tj. według kryterium liczby zrealizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego spraw z uwzględnieniem ujednoliconego czasu realizacji zadań oraz przyjętej stawki roboczogodziny. Ponadto dotacje przeznaczono m.in. na prowadzenie ewidencji działalności gospodarczej,
- finansowanie zwrotu poniesionych w 2023 r. części wydatków bieżących wykonanych w ramach funduszu sołeckiego – 157.908 tys. zł, co stanowi 100% planu po zmianach. W 2024 r. gminy otrzymały zwrot na podstawie przepisów ustawy z dnia 21 lutego 2014 r. o funduszu sołeckim. Środki z funduszu sołeckiego przeznacza się na realizację zadań własnych gminy, służących poprawie życia mieszkańców, będących zgodnymi ze strategią rozwoju gminy,
- bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową – 114.177 tys. zł, co stanowi 84,8% planu po zmianach, z tego na zadania: realizowane na podstawie porozumień – 1.220 tys. zł, własne – 112.957 tys. zł. Dotacje te przeznaczono głównie na realizację zadań związanych z usuwaniem skutków powodzi we wrześniu 2024 roku oraz na realizację "Rządowego programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań Razem bezpieczniej im. Władysława Stasiaka na lata 2022-2024",
- sfinansowanie dotacji dla gmin uzdrowiskowych – 89.287 tys. zł co stanowi 99,8% planu po zmianach.

Powiaty otrzymały z budżetu państwa dotacje bieżące w wysokości 7.743.661 tys. zł, co stanowi 97,9% dotacji ujętych w planie po zmianach i 17,8% łącznej kwoty dotacji przekazanych do jednostek samorządu terytorialnego, z tego na zadania: z zakresu administracji rządowej – 6.155.364 tys. zł, realizowane na podstawie porozumień – 156.050 tys. zł, własne – 1.432.247 tys. zł.

Dotacje na zadania bieżące powiatów przeznaczono głównie na:

- bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową – 4.367.597 tys. zł, co stanowi 99,95% planu po zmianach i 56,4% dotacji przekazanych do powiatów, z tego na zadania: z zakresu administracji rządowej – 4.363.622 tys. zł, realizowane na podstawie porozumień – 682 tys. zł, własne – 3.293 tys. zł. Dotacje te przeznaczono głównie na:

- bieżące funkcjonowanie Komend powiatowych Państwowej Straży Pożarnej – 4.343.134 tys. zł (zadania z zakresu administracji rządowej),
 - zadania związane z usuwaniem skutków klęsk żywiołowych – 23.280 tys. zł (zadania z zakresu administracji rządowej – 20.244 tys. zł, realizowane na podstawie porozumień – 3.036 tys. zł),
 - zadania z zakresu zarządzania kryzysowego, tj. głównie na konserwację i utrzymanie systemów alarmowania i łączności – 244 tys. zł (zadania z zakresu administracji rządowej) oraz na dofinansowanie utworzenia i utrzymania wojewódzkich magazynów przeciwpowodziowych - 257 tys. zł (zadania własne).
 - pozostałą działalność, głównie na zadania realizowane w ramach Rządowego programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań Razem bezpieczniej im. Władysława Stasiaka na lata 2022–2024 – 682 tys. zł (zadania realizowane na podstawie porozumień),
- finansowanie i dofinansowanie zadań z zakresu rodziny i pomocy społecznej – 1.805.861 tys. zł, co stanowi 96,1% planu po zmianach i 23,3% dotacji przekazanych do powiatów, z tego na zadania: z zakresu administracji rządowej – 436.209 tys. zł, realizowane na podstawie porozumień – 1.288 tys. zł, własne – 1.368.365 tys. zł.
- Środki przeznaczone m. in. na:
- dofinansowanie utrzymania w ponadgminnych domach pomocy społecznej osób przyjętych do tych domów przed 1 stycznia 2004 r. oraz osób, które zostały przyjęte do domów ze skierowaniem wydanym przed tym dniem – 1.233.722 tys. zł (zadania własne),
 - finansowanie działalności ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (w tym rozwój bazy całodobowej w jednostkach już funkcjonujących i rozszerzenie typów środowiskowych domów samopomocy w celu dostosowania ŚDS do potrzeb osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi oraz spectrum autyzmu w ramach realizacji Programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”) oraz na wypłatę dodatku dla pracownika socjalnego realizującego pracę socjalną w środowisku – 351.619 tys. zł (zadania własne – 3.095 tys. zł, z zakresu administracji rządowej – 348.524 tys. zł),
 - finansowanie zadań powiatów w zakresie zwalczania przemocy w rodzinie, tj. m.in. na utrzymanie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy, realizację programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie oraz na realizację Ośłonowego Programu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej – 36.124 tys. zł (zadania z zakresu administracji rządowej – 35.008 tys. zł, realizowane na podstawie porozumień – 1.116 tys. zł),
 - finansowanie pobytu dzieci cudzoziemców w placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz w rodzinach zastępczych oraz osób umieszczonych w pieczy zastępczej posiadających obywatelstwo polskie i niemających miejsca zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, ale przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,

a także osób umieszczonych w pieczy zastępczej na podstawie orzeczenia sądu lub innego organu państwa obcego za zgodą sądu polskiego – 11.419 tys. zł (zadania z zakresu administracji rządowej),

- działalność usługową – 537.847 tys. zł, co stanowi 99,5% planu po zmianach i 6,9% dotacji przekazanych do powiatów na zadania bieżące, z tego na zadania: z zakresu administracji rządowej – 536.033 tys. zł, realizowane na podstawie porozumień – 1.814 tys. zł. Dotacje zostały przeznaczone głównie na funkcjonowanie Powiatowych Inspektoratów Nadzoru Budowlanego – 392.891 tys. zł oraz na zadania z zakresu geodezji i kartografii – 136.723 tys. zł (zadania z zakresu administracji rządowej),
- realizację innych zadań w zakresie polityki społecznej – 331.055 tys. zł, co stanowi 98,7% planu po zmianach i 4,3% dotacji przekazanych na zadania bieżące powiatów. Dotacje te przeznaczono głównie na finansowanie działalności powiatowych zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności, na realizację karty parkingowej oraz na realizację legitymacji osoby niepełnosprawnej – 272.666 tys. zł (zadania z zakresu administracji rządowej),
- realizację zadań z zakresu gospodarki mieszkaniowej – 251.338 tys. zł (zadania z zakresu administracji rządowej) co stanowi 86,8% planu po zmianach i 3,2% dotacji przekazanych do powiatów na zadania bieżące. Środki przeznaczono głównie na gospodarowanie mieniem Skarbu Państwa oraz na wypłatę odszkodowań wynikających z orzeczeń sądowych i decyzji administracyjnych za nieruchomości przejęte na rzecz Skarbu Państwa,
- finansowanie zadań z zakresu oświaty i wychowania – 162.217 tys. zł, co stanowi 84,7% planu po zmianach i 2,1% dotacji przekazanych do powiatów, z tego na zadania: z zakresu administracji rządowej – 17.669 tys. zł, realizowane na podstawie porozumień – 127.034 tys. zł, własne – 17.514 tys. zł. Dotacje te zostały przeznaczone głównie na:
 - dofinansowanie działań w ramach programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” – 105.852 tys. zł (zadanie realizowane na podstawie porozumień),
 - finansowanie wydatków związanych z zatrudnieniem nauczycieli w celu realizacji zadań doradcy metodycznego w powiatach – 21.182 tys. zł (zadania realizowane na podstawie porozumień),
 - wyposażenie szkół w podręczniki, materiały edukacyjne i materiały ćwiczeniowe oraz sfinansowanie kosztów zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych w przypadku szkół prowadzonych przez osoby prawne inne niż jednostki samorządu terytorialnego lub osoby fizyczne – 17.669 tys. zł (zadania z zakresu administracji rządowej),
 - dofinansowanie zakupu nowości wydawniczych (książek niebędących podręcznikami) do bibliotek szkolnych i bibliotek pedagogicznych w ramach Programu wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021-2025” – Priorytet 3 – 6.257 tys. zł (zadania własne),

- realizację zadań wynikających z Rządowego programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych na lata 2020-2024 „Aktywna tablica” – 4.725 tys. zł (zadania własne),
 - dofinansowanie zwiększenia dostępności wychowania przedszkolnego – 4.125 tys. zł (zadania własne),
 - realizację zadań wynikających z wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 (moduł 3), dotyczących wspierania organów prowadzących publiczne szkoły podstawowe w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki przez organizację stołówek i miejsc spożywania posiłków – 1.640 tys. zł (zadania własne)
- finansowanie nieodpłatnej pomocy prawnej – 103.725 tys. zł (zadania z zakresu administracji rządowej), co stanowi 98,9% planu po zmianach i 1,3% dotacji przekazanych na zadania bieżące powiatów. Dotacje w 91% przeznaczono na wynagrodzenia z tytułu umów zawartych z adwokatami lub radcami prawnymi, w 6% na pokrycie kosztów obsługi organizacyjno-technicznej zadań, natomiast w 3% na zadania z zakresu edukacji prawnej powierzone organizacji pozarządowej.

Najmniej dotacji z budżetu państwa zostało przekazanych do samorządów województw – 2.049.418 tys. zł, co stanowi 94,1% planu po zmianach i 4,7% dotacji przekazanych do jednostek samorządu terytorialnego, z tego na zadania: z zakresu administracji rządowej – 1.983.467 tys. zł, realizowane na podstawie porozumień – 33.168 tys. zł, własne – 32.783 tys. zł.

Dotacje na zadania bieżące samorządów województw przeznaczono głównie na finansowanie zadań z zakresu:

- transportu i łączności – 965.372 tys. zł, co stanowi 98,7% planu po zmianach i 47,1% dotacji przekazanych do samorządów województw na wydatki bieżące. Środki przeznaczono na zadania z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami realizowane przez samorząd województwa, tj.
- dofinansowanie ustawowych uprawnień do bezpłatnych i ulgowych przejazdów w ramach krajowych pasażerskich przewozów autobusowych – 960.997 tys. zł,
- zadania wynikające głównie z ustawy o przewozie towarów niebezpiecznych (ADR) oraz inne zadania marszałków województw – 3.684 tys. zł,

oraz na zadania własne samorządów województw:

- polegające na przeprowadzaniu oceny ryzyka wystąpienia wypadków i dotkliwości ich skutków - 471 tys. zł,
 - związane z usuwaniem skutków klęsk żywiołowych na drogach wojewódzkich – 219 tys. zł.,
- ochrony zdrowia – 828.480 tys. zł, co stanowi 90,9% planu po zmianach i 40,4% dotacji przekazanych do samorządów województw. Dotacje te zostały przeznaczone głównie na

finansowanie staży podyplomowych lekarzy i lekarzy dentystów, tj. zadania zleconego Marszałkom Województw z zakresu administracji rządowej - zgodnie z ustawą z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty – 827.411 tys. zł,

- rodziny i pomocy społecznej – 76.262 tys. zł, co stanowi 97,3% planu po zmianach i 3,7% dotacji przekazanych do samorządów województw na realizację zadań bieżących, z tego na zadania: z zakresu administracji rządowej – 67.195 tys. zł, własne – 9.066 tys. zł.

Dotacje te przeznaczono głównie na:

- działalność ośrodków adopcyjnych, o których mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – 67.195 tys. zł (zadania z zakresu administracji rządowej),
 - dofinansowanie utrzymania w ponadregionalnym domu pomocy społecznej osób przyjętych na zasadach sprzed 1 stycznia 2004 r. – 3.983 tys. zł (zadania własne),
 - dofinansowanie organizowania szkoleń dla osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie – kwota ogółem 2.621 tys. zł (zadania własne),
- rolnictwa i łowiectwa – 42.555 tys. zł (zadania z zakresu administracji rządowej), co stanowi 95,1% planu po zmianach i 2,1% dotacji przekazanych do samorządów województw na wydatki bieżące. Dotacje przeznaczono na:
 - odszkodowania za szkody wyrządzone w uprawach rolnych przez zwierzęta łowne oraz zobowiązania wynikające z wyroków i postanowień sądowych i ugód – 40.597 tys. zł,
 - prace geodezyjno-urządzeniowe na potrzeby rolnictwa – 1.958 tys. zł,
 - oświaty i wychowania – 33.944 tys. zł, co stanowi 61,2% planu po zmianach i 1,7% dotacji przekazanych do samorządów województw na wydatki bieżące. Dotacje przeznaczono głównie na finansowanie wydatków związanych z zatrudnieniem nauczycieli w celu realizacji zadań doradcy metodycznego w samorządach województw – 32.568 tys. zł (zadania realizowane na podstawie porozumień),
 - administracji publicznej – 27.263 tys. zł, co stanowi 99,2% planu po zmianach i 1,3% dotacji przekazanych do samorządów województw na wydatki bieżące, z tego na zadania: z zakresu administracji rządowej – 26.073 tys. zł, realizowane na podstawie porozumień – 475 tys. zł, własne – 715 tys. zł. Dotacje te przeznaczono m. in. na funkcjonowanie Wojewódzkich Rad Dialogu Społecznego,
 - ogrodów botanicznych i zoologicznych oraz naturalnych obszarów i obiektów chronionej przyrody – 21.405 tys. zł (zadania własne), co stanowi 99,9% planu po zmianach i 1% dotacji przekazanych do samorządów województw na zadania bieżące. Dotacje te przeznaczono na utrzymanie i realizację zadań statutowych parków krajobrazowych.

4.3.1.2. Dotacje dla funduszy celowych

Dotacje dla funduszy celowych zostały zaplanowane w znowelizowanej ustawie budżetowej na rok 2024 w wysokości 104.162.886 tys. zł. W trakcie realizacji budżetu kwota tych dotacji

uległa zmniejszeniu o 4.600.000 tys. zł do 99.562.886 tys. zł. Wykonanie wyniosło 95.496.429 tys. zł, tj. o 4.066.457 tys. zł mniej w stosunku do planu po zmianach. Dotacje przekazane zostały m.in. do: Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Funduszu Emerytalno-Rentowego, Funduszu Solidarnościowego, Funduszu Emerytur Pomostowych, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON), Funduszu Cyberbezpieczeństwa i Funduszu Prewencji i Rehabilitacji. Niepełne wykorzystanie dotacji wystąpiło w Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, PFRON, Funduszu Emerytalno-Rentowym i Funduszu Cyberbezpieczeństwa.

Szczegółowe omówienie funduszy celowych zostało przedstawione w podrozdziale 7.3 Omówienia do Sprawozdania „Państwowe fundusze celowe”.

4.3.1.3. Inne dotacje bieżące

W 2024 roku dotacje przedmiotowe zostały zaplanowane w znowelizowanej ustawie budżetowej w wysokości 903.676 tys. zł. W trakcie realizacji budżetu kwota tych dotacji uległa zwiększeniu o 298.468 tys. zł do 1.202.144 tys. zł. Natomiast wykonanie wydatków w tej grupie wyniosło 1.151.495 tys. zł, tj. 95,8% planu po zmianach. Dużą pozycję w tej grupie stanowią dotacje dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych.

Dotacje przedmiotowe dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych zostały w 2024 r. wydatkowane w kwocie 1.140.727 tys. zł, tj. o 50.239 tys. zł mniej w stosunku do planu po zmianach. Środki te zostały wykorzystane przede wszystkim na dopłaty do/na:

- krajowych pasażerskich przewozów kolejowych w zakresie ulg przewozowych – 999.313 tys. zł (96,7% planu po zmianach),
- postępu biologicznego w produkcji zwierzęcej – 72.993 tys. zł (97,5% planu po zmianach),
- posiłków wydawanych w barach mlecznych – 57.630 tys. zł (80,8% planu po zmianach),
- postępu biologicznego w produkcji roślinnej – 5.236 tys. zł (97,8% planu po zmianach),
- operatorów pocztowych – 3.072 tys. zł (86,8% planu po zmianach),
- rolnictwo ekologiczne – 2.483 tys. zł (90,7% planu po zmianach).

W 2024 r. z kwoty dotacji przedmiotowych dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych wydatkowano 10.768 tys. zł, tj. o 410 tys. zł mniej w stosunku do planu po zmianach, z tego na dotacje na zadania z zakresu:

- postępu biologicznego w produkcji roślinnej – 6.529 tys. zł (94,9% planu po zmianach),
- postępu biologicznego w produkcji zwierzęcej – 3.451 tys. zł (99,8% planu po zmianach),
- rolnictwa ekologicznego – 788 tys. zł (93,8% planu po zmianach).

Dotacje podmiotowe zostały zaplanowane w znowelizowanej ustawie budżetowej na rok 2024 w wysokości 26.659.482 tys. zł. W trakcie realizacji budżetu kwota ta została zwiększona o 5.673.870 tys. zł do poziomu 32.333.352 tys. zł. Natomiast wykonanie

wydatków w tej kategorii dotacji wyniosło 32.103.416 tys. zł, tj. 99,3% planu po zmianach. Środki te zostały przeznaczone dla:

- jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych – 24.204.756 tys. zł (99,2% planu po zmianach),
- jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych – 7.898.661 tys. zł (99,5% planu po zmianach).

W kwocie wydatkowanej na dotacje podmiotowe dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych: 13,1% stanowiły dotacje dla systemu szkolnictwa wyższego i nauki, 9,3% dla instytucji kultury, 1,2% dla samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej a 76,4% dotacje dla pozostałych jednostek sektora finansów publicznych.

Wśród dotacji podmiotowych dla pozostałych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych, które wyniosły 18.487.594 tys. zł największe pozycje stanowiły dotacje dla:

- Narodowy Fundusz Zdrowia - 14.789.131 tys. zł (100% planu po zmianach)
- Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa – 1.878.301 tys. zł (96,4% planu po zmianach),
- Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie – 774.953 tys. zł (98,4% planu po zmianach),
- Rządowej Agencji Rezerw Strategicznych – 135.832 tys. zł (89,0% planu po zmianach),
- Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury – 102.231 tys. zł (100% planu po zmianach),
- Agencji Mienia Wojskowego – 95.566 tys. zł (100% planu po zmianach),
- Polskiej Organizacji Turystycznej – 87.779 tys. zł (97,4% planu po zmianach),
- Narodowego Centrum Badań i Rozwoju – 76.344 tys. zł (blisko 100% planu po zmianach).
- Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości – 67.261 tys. zł (83,6% planu po zmianach).

Dotacje podmiotowe dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych zrealizowano w wysokości 7.898.661 tys. zł i były one wykorzystane przede wszystkim na:

- realizację programu wieloletniego "Rządowy Program wsparcia zadań zarządców infrastruktury kolejowej, w tym w zakresie utrzymania i remontów do 2028 roku" – 6.415.692 tys. zł (100% planu po zmianach),
- zadania uczelni niepublicznych, o których mowa w ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571, 1871, 1897, z późn. zm.) głównie na: pomoc materialną dla studentów i doktorantów oraz prowadzenie działalności dydaktycznej i badawczej – 558.005 tys. zł (99,9% planu po zmianach),
- Spółkę Aplikacje Krytyczne Sp. z o.o. Dotacja została przekazana na dofinansowanie działalności bieżącej spółki, związanej z realizacją zadań w ramach projektów powierzonych Spółce – 270.913 tys. zł (99,2% planu po zmianach),

- szkoły artystyczne – 132.584 tys. zł (95,9% planu po zmianach),
 - partie polityczne i komitety wyborcze w związku z wyborami do Sejmu RP i Senatu RP przeprowadzonymi 15 października 2023 roku – 93.897 tys. zł (81,1% planu po zmianach)
- Niepełna realizacja wydatków z tytułu dotacji podmiotowej związana była z wynikiem badania przez Państwową Komisję Wyborczą sprawozdań finansowych komitetów wyborczych uczestniczących w wyborach do Sejmu RP i Senatu RP przeprowadzonych 15 października 2023 roku (w szczególności odrzuceniem niektórych sprawozdań oraz niższymi niż przyznanymi w limicie wydatkami komitetów wyborczych), jak również brakiem zarządzenia wyborów uzupełniających do Senatu RP, które skutkowałyby wypłatą dotacji podmiotowej z budżetu państwa w 2024 roku.

Jednostki niezaliczane do sektora finansów publicznych, w tym fundacje i stowarzyszenia mogą, zgodnie z ustawą o finansach publicznych, otrzymywać z budżetu państwa dotacje celowe na realizację zadań zleconych na podstawie umów zawartych z dysponentami części budżetowych. W 2024 r. dotacje na zadania zlecone jednostkom niezaliczanym do sektora finansów publicznych wyniosły 11.296.266 tys. zł, tj. 93,4% planu po zmianach. Z kwoty tej przekazano:

- fundacjom – 482.282 tys. zł (87,1% planu po zmianach),
- stowarzyszeniom – 974.016 tys. zł (96,1% planu po zmianach),
- pozostałym jednostkom – 9.839.969 tys. zł (93,5% planu po zmianach).

W ogólnej kwocie dotacji na zadania zlecone do realizacji tym jednostkom największy był udział dotacji na zadania w zakresie:

- działalności radiowej i telewizyjnej, na dofinansowanie ustawowych zadań związanych z realizacją misji publicznej określonej w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji – 19,2%, tj. 2.164.175 tys. zł,
- górnictwa węgla kamiennego – 18,4%, tj. 2.073.207 tys. zł na:
 - dopłaty do redukcji zdolności produkcyjnych dla Polskiej Grupy Górniczej S.A., Południowego Koncernu Węglowego S.A., Węglokoksu Kraj S.A.,
 - zadania wykonywane w trakcie likwidacji kopalń oraz działania wykonywane po zakończeniu likwidacji kopalń,
 - roszczenia pracownicze, tj. renty wyrównawcze,
 - naprawianie szkód górniczych,
 - sfinansowanie świadczeń z tytułu urlopów górniczych oraz urlopów dla pracowników zakładu,
 - monitoring i wykonywanie czynności związanych z funkcjonowaniem górnictwa węgla kamiennego,
- dofinansowanie międzywojewódzkich kolejowych przewozów pasażerskich pociągami krajowymi w ramach usług publicznych oraz międzynarodowych przewozów pasażerskich na obszarze RP – 16,7%, tj. 1.885.253 tys. zł,

- kultury fizycznej – 7,6%, tj. 862.928 tys. zł,
- operatorów pocztowych – 6,6%, tj. 749.143 tys. zł,
- dopłat do ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich – 5,6%, tj. 628.173 tys. zł,
- administracji publicznej – 4,4%, tj. 499.140 tys. zł, z przeznaczeniem przede wszystkim na działalność urzędów administracji publicznej,
- programy polityki zdrowotnej – 3,8%, tj. 426.721 tys. zł,
- obrona narodowa – 2,6%, tj. 292.811 tys. zł, z przeznaczeniem przede wszystkim na cele związane z zabezpieczeniem potrzeb Sił Zbrojnych realizowanych przez przedsiębiorców,
- bezpieczeństwo publicznego i ochrony przeciwpożarowej – 1,9%, tj. 218.391 tys. zł, z przeznaczeniem przede wszystkim na ochotnicze straże pożarne.

4.3.1.4. Inne transfery w sektorze finansów publicznych

W 2024 r. Minister Zdrowia dokonał wpłaty z budżetu państwa do Funduszu Medycznego zgodnie z zapisami art. 8 ustawy z dnia 26 października 2020 r. o Funduszu Medycznym (Dz. U. z 2020 r. poz. 1875). W 2024 r. wpłata ta wyniosła wymagane minimum 4.000.000 tys. zł i zasilila rachunek bankowy Funduszu umożliwiając realizację zaplanowanych zadań.

W ramach wydatków sfinansowano zadania objęte decyzją Prezesa Rady Ministrów z dnia 13 lipca 2022 r. w zakresie zakupu i sprowadzenia do Polski zakupionego Węgla Kamiennego (dla Węglokoks S.A. kwota 1.391.051 tys. zł oraz dla PGE Paliwa Sp. z o.o. kwota 594.156 tys. zł), mające charakter rekompensaty.

Dokonano również przekazania do funduszu prowadzonego w Banku Gospodarstwa Krajowego na finansowanie lub dofinansowanie zadań bieżących 1.156.745 tys. zł.

W ramach wzmocnienia funduszu zapasowego Narodowego Funduszu Zdrowia, o którym mowa w art. 115 ust. 1 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych przekazano środki finansowe w wysokości 344.667 tys. zł, z przeznaczeniem na sfinansowanie kosztów świadczeń opieki zdrowotnej.

4.3.1.5. Rozliczenia z bankami

W 2024 r. rozliczenia z bankami wyniosły 13.712.261 tys. zł, co stanowiło blisko 100% planu po zmianach. Środki te zostały przeznaczone głównie na:

- zasilenie Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 – 12.000.000 tys. zł,
- zasilenie Funduszu Dopłat – 1.000.000 tys. zł,
- zasilenie Funduszu Pomocy – 500.000 tys. zł,
- refundacja premii gwarancyjnych oraz premii za systematyczne oszczędzanie – 125.001 tys. zł,
- zasilenie Funduszu Termomodernizacji i Remontów – 80.000 tys. zł,

- wykup odsetek od kredytów mieszkaniowych – 7.260 tys. zł.

4.3.2. Świadczenia na rzecz osób fizycznych

Wydatki przeznaczone na realizację świadczeń na rzecz osób fizycznych ujmowane są w dwóch grupach ekonomicznych, co prezentuje poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	2023	2024			5:4	5:3	5:2
	Wykonanie	Znowelizowana ustawa budżetowa	Plan po zmianach	Wykonanie			
	w tys. zł				%		
1	2	3	4	5	6	7	8
Świadczenia na rzecz osób fizycznych ogółem, z tego:	81.296.131	145.282.360	145.597.875	142.734.869	98,0	98,2	175,6
1. Świadczenia na rzecz osób fizycznych	81.294.035	145.280.247	145.594.562	142.732.166	98,0	98,2	175,6
2. Współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej	2.096	2.113	3.313	2.703	81,6	127,9	128,9

W przedmiotowej części omówienia do sprawozdania z wykonania budżetu państwa, przedstawione zostało syntetyczne omówienie wydatków ujętych w pkt 1 w powyższej tabeli.

Wydatki te wypłacane są bezpośrednio osobom fizycznym jako świadczenia w postaci np. świadczenia wychowawczego, emerytur i rent, zasiłków, stypendiów, odszkodowań, rekompensat, dodatków. Środki realizowane w ramach przedmiotowej grupy obejmują przede wszystkim:

- świadczenie wychowawcze 800+,
- świadczenia emerytalno-rentowe dla tzw. "służb mundurowych" oraz uposażenia sędziów i prokuratorów w stanie spoczynku,
- dodatkowe i kolejne roczne świadczenie pieniężne dla emerytów i rencistów (tzw. 13. i 14. emerytura),
- świadczenia finansowane z budżetu państwa zlecone do wypłaty przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych i Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Są to wydatki transferowe, mające charakter bezzwrotny i nieodpłatny. Podstawą wypłaty świadczeń na rzecz osób fizycznych są odrębne regulacje prawne (np. ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ustawa o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym, ustawa o rodzinnym kapitale opiekuńczym, ustawa o kombatanach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego).

W znowelizowanej ustawie budżetowej na rok 2024 na świadczenia na rzecz osób fizycznych zaplanowano środki w wysokości 145.280.247 tys. zł. W toku realizacji budżetu kwota ta uległa zwiększeniu per saldo o 314.315 tys. zł, tj. do poziomu 145.594.562 tys. zł. Ostatecznie realizacja wydatków wyniosła 142.732.166 tys. zł, tj. 98% planu po zmianach i o 75,6% więcej niż w 2023 r.

Udział wydatków na świadczenia na rzecz osób fizycznych w kwocie wydatków budżetu państwa ogółem, ukształtował się na poziomie 17,1% (wzrost o 4,8 pkt proc. w stosunku do 2023 r.)

Największą pozycję w grupie świadczenia na rzecz osób fizycznych stanowią wydatki na świadczenia społeczne (96,1%), które w 2024 r. wyniosły 137.108.796 tys. zł. Są to przede wszystkim:

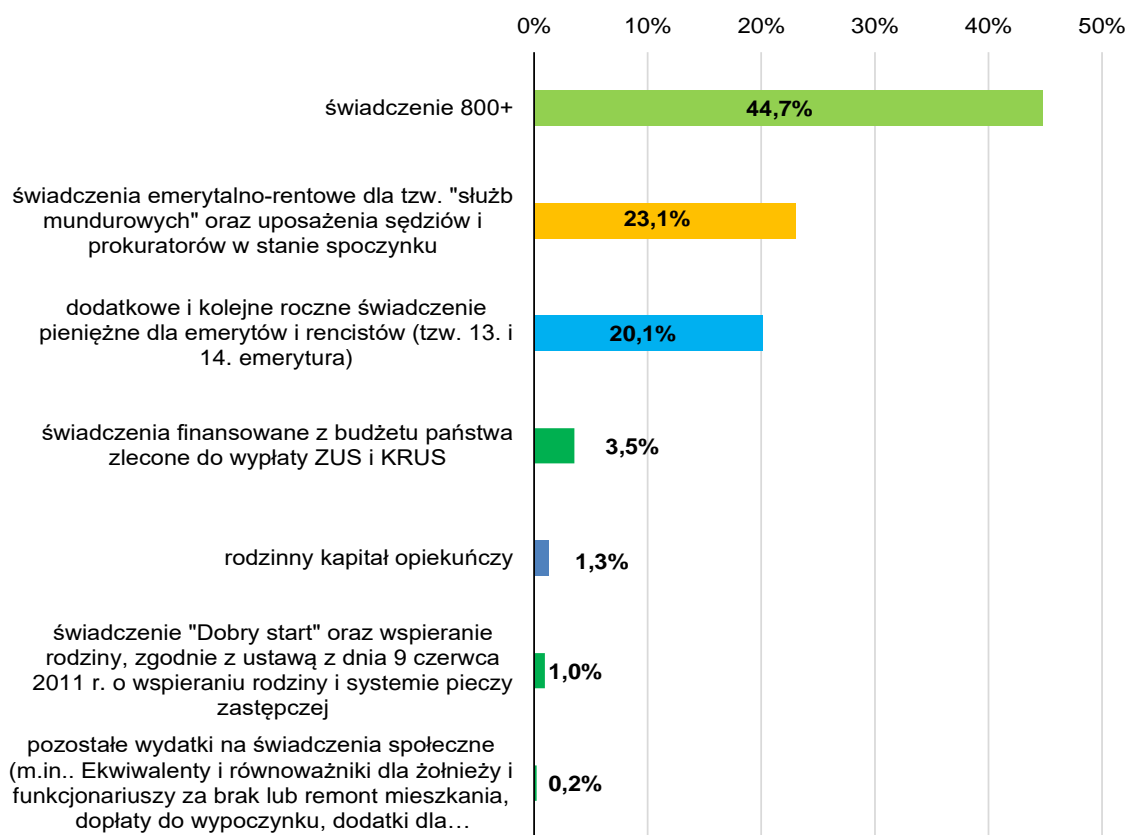
- świadczenie wychowawcze w ramach Programu „Rodzina 800+”, które było realizowane w formie comiesięcznego wsparcia w wysokości 800 zł na każde dziecko do ukończenia przez nie 18. roku życia. Na realizację programu przeznaczono 63.863.021 tys. zł, a jego wykonanie w stosunku do planu po zmianach wyniosło 99,8%. W 2024 roku, w porównaniu do wydatków zrealizowanych w 2023 r., odnotowano wzrost o 23.671.194 tys. zł (58,9%). Podwyższenie wysokości świadczenia – z dotychczasowych 500 zł do 800 zł – nastąpiło od 1 stycznia 2024 r. na mocy ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. 2023 poz. 1565),
- świadczenia emerytalno-rentowe dla tzw. „służb mundurowych” oraz uposażenia sędziów i prokuratorów w stanie spoczynku – zrealizowane w 2024 r. w kwocie 32.902.051 tys. zł, co stanowiło 98,4% w stosunku do planu po zmianach. W roku 2024 w odniesieniu do wydatków zrealizowanych w roku 2023 nastąpił wzrost o 4.565.275 tys. zł (16,1%), na skutek waloryzacji wysokości świadczeń służb mundurowych wskaźnikiem w wysokości 112,12%²⁷ oraz wzrostu liczby świadczeniobiorców,
- dodatkowe roczne świadczenie pieniężne dla emerytów i rencistów (tzw. 13. emerytura) oraz kolejne dodatkowe roczne świadczenie pieniężne (tzw. 14. emerytura) – których wykonanie w 2024 r. wyniosło 28.682.278 tys. zł, co stanowiło 99,7% planu po zmianach. Od roku 2024 finansowanie przedmiotowych świadczenia zostało przeniesione z Funduszu Solidarnościowego do budżetu państwa, realizowane głównie przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych oraz Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego;
- rodzinny kapitał opiekuńczy, tj. świadczenie wypłacane od 2022 r. dla rodziców dzieci w wieku pomiędzy 12 a 35 miesiącem życia na drugie i każde kolejne dziecko w wysokości 12 tys. zł, wypłacane w wysokości 500 zł przez okres 24 miesięcy lub w wysokości 1000 zł przez 12 miesięcy, zgodnie z ustawą z dnia 17 listopada 2021 r. o rodzinnym kapitale opiekuńczym – wykonanie w kwocie 1.806.124 tys. zł, co stanowiło 74,8% planu po zmianach (2.415.842 tys. zł). wynika z wprowadzenia od 1 października 2024 r. świadczenia aktywny rodzic które zastąpiło świadczenia wypłacane w ramach rodzinnego kapitału opiekuńczego;
- świadczenia finansowane z budżetu państwa zlecone do wypłaty Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych i Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego – 5.062.565 tys. zł, co

²⁷ Komunikat Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 12 lutego 2024 r. w sprawie wskaźnika waloryzacji emerytur i rent w 2024 r. (M.P. poz. 114)

stanowiło 79,8% planu po zmianach. Niepełna realizacja w stosunku do planu po zmianach wynika przede wszystkim z niższej niż planowano wypłaty nowych świadczeń wspierających rodziców w aktywności zawodowej oraz w wychowaniu dziecka - Program „Aktywny rodzic”, w ramach którego wypłacane są następujące świadczenia: „aktywni rodzice w pracy”, „aktywnie w żłobku”, „aktywnie w domu”. Łączna kwota wydatków na wypłatę nowych świadczeń od 1 października 2024 r. wyniosła ok. 666.400 tys. zł, natomiast w ustawie budżetowej zakładano pierwotnie wypłatę świadczeń w ramach przedmiotowego programu od 1 lipca 2024 r. na co zaplanowano w budżecie państwa kwotę ok. 1.500.000 tys. zł). W roku 2024 w odniesieniu do roku 2023 nastąpił wzrost przedmiotowych wydatków o 693.217 tys. zł (o 15,9%), jako konsekwencja wzrostu kwoty wypłat niektórych ze świadczeń, w tym przede wszystkim nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, ryczałtu energetycznego oraz świadczenia pieniężnego z tytułu pełnienia funkcji sołtysa,

- świadczenia w ramach rządowego programu „Dobry start” realizowanego w formie jednorazowego wsparcia w wysokości 300 zł dla każdego ucznia rozpoczynającego rok szkolny – wykonanie w kwocie 1.365.217 tys. zł, co stanowiło 99,4% planu po zmianach (1.372.847 tys. zł).

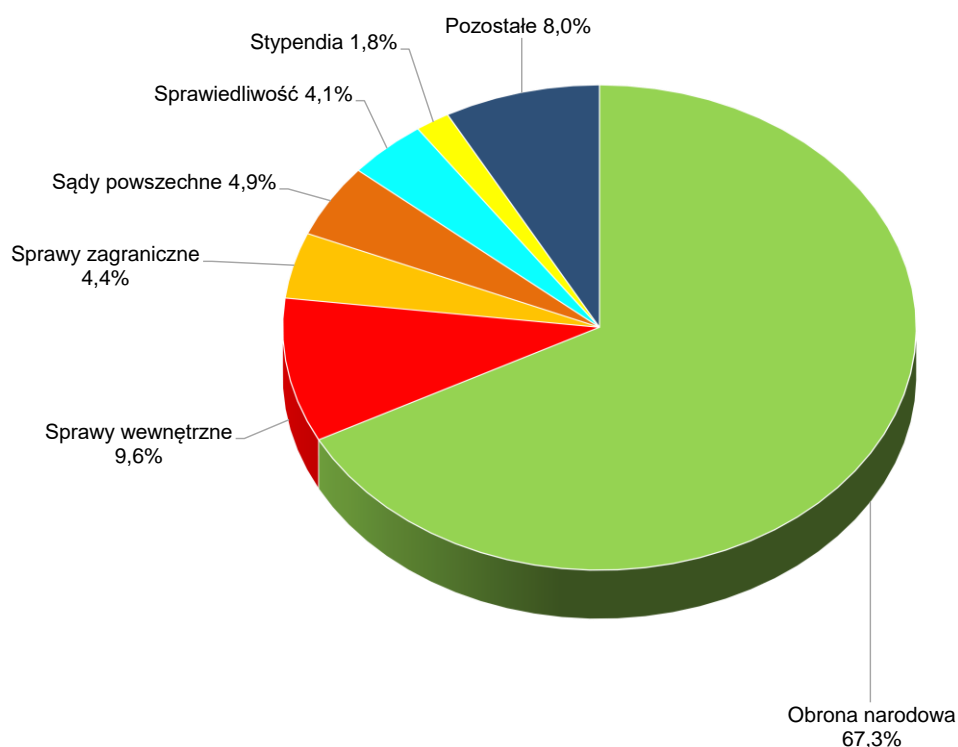
Udział procentowy poszczególnych wydatków na świadczenia społeczne w łącznej kwocie wydatków na świadczenia na rzecz osób fizycznych przedstawia poniższy wykres:

Pozostałe wydatki w omawianej grupie ekonomicznej wyniosły 5.623.370 tys. co stanowiło 99,1% planu po zmianach (5.672.082 tys. zł), tj. było niższe o 48.712 tys. zł i zostały wykorzystane głównie na świadczenia finansowe ze środków części:

- 29 – Obrona narodowa oraz 42 – Sprawy wewnętrzne, wykonanie wyniosło łącznie 4.326.069 tys. zł i zostało zrealizowane w niemal pełnej wysokości planu po zmianach (4.327.778 tys. zł), środki te zostały przeznaczone przede wszystkim dla żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy na: wypłaty równoważników za brak lub za remont lokalu mieszkalnego, pomoc mieszkaniową oraz gratyfikacje urlopowe i dopłaty do wypoczynku, a także na sfinansowanie uposażeń żołnierzy niebędących żołnierzami zawodowymi (w tym żołnierzy dobrowolnej zasadniczej służby wojskowej i terytorialnej służby wojskowej), a także na wypłatę świadczeń pieniężnych dla cudzoziemców: na pokrycie we własnym zakresie kosztów pobytu, ekwiwalentów pieniężnych za żywienie, na zakup środków higieny osobistej, stałej pomocy pieniężnej na drobne wydatki, jednorazowej pomocy pieniężnej na zakup odzieży;
- 15 – Sądy powszechne oraz 37 – Sprawiedliwość wykonanie wyniosło łącznie 503.390 tys. zł i zostało zrealizowane około 100% planu po zmianach (505.144 tys. zł). Środki przeznaczone m.in. na: wydatki związane z prowadzeniem postępowań sądowych, świadczenia wynikające z przepisów BHP, odszkodowania w sprawach ze stosunku pracy, odprawy pośmiertne, na finansowanie wypłacanych funkcjonariuszom Służby Więziennej równoważników za brak lub za remont lokalu mieszkalnego, pomoc finansową na uzyskanie lokalu mieszkaniowego, równoważniki za zwrot kosztów przejazdu, ryczałty za dojazd do miejsca pełnienia służby, świadczenia motywacyjne, zasiłki na zagospodarowanie, dopłaty do wypoczynku, dodatki wiejskie i pomoc mieszkaniową dla nauczycieli oraz wypłaty na zasądzone renty;
- 45 – Sprawy zagraniczne - plan po zmianach został ustalony w wysokości 266.860 tys. zł, natomiast wykonanie wyniosło 246.723 tys. zł. Środki przede wszystkim przysługiwały członkom służby zagranicznej oraz pracownikom zatrudnionych zgodnie z polskim prawem, wykonującym obowiązki służbowe w placówkach zagranicznych, w tym środki przeznaczone na wypłatę dodatków zagranicznych i walutowych oraz zasiłków adaptacyjnych, a także świadczeń z tytułu kosztów leczenia i nauki dzieci;
- stypendia wyniosły 99.045 tys. zł, co stanowiło 99,5% planu po zmianach (99.527 tys. zł), i zostały wypłacone głównie ze środków w ramach części:
 - 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka (50.875 tys. zł),
 - 24 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego (16.187 tys. zł),
 - 85 – Budżety Wojewodów (19.879 tys. zł).

Strukturę pozostałych wydatków w ramach grupy ekonomicznej świadczenia na rzecz osób fizycznych przedstawia poniższy wykres:

4.3.3. Wydatki bieżące jednostek budżetowych

Łączne kwoty wydatków bieżących jednostek budżetowych z wyszczególnieniem również wydatków na współfinansowanie projektów realizowanych z udziałem środków Unii Europejskiej (omówionych odrębnie w podrozdziale 4.3.7) prezentuje poniższa tabela.

Wyszczególnienie	2023	2024			5:4	5:3	5:2
	Wykonanie	Znowelizowana ustawa budżetowa	Plan po zmianach	Wykonanie			
	w tys. zł				%		
1	2	3	4	5	6	7	8
Wydatki bieżące jednostek budżetowych	123.592.072	164.431.267	154.707.828	145.638.866	94,1	88,6	117,8
1. Wydatki bieżące jednostek budżetowych	122.469.272	156.437.817	149.066.003	144.618.973	97,0	92,4	118,1
2. Współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej	1.122.800	7.993.450	5.641.825	1.019.893	18,1	12,8	90,8

W tej części Omówienia przedstawione zostało wykonanie grupy ekonomicznej wydatki bieżące jednostek budżetowych (co odpowiada wartościom prezentowanym w pkt 1. powyższej tabeli). Środki realizowane w ramach przedmiotowej grupy obejmują przede wszystkim wydatki budżetu państwa na wynagrodzenia pracowników jednostek budżetowych wraz z pochodnymi oraz na pokrycie bieżących kosztów funkcjonowania tych jednostek.

W nowelizacji ustawy budżetowej na rok 2024 na wydatki bieżące jednostek budżetowych zaplanowano środki w wysokości 156.437.817 tys. zł. W wyniku dokonanych przesunięć planowanych wydatków między grupami ekonomicznymi, a także wykorzystania środków z części 83 – Rezerwy celowe na inne niż planowano pierwotnie grupy ekonomiczne kwota wydatków bieżących w planie po zmianach uległa zmniejszeniu *per saldo* o 7.371.814 tys. zł. Wykonanie wydatków w tej grupie w 2024 r. wyniosło 144.618.973 tys. zł, co stanowi 97% planu po zmianach i było wyższe *per saldo* o 22.149.701 tys. zł, tj. o 18,1% od realizacji wydatków w 2023 r.

W ustawie budżetowej na rok 2024 r. jednym z priorytetów nowego rządu było zabezpieczenie podwyżek dla pracowników państwowej sfery budżetowej oraz nauczycieli. W tej grupie ujęty został wzrost wynagrodzeń o 20% dla pracowników państwowej sfery budżetowej, w tym funkcjonariuszy policji, żołnierzy, pracowników sądów i prokuratur.

Niższe wykonanie wydatków bieżących w stosunku do planu po zmianach o 4.447.030 tys. zł było przede wszystkim efektem:

- złożenia przez Bank Gospodarstwa Krajowego niższego niż pierwotnie planowano zapotrzebowania na realizację programów poręczeniowo-gwarancyjnych oraz programu Finansowe Wspieranie Eksportu (FWE),
- niższych niż planowano wydatków bieżących sądów powszechnych i powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury m. in. w zakresie:
 - finansowania bieżącej działalności (m.in. na zakup usług pozostałych oraz zakup materiałów i wyposażenia), kosztów postępowania sądowego i prokuratorskiego (m.in. koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu i radcę prawnego z urzędu, które są ponoszone przez Skarb Państwa), zakupu usług remontowych (m.in. w sądach powszechnych wydatkowane zostały w niższej wysokości z powodu niewyłonienia wykonawcy do zrealizowania zamówienia publicznego w jednej z apelacji), finansowania składek na ubezpieczenie społeczne m.in. w związku z oszczędnościami wynikającymi z przebywania przez pracowników na zasiłkach chorobowych i macierzyńskich oraz składki na ubezpieczenie społeczne w związku z odejściem z zawodu sędziego, udzielania pożyczek na zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych sędziów i prokuratorów,
 - finansowania kar i odszkodowań wypłacanych na rzecz osób fizycznych oraz szkoleń pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej,

- niższego niż planowano poziomu składek do organizacji międzynarodowych (dotyczy to m.in. Europejskiego Instrumentu na rzecz Pokoju w związku z brakiem zgody w 2024 roku na finansowanie pakietu wsparcia dla Ukrainy, ze względu na polityczną blokadę Węgier, II transzy składki do budżetu NATO oraz składki NATO Emerytury, składek na operacje pokojowe ONZ, do Międzynarodowego Mechanizmu Rezydualnego Trybunałów Karnych ONZ, JCG w związku z zawieszeniem przez Polskę Traktatu w sprawie konwencjonalnych sił zbrojnych w Europie (CFE));
- podpisania Aneksu nr 1 do umowy z Polskim Radiem dla Zagranicy na niższą kwotę (zgodnie z przedstawionym kosztorysem do dodatkowej oferty programowej), wypowiedzenia porozumienia zawartego w dniu 15 grudnia 2022 r. pomiędzy MSZ a TVP S.A. na tworzenie programów dla odbiorców za granicą, a także powstaniem oszczędności na poszczególnych etapach produkcji audycji zaplanowanych w Protokole Uzgodnień TVP Polonia na 2024 rok,
- mniejszego niż zakładano wystąpienia ognisk afrykańskiego pomoru świń oraz ognisk wysoce zjadliwej grypy ptaków a przez to mniejsze były nakłady na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz wykonywanie badań monitoringowych pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt i produktach pochodzenia zwierzęcego, jak również na potrzeby Wojewódzkich oraz Powiatowych Inspektoratów Weterynarii,
- niepełnego wykorzystania środków zaplanowanych na działalność wojewódzkich zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności, w tym głównie na zadania wynikające z realizacji ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym oraz środków planowanych na działalność wojewódzkich i powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych,
- niższego wykorzystania przez wojewodów środków przeznaczonych na sporządzenie operatów szacunkowych niezbędnych do wydania decyzji ustalających wysokość odszkodowań za przejmowane nieruchomości,
- z rezygnacji przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Katowicach z wykonania zadania w zakresie wykonania zastępczego obowiązku usunięcia odpadów niebezpiecznych,
- wejścia w życie z dniem 1 października 2024 r. ustawy z dnia 15 maja 2024 r. o wspieraniu rodziców w aktywności zawodowej oraz w wychowaniu dziecka - „Aktywny rodzic” i rozpoczęciem realizacji świadczeń „Aktywni rodzice w pracy”, „Aktywnie w żłobku”, „Aktywnie w domu”. Świadczenie „Aktywnie w żłobku” zastąpiło dofinansowanie obniżenia opłaty za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna w wysokości do 400 zł. Świadczenie to przysługuje rodzicom dzieci uczęszczających do ww. instytucji opieki, w wysokości do 1500 zł miesięcznie na dziecko lub do 1900 zł miesięcznie na dziecko niepełnosprawne jednak nie więcej niż wysokość opłaty, jaką rodzic ponosi za pobyt dziecka w instytucji opieki.

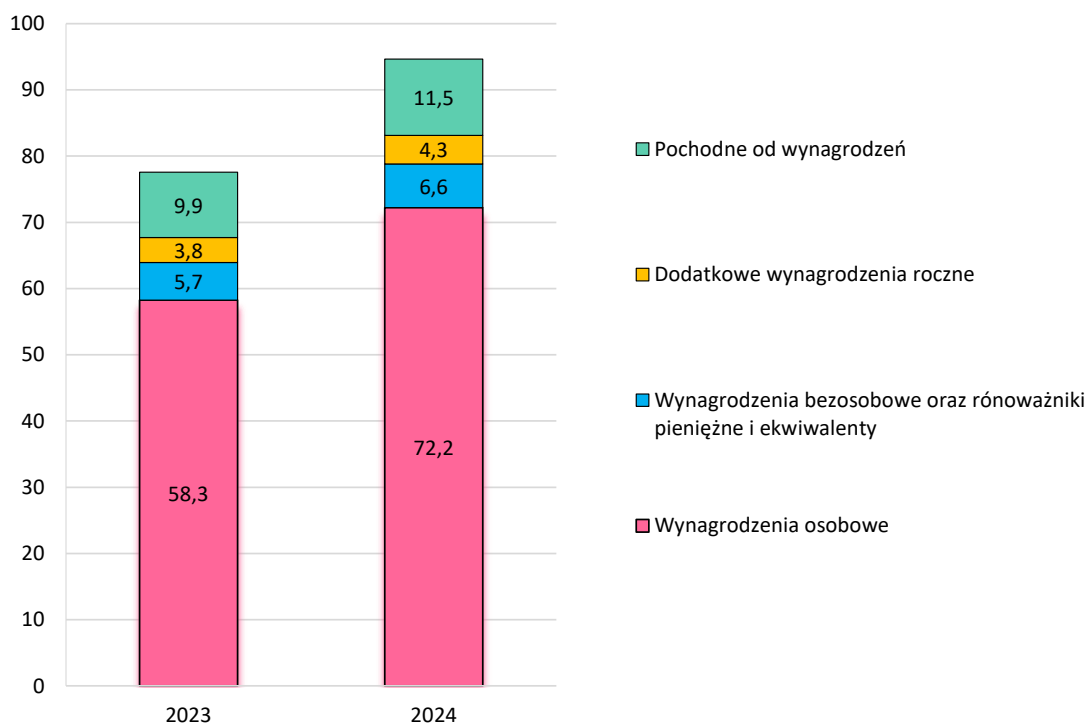
Największą pozycję (65,4%) w grupie wydatków bieżących jednostek budżetowych stanowią wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń, które w 2024 r. zostały zrealizowane na poziomie 94.625.340 tys. zł, z tego:

- wynagrodzenia osobowe – 72.213.316 tys. zł
- wynagrodzenia bezosobowe oraz równoważniki pieniężne i ekwiwalenty – 6.580.105 tys. zł,
- dodatkowe wynagrodzenie roczne – 4.331.382 tys. zł,
- pochodne od wynagrodzeń – 11.500.337 tys. zł.

W porównaniu do 2023 r. nastąpił wzrost agregatu wydatków na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń o 17.076.716 tys. zł, tj. o 22%, a jego udział w wydatkach ogółem budżetu państwa wyniósł 11,3% w 2024 r. wobec 11,8% w 2023 r.

Realizacja wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej w 2024 r. została przedstawiona odrębnie w podrozdziale 4.5 sprawozdania, gdzie zostały omówione wydatki poniesione na sfinansowanie wynagrodzeń osobowych w państwowej sferze budżetowej realizowanych na mocy przepisów ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw.

Poniższy wykres przedstawia porównanie wydatków na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń w mld zł w latach 2023-2024.

Następną istotną pozycję w tej grupie (25,9%) stanowią wydatki na zakup towarów i usług, których realizacja wyniosła 37.527.379 tys. zł. Przedmiotowa grupa dotyczy wydatków na:

- zakup usług pozostałych (m.in. usług drukarskich, introligatorskich, powielania, usług w zakresie przetwarzania danych, usług transportowych, pocztowych sprzątnięcia pomieszczeń biurowych, ochrony mienia, serwisu urządzeń technicznych, opłat i prowizji bankowych) – 13.427.111 tys. zł,
- materiały i wyposażenie biurowe – 9.372.428 tys. zł,
- usługi remontowe – 6.671.501 tys. zł,
- energię – 3.635.669 tys. zł,
- sprzęt i uzbrojenie – 1.314.405 tys. zł,
- środki żywności – 1.013.257 tys. zł,
- opłaty za administrowanie oraz czynsze za budynki i lokale – 827.460 tys. zł,
- usługi zdrowotne – 429.818 tys. zł,
- leki, wyroby medyczne i produkty biobójcze – 267.742 tys. zł,
- świadczenia zdrowotne dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego – 142.496 tys. zł,
- usługi telekomunikacyjne – 129.970 tys. zł,
- usługi obejmujące wykonanie ekspertyz, analiz i opinii – 109.283 tys. zł,

- środki dydaktyczne i książki – 96.596 tys. zł,
- usługi remontowo-konserwatorskie – 66.639 tys. zł,
- usługi tłumaczenia – 23.004 tys. zł.

Udział % poszczególnych wydatków w grupie zakupów towarów i usług

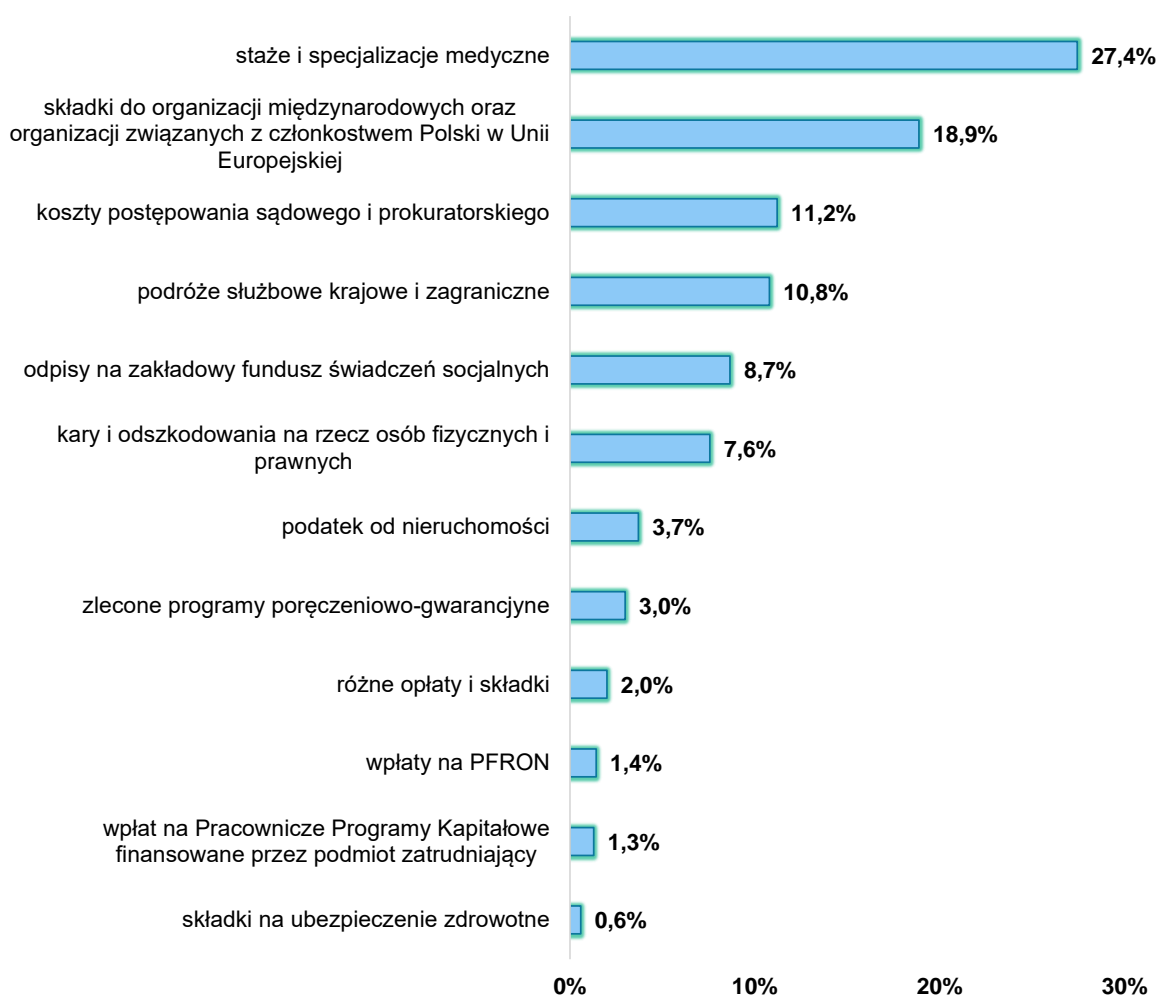

Pozostałe wydatki (8,6%) zostały zrealizowane w kwocie 12.466.255 tys. zł i były wykorzystane przede wszystkim na sfinansowanie:

- staży i specjalizacji medycznych – 3.420.420 tys. zł,
- składek do organizacji międzynarodowych oraz organizacji związanych z członkostwem Polski w Unii Europejskiej – 2.353.085 tys. zł,
- kosztów postępowania sądowego i prokuratorskiego – 1.397.098 tys. zł,
- podróży służbowych krajowych i zagranicznych – 1.344.756 tys. zł,
- odpisów na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych – 1.078.432 tys. zł,
- kar i odszkodowań wypłacanych na rzecz osób fizycznych i prawnych – 943.417 tys. zł,
- podatku od nieruchomości – 460.602 tys. zł,
- programów poręczeniowo-gwarancyjnych – 371.160 tys. zł,

- różnych opłat i składek (m.in. za ubezpieczenia samochodów, kaucje i wkłady mieszkaniowe) – 248.908 tys. zł,
- wpłat na PFRON – 176.000 tys. zł,
- wpłaty na Pracownicze Plany Kapitałowe finansowane przez podmiot zatrudniający – 160.403 tys. zł,
- składek na ubezpieczenie zdrowotne – 72.487 tys. zł.

Udział % poszczególnych wydatków w grupie pozostałych wydatków bieżących jednostek budżetowych

4.3.4. Wydatki majątkowe

Zaplanowane w ustawie budżetowej na rok 2024 wydatki majątkowe, w kwocie 75.170.381 tys. zł, ujęte zostały w załączniku pn. „Wydatki budżetu państwa na rok 2024 – Zestawienie zbiorcze według działów” w dwóch grupach ekonomicznych tj. „Wydatki majątkowe” (kolumna 7) oraz „Współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej” (kolumna 10), po nowelizacji ustawy budżetowej kwota ta wynosiła 74.994.252 tys. zł.

W trakcie roku budżetowego łączna kwota wydatków majątkowych została zwiększona do kwoty 78.121.289 tys. zł i zrealizowana w wysokości 74.162.752 tys. zł tj. w 94,93% w stosunku do planu po zmianach.

Poniższe omówienie dotyczy grupy „Wydatki majątkowe”, o których mowa w kolumnie 7 ww. załącznika do ustawy budżetowej na rok 2024.

Wydatki w niej ujęte zostały zaplanowane w kwocie 73.204.059 tys. zł, po nowelizacji – 73.010.271 tys. zł. W związku z ich zwiększeniem w trakcie roku budżetowego, plan po zmianach ukształtował się na poziomie 75.613.915 tys. zł. Zrealizowano je w kwocie 71.896.303 tys. zł, tj. na poziomie 95,08% planu po zmianach, według szczegółowości przedstawionej w tabeli.*)

Wyszczególnienie	2024				5:4
	Ustawa budżetowa	Nowelizacja UB	Plan po zmianach	Wykonanie	
	w tys. zł				%
1	2	3	4	5	6
Ogółem	73.204.059	73.010.271	75.613.915	71.896.303	95,08%
Wydatki na zadania inwestycyjne jednostek budżetowych	44.245.760	44.245.485	41.836.766	40.880.066	97,71%
Rezerwy na inwestycje i zakupy inwestycyjne	3.859.197	3.665.409	1.146.079	0	0,00%
Dotacje celowe z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań inwestycyjnych innych jednostek sektora finansów publicznych	6.401.457	6.303.648	6.582.830	6.120.688	92,98%
Dotacje celowe z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań inwestycyjnych jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych	2.691.951	2.804.951	3.227.459	3.014.615	93,41%
Wydatki na zadania inwestycyjne pozostałych jednostek	591.120	591.120	150.075	149.337	99,51%
Wydatki na współfinansowanie programów inwestycyjnych NATO i UE	7.000	7.000	18.673	18.672	99,99%
Dotacje/wydatki dotyczące zadań inwestycyjnych obiektów zabytkowych	426.334	411.418	382.734	346.371	90,50%
- dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych	381.514	366.323	347.885	320.309	92,07%
- dla jednostek budżetowych	44.820	45.095	34.779	25.993	74,74%
- dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych	0	0	70	70	100,00%

Wyszczególnienie	2024				5:4
	Ustawa budżetowa	Nowelizacja UB	Plan po zmianach	Wykonanie	
	w tys. zł				%
1	2	3	4	5	6
Dotacje i środki dla jednostek samorządu terytorialnego	1.601.862	1.601.862	2.557.755	1.709.244	66,83%
- dotacje dla gmin	1.012.879	1.012.879	1.550.036	877.176	56,59%
- dotacje dla powiatów	529.714	529.714	640.696	471.580	73,60%
- dotacje dla samorządów województw	59.269	59.269	97.455	90.919	93,29%
- środki na inwestycje na drogach publicznych powiatowych i wojewódzkich oraz na drogach powiatowych, wojewódzkich i krajowych w granicach miast na prawach powiatu	0	0	269.569	269.569	100,00%
Dotacje celowe przekazane z budżetu państwa dla państwowej instytucji kultury na dofinansowanie zadań inwestycyjnych objętych mecenatem państwa	74.500	74.500	73.225	51.769	70,70%
Wydatki na zakup i objęcie akcji i udziałów	0	0	2	0,5	25,00%
Wpłaty jednostek na państwowy fundusz celowy na finansowanie lub dofinansowanie zadań inwestycyjnych	500.000	500.000	2.000.000	2.000.000	100,00%
Środki przekazane do funduszu prowadzonego w Banku Gospodarstwa Krajowego na finansowanie lub dofinansowanie inwestycji i zakupów inwestycyjnych	12.804.878	12.804.878	17.638.171	17.605.396	99,81%
Zwroty dotacji oraz płatności wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 ustawy, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości, dotyczące wydatków majątkowych	0	0	145	145	100,00%

⁷⁾ Sumowanie poszczególnych składników zaokrąglonych kwot może wykazywać niewielkie różnice wynikające z tych zaokrągleń

Największy udział (99,83%) w ogólnej kwocie wykonania wydatków majątkowych dotyczył 15 obszarów, w ramach których realizowane były przede wszystkim następujące zadania:

1) Obrona narodowa – 52.226.469 tys. zł, z czego głównie na:

- zakup uzbrojenia i sprzętu wojskowego, w ramach Planu modernizacji technicznej Sił Zbrojnych, w celu podwyższenia nowoczesności uzbrojenia i sprzętu wojskowego,
- inwestycje budowlane na potrzeby wojska, m.in. na obiekty sztabowe, koszarowe i szkoleniowe oraz infrastrukturę techniczną dla potrzeb sprzętu wojskowego, a także bazy, składnice i stacje materiałów pędnych i smarów,
- wpłatę na Fundusz Wsparcia Sił Zbrojnych, zgodnie z postanowieniami art. 41 ust. 4 pkt 11 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny,
- wpłatę na Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, zgodnie z postanowieniami art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 października 2018 r. o Rządowym Funduszu Rozwoju Dróg,

- dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji budowlanych dotyczących Programu Inwestycji NATO w Dziedzinie Bezpieczeństwa (NSIP),
- 2) Transport i łączność – 4.496.008 tys. zł, głównie na: realizację programów wieloletnich: „Programu Wzmocnienia Krajowej Sieci Drogowej do 2030 roku”, „Krajowego Programu Kolejowego do 2030 roku (z perspektywą do roku 2032)”, „Programu wspierania inwestycji infrastrukturalnych w związku z realizacją kluczowych inwestycji w zakresie strategicznej infrastruktury energetycznej, w tym elektrowni jądrowej, w województwie pomorskim” oraz na uzupełnienie środków dla Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg z przeznaczeniem na realizację inwestycji na drogach zarządzanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Znaczne środki w tym obszarze przeznaczone zostały również na inwestycje Urzędów morskich, głównie na realizację programu wieloletniego pn. „Budowa drogi wodnej łączącej zalew Wiślany z Zatoką Gdańską” oraz programu „Budowa falochronu osłonowego w Porcie Gdańsk”, na dofinansowanie inwestycji na drogach samorządowych, na inwestycje na przejściach granicznych oraz na dofinansowanie zadań z zakresu przeciwdziałania i usuwania skutków klęsk żywiołowych,
- 3) Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa – 2.798.859 tys. zł, głównie na:
- zadania inwestycyjne realizowane w ramach „Programu modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Ochrony Państwa w latach 2022-2025”,
 - modernizację zabezpieczenia granicy państwowej na odcinku lądowym granicy z Republiką Białorusi,
 - pozostałe zadania inwestycyjne poszczególnych formacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Ochrony Państwa,
 - inwestycje budowlane i zakupy inwestycyjne na potrzeby Centralnego Biura Zwalczania Cyberprzestępczości, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu,
 - finansowanie lub dofinansowanie zakupu samochodów, głównie ratowniczo-gaśniczych w ramach zadań „Zapewnienie gotowości bojowej jednostki ochrony przeciwpożarowej włączonej do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego”, „Przygotowanie jednostek ochotniczych straży pożarnych do działań ratowniczo-gaśniczych” i „Dofinansowanie OSP na zadania związane z ochroną ludności i ratownictwa”,
- 4) Ochrona zdrowia – 2.392.241 tys. zł, głównie na:
- 9 inwestycyjnych programów wieloletnich w obiektach związanych z ochroną zdrowia: „Centralny Zintegrowany Szpital Kliniczny – centrum medycyny interwencyjnej (etap I CZSK)”, „Rozbudowa wraz z modernizacją Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie i Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego Nr 1 w Szczecinie w zakresie kliniczno-dydaktycznym i medycznych wdrożeń innowacyjnych”, „Drugi etap budowy Centrum Kliniczno-Dydaktycznego Uniwersytetu Medycznego w Łodzi wraz

z Akademickim Ośrodkiem Onkologicznym”, „Program wsparcia oddziałów psychiatrycznych dla dzieci i młodzieży na lata 2022-2024”, „Budowa Nowego Szpitala Onkologicznego we Wrocławiu”, „Wieloletni Plan Inwestycyjny – budowa, przebudowa, modernizacja infrastruktury Narodowego Instytutu Kardiologii Stefana Kardynała Wyszyńskiego – Państwowego Instytutu Badawczego w celu zwiększenia dostępności i jakości wysokospecjalistycznych świadczeń zdrowotnych dla pacjentów z chorobami układu sercowo-naczyniowego”, „Wieloletni program medyczny – rozbudowa i modernizacja Szpitala Uniwersyteckiego Nr 2 im. dr. Jana Biziela w Bydgoszczy”, „Podniesienie jakości i dostępności świadczeń medycznych w Uniwersyteckim Centrum Klinicznym Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego – Szpital Kliniczny Dzieciątka Jezus”, „Wieloletni program inwestycji w zakresie rewitalizacji i rozbudowy Narodowego Instytutu Onkologii im. Marii Skłodowskiej-Curie – Państwowego Instytutu Badawczego – etap I”,

- inwestycje budowlane oraz zakupy inwestycyjne, głównie na potrzeby: Samodzielnych Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej oraz instytutów badawczych podległych Ministerstwu Obrony Narodowej i Ministerstwu Spraw Wewnętrznych i Administracji, a także zakup sprzętu komputerowego na potrzeby Centrum e-Zdrowia,
- realizację programów polityki zdrowotnej, w tym w ramach programów wieloletnich: „Narodowa Strategia Onkologiczna”, „Narodowy Program Chorób Układu Krążenia na lata 2022-2032” oraz „Narodowy Program Transplantacyjny”,

5) Szkolnictwo wyższe i nauka – 1.692.593 tys. zł, z tego głównie na:

- działalność dydaktyczną i badawczą, w tym zadania inwestycyjne związane z kształceniem i działalnością naukową na potrzeby szkół wyższych nadzorowanych przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, zadania inwestycyjne uczelni medycznych, w tym na realizację programu wieloletniego pn. „Rozbudowa wraz z modernizacją Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie i Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego Nr 1 w Szczecinie w zakresie kliniczno-dydaktycznym i medycznych wdrożeń innowacyjnych”, zadania inwestycyjne uczelni morskich, w tym na program wieloletni pn. „Budowa Polskiego Ośrodka Szkolenia Ratownictwa Morskiego w Szczecinie” oraz inwestycje Akademii Wymiaru Sprawiedliwości w Warszawie,
- działalność dydaktyczną w zakresie związanym z obroną narodową - na zadania inwestycyjne na rzecz uczelni wojskowych,
- zadania inwestycyjne uczelni artystycznych nadzorowanych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, w tym na program wieloletni pn. „Budowa kampusu Akademii Muzycznej imienia Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy”,

6) Administracja publiczna i urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa – 1.532.687 tys. zł. W ramach tych środków zrealizowane zostały głównie:

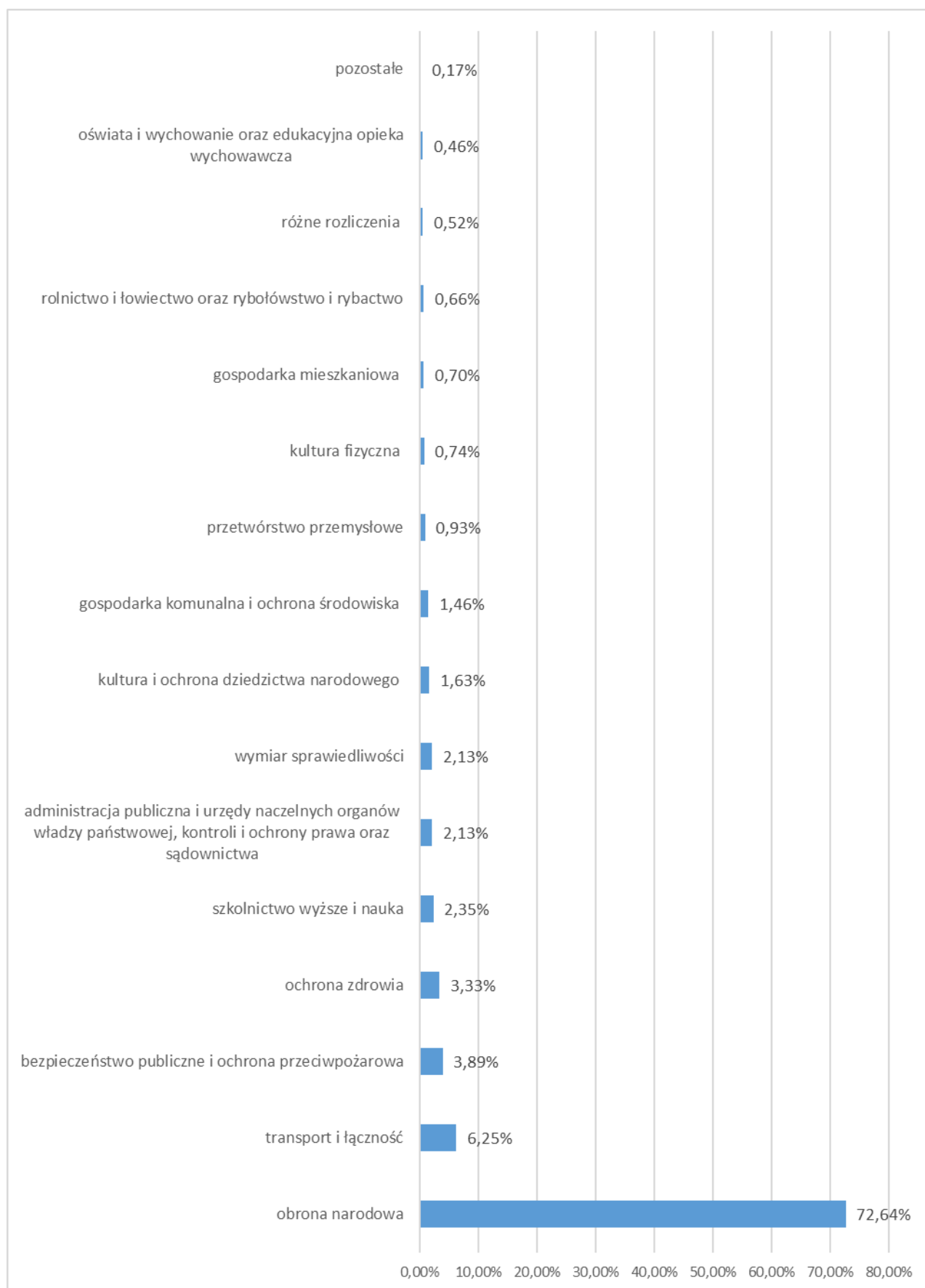
- zakupy inwestycyjne i inwestycje urzędów naczelnych i centralnych organów administracji rządowej oraz urzędów naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa,
 - inwestycje i zakupy inwestycyjne na potrzeby izb administracji skarbowej wraz z podległymi urzędami skarbowymi i urzędami celno-skarbowymi,
 - zadania inwestycyjne w placówkach zagranicznych, w tym budowa nowej siedziby Ambasady RP w Republice Federalnej Niemiec oraz budowa siedziby Ambasady RP w Republice Białorusi z siedzibą w Mińsku przy ulicy Starowileński Trakt,
 - zakupy inwestycyjne na potrzeby działalności Centrum Informatyki Resortu Finansów,
- 7) Wymiar sprawiedliwości – 1.530.602 tys. zł, głównie na potrzeby:
- jednostek sądownictwa powszechnego, z przeznaczeniem m.in. na budowę, rozbudowę i przebudowę obiektów budowlanych Sądów Apelacyjnych i Okręgowych oraz zakupy inwestycyjne, głównie informatyczne, w tym: wdrożenia, rozwój i modyfikacje systemów informatycznych oraz projektów centralnych realizowanych przez apelacje, zakupy licencji i sprzętu informatycznego w celu modyfikacji oraz odnowienia bazy sprzętowej sądów m.in. pod kątem cyberbezpieczeństwa,
 - więziennictwa, w tym na realizację inwestycji w ramach Programu modernizacji Służby Więziennej w latach 2022-2025,
 - jednostek powszechnych prokuratury – głównie na inwestycje budowlane w obiektach Prokuratur Rejonowych, Regionalnych i Okręgowych oraz zakupy inwestycyjne (głównie nieruchomości, sprzętu informatycznego oraz wartości niematerialnych),
- 8) Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego – 1.168.652 tys. zł, z czego głównie na zadania inwestycyjne realizowane na potrzeby muzeów, ośrodków ochrony i dokumentacji zabytków, pozostałych instytucji kultury, bibliotek, centrów kultury i sztuki, archiwów i innych, w tym przede wszystkim na realizację programów wieloletnich:
- „Budowa Muzeum Historii Polski w Warszawie”,
 - „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021-2025”,
- a także na przedsięwzięcia inwestycyjne realizowane przez Narodowy Instytut Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów, Bibliotekę Narodową, Instytut Solidarności i Męstwa, Wielkopolskie Muzeum Niepodległości oraz Muzeum Getta Warszawskiego,
- 9) Gospodarka komunalna i ochrona środowiska – 1.052.970 tys. zł, głównie na usuwanie skutków klęsk żywiołowych poprzez realizację zadań inwestycyjnych w ramach „Projektu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry i Wisły”, realizację inwestycji i zakupów inwestycyjnych w ramach realizacji zadań Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie oraz inwestycję pn. Ochrona przeciwpowodziowa i osiągnięcie korzystnego bilansu wodnego w rejonie Odry Środkowej – cofka stopnia wodnego Malczyce,

- 10) Przetwórstwo przemysłowe – 667.038 tys. zł, środki te przeznaczono głównie na sfinansowanie pomocy publicznej udzielonej w formie dotacji przedsiębiorcom realizującym projekty inwestycyjne o znaczeniu strategicznym dla przejścia na gospodarkę o zerowej emisji netto jak również na realizację programu wieloletniego pod nazwą „Program wspierania inwestycji o istotnym znaczeniu dla gospodarki polskiej na lata 2011-2030”,
- 11) Kultura fizyczna – 529.527 tys. zł, głównie na realizację programu wieloletniego „Program Olimpia – Program budowy przyszkolnych hal sportowych na 100-lecie pierwszych występów reprezentacji Polski na Igrzyskach Olimpijskich”, a także Programu wsparcia inwestycji sportowych,
- 12) Gospodarka mieszkaniowa – 505.350 tys. zł, głównie na realizację zadań o charakterze incydentalnym w związku z powodzią, która wystąpiła we wrześniu 2024 r. na terenach południowej i zachodniej Polski. W ramach wydatkowania środków do:
- Funduszu Dopłat środki zostały przekazane na realizację zadań powodziowych w ramach programu BSK (Programu budownictwa socjalnego i komunalnego),
 - Funduszu Termomodernizacji i Remontów środki zostały przekazane na realizację zadań powodziowych w ramach programu TERMO,
- 13) Rolnictwo i łowiectwo oraz rybołówstwo i rybactwo – 476.308 tys. zł, głównie na:
- dofinansowanie zakupów inwestycyjnych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (w tym budowę i rozbudowę systemów IT),
 - realizację zadań inwestycyjnych wojewódzkich i powiatowych inspektoratów weterynarii oraz ośrodków doradztwa rolniczego,
 - zakupy inwestycyjne na potrzeby instytutów badawczych nadzorowanych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
- 14) Różne rozliczenia – 370.832 tys. zł, na uzupełnienie subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego na inwestycje na drogach publicznych powiatowych i wojewódzkich oraz na drogach powiatowych, wojewódzkich i krajowych w granicach miast na prawach powiatu, a także na zwrot części wydatków wykonanych w ramach funduszu sołeckiego w 2023 roku,
- 15) Oświata i wychowanie oraz edukacyjna opieka wychowawcza – 331.947 tys. zł, głównie na inwestycje budowlane i zakupy inwestycyjne na potrzeby techników, szkół artystycznych, szkół podstawowych, przedszkoli oraz internatów i burs szkolnych.

Środki w tym obszarze zostały również przeznaczone na inwestycje zrealizowane przez Ministerstwo Edukacji Narodowej w zakresie oświaty i wychowania niezbędne dla rozwoju i wyposażenia przedszkoli, szkół lub placówek w ramach dwóch programów, tj.: „Inwestycje w oświacie – wsparcie trwających inwestycji realizowanych przez jednostki

samorządu terytorialnego prowadzące jednostki systemu oświaty” oraz „Inwestycje w oświacie”.

Udział poszczególnych obszarów w ogólnej kwocie wydatków majątkowych przedstawia poniższy wykres:

4.3.5. Wydatki na obsługę długu Skarbu Państwa

Wyszczególnienie	2023	2024			5:4	5:3	5:2
	Wykonanie	Znowelizowana ustawa budżetowa	Plan po zmianach	Wykonanie			
	tys. zł				%		
1	2	3	4	5	6	7	8
Obsługa długu Skarbu Państwa, z tego:	61.710.339	66.500.000	66.500.000	65.791.191	98,9	98,9	106,6
1. Obsługa zadłużenia, należności i innych operacji finansowych Skarbu Państwa na rynku krajowym	54.860.959	57.005.669	57.765.669	57.650.373	99,8	101,1	105,1
2. Obsługa zadłużenia, należności i innych operacji finansowych Skarbu Państwa na rynkach zagranicznych	6.849.380	9.494.331	8.734.331	8.140.818	93,2	85,7	118,9

W ustawie budżetowej na 2024 r. na wydatki z tytułu obsługi długu Skarbu Państwa zaplanowano kwotę 66.500.000 tys. zł, z tego na obsługę zadłużenia, należności i innych operacji finansowych Skarbu Państwa na rynku krajowym 57.005.669 tys. zł, na obsługę zadłużenia, należności i innych operacji finansowych Skarbu Państwa na rynkach zagranicznych 9.494.331 tys. zł.

Nowelizacja ustawy budżetowej nie zmieniła limitu wydatków w części 79 – Obsługa długu Skarbu Państwa. Jednakże w ramach części budżetowej dokonano przesunięć wydatków pomiędzy rozdziałami (tj. obsługą zadłużenia pomiędzy rynkiem krajowym, a zagranicznymi) oraz poszczególnymi rodzajami instrumentów. W wyniku tych zmian limit wydatków na obsługę zadłużenia, należności i innych operacji finansowych Skarbu Państwa na rynku krajowym został podwyższony do wysokości 57.765.669 tys. zł, a na rynkach zagranicznych obniżony do wysokości 8.734.331 tys. zł.

Ostateczna realizacja wydatków z tytułu obsługi długu Skarbu Państwa w 2024 r. wyniosła 65.791.191 tys. zł, tj. 98,9% planu po zmianach, z tego na obsługę zadłużenia, należności i innych operacji finansowych Skarbu Państwa:

- na rynku krajowym 57.650.373 tys. zł,
- na rynkach zagranicznych 8.140.818 tys. zł.

Zrealizowane w 2024 r. wydatki na obsługę długu Skarbu Państwa były wyższe od wydatków poniesionych w 2023 r. o 4.080.852 tys. zł, tj. o 6,6%. Było to głównie wypadkową przyrostu obsługiwanego zadłużenia przy wyższym jego oprocentowaniu, niższego stanu i oprocentowania środków z konsolidacji, efektów przeprowadzonych w 2023 i 2024 roku transakcji swap związanych z zarządzaniem rozkładem kosztów pomiędzy latami i umocnienia złotego wobec EUR i USD.

1. Wydatki z tytułu obsługi zadłużenia, należności i innych operacji finansowych Skarbu Państwa na rynku krajowym zostały zrealizowane w kwocie 57.650.373 tys. zł, tj. 99,8% planu po zmianach. Wydatki te obejmowały:

- 1) Wydatki z tytułu obsługi obligacji rynkowych, zaplanowano pierwotnie w łącznej kwocie 42.089.031 tys. zł. W wyniku zmian w planie limit ten został zwiększony do wysokości 42.342.031 tys. zł. Realizacja wydatków, po uwzględnieniu rozliczenia transakcji *swap*, wyniosła 42.335.997 tys. zł, co stanowiło blisko 100% planu po zmianach. Na kwotę tę złożyły się wydatki z tytułu obsługi obligacji rynkowych:
 - stałoprocentowych w wysokości 23.842.386 tys. zł,
 - zmiennoprocentowych w wysokości 18.326.485 tys. zł,
 - indeksowanych w wysokości 167.126 tys. zł.
- 2) Wydatki z tytułu obsługi obligacji oszczędnościowych, zaplanowano pierwotnie w kwocie 8.729.962 tys. zł. W wyniku zmian limit ten został zwiększony do wysokości 9.932.954 tys. zł. Wykonanie wyniosło 9.877.589 tys. zł, tj. 99,4% planu po nowelizacji i zmianach. Zrealizowana kwota wydatków dotyczyła obligacji oszczędnościowych:
 - trzymiesięcznych OTS w wysokości 8.935,5 tys. zł,
 - rocznych zmiennoprocentowych ROR w wysokości 814.658,9 tys. zł,
 - dwuletnich zmiennoprocentowych DOR w wysokości 320.504,2 tys. zł,
 - dwuletnich stałoprocentowych DOS w wysokości 12.846,7 tys. zł,
 - trzyletnich zmiennoprocentowych TOZ w wysokości 37.530,8 tys. zł,
 - trzyletnich stałoprocentowych TOS w wysokości 15.061,9 tys. zł,
 - czteroletnich indeksowanych COI w wysokości 7.791.799,7 tys. zł,
 - emerytalnych dziesięcioletnich EDO w wysokości 844.015,0 tys. zł,
 - rodzinnych sześcioletnich ROS i dwunastoletnich ROD w łącznej wys. 32.236,5 tys. zł.
- 3) Wydatki związane z obsługą środków przyjmowanych w depozyt lub zarządzanie przez Ministra Finansów od niektórych jednostek sektora finansów publicznych, a także depozytów sądowych i prokuratorskich, zaplanowane pierwotnie na kwotę 5.419.416 tys. zł. W wyniku zmian plan wydatków został zmniejszony do wysokości 5.047.416 tys. zł. Realizacja wydatków w tym tytule wyniosła 5.019.679 tys. zł, co stanowiło 99,5% planu po zmianach.
- 4) Wydatki z tytułu odsetek należnych kontrahentowi od zabezpieczeń gotówkowych związanych z transakcjami pochodnymi, zaplanowano w wysokości 3.000 tys. zł., zostało zrealizowane 27 tys. zł, tj. 0,9% planu po zmianach.
- 5) Wydatki z tytułu dyskonta od bonów skarbowych, zaplanowano na kwotę 502.992 tys. zł. W wyniku zmian plan wydatków został zmniejszony do 0. Wydatki z tego tytułu nie wystąpiły.
- 6) Koszty emisji skarbowych papierów wartościowych na rynku krajowym oraz inne opłaty i prowizje, zaplanowano na kwotę 261.268 tys. zł. W wyniku zmian limit zwiększono do wysokości 440.268 tys. zł. Na sfinansowanie tych wydatków wypłacono środki w łącznej wysokości 417.081 tys. zł, co stanowiło 94,7% planu po zmianach.

Na omawianą kwotę złożyły się wydatki na rzecz agentów emisji obligacji detalicznych w wysokości 398.239 tys. zł oraz na rzecz BGK dotyczące realizacji umów związanych z konsolidacją finansów publicznych w łącznej wysokości 14.661 tys. zł a także opłaty za usługi rozliczeniowo-depozytowe KDPW w wysokości 4.181 tys. zł.

2. Wydatki z tytułu obsługi zadłużenia, należności i innych operacji finansowych Skarbu Państwa na rynkach zagranicznych zrealizowano w kwocie 8.140.818 tys. zł, co stanowiło 93,2% planu po zmianach. Wydatki te obejmowały:

- 1) Wydatki z tytułu odsetek i dyskonta od obligacji wyemitowanych na międzynarodowych rynkach finansowych po uwzględnieniu przepływów związanych z instrumentami pochodnymi, zaplanowane w wysokości 6.707.068 tys. zł. Płatności z tego tytułu po uwzględnieniu przepływów związanych z zawartymi transakcjami na instrumentach pochodnych zrealizowano w kwocie 6.198.215 tys. zł, tj. 92,4% planu po zmianach.
- 2) Wydatki z tytułu odsetek i opłat od kredytów i pożyczek, zaplanowane zostały początkowo w wysokości 2.638.324 tys. zł. W wyniku zmian plan wydatków został zmniejszony do kwoty 1.831.324 tys. zł. Realizacja wydatków w tym tytule wyniosła 1.773.656 tys. zł, co stanowiło 96,8 % planu po zmianach. Na tę kwotę złożyły się wydatki na rzecz następujących podmiotów:
 - Europejskiego Banku Inwestycyjnego w wysokości 310.761 tys. zł,
 - Banku Światowego w wysokości 1.066.451 tys. zł,
 - Banku Rozwoju Rady Europy w wysokości 106.435 tys. zł,
 - Komisji Europejskiej - SURE w wysokości 290.009 tys. zł.
- 3) Wydatki z tytułu odsetek od zabezpieczeń gotówkowych zagranicznych CSA, zaplanowane zostały początkowo w wysokości 2.328 tys. zł. W wyniku zmian plan wydatków został zwiększony do kwoty 49.328 tys. zł. Realizacja wydatków w tym tytule wyniosła 49.220 tys. zł, co stanowiło 99,8% planu po zmianach.
- 4) Koszty emisji skarbowych papierów wartościowych na rynkach zagranicznych oraz inne opłaty i prowizje, zaplanowane pierwotnie na kwotę 146.611 tys. zł. Na sfinansowanie tych wydatków wypłacono środki w wysokości 119.726 tys. zł, co stanowiło 81,7% planu po zmianach. Wydatki te dotyczyły głównie opłat związanych z emisją obligacji na rynkach zagranicznych w wysokości 106.145 tys. zł, realizacji umów z BGK i NBP w wysokości 7.174 tys. zł, opłat dla agentów fiskalnych i kosztów ratingu w wysokości 4.539 tys. zł, oraz środków na pokrycie kosztów administracyjnych KPO 1.868 tys. zł.

4.3.6. Środki własne Unii Europejskiej

Wyszczególnienie	2023	2024			5:4	5:3	5:2
	Wykonanie	Znowelizowana ustawa budżetowa	Plan po zmianach	Wykonanie			
	w tys. zł					%	
1	2	3	4	5	6	7	8
Środki własne Unii Europejskiej	30.313.620	35.910.060	33.940.196	33.197.979	97,8	92,4	109,5

W znowelizowanej ustawie budżetowej na rok 2024 z dnia 8 listopada 2024 r. wydatki na zapłatę polskiej składki członkowskiej do budżetu UE (tzw. środki własne) wynosiły łącznie 35.910.060 tys. zł. Objęły środki zaplanowane w części 84 – Środki własne Unii Europejskiej w wysokości 33.910.060 tys. zł oraz w części 83 – Rezerwy celowe na cele rozliczeń z budżetem UE (pozycja 8) w wysokości 2.000.000 tys. zł.

W pierwotnej ustawie budżetowej na 2024 r. z dnia 18 stycznia 2024 r. wydatki w tej grupie ekonomicznej były zaplanowane w łącznej wysokości 36.460.060 tys. zł. Kwota ta została skalkulowana w oparciu o wynik negocjacji budżetowych Parlamentu Europejskiego i Rady UE. Uwzględnia ona również dodatkową wpłatę wynikającą z aktualizacji podstaw zasobów własnych VAT i DNB za lata poprzednie. Dodatkowo kalkulacja ta obejmowała także rozliczenie w 2024 r. skutków opóźnionego przyjęcia budżetu korygującego budżet UE na 2023 rok nr 4, który pomniejszył składkę Polski do UE. W rezerwie celowej zaplanowano środki w związku z oczekiwanym wzrostem wydatków na składkę do budżetu UE w 2024 r. wynikających głównie z procesu negocjacyjnego na forum UE dotyczącego rewizji Wieloletnich Ram Finansowych (WRF) 2021-2027 oraz z planowanych dodatkowych wydatków UE do poniesienia w 2024 r., przede wszystkim związanych z wojną w Ukrainie.

W wyniku nowelizacji ustawy budżetowej na 2024 r. zmniejszono limit wydatków części 84 o 550.000 tys. zł do poziomu 33.910.060 zł. Zmniejszenie wynikało z aktualizacji wysokości polskiej składki opartej o rzeczywistą wielkość wydatków z budżetu UE na 2024 r. pokrywanych ze składek państw członkowskich oraz o prognozę wysokości wpłat z tytułu opłat celnych do końca 2024 r.

Ostateczna wysokość składki członkowskiej wpłaconej przez Polskę do budżetu UE w 2024 r. wyniosła 33.197.979 tys. zł. Zrealizowane w 2024 r. w tej grupie ekonomicznej wydatki stanowiły 97,8% planu po zmianach.

Niższe wykonanie polskiej składki członkowskiej do UE w 2024 r. w porównaniu do zaplanowanego limitu wydatków wynikało przede wszystkim z niższych niż planowano wpłat z tytułu opłat celnych. Ponadto, w wyniku osiągniętego w lutym 2024 r. porozumienia w sprawie rewizji WRF dodatkowe potrzeby budżetu UE uległy ograniczeniu i w efekcie nie było potrzeby uruchamiania środków zabezpieczonych w rezerwie celowej (pozycja 8).

Wydatki na składkę do UE w 2024 r. wyniosły w szczególności:

- wpłata obliczona, zgodnie z metodologią UE, na podstawie DNB - 18.734.739 tys. zł,
- wpłata obliczona, zgodnie z metodologią UE, na podstawie VAT - 5.655.354 tys. zł,

- wpłata z tytułu udziału w opłatach celnych - 4.992.311 tys. zł,
- wpłata z tytułu różnych rozliczeń finansowych (odsetki) – 1.947 tys. zł,
- wpłata z tytułu mechanizmu korekcyjnego obniżającego wkłady DNB – 1.768.581 tys. zł,
- wpłata obliczona na podstawie masy odpadów opakowaniowych z tworzyw sztucznych niepoddanych recyklingowi – 2.045.046 tys. zł.

4.3.7. Wydatki na współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej

W ustawie budżetowej na rok 2024, na współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej zaplanowano kwotę w wysokości 14.688.502 tys. zł, z tego na:

- 1) wydatki ujęte w budżetach dysponentów przeznaczone na współfinansowanie projektów realizowanych z udziałem środków europejskich, finansowanie projektów pomocy technicznej oraz projektów z udziałem innych środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej nieujętych w budżecie środków europejskich – 7.849.039 tys. zł,
- 2) rezerwę celową pn.: „Rezerwa na realizację projektów współfinansowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu UE oraz ze środków pomocy bezzwrotnej, rozliczenia programów i projektów finansowanych z udziałem tych środków, a także rozliczenia z budżetem ogólnym Unii Europejskiej” – 6.839.463 tys. zł.

W 2024 r. plan dysponentów wyniósł 10.312.465 tys. zł, w tym środki uruchomione z rezerwy celowej w kwocie ogółem 2.429.366 tys. zł. Zrealizowane wydatki wyniosły 9.530.876 tys. zł, co stanowi 92,4% planu po zmianach²⁸.

W ramach tej grupy wydatków finansowano następujące zadania:

- finansowanie programów/projektów realizowanych w zakresie Perspektywy Finansowej 2021 – 2027 – plan po zmianach – 3.562.761 tys. zł, natomiast wykonanie wyniosło – 3.094.956 tys. zł, tj. 86,9% planu po zmianach,
- finansowanie programów/projektów realizowanych w zakresie Perspektywy Finansowej 2014 – 2020 – plan po zmianach – 1.178.223 tys. zł, natomiast wykonanie wyniosło – 1.134.484 tys. zł, tj. 96,3% planu po zmianach,
- finansowanie projektów realizowanych w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014 – 2021, Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014 – 2021, Szwajcarsko – Polskiego Programu Współpracy oraz Szwajcarsko – Polskiego Programu Współpracy II – plan po zmianach – 206.931 tys. zł, natomiast wykonanie wyniosło – 163.074 tys. zł, tj. 78,8% planu po zmianach,
- finansowanie programów/projektów realizowanych w ramach Narodowej Strategii Spójności w latach 2007 – 2013 – plan po zmianach – 3.804 tys. zł, natomiast wykonanie wyniosło – 3.802 tys. zł, tj. 99,9% planu po zmianach,

²⁸ W przypadku wydatków ujętych w tej grupie plan po zmianach zawiera: uruchomienia z rezerwy celowej oraz przeniesienia dokonywane w trybie art. 171 i 194 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

- pozostałe wydatki oraz środki, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych – plan po zmianach – 480.208 tys. zł, natomiast wykonanie wyniosło – 407.482 tys. zł, tj. 84,9% planu po zmianach,
- wydatki krajowe na zadania związane z realizacją wspólnej polityki rolnej (WPR) – plan po zmianach – 4.880.539 tys. zł, natomiast wykonanie wyniosło – 4.727.078 tys. zł, tj. 96,9% planu po zmianach.

W zakresie powyższych programów, niższe od planu wykonanie wydatków budżetu państwa wynikało przede wszystkim z faktu, że na etapie prac nad projektem ustawy budżetowej zakładano szybsze tempo realizacji projektów unijnych.

Dodatkowo niewykonanie wydatków wynikało z:

- przesunięć płatności na kolejny rok budżetowy wynikających ze zmian w harmonogramach płatności (zwłaszcza tych dokonywanych w IV kwartale roku budżetowego),
- realizacji zadań wymagających postępowań przetargowych (powstałych oszczędności, wydłużonego terminu realizacji),
- przesunięciu ulegały również refundacje dla beneficjentów i rozliczenia projektów w związku z kosztami poniesionymi w końcówce roku,
- terminów rozstrzygania konkursów i podpisywania nowych umów w trakcie roku. W roku 2024 odnotowano przyspieszenie kontraktacji środków w Perspektywie Finansowej 2021-2027, co powinno przełożyć się na wzrost wydatków w kolejnych latach.

Wydatki w wysokości 9.530.876 tys. zł zostały zrealizowane w niżej określonych kwotach i przeznaczone były na projekty realizowane w ramach:

1. Perspektywy Finansowej 2021-2027 w wysokości – 3.094.956 tys. zł, z tego na:

- Fundusze Europejskie dla Regionów 2021-2027 – 1.444.977 tys. zł,
- Pomoc Techniczną dla Funduszy Europejskich 2021-2027 – 487.378 tys. zł,
- Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 – 274.120 tys. zł,
- Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 – 240.586 tys. zł,
- Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027 – 201.040 tys. zł,
- Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027 – 136.276 tys. zł,
- Instrument „Łącząc Europę” (Connecting Europe Facility) 2021-2027 – 109.588 tys. zł,
- Fundusze Europejskie dla Rybactwa na lata 2021-2027 – 66.812 tys. zł,
- Programy INTERREG 2021-2027 – 50.519 tys. zł,
- Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027 – 43.309 tys. zł,
- Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027 – 40.351 tys. zł.

2. Perspektywy Finansowej 2014-2020 w wysokości – 1.134.484 tys. zł, z tego na:
 - Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 – 685.036 tys. zł,
 - 16 Regionalnych Programów Operacyjnych – 199.496 tys. zł,
 - Instrument „Łącząc Europę” (Connecting Europe Facility) 2014-2020 – 195.915 tys. zł,
 - Program Operacyjny Rybactwo i Morze 2014-2020 – 21.025 tys. zł,
 - Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój – 13.527 tys. zł,
 - Program Operacyjny Polska Cyfrowa – 7.121 tys. zł,
 - Program Operacyjny Polska Wschodnia 2014-2020 – 6.284 tys. zł,
 - Europejską Współpracę Terytorialną oraz Europejski Instrument Sąsiedztwa 2014-2020 – 6.080 tys. zł.
3. Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021, Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014-2021, Szwajcarsko – Polskiego Programu Współpracy oraz Szwajcarsko – Polskiego Programu Współpracy II w wysokości 163.074 tys. zł.
4. Perspektywy Finansowej 2007-2013 w wysokości 3.802 tys. zł, z tego na:
 - Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013 – 2.910 tys. zł,
 - Program Operacyjny Europejskiej Współpracy Terytorialnej 2007-2013 – 523 tys. zł,
 - Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 – 369 tys. zł.
5. Pozostałych programów finansowanych z udziałem środków Unii Europejskiej, w tym wydatki związane z realizacją projektów w ramach Wieloletnich Ram Finansowych w Zakresie Spraw Wewnętrznych oraz Funduszy Europejskich na Migracje, Granice i Bezpieczeństwo na lata 2021-2027 w wysokości 407.482 tys. zł.
6. Wspólnej polityki rolnej w wysokości 4.727.078 tys. zł, w ramach której finansowane były:
 - zadania realizowane w ramach I filaru WPR, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027,
 - finansowanie wyprzedzające niektórych działań w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Pomoc Techniczna oraz scalanie gruntów - realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego).

4.4. Informacja o realizacji programów wieloletnich

W sprawozdaniu z wykonania budżetu państwa przedstawiono informację o realizacji 52 programów wieloletnich, na realizację których wydatkowano 19.329.930 tys. zł²⁹, co stanowi 89,9% planu po zmianach wynoszącego 21.507.608 tys. zł²⁹.

Do pomiaru stopnia realizacji celów zdefiniowanych dla poszczególnych programów wieloletnich, a także skuteczności oraz efektywności wydatkowania środków publicznych – w załączniku do ustawy budżetowej (*Zestawienie programów wieloletnich w układzie zadaniowym*) – zastosowano mierniki wskazujące na ogólny wynik działań podjętych w 2024 roku podczas ich realizacji, a tym samym na efekty wydatkowania m.in. środków z budżetu państwa.

W dalszej części rozdziału zamieszczono omówienie poszczególnych programów wieloletnich realizowanych w 2024 roku, w tym wykonania wartości mierników.

Powody niepełnej realizacji wartości mierników programów wieloletnich o charakterze inwestycyjnym dotyczą przede wszystkim przedłużających się procedur przetargowych, opóźnień w pozyskaniu decyzji administracyjnych oraz opóźnień w realizacji prac budowlanych i remontowych. Natomiast w przypadku niezrealizowania zaplanowanych wartości mierników dla programów wieloletnich posiadających charakter nieinwestycyjny, przyczyny dotyczą, m.in. niższego – w stosunku do zakładanego – zainteresowania/aktywności samych beneficjentów, do których dany program jest adresowany.

Największe różnice, między planem po zmianach wydatków budżetowych na sfinansowanie programów wieloletnich w 2024 roku a ich wykonaniem, wystąpiły w następujących programach:

- 1) Budowa falochronu osłonowego w Porcie Gdańsk (wydatki stanowiły 6,6% planu po zmianach),
- 2) Budowa i rozbudowa infrastruktury dostępowej do portu w Świnoujściu w latach 2023-2029 (wydatki stanowiły 15,4% planu po zmianach),
- 3) Budowa siedziby Europejskiego Centrum Filmowego CAMERIMAGE (wydatki stanowiły 30,3% planu po zmianach),
- 4) Budowa Muzeum Westerplatte i Wojny 1939 – Oddziału Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku (wydatki stanowiły 32,5% planu po zmianach),
- 5) Program Olimpia – Program budowy przyszłolnych hal sportowych na 100-lecie pierwszych występów reprezentacji Polski na Igrzyskach Olimpijskich (wydatki stanowiły 43,9% planu po zmianach),
- 6) Rządowy Program Rezerw Strategicznych (wydatki stanowiły 45,1% planu po zmianach),
- 7) Program wspierania inwestycji o istotnym znaczeniu dla gospodarki polskiej na lata 2011-2030 (wydatki stanowiły 49,0% planu po zmianach).

²⁹ Podane kwoty wydatków budżetowych nie uwzględniają środków na finansowanie programu wieloletniego pn. „Narodowa Rezerwa Amunicyjna na lata 2023-2029”, stosownie do informacji zawartej w opisie tego Programu w dalszej części dokumentu.

Natomiast w zakresie programu wieloletniego pn. Zagospodarowanie Dolnej Wisły nie wydatkowano środków z budżetu państwa (plan po zmianach wyniósł 0 zł, nie uruchomiono środków z rezerwy celowej).

Przyczyny niewykonania planu finansowego oraz informacje o ewentualnym wpływie tego faktu na stopień osiągnięcia założonych celów omówiono w opisach poszczególnych programów zamieszczonych w dalszej części tego rozdziału.

4.4.1. Rządowy Program Rezerw Strategicznych na lata 2022-2026

Program ustanowiono uchwałą nr 192/2022 Rady Ministrów z dnia 23 września 2022 r. z późn. zm. Nadzór nad realizacją Programu przez Rządową Agencję Rezerw Strategicznych sprawuje minister właściwy do spraw wewnętrznych³⁰.

Obowiązujący w latach 2022-2026 Program realizowany był w 2024 roku w ramach funkcji **6. Polityka gospodarcza kraju**, zadania 6.2. *W Bezpieczeństwo gospodarcze państwa i gospodarka złożami kopalin*, podzadania 6.2.2. *Rezerwy strategiczne oraz zapasy agencyjne ropy naftowej i paliw*, działania 6.2.2.1. *Rezerwy strategiczne*.

Celem Programu jest określenie asortymentu i ilości rezerw strategicznych, które mają być tworzone i utrzymywane (lub likwidowane) w poszczególnych latach jego obowiązywania. Rezerwy te będą wykorzystywane w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa i obronności państwa, bezpieczeństwa, porządku i zdrowia publicznego oraz wystąpienia klęski żywiołowej lub sytuacji kryzysowej, w celach wsparcia realizacji zadań w zakresie bezpieczeństwa i obronności państwa, odtworzenia infrastruktury krytycznej, złagodzenia zakłóceń w ciągłości dostaw służących funkcjonowaniu gospodarki i zaspokojeniu podstawowych potrzeb obywateli, ratowania ich życia i zdrowia, realizacji interesów narodowych Rzeczypospolitej Polskiej w dziedzinie bezpieczeństwa narodowego, wypełnienia jej zobowiązań międzynarodowych, a także udzielania pomocy i wsparcia podmiotom prawa międzynarodowego publicznego.

Wykonanie wydatków w 2024 r. z budżetu państwa wyniosło 561.816 tys. zł, co stanowi 45,1% planu po zmianach na 2024 r., w tym w ramach części budżetowej 42 – Sprawy wewnętrzne wykonanie wyniosło 394.727 tys. zł, co stanowi 44,0% planu po zmianach, w ramach części budżetowej 16 – Kancelaria Prezesa Rady Ministrów wykonanie wyniosło 167.089 tys. zł, co stanowi 48,0% planu po zmianach.

³⁰ Na mocy ustawy z dnia 15 maja 2024 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem administracji rządowej, od 1 lipca 2024 roku, minister właściwy do spraw wewnętrznych został nadzorującym Program.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2024 plan	2024 wykonanie
Określenie asortymentu i ilości rezerw strategicznych, które mają być tworzone i utrzymywane (lub likwidowane) w poszczególnych latach obowiązywania Programu	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji / Kancelaria Prezesa Rady Ministrów*, Rządowa Agencja Rezerw Strategicznych	Określona procentowo ilość danej rezerwy utworzona w roku przewidywanego jej utworzenia zgodnie z harmonogramem ujętym w Programie	nie mniej niż 70	68
		Określona procentowo ilość danej rezerwy zlikwidowana w roku przewidywanej jej likwidacji zgodnie z harmonogramem ujętym w Programie	nie mniej niż 80	30

*Zob. przypis nr 30.

W ramach Programu, w 2024 roku, działania były realizowane na podstawie decyzji organu tworzącego rezerwy oraz zgodnie z normatywnymi okresami przydatności do użycia (wymiana). W celu realizacji zadań przeprowadzane były postępowania przetargowe i w konsekwencji zawierane umowy cywilno-prawne z wybranymi podmiotami.

Podkreślenia wymaga, że uwarunkowaniem zastosowania powyższych mierników jest każdorazowo wydanie odpowiedniej decyzji (tworzącej, likwidującej).

Realizacja wartości pierwszego miernika na poziomie 68%, wynika w szczególności z dokonania zakupu towarów w roku poprzednim, przesunięcia zakupów na kolejne lata, zgodnie z decyzjami organu nadzorującego, jak również braku dostępności na rynku części asortymentów.

Natomiast realizacja wartości drugiego miernika na poziomie 30%, wynika, m.in. z trudności w pozyskaniu kontrahentów zainteresowanych zakupem towarów od RARS, udostępnienia niektórych asortymentów – przewidzianych w programie do likwidacji – w ramach pomocy humanitarnej w poprzednim roku oraz konieczności wyceny asortymentu przed rozpoczęciem procesu sprzedaży w zakresie rezerw technicznych.

Niewykorzystanie całości środków zaplanowanych na realizację Programu wynikało, m.in. z:

- w zakresie zakupu rezerw żywnościowych: uzyskania w postępowaniach przetargowych niższych niż szacowano cen zakupów rezerw, głównie z uwagi na utrzymujący się niższy niż zakładano poziom inflacji, jak również ustabilizowanie się na niższym niż zakładano poziomie cen zbóż oraz poniesienia niższych wydatków na utrzymanie towarów w magazynach obcych, z uwagi na uzyskanie, w latach ubiegłych, mniejszej ilości rezerw niż planowano,
- w zakresie zakupu rezerw medycznych: ograniczonego czasu na realizację dostaw towarów z uwagi na otrzymanie większej części decyzji w sprawie utworzenia rezerw w sierpniu 2024 roku, przesunięcia niektórych zakupów z uwagi na konieczność ich doprecyzowania lub skonsultowania z ekspertami, a także ograniczeń dostępności na rynku niektórych produktów,

- w zakresie rezerw technicznych: niezrealizowania części zakupów, m.in. z uwagi na trwające uzgodnienia w zakresie parametrów technicznych, przesunięcia części zakupów na kolejne lata oraz oszczędności w zakresie utrzymania rezerw,
- poniesienia niższych niż planowano wydatków na funkcjonowanie RARS oraz na realizację inwestycji budowlanych,
- przesunięcia na kolejne lata rozpoczęcia zadania dotyczącego budowy elektronicznego systemu zasobów rezerw strategicznych, z uwagi na konieczność przeprowadzenia prac koncepcyjnych i konsultacyjnych pod kątem użyteczności planowanej inwestycji.

4.4.2. Program wspierania inwestycji o istotnym znaczeniu dla gospodarki polskiej na lata 2011-2030

Program ustanowiono uchwałą nr 122/2011 Rady Ministrów z dnia 5 lipca 2011 r. z późn. zm. Podmiotem odpowiedzialnym za realizację Programu był w 2024 r. Minister Rozwoju i Technologii.

Obowiązujący w latach 2011-2030 Program w 2024 r. realizowany był w ramach funkcji **6. Polityka gospodarcza kraju**, zadania 6.1. *W Wsparcie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki*, podzadania 6.1.4. *Wsparcie projektów inwestycyjnych*, działania 6.1.4.1. (o tej samej nazwie).

Program ukierunkowany jest na zapewnienie wzrostu innowacyjności oraz konkurencyjności polskiej gospodarki przez wspieranie nowych inwestycji realizowanych przez polskie i zagraniczne firmy z sektora małych, średnich oraz dużych przedsiębiorstw. Cel ten realizowany jest przez udzielanie wsparcia inwestycjom Strategicznym, Innowacyjnym, Centrom Usług Biznesowych oraz Centrom Usług Badawczo-Rozwojowych i ma zapewnić możliwość dofinansowania zarówno dużych inwestycji o istotnym znaczeniu dla gospodarki, jak i średniej wielkości projektów innowacyjnych.

Wykonanie wydatków w 2024 r. wyniosło 140.956 tys. zł, co stanowi 49,0% planu po zmianach na 2024 r.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2024 plan	2024 wykonanie
Wzrost innowacyjności oraz konkurencyjności polskiej gospodarki, poprzez wspieranie dotacjami z budżetu państwa nowych inwestycji realizowanych przez polskie i zagraniczne firmy spełniające kryteria określone Programem	Ministerstwo Rozwoju i Technologii	Liczba nowych miejsc pracy utworzonych w danym roku dzięki systemowi wsparcia inwestorów	1.000	1.034

W ramach Programu, w 2024 roku, zawarto 11 umów o udzielenie wsparcia finansowego na realizację inwestycji, dla których przyznano łączne wsparcie w wysokości: 175.337 tys. zł.

Przedsiębiorcy, z którymi podpisano umowy w 2024 roku, zadeklarowali poniesienie kosztów inwestycji w łącznej wysokości 3.605.010 tys. zł oraz utworzenie ogółem 1.817 miejsc pracy, w tym 710 dla osób z wyższym wykształceniem. Na koniec roku realizowano łącznie 109 umów, z tego 67 umów dotyczyło inwestycji znajdujących się w okresie obowiązkowego utrzymania, dodatkowo przeprowadzono kontrolę realizacji 55 umów objętych Programem. Utrzymano dotychczas prowadzone działania kontrolne dysponenta części budżetowej.

Przyczyną niewykorzystania środków finansowych zaplanowanych w ustawie budżetowej na 2024 r., w ramach Programu, było niepodpisanie umów z przedsiębiorcami, dla których zaplanowano wypłatę w roku 2024 oraz niewykonanie przez część inwestorów zobowiązań umownych dotyczących poniesienia kosztów inwestycji, co skutkowało obniżeniem wysokości przyznanych dotacji. Niewykorzystanie środków finansowych nie wpłynęło negatywnie na wartość miernika w zakresie utworzenia nowych miejsc pracy – przedsiębiorcy w roku 2024 utworzyli większą liczbę miejsc pracy niż przewidziana w planie na ten rok.

4.4.3. Program rządowy – Udział Polski w części COSME Programu na rzecz rynku wewnętrznego, konkurencyjności przedsiębiorstw, w tym małych i średnich przedsiębiorstw, dziedziny roślin, zwierząt, żywności i paszy, oraz statystyk europejskich (Programu na rzecz jednolitego rynku) w latach 2022-2028

Program został ustanowiony uchwałą nr 161/2021 Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 2021 r. Realizowany był przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP), nadzór nad realizacją Programu sprawował Minister Rozwoju i Technologii.

Obowiązujący w latach 2022-2028 Program był w 2024 r. realizowany w ramach funkcji **6. Polityka gospodarcza kraju**, zadania 6.1. *W Wsparcie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki*, podzadania 6.1.2. *W Tworzenie warunków do zwiększania innowacyjności przedsiębiorstw*, działania 6.1.2.1. *Wspieranie współpracy w systemie innowacji*.

Celem Programu na rzecz jednolitego rynku jest poprawa funkcjonowania rynku wewnętrznego przez wzmocnienie zarządzania rynkiem wewnętrznym, wspieranie konkurencyjności przedsiębiorstw, w szczególności mikro, małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), ulepszenie na poziomie strategicznym i operacyjnym w obszarze normalizacji, zapewnienie jednolitego, wysokiego poziomu ochrony konsumentów w całej Unii Europejskiej, jak również wspieranie działań na rzecz zdrowia ludzi, ochrony zdrowia zwierząt i roślin oraz dobrostanu zwierząt. Program służy także ustanowieniu ram dla finansowania europejskich statystyk, stanowiących podstawę do opracowywania, monitorowania i oceny wszystkich polityk UE.

Wykonanie wydatków w 2024 r. wyniosło 10.494 tys. zł, co stanowi 96,6% planu po zmianach na 2024 r.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2024 plan	2024 wykonanie
Zapewnienie udziału polskich podmiotów w części COSME Programu na rzecz jednolitego rynku oraz wykorzystanie dla poprawy konkurencyjności przedsiębiorstw instrumentów finansowych oferowanych w ramach programów unijnych	Ministerstwo Rozwoju i Technologii	Ogólna liczba odbiorców działań realizowanych przez instytucje wspierane w ramach Programu wieloletniego	8.400	13.921

W ramach realizacji Programu w 2024 roku polscy przedsiębiorcy mieli zapewniony bezpłatny dostęp do usług doradczych i informacyjnych. Dodatkowo w ramach działalności ośrodków Enterprise Europe Network (EEN) liczba polskich klientów obsługiwanych przez EEN wyniosła 4.827, natomiast liczba unikalnych polskich klientów EEN, którzy otrzymali zaawansowane usługi doradcze lub kooperacyjne wyniosła 789. Liczba zaawansowanych usług doradczych, w wyniku których unikalny polski klient EEN rozszerzył swoją działalność na inne kraje UE lub na rynki krajów stowarzyszonych lub partnerskich, wyniosła 270. Liczba, średnio- lub długoterminowych umów współpracy zawartych pomiędzy klientami EEN z Polski i innych krajów UE, stowarzyszonych lub partnerskich, wyniosła 105. Liczba unikalnych polskich klientów EEN, dla których wykonano ocenę oddziaływania zaawansowanych usług doradczych lub kooperacyjnych wyniosła 217.

W ramach działalności Krajowego Punktu Kontaktowego (KPK) w 2024 roku liczba polskich przedsiębiorców (liczona jako liczba umów), którzy skorzystali z instrumentów obsługiwanych przez KPK przekroczyła 9 tys. Wartość finansowania zabezpieczonego gwarancjami Europejskiego Funduszu Inwestycyjnego (EFI) (w tym w ramach gwarancji Europejskiego Funduszu Gwarancyjnego (EFG), COSME, Programu Komisji Europejskiej na rzecz zatrudnienia i innowacji społecznych (EaSI), Instrumentów Finansowych dla innowatorów (InnovFin), Funduszu InvestEU (mechanizmu gwarancyjnego przeznaczonego dla instytucji finansowych)) wyniosła 1,28 mld zł, natomiast wartość inwestycji kapitałowych oraz finansowania typu Venture Debt, w ramach programów (EFSI Equity instrument, InnovFin Equity, ESCALAR (European Scale-up Action for Risk Capital), Fair Entitlements Guarantee (FEG), InvestEU), wyniosła ponad 1,5 mld zł. KPK zorganizował 36 wydarzeń/warsztatów, w tym na zaproszenie innych organizatorów aktywnie uczestniczył w wydarzeniach, w których łącznie wzięło udział, zdalnie lub stacjonarnie, ponad 4,2 tys. osób – głównie przedsiębiorców i przedstawicieli instytucji finansowych. KPK udzielił 81 porad i konsultacji biznesowych dla rynku. Newslettery ws. nowych naborów dla instytucji finansowych w ramach programu InvestEU oraz ws. bieżących informacji o dostępnej ofercie finansowania dla przedsiębiorców trafiły do 36,7 tys. odbiorców. W 2024 roku KPK prowadził także portal www.InstrumentyFinansoweUE.gov.pl, który śledziło ponad 132 tys. użytkowników.

Wykorzystanie środków na poziomie niższym od planowanego wynika z niższego wydatkowania środków przez konsorcja EEN.

Wyższa liczba odbiorców ostatecznych wynika z wysokiego zainteresowania rynku usługami instytucji wspieranych w ramach Programu.

4.4.4. Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032

Program ustanowiono uchwałą nr 122/2009 Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2009 r. z późn. zm. Podmiotem odpowiedzialnym za realizację Programu był w 2024 r. Minister Rozwoju i Technologii.

Obowiązujący w latach 2009-2032 Program w 2024 r. realizowany był w ramach funkcji **12. Środowisko**, zadania *12.1. W System ochrony środowiska i informacji o środowisku*, podzadania *12.1.6. W Gospodarka odpadami*, działania *12.1.6.2. Przedsięwzięcia w zakresie gospodarowania odpadami*.

Realizacja Programu polega przede wszystkim na usuwaniu oraz unieszkodliwianiu wyrobów zawierających azbest z obiektów budowlanych, likwidacji szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko oraz minimalizacji negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium całego kraju. Ważnym aspektem jest także prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych, w tym szkoleń dla administracji publicznej oraz szkoleń lokalnych dotyczących oceny narażenia i ochrony zdrowia.

Wykonanie wydatków w 2024 r. wyniosło 1.789 tys. zł, co stanowi 99,4% planu po zmianach na 2024 r.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2024 plan	2024 wykonanie
Wycofanie azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski	Ministerstwo Rozwoju i Technologii	Poziom aktualizacji danych w bazie azbestowej (w %)	85	87

Baza azbestowa jest narzędziem informatycznym (www.bazaazbestowa.pl) wykorzystywanym do przekazywania, przez zobowiązane do tego organy administracji publicznej, informacji o ilości, rodzaju i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest. Monitoring Programu prowadzony jest z wykorzystaniem systemów, m.in. wojewódzkiej bazy danych wyrobów i odpadów zawierających azbest (WBDA), zamieszczonej na stronie www.bazaazbestowa.pl, zawierającej zbiór informacji o wyrobach zawierających azbest.

W ramach Programu w 2024 roku:

- udzielono wsparcia 63 gminom w zakresie aktualizacji inwentaryzacji wyrobów azbestowych na ich terenie oraz 2 gminom na działania edukacyjno-informacyjne,
- finansowano utrzymanie i rozwój technologiczny bazy azbestowej,
- kontynuowano realizację szkoleń, z wykorzystaniem wirtualnej rzeczywistości w zakresie bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest, dla 550 uczniów szkół

- ponadpodstawowych, kształcących się w zawodach związanych z budownictwem (umowa na lata 2022-2024),
- kontynuowano realizację szkolenia e-learningowego nt. zagrożeń związanych z azbestem oraz zasadami usuwania i zabezpieczania wyrobów zawierających azbest dla uczniów szkół ponadpodstawowych, kształcących się w zawodach związanych z budownictwem (umowa na lata 2022-2024),
 - zorganizowano ogólnopolską konferencję „Przyszłość bez azbestu”, w dniach 9-10 października 2024 r., w Ministerstwie Rozwoju i Technologii. W konferencji udział wzięli: przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego, przedsiębiorców, organów kontrolnych i urzędów centralnych oraz lekarze z wojewódzkich ośrodków medycyny pracy. W trakcie konferencji omówiono, m.in.: skutki zdrowotne narażenia na azbest oraz kwestie bezpieczeństwa i higieny pracy, propozycje przepisów zawarte w projekcie ustawy o wyrobach zawierających azbest, kierunki rozwoju bazy azbestowej, możliwości weryfikacji inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest z wykorzystaniem sztucznej inteligencji, nową Dyrektywę Budynkową, źródła i możliwości finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest, szanse na pozbycie się azbestu z Polski do 2032 roku,
 - realizowano prace nad „Poradnikiem dotyczącym bezpiecznego postępowania z azbestem w miejscu pracy”, opracowywanym przez konsorcjum na zlecenie Dyrekcji Generalnej ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego Komisji Europejskiej. Celem dokumentu jest aktualizacja poradnika z 2012 roku oraz zwiększenie wykorzystania dobrych praktyk w UE.

Na pozytywne odchylenie od planowanej wartości miernika miały wpływ działania informacyjne i edukacyjne skierowane do jednostek samorządu terytorialnego w zakresie problematyki azbestowej oraz bazy azbestowej, w tym m.in.: działania informacyjne, przypominające o obowiązkach sprawozdawczych JST, prowadzone przez urzędy marszałkowskie, działania informacyjne skierowane do użytkowników bazy azbestowej (JST), organizacja, przez Ministerstwo Rozwoju i Technologii, ogólnopolskiej konferencji „Przyszłość bez azbestu”.

4.4.5. Udział Rzeczypospolitej Polskiej w Światowej Wystawie EXPO 2025 w Osace, Kansai w Japonii, w latach 2023-2026

Program został ustanowiony uchwałą nr 29/2023 Rady Ministrów z dnia 7 marca 2023 r. z późn. zm.³¹ Realizowany był przez Polską Agencję Inwestycji i Handlu S.A., nadzór nad realizacją Programu sprawował Minister Rozwoju i Technologii.

Obowiązujący w latach 2023-2026 Program realizowany był w 2024 r. w ramach funkcji

6. Polityka gospodarcza kraju, zadania 6.1. *W Wsparcie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki*, podzadania 6.1.3. *Współpraca gospodarcza z zagranicą i promocja gospodarki*

³¹ Program został zmieniony uchwałą nr 57/2024 Rady Ministrów z dnia 10 czerwca 2024 r. zmieniającą uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą „Udział Rzeczypospolitej Polskiej w Światowej Wystawie EXPO 2025 w Osace, Kansai w Japonii, w latach 2023–2026”, zmieniono plan finansowy w poszczególnych latach realizacji Programu, nie zmieniając ogólnej kwoty przeznaczonej na realizację Programu; wydatki, zaplanowane na rok 2024, pozostały na niezmiennym poziomie.

polskiej za granicą, oraz działania 6.1.3.1. Promocja gospodarki oraz wspieranie napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych.

Główne zadania Programu obejmują przygotowanie Pawilonu Polski wraz z ekspozycją wewnętrzną i terenem przyległym, przygotowanie i realizację działań promocyjnych, w tym promocję gospodarczą (organizacja narodowego Dnia Polski, organizacja bilateralnych forów gospodarczych, seminariów, webinarów itp.), przygotowanie i realizację działań komunikacyjnych (przygotowanie i prowadzenie nowej wersji strony internetowej dot. EXPO 2025, działania media relations w Japonii i w Polsce, obsługa mediów społecznościowych, materiały promocyjne itp.).

Wykonanie wydatków w 2024 r. z budżetu państwa wyniosło 54.821 tys. zł, co stanowi 98,3% planu po zmianach na 2024 r.

Celem określonym dla Programu jest zapewnienie udziału Polski w EXPO 2025 w Osace, Kansai. Miernik dotyczący odsetka odwiedzin w Pawilonie Polski zaplanowano na 10% (na rok 2025, tj. rok organizacji wystawy). Dodatkowo Program przewiduje przeprowadzenie w II kwartale 2026 roku ewaluacji pod kątem skuteczności podejmowanych działań w wymiarze wizerunkowym i gospodarczym.

W 2024 r. w ramach realizacji Programu:

- dokonano wyboru generalnego wykonawcy Pawilonu oraz wykonano konstrukcję drewnianą Pawilonu,
- przygotowano część materiałów multimedialnych do prezentacji w Pawilonie i w mediach społecznościowych,
- podpisano porozumienia z 7 uczelniami i przeprowadzono rekrutację wśród studentów do obsługi Pawilonu Polski,
- zorganizowano i rozstrzygnięto konkurs na stroje dla obsługi Pawilonu Polski,
- zorganizowano konkurs na operatorów restauracji i sklepu w Pawilonie Polski, wybrano operatora restauracji,
- zorganizowano cykl webinarów dla firm dotyczących 6 sektorów perspektywicznych,
- zorganizowano 4 przyjazdowe misje dziennikarsko-biznesowe z Japonii do Polski dla przedstawicieli sektorów perspektywicznych,
- zarezerwowano powierzchnie konferencyjne na fora gospodarcze organizowane podczas EXPO 2025,
- kontynuowano program partnerski dla firm zainteresowanych prezentacją swojej oferty w Japonii,
- opracowano programy promocji polskiej kultury, nauki, sportu i turystyki oraz zaplanowano tygodnie tematyczne poświęcone tym obszarom,
- opracowano z regionami program promocji regionalnej, w którym ostatecznie udział potwierdziło 11 regionów,
- przebudowano stronę internetową dot. EXPO 2025, zaktualizowano informacje, publikowano posty w mediach społecznościowych,
- zorganizowano przetarg na działania informacyjne i komunikacyjne.

4.4.6. Utrzymanie morskich dróg wodnych w rejonie ujścia Odry w latach 2019-2028

Program został ustanowiony uchwałą nr 204/2017 Rady Ministrów z dnia 12 grudnia 2017 r. Nadzór nad realizacją Programu przez Urząd Morski w Szczecinie sprawuje Minister Infrastruktury.

Obowiązujący w latach 2019-2028 Program, realizowany był w 2024 r. w ramach funkcji **19. Transport i infrastruktura transportowa**, zadania *19.3. Transport morski i żegluga śródlądowa*, podzadania *19.3.5. Rozwój infrastruktury dostępowej od strony morza*, działania *19.3.5.1. Pogłębienie i utrzymanie torów wodnych i podejściowych* oraz działania *19.3.5.2. Modernizacja, przebudowa oraz rozbudowa infrastruktury zapewniającej dostęp do portów*.

Celem Programu jest realizacja przedsięwzięć w zakresie:

- 1) przywrócenia parametrów, a następnie corocznego pogłębiania konserwacyjnego toru wodnego prowadzącego z redy portu morskiego w Świnoujściu do akwenów portowych i ze Świnoujścia przez Zalew Szczeciński i Odrę do Szczecina,
- 2) zapewnienia trwałości projektu realizowanego poza programem wieloletnim pn. „Modernizacja toru wodnego Świnoujście – Szczecin do 12,5 m” po okresie jego realizacji,
- 3) modernizacji i utrzymania pól refulacyjnych służących do odkładu urobku z prac pogłębiarskich,
- 4) zapewnienia bezawaryjnego działania systemów bezpieczeństwa żeglugi wchodzących w skład infrastruktury zapewniającej dostęp do portów w Świnoujściu i Szczecinie.

Wykonanie wydatków w 2024 r. wyniosło 28.805 tys. zł, co stanowi 99,8% planu po zmianach na 2024 r.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2024 plan	2024 wykonanie
Trwałe utrzymanie bezpiecznego dostępu od strony morza do portów położonych w rejonie ujścia Odry	Ministerstwo Infrastruktury, Urząd Morski w Szczecinie	Kubatura urobku pochodząca z wybudowanych, przebudowanych oraz wyremontowanych torów wodnych w ciągu roku (w m ³)	350.000	371.787
		Długość umocnionych brzegów oraz pól refulacyjnych (w mb)	2.500	5.000
		Długość wybudowanej i przebudowanej oraz wyremontowanej infrastruktury portowej zapewniającej dostęp do portów od strony morza (w mb)	200	200

W ramach Programu, w 2024 roku, zrealizowano, m.in.: naprawę radarów TERMA SCANTER systemu kontroli ruchu statków VTS (ang. Vessel Traffic Service, pol. służba kontroli ruchu), konserwację masztów antenowych, remont kabestanów na jednostce Galaktyka, przeglądy techniczne radarów VTS wraz z wymianą magnetronów i dehydratorów, badanie skuteczności działania ochrony katodowej budowli hydrotechnicznych, wykonanie koncepcji przeniesienia Centrum VTS na Bazę Oznakowania Nawigacyjnego (BON) Szczecin, usunięcie przeszkody nawigacyjnej przy nabrzeżu BON Szczecin, uzyskanie decyzji administracyjnych – Pogłębienie Kanału Polickiego, świadczenie usługi utrzymania systemu kontroli ruchu statków Krajowego Systemu Bezpieczeństwa Morskiego (KSBM), prace czerpalno-refulacyjne w latach 2023-2025 w ramach etapu II, prace remontowe oznakowania nawigacyjnego IV Stawa wschodnia i zachodnia, wykonanie przeglądów okresowych budowli hydrotechnicznych, zakup energii elektrycznej do infrastruktury zapewniającej dostęp do portów, zakup paliwa dla jednostek pływających Urzędu Morskiego w Szczecinie, regenerację przekładni radaru TERMA SCANTER systemu VTS, wymianę systemu odbojowego na nabrzeżu niskim na falochronie wschodnim w Świnoujściu, analizę wpływu przebudowy Toru wodnego Świnoujście-Szczecin (TWŚ-S) km 00.000-03.000 na stateczność budowli hydrotechnicznych, wykaszanie porostów i traw na polach refulacyjnych oraz wyspie osłonowej w Trzebieży, kompensację mocy biernej Nawigacja I i II, wykonanie umocnienia brzegowego wyspy Chełminek, odłączenie i zdjęcie ze stawy wschodniej i zachodniej IV Bramy Towarowej (BT) wyposażenia urządzeń i instalacji, bieżące prace konserwacyjne I BT nabrzeża Technicznego wraz z cyplami, bieżące prace konserwacyjne na polu refulacyjnym Mańków, prace remontowe stałego oznakowania nawigacyjnego – Stawa nabieżnikowa Święta Górna, wymianę pokrycia dachów przy Latarni morskiej Niechorze.

Pozytywne odchylenie wykonania dwóch mierników w 2024 roku, w przypadku miernika pierwszego, wynika, z tego że wielkość kubatury do wydobywania z torów wodnych możliwa jest do oszacowania dopiero po wykonaniu i przeanalizowaniu pomiarów batymetrycznych. Planowane wartości mierników ustala się przed wykonaniem sondaży, przez co nie ma możliwości precyzyjnego określenia kubatury zalegającego urobku. W odniesieniu do miernika drugiego, oszacowanie długości umocnionych brzegów i pól refulacyjnych jest trudne z dużym wyprzedzeniem, gdyż budowle te często ulegają uszkodzeniom przez zwierzęta i w związku z warunkami hydrometeorologicznymi (wielkość i konsekwencje uszkodzeń są trudne do przewidzenia), co wymaga natychmiastowych napraw, wpływając na odchylenie wielkości wykonania miernika w stosunku do wartości planowanej.

4.4.7. Budowa drogi wodnej łączącej Zalew Wiślany z Zatoką Gdańską

Program ustanowiony został uchwałą nr 57/2016 Rady Ministrów z dnia 24 maja 2016 r. z późn. zm.³² Nadzór nad realizacją Programu przez Urząd Morski w Gdyni, sprawuje Minister Infrastruktury.

Obowiązujący w latach 2016-2026³² Program w 2024 r. realizowany był w ramach funkcji **19. Transport i infrastruktura transportowa**, zadania *19.3. Transport morski i żegluga śródlądowa*, podzadania *19.3.5. Rozwój infrastruktury dostępowej od strony morza* i działania *19.3.5.2. Modernizacja, przebudowa oraz rozbudowa infrastruktury zapewniającej dostęp do portów*.

Głównym celem realizacji Programu jest otwarcie Zalewu Wiślanego na Morze Bałtyckie oraz na inne istniejące drogi wodne, co przyczyni się do zniesienia barier infrastrukturalnych, ograniczających rozwój północno-wschodniej części Polski. Nowa droga wodna, podlegająca w całości polskiej jurysdykcji, będzie również gwarancją swobodnej żeglugi statków wszystkich bander do portu w Elblągu oraz do innych portów Zalewu Wiślanego.

Wykonanie wydatków w 2024 r. wyniosło 87.336 tys. zł, co stanowi 60,9% planu po zmianach na 2024 r.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2024 plan	2024 wykonanie
Zapewnienie bezpieczeństwa regionu oraz umożliwienie wzrostu społeczno-gospodarczego poprzez ustanowienie drogi wodnej, umożliwiającej swobodny i całoroczny dostęp statków morskich wszystkich bander do Elbląga jako morskiego portu Unii Europejskiej	Ministerstwo Infrastruktury, Urząd Morski w Gdyni	Tor podejściowy wraz z infrastrukturą – zaawansowanie prac (w %)	100*	95,76

* Zob. przypis nr 32.

W ramach Programu w 2024 roku zrealizowano działania:

- 1) „Budowa drogi wodnej łączącej Zalew Wiślany z Zatoką Gdańską – Część II” – kontynuowano roboty budowlane na rzece Elbląg. Dokonano odbioru końcowego robót, wystawiono świadectwo przejęcia (procentowe zaawansowanie stanu realizacji: 100%, procentowe zaawansowanie prac pogłębiarskich: 100%),
- 2) „Dostawa pogłębiarki ssąco – refulującej” – kontynuowano realizację umowy. Dokonano odbioru końcowego pogłębiarki (procentowe zaawansowanie finansowe: 100%, procentowe zaawansowanie rzeczowe: 100%),

³² Program został zmieniony uchwałą nr 96/2024 Rady Ministrów z dnia 12 września 2024 r. zmieniającą uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą „Budowa drogi wodnej łączącej Zalew Wiślany z Zatoką Gdańską”, wydłużono termin realizacji Programu do roku 2026; łączne wydatki z budżetu państwa, na realizację Programu, zostały zwiększone z kwoty 2.127.494 tys. zł do kwoty 2.160.499 tys. zł; wydatki, zaplanowane na rok 2024, pozostały na niezmienionym poziomie; zmieniono wartość miernika ze 100% na 98,35%.

3) „Budowa drogi wodnej łączącej Zalew Wiślany z Zatoką Gdańską – Część IV” – zawarto umowę z wykonawcą. Prowadzono przygotowawcze i zasadnicze prace pogłębiarskie w nurcie rzeki, na odcinku obudowanej rzeki w km 6+600 ÷ 0+000; czerpano grunt z dna do głębokości technicznej, na odcinku od P1 do P2 (punkty charakterystyczne osi toru rzeki Elbląg); wykonywano roboty dodatkowe, tj. wydobywano zanieczyszczenia w postaci gruzu betonowego, prętów stalowych, siatki gabionowej, płyt drogowych, geotekstyliów, cegieł, wszelkich kamieni, faszyny i innych odpadów wraz z załadunkiem na środki transportu, rozładunkiem, segregacją, wywiezieniem do utylizacji oraz prace pogłębiarskie od km 6+600 do km 7+450.

W trakcie przygotowania do realizacji Etapu V wyniki badań osadów dennych wykazały zanieczyszczenia, które uniemożliwiły wykonanie robót pogłębiarskich na torze wodnym na rzece Elbląg. Zlecono dodatkowe badania pod kątem zawartości węglowodorów. Wyniki potwierdziły zidentyfikowane zanieczyszczenia oraz wykazały stężenia przekraczające dopuszczalne normy również w innych punktach. W celu określenia sposobu neutralizacji zanieczyszczeń opracowany zostanie projekt planu postępowania z zanieczyszczonym urobkiem z dna rzeki Elbląg oraz przeprowadzone postępowanie na usunięcie zanieczyszczonego gruntu z rzeki Elbląg. Po oczyszczeniu gruntu i wyłonieniu wykonawcy robót budowlanych, prace na rzece Elbląg zostaną wznowione. W konsekwencji powyższego nie wykorzystano w pełni środków finansowych zaplanowanych na 2024 rok.

4.4.8. Budowa Polskiego Ośrodka Szkoleniowego Ratownictwa Morskiego w Szczecinie

Program został ustanowiony uchwałą nr 76/2022 Rady Ministrów z dnia 6 kwietnia 2022 r. z późn. zm.³³ Nadzór nad realizacją Programu przez Politechnikę Morską w Szczecinie sprawuje minister właściwy do spraw gospodarki morskiej.

Obowiązujący w latach 2022-2026³³ Program realizowany był w 2024 r. w ramach funkcji **10. Szkolnictwo wyższe i nauka**, zadania *10.1. Zarządzanie systemem szkolnictwa wyższego i nauki*, podzadania *10.1.2. Utrzymanie i rozwój infrastruktury szkolnictwa wyższego i nauki*, działania *10.1.2.2. Rozwój infrastruktury związanej z kształceniem*.

Celem Programu jest stworzenie warunków do wykształcenia wysoko wykwalifikowanych kadr na potrzeby gospodarki morskiej, żeglugi krajowej i międzynarodowej, żeglugi śródlądowej, transportu, ratownictwa, geodezji morskiej i lądowej. Osiągnięciu tego celu ma służyć utworzenie w ramach struktur Uczelni międzywydziałowego ośrodka pn.: Polski Ośrodek Szkoleniowy Ratownictwa Morskiego w Szczecinie (POSRM).

³³ Program został zmieniony uchwałą nr 136/2024 Rady Ministrów z dnia 13 listopada 2024 r. zmieniającą uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą „Budowa Polskiego Ośrodka Szkoleniowego Ratownictwa Morskiego w Szczecinie”, wydłużono termin realizacji Programu do roku 2026; łączne wydatki na realizację Programu zostały zwiększone z kwoty 73.434 tys. zł do kwoty 123.434 tys. zł.; łączne wydatki z budżetu państwa na realizację Programu zostały zwiększone z kwoty 72.934 tys. zł do kwoty 122.934 tys. zł; wydatki, zaplanowane na rok 2024, pozostały na niezmienionym poziomie; zmniejszono, planowaną na rok 2024, wartość miernika z 62% na 37%.

Wykonanie wydatków w 2024 r. wyniosło 28.870 tys. zł, co stanowi 100% planu po zmianach na 2024 r.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2024 plan	2024 wykonanie
Zapewnienie nowoczesnej bazy dydaktyczno-naukowej	Ministerstwo Infrastruktury, Politechnika Morska w Szczecinie	Poziom zaangażowania realizowanej inwestycji (w %)	62*	37

* Zob. przypis nr 33.

W roku 2024, w ramach realizacji Programu, zlecono, wykonano i rozliczono szereg umów mających na celu wykonanie: robót budowlanych, usług projektowych, usług nadzoru inwestorskiego, usług nadzoru autorskiego i dostaw. W szczególności zrealizowano następujące zadania:

- na działce nr 28/8 przy ul. Dębogórskiej w Szczecinie: budowa stalowej platformy szkoleniowej, roboty drogowe i towarzyszące – etap II oraz budowa dwóch budynków wraz z zagospodarowaniem i uzbrojeniem terenu, aktualizacja dokumentacji projektowej w branży elektrycznej, wykonanie sieci i instalacji elektrycznych i telekomunikacyjnych, oświetlenia terenu, CCTV (Closed Circuit Television), roboty budowlane IV etapu przebudowy nabrzeża, wykonanie aktualizacji dokumentacji projektowej robót czterpalnych pogłębiania dna rzeki Odry przy będącym w trakcie przebudowy nabrzeżu, wyposażenie nabrzeża oraz roboty czterpalne i roboty elektryczne na platformie treningowej,
- na działce nr 29 przy ul. Dębogórskiej 7-8 w Szczecinie: wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej dla zadania: „Modernizacja istniejącego budynku administracyjno-dydaktycznego”, wykonanie dokumentacji projektowej oraz robót budowlanych dla zadania „Wiata do zimowania jednostek pływających z warsztatem naprawczym”,
- zaprojektowanie i wykonanie wraz z dostawą i montażem komory dymowo-rozgorzeniowej do ćwiczeń pożarowych,
- dostawy zestawów, m.in.: ratunkowych, nurkowych, służących do prowadzenia szkoleń,
- dostawy stanowisk służących do prowadzenia szkoleń oraz zestawów serwisowych do tych stanowisk,
- dostawy łodzi i żurawi.

4.4.9. Budowa i rozbudowa infrastruktury dostępowej do portu w Świnoujściu w latach 2023-2029

Program został ustanowiony uchwałą nr 77/2023 Rady Ministrów z dnia 19 maja 2023 r. z późn. zm.³⁴ Nadzór nad realizacją Programu przez Urząd Morski w Szczecinie sprawuje Minister Infrastruktury.

Obowiązujący w latach 2023-2029 Program realizowany był w 2024 r. w ramach funkcji **19. Transport i infrastruktura transportowa**, zadania *19.3. Transport morski i żegluga śródlądowa*, podzadania *19.3.5. Rozwój infrastruktury dostępowej od strony morza*, działania *19.3.5.2. Modernizacja, przebudowa oraz rozbudowa infrastruktury zapewniającej dostęp do portów*.

W ramach Programu planowane są do realizacji zadania polegające na przeprowadzeniu prac służących umożliwieniu transportu wodnego do Portu Zewnętrznego w Świnoujściu, budowie falochronu dla nowego portu zewnętrznego w Świnoujściu, zakupie pogłębiarki dla utrzymania torów podejściowych do Świnoujścia i toru Świnoujście-Szczecin.

Wykonanie wydatków w 2024 r. z budżetu państwa wyniosło 2.894 tys. zł, co stanowi 15,4% planu po zmianach na 2024 r.

Celem określonym dla Programu jest sukcesywne rozwijanie portu w Świnoujściu i wzmacnianie jego pozycji wśród wiodących portów morskich Morza Bałtyckiego. Miernik dotyczący długości wybudowanej i przebudowanej oraz wyremontowanej infrastruktury portowej zapewniającej dostęp do portów od strony morza (określany w mb) zostanie w pełni osiągnięty po zakończeniu realizacji Programu (pierwszą wartość do osiągnięcia, 12.005 mb, zaplanowano na rok 2026).

W 2024 roku, w ramach Zadania 1 – Przeprowadzenie prac dla umożliwienia transportu wodnego do Portu Zewnętrznego w Świnoujściu – podpisano następujące umowy:

- opracowanie studium wykonalności (wraz z analizą kosztów i korzyści) oraz raportu o oddziaływaniu na środowisko, raportu na odkład urobku do morza wraz z opracowaniami pomocniczymi;
- wykonanie wywiadu ferromagnetycznego – badań skanowania magnetometrycznego wraz z raportem.

Natomiast w ramach Zadania 2 – Budowa falochronu dla nowego Portu Zewnętrznego w Świnoujściu – podpisano następujące umowy:

- sporządzenie dokumentacji w postaci opinii geotechnicznej niezbędnej do opracowania dokumentacji projektowo-kosztorysowej;
- wywiad ferromagnetyczny – badania skanowania magnetometrycznego wraz z raportem.

³⁴ Program został zmieniony uchwałą nr 137/2024 Rady Ministrów z dnia 13 listopada 2024 r. zmieniającą uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą „Budowa i rozbudowa infrastruktury dostępowej do portu w Świnoujściu w latach 2023–2029”, wydatki z budżetu państwa, na realizację Programu, zaplanowane na rok 2024, zostały zmniejszone z kwoty 217.340 tys. zł do kwoty 18.778 tys. zł.

Przyczyny niewykorzystania środków zaplanowanych na realizację Programu w 2024 roku:

- konieczność przesunięcia w czasie poszczególnych prac przygotowawczych, co opóźniło wydatkowanie środków finansowych z uwagi na uchwalenie Programu później niż pierwotnie planowano,
- przedłużające się procedury uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia przez Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście (ZMPSiŚ), co w konsekwencji spowodowało opóźnienia w uzyskaniu zamiennej decyzji środowiskowej na budowę falochronu zintegrowanego (również uzyskiwanej przez ZMPSiŚ).

4.4.10. Budowa falochronu osłonowego w Porcie Gdańsk

Program został ustanowiony uchwałą nr 47/2023 Rady Ministrów z dnia 13 kwietnia 2023 r. Nadzór nad realizacją Programu przez Urząd Morski w Gdyni sprawuje Minister Infrastruktury.

Obowiązujący w latach 2023-2027 Program realizowany był w 2024 r. w ramach funkcji

19. Transport i infrastruktura transportowa, zadania *19.3. Transport morski i żegluga śródlądowa*, podzadania *19.3.5. Rozwój infrastruktury dostępowej od strony morza*, działania *19.3.5.2. Modernizacja, przebudowa oraz rozbudowa infrastruktury zapewniającej dostęp do portów*.

Celem Programu jest budowa infrastruktury umożliwiającej funkcjonowanie inwestycji polegającej na budowie jednostki regazyfikacyjnej skroplonego gazu ziemnego w Zatoce Gdańskiej wraz z infrastrukturą niezbędną do jej obsługi (terminal FSRU). Inwestycja polegać będzie na budowie infrastruktury zapewniającej dostęp do portu zewnętrznego, w postaci falochronu osłonowego i obiektów towarzyszących. Wybudowany zostanie nowy falochron o długości około 1.000 m. Budowa obejmować będzie również roboty pogłębiarskie (w tym budowę obrotnicy oraz nowego toru podejściowego i dostosowanie parametrów toru istniejącego) oraz oznakowanie nawigacyjne. W wyniku realizacji Programu powstanie powiększony osłonięty akwen, stanowiący port zewnętrzny w Gdańsku.

Wykonanie wydatków w 2024 r. z budżetu państwa wyniosło 11.955 tys. zł, co stanowi 6,6% planu po zmianach na 2024 r.

Celem określonym dla Programu jest budowa infrastruktury (w tym falochronu, toru wodnego, obrotnicy oraz oznakowania nawigacyjnego związanego z tą infrastrukturą) zapewniającej funkcjonowanie inwestycji polegającej na budowie jednostki regazyfikacyjnej skroplonego gazu ziemnego w Zatoce Gdańskiej wraz z infrastrukturą niezbędną do jej obsługi (terminal FSRU). Mierniki, dotyczące wybudowania: falochronu osłonowego (1 szt.), toru wodnego (1 szt.), systemów oznakowania nawigacyjnego (1 komplet), zostaną osiągnięte w roku 2027.

W ramach realizacji Programu w 2024 roku:

- uzyskano decyzje: udzielającą pozwolenia na wznoszenie i wykorzystywanie sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń w polskich obszarach morskich, o środowiskowych uwarunkowaniach,

- zatwierdzono dokumentację geologiczno-inżynierską,
- uzyskano pozwolenie wodnoprawne,
- zrealizowano i zakończono zadanie dotyczące wykonania prac geologicznych polowych, badań laboratoryjnych wraz z opracowaniem dokumentacji geologiczno-inżynierskiej, opinii geotechnicznej oraz badaniem gruntu w obszarze projektowych prac pogłębiarskich dla potrzeb realizacji przedsięwzięcia,
- zrealizowano umowę na wydobycie materiałów ferromagnetycznych,
- uzyskano pozwolenie na budowę falochronu osłonowego w Porcie Gdańsk, jednocześnie nadając decyzji rygor natychmiastowej wykonalności,
- dokonano wyboru wykonawcy w postępowaniu na udzielenie zamówienia na roboty budowlane w zakresie przedmiotowej inwestycji,
- zakupiono samochód osobowy z napędem typu hybryda plug-in oraz stację ładowania.

Przyczynami niewykorzystania środków finansowych, zaplanowanych na 2024 rok, były w szczególności:

- przedłużające się procedury uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia, której treść określała zakres dalszych prac,
- oszczędności powstałe po zakupie pojazdu z napędem typu hybryda plug-in oraz stacji ładowania,
- przesunięcia w czasie realizacji działań informacyjno-promocyjnych.

4.4.11. Program wspierania inwestycji infrastrukturalnych w związku z realizacją kluczowych inwestycji w zakresie strategicznej infrastruktury energetycznej, w tym elektrowni jądrowej, w województwie pomorskim

Program został ustanowiony uchwałą nr 103/2023 Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2023 r. z późn. zm. Nadzór nad realizacją Programu przez Urząd Morski w Gdyni, Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad (GDDKiA) oraz PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. z siedzibą w Warszawie (PKP PLK S.A.) sprawuje Minister Infrastruktury.

Obowiązujący w latach 2023-2029 Program realizowany był w 2024 r. w ramach funkcji

6. Polityka gospodarcza kraju, zadania 6.2. *Bezpieczeństwo gospodarcze państwa i gospodarka złożami kopalin*, podzadania 6.2.1. *Rynki paliw i energii*, działanie 6.2.1.6.

Działalność w zakresie rozwoju energetyki jądrowej oraz funkcji **19. Transport**

i infrastruktura transportowa, zadania 19.1. *W Transport drogowy i infrastruktura drogową*, podzadania 19.1.4. *W Budowa, przebudowa, utrzymanie i remonty sieci dróg publicznych*, działanie 19.1.4.5. *Budowa pozostałych dróg krajowych*, a także zadania 19.2. *Transport kolejowy i infrastruktura kolejowa*, podzadania 19.2.4. *Rozwój infrastruktury kolejowej*, działanie 19.2.4.2. *Budowa, modernizacja i rewitalizacja linii kolejowych*.

Celem Programu jest wsparcie inwestycji infrastrukturalnych w związku z realizacją kluczowych inwestycji w zakresie strategicznej infrastruktury energetycznej, w tym elektrowni jądrowej, w województwie pomorskim.

W ramach realizacji celu głównego realizowane będą cele szczegółowe, tj.:

- budowa infrastruktury hydrotechnicznej w granicach pasa technicznego na obszarze gmin Choczewo lub Krokowa oraz na obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej, w szczególności na potrzeby elektrowni jądrowej (Urząd Morski w Gdyni),
- budowa drogi krajowej zapewniającej dojazd do elektrowni jądrowej na obszarze gmin Choczewo lub Gniewino i Krokowa od najbliższej drogi ekspresowej (GDDKiA),
- budowa lub przebudowa infrastruktury kolejowej zapewniającej dojazd do gmin: Nowa Wieś Lęborska, Lębork, Wicko, Łeba, Wejherowo, Choczewo, Gniewino i Krokowa, w tym linii kolejowych wraz z sieciami trakcyjnymi, stacji pasażerskich, terminali towarowych i obiektów inżynierskich (PKP PLK S.A.).

Wykonanie wydatków w 2024 r. z budżetu państwa wyniosło 30.092 tys. zł, co stanowi 91,0% planu po zmianach na 2024 r.

Celem określonym dla Programu jest wsparcie inwestycji infrastrukturalnych w związku z realizacją kluczowych inwestycji w zakresie strategicznej infrastruktury energetycznej, w tym elektrowni jądrowej, w województwie pomorskim. Mierniki dotyczące: budowy infrastruktury hydrotechnicznej – konstrukcji morskiej o długości ok. 1.100 m służącej do rozładunku materiałów i elementów wyposażenia, a także infrastruktury technicznej umożliwiającej prawidłową eksploatację konstrukcji morskiej i drogi technicznej, budowy drogi krajowej o długości ok. 35 km zapewniającej dojazd do elektrowni jądrowej, budowy lub przebudowa linii kolejowych o długości ok. 95 km, zostaną osiągnięte w roku 2029. Opracowanie dokumentacji projektowej przewidziane jest na czerwiec 2025 roku.

W 2024 roku, w ramach części budżetowej 39 –Transport:

- 1) w ramach działań GDDKiA: uregulowano płatności w ramach zadania „Lubiatowo – dr. ekspresowa S6”, dotyczące koncepcji programowej, wykonania badań, robót i opracowań geologicznych, jak również opracowania materiałów do wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.
- 2) w ramach działań spółki PKP PLK S.A.:
 - opracowano dokumentację środowiskową,
 - opracowano wizualizację inwestycji dla potrzeb promocji projektu dla Wariantu II:
 - modernizacja LK229 na odcinku Lębork – Łeba na potrzeby budowy i obsługi elektrowni jądrowej,
 - modernizacja LK230 na odcinku Wejherowo – Choczewo wraz z budową nowych odcinków,
 - budowa jednotorowej linii kolejowej w nowym śladzie, w relacji Choczewo – Elektrownia – Steknica wraz ze stacjami: Choczewo i Elektrownia oraz budowa niezbędnych łącznic,
 - opracowano projekt zagospodarowania terenu:
 - dla odcinka nr 5 nowa LK na odcinku elektrownia jądrowa – Łeba wraz z łącznicą w kierunku Steknicy,
 - dla odcinka nr 1 LK 229 na odcinku Lębork – Łeba,
 - dla odcinka nr 2 LK230 na odcinku Wejherowo – Kostkowo,

- dla odcinka nr 3 nowa LK na odcinku Kostkowo – Choczewo,
- dla odcinka 4 nowa LK na odcinku Choczewo – elektrownia jądrowa wraz ze stacją Choczewo i stacją Elektrownia,
- opracowano geodezyjną dokumentację do celów projektowych:
 - dla odcinka nr 1 LK 229 na odcinku Lębork – Łeba,
 - dla odcinka nr 2 LK230 na odcinku Wejherowo – Kostkowo,
 - dla odcinka nr 3 nowa LK na odcinku Kostkowo – Choczewo,
- opracowano aktualizację geodezyjną dokumentacji do celów projektowych dla odcinka 4 nowa LK na odcinku Choczewo – elektrownia jądrowa wraz ze stacją Choczewo i stacją Elektrownia,
- opracowano aktualizację programu badań podłoża gruntowego oraz projektu robót geologicznych dla odcinka nr 3 nowa LK na odcinku Kostkowo – Choczewo oraz dla odcinka 4 nowa LK na odcinku Choczewo – elektrownia jądrowa wraz ze stacją Choczewo i stacją Elektrownia,
- opracowano projekt architektoniczno-budowlany:
 - dla odcinka nr 1 LK 229 na odcinku Lębork – Łeba,
 - dla odcinka nr 2 LK230 na odcinku Wejherowo – Kostkowo,
 - dla odcinka nr 3 nowa LK na odcinku Kostkowo – Choczewo,
 - dla odcinka 4 nowa LK na odcinku Choczewo – elektrownia jądrowa wraz ze stacją Choczewo i stacją Elektrownia,
 - dla odcinka nr 5 nowa LK na odcinku elektrownia jądrowa – Łeba wraz z łącznicą w kierunku Steknicy,
- opracowano dokumentację geotechniczną i geologiczno-inżynierską:
 - dla odcinka nr 1 LK 229 na odcinku Lębork – Łeba,
 - dla odcinka 4 nowa LK na odcinku Choczewo – elektrownia jądrowa wraz ze stacją Choczewo i stacją Elektrownia,
 - dla odcinka nr 5 nowa LK na odcinku elektrownia jądrowa – Łeba wraz z łącznicą w kierunku Steknicy.

Dodatkowo, w ramach części budżetowej 21 – Gospodarka morska, w ramach działań Urzędu Morskiego w Gdyni:

- podpisano umowę z wykonawcą wyłonionym w postępowaniu przetargowym na opracowanie wielobranżowej dokumentacji projektowej i pełnienie nadzoru autorskiego inwestycji,
- podpisano umowę z wykonawcą wyłonionym w postępowaniu przetargowym na opracowanie raportu o oddziaływaniu na środowisko, w celu uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla planowanego przedsięwzięcia pn. „Budowa infrastruktury hydrotechnicznej na potrzeby inwestycji EJ1 w lokalizacji pn. „Lubiatowo-Kopalino” oraz obligatoryjnych załączników graficznych do wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach,
- złożono wnioski i uzyskano zatwierdzony program robót geologicznych,
- opracowano mapę zasadniczą, wypisy i wyrisy z ewidencji gruntów.

Niepełne wykorzystanie środków budżetowych, w zakresie części budżetowej 21 – Gospodarka morska, związane jest z kwestią opracowania dokumentacji projektowej oraz raportu o oddziaływaniu na środowisko. Postępowania odwoławcze do Krajowej Izby Odwoławczej, w toku prowadzonego postępowania przetargowego, spowodowały opóźnienie w terminie podpisania umowy z projektantem, przez co zaszła konieczność aneksowania umowy z wykonawcą raportu o oddziaływaniu na środowisko.

4.4.12.Ochrona przeciwpowodziowa i osiągnięcie korzystnego bilansu wodnego w rejonie Odry Środkowej – cofka stopnia wodnego Malczyce

Program został ustanowiony uchwałą nr 149/2022 Rady Ministrów z dnia 5 lipca 2022 r. Nadzór nad realizacją Programu przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie sprawuje Minister Infrastruktury.

Obowiązujący w latach 2023-2026 Program realizowany był w 2024 r. w ramach funkcji **12. Środowisko**, zadania *12.5.W Ochrona wód i gospodarowanie zasobami wodnymi*, podzadania *12.5.3.W Ochrona przeciwpowodziowa*, działania *12.5.3.2. Budowa i przebudowa infrastruktury przeciwpowodziowej*.

Celem Programu jest poprawa ochrony przeciwpowodziowej w rejonie Odry Środkowej, poprzez modernizację obwałowań i dostosowanie do obecnych parametrów bezpieczeństwa oraz powstrzymanie procesów erozyjnych w korycie Odry poniżej stopnia wodnego Malczyce, a także osiągnięcie korzystnego bilansu wodnego (ochrona przed suszą i zwiększenie retencji wodnej). Przewidziane są również prace umożliwiające uzyskanie pełnego piętrzenia na stopniu wodnym Malczyce oraz zwiększenie produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych.

Wykonanie wydatków w 2024 r. wyniosło 57.119 tys. zł, co stanowi 95,2% planu po zmianach na 2024 r.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2024 plan	2024 wykonanie
Poprawa ochrony przeciwpowodziowej w rejonie Odry Środkowej poprzez powstrzymanie procesów erozyjnych w korycie, modernizację obwałowań i dostosowanie do obecnych parametrów bezpieczeństwa	Ministerstwo Infrastruktury, Państwowe Gospodarstwo Wodne – Wody Polskie	Udział zrealizowanego zakresu rzeczowego (w %)	28,57	27,20

W 2024 roku zrealizowano następujące działania:

- w ramach zmian ukształtowania brzegów koryta rzeki Odry wykonano zasyp 16 pól międzyostrogowych, trwa rozbiórka nabrzeża przeładunkowego przy starej cegielni na prawej stronie rzeki Odry oraz elementów żelbetonowych nieczynnego wylotu z oczyszczalni,
- wykonano 55 sztuk piezometrów,

- wykonano w całości roboty budowlane polegające na uszczelnieniu wału na wysokości przepompowni w Rzeczy,
- po prawej stronie rzeki Odry wykonano trzy przepusty na rowie Żabka, na których zlokalizowano korytarze migracyjne dla zwierząt,
- po lewej stronie rzeki Odry wykonano trzy przepusty na kanale Zakrzów-Rzeczyc, na których zlokalizowano korytarze migracyjne dla zwierząt, wykonano przejście dla zwierząt nad kanałem wylotowym ze zbiornika wyrównawczego w Rzeczy,
- wykonano przebudowę przepustu drogowego, wzdłuż brzegów Barłożnej i rowu „A”, wykonano korytarz przyrodniczy o zmiennej szerokości oraz przepusty bobrowe na Barłożnej i rowie „A”,
- wykonano ubezpieczenie brzegów starorzecza, próg dolny oraz renowację istniejących ubezpieczeń, zakończono obniżenie poziomu powstającej wyspy,
- uzyskano decyzję Wojewody Dolnośląskiego nr 29/24 z dnia 11 grudnia 2024 r., udzielającą pozwolenia na realizację inwestycji.

W trakcie realizacji jest projektowanie modernizacji i przebudowy wału przeciwpowodziowego lewobrzeżnego w km od 13+625 – do mostu kolejowego w Brzegu Dolnym (Głoska – Brzeg Dolny) oraz opracowanie koncepcji rekultywacji i zagospodarowania istniejącej deponii zlokalizowanej na prawym brzegu przy budynku administracyjnym. Trwają także roboty budowlane – wykonano groblę z narzutu kamiennego, umożliwiającą dojazd i wykonanie zasypu wyrw/wyboju w dnie poniżej stopnia wodnego i pograżenie nowej ścianki progu, rozpoczęto pograżanie grodzic oraz zasyp wyrw.

Najistotniejszym z czynników, który miał wpływ, w roku 2024, na negatywne odchylenie od planowanej wartości miernika, było długotrwałe wezbranie powodziowe na rzece Odrze, które stało się również przyczyną niewydatkowania części środków zaplanowanych na realizację działań w ramach Programu. Skutkiem powyższego zdarzenia, o charakterze losowym, było zarówno zalanie obszarów prowadzenia robót budowlanych, jak i znacznie wydłużone w czasie utrzymywanie się wysokiego stopnia uwilgocenia gruntu, uniemożliwiającego szybką kontynuację robót budowlanych.

4.4.13. Budowa Muzeum Historii Polski w Warszawie

Program został ustanowiony uchwałą nr 118/2015 Rady Ministrów z dnia 21 lipca 2015 r. z późn. zm. Nadzór nad realizacją Programu przez Muzeum Historii Polski w Warszawie sprawuje Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Obowiązujący w latach 2016–2026 Program realizowany był w 2024 r. w ramach funkcji **9. Kultura i dziedzictwo narodowe**, zadania 9.1. *W Ochrona i popularyzacja dziedzictwa i tożsamości narodowej w kraju i za granicą*, podzadania 9.1.1. *W Ochrona materialnego dziedzictwa kulturowego i miejsc pamięci narodowej w kraju i za granicą*, działania 9.1.1.2. *Ochrona, udostępnianie, digitalizacja i popularyzacja zasobów dóbr kultury i propagowanie wiedzy o dziedzictwie kulturowym*.

W ramach Programu, w budynku na terenie Cytadeli Warszawskiej, powstaje obiekt będący siedzibą Muzeum Historii Polski w Warszawie, który ma być jedną z najnowocześniejszych

tego typu placówek w Polsce. Muzeum będzie prezentować najważniejsze wątki polskiej historii – państwa i narodu – ze szczególnym uwzględnieniem tematyki wolności – tradycji polskiego parlamentaryzmu, instytucji i ruchów obywatelskich, walki o wolność i niepodległość. Stała ekspozycja Muzeum będzie ukazywać najważniejsze wątki z dziejów Polski od X do XXI wieku. Centralne miejsce znajdzie w niej historia wolności w Polsce (dzieje parlamentaryzmu, ruchów niepodległościowych i obywatelskich) od czasów republiki szlacheckiej w XVI wieku aż po „Solidarność”. Wystawa będzie dokumentować i prezentować również inne wątki historii politycznej, społecznej, kultury i obyczajów.

Wykonanie wydatków w 2024 r. wyniosło 133.409 tys. zł, co stanowi 62,3% planu po zmianach na 2024 r.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2024 plan	2024 wykonanie
Stworzenie nowoczesnego budynku Muzeum, w którym zostanie zorganizowana wystawa stała przedstawiająca historię Polski w sposób atrakcyjny i przystępny dla odbiorców z kraju i zagranicy	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Muzeum Historii Polski w Warszawie	Powierzchnia użytkowa budowanych obiektów (w m ²)	44.856	44.856

W 2024 roku, w budynku Muzeum, który został oddany do użytkowania w 2023 roku, trwały prace nad: weryfikacją kosztorysów robót dodatkowych, zaniechanych i zamiennych, nadzorem nad usuwaniem wad przez generalnego wykonawcę oraz realizacją zaleceń zawartych w protokole odbioru końcowego.

W odniesieniu do wystawy stałej, wykonawca wystawy stałej zrealizował pierwszy cel kluczowy, polegający na dostarczeniu gablot mobilnych (przesuwnych) do sali wystaw czasowych oraz drugi cel kluczowy, polegający na wykonaniu posadzek betonowych w przestrzeni wystawy.

W zakresie robót ogólnobudowlanych kontynuowano prace nad zabezpieczeniem istniejących instalacji obiektowych oraz zakończono stawianie konstrukcji ścian, dzielących przestrzeń wystawy stałej. Zakończono prace związane z prowadzeniem instalacji wewnątrz ścian oraz ich izolacją, a także wykonano płytowanie ścian, które zostały podzielone na galerie, stanowiące odrębne przestrzenie wystawy. Ponadto, realizowano montaż elementów konstrukcji sufitów podwieszanych oraz instalacji podsufitowych i podposadzkowych. Wykonano izolacje akustyczne i termiczne, układano instalacje ogrzewania posadzkowego oraz montowano koryta i floorboxy pod przyszłe instalacje. Ułożono blachy pod posadzki na podestach. Wykonano większość montażu koryt siatkowych i tras kablowych podsufitowych. Kontynuowano prace przy instalacji mgły wodnej. Ułożono okablowanie elektryczne i teletechniczne oraz rozpoczęto montaż rozdzielnic. Rozpoczęto wykonanie posadzek lastryko. Rozpoczęto montaż sufitów z siatki cięto-ciągnionej. Wykonano posadzki betonowe na stropie. Wykonano całość konstrukcji podestów

oraz podłóg podniesionych, zrealizowano podkonstrukcję Villi Regia oraz konstrukcję antresoli w jednej z galerii. Postawiono podkonstrukcje pod obie ściany lodu, podkonstrukcje pod monolit. Rozpoczęto także prace nad okładzinami kamiennymi znajdującymi się na poziomie +2. W kamieniołomach w Portugalii cyklicznie wybierane są bloki i słaby kamienne i zostają przypisane do konkretnych lokalizacji.

Muzeum kontynuuje pracę na elektronicznej platformie obiegu dokumentów kontraktowych, w tym dokumentacji warsztatowych opracowywanych przez wykonawcę wystawy, np. dokumentacji dotyczącej zabudów, gablot, prototypów.

W zakresie prac wystawienniczych odbywały się cykliczne spotkania dotyczące wyboru próbek materiałowych oraz spotkania robocze mające na celu ustalenie szczegółów dotyczących ekspozycji. Spotkania te obejmowały analizę poszczególnych elementów galerii oraz szczegółowych rozwiązań technicznych wynikających z przyjętych przez wykonawcę technologii, m.in. w zakresie zabudów, obiektów specjalnych, gablot wraz z wyposażeniem, mebli. Zaakceptowano połowę prototypów dostarczonych gablot. Zaakceptowano najważniejsze rozwiązania materiałowe i estetyczne dla wystawy stałej.

W galeriach G5 (II wojna światowa) i G4 (II Rzeczpospolita) opracowane i zaakceptowane zostały aplikacje testowe dla wszystkich stanowisk typu infokiosk, trwają prace nad galeriami G2 i G3. Rozpoczęto prace nad stanowiskami scenograficznymi i multimedialnymi, czyli Wolną Elekcją, a także Lotu Balonem w G2 i Bramą w G6 oraz zamknięto prace nad scenopisami animacji do wszystkich galerii. Zmontowano wstępnie niemal wszystkie materiały filmowe wyświetlane w galeriach. W opracowaniu produkcyjnym są grafiki, infografiki i teksty. Rozpoczęto prace nad audioprzewodnikami i nad centralnym systemem zarządzania.

Kontynuowane były zakupy muzealiów na wystawę stałą. Kontynuowane były także prace konserwatorskie obiektów ze zbiorów Muzeum, skierowanych do konserwacji.

Przeprowadzono trzy postępowania przetargowe na kopie obiektów na wystawę stałą. Wyłonione podmioty realizują zadania dotyczące obiektów papierowych, tkanin oraz rzemiosła i techniki. Część wykonanych obiektów została odebrana.

Niepełne wykorzystanie środków wynika z braku wydatkowania pełnej kwoty, przeznaczonej na realizację wystawy stałej oraz środków związanych z równowartością 10% kwoty kontraktu z generalnym wykonawcą budynku, zabezpieczonych do wypłaty wykonawcy po usunięciu wszystkich wad i całkowitym zakończeniu wykonania budynku.

4.4.14. Budowa kampusu Akademii Muzycznej imienia Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy

Program został ustanowiony uchwałą nr 79/2020 Rady Ministrów z dnia 17 czerwca 2020 r. z późn. zm.³⁵ Nadzór nad realizacją Programu przez Akademię Muzyczną imienia Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy sprawuje Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Obowiązujący w latach 2020-2025³⁵ Program w 2024 r. realizowany był w ramach funkcji **10. Szkolnictwo wyższe i nauka**, zadania *10.1. Zarządzanie systemem szkolnictwa wyższego i nauki*, podzadania *10.1.2. Utrzymanie i rozwój infrastruktury szkolnictwa wyższego i nauki*, działania *10.1.2.2. Rozwój infrastruktury związanej z kształceniem*.

Celem głównym Programu jest stworzenie właściwych warunków do rozwoju Akademii przez rozbudowę infrastruktury służącej do prowadzenia działalności artystyczno-edukacyjnej. Cele szczegółowe dotyczą budowy przestrzeni dydaktycznych z uwzględnieniem specyfiki kształcenia artystycznego, budowy efektywnych energetycznie obiektów użyteczności publicznej oraz budowy i wyposażenia przestrzeni kulturalno-artystycznej. Osiągnięcie założonych celów przyczyni się w sposób bezpośredni i pośredni do uzyskania długookresowych korzyści dla szeroko pojętego sektora kultury. Wśród głównych beneficjentów Programu należy wymienić artystów tworzących, edukujących i koncertujących w nowej infrastrukturze, a także uczestników życia kulturalnego oraz społeczność akademicką.

Wykonanie wydatków w 2024 r. wyniosło 161.081 tys. zł, co stanowi 100% planu po zmianach na 2024 r.

Celem określonym dla Programu jest przeniesienie, prowadzonej w różnych lokalizacjach, działalności dydaktycznej i artystycznej Akademii Muzycznej im. F. Nowowiejskiego, do jednej siedziby w celu poprawy procesu artystyczno-edukacyjnego. Miernik, dotyczący powierzchni użytkowej nowo utworzonych obiektów (23.387 m²)⁷, zostanie zrealizowany i wykazany po zakończeniu inwestycji.

W 2024 roku, m.in.:

- kontynuowano prace budowlane,
- złożono plan remediacji gruntu do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i otrzymano w tym zakresie pozytywną opinię,
- podpisano umowę na przyłączenie do sieci instalacji fotowoltaicznej budowanego kampusu,

³⁵ Program został zmieniony uchwałą nr 149/2024 Rady Ministrów z dnia 16 grudnia 2024 r. zmieniającą uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą „Budowa kampusu Akademii Muzycznej imienia Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy”, przedłużono okres realizacji Programu do roku 2025, zmieniono finansowanie w poszczególnych latach, wydatki z budżetu państwa na realizację Programu, zaplanowane na rok 2024, pozostały na niezmienionym poziomie, zmieniono planowaną do osiągnięcia wartość miernika z 23.387 m² powierzchni na 23.314,40 m².

- wystąpiono, do Miejskich Wodociągów i Kanalizacji w Bydgoszczy, o wydanie warunków technicznych na wykonanie przelewu awaryjnego dla zbiornika wodnego zlokalizowanego na terenie kampusu Akademii,
- zlecono opracowanie dodatku do projektu robót geologicznych, na potrzeby wykonania otworów wiertniczych, w celu wykorzystania ciepła ziemi dla części zanieczyszczonego historycznie terenu kampusu,
- zgłoszono, do Wydziału Zintegrowanego Rozwoju i Środowiska Urzędu Miasta w Bydgoszczy, rozpoczęcie wykonywania odwiertów, na terenie zremediowanym, dla wykorzystania ciepła ziemi dla pomp ciepła,
- wykonano badania laboratoryjne ustrojów akustycznych w zakresie sali prób, sali symfonicznej oraz sali kameralnej,
- wykonano badania elektrooporowe szczelności pokrycia dachowego w obszarach przewidzianych do ułożenia balastu kamiennego,
- procedowano wnioski w sprawie przyłącza elektroenergetycznego do budynku,
- złożono wystąpienie, do Wydziału Zarządu Dróg Miejskich i Komunikacji Urzędu Miasta w Bydgoszczy, o usunięcie drzew rosnących wzdłuż zbiornika wodnego na terenie budowanego kampusu w celu przeprowadzenia planu remediacji dla części historycznie zanieczyszczonego terenu skarpy nabrzeża,
- przygotowano uzgodnienia, z Zarządem Dróg Miejskich i Komunikacji Publicznej w Bydgoszczy, w sprawie realizacji dróg docelowych wokół kampusu,
- dokonano uzgodnień, z Miejskimi Wodociągami i Kanalizacją w Bydgoszczy, w sprawie aktualizacji warunków na przyłączenie przelewu awaryjnego zbiornika wodnego na terenie kampusu do zmienionej koncepcji instalacji deszczowej w projektowanych drogach dojazdowych wokół kampusu,
- podpisano umowę na usługę monitorowania sygnałów z lokalnego systemu alarmu pożarowego dla kampusu,
- aneksowano umowy z wykonawcami inwestycji, w związku z wydłużonym okresem realizacji inwestycji oraz zgłoszonymi roszczeniami waloryzacyjnymi.

Ponadto, realizowano roboty budowlane i montażowe. Zakres prac budowlanych dotyczył, m.in.: organizacji placu budowy, robót: izolacyjnych, ziemnych, zbrojarskich, betonarskich, murowych, wykończeniowych, drogowych, posadzkarskich, elewacyjnych, montażowych oraz związanych z: wykończeniem dachu, realizacją instalacji elektrycznej, teletechnicznej i sanitarnej.

4.4.15. Budowa siedziby Europejskiego Centrum Filmowego CAMERIMAGE

Program został ustanowiony uchwałą nr 133/2020 Rady Ministrów z dnia 28 września 2020 r. z późn. zm. Nadzór nad realizacją Programu przez Europejskie Centrum Filmowe CAMERIMAGE sprawuje Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Obowiązujący w latach 2020-2028. Program w 2024 r. realizowany był w ramach funkcji

9. Kultura i dziedzictwo narodowe, zadania 9.2. *W Działalność artystyczną, upowszechniającą, promującą kulturę i dialog międzykulturowy, podzadania*

9.2.1.W (o tej samej nazwie), działania 9.2.1.7. *Wspieranie i promowanie działalności audiowizualnej, w tym kinematografii.*

Celem głównym Programu jest stworzenie nowoczesnego budynku, w którym swoje miejsce znajdzie europejska instytucja filmowa mająca współtworzyć Festiwal CAMERIMAGE oraz promować polski rynek filmowy.

Cel główny realizowany jest przez osiągnięcie celów szczegółowych:

- wzniesienie nowoczesnego budynku ECFC dostosowanego do obsługi osób niepełnosprawnych,
- stworzenie nowoczesnego centrum festiwalowo-kongresowego,
- stworzenie nowoczesnej przestrzeni kinowej i ekspozycyjnej,
- zapewnienie przestrzeni magazynowej.

Zgodnie z założeniami Programu, dzięki pozyskaniu stałej siedziby, ECFC będzie prowadziło szeroką działalność o charakterze wystawienniczym, kulturalnym, naukowym i edukacyjnym przede wszystkim z zakresu sztuki autorów zdjęć filmowych, stanie się ważnym partnerem edukacyjnym dla rodziców, szkół i innych instytucji edukacyjnych.

Wykonanie wydatków w 2024 r. wyniosło 18.812 tys. zł, co stanowi 30,3% planu po zmianach na 2024 r.

Celem określonym dla Programu jest wzmacnianie polskiego potencjału filmowego, który wpisuje się w kreowaną przez Rząd Rzeczypospolitej Polskiej politykę audiowizualną sprzyjającą rozwojowi tego sektora, wsparcie produkcji audiowizualnych i konsolidacji podmiotów prowadzących działalność filmową, uatrakcyjnienie polskiego rynku i przyciągnięcia filmowców z całego świata. Miernik, dotyczący powierzchni użytkowej budowanego budynku (18.000 m²), zostanie osiągnięty po zakończeniu inwestycji.

W 2024 roku w ramach Programu, m.in.: zakończono roboty ziemne, w zakresie studia filmowego, wraz z rozparciem ścian szczelinowych, zakończono podbudowy pod całą płytę fundamentową, wykonano większość płyty fundamentowej, wykonano elementy pionowe (żelbetowych słupów i ścian), wykonano instalację kanalizacyjną w płycie fundamentowej, realizowano prace dotyczące przyłączy kanalizacji sanitarnej, zakończono sztuczny uziom pod płytą fundamentową. Ponadto, zakończono hydroizolację wraz z płytą fundamentową, realizowano: słupy żelbetonowe, ściany żelbetonowe, ściany murowane, płyty stropowe. Ponadto realizowano konstrukcje budynku studio, obejmujące poziom -2, -1, strop, ściany poziomu +/-0 części administracyjno-biurowej, zakończono prace w zakresie tymczasowego odwodnienia wykopu pod budynek wraz z demontażem systemu. Zakończono stan surowy zamknięty hali studio.

Niewykorzystanie środków finansowych zaplanowanych na realizację Programu, w roku 2024, wynikało, m.in. z:

- wstrzymania robót ziemnych, w zakresie budowy siedziby ECFC, w Etapie I, przez nadzór archeologiczny, z uwagi na odkrycie elementów dziedzictwa historycznego i nakazanie przeprowadzenia badań archeologicznych,

- trudności przy realizacji projektu architektonicznego, powodujących przeciąganie się terminów wykonania projektu, przez co niemożliwe było ogłoszenie postępowania na roboty budowlane dotyczące Etapu II, tj, Centrum Festiwalowego.

4.4.16. Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021-2025

Program ustanowiony został uchwałą nr 69/2021 Rady Ministrów z dnia 21 maja 2021 r. z późn. zm. Program realizuje Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego za pośrednictwem Biblioteki Narodowej w Priorytecie 1 Programu, Instytutu Książki w Krakowie w Priorytecie 2, Narodowego Centrum Kultury w Priorytecie 4, a także Minister Edukacji w Priorytecie 3. Nadzór nad realizacją Programu sprawuje Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Obowiązujący w latach 2021-2025 Program realizowany był w 2024 r. w ramach funkcji

9. Kultura i dziedzictwo narodowe, zadania 9.2. *W Działalność artystyczna, upowszechniająca, promująca kulturę i dialog międzykulturowy*, podzadania 9.2.1. *W* (o tej samej nazwie), działania 9.2.1.6. *Wspieranie i promowanie literatury i czytelnictwa*, a także funkcji **3. Edukacja, wychowanie i opieka**, zadania 3.1. *W Oświata i wychowanie*, podzadania 3.1.2. *W Kształcenie ogólne, zawodowe i ustawiczne*, działania 3.1.2.2. *W Wsparcie dostępu do książek, podręczników, materiałów edukacyjnych i ćwiczeniowych*.

Podstawowym celem Programu jest wzmocnienie czytelnictwa w Polsce oraz rozwój bibliotek. Cel główny odnosi się do czterech obszarów realizacji programu, spośród których jeden dotyczy działań na rzecz dzieci i młodzieży, a trzy służą wzmacnianiu czytelnictwa poprzez rozwijanie funkcjonalności bibliotek publicznych w gminach wiejskich, miejsko-wiejskich oraz w miastach do 100 tys. mieszkańców.

Wykonanie wydatków w 2024 r. wyniosło łącznie 127.349 tys. zł, co stanowi 84,7% planu po zmianach na 2024 r., w tym w Priorytetach 1, 2 i 4 wykonanie w 2024 r. wyniosło 97.956 tys. zł, co stanowi 81,1% planu po zmianach. W Priorytecie 3 wykonanie w 2024 r. wyniosło 29.393 tys. zł, co stanowi 99,4% planu po zmianach.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2024 plan	2024 wykonanie
Wzmocnienie czytelnictwa w Polsce oraz rozwój bibliotek do 2025 r.	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Biblioteka Narodowa, Instytut Książki w Krakowie, Narodowe Centrum Kultury,	Liczba bibliotek i placówek wychowania przedszkolnego objętych wsparciem w ramach NPRCz 2.0. (w tys.)	2,73	2,32
Wzmocnienie czytelnictwa w Polsce oraz rozwój bibliotek do 2025 r.	Ministerstwo Edukacji Narodowej, Wojewodowie	Liczba bibliotek i placówek wychowania przedszkolnego objętych wsparciem w ramach NPRCz 2.0. (w tys.)	5,0	4,8

W 2024 roku prowadzono następujące działania:

- **Priorytet 1 – Poprawa oferty bibliotek publicznych** – w ramach kierunku interwencji pn. Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych przeprowadzono dwa nabory wniosków. Z dotacji umożliwiającej zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych skorzystały 2.063 biblioteki publiczne z całej Polski. Biblioteki wzbogaciły swoje zbiory o publikacje w formie książek, które ukazały się drukiem lub na innym nośniku, multimedia, publikacje nutowe i kartograficzne, drukowane czasopisma kulturalne i społeczno-kulturalne o charakterze ogólnopolskim o częstotliwości ukazywania się od miesięcznika do rocznika oraz o usługi zdalnego dostępu do książek w formacie e-booków, audiobooków i synchrobooków. W ramach kierunku interwencji pn. Budowa ogólnokrajowej sieci bibliotecznej poprzez zintegrowany system zarządzania zasobami bibliotek (ZSZZB) zakończono Etap III zadania. Przyłączono do systemu kolejnych 7 bibliotek publicznych zlokalizowanych na terenie całego kraju. Ponadto wykonano migrację 3.996.107 rekordów bibliograficznych, zduplikowano 2.012.045 rekordów bibliotecznych i wytypowano 100.044 rekordów bibliograficznych do merytorycznej deduplikacji. Ponadto utrzymywano ZSZZB w bibliotekach już go posiadających.
- **Priorytet 2 Inwestycje w infrastrukturę bibliotek publicznych** – w ramach kierunku interwencji pn. Infrastruktura bibliotek 2021-2025 ogłoszono wyniki trzeciego naboru wniosków. W procedurze konkursowej udzielono 27 dofinansowań, w procedurze odwoławczej 20. Od początku trwania Programu dofinansowano 111 bibliotek publicznych, z czego 37 z nich, w roku 2024, zakończyło inwestycje. W ramach przyznanego dofinansowania beneficjenci mogą przeznaczyć środki na przedsięwzięcia polegające na realizacji jednego z następujących zadań: budowa, przebudowa, rekonstrukcja, adaptacja lub modernizacja bibliotecznego obiektu budowlanego, wraz z jego wyposażeniem oraz zagospodarowaniem terenu wokół biblioteki.

- **Priorytet 3 Zakup nowości wydawniczych do placówek wychowania przedszkolnego, bibliotek szkolnych i pedagogicznych** – zakupiono 258.137 nowości wydawniczych do 1.886 placówek wychowania przedszkolnego i 806.918 książek do 2.897 bibliotek szkolnych i bibliotek pedagogicznych. Do bibliotek szkolnych i bibliotek pedagogicznych zostały ponadto zakupione elementy wyposażenia wnętrz, dzięki którym możliwa była zmiana organizacji przestrzennej biblioteki. Szkoły i biblioteki w ramach otrzymanego wsparcia dokonywały także zakupów sprzętu komputerowego oraz oprogramowania do biblioteki do wykorzystania przez nauczyciela bibliotekarza. Placówki wychowania przedszkolnego, szkoły i biblioteki pedagogiczne przeznaczały część środków na prowadzenie działań promujących czytelnictwo wśród dzieci i młodzieży. Do placówek wychowania przedszkolnego objętych wsparciem uczęszcza 148.260 dzieci, a do szkół podstawowych i ponadpodstawowych – 864.056 uczniów. To oni byli uczestnikami różnych przedsięwzięć, których celem była promocja książek i czytelnictwa.
- **Priorytet 4 Program dotacyjny dla bibliotek oraz promocja czytelnictwa** – w ramach kierunku interwencji pn. BLISKO – Biblioteka | Lokalność | Inicjatywy | Społeczność | Kooperacja | Oddolność, w 2024 roku, ogłoszono jeden nabór wniosków (czwarty od początku trwania edycji), w ramach którego złożono 113 wniosków, z czego wsparcie otrzymało 47 beneficjentów. W ramach BLISKO realizowano działania szkoleniowe, których celem było podniesienie kompetencji pracowników bibliotek, związanych z rozpoznawaniem potrzeb lokalnych społeczności, budowanie i wzmacnianie lokalnych partnerstw, potencjału kulturowego mieszkańców. W 2024 roku wyprodukowano: spoty do kampanii „Czytanie ma tylko dobre strony”, które były emitowane w telewizji, radiu i Internecie, program „Dobre strony”, stanowiący cykl 7 rozmów o książkach i czytaniu, z udziałem polskich artystów. Wyprodukowano cykl 12 słuchowisk radiowych we współpracy z Polskim Radiem, nt. bibliotek, w tym poszkodowanych w wyniku powodzi na Dolnym Śląsku, Opolszczyźnie i Śląsku. Działania reklamowe, zrealizowane w 2024 roku, w ramach kampanii społeczno-wizerunkowej, obejmowały bogaty program wydarzeń sportowych, rodzinnych, edukacyjnych, kulturalnych oraz kreatywnych akcji plenerowych, spotkań w bibliotekach oraz debat i paneli tematycznych, w sumie 22 wydarzenia. W ramach kierunku interwencji pn. Kampania społeczno-informacyjna, realizowano dwa, komplementarne obszary: społeczno-wizerunkowy oraz promocyjno-informacyjny. Kampania społeczno-wizerunkowa koncentrowała się na zmianie nastawienia wobec czytelnictwa, promocji postaw proczytelniczych, pozycjonowaniu bibliotek, jako miejsc atrakcyjnych dla różnych grup wiekowych oraz podkreślaniu korzyści płynących z czytania. Kampania promocyjno-informacyjna, miała na celu promocję głównych założeń NPRCz 2.0, promocję działań realizowanych przez poszczególnych operatorów, zwiększenie wiedzy opinii publicznej o osiągniętych rezultatach oraz promowanie podejmowanych przez biblioteki aktywności dla czytelników i była, w 2024 roku, realizowana poprzez m.in. następujące działania: kampanię promocyjną w mediach społecznościowych i Internecie, prasie, radiu, telewizji, VOD, outdoorze, digitalu, rozbudowę strony internetowej, przygotowanie kontentu na social media oraz stronę

internetową, produkcję gadżetów i branding, przygotowanie i dystrybucję promocyjnych materiałów graficznych oraz współpracy redakcyjne.

Niższa niż zakładano wartość miernika, dla Priorytetu 1, 2 i 4, wynikała z: pojawienia się kosztów trudnych do przewidzenia przy planowaniu budżetów przez poszczególne biblioteki, niespełnienia przez biblioteki wszystkich niezbędnych wymagań związanych z wnioskowanym wsparciem, trudności w realizacji inwestycji, co skutkowało rozwiązaniem umów i wpłynęło na wysokość niewykorzystanych środków.

Niższa niż zakładano wartość miernika, w przypadku Priorytetu 3, wynikała z mniejszego niż zakładano udziału placówek wychowania przedszkolnego w Programie.

Niewykorzystanie całości zaplanowanych środków wynikało, m.in. z: nierozdysponowania dostępnego budżetu w procedurach konkursowych i odwoławczych, zwrotów niewykorzystanych kwot dofinansowania, rezygnacji beneficjentów z realizacji zadań, mniejszego niż pierwotnie zakładano kosztu realizowanych przez beneficjentów zadań.

4.4.17. Program Olimpia – Program budowy przyszkolnych hal sportowych na 100-lecie pierwszych występów reprezentacji Polski na Igrzyskach Olimpijskich

Program został ustanowiony uchwałą nr 22/2023 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2023 r. z późn. zm.³⁶ Wykonawcą Programu jest minister właściwy do spraw kultury fizycznej.

Obowiązujący w latach 2023-2025 Program realizowany był w 2024 r. w ramach funkcji **8. Kultura fizyczna**, zadania 8.1. *Sport dla wszystkich*, podzadania 8.1.1. *Tworzenie warunków dla rozwoju sportu dla wszystkich*, działania 8.1.1.2. *Rozwój ogólnodostępnej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej*.

Celem Programu jest poprawa dostępu do nowoczesnej infrastruktury sportowej na obszarach o mniejszym stopniu urbanizacji, z reguły mniej zasobnych oraz rzadziej zaludnionych. Czynniki te mogą stanowić barierę w procesie powstawania kubaturowej infrastruktury sportowej, w szczególności tej pełnowymiarowej, nieodzwonnej przy tworzeniu warunków do rozwoju sportu. Program zakłada wsparcie budowy przyszkolnych hal sportowych.

Wykonanie wydatków w 2024 r. z budżetu państwa wyniosło 417.137 tys. zł, co stanowi 43,9% planu po zmianach na 2024 r.

³⁶ Program został zmieniony: uchwałą nr 91/2024 Rada Ministrów z dnia 20 sierpnia 2024 r. zmieniającą uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą „Program Olimpia – Program budowy przyszkolnych hal sportowych na 100-lecie pierwszych występów reprezentacji Polski na Igrzyskach Olimpijskich”, zmieniono wartość miernika na cały okres realizacji Programu, z 1.000 hal na 700 hal; złagodzone wymagania techniczne dla powstających w ramach Programu obiektów, co skutkowało koniecznością dostosowania nazwy celu i miernika Programu; uchwałą nr 132/2024 Rady Ministrów z dnia 31 października 2024 r. zmieniającą uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą „Program Olimpia – Program budowy przyszkolnych hal sportowych na 100-lecie pierwszych występów reprezentacji Polski na Igrzyskach Olimpijskich”, zmieniono wysokość środków z budżetu państwa na realizację Programu z kwoty 2.000.000 tys. zł na kwotę 1.750.000 tys. zł; zmniejszono wydatki z budżetu państwa na realizację Programu, zaplanowane na rok 2024, z kwoty 1.200.000 tys. zł do kwoty 950.000 tys. zł; zmieniono wartość miernika na cały okres realizacji Programu, z 700 hal na 500 hal oraz na poszczególne lata, w tym na rok 2024 z 450 hal na 250 hal.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2024 plan	2024 wykonanie
Poprawa dostępu do nowoczesnej infrastruktury sportowej na obszarach o mniejszym stopniu urbanizacji, z reguły mniej zasobnych oraz rzadziej zaludnionych poprzez wybudowanie 500 przyszkolnych hal sportowych	Ministerstwo Sportu i Turystyki	Liczba dofinansowanych w danym roku hal sportowych (w szt.)	500*	169

* Zob. przypis nr 36.

W 2024 roku realizowano i wypłacano środki w ramach zawartych umów, ogłoszono nabór wniosków w związku z dodatkowym dofinansowaniem w ramach Programu, oceniono ponad 150 wniosków oraz aneksowano umowy, dotyczące realizacji zadań.

Uwarunkowaniem realizacji zadania jest wysoki stopień uzależnienia od podmiotów zewnętrznych (gminy i powiaty), który wpłynął na niepełne wykorzystanie zaplanowanych do wydatkowania środków. Niewykorzystanie środków wynikało ponadto ze specyfiki procesu budowlanego, który wymagał dostosowania harmonogramu finansowego wobec zmieniających się warunków i potrzeb.

Głównymi czynnikami wpływającymi na odchylenie od planowanej do osiągnięcia wartości miernika na 2024 rok – wynikającymi głównie ze specyfiki procesu budowlanego – były: trudna sytuacja finansowa wnioskodawców oraz wzrost kosztów materiałów i komponentów niezbędnych do realizacji zadań. Powyższe czynniki wpłynęły na niskie zaawansowanie stanu robót, w związku z czym nastąpiło przesunięcie zaplanowanych robót na 2025 rok.

4.4.18. Program Rozwoju Talentów Informatycznych na lata 2019-2029

Program ustanowiono uchwałą nr 43/2019 Rady Ministrów z dnia 28 maja 2019 r. z późn. zm. Nadzór nad realizacją Programu sprawuje minister właściwy do spraw informatyzacji.

Obowiązujący w latach 2019-2029 Program realizowany był w 2024 r. w ramach funkcji **16. Sprawy obywatelskie**, zadania 16.5. *W Informatyzacja działalności i budowa społeczeństwa informacyjnego*, podzadania 16.5.2. *Wspieranie rozwoju społeczeństwa informacyjnego*, działania 16.5.2.2. *Inicjatywy i projekty w zakresie społeczeństwa informacyjnego*.

Celem głównym Programu jest aktywizacja młodzieży ze szkół ponadpodstawowych oraz uczelni pod kątem rozwoju najbardziej zaawansowanych umiejętności informatycznych, jakimi są algorytmiczne rozwiązywanie problemów i programowanie oraz projektowanie gier komputerowych, przez zapewnienie wsparcia metodycznego i merytorycznego. Wspierane są działania ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania w tym zakresie. Program przyczynia się także do wzmocnienia wizerunku Polski jako kraju talentów informatycznych, w którym warto inwestować w rozwój zaawansowanego technologicznie oprogramowania.

Wykonanie wydatków w 2024 r. wyniosło 6.371 tys. zł, co stanowi 70,8% planu po zmianach na 2024 r.

Cel Programu oraz mierniki stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2024 plan	2024 wykonanie
Zaktywizowanie młodzieży ze szkół ponadpodstawowych oraz uczelni pod kątem rozwoju najbardziej zaawansowanych umiejętności informatycznych, jakimi są algorytmiczne rozwiązywanie problemów i programowanie, w tym dotyczące umiejętności ICT w obszarach: chmura obliczeniowa, sztuczna inteligencja, Big data, algorytmy uczenia maszynowego oraz projektowanie gier komputerowych przez zapewnienie wsparcia metodycznego i merytorycznego	Ministerstwo Cyfryzacji	Liczba uczniów, którzy podnieśli zaawansowane kompetencje cyfrowe w wyniku uczestnictwa w Programie	570	0
		Liczba studentów, którzy podnieśli zaawansowane kompetencje cyfrowe w wyniku uczestnictwa w Programie	630	0
		Liczba nauczycieli/wykładowców, którzy podnieśli zaawansowane kompetencje metodyczne i merytoryczne w wyniku uczestnictwa w Programie	182	0

W 2024 roku przeprowadzono 4 otwarte konkursy ofert i wyłoniono:

- 1) Fundację Rozwoju Informatyki – realizującą „Mistrzostwa w Algorytmice i Programowaniu – Uczniowie”,
- 2) Fundację Twórczości, Edukacji i Animacji Młodzieży „Teatrikon” – realizującą „Mistrzostwa w Projektowaniu Gier Komputerowych – Cyberiada” oraz „Mistrzostwa w Projektowaniu Gier Komputerowych – Turniej Trójgamiczny”.

Podmioty te realizują ww. projekty w roku szkolnym/akademickim 2024/2025.

W ramach zadania „Mistrzostwa w Algorytmice i Programowaniu – Uczniowie”, do końca grudnia 2024 r., zorganizowano 85 kół algorytmiczno-programistycznych oraz 11 obozów naukowych, w których wzięło udział 1.526 uczniów. Zajęcia w ramach kół oraz obozów prowadziło 58 nauczycieli i 66 asystentów wykładowców. W podnoszeniu kompetencji uczniów uczestniczących w zadaniu pomocne były także dwa webinaria tematyczne i wykład w ramach działania „Spotkania z informatyką”. Dla uczniów początkujących, ale z elementarną znajomością podstaw algorytmiki i programowania, przygotowano i przeprowadzono internetowy 20-godzinny kurs z podstaw programowania i algorytmiki, zakończony konkursem algorytmiczno-programistycznym. W kursie wzięło udział 61 uczniów. Dodatkowo elementami doskonalącymi dla uczniów były też spotkania z mistrzami oraz warsztaty akademickie.

W ramach realizacji przedmiotowego zadania aktywności skierowane do nauczycieli dzieliły się w zależności od stopnia ich zaawansowania:

- dla początkujących nauczycieli został zorganizowany 20-godzinny kurs z podstaw programowania i algorytmiki, poprzedzony dwudniowymi warsztatami wprowadzającymi dla „zupełnie początkujących”. W warsztatach wzięło udział 48 nauczycieli, natomiast w następującym po nich kursie internetowym – 80 nauczycieli,
- dla nauczycieli średniozaawansowanych przeprowadzono stacjonarny 5-dniowy kurs doskonalący umiejętności z trudnych zagadnień algorytmicznej teorii grafów. W kursie wzięło udział 21 nauczycieli,
- dla bardziej zaawansowanych nauczycieli przeprowadzono 5-dniowe stacjonarne doskonalące warsztaty metodyczne, nakierowane na pracę z uczniami uzdolnionymi informatycznie. W warsztatach wzięło udział 12 nauczycieli.

W ramach zadania „Mistrzostwa w Projektowaniu Gier Komputerowych – Turniej Trójgamiczny”, do końca grudnia 2024 r., w ramach 42 zespołów, w zadaniu łącznie wzięło udział 402 uczniów. Przeprowadzono 144 godzin zajęć dla osób uczestniczących w zadaniu (108 godzin w podziale na trzy ścieżki tematyczne oraz 36 godzin warsztatów team buildingowych). Zorganizowano 9 wyjazdów edukacyjnych, podczas których odbyło się łącznie 648 godzin zajęć edukacyjnych (486 godzin w podziale na ścieżki programowe oraz 81 godzin zajęć integracyjnych i 81 godzin zajęć dla nauczycieli). Ponadto przeprowadzono 270 godzin konsultacji online. W zadaniu aktywny udział bierze 59 nauczycieli. W ramach przedmiotowego zadania przygotowano 5 skryptów nauczania w zakresie: game development (w wersjach na 3 różne silniki), experience design, game design oraz dwa odcinki videobloga promującego zadanie.

W ramach zadania „Mistrzostwa w projektowaniu gier komputerowych – Cyberiada”, do końca grudnia 2024 r., w ramach 59 drużyn, w zadaniu łącznie wzięło udział 584 studentów. Ponadto do zadania zgłosiło się 103 wykładowców. W ramach zadania zaktualizowano 5 skryptów nauczania w zakresie: game development, experience design, game design, project management, a także jeden skrypt nauczania dla wykładowców. Przygotowane skrypty nauczania po zakończeniu realizacji zadania zostaną opublikowane na stronie internetowej zadania. Ponadto trwa realizacja przygotowania trzech nowych skryptów nauczania. Dodatkowo trwa modernizacja platformy e-learningowej oraz trwają prace nad materiałami edukacyjnymi, mające na celu zebranie materiałów już stworzonych, jak i stworzenie nowych materiałów.

Niezrealizowanie, zaplanowanych na 2024 rok, wartości mierników wynikało z procedowanych, w 2023 roku, zmian Programu, przez co w 2023 roku nie przeprowadzono żadnych konkursów i tym samym nie były realizowane projekty w roku szkolnym/akademickim 2023/2024 w ramach Programu. Należy mieć na uwadze, że projekty w Programie są realizowane na dany rok szkolny/akademicki (czyli faktycznie obejmują dwa lata kalendarzowe). W roku 2024 ogłoszono konkursy na rok szkolny/akademicki 2024/2025,

zatem wartość osiągniętych mierników znana będzie po zakończeniu tych projektów w 2025 roku i przekazaniu przez beneficjentów sprawozdań końcowych.

Środki zaplanowane na Program nie zostały w pełni wydatkowane w 2024 roku, z powodu niewyłonienia oferenta, pomimo dwukrotnego ogłoszenia konkursu „Mistrzostwa w Algorytmice i Programowaniu – Studenci”, a także ze względu na to, że komisje konkursowe, w pozostałych konkursach, wybrały oferty na kwotę niższą niż maksymalna kwota przewidziana w ogłoszeniach o konkursach.

4.4.19. Rządowy Program Poprawy Bezpieczeństwa i Warunków Pracy - VI etap, okres realizacji: lata 2023-2025

Program ustanowiono uchwałą nr 193/2022 Rady Ministrów z dnia 20 września 2022 r. Nadzór nad realizacją Programu sprawował Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przy współpracy ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki.

Obowiązujący w latach 2023-2025 Program realizowany był w 2024 r. w ramach funkcji **10. Szkolnictwo wyższe i nauka**, zadania *10.2. Badania naukowe służące praktycznym zastosowaniom*, podzadania *10.2.1. Wspieranie badań aplikacyjnych, prac rozwojowych oraz komercjalizacji wyników B+R*, działania *10.2.1.2. Finansowanie badań aplikacyjnych*, a także funkcji **14. Rynek pracy**, zadania *14.2. Budowa nowoczesnych stosunków i warunków pracy*, podzadania *14.2.1. Tworzenie ram prawnych stosunków i warunków pracy oraz współpraca międzynarodowa*, działania *14.2.1.2. Promocja i poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy*,

Celem głównym Programu jest opracowanie innowacyjnych rozwiązań organizacyjnych i technicznych, ukierunkowanych na rozwój zasobów ludzkich oraz nowych wyrobów, technologii, metod i systemów zarządzania, których wykorzystanie przyczyni się do znaczącego ograniczenia liczby osób zatrudnionych w warunkach narażenia na czynniki niebezpieczne, szkodliwe i uciążliwe oraz ograniczenia związanych z nimi wypadków przy pracy, chorób zawodowych i wynikających z tego strat ekonomicznych i społecznych.

Wykonanie wydatków w 2024 r. z budżetu państwa wyniosło 37.400 tys. zł, co stanowi 100% planu po zmianach na 2024 r.

Cel Programu oraz mierniki stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2024 plan	2024 wykonanie
Opracowanie innowacyjnych rozwiązań organizacyjnych i technicznych ukierunkowanych na rozwój zasobów ludzkich oraz nowych wyrobów, technologii, metod i systemów zarządzania, których wykorzystanie przyczyni się do znaczącego ograniczenia liczby osób zatrudnionych w warunkach narażenia na czynniki niebezpieczne, szkodliwe i uciążliwe oraz ograniczenia związanych z nimi wypadków przy pracy, chorób zawodowych i wynikających z tego strat ekonomicznych i społecznych	Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego	Liczba produktów - rozwiązania opracowane w ramach programu wieloletniego w części B	176	210
	Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej	Liczba produktów - rozwiązania opracowane w ramach programu wieloletniego w części A	238	406

W ramach Programu realizowane są zadania z podziałem na:

- część A, zadania w zakresie służb państwowych,
- część B, projekty w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych.

W zakresie służb państwowych (część A Programu) w 2024 r. realizowane były działania w ramach siedmiu grup tematycznych:

- 1) Metody badań i oceny środków i urządzeń chroniących przed szkodliwymi czynnikami środowiska pracy,
- 2) Zapobieganie zagrożeniom związanym z nowymi formami pracy i stosowaniem systemów Sztucznej Inteligencji,
- 3) Badania i ocena narażenia na szkodliwe i uciążliwe czynniki środowiska pracy,
- 4) Ocena stanu zdrowia psychofizycznego i promowanie zachowań prozdrowotnych,
- 5) Rozwój internetowych baz danych i serwisów informacyjno-szkoleniowych,
- 6) Narzędzia edukacyjne i wspomagające zarządzanie bezpieczeństwem i higieną pracy,
- 7) Transfer wiedzy przez wydawnictwa, przedsięwzięcia upowszechniające i media społecznościowe.

W zakresie badań naukowych i prac rozwojowych (część B Programu) realizowano cztery przedsięwzięcia:

- Nowe materiały i technologie w zakresie środków ochrony indywidualnej i zbiorowej,
- Monitorowanie parametrów środowiska pracy z wykorzystaniem technologii Internetu Rzeczy i Sztucznej Inteligencji,
- Kryteria, metody badań i urządzenia do pomiaru i oceny czynników środowiska pracy,
- Ocena zagrożeń psychofizycznych i zapobieganie wykluczeniu społecznemu,

w ramach których realizowano 42 projekty (w okresie sprawozdawczym 31 projektów realizowanych było przez Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy (CIOP-PIB), 11 projektów – przez 8 instytutów badawczych współpracujących z CIOP-PIB przy realizacji przedsięwzięć Programu).

Jeżeli chodzi o pierwszy ze wskazanych wyżej mierników, w celu wzmocnienia efektów przyjętych dla Programu, prowadzono szereg działań na rzecz jak najszerzego upowszechnienia informacji nt. osiągniętych i planowanych wyników oraz na rzecz jego popularyzacji wśród odbiorców tych wyników (seminaria, szkolenia, warsztaty).

Natomiast pozytywne odchylenie od planowanej wartości miernika pn. „Liczba produktów - rozwiązania opracowane w ramach programu wieloletniego w części A”, wynikało z konieczności implementacji większej niż przewidywano liczby norm EU i ISO. Dodatkowo pozytywne odchylenie wynikało przede wszystkim z podjętych w CIOP-PIB działań na rzecz jak najszerzego wykorzystania efektów i produktów Programu w praktyce społeczno-gospodarczej, a także z uwzględnienia nowo pojawiających się oczekiwań przyszłych użytkowników produktów oraz zainteresowania jakie dotychczasowe efekty zadań wzbudziły wśród interesariuszy Programu – głównie w zakresie opracowania materiałów informacyjnych i promocyjnych, publikacji naukowych i popularnonaukowych, referatów na konferencjach i prezentacji na seminariach, warsztatach czy szkoleniach.

4.4.20. Program Wzmocnienia Krajowej Sieci Drogowej do 2030 roku

Program ustanowiony został uchwałą nr 198/2022 Rady Ministrów z dnia 4 października 2022 r. Nadzór nad realizacją Programu przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad sprawował Minister Infrastruktury.

Obowiązujący w latach 2023-2030 Program realizowany był w 2024 r., w ramach funkcji

19. Transport i infrastruktura transportowa, zadania *19.1.W Transport drogowy i infrastruktura drogowa*, podzadania *19.1.3. Zarządzanie siecią dróg krajowych* oraz podzadania *19.1.4.W Budowa, przebudowa, utrzymanie i remonty sieci dróg publicznych*.

Głównym celem realizacji Programu jest zapewnienie stabilnego finansowania dla utrzymania spójnej, nowoczesnej i bezpiecznej sieci dróg krajowych jak również utrzymanie dotychczasowych i tworzenie nowych miejsc pracy, w tym związanych z realizacją inwestycji i działań utrzymaniowych na sieci dróg krajowych.

Wykonanie wydatków ze środków budżetu państwa w 2024 r. wyniosło 5.499.147 tys. zł, co stanowi 99,98% planu po zmianach na 2024 r.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2024 plan	2024 wykonanie
Zapewnienie stabilnego finansowania dla utrzymania spójnej, nowoczesnej i bezpiecznej sieci dróg krajowych	Ministerstwo Infrastruktury, Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad	Długość przebudowanych dróg krajowych w ramach Programu (w km)	116	106,035

Zakres prac, w 2024 roku, obejmował przebudowę dróg krajowych. Według stanu na koniec 2024 roku:

- realizowano 67 zadań inwestycyjnych,
- na etapie postępowania przetargowego było 20 zadań inwestycyjnych,
- w przygotowaniu było 287 zadań inwestycyjnych.

W 2024 roku zakończono realizację 17 zadań inwestycyjnych polegających na kompleksowej przebudowie/rozbudowie odcinków dróg krajowych. Prace dotyczyły, m.in. następujących odcinków dróg:

- Rozbudowa drogi krajowej nr 22 na odcinku: Królewo – granica województwa,
- Rozbudowa drogi krajowej nr 46 na odcinku Janów – Lgoczanka,
- Rozbudowa drogi krajowej nr 46 na odcinku Lelów – Nakło,
- Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego na sieci TEN-T na drodze krajowej nr 1 odc. Siedlec Duży – Koziegłowy – zadanie nr 7,
- Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego na sieci TEN-T na drodze krajowej nr 91 – zadanie nr 6 – etap II,
- Rozbudowa drogi krajowej nr 94 na odcinku Pyskowice – granica m. Zabrze.

Jednocześnie do wartości miernika, za 2024 rok, zostały wliczone zadania, których zakończenie w 2023 roku nie było możliwe i zostało przesunięte na 2024 rok:

- Budowa drogi krajowej nr 72 na odcinku węzeł „Aleksandrów Łódzki” (S14) – ul. Szczecińska w Łodzi (data zakończenia 10.12.2024 r.),
- Rozbudowa drogi krajowej nr 63 na odcinku: przejście przez m. Wygoda (data zakończenia 29.11.2024 r.),
- Przebudowa DK 91 na odcinku Terespol – Stolino (z wyłączeniem mostu na Wiśle) (data zakończenia 14.04.2024 r.),
- Rozbudowa drogi krajowej nr 21 na odcinku Słupsk – Ustka (data zakończenia 15.04.2024 r.),
- Rozbudowa drogi krajowej nr 45 na odcinku Praszka – granica województwa opolskiego (data zakończenia 15.04.2024 r.),
- Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego na sieci TEN-T na drodze krajowej nr 1 odc. Markowice – Brudzowice – zadanie nr 2 (data zakończenia 17.07.2024 r.).

Na niższą od zaplanowanej wartość miernika wpływ miało, m.in. wydłużenie terminów ukończenia robót z powodu: wystąpienia robót nieprzewidzianych w dokumentacji projektowej, utrudnień we wdrożeniu tymczasowej organizacji ruchu na początkowym etapie realizacji zadania, a także niesprzyjających warunków atmosferycznych uniemożliwiających prawidłowe wykonanie robót.

4.4.21. Krajowy Program Kolejowy do 2030 roku (z perspektywą do roku 2032)

Program ustanowiono uchwałą nr 162/2015 Rady Ministrów z dnia 15 września 2015 r. z późn. zm.³⁷ Nadzór nad realizacją Programu przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. w 2024 r. sprawował Minister Infrastruktury.

Obowiązujący w latach 2015-2032 Program realizowany był, w 2024 r., w ramach:

- funkcji **19. Transport i infrastruktura transportowa**, zadania *19.2. Transport kolejowy i infrastruktura kolejowa*, podzadania *19.2.4. Rozwój infrastruktury kolejowej*, działania *19.2.4.2. Budowa, modernizacja i rewitalizacja linii kolejowych*,
- funkcji **11. Bezpieczeństwo zewnętrzne i nienaruszalność granic**, zadania *11.4.W Gotowość struktur administracyjno-gospodarczych kraju do obrony państwa*, podzadania *11.4.2.W Pozamilitarne przygotowania obronne*, działania *11.4.2.2.W Zaspokajanie potrzeb Sił Zbrojnych i wojsk sojuszniczych przez sektor pozamilitarny*.

Krajowy Program Kolejowy (dalej: KPK) obejmuje wszystkie inwestycje na liniach kolejowych realizowane ze środków publicznych będących w dyspozycji ministra właściwego ds. transportu. Uwzględnia on poza projektami finansowanymi wyłącznie ze środków krajowych, również inwestycje współfinansowane ze środków Unii Europejskiej, Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO). Programem objęto zarówno prace przygotowawcze dla działań przewidzianych do realizacji w kolejnych latach, jak i projekty realizacyjne. KPK określa cele i priorytety inwestycyjne, wskazuje wysokość planowanych wydatków na poziomie poszczególnych źródeł w ujęciu rocznym oraz listę zadań (podstawowych i rezerwowych) do realizacji w perspektywie do 2032 roku.

Wykonanie wydatków w 2024 r. wyniosło z budżetu państwa 2.217.923 tys. zł, tj. 89,8% planu po zmianach na 2024 r.

Wykonanie wydatków w 2024 r. wyniosło łącznie ze wszystkich źródeł finansowania 7.887.748 tys. zł, w tym:

- Budżet państwa – 2.217.923 tys. zł (w tym środki pochodzące z kontraktów terytorialnych, 89,3 tys. zł),
- Budżet środków europejskich – 3.225.252 tys. zł,
- Fundusz Kolejowy – 24.985 tys. zł,
- Pozostałe źródła (kredyty z EBI, dokapitalizowanie, środki własne PKP Polskie Linie Kolejowe S.A., itp.) – 2.038.543 tys. zł,
- KPO – 381.044 tys. zł.

³⁷ Program został zmieniony uchwałą nr 116/2024 z 9 października 2024 r. w sprawie przyjęcia sprawozdania z wykonania planu realizacji Krajowego Programu Kolejowego do 2030 roku (z perspektywą do roku 2032) za rok 2023, zwiększono wartość Programu o 2.772 mln zł; wydatki z budżetu państwa na realizację Programu pozostały na niezmienionym poziomie; zmniejszono wydatki z budżetu państwa na realizację Programu, zaplanowane na rok 2024, z kwoty 2.858.048 tys. zł do kwoty 2.468.565 tys. zł.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2024 plan	2024 wykonanie
Zwiększenie długości przebudowanych linii kolejowych	Ministerstwo Infrastruktury, PKP PLK S.A.	Długość przebudowanych linii kolejowych (w km toru)	365	349,9

W 2024 roku przeprowadzono prace polegające na: modernizacji i rewitalizacji nawierzchni kolejowej, modernizacji i budowie skrzyżowań linii kolejowej i dróg, modernizacji urządzeń sieci trakcyjnej, modernizacji lub zabudowie nowoczesnych, komputerowych urządzeń sterowania ruchem kolejowym.

Główne czynniki, które w 2024 roku wpłynęły na niewykorzystanie środków to, m.in.: zmiany harmonogramów rzeczowo-finansowych, opóźnienia po stronie wykonawców w zakresie podwykonawstwa, fazowanie robót, przerwy w dostawach materiałów.

Na negatywne odchylenie wartości miernika wpływ miały, m.in.: zmiany zakresów rzeczowych oraz przesunięcia wewnętrznych etapów umów, ograniczenia w dostępie do terenów budowy, uszkodzenia infrastruktury oraz przerwy w dostawach materiałów z powodu wystąpienia sytuacji powodziowej, korekty wartości miernika z uwagi na wystąpienie procedur odwoławczych postępowań przetargowych, kumulacja certyfikacji, która pozwoliła na zwiększenie prędkości, zarówno dla zakresów zrealizowanych w latach ubiegłych jak i dla zakresów, gdzie certyfikację udało się przyspieszyć w 2024 roku.

4.4.22. Program Rozpoznania Geologicznego Oceanów – PRoGeO

Program ustanowiono uchwałą nr 113/2017 Rady Ministrów z dnia 25 lipca 2017 r. z późn. zm. Nadzór nad realizacją Programu przez Głównego Geologa Kraju sprawował w 2024 r. Minister Klimatu i Środowiska.

Obowiązujący w latach 2017-2033 Program realizowany był w 2024 r. w ramach funkcji **12. Środowisko**, zadania *12.4. W Gospodarka zasobami i strukturami geologicznymi*, podzadania *12.4.1. W Gospodarcze wykorzystanie zasobów i struktur geologicznych oraz badania geologiczne*, działania *12.4.1.3. W Badania geologiczne*.

Celem głównym Programu jest rozszerzenie bazy surowcowej, przez przeprowadzenie badań struktur złożowych charakterystycznych dla obszarów dna oceanicznego, w ramach współpracy międzynarodowej lub w strefach będących w jurysdykcji Międzynarodowej Organizacji Dna Morskiego, co pozwoli na identyfikację i rozpoznanie głębokomorskich złóż polimetalicznych oraz ocenę ich rzeczywistego potencjału zasobowego.

Wykonanie wydatków w 2024 r. z budżetu państwa wyniosło 38 tys. zł, co stanowi 93,8% planu po zmianach na 2024 r.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2024 plan	2024 wykonanie
Rozszerzenie bazy surowcowej przez przeprowadzenie badań struktur złożowych charakterystycznych dla obszarów dna oceanicznego, w ramach współpracy międzynarodowej lub w strefach będących w jurysdykcji Międzynarodowej Organizacji Dna Morskiego, co pozwoli na identyfikację i rozpoznanie głębokomorskich złóż polimetalicznych oraz ocenę ich rzeczywistego potencjału zasobowego	Ministerstwo Klimatu i Środowiska, Główny Geolog Kraju	Liczba wykonanych ekspedycji badawczych związanych z pozyskaniem danych, w tym organizacją szkoleń – miernik liczony narastająco	2	2

W 2024 roku realizowano zadania związane z reprezentacją interesów krajowych na arenie międzynarodowej, wzmocnieniem pozycji RP na forach międzynarodowej współpracy oraz kształtowaniem pozytywnego wizerunku Polski. W tym kontekście najważniejszy był udział polskiej delegacji w negocjacjach regulacji wydobywczych (ang. Mining Code) w Obszarze (tj. na dnie oceanicznym poza jurysdykcją krajową w rozumieniu Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza), podczas I części 29. sesji Międzynarodowej Organizacji Dna Morskiego (MODM). Polska delegacja zgłosiła szereg uwag do części negocjowanych regulacji, tak aby zabezpieczyć interesy RP, odnoszące się do działalności poszukiwawczej (obecne) i wydobywczej (w przyszłości) w Obszarze. Dzięki tym działaniom Polska zabezpiecza przede wszystkim opłacalność już podjętych i realizowanych przedsięwzięć (w tym polskich badań na środkowym Atlantyku czy działalności Wspólnej Organizacji Interoceanmetal, której Polska jest członkiem). Dodatkowo, w ramach realizacji Programu, przedstawiciel z MKiŚ wziął udział w 7. Spotkaniu Kontraktorów MODM w Pusan (Korea Południowa), w dniach 30 września – 2 października 2024 r.

W 2024 roku Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB) uzyskał wymagane akceptacje efektów rzeczowych i sprawozdania końcowego. Ponadto Główny Geolog Kraju powierzył PIG-PIB, który wykonuje zadania państwowej służby geologicznej, realizację zadania w zakresie geologii pn.: „Rozpoznanie obszarów perspektywicznych złóż siarczków masywnych w obrębie Grzbietu Śródatlantyckiego”. Przedmiotem przedsięwzięcia jest przeprowadzenie badań w celu poszukiwania i rozpoznania obszarów wystąpień złóż polimetalicznych siarczków masywnych na Grzbiecie Śródatlantyckim, zgodnie z umową w sprawie eksploracji siarczków polimetalicznych między MKiŚ a MODM, przepisami Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza oraz Programem. Czas realizacji przedmiotowego zadania to lata 2025-2027.

W roku 2024 trwały prace związane z zawarciem umowy na kontynuację realizacji prac pn. „Rozpoznanie obszarów perspektywicznych złóż siarczków masywnych w obrębie Grzbietu Śródatlantyckiego”, realizacja zadania rozpoczęła się 1 stycznia 2025 r.

W 2024 roku nie uruchomiono finansowania tego zadania ze środków NFOŚiGW, w związku

z czym nie zrealizowano zaplanowanych zadań, przede wszystkim rozpoczęcia przygotowań i uruchomienia procedur przetargowych do trzeciego rejsu badawczego (o profilu środowiskowym), zaplanowanego na 2025 rok.

Niepełne wykorzystanie środków budżetowych wynikało z dokonanego zwrotu przez przewoźnika (PLL LOT), z uwagi na odwołany lot.

4.4.23. Program integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030

Program został ustanowiony uchwałą nr 190/2020 Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2020 r. Wykonawcą Programu w 2024 r. był Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji, Minister Edukacji Narodowej oraz Wojewodowie. Jednocześnie Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji koordynował i nadzorował jego realizację (jako minister właściwy do spraw wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych).

Obowiązujący w latach 2021-2030 Program w 2024 roku realizowany był w ramach funkcji **16. Sprawy obywatelskie**, zadania *16.2. W Przeciwdziałanie dyskryminacji oraz działania na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych*, podzadania *16.2.1. W* (o tej samej nazwie), działania *16.2.1.1. W Działania krajowe i współpraca międzynarodowa na rzecz społeczności romskiej*.

Głównym celem Programu jest zwiększenie poziomu integracji społeczności Romów w Polsce, rozumianej jako niezbędna aktywność państwa na rzecz poprawy ważnych aspektów życia społecznego osób należących do romskiej mniejszości etnicznej, w szczególności w obszarze dostępu do systemu oświaty, rynku pracy, systemu ubezpieczenia społecznego, opieki zdrowotnej, a także poprawy sytuacji mieszkaniowej.

Wykonanie wydatków w 2024 r. wyniosło łącznie z budżetu państwa 11.140 tys. zł, co stanowi 97,8% planu po zmianach na 2024 r., z tego z części 43 – Wyznania religijne oraz mniejszości narodowe i etniczne wykonanie wyniosło 462 tys. zł (66,0% planu po zmianach), z części 30 – Oświata i wychowanie – 683 tys. zł (97,6% planu po zmianach) oraz z części 85 – Województwa – 9.995 tys. zł (100% planu po zmianach).

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2024 plan	2024 wykonanie
Zwiększenie integracji społeczności romskiej w Polsce poprzez działania w obszarze edukacji, poprawy sytuacji mieszkaniowej i integracji	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwo Edukacji Narodowej, Wojewodowie	Liczba Romów uczestniczących w "Programie integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030" w stosunku do liczby osób deklarujących przynależność do romskiej mniejszości etnicznej (w %)	50	42

W 2024 roku realizowano działania dotyczące, m.in.: działalności świetlic integracyjnych, wsparcia edukacji przedszkolnej, działań edukacyjnych dla uczniów szkół ponadpodstawowych, systemów stypendialnych dla uczniów i studentów pochodzenia romskiego, udziału dzieci i młodzieży w wycieczkach i koloniach, organizacji dodatkowych zajęć edukacyjnych, poprawy warunków mieszkaniowych rodzin romskich oraz części wspólnych budynków komunalnych, aktywizacji zawodowej, ochrony zdrowia, poprawy infrastruktury.

W ramach części budżetowej 30 – Oświata i wychowanie zrealizowano, m.in. następujące zadania:

- koncert upamiętniający oraz wystawa towarzysząca o historii Romów i Sinti – 80. Rocznica zagłady Sinti i Romów,
- ogólnopolska konferencja "Dialog, Praca, Rozwiązanie" – kontynuacja,
- stała wystawa „Romowie historia i kultura” – uzupełnienie,
- cykl warsztatów edukacyjnych – Los Romów podczas II wojny światowej,
- organizacja Świąta Romów (8 kwietnia) oraz warsztaty muzyczne,
- pielgrzymka Romów (organizowana przez Krajowego Duszpasterza Romów do Sanktuarium bł. K. Kózki w Zabawie),
- stworzenie ogólnodostępnej nowoczesnej strony internetowej Stowarzyszenia Romów w Polsce.

Odchylenie od planowanej wielkości miernika wynika ze zmniejszonego zainteresowania beneficjentów uczestnictwem w Programie, m.in. z powodu wzrostu kosztów realizacji zadań.

Natomiast niepełne wykorzystanie środków finansowych wynikało z: wycofania się beneficjentów z realizacji niektórych zadań, z racjonalizacji przez beneficjentów kosztów realizacji zadań oraz z braku realizacji dwóch zadań systemowych: stypendia dla szczególnie uzdolnionych i studia podyplomowe – romologia (mimo ogłoszenia dwukrotnie naboru na każde z tych zadań).

4.4.24. Program wieloletni na rzecz Osób Starszych „Aktywni+” na lata 2021-2025

Program ustanowiono uchwałą nr 167/2020 Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2020 r. z późn. zm.³⁸ Wykonawcą Programu w 2024 r. była Minister do spraw Polityki Senioralnej³⁹.

Obowiązujący w latach 2021-2025 Program realizowany był w 2024 r. w ramach funkcji

13. Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny, zadania 13.1. *W Pomoc i integracja społeczna*, podzadania 13.1.4. *W Wspieranie aktywnego starzenia się*, działania 13.1.4.1. *W* (o tej samej nazwie).

³⁸ Program został zmieniony uchwałą nr 70/2024 Rady Ministrów z dnia 26 czerwca 2024 r. zmieniającą uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego na rzecz Osób Starszych „Aktywni+” na lata 2021–2025, zmieniono wykonawcę Programu, z ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego na Ministra do spraw Polityki Senioralnej; dysponentem środków Programu został Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów; określono, że środki finansowe, w 2024 roku, będą pochodzić ze środków ujętych w rezerwie celowej budżetu państwa.

³⁹ Na mocy ustawy z dnia 15 maja 2024 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem administracji rządowej, od 1 lipca 2024 roku, Minister do spraw Polityki Senioralnej została realizującą Program.

Celem głównym Programu jest zwiększenie uczestnictwa osób starszych we wszystkich dziedzinach życia społecznego poprzez wspieranie aktywności organizacji pozarządowych działających na rzecz seniorów.

W Programie realizowane są zadania służące, m.in. zwiększeniu i poprawie jakości oferty edukacyjnej dla osób starszych, aktywności fizycznej osób starszych, rozwijaniu wolontariatu, rozszerzeniu partycypacji w procesach decyzyjnych i w życiu społecznym oraz uczestnictwa w kształtowaniu polityki publicznej.

Wykonanie wydatków w 2024 r. z budżetu państwa wyniosło 39.175 tys. zł, co stanowi 97,9% planu po zmianach na 2024 r., w tym w ramach części budżetowej 16 – Kancelaria Prezesa Rady Ministrów wykonanie wyniosło 39.149 tys. zł, co stanowi 98% planu po zmianach oraz w ramach części budżetowej 44 – Zabezpieczenie społeczne wykonanie wyniosło 26 tys. zł, co stanowi 100% planu po zmianach.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2024 plan	2024 wykonanie
Zwiększenie uczestnictwa osób starszych we wszystkich dziedzinach życia społecznego poprzez wspieranie aktywności organizacji pozarządowych działających na rzecz seniorów	Kancelaria Prezesa Rady Ministrów / Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej*	Liczba zrealizowanych zadań publicznych dofinansowanych w ramach Programu	304	282**

*Zob. przypis nr 38.

**Dane wstępne za 2024 rok, ostateczne wykonanie miernika będzie znane we wrześniu 2025 r.

Działania realizowane w ramach Programu obejmowały, m.in. ogłoszenie i przeprowadzenie konkursu w ramach edycji 2024. Organizacje pozarządowe i inne podmioty uprawnione do wzięcia udziału w konkursie złożyły w sumie 1.606 ofert. W ramach przeprowadzonego naboru, Minister do spraw Polityki Senioralnej podpisała 282 umowy, na realizację zadań publicznych na rzecz osób starszych, w całej Polsce, w ramach czterech priorytetów:

- Aktywność społeczna – 105 projektów, działaniem objęto 15.4 tys. seniorów,
- Partycypacja społeczna – 53 projekty, działaniem objęto 14 tys. seniorów,
- Włączenie cyfrowe – 60 projektów, działaniem objęto 11.3 tys. seniorów,
- Przygotowanie do starości – 64 projekty, działaniem objęto 9.8 tys. seniorów.

Łącznie w roku 2024 wsparciem objęto 50.5 tys. seniorów.

Ze względu na formę prawną realizatorów zadań publicznych, w 2024 roku, podział przyznanych środków przedstawia się następująco:

- fundacje – ok. 19,1 mln zł,
- stowarzyszenia – ok. 17 mln zł,
- pozostałe jednostki niezaliczane do sektora finansów publicznych, w tym: spółdzielnie socjalne oraz kościelne osoby prawne i kościelne jednostki organizacyjne – ok. 2,9 mln zł.

Różnica między wykonaniem miernika a przyjętym planem wynika z trudności z precyzyjnym oszacowaniem na etapie planowania liczby dofinansowanych zadań w danym roku. Ostateczna liczba dofinansowych przedsięwzięć jest uzależniona od wysokości udzielonego wsparcia dla poszczególnych zadań w ramach dostępnej puli środków oraz faktu, iż dofinansowanie otrzymują projekty spełniające określone progi punktowe w ramach poszczególnych priorytetów.

Niepełne wykorzystanie środków, w ramach Programu, w 2024 roku, wynikało z niezawarcia czterech umów dotacyjnych oraz ze zwrotu części niewykorzystanych środków z dotacji.

4.4.25. Program wymiany 48 silników i 19 przekładni głównych w latach 2021–2025 w śmigłowcach Śmigłowej Służby Ratownictwa Medycznego (HEMS) w Lotniczym Pogotowiu Ratunkowym

Program został ustanowiony uchwałą nr 186/2020 Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2020 r. z późn. zm.⁴⁰ Podmiotem odpowiedzialnym za realizację Programu w 2024 r. było Lotnicze Pogotowie Ratunkowe w Warszawie, nadzór nad realizacją Programu sprawował Minister Zdrowia.

Obowiązujący w latach 2021-2025 Program realizowany był w 2024 r. w ramach funkcji **20. Zdrowie**, zadania *20.2. W Ratownictwo medyczne*, podzadania *20.2.1. W* (o tej samej nazwie), działania *20.2.1.1. Działalność lotniczych zespołów ratownictwa medycznego*.

Celem Programu jest utrzymanie dostępności do świadczeń opieki zdrowotnej realizowanych przez lotnicze zespoły ratownictwa poprzez odnowienie zapasu limitowanych parametrów eksploatacyjnych zespołów napędowych 23 śmigłowców typu EC-135, użytkowanych w LPR. Wymiana silników i przekładni głównych śmigłowców LPR umożliwi minimalizację przerw w ciągłości dyżurowej śmigłowej służby ratownictwa medycznego, zwiększenie potencjału floty śmigłowej LPR i zminimalizowanie występujących ograniczeń w dostępie do śmigłowców przy realizacji zadań z zakresu szkolenia i okresowych kontroli umiejętności personelu latającego LPR. Realizacja Programu ma służyć dalszemu zachowaniu trendu wzrostowego liczby wykonywanych lotów w LPR.

Wykonanie wydatków w 2024 r. wyniosło 20.913 tys. zł, co stanowi 100% planu po zmianach na 2024 r.

⁴⁰ Program został zmieniony uchwałą nr 155/2024 Rady Ministrów z dnia 17 grudnia 2024 r. zmieniającą uchwałę w sprawie ustanowienia „Programu wymiany 48 silników i 19 przekładni głównych w latach 2021–2025 w śmigłowcach Śmigłowej Służby Ratownictwa Medycznego (HEMS) w Lotniczym Pogotowiu Ratunkowym”, łączne wydatki z budżetu państwa na realizację Programu zostały zwiększone z kwoty 216.550 tys. zł do kwoty 220.034 tys. zł; wydatki z budżetu państwa, zaplanowane na rok 2024, zostały zmniejszone z kwoty 21.380 tys. zł do kwoty 20.914 tys. zł; przesunięcia środków oraz zwiększenie finansowania wynikało z problemów z realizacją dostawy dwóch silników do śmigłowców w roku 2023; dokonano zmiany dotyczącej wartości mierników w poszczególnych latach, w konsekwencji w odniesieniu do roku 2024 zmianie uległa wartość miernika w ujęciu narastającym z 46 na 44.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2024 plan	2024 wykonanie
Utrzymanie dostępności do świadczeń opieki zdrowotnej realizowanych przez lotnicze zespoły ratownictwa medycznego zgodnie z ustawą o PRM, która będzie dokonana przez odnowienie zapasu limitowanych parametrów eksploatacyjnych zespołów napędowych 23 śmigłowców typu EC135, użytkowanych w LPR	Ministerstwo Zdrowia, Lotnicze Pogotowie Ratunkowe w Warszawie	1) Liczba zakupionych silników	46*	44
		2) Liczba zakupionych przekładni głównych (narastająco)	12	12

* Zob. przypis nr 40.

W ramach realizacji Programu, w 2024 roku:

- w zakresie zadania nr 1, dotyczącego zakupu 48 fabrycznie nowych silników typu PWC PW206B2 i PW206B3 – odebrano 3 silniki,
- w zakresie zadania nr 2, dotyczącego wymiany 19 przekładni głównych śmigłowców – odebrano 5 przekładni.

4.4.26. Programy wsparcia finansowego inwestycji w infrastrukturę w ochronie zdrowia

Podstawą prawną ustanowienia Programów wieloletnich wsparcia finansowego inwestycji w infrastrukturę w ochronie zdrowia są następujące uchwały: uchwała nr 202/2017 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2017 r. z późn. zm., uchwała nr 203/2017 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2017 r. z późn. zm., uchwała nr 95/2019 Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. z późn. zm., uchwała nr 1/2020 Rady Ministrów z dnia 7 stycznia 2020 r. z późn. zm., uchwała nr 49/2020 Rady Ministrów z dnia 24 kwietnia 2020 r. z późn. zm., uchwała nr 128/2021 Rady Ministrów z dnia 5 października 2021 r. z późn. zm., uchwała nr 58/2019 Rady Ministrów z dnia 18 czerwca 2019 r. z późn. zm., uchwała nr 91/2020 Rady Ministrów z dnia 3 lipca 2020 r. z późn. zm., uchwała nr 190/2021 Rady Ministrów z dnia 31 grudnia 2021 r. z późn. zm.

W roku 2024, w ramach Programów wsparcia finansowego inwestycji w infrastrukturę w ochronie zdrowia, realizowane były następujące przedsięwzięcia:

- 1) „Drugi etap budowy Centrum Kliniczno – Dydaktycznego Uniwersytetu Medycznego w Łodzi wraz z Akademickim Ośrodkiem Onkologicznym”,
- 2) „Wieloletni program medyczny – rozbudowa i modernizacja Szpitala Uniwersyteckiego Nr 2 im. dr Jana Biziela w Bydgoszczy”,
- 3) „Wieloletni program inwestycji w zakresie rewitalizacji i rozbudowy Narodowego Instytutu Onkologii im. Marii Skłodowskiej – Curie – Państwowego Instytutu Badawczego – etap I”,
- 4) „Centralny Zintegrowany Szpital Kliniczny – centrum medycyny interwencyjnej (etap I CZSK)”,
- 5) „Wieloletni Plan Inwestycyjny – budowa, przebudowa, modernizacja infrastruktury Narodowego Instytutu Kardiologii Stefana Kardynała Wyszyńskiego – Państwowego

- Instytutu Badawczego w celu zwiększenia dostępności i jakości wysokospecjalistycznych świadczeń zdrowotnych dla pacjentów z chorobami układu sercowo-naczyniowego”,
- 6) „Podniesienie jakości i dostępności świadczeń medycznych w Uniwersyteckim Centrum Klinicznym Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego – Szpital Kliniczny Dzieciątka Jezus”,
 - 7) „Rozbudowa wraz z modernizacją Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie i Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego Nr 1 w Szczecinie w zakresie kliniczno-dydaktycznym i medycznych wdrożeń innowacyjnych”,
 - 8) „Budowa Nowego Szpitala Onkologicznego we Wrocławiu”,
 - 9) „Program wsparcia oddziałów psychiatrycznych dla dzieci i młodzieży na lata 2022-2024”.

Nadzór nad realizacją Programów wymienionych w pkt 1-7 i 9 sprawował Minister Zdrowia, natomiast nadzór nad realizacją Programu wymienionego w pkt 8 sprawował Wojewoda Dolnośląski.

Programy realizowane były w 2024 r. w ramach funkcji **20. Zdrowie**, zadania *20.4. W Rozwój infrastruktury systemu ochrony zdrowia*, podzadania *20.4.1. W* (o tej samej nazwie), działania *20.4.1.1. W Inwestycje budowlane w obiektach związanych z ochroną zdrowia z wyłączeniem programów polityki zdrowotnej*.

Program „Rozbudowa wraz z modernizacją Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie i Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego Nr 1 w Szczecinie w zakresie kliniczno-dydaktycznym i medycznych wdrożeń innowacyjnych” był realizowany także w ramach funkcji **10. Szkolnictwo wyższe i nauka**, zadania *10.1. Zarządzanie systemem szkolnictwa wyższego i nauki*, podzadania *10.1.2. Utrzymanie i rozwój infrastruktury szkolnictwa wyższego i nauki*, działania *10.1.2.2. Rozwój infrastruktury związanej z kształceniem*.

Wykonanie wydatków w 2024 r. wyniosło łącznie 684.983 tys. zł, co stanowi 98,9% planu po zmianach na 2024 r.

Programy obejmowały działania związane z budową, przebudową oraz rozbudową obiektów szpitalnych, w ramach których, w 2024 roku, zrealizowano szereg działań, takich jak:

1. „*Drugi etap budowy Centrum Kliniczno-Dydaktycznego Uniwersytetu Medycznego w Łodzi wraz z Akademickim Ośrodkiem Onkologicznym*” – kontynuowano roboty budowlane i instalacyjne w budynkach A1, A2 i Ośrodku Radioterapii, zakup, dostawy i montaż wyposażenia w budynkach A1 i A2 oraz zagospodarowanie terenu – budowa zjazdu do ulicy Pomorskiej. Udział zrealizowanego zakresu rzeczowego wyniósł 93%;

2. „Wieloletni program medyczny – rozbudowa i modernizacja Szpitala Uniwersyteckiego Nr 2 im. dr Jana Biziela w Bydgoszczy”⁴¹ – w ramach etapu I „Budowa nowego budynku” zrealizowano prace na poziomie: stan surowy otwarty. W ramach etapu II „Modernizacja i doposażenie istniejącej infrastruktury szpitala”: zmodernizowano i doposażono Trakt Porodowy Kliniki Położnictwa, Chorób Kobietych i Ginekologii Onkologicznej oraz infrastrukturę techniczną niezbędną do funkcjonowania szpitala (zewnątrzny układ wodociągowy, główne ciągi instalacyjne, kotłownię, ciepło technologiczne). Udział zrealizowanego zakresu rzeczowego wyniósł 43%;
3. „Wieloletni program inwestycji w zakresie rewitalizacji i rozbudowy Narodowego Instytutu Onkologii im. Marii Skłodowskiej-Curie – Państwowego Instytutu Badawczego – etap I”⁴² – przeprowadzono końcowe rozliczenia rozbiórki pięciu budynków wraz z instalacjami i sieciami uzbrojenia podziemnego, wchodzących w skład Narodowego Instytutu Onkologii im. Marii Skłodowskiej – Curie w Warszawie – Państwowy Instytut Badawczy (NIO-PIB) oraz kontynuowano prace związane z przygotowaniem kompletnej dokumentacji projektowej dla budowy, rozbudowy i modernizacji NIO-PIB, w ramach których dokonano ostatecznego wyboru oraz podpisano umowę, z wyłonionym w postępowaniu przetargowym, wykonawcą prac projektowych, w zakresie sporządzenia przedmiotowej dokumentacji, umożliwiającej wyłonienie wykonawcy robót budowlanych. Udział zrealizowanego zakresu rzeczowego wyniósł 11%;

Niewykorzystanie całości środków, zaplanowanych na rok 2024, wynikało z braku możliwości podpisania, w zaplanowanym terminie, umowy z wykonawcą dokumentacji projektowej, z uwagi na odwołanie w postępowaniu przetargowym, dotyczącym wyłonienia tego wykonawcy. W związku z tym przesunął się termin dotyczący realizacji dokumentacji projektowej;

4. „Centralny Zintegrowany Szpital Kliniczny – centrum medycyny interwencyjnej (etap I CZSK)” – oddano do użytkowania moduły 1, 2 i 3b (łącznik) inwestycji, w ramach których zrealizowano prace związane z przygotowaniem terenu pod budowę, budową obiektów podstawowych, instalacjami, zakupem sprzętu oraz zagospodarowaniem terenu i budową obiektów pomocniczych. Dodatkowo realizowano działania przygotowawcze: projektowe, w zakresie obsługi inwestorskiej.

Zostały uruchomione następujące jednostki:

- Szpitalny Oddział Ratunkowy,

⁴¹ Program został zmieniony uchwałą nr 152/2024 Rady Ministrów z dnia 17 grudnia 2024 r. zmieniającą uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą „Wieloletni program medyczny – rozbudowa i modernizacja Szpitala Uniwersyteckiego Nr 2 im. dr Jana Biziela w Bydgoszczy”, łączne wydatki na realizację Programu pozostały na niezmienionym poziomie; dokonano zmian w wysokości finansowania z budżetu państwa w poszczególnych latach trwania Programu; zmniejszono wydatki na realizację Programu, w roku 2024, z kwoty 164.120 tys. zł do kwoty 40.647 tys. zł; zmieniono, planowaną na rok 2024, wartość miernika z 75% na 43%.

⁴² Program został zmieniony uchwałą nr 151/2024 Rady Ministrów z dnia 17 grudnia 2024 r. zmieniającą uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą „Wieloletni program inwestycji w zakresie rewitalizacji i rozbudowy Narodowego Instytutu Onkologii im. Marii Skłodowskiej-Curie – Państwowego Instytutu Badawczego – etap I”, łączne wydatki na realizację Programu pozostały na niezmienionym poziomie; dokonano zmian w wysokości finansowania z budżetu państwa w poszczególnych latach trwania Programu; zmniejszono wydatki na realizację Programu, w roku 2024, z kwoty 30.000 tys. zł do kwoty 2.000 tys. zł; zmieniono, planowaną na rok 2024, wartość miernika z 13% na 11%.

- Zintegrowany Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii,
- Zintegrowany Blok Operacyjny wraz z Oddziałem Pooperacyjnym,
- Oddział Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej,
- Oddział Chirurgii Ogólnej,
- Oddział Urologii,
- Oddział Leczenia Jednego Dnia.

Udział zrealizowanego zakresu rzeczowego wyniósł 65%;

5. *„Wieloletni Plan Inwestycyjny – budowa, przebudowa, modernizacja infrastruktury Narodowego Instytutu Kardiologii Stefana Kardynała Wyszyńskiego – Państwowego Instytutu Badawczego w celu zwiększenia dostępności i jakości wysokospecjalistycznych świadczeń zdrowotnych dla pacjentów z chorobami układu sercowo-naczyniowego”⁴³* – wykonano prace związane z opracowaniem dokumentacji projektowej, przygotowaniem terenu (w tym roboty rozbiórkowe i przygotowanie terenu do prac budowlanych). Dodatkowo miały miejsce roboty ziemne, roboty budowlane, przyłączenia obiektów do sieci sanitarnej i elektrycznej, wykonanie instalacji: wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowej, centralnego ogrzewania, wentylacji i klimatyzacji, technologicznej, elektrycznej i multimedialnej, ogrodzono teren, zrobiono trawniki i nasadzenia wieloletnie, wykonano obiekty małej architektury i pomocnicze kubaturowe – kontynuowano zadania Programu: Blok Operacyjny z salami hybrydowymi oraz Centrum Kardiologii Ambulatoryjnej, oddano do użytkowania dwa obiekty: Blok Operacyjny z salami hybrydowymi oraz parking wielopoziomowy. Udział zrealizowanego zakresu rzeczowego wyniósł 54%;
6. *„Podniesienie jakości i dostępności świadczeń medycznych w Uniwersyteckim Centrum Klinicznym Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego – Szpital Kliniczny Dzieciątka Jezus”⁴⁴* – zakończono, rozpoczęte w 2023 roku, prace projektowe w zakresie programu funkcjonalno-użytkowego, rozszerzonego o: koncepcję funkcjonalno-użytkowo-przestrzenną, koncepcję architektoniczną i instalacyjną wielobranżową i rozpoczęto postępowanie dotyczące wyboru generalnego wykonawcy realizacji inwestycji w formule „zaprojektuj-wybuduj-wyposaż”. W obszarze prac przygotowawczych i koncepcyjnych zakończono, rozpoczęte w roku 2023, procedury uzyskiwania decyzji środowiskowej i zaleceń konserwatorskich oraz wszczęto procedurę do uzyskania decyzji o ustaleniu

⁴³ Program został zmieniony uchwałą nr 153/2024 Rady Ministrów z dnia 17 grudnia 2024 r. zmieniającą uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą „Wieloletni Plan Inwestycyjny – budowa, przebudowa, modernizacja infrastruktury Narodowego Instytutu Kardiologii Stefana Kardynała Wyszyńskiego – Państwowego Instytutu Badawczego w celu zwiększenia dostępności i jakości wysokospecjalistycznych świadczeń zdrowotnych dla pacjentów z chorobami układu sercowo-naczyniowego”, wydłużono okres trwania Programu do roku 2026; łączne wydatki na realizację Programu zostały zwiększone z kwoty 298.500 tys. zł do kwoty 305.233 tys. zł; dokonano zmian w wysokości finansowania z budżetu państwa w poszczególnych latach trwania Programu; zmniejszono wydatki na realizację Programu, w roku 2024, z kwoty 104.493 tys. zł do kwoty 47.000 tys. zł; zmieniono, planowaną na rok 2024, wartość miernika z 79% na 54%.

⁴⁴ Program został zmieniony uchwałą nr 150/2024 Rady Ministrów z dnia 16 grudnia 2024 r. zmieniającą uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą „Podniesienie jakości i dostępności świadczeń medycznych w Uniwersyteckim Centrum Klinicznym Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego – Szpital Kliniczny Dzieciątka Jezus”, łączne wydatki z budżetu państwa na realizację Programu zostały utrzymane na tym samym poziomie; dokonano zmian w wysokości finansowania z budżetu państwa w poszczególnych latach trwania Programu; wydatki z budżetu państwa, zaplanowane na rok 2024, zostały zmniejszone z kwoty 45.478 tys. zł do kwoty 2.069 tys. zł; zmieniono, planowaną na rok 2024, wartość miernika z 30% na 23%.

lokalizacji inwestycji celu publicznego. W ramach prac projektowych rozpoczęto etap opracowania projektu budowlanego, w celu uzyskania prawomocnej decyzji o pozwoleniu na budowę. Udział zrealizowanego zakresu rzeczowego wyniósł 20%;

Nieosiągnięcie planowanej wartości miernika wynikało z opóźnienia w procedurze uzyskania decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego (brak uzgodnienia od Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków). W związku z czym nie było możliwe dalsze procedowanie dialogu zmierzającego do wyłonienia wykonawcy dokumentacji projektowej oraz robót. Prace związane z uzyskaniem decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz zakończenia postępowania przetargowego będą kontynuowane w 2025 roku;

7. „*Rozbudowa wraz z modernizacją Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie i Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego Nr 1 w Szczecinie w zakresie kliniczno-dydaktycznym i medycznych wdrożeń innowacyjnych*”⁴⁵ – wykonano następujące prace w zakresie zadań: „Budowa budynku kliniczno-dydaktyczno-badawczego wraz z wyposażeniem, przy ul. Unii Lubelskiej” – kontynuowano prace budowlane i instalacyjne; „Rozbudowa Oddziału Klinicznego Onkologii, Chemioterapii i Immunoterapii Nowotworów z możliwością utworzenia ośrodka radioterapii” – wyłoniono wykonawcę robót budowlanych i rozpoczęto prace budowlano-instalacyjne; „Uruchomienie ponadregionalnego ośrodka żywienia pozajelitowego i dojelitowego dla dzieci z województw zachodniopomorskiego i innych z Oddziałem Pediatrii i Żywienia w SPSK Nr 1 PUM w Szczecinie oraz przebudowa istniejących oddziałów Hemato-Onkologii” – zakończono prace budowlane i instalacyjne, obiekt wyposażono i oddano do użytkowania; „Przebudowa Uniwersyteckiego Ponadregionalnego Centrum Chirurgii Głowy i Szyi w SPSK Nr 1 PUM” – kontynuowano prace budowlano-instalacyjne. Udział zrealizowanego zakresu rzeczowego wyniósł 27,42%;
8. „*Budowa Nowego Szpitala Onkologicznego we Wrocławiu*”⁴⁶ – wykonano: ratownicze badania archeologiczne wraz z rozpoznaniem saperskim dla 90% terenu, przyłącza wodno-kanalizacyjne w ul. Kosmonautów i ul. 11 listopada, przesłonę przeciwfiltacyjną w technologii trenchmix na potrzeby wykonania pogłębionych badań archeologicznych, odwiert wraz z próbnym pompowaniem wody dla studni stanowiącej zapasowe źródło

⁴⁵ Program został zmieniony uchwałą nr 154/2024 Rady Ministrów z dnia 17 grudnia 2024 r. zmieniającą uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą „Rozbudowa wraz z modernizacją Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie i Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego Nr 1 w Szczecinie w zakresie kliniczno-dydaktycznym i medycznych wdrożeń innowacyjnych”, w tytule uchwały wyrazy „Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego Nr 1 w Szczecinie” zastąpiono wyrazami „Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego Nr 1 w Szczecinie”; wydłużono okres realizacji Programu do roku 2027; łączne wydatki z budżetu państwa, na realizację Programu, zostały utrzymane na tym samym poziomie; dokonano zmian w wysokości finansowania z budżetu państwa w poszczególnych latach trwania Programu; wydatki z budżetu państwa, zaplanowane na rok 2024, zostały zmniejszone z kwoty 213.244 tys. zł do kwoty 158.122 tys. zł.; zmieniono, planowaną na rok 2024, wartość miernika z 47,59% na 27,42%.

⁴⁶ Program został zmieniony uchwałą nr 146/2024 Rady Ministrów z dnia 11 grudnia 2024 r. zmieniającą uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą „Budowa Nowego Szpitala Onkologicznego we Wrocławiu”, łączne wydatki z budżetu państwa na realizację Programu zostały utrzymane na tym samym poziomie; wydatki z budżetu państwa, zaplanowane na rok 2024, pozostały na niezmiennym poziomie; zaktualizowano harmonogram realizacji Programu oraz zmieniono poziom finansowania z budżetu województwa.

wody dla szpitala, ogrodzenie terenu stałymi, nieprzeziernymi panelami, część zaplecza kontenerowego, na potrzeby generalnego wykonawcy inwestycji, jak również inżyniera kontraktu i zamawiającego, drogi dojazdowe i tymczasowe na terenie inwestycji, przyłącze energetyczne na potrzeby realizacji prac budowlanych. Uzyskano decyzję o pozwoleniu na budowę dla obiektu szpitala wraz z zagospodarowaniem.

Po przekazaniu terenu budowy, rozpoczęto realizację budowy. Udział zrealizowanego zakresu rzeczowego wyniósł 9,60%.

9. „*Program wsparcia oddziałów psychiatrycznych dla dzieci i młodzieży na lata 2022-2024*”

– zrealizowano 19 zadań inwestycyjnych służących poprawie jakości udzielanych świadczeń, poprawie warunków bytowych małoletnich pacjentów oraz podniesieniu bezpieczeństwa pacjentów na oddziałach psychiatrycznych, poprzez modernizację i dostosowanie infrastruktury oddziałów psychiatrycznych, wyposażenie sal chorych oraz sal terapeutycznych w niezbędny sprzęt, m.in.: meble terapeutyczne, łóżka z materacami, dostawkami i szafkami przyłóżkowymi dla pacjentów oddziałów stacjonarnych, interaktywne systemy zabawowe, niezbędny sprzęt komputerowy oraz sprzęt do diagnostyki i terapii sensorycznej z wykorzystaniem nowoczesnych technologii. Udział zrealizowanego zakresu rzeczowego wyniósł 88,9%.

Negatywne odchylenie od planowanej wartości miernika oraz niewykorzystanie w pełni środków wynikało ze zmniejszenia wysokości udzielonych dotacji celowych, w związku z aneksowaniem 5 umów, na podstawie wniosków realizatorów; z rozwiązania jednej umowy na mocy porozumienia stron na inwestycję pn. „Zwiększenie potencjału leczniczego Oddziału Psychiatrycznego dla Dzieci i Młodzieży WS SPZOZ w Zgorzelcu – poprzez jego rozbudowę”, realizowaną przez Wielospecjalistyczny Szpital – Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Zgorzelcu, w związku z napotkaniem licznych trudności w realizacji; a także z niezrealizowania inwestycji pn. „Podniesienie standardu jakości usług medycznych w oddziale psychiatrii dziecięcej i młodzieży”, przez Samodzielny Publiczny Szpital dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Międzyrzeczu, z uwagi na brak ofert od wykonawców. Niższe wydatkowanie środków wynika także z niższych kosztów poniesionych w ramach umów zawartych przez realizatorów z wykonawcami inwestycji.

4.4.27. Narodowa Strategia Onkologiczna na lata 2020-2030

Program ustanowiono uchwałą nr 10/2020 Rady Ministrów z dnia 4 lutego 2020 r. z późn. zm. Nadzór nad realizacją Programu sprawował wykonawca Programu – Minister Zdrowia.

Obowiązujący w latach 2020-2030 Program realizowany był w 2024 r. w ramach funkcji **20. Zdrowie**, zadania *20.4. W Rozwój infrastruktury systemu ochrony zdrowia*, podzadania *20.4.1. W* (o tej samej nazwie), działania *20.4.1.3. Inwestycje budowlane oraz wymiana i modernizacja sprzętu w zakresie programów polityki zdrowotnej* oraz zadania *20.5. W Profilaktyka, edukacja i promocja zdrowia oraz nadzór sanitarno-epidemiologiczny*, podzadania *20.5.1. W Profilaktyka zdrowotna i promocja zdrowego trybu życia*, działania *20.5.1.4. Profilaktyka, edukacja i promocja zdrowia w ramach programów polityki zdrowotnej*.

Program obejmuje szereg działań, w ramach 5 priorytetów Programu, tj.:

- promocję zdrowia i profilaktykę nowotworów (m.in. promowanie aktywnego trybu życia, zdrowego odżywiania, działania na rzecz ograniczenia palenia tytoniu, ograniczenia spożywania alkoholu, profilaktyki nowotworów złośliwych skóry),
- profilaktykę wtórną, diagnostykę oraz wykrywanie nowotworów (m.in. badania przesiewowe w kierunku wykrywania: raka jelita grubego, raka piersi, raka szyjki macicy, opieka nad rodzinami wysokiego, dziedzicznie uwarunkowanego ryzyka zachorowania na nowotwory złośliwe oraz badania w kierunku wczesnego wykrywania raka płuca),
- wsparcie procesu leczenia nowotworów (zakup i wymiana sprzętu do leczenia nowotworów, zakup endoprotez onkologicznych dla dzieci oraz zintegrowana opieka nad pacjentami onkologicznymi i ich bliskimi),
- edukację onkologiczną (działania mające na celu poprawę stanu wiedzy i umiejętności personelu medycznego oraz przedstawicieli innych zawodów medycznych w dziedzinach mających zastosowanie w ochronie zdrowia – z zakresu diagnostyki onkologicznej),
- wspomaganie systemu rejestracji nowotworów (działania na rzecz poprawy funkcjonowania obecnego systemu gromadzenia danych o chorobach nowotworowych w Polsce oraz jakości publikowanych danych).

Wykonanie wydatków w 2024 r. wyniosło łącznie 458.872 tys. zł, co stanowi 98,4% planu po zmianach na 2024 r.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2024 plan	2024 wykonanie
Wzrost odsetka osób przeżywających 5 lat od zakończenia terapii onkologicznej	Ministerstwo Zdrowia	Liczba świadczeniobiorców objętych koordynowaną opieką onkologiczną (w os.)	42.000	1.643.034

Wyższa od planowanej wartość miernika odzwierciedla trendy epidemiologiczne wskazujące na rosnącą zachorowalność na nowotwory w Polsce oraz wynika z wprowadzanych zmian systemowych w zakresie opieki onkologicznej. Wartość ta jest wynikiem niedoszacowania planowanej liczby osób objętych koordynowaną opieką onkologiczną. Niedoszacowanie wartości miernika wiąże się z kwalifikacją podmiotów na poszczególne poziomy Krajowej Sieci Onkologicznej – lista podmiotów zakwalifikowanych została ogłoszona 25 lipca 2024 r. przez NFZ. Krajowa Sieć Onkologiczna to nowy model organizacji i zarządzania opieką onkologiczną, którego celem jest zapewnienie każdemu pacjentowi, niezależnie od miejsca zamieszkania, kompleksowej opieki opartej o jednakowe standardy i wysoką jakość.

W ramach Programu, w 2024 roku, realizowane były następujące działania:

- w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki nowotworów prowadzone były działania promocyjne, edukacyjne i informacyjne na rzecz zwiększenia zgłaszalności Polaków na badania profilaktyczne. W tym celu kontynuowana była kampania społeczna „Planuję długie życie”, w ramach której strona www.planujedlugiezycie.pl jest sukcesywnie

rozbudowywana przez publikację artykułów eksperckich poruszających tematykę onkologiczną. W celu dotarcia do ogółu społeczeństwa, w tym uwzględniając zróżnicowanych odbiorców, kampania społeczna „Planuję długie życie” realizowana była w oparciu o telewizję, radio, prasę, Internet,

- w zakresie działań profilaktycznych wykonano 16.028 badań CT płuca w kierunku wczesnego wykrywania raka płuca,
- w ramach zadań inwestycyjnych zakupiono sprzęt: dla potrzeb zakładów radioterapii (akceleratory, aparaty HDR do brachyterapii, systemy planowania leczenia), do diagnostyki i leczenia raka płuc, białaczek i chłoniaków, do badań patomorfologicznych, a także do wczesnego wykrywania nowotworów (mammografy).

Niewykorzystanie całości środków, w roku 2024, wynika przede wszystkim z uzyskania przez realizatorów niższych cen, u dostawców, na zakup sprzętu, a także z mniejszej niż zakładano liczby pacjentów zgłaszających się na badania finansowane w ramach Programu.

4.4.28. Narodowy Program Chorób Układu Krążenia na lata 2022-2032

Program został ustanowiony uchwałą nr 247/2022 Rady Ministrów z dnia 6 grudnia 2022 r. z późn. zm. Wykonawcą Programu jest minister właściwy do spraw zdrowia.

Obowiązujący w latach 2022-2032 Program realizowany był w 2024 r. w ramach funkcji **20. Zdrowie**, w zadaniu *20.4. W Rozwój infrastruktury systemu ochrony zdrowia*, podzadaniu *20.4.1. W* (o tej samej nazwie), działaniu *20.4.1.3. Inwestycje budowlane oraz wymiana i modernizacja sprzętu w zakresie programów polityki zdrowotnej* oraz w zadaniu *20.5. W Profilaktyka, edukacja i promocja zdrowia oraz nadzór sanitarno-epidemiologiczny*, podzadaniu *20.5.1. W Profilaktyka zdrowotna i promocja zdrowego trybu życia*, w działaniu *20.5.1.4. Profilaktyka, edukacja i promocja zdrowia w ramach programów polityki zdrowotnej*.

Narodowy Program Chorób Układu Krążenia, stanowiący narodową strategię kardiologiczną, powstał w związku z aktualną oraz prognozowaną sytuacją w zakresie chorób układu krążenia i związaną z tym wysoką umieralnością.

Program koncentruje swoje działania w pięciu głównych obszarach:

- Inwestycje w kadry,
- Inwestycje w edukację, profilaktykę i styl życia,
- Inwestycje w pacjenta,
- Inwestycje w naukę i innowacje,
- Inwestycje w system opieki kardiologicznej.

Program zakłada zwiększenie zaangażowania w działanie medycyny zapobiegawczej i profilaktyki zdrowotnej oraz zachęcania do badań przesiewowych i badań bilansowych, w tym wdrożenia zmian w funkcjonowaniu podmiotów leczniczych i współpracy w ramach procesu leczenia oraz modelu opieki nad pacjentem – zastosowania podejścia kompleksowego, bazującego na zwiększaniu świadomości co do wpływu czynników prozdrowotnych i modyfikacji czynników ryzyka chorób układu krążenia jak palenie tytoniu

czy niewłaściwa dieta, wraz z wyposażeniem kadr w wiedzę i umiejętności podejmowania skutecznych interwencji antytytoniowych i dietetycznych.

Wykonanie wydatków w 2024 r. z budżetu państwa wyniosło 168.563 tys. zł, co stanowi 96,2% planu po zmianach na 2024 r.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2024 plan	2024 wykonanie
Obniżenie zachorowalności i umieralności z powodu ChUK	Ministerstwo Zdrowia	Liczba pacjentów z niewydolnością serca, skierowanych do leczenia szpitalnego w ramach sieci kardiologicznej (w os.)	200	2.179

W 2024 roku, w ramach Programu, dofinansowano zakup łącznie 107 sztuk 2 rodzajów sprzętu dla 107 podmiotów leczniczych, udzielających świadczeń w zakresie leczenia szpitalnego w ramach Krajowej Sieci Kardiologicznej – 30 angiografów i 77 echokardiografów.

Ponadto, prowadzono następujące działania w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki chorób układu krążenia:

- prace nad założeniami do projektu ustawy o Krajowej Sieci Kardiologicznej – wypracowano koncepcję zmian systemowych oraz założenia do rozporządzeń wykonawczych ustawy,
- prace nad opracowaniem standardów diagnostyczno-terapeutycznych i organizacyjnych, które będą miały zastosowanie w Krajowej Sieci Kardiologicznej,
- prace przygotowawczo-organizacyjne do realizacji, w 2025 roku, ogólnopolskiego badania epidemiologicznego WOBASZ, które ma na celu ocenę sytuacji zdrowotnej dorosłej populacji polskiej, w zakresie częstości występowania chorób układu krążenia oraz zachowań zdrowotnych ludności oraz badania WOBASZ DZIECI, które będzie realizowane wśród dzieci. Przygotowano układ graficzny strony internetowej WOBASZ i opracowano treści merytoryczne dotyczące badania, opracowano logo badania, wyprodukowano 10.700 pakietów edukacyjno-informacyjnych, które będą sukcesywnie wydawane przez realizatora badania,
- prace nad przygotowaniem ankiety (kalkulatora) stanu zdrowia opartej na koncepcji „10 dla Serca”, tj. aplikacji w mojejKP, mającej na celu budowanie świadomości osób dorosłych na temat przyczyn chorób krążenia poprzez określenie poziomu ryzyka wystąpienia chorób układu krążenia – narzędzie udostępnione będzie w 2025 roku,
- zrealizowano audycje w paśmie telewizji śniadaniowej na temat nadciśnienia tętniczego i „10 dla Serca” oraz audycję pt. „Kierunek życie”, w ramach których przedstawiono historie osób z cukrzycą, nadciśnieniem, hipercholesterolemią i otyłością. Audycje miały na celu przedstawienia głównych czynników ryzyka w chorobach układu krążenia (ChUK) oraz sposób leczenia ChUK. Ponadto przeprowadzono działania edukacyjne na portalach społecznościowych Ministerstwa Zdrowia,

- opracowano założenia programów edukacyjnych, w obszarze ryzyka wystąpienia chorób sercowo-naczyniowych, dla lekarzy POZ oraz dla lekarzy medycyny pracy,
- opracowano kwestionariusz ankiety skierowanej do lekarzy POZ, lekarzy medycyny pracy, pielęgniarek oraz pracodawców z branży ochrony zdrowia, mającej na celu poznanie świadomości na temat ChUK i ich profilaktyki oraz opinii na temat obecnie prowadzonych programów profilaktycznych oraz przyszłych oczekiwań/potrzeb i możliwości zaangażowania, barier jakie są identyfikowane przez ankietowanych. Kwestionariusze ankiet zostały wydrukowane i rozdyskrebowane do 31 placówek medycznych, w łącznej liczbie 2.170 egzemplarzy. Analiza wyników ankiet zostanie przeprowadzona w 2025 roku,
- we współpracy z Narodowym Instytutem Zdrowia Publicznego Państwowym Zakładem Higieny – Państwowym Instytutem Badawczym przeprowadzona została analiza danych, w szczególności w zakresie zdefiniowania profili zdrowotnych mieszkańców poszczególnych regionów, obejmujących dane na temat stanu zdrowia ludności oraz jego uwarunkowań, w tym m.in. sytuację demograficzną, sytuację społeczno-ekonomiczną, dane na temat kadry medycznej lub innych czynników związanych z funkcjonowaniem systemu zdrowotnego w odniesieniu do czynników ryzyka ChUK,
- dokonano analizy wyników ankiet z przeprowadzonego, w 2023 roku, badania ankietowego, skierowanego do młodych dorosłych, poświęconego ocenie świadomości czynników ryzyka ChUK wśród młodzieży – wyniki ankiet posłużą do zaplanowania działań informacyjno-edukacyjnych.

W 2024 roku realizowany był program pilotażowy opieki nad świadczeniobiorcą w ramach sieci kardiologicznej na terenie 7 województw. Celem programu pilotażowego była ocena organizacji jakości i efektów opieki kardiologicznej w ramach sieci kardiologicznej. Każdy z potencjalnych pacjentów programu musiał wyrazić zgodę na udział w nim. Na etapie planowania miernika, nie było możliwe precyzyjne oszacowanie liczby pacjentów, którzy ostatecznie zostaną zakwalifikowani do programu, jak również tego, ilu pacjentów z niewydolnością serca będzie wymagało leczenia szpitalnego w ramach sieci. Realizacja programu pilotażowego znacznie zwiększyła odsetek hospitalizacji w stosunku do planu, czego powodem mógł być krótszy czas oczekiwania na wizytę/hospitalizację.

Zakwalifikowani pacjenci maksymalnie w ciągu 30 dni trafiali do specjalisty i rozpoczynali leczenie w ośrodkach specjalistycznych. Dzięki tym działaniom więcej osób zyskało szybszy dostęp do kardiologa, zaś pacjentom z rozpoznaniem niewydolności serca umożliwiono dodatkowe skoordynowanie opieki przez ośrodki regionalne. W ramach programu pilotażowego testowane i oceniane były zasadność oraz skuteczność funkcjonowania modelu opartego na sieci ośrodków kardiologicznych, w tym podział kompetencji pomiędzy ustalone poziomy referencyjne działających w ramach umów zawartych z Narodowym Funduszem Zdrowia podmiotów, prowadzących diagnostykę i leczenie kardiologiczne.

Niewykorzystanie, w 2024 roku, w pełni środków finansowych, zaplanowanych na Program wynikało, m.in. z problemów z rozstrzygnięciem postępowań przetargowych, na które napotkał Narodowy Instytut Kardiologii przy realizacji zadań związanych ze zorganizowaniem i utrzymaniem sieci repozytoriów próbek biologicznych w wybranych ośrodkach naukowych

oraz przeprowadzeniem ogólnopolskiego badania zagrożenia populacji polskiej chorobami układu krążenia WOBASZ. Postępowania przetargowe, m.in. na zakup niezbędnego wyposażenia Biobanku oraz wybór realizatora badania WOBASZ, były kilkakrotnie powtarzane i kończyły się brakiem wyłonienia realizatora. W konsekwencji konieczne było przesunięcie realizacji tych zadań na kolejny rok. Dodatkowo, rozwiązano umowę z jednym z realizatorów zadania na wyposażenie podmiotów leczniczych w sprzęt, tj. zakup angiografu, o wartości 4,5 mln zł.

4.4.29. Narodowy Program Transplantacyjny

Program został ustanowiony uchwałą nr 64/2023 Rady Ministrów z dnia 9 maja 2023 r. z późn. zm. Wykonawcą Programu jest minister właściwy do spraw zdrowia.

Obowiązujący w latach 2023-2032 Program realizowany był w 2024 r. w ramach funkcji **20. Zdrowie**, w zadaniu *20.1. W System opieki zdrowotnej i dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej*, w podzadaniu *20.1.4. W Świadczenia opieki zdrowotnej finansowane ze środków publicznych*, w działaniu *20.1.4.7. Świadczenia opieki zdrowotnej w zakresie programów polityki zdrowotnej* oraz w zadaniu *20.4. W Rozwój infrastruktury systemu ochrony zdrowia*, podzadaniu *20.4.1. W o tej samej nazwie*, działaniu *20.4.1.3. Inwestycje budowlane oraz wymiana i modernizacja sprzętu w zakresie programów polityki zdrowotnej*.

Celem głównym Programu jest zwiększenie liczby pobieranych i przeszczepianych komórek, tkanek i narządów, co pozwoli przybliżyć się do wskaźników europejskich w tym zakresie.

Wykonanie wydatków w 2024 r. z budżetu państwa wyniosło 91.139 tys. zł, co stanowi 94,2% planu po zmianach na 2024 r.

Cel Programu i miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2024 plan	2024 wykonanie
Rozwój medycyny transplantacyjnej	Ministerstwo Zdrowia	Liczba przeszczepień narządowych (odpowiednio dla dawców żywych i zmarłych) w przeliczeniu na 1 mln mieszkańców	36	60,08*

*Dane wstępne za 2024 r. Ostateczna wartość zostanie zamieszczona w Biuletynie Centrum Organizacyjno-Koordynacyjnego ds. Transplantacji „Poltransplant” (planowana publikacja – czerwiec 2025 r.).

Od 2022 roku sytuacja przeszczepiania narządów w Polsce znacznie ulega poprawie. Liczba przeszczepów narządów od żywych i zmarłych dawców na 1 mln mieszkańców w 2024 roku wyniosła 60,08, co znacznie przekroczyło zakładaną wartość. Można zatem wnioskować, że jakość i liczba świadczeń w zakresie medycyny transplantacyjnej wróciły, a nawet przekroczyły poziom sprzed pandemii SARS-CoV-2 (w 2019 r. osiągnięto wartość miernika 40,35).

Niezależnie od powyższego, fakt wykonania przeszczepu jest ściśle związany ze zgodnością tkankową dawcy i biorcy, jak również z samym pozyskaniem dawcy oraz czasem, który upływa pomiędzy pobraniem narządu, a przeszczepem, czy chociażby kwalifikacją

medyczną pozyskanego narządu. Nie każdy bowiem pobrany narząd zostaje zakwalifikowany do przeszczepienia.

W 2024 roku, Centrum Organizacyjno-Koordynacyjne ds. Transplantacji „Poltransplant” realizowało następujące działania:

- finansowanie działalności sieci koordynatorów transplantacyjnych oraz szkoleń koordynatorów transplantacyjnych,
- finansowanie częściowe procedur medycznych – program monitorowania biorców wysokozimmunizowanych (przeszczep nerki),
- wprowadzenie nowych metod diagnostyki procesów immunologicznych i leczenia warunkujących powodzenie przeszczepienia,
- badania potencjalnych niespokrewnionych dawców szpiku (typowanie wstępne i dotypowanie),
- rozwój i doskonalenie oraz modernizacja ustawowych rejestrów transplantacyjnych, w tym w zakresie umożliwiającym monitorowanie jakości świadczeń w transplantologii.

Natomiast Krajowe Centrum Bankowania Tkanek i Komórek, w ramach Programu, realizowało w 2024 roku:

- budowę ogólnopolskiego systemu dystrybucji pobranych tkanek do banków w celu przygotowania przeszczepów tkankowych – finansowanie koordynatorów tkankowych i zespołów pobierających,
- przechowywanie komórek krwiotwórczych krwi pępowinowej dla biorcy niespokrewnionego,
- finansowanie częściowe procedur medycznych – leczenie choroby przeszczep przeciw gospodarzowi,
- finansowanie procedur medycznych – nowe rodzaje przeszczepienia (przygotowanie do przeszczepienia hodowanych komórek naskórka, konserwowanych naczyń krwionośnych, świeżych i konserwowanych przeszczepów chrzęstno-kostnych i innych),
- szkolenia osób wykonujących czynności bezpośrednio związane z pobieraniem, testowaniem, przetwarzaniem, przechowywaniem i przeszczepianiem komórek i tkanek.

Centrum e-Zdrowia realizowało zadanie dotyczące rozwoju i doskonalenia oraz modernizacji ustawowych rejestrów transplantacyjnych, w tym w zakresie umożliwiającym monitorowanie jakości świadczeń we współpracy z Centrum Organizacyjno-Koordynacyjnym ds. Transplantacji „Poltransplant”. Natomiast Minister Zdrowia bezpośrednio realizował zadanie dotyczące zakupu sprzętu i aparatury oraz finansowania procedur medycznych.

Niewykorzystanie w pełni środków przeznaczonych na realizację Programu, w roku 2024, wynikało z:

- niezrealizowania działań w zakładanym stopniu, m.in.: w zakresie wprowadzenia nowych metod diagnostyki procesów immunologicznych warunkujących powodzenie przeszczepienia, jak również finansowania częściowego procedur medycznych – Leczenie choroby przeszczep przeciwko gospodarzowi (GVHD),

- osiągnięcia przez realizatorów niższych cen u dostawców na zakup sprzętu.

4.4.30. Program polskiej energetyki jądrowej

Program ustanowiono uchwałą nr 141/2020 Rady Ministrów z dnia 2 października 2020 r. z późn. zm.⁴⁷ Koordynowanie i nadzorowanie realizacji Programu powierzono ministrowi właściwemu do spraw gospodarki surowcami energetycznymi⁴⁸.

Obowiązujący w latach 2020-2033 Program w 2024 roku realizowany był w ramach funkcji

6. Polityka gospodarcza kraju, zadania 6.2. *W Bezpieczeństwo gospodarcze państwa i gospodarka złożami kopalin*, podzadania 6.2.1. *W Rynki paliw i energii*, działania 6.2.1.6. *Działalność w zakresie rozwoju energetyki jądrowej*.

Program ukierunkowany jest na wdrożenie w Polsce energetyki jądrowej, a przez to zapewnienie dostaw odpowiedniej ilości energii elektrycznej po akceptowalnych dla odbiorców (tj. gospodarki i społeczeństwa) cenach, przy równoczesnym zachowaniu wymagań ochrony środowiska. Dzięki Programowi zwiększone zostanie bezpieczeństwo energetyczne kraju w wyniku dywersyfikacji struktury wytwarzania energii elektrycznej przez wprowadzenie energetyki jądrowej. W jego ramach realizowane są zróżnicowane przedsięwzięcia niezbędne do wdrożenia energetyki jądrowej oraz zapewnienia bezpiecznej i efektywnej jej eksploatacji.

Wykonanie wydatków w 2024 r. wyniosło łącznie 31.244 tys. zł, co stanowi 61,1% planu po zmianach na 2024 r., z tego w ramach części budżetowej: 48 – Gospodarka złożami kopalin wydatkowano 10.580 tys. zł (39,4% planu po zmianach), 47 – Energia wydatkowano 1.646 tys. zł (99,7% planu po zmianach), 68 – Państwowa Agencja Atomistyki wydatkowano 18.727 tys. zł (91,7% planu po zmianach) oraz z rezerwy celowej 291 tys. zł (13,2% planu po zmianach).

⁴⁷ Program został zmieniony: uchwałą nr 66/2024 Rady Ministrów z dnia 24 czerwca 2024 r. zmieniającą uchwałę w sprawie aktualizacji programu wieloletniego pod nazwą „Program polskiej energetyki jądrowej”, zaktualizowano załącznik nr 3 do uchwały „Wydatki związane z realizacją Programu PEJ” – łączne wydatki z budżetu państwa na realizację Programu zwiększono z kwoty 588.350 tys. zł do kwoty 613.661 tys. zł; wydatki z budżetu państwa, zaplanowane na rok 2024, zostały utrzymane na tym samym poziomie; uchwałą nr 118/2024 Rady Ministrów z dnia 11 października 2024 r. zmieniającą uchwałę w sprawie aktualizacji programu wieloletniego pod nazwą „Program polskiej energetyki jądrowej”, wprowadzono zmianę w zakresie koordynowania i nadzorowania Programu z ministra właściwego do spraw energii na ministra właściwego do spraw gospodarki surowcami energetycznymi.

⁴⁸ Na mocy ustawy z dnia 15 maja 2024 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem administracji rządowej, od 1 lipca 2024 roku, minister właściwy do spraw gospodarki surowcami energetycznymi (Minister Przemysłu) przejął od ministra właściwego ds. energii m.in. zadania związane z rozwojem energetyki jądrowej.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2024 plan	2024 wykonanie
Wdrożenie w Polsce energetyki jądrowej, co przyczyni się do zapewnienia dostaw odpowiedniej ilości energii elektrycznej po akceptowalnych dla gospodarki i społeczeństwa cenach, przy równoczesnym zachowaniu wymagań ochrony środowiska	Ministerstwo Przemysłu / Ministerstwo Klimatu i Środowiska*, Państwowa Agencja Atomistyki	Przeprowadzenie badania opinii publicznej badającego poziom akceptacji społecznej dla rozwoju energetyki jądrowej w Polsce (w szt.)	1	1

*Zob. przypis nr 47.

W ramach realizacji Programu, w 2024 roku, Ministerstwo Klimatu i Środowiska, następnie Ministerstwo Przemysłu, prowadziło działania informacyjno-edukacyjne, których celem było podniesienie świadomości społecznej na temat energetyki jądrowej oraz działania mające na celu zaangażowanie polskiego przemysłu w rozwój energetyki jądrowej. W ramach wsparcia krajowego przemysłu w przygotowaniach do udziału w budowie i eksploatacji elektrowni jądrowych, w 2024 roku, zrealizowano łącznie 7 projektów informacyjno-szkoleniowych, wśród nich znalazły się punktowe seminaria techniczne, szkolenia skierowane do polskiego przemysłu oraz panele jądrowe organizowane w ramach konferencji branżowych. Ponadto zrealizowano udział w misji nuklearnej do USA oraz uczestnictwo w Forum Polsko-Hispańskim. Oba przedsięwzięcia miały na celu wzmocnienie współpracy międzynarodowej oraz promocję polskiego przemysłu w sektorze jądrowym. Polskie przedsiębiorstwa uzyskały, w 2024 roku, około 20 certyfikacji jądrowych. Świadczy to o rosnącym zaangażowaniu krajowego sektora przemysłowego w spełnianie międzynarodowych standardów wymaganych dla realizacji projektów jądrowych. Działania te skutkowały, m.in. zwiększoną obecnością tematu rozwoju energetyki jądrowej w mediach. Dzięki prowadzonym inicjatywom możliwe było rzetelne przedstawienie kwestii związanych z energetyką jądrową oraz zachęcanie do dyskusji, co przyczyniło się do lepszego zrozumienia jej znaczenia dla stabilności systemu energetycznego. Działania Państwowej Agencji Atomistyki (PAA), które mają służyć wzmocnieniu dozoru jądrowego, opierały się na dążeniu do posiadania wysoko wykwalifikowanej kadry pracowniczej oraz rozbudowie sieci stacji wczesnego wykrywania skażeń promieniotwórczych. Proces szkolenia pracowników realizowany jest adekwatnie do założeń Programu. Pracownicy uczestniczyli w szkoleniach i warsztatach krajowych i międzynarodowych. Organizowane były także warsztaty dla pracowników PAA z udziałem ekspertów zagranicznych oraz kilkumiesięczne zagraniczne staże stanowiskowe. Rozbudowa sieci stacji wczesnego wykrywania, pomimo trudności, wynikających z trwającej w latach 2020-2023 pandemii SARS-CoV-2 oraz wybuchu w 2022 roku wojny w Ukrainie, realizowana jest zgodnie z założonym planem. PAA w latach 2020-2024 zainstalowała 33 stacje wczesnego wykrywania skażeń promieniotwórczych w nowych lokalizacjach, wymieniła 7 stacji oraz zmodernizowała 4 stacje. Znaczące, ponad dwukrotne zwiększenie liczby stacji wczesnego wykrywania skażeń promieniotwórczych, istotnie przyczyniło

się do wzmocnienia bezpieczeństwa jądowego i ochrony radiologicznej kraju, szczególnie w aspekcie zwiększonego ryzyka wystąpienia awarii elektrowni jądowej, w wyniku działań wojennych w Ukrainie. Ponadto PAA rozbudowywała zaplecze infrastrukturalne, poprzez m.in.: zakup specjalistycznego sprzętu informatycznego, zakup dwóch aut terenowych dla Centrum do spraw Zdarzeń Radiacyjnych CEZAR PAA, rozbudowę Komputerowego Centrum Analizy Danych CEZAR PAA. PAA prowadziła także działania informacyjno-komunikacyjne, wydając publikacje związane z bezpiecznym wykorzystaniem energii jądowej.

Czynnikami, które miały wpływ na niepełne wykorzystanie środków finansowych były, m.in.:

- oszczędności, które powstały w ramach funkcjonowania i realizacji zadań przez PAA,
- niewykonanie części ekspertyz przez jednostki zewnętrzne.

4.4.31. Program modernizacji badawczego reaktora jądowego „MARIA” umożliwiający jego eksploatację po 2027 r.

Program został przyjęty uchwałą nr 108/2023 Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2023 r. z późn. zm.⁴⁹ Koordynacja, nadzór i rozliczenie realizacji Programu zostało powierzone ministrowi właściwemu do spraw gospodarki surowcami energetycznymi⁵⁰. Wykonawcą Programu jest Narodowe Centrum Badań Jądowych.

Obowiązujący w latach 2023-2027 Program realizowany był w 2024 r. w ramach funkcji

6. Polityka gospodarcza kraju, zadania 6.2. *W Bezpieczeństwo gospodarcze państwa i gospodarka złożami kopalin*, podzadania 6.2.1. *W Rynki paliw i energii*, działania 6.2.1.6. *Działalność w zakresie rozwoju energetyki jądowej*.

Celem Programu jest modernizacja badawczego reaktora jądowego "MARIA" służąca zapewnieniu jego bezpiecznej eksploatacji po roku 2027, w perspektywie co najmniej do 2050 r. Modernizacja reaktora realizowana jest w głównych obszarach tematycznych, podzielonych ze względu na ich zakres i dotyczy:

- układów zasilania energią elektryczną,
- układów: sterowania i zabezpieczeń oraz awaryjnego ostrzegania,
- układów: wentylacji oraz chłodzenia,
- układów dozymetrycznych,
- zbiorników na ciekłe odpady niskoaktywne.

Wykonanie wydatków w 2024 r. z budżetu państwa wyniosło 8.213 tys. zł, co stanowi 82,1% planu po zmianach na 2024 r., z tego w ramach części budżetowej 47 – Energia wykonanie

⁴⁹ Program został zmieniony uchwałą nr 161/2024 Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2024 r. zmieniającą uchwałę w sprawie programu wieloletniego pod nazwą „Program modernizacji badawczego reaktora jądowego „MARIA” umożliwiający jego eksploatację po 2027 r.”, wprowadzono zmianę w zakresie koordynowania i nadzorowania Programu z ministra właściwego do spraw energii na ministra właściwego do spraw gospodarki surowcami energetycznymi; wprowadzono zmiany w finansowaniu Programu; wydatki z budżetu państwa, zaplanowane na rok 2024, zmniejszono z kwoty 17.402 tys. zł do kwoty 10.000 tys. zł, przenosząc je na rok 2025.

⁵⁰ Na mocy ustawy z dnia 15 maja 2024 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem administracji rządowej, od 1 lipca 2024 roku, minister właściwy do spraw gospodarki surowcami energetycznymi (Minister Przemysłu) przejął od ministra właściwego ds. energii m.in. zadania związane z rozwojem energetyki jądowej oraz udzielaniem dotacji w celu zapewnienia bezpieczeństwa jądowego i ochrony radiologicznej kraju.

wyniosło 8.213 tys. zł, co stanowiło 82,1% planu po zmianach, natomiast w ramach części budżetowej 48 – Gospodarka złożami kopalin nie wydatkowano środków budżetowych.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2024 plan	2024 wykonanie
Dokonanie modernizacji badawczego reaktora jądrowego "MARIA", tak aby zapewnić wzmocnienie jego bezpiecznej eksploatacji po roku 2027 w perspektywie co najmniej do 2050 r.	Ministerstwo Przemysłu / Ministerstwo Klimatu i Środowiska*	Relacja zadań wykonanych w porównaniu do zaplanowanych w Programie w danym roku (w %)	100	80

*Zob. przypis nr 49.

W 2024 r. w ramach realizacji Programu wykonano:

- 1) w ramach zadania nr 2 – Układ zasilania: ułożono koryta kablowe w duktach kablowych, w ramach modernizacji instalacji hali B reaktora, wykonano projekt wraz z wyceną, zawarto umowę na wykonanie, zrealizowano dostawę materiałów,
- 2) w ramach zadania nr 3 – Układ sterowania i zabezpieczeń: dokonano zakupu podzespołów do modernizowanych układów progowych oraz urządzeń i narzędzi niezbędnych do skalibrowania systemu, trwają procedury uzyskiwania zgody Państwowej Agencji Atomistyki (PAA) na przeprowadzenie modernizacji systemu, zostały złożone dokumenty oraz dodatkowe wyjaśnienia na wniosek PAA,
- 3) w ramach zadania nr 4 – Układ wentylacji: zawarto umowę na dostawę wentylatorów do wentylacji specjalnej, wykonano projekt wymiany zestawów filtrów powietrza (nie dopuszczających do zagrożenia radiologicznego dla środowiska w przypadku sytuacji awaryjnej), zrealizowano dostawy komponentów do modernizacji zestawów filtrów do zastosowań jądrowych (obudowy oraz zestawy filtracyjne),
- 4) w ramach zadania nr 5 – Układy dozymetryczne: wykonano projekt pomieszczenia stacji pomiarów aerozoli, trwają prace demontażu zbędnej infrastruktury oraz przygotowanie pomieszczenia osłonowego, dostarczono pierwszą partię materiałów, wykonano projekt modernizacji centrali dozymetrycznej, zrealizowano część dostaw systemów i układów pomiarowych, które włączono w system monitoringu, zwiększając zdolność kontroli dozymetrycznej i kontroli zagrożeń radiologicznych Narodowego Centrum Badań Jądrowych,
- 5) w ramach zadania nr 7 – Układ chłodzenia: wykonano projekt na modernizację w pompowni obiegu wtórnego chłodzenia, zrealizowano większość prac związanych z zabezpieczeniem płyty stropowej chłodni wentylatorowej, zostało przeprowadzone postępowanie przetargowe na modernizację układu pomp chłodzenia basenu Reaktora MARIA – postępowanie zostało zawieszone z powodu skargi złożonej przez jednego z oferentów do Krajowej Izby Odwoławczej (KIO). W wyniku decyzji KIO unieważniono wybór wykonawcy i ponownie wezwano do wyjaśnienia z tytułu „rażąco niskiej ceny”.

Czynnik wpływający na negatywne odchylenie planowanej wartości miernika był związany z dłuższym od zakładanego wyborem oferenta, z uwagi na skomplikowanie przedmiotu modernizacji w zadaniu nr 3 „Układ sterowania i zabezpieczeń”.

Niepełne wydatkowanie środków wynikało głównie z braku możliwości realizacji zadania: modernizacja układu sterowania i zabezpieczeń reaktora. Przyczyną była ograniczona liczba potencjalnych wykonawców oraz trudności w zakresie zachowania terminów, ściśle określonych harmonogramem wydatkowania środków, ujętych w Programie, przy jednoczesnym uwzględnieniu rygoru terminów wynikających z prawa zamówień publicznych.

4.4.32. Modernizacja Krajowej Administracji Skarbowej w latach 2023-2025

Program został ustanowiony uchwałą nr 2/2023 Rady Ministrów z dnia 3 stycznia 2023 r. Organem koordynującym realizację Programu jest Szef Krajowej Administracji Skarbowej.

Obowiązujący w latach 2023-2025 Program realizowany był w 2024 r. w ramach funkcji

4. Zarządzanie finansami państwa i mieniem państwowym, zadania *4.1. W Realizacja należności budżetu państwa*, podzadania: *4.1.1. W Pobór podatków, ceł i niepodatkowych należności budżetu państwa*, *4.1.2. Kontrola celno-skarbowa oraz kontrola podatkowa* oraz *4.1.3. Zwalczanie przestępczości ekonomicznej*, a także zadania *4.2. W Budżet państwa i realizacja wybranych wydatków*, podzadania *4.2.1. Przygotowanie, opracowanie, wykonanie, kontrola realizacji oraz przygotowanie sprawozdań z wykonania budżetu państwa*.

Celem głównym Programu jest zapewnienie sprawnego działania KAS dzięki stabilnemu finansowaniu w perspektywie średniookresowej, służącemu rozwojowi KAS, zgodnie z założeniami Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (SOR), stanowiącej kluczowy dokument w obszarze średnio i długofalowej polityki gospodarczej. W ramach realizacji celu III „Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu” SOR przewiduje projekt „Uszczelnienie systemu poboru podatków”, w ramach którego KAS ma stanowić jednolitą i wyspecjalizowaną administrację rządową wykonującą zadania z zakresu realizacji dochodów z tytułu podatków, należności celnych, ochrony interesów Skarbu Państwa oraz ochrony obszaru celnego Unii Europejskiej, a także zapewniającą obsługę i wsparcie w prawidłowym wykonywaniu obowiązków podatkowych i celnych.

Wykonanie wydatków w 2024 r. wyniosło łącznie 945.541 tys. zł, co stanowi 94,6% planu po zmianach na 2024 r.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2024 plan	2024 wykonanie
Rozwój Krajowej Administracji Skarbowej zgodnie z założeniami strategii państwa, wykonującej zadania z zakresu realizacji dochodów z tytułu podatków, należności celnych, ochrony interesów Skarbu Państwa oraz ochrony obszaru celnego Unii Europejskiej a także zapewniającej obsługę i wsparcie w prawidłowym wykonywaniu obowiązków podatkowych i celnych	Krajowa Administracja Skarbowa	Wskaźnik efektywności ekonomicznej KAS osiągnięty w danym roku w stosunku do tego wskaźnika roku poprzedniego (w %)	≥ 100	90,98

W 2024 roku, w ramach Programu, realizowano, m.in. następujące działania:

- modernizacja i utrzymanie wyposażenia technicznego KAS,
- zakup sprzętu komputerowego i oprogramowania na potrzeby pracowników/funkcjonariuszy KAS, co pozwoliło na częściową redukcję długu technologicznego w resorcie finansów,
- zakup sprzętu specjalistycznego, uzbrojenia i wyposażenia dla funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej, infrastruktury technicznej oraz oprogramowania do informatyki śledczej, a także szkolenia z zakresu zwalczania przestępczości, w tym technik operacyjnych oraz posługiwania się bronią palną,
- zakup sprzętu specjalistycznego oraz urządzeń do monitorowania dostępu do budynków jednostek,
- pokrycie kosztów serwisu technicznego skanerów rentgenowskich, w tym diagnoz i usuwania awarii, jak również okresowych przeglądów technicznych, w których zakres wchodzi działania konserwacyjne,
- zadania związane z budową, przebudową, pozyskaniem nieruchomości, w tym modernizacją infrastruktury technicznej oraz remonty w budynkach jednostek organizacyjnych KAS,
- integracja krajowego systemu PKWD-SINGLE WINDOW z jego unijnym odpowiednikiem, systemem EU CSW-CERTEX R5.0., co pozwoliło na usprawnienie, realizowanych przez klientów KAS, procesów w obszarze obrotu towarowego Polski z zagranicą.

W kontekście osiągniętej, w relacji do planu, wartości miernika należy podkreślić, że oczekiwane roczne rezultaty realizacji Programu są oparte na analizach i danych z lat 2020-2021, które, z uwagi na trudność sporządzania prognoz w tym zakresie, mogły nie uwzględniać wielu zmian, jakie zaszły w realiach polityki gospodarczej zarówno obszaru Wspólnoty, jak i poza nim.

Program realizowany był w czasie zaostrej sytuacji geopolitycznej w naszym regionie, kontynuacji wojny w Ukrainie, która spowodowała nieoczekiwane wcześniej zmiany w handlu, zmiany trendów przepływu towarów oraz korytarzy handlowych – np. polityka Unii Europejskiej dotycząca wspierania Ukrainy w latach 2023-2024 spowodowała przeniesienie dużej części usług transportowych poza obszar Wspólnoty, co z kolei spowodowało

zmniejszenie wpływów z tytułu działalności gospodarczej i koncesji w Polsce w sektorze transportowym. Na kondycję gospodarczą Polski wpływ miała także wrześniowa powódź w Polsce, która zniszczyła infrastrukturę w południowo-zachodniej części kraju.

Realizacja Programu w 2024 roku odbywała się także w warunkach, m.in.:

- zwolnienia z należności celnych przywozowych przeznaczonych dla organizacji charytatywnych lub dobroczynnych, np. artykułów pierwszej potrzeby,
- sankcji indywidualnych, gospodarczych i środków dyplomatycznych nałożonych od lutego 2022 roku przez Unię Europejską na Rosję,
- czasowego zawieszenia i ograniczenia ruchu granicznego na określonych przejściach granicznych z Białorusią,
- zawieszenia ruchu we wszystkich typach przejść granicznych na polsko-białoruskim odcinku granicy państwowej ruch. Na podstawie decyzji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji od 10 lutego 2023 roku do odwołania został zawieszony ruch graniczny w drogowym przejściu granicznym w Bobrownikach. W pozostałych przejściach, tj. w Kuźnicy oraz w Połowcach ruch został zawieszony w poprzednich latach i zawieszenie obowiązywało w 2024 roku,
- trwających w I kwartale 2024 roku blokad dróg dojazdowych do przejść granicznych na polsko-ukraińskim odcinku granicy państwowej, organizowanych przez polskich przewoźników, a następnie polskich rolników. Spowodowały one znaczny spadek podaży pojazdów zgłaszanych do odprawy celnej i ograniczenia w przepustowości przejść granicznych w I półroczu 2024 roku,
- obowiązującej w I kwartale 2024 roku obniżonej stawce podatku VAT na niektóre artykuły spożywcze.

Według GUS w 2024 r. pogorszeniu uległy wskaźniki ekonomiczno-finansowe, co wpłynęło na wyniki finansowe badanych przedsiębiorstw niefinansowych w porównaniu do uzyskanych rok wcześniej.

Na wartość powyższego miernika w 2024 roku wpłynęło także zastosowanie wobec podatników z terenów objętych powodzią pomocy państwa w formie, m.in. odroczenia terminów płatności zaliczek na PIT i CIT oraz płatności VAT.

W 2024 roku dochody podatkowe budżetu państwa wyniosły 555.936.540 tys. zł, co stanowi 15,3% PKB i były wyższe w porównaniu do 2023 roku o 49.069.818 tys. zł (tj. 9,7%).

Znaczne wzrosty dochodów w porównaniu z 2023 uzyskano głównie z podatku VAT, PIT oraz podatku akcyzowego. W 2024 roku, w przypadku podatku CIT saldo rozliczenia rocznego na podstawie deklaracji rocznych za 2023 rok było o 6,7 mld zł niższe niż saldo rozliczenia rocznego w 2023 roku (na podstawie deklaracji rocznych za 2022 r.), co wpłynęło na poziom zgromadzonych dochodów podatkowych z CIT.

Niewykorzystanie całości środków finansowych zaplanowanych na realizację Programu wynikało w szczególności z zawarcia umów na kwotę niższą niż przewidywano, uzyskania korzystniejszych ofert w ramach przeprowadzonych postępowań przetargowych

oraz zapytań ofertowych, jak również opóźnień w realizacji zadań remontowych i inwestycyjnych.

4.4.33.Rządowy Program Uzupełniania Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Drogowej – Mosty dla Regionów

Program został ustanowiony uchwałą nr 93/2018 Rady Ministrów z dnia 9 lipca 2018 r. z późn. zm. Koordynację i nadzór nad realizacją Programu przez Wojewodów sprawował w 2024 r. minister właściwy ds. rozwoju regionalnego.

Obowiązujący w latach 2018-2028 Program realizowany był w 2024 r. w ramach funkcji **19. Transport i infrastruktura transportowa**, zadania *19.1.W Transport drogowy i infrastruktura drogowa*, podzadania *19.1.4.W Budowa, przebudowa, utrzymanie i remonty sieci dróg publicznych*, działania *19.1.4.6.W Pozostałe drogi publiczne*.

Celem Programu jest uzupełnienie lokalnej infrastruktury drogowej o brakujące przeprawy mostowe w ciągu dróg będących w zarządzaniu JST, a przez to poprawa wewnętrznej spójności komunikacyjnej regionów Polski przy wsparciu z budżetu państwa. Program ma na celu wsparcie finansowe jednostek samorządu terytorialnego dla uzupełnienia istniejącej sieci drogowej w zakresie przygotowania dokumentacji niezbędnej do uzyskania decyzji pozwalających na realizację inwestycji oraz budowy brakujących przepraw mostowych. Wsparcie dotyczy realizacji inwestycji na drogach publicznych gminnych, powiatowych lub wojewódzkich.

Wykonanie wydatków w 2024 r. wyniosło z budżetu państwa 2.495 tys. zł, co stanowi 76,1% planu po zmianach na 2024 r.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2024 plan	2024 wykonanie
Poprawienie wewnętrznej spójności komunikacyjnej regionów poprzez uzupełnienie lokalnej infrastruktury drogowej o brakujące przeprawy mostowe w ciągu dróg będących w zarządzaniu JST	Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, Wojewodowie	Liczba zadań, dla których przyznano środki na opracowanie dokumentacji (szt. narastająco)	25	25

W ramach realizacji Programu trwały prace mające na celu przygotowanie dokumentacji niezbędnej do uzyskania decyzji umożliwiających realizację inwestycji polegających na budowie przepraw mostowych (inwestycje te – zgodnie z Programem – mogą ubiegać się o dofinansowanie ze środków Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg).

W 2024 roku zakończyło się jedno zadanie, polegające na przygotowaniu ww. dokumentacji: „Budowa mostu przez rzekę Odrę wraz z budową nowego przebiegu drogi wojewódzkiej nr 281 w m. Pomorsko (województwo lubuskie)”.

Od początku realizacji Programu, łącznie, zakończono 16 zadań, polegających na przygotowaniu dokumentacji.

Niepełne wykorzystanie środków wynika z faktu, iż na etapie planowania uwzględniono kwoty wynikające ze złożonych przez JST wniosków o dofinansowanie przedsięwzięć z budżetu państwa. W przypadku wielu przedsięwzięć był to zatem jeszcze etap przed rozpoczęciem procedury przetargowej. Po wyłonieniu wykonawców, a także w trakcie realizacji poszczególnych działań przez wykonawców, koszty zadania mogą ulegać obniżeniu, czego konsekwencją jest odpowiednie obniżenie kwot dotacji z budżetu państwa. Ponadto w przypadku części zadań zaszła konieczność dostosowania ich harmonogramu finansowania do postępów w realizacji procedur administracyjnych. W niektórych przypadkach wymagało to przesunięcia terminów płatności na kolejne lata trwania Programu.

4.4.34. Rządowy program na rzecz zwiększania szans rozwojowych Ziemi Słupskiej na lata 2019-2027

Program został ustanowiony uchwałą nr 117/2019 Rady Ministrów z dnia 7 października 2019 r. z późn. zm.⁵¹ Koordynatorem Programu był minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego, a jednostką realizującą Wojewoda Pomorski.

Obowiązujący w latach 2019-2027⁵¹ Program realizowany był w 2024 r. w ramach funkcji **17. Kształtowanie rozwoju regionalnego kraju**, zadania *17.1. W Wsparcie rozwoju regionalnego kraju*, podzadania *17.1.2. Wsparcie rozwoju województw w ramach programów krajowych i planu rozwojowego*.

Program ma na celu zwiększanie możliwości rozwoju Ziemi Słupskiej i podniesienie jakości życia jej mieszkańców, poprzez wsparcie finansowe zadań własnych wybranych jednostek samorządu terytorialnego z zakresu polityki rozwoju. W ramach Programu wsparcie mogą otrzymać zadania polegające na realizacji inwestycji w czterech obszarach mających kluczowy wpływ dla rozwoju lokalnego:

- infrastruktura drogowa oraz inwestycje towarzyszące na rzecz mobilności i bezpieczeństwa ruchu drogowego,
- infrastruktura społeczna,
- infrastruktura czasu wolnego oraz infrastruktura turystyczna,
- racjonalizacja gospodarki wodno-ściekowej.

Wykonanie wydatków w 2024 r. z budżetu państwa wyniosło 80.015 tys. zł, co stanowi 96,2% planu po zmianach na 2024 r.

⁵¹ Program został zmieniony uchwałą nr 158/2024 Rady Ministrów z dnia 17 grudnia 2024 r. zmieniającą uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą „Rządowy program na rzecz zwiększania szans rozwojowych Ziemi Słupskiej na lata 2019–2026”, wydłużono termin realizacji Programu do roku 2027; dostosowano tytuł uchwały do ww. zmiany lat obowiązywania; wydatki z budżetu państwa zostały utrzymane na tym samym poziomie; dokonano zmian w wysokości finansowania z budżetu państwa w poszczególnych latach trwania Programu.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2024 plan	2024 wykonanie
Zwiększenie możliwości rozwoju Ziemi Słupskiej i podniesienie jakości życia jej mieszkańców poprzez wsparcie finansowe zadań własnych wybranych jednostek samorządu terytorialnego z zakresu polityki rozwoju	Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, Wojewoda Pomorski	Liczba zadań, dla których wydano pozytywną opinię ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego o dofinansowaniu zadania z budżetu państwa (szt. narastająco)	56	60

W ramach Programu, w roku 2024, realizowano łącznie 12 zadań dotyczących, m.in.: budowy i przebudowy istniejących odcinków dróg w ciągu południowego obejścia Miasta Słupska, budowy i przebudowy ulic w Słupsku, we Wrześciu oraz w Bierkowie, budowy świetlicy w miejscowości Gać (Gmina Słupsk), przebudowy i remontu Centrum Przesiadkowego w Kępicach, budowy i przebudowy wybranych dróg powiatowych i gminnych.

Wyższa od planowanej wartość miernika, osiągnięta w 2024 roku, wynika z większego niż zakładano zainteresowania beneficjentów w odniesieniu do realizacji zadań i korzystania z funduszy dostępnych w Programie.

Przyczyną niewykorzystania środków finansowych, zaplanowanych na 2024 rok, były oszczędności powstałe przy realizacji zadań pn. „Przebudowa ulicy Leśnej i Kościelnej wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną w miejscowości Bierkowo – Gmina Słupsk” oraz „Budowa ulicy Leśnej i Łąkowej wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną w miejscowości Wrzeście”, a także opóźnienia w realizacji zadania pn. „Budowa i przebudowa istniejących odcinków dróg w ciągu południowego obejścia Miasta Słupska”, które wymusiły zmiany harmonogramów realizacji tych zadań.

4.4.35. Oświęcimski strategiczny program rządowy – Etap VI 2021-2025

Program ustanowiony został uchwałą nr 101/2020 Rady Ministrów z dnia 10 lipca 2020 r. Program był koordynowany w 2024 r. przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Wojewodę Małopolskiego. Podmiotami bezpośrednio realizującymi Program byli: Miasto Oświęcim, Gmina Oświęcim, Powiat Oświęcimski, Województwo Małopolskie oraz Gmina Brzeszcze i Gmina Chełmek.

Obowiązujący Program w latach 2021-2025 realizowany był w 2024 r. w ramach funkcji **9. Kultura i dziedzictwo narodowe**, zadania 9.1. *W Ochrona i popularyzacja dziedzictwa i tożsamości narodowej w kraju i za granicą*, podzadania 9.1.1. *W Ochrona materialnego dziedzictwa kulturowego i miejsc pamięci narodowej w kraju i za granicą*, działania 9.1.1.7. *W Opieka nad miejscami pamięci narodowej oraz grobami i cmentarzami wojennymi*.

Celem Programu jest uporządkowanie i zagospodarowanie terenów wokół Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau, rozwój działalności edukacyjnej, poprawa dostępności komunikacyjnej oraz atrakcyjności turystycznej Oświęcimia. Realizacja Programu służy

zachowaniu pokoju społecznego wokół byłego KL Auschwitz-Birkenau dla tworzenia warunków godnego upamiętnienia największego w Europie i świecie Miejsca Pamięci masowej zagłady, wpisanego na listę *Światowego Dziedzictwa Dóbr Kultury UNESCO*.

Wykonanie wydatków w 2024 r. z budżetu państwa wyniosło 11.199 tys. zł, co stanowi 98,7% planu po zmianach na 2024 r.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2024 plan	2024 wykonanie
Zapewnienie pokoju społecznego wokół byłego niemieckiego nazistowskiego obozu koncentracyjnego Auschwitz-Birkenau dla tworzenia warunków godnego upamiętnienia największego w Europie i świecie miejsca pamięci masowej zagłady, wpisanego na listę Światowego Dziedzictwa UNESCO	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Wojewoda Małopolski	Liczba wykonanych zadań Programu do końca roku (w szt. narastająco)	13	11

W ramach Programu w 2024 roku realizowano działania polegające, m.in. na:

- 1) zadanie 1.3. *Przebudowa drogi powiatowej nr 1877K ul. Browarna oraz ul. Borska w Harmężach*, przewidziane do realizacji przez Powiat Oświęcimski w latach 2024-2025 – wykonano dokumentację projektowo-kosztorysową,
- 2) zadanie 1.8. *Przebudowa ul. Załawie w Babicach*, przewidziane do realizacji przez Gminę Oświęcim w latach 2023-2025 – zakończono proces opracowania dokumentacji projektowo-kosztorysowej, rozpoczęto roboty budowlane, obejmujące, m.in. część robót ziemnych, budowę kanalizacji deszczowej, przebudowę konstrukcji drogi oraz roboty towarzyszące,
- 3) zadanie 1.9. *Utrzymanie terenów Skarbu Państwa*, przewidziane do realizacji przez Powiat Oświęcimski w latach 2021-2025 – wykonano prace porządkowe i koszenie traw na terenach Skarbu Państwa położonych w bezpośrednim sąsiedztwie Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau oraz historycznych obiektów dawnej kantyny obozowej i magazynu żywnościowego tzw. Lagerhaus,
- 4) zadanie 2.3. *Przebudowa drogi powiatowej nr 1893K ul. Wysokie Brzegi oraz nr 1894K ul. Szpitalna w Oświęcimiu*, realizowane przez Powiat Oświęcimski w latach 2022-2024 – ukończono przebudowę ul. Wysokie Brzegi oraz ul. Szpitalnej w Oświęcimiu na odcinku 1.130 m, poprzez przebudowę nawierzchni jezdni, budowę chodnika i ciągu pieszo-rowerowego, wykonanie odwodnienia drogi, wprowadzenie oznakowania poziomego i pionowego,
- 5) zadanie 3.1. *Utworzenie zespołu szkolno-przedszkolnego w Brzezince*, realizowane przez Gminę Oświęcim w latach 2021-2024 – ukończono roboty budowlane w zakresie rozbudowy i przebudowy szkoły podstawowej oraz zagospodarowanie terenów przyległych, zrealizowano zwiększony zakres robót związanych z przebudową istniejącego obiektu szkoły podstawowej i sali gimnastycznej, oddano do użytkowania zmodernizowane obiekty o powierzchni użytkowej 1.790 m²,

- 6) zadanie 4.2. Zagospodarowanie terenu pomiędzy ul. Berka Joselewicza i ul. Bulwary wraz z budową parkingu podziemnego, realizowane przez Miasto Oświęcim w latach 2022-2024 i przewidziane do ukończenia w 2025 roku – kontynuowano roboty ziemne oraz prace konstrukcyjne w zakresie budowy garażu podziemnego wraz z zapleczem, izolacji i budowy odwodnienia obiektu, roboty wykończeniowe garażu z zapleczem, roboty instalacyjne: wodno-kanalizacyjne, hydrantowe, światłowodowe, elektryczne, dokonano rozbiórki nawierzchni i podbudowy istniejących jezdni i parkingu oraz wykonano części podbudowy, krawężników i nawierzchni płyt granitowych na placu wielofunkcyjnym,
- 7) zadanie 5.3. „Najodważniejszy z odważnych” – budowa wieży widokowej imienia rotmistrza Witolda Pileckiego, jako miejsca pamięci wraz z zagospodarowaniem terenu i infrastrukturą towarzyszącą na wzgórzu Skała, realizowane przez Gminę Chełmek w latach 2022-2024 i przewidziane do ukończenia w 2025 roku – wykonano konstrukcję stalowej wieży widokowej, zrealizowano prace w zakresie wykonania nawierzchni utwardzonych, urządzenia zieleni, instalacja elementów montażowych oraz instalacji sieci elektrycznej,
- 8) zadanie 5.4. Modernizacja ul. Ofiar Faszyzmu w Chełmku stanowiącej bezpośredni dojazd do miejsca pamięci wraz z zagospodarowaniem terenu miejsca pamięci po byłym podobozie KL Auschwitz, przewidzianego do realizacji przez Gminę Chełmek w latach 2024-2025 – opracowano dokumentację projektowo-kosztorysową, uzyskano niezbędne pozwolenia, w tym na wyłączenie gruntów leśnych z produkcji.

Osiągnięcie niższej od planowanej wartości miernika wynika z wydłużenia okresu realizacji dwóch zadań Programu z uwagi na okoliczności niezależne od beneficjentów, powodujące konieczność czasowego wstrzymania prac.

Niepełne wykorzystanie środków wynika z braku realizacji zadania 1.8. *Przebudowa ul. Załawie w Babicach*, z powodu niezakończenia postępowań odszkodowawczych prowadzonych przez Starostę Oświęcimskiego, co uniemożliwiło rozpoczęcie dokonywania wypłat odszkodowań za grunty przejęte na rzecz Gminy.

4.4.36. Program wieloletni „Senior+” na lata 2021-2025

Program ustanowiono uchwałą nr 191/2020 Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2020 r. z późn. zm.⁵² Wykonawcą Programu w 2024 r. była Minister do spraw Polityki Senioralnej⁵³ oraz Wojewodowie.

Obowiązujący w latach 2021-2025 Program realizowany był w 2024 r. w ramach funkcji **13. Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny**, zadania *13.1. W Pomoc i integracja społeczna*, podzadania *13.1.4. W Wspieranie aktywnego starzenia się*, działania *13.1.4.1. W* (o tej samej nazwie).

⁵² Program został zmieniony uchwałą nr 69/2024 Rady Ministrów z dnia 26 czerwca 2024 r. zmieniającą uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Senior+” na lata 2021–2025, zmieniono wykonawcę Programu, z ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego na Ministra do spraw Polityki Senioralnej; włączono do podmiotów uczestniczących w realizacji Programu Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

⁵³ Na mocy ustawy z dnia 15 maja 2024 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem administracji rządowej, od 1 lipca 2024 roku, Minister do spraw Polityki Senioralnej została realizującą Program.

Celem strategicznym Programu jest zwiększenie aktywnego uczestniczenia w życiu społecznym seniorów poprzez rozbudowę infrastruktury ośrodków wsparcia w środowisku lokalnym oraz zwiększenie liczby miejsc w placówkach „Senior+”. Dofinansowywane są działania jednostek samorządu w zakresie rozwoju na ich terenie sieci Dziennych Domów „Senior+” i Klubów „Senior+”. Udostępniana jest seniorom infrastruktura pozwalająca na aktywne spędzanie wolnego czasu, a także zaktywizowanie i zaangażowanie ich w działania samopomocowe i na rzecz środowiska lokalnego.

Wykonanie wydatków w 2024 r. z budżetu państwa wyniosło 54.900 tys. zł, co stanowi 93,1% planu po zmianach na 2024 r., w tym w ramach części budżetowej 16 – Kancelaria Prezesa Rady Ministrów wykonanie wyniosło 355 tys. zł, co stanowi 75% planu po zmianach, w ramach części budżetowej 44 – Zabezpieczenie społeczne wykonanie wyniosło 10 tys. zł, co stanowi 100% planu po zmianach oraz w ramach części budżetowej 85 – Województwa wykonanie wyniosło 54.535 tys. zł, co stanowi 93,3% planu po zmianach.

Cel Programu i miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2024 plan	2024 wykonanie
Zwiększenie aktywnego uczestnictwa seniorów w życiu społecznym, poprzez dofinansowanie rozbudowy infrastruktury ośrodków wsparcia w środowisku lokalnym oraz zwiększenie miejsc w ośrodkach wsparcia „Senior+”, tj. wsparcie działań jednostek samorządu w rozwoju na ich terenie sieci Dziennych Domów „Senior+” i Klubów „Senior+”	Kancelaria Prezesa Rady Ministrów / Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej*, Wojewodowie	Liczba zrealizowanych zadań publicznych dofinansowanych w ramach Programu	650	727**

*Zob. przepis nr 52.

**Dane wstępne za 2024 rok, ostateczne wykonanie miernika będzie znane we wrześniu 2025 r.

Działania realizowane w ramach Programu w roku 2024 r. obejmowały, m.in.: przeprowadzenie konkursu ofert w ramach Programu w edycji 2024. W wyniku przeprowadzonego naboru ofert dofinansowano utworzenie 40 nowych ośrodków wsparcia „Senior+”, w tym 15 Dziennych Domów „Senior+” i 25 Klubów „Senior+”. Wsparciem finansowym, w zakresie ich bieżącego funkcjonowania objęto 687 ośrodków wsparcia „Senior+”, w tym 273 Dziennych Domów „Senior+” oraz 414 Klubów „Senior+”, które utworzono w latach 2015-2023 w całej Polsce.

Osiągnięcie wyższej wartości wskaźnika niż planowano wynika z proporcjonalnego zmniejszenia dotacji dla wszystkich ośrodków wsparcia „Senior+”, które starały się o dofinansowanie. Dzięki temu udało się wesprzeć większą liczbę już działających ośrodków oraz zrealizować więcej zadań publicznych niż początkowo zakładano. Wszystkie wnioski otrzymały dofinansowanie, ale przyznane kwoty – zgodnie z rekomendacjami wojewodów – zostały proporcjonalnie obniżone.

Niepełne wykonanie środków finansowych związane było z rezygnacją niektórych jednostek samorządu terytorialnego (JST), rekomendowanych do otrzymania dotacji, z przyjęcia dotacji oraz podpisania umowy bądź z rezygnacją z zadania w trakcie jego realizacji.

JST jako przyczyny rezygnacji wymieniały, m.in:

- brak możliwości zapewnienia środków finansowych własnych na realizację zadania w budżecie gminy, w tym m.in. niedoszacowanie kosztów inwestycji w trakcie składania wniosku,
- kontynuację realizacji zadania w ramach własnych środków finansowych gminy lub ze środków pozyskanych z innych źródeł, np. finansowanie z funduszy europejskich,
- wybór nieodpowiedniej lokalizacji na utworzenie ośrodka wsparcia dla seniorów (analiza przeprowadzona po ogłoszeniu wyników konkursu),
- wysoki próg frekwencyjny przy zbyt niskiej, w stosunku do wzrastających kosztów funkcjonowania ośrodków, kwoty dotacji na jednego uczestnika,
- przesunięcie terminu wykonania prac przystosowawczych, w związku z koniecznością sporządzenia dokumentacji projektowej, co spowodowało brak możliwości uruchomienia ośrodka wsparcia w terminie,
- wzrost kosztów utworzenia ośrodka wsparcia, w tym kosztów dobudowy windy, które znacznie przewyższają zaplanowane środki własne gminy,
- nieprzyjęcie uchwały o utworzeniu ośrodka wsparcia,
- wystąpienie zdarzeń o charakterze losowym.

4.4.37. Rządowy program wsparcia rozwoju miasta stołecznego Warszawy na lata 2023-2030

Program został przyjęty uchwałą nr 161 Rady Ministrów z dnia 5 września 2023 r.

Wykonawcami Programu są minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego oraz Wojewoda Mazowiecki.

Obowiązujący w latach 2023-2030 Program realizowany był w 2024 r. w ramach funkcji **17. Kształtowanie rozwoju regionalnego kraju**, zadania *17.1. W Wsparcie rozwoju regionalnego kraju* oraz podzadania *17.1.2. Wsparcie rozwoju w ramach programów krajowych i planu rozwojowego*.

Program ma na celu zwiększenie możliwości rozwoju miasta stołecznego Warszawy i podniesienie jakości życia jego mieszkańców przez wsparcie finansowe zadań własnych, których zakres wpisuje się w następujące działania:

- rozwój zrównoważonego transportu publicznego,
- usprawnienie komunikacji drogowej w mieście,
- wzmocnienie potencjału miasta opartego na dziedzictwie kulturowym,
- rozwój terenów rekreacji i sportu dla mieszkańców,
- wsparcie infrastruktury usług publicznych.

Wykonanie wydatków w 2024 r. z budżetu państwa wyniosło 28.603 tys. zł, co stanowi 100% planu po zmianach na 2024 r.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2024 plan	2024 wykonanie
Zwiększenie możliwości rozwoju miasta stołecznego Warszawy i podniesienie jakości życia jego mieszkańców przez wsparcie finansowe zadań własnych z zakresu polityki rozwoju w działaniach wskazanych w Programie	Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, Wojewoda Mazowiecki	Liczba zadań, dla których wydano pozytywną opinię ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego o dofinansowanie zadania z budżetu państwa (szt. narastająco)	4	3

W ramach Programu, w roku 2024, zakończono realizację trzech zadań:

- 1) Modernizacja Parku Skaryszewskiego – Część I,
- 2) Budowa przedszkola w rejonie ulicy Krakowiaków,
- 3) Budowa szkoły podstawowej na terenie osiedla Chrzanów w Dzielnicy Bemowo m. st. Warszawy.

Na realizację przedmiotowych trzech zadań, które otrzymały pozytywną opinię ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, została wykorzystana cała kwota dotacji celowej budżetu zaplanowana na rok 2024, dlatego na tym etapie nie podejmowano działań zmierzających do zaopiniowania kolejnych zadań Programu.

4.4.38. Wieloletni rządowy program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028

Program został ustanowiony uchwałą nr 149/2023 Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2023 r. Wykonawcami Programu byli Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz Minister Edukacji, którzy monitorowali realizację Programu za pośrednictwem Wojewodów.

Obowiązujący w latach 2024-2028 Program realizowany był w 2024 r. w ramach funkcji

3. Edukacja, wychowanie i opieka, zadania 3.1.*W Oświata i wychowanie*, podzadania 3.1.7.*W Wspieranie działalności edukacyjno-wychowawczej*, działania 3.1.7.6.*W Realizacja działań edukacyjnych, w tym wychowawczych, opiekuńczych, terapeutycznych i resocjalizacyjnych wobec dzieci i młodzieży zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym* oraz funkcji **13. Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny**, zadania 13.1.*W Pomoc i integracja społeczna*, podzadania 13.1.2.*W Wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym*, działania 13.1.2.6.*W Pomoc państwa w zakresie dożywiania oraz pomoc żywnościowa dla najuboższych*.

Celem Programu jest wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Istotnym elementem Programu jest zapewnienie dzieciom i młodzieży w wieku szkolnym zjedzenia gorącego posiłku przygotowanego w stołówce szkolnej. Ze środków przekazywanych gminom w ramach Programu dofinansowywane są zarówno posiłki wydawane na stołówkach, ale również te dowożone osobom dorosłym, w tym osobom niewychodzącym z domu (np. ze względu na podeszły wiek czy niepełnosprawność), niebędącym w stanie przygotować sobie codziennie gorącego posiłku.

Wykonanie wydatków w 2024 r. wyniosło łącznie ze wszystkich części budżetowych 528.153 tys. zł, co stanowi 96,1% planu po zmianach na 2024 r., z tego w ramach działania 3.1.7.6.W wykonanie w 2024 r. wyniosło 38.602 tys. zł (97,9% planu po zmianach), a w ramach działania 13.1.2.6.W wykonanie w 2024 r. wyniosło 489.551 tys. zł (96,0% planu po zmianach).

W zakresie finansowania Modułów 1 i 2 na realizację działań przewidzianych Programem gmina może otrzymać dotację, jeżeli udział środków własnych gminy wynosi nie mniej niż 40% przewidywanych kosztów realizacji zadania, na uzasadniony wniosek wójta (burmistrza, prezydenta miasta) wojewoda może wyrazić zgodę na zwiększenie dotacji, z tym że udział środków własnych gminy nie może wynosić mniej niż 20% przewidywanych kosztów realizacji zadania. Wojewoda może wyrazić także zgodę na zwiększenie dotacji do 5% środków finansowych z przeznaczeniem na dowóz posiłków w gminie, w szczególności dla osób starszych, niepełnosprawnych, z tym że udział środków własnych gminy nie może wynosić mniej niż 20% przewidywanych kosztów realizacji tego zadania.

W zakresie finansowania Modułu 3 Program zakłada obowiązkowy wkład finansowy lub rzeczowy organów prowadzących szkoły w wysokości 20% środków niezbędnych na realizację dotowanego zadania w Programie.

Cele Programu oraz mierniki stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2024 plan	2024 wykonanie
Wzmocnienie opiekuńczej funkcji szkoły podstawowej poprzez tworzenie warunków umożliwiających spożywanie przez uczniów posiłku w trakcie pobytu w szkole (moduł 3)	Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej,	Liczba szkół publicznych, która została objęta programem (w tys.)	0,5	0,671
Zapewnienie posiłku dzieciom, uczniom i młodzieży oraz objęcie pomocą osób dorosłych, zwłaszcza starszych, chorych lub niepełnosprawnych i samotnych (moduł 1 i 2)	Ministerstwo Edukacji Narodowej, Wojewodowie	Liczba osób objętych pomocą w ramach Programu (w mln)	0,8	0,67

Ze środków Programu w 2024 roku, w module 1 i 2, przyznawano pomoc w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności czy świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

Na niepełne wykorzystanie środków, zaplanowanych na rok 2024, a tym samym na mniejszą od planowanej wartość miernika, w zakresie realizacji modułów 1 i 2, wpłynęła mniejsza liczba osób ubiegających się o przyznanie świadczenia na zakup posiłku lub żywności, pomimo spełniania kryteriów dostępu, na co miały wpływ, m.in. korzystanie z innych świadczeń (w tym świadczenia 800+).

W ramach modułu 3 wsparcie otrzymało 671 szkół: w 13 szkołach zorganizowano nową stołówkę szkolną (własna kuchnia i jadalnia), uruchomiono 12 stołówek szkolnych, które dotąd nie funkcjonowały, dokonano 30 adaptacji pomieszczeń wyłącznie na jadalnię (w szkołach, w których nie funkcjonowały jadalnie), w 490 szkołach podstawowych dokonano

doposażenia i poprawy standardu funkcjonującej stołówki szkolnej (własnej kuchni i jadalni), w przypadku 126 szkół dokonano doposażenia lub poprawy standardu pomieszczeń przeznaczonych do spożywania przez uczniów posiłków (jadalni) w szkołach, w których funkcjonuje wyłącznie jadalnia. Spośród 671 szkół uczestniczących w Programie w 292 szkołach podstawowych, wydawane są posiłki również dla uczniów innych szkół (oprócz szkoły podstawowej korzystającej ze wsparcia).

Program cieszył się dużym zainteresowaniem organów prowadzących szkoły podstawowe, z Programu korzystać mogły nie tylko jednostki samorządu terytorialnego, ale również inne podmioty prowadzące publiczne szkoły podstawowe takie jak: stowarzyszenia, parafie – były to czynniki które wpłynęły na pozytywne odchylenie pierwszego z ww. mierników.

Na niepełne wykorzystanie środków, zaplanowanych na rok 2024, w zakresie modułu 3, wpływ miały problemy związane z realizacją prac w zakresie tworzenia lub doposażenia kuchni i jadalni, w tym m.in:

- zniszczenie sprzętu wskutek powodzi,
- potrzeba dodatkowych prac ujawniona w trakcie realizacji zaplanowanych robót (potrzeba modernizacji instalacji elektrycznej, sieci wodno-kanalizacyjnej, przebudowy ściany kuchennej, wymiany podłogi),
- brak dostępności towaru (zakłady meblarskie nie dysponowały odpowiednią ilością stołów i krzeseł wybranych na etapie zapytań ofertowych),
- problemy ze znalezieniem wykonawców prac remontowo-budowlanych w terminie dogodnym dla harmonogramu pracy szkoły (zwłaszcza w wakacje),
- podwyższona liczba mikroorganizmów w wodzie ujawniona w toku okresowego badania wody (opóźnienie terminu uruchomienia stołówki),
- dłuższe oczekiwanie na pozytywną opinię Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego, powodujące opóźnienie w uruchomieniu stołówki.

4.4.39. Rządowy program rozwoju północno-wschodnich obszarów przygranicznych na lata 2024-2030⁵⁴

Program został ustanowiony uchwałą nr 182 Rady Ministrów z dnia 6 października 2023 r. z późn. zm.⁵⁴ Wykonawcami Programu byli minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego oraz Wojewodowie: Lubelski, Podkarpacki, Podlaski i Warmińsko-Mazurski⁵⁴.

Obowiązujący w latach 2024-2030 Program realizowany był w 2024 r. w ramach funkcji **17. Kształtowanie rozwoju regionalnego kraju**, zadania *17.1. W Wsparcie rozwoju regionalnego kraju* oraz podzadania *17.1.2. W Wsparcie rozwoju w ramach programów*

⁵⁴ Program został zmieniony: uchwałą nr 19 Rady Ministrów z dnia 25 marca 2024 r. zmieniającą uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą „Rządowy program rozwoju obszaru Karpat Wschodnich i Roztocza na lata 2023–2030”, tytuł uchwały otrzymał brzmienie: „w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą „Rządowy program rozwoju północno-wschodnich obszarów przygranicznych na lata 2024–2030”, do wykonawców Programu dodano Wojewodę Podlaskiego i Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego; uchwałą nr 157 Rady Ministrów z dnia 17 grudnia 2024 r. zmieniającą uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą „Rządowy program rozwoju północno-wschodnich obszarów przygranicznych na lata 2024-2030” zmniejszono środki zaplanowane na rok 2024 z kwoty 100.000 tys. zł na kwotę 38.669 tys. zł, przenosząc te środki na kolejne lata realizacji Programu.

krajowych i planu rozwojowego.

W ramach Programu realizowane są zadania w obszarach, które z uwagi na niekorzystną sytuację społeczno-gospodarczą wymagają interwencji z poziomu krajowego: w obszarze poprawy infrastruktury drogowej i towarzyszącej, tzw. zielonej i niebieskiej infrastruktury, turystyki oraz infrastruktury edukacyjnej, zdrowotnej i społecznej.

Wykonanie wydatków w 2024 r. z budżetu państwa wyniosło 26.907 tys. zł, co stanowi 74,9% planu po zmianach na 2024 r.

Cele Programu oraz mierniki stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2024 plan	2024 wykonanie
Poprawa jakości życia mieszkańców północno-wschodnich obszarów przygranicznych Rzeczypospolitej Polskiej przez ograniczenie negatywnych skutków inwazji Federacji Rosyjskiej na Ukrainę oraz stworzenie trwałych podstaw umożliwiających rozwój społeczno-gospodarczy z poszanowaniem środowiska naturalnego	Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, Wojewodowie: Lubelski, Podkarpacki, Podlaski i Warmińsko-Mazurski	Liczba jednostek samorządu terytorialnego na które oddziałują działania podejmowane w ramach Programu (szt. w danym roku)	3	17

W 2024 roku, łącznie, ze wszystkich województw, objętych Programem, złożono 199 wniosków o dofinansowanie, ocenie podlegało 139 wniosków, z których 115 zostało ocenionych pozytywnie. Zainteresowanie wnioskujących dotyczyło, w przeważającej mierze, Działania 1, realizowanego w ramach Programu, obejmującego infrastrukturę drogową i towarzyszącą (ścieżki rowerowe, chodniki).

Podpisano 42 umowy (z czego jedna została rozwiązana, w wyniku rezygnacji beneficjenta z powodu rosnących kosztów inwestycji):

- w województwie warmińsko-warmińskim 12 umów dotacji na realizację zadań inwestycyjnych, dotyczących infrastruktury drogowej i infrastruktury wodno-kanalizacyjnej,
- w województwie podlaskim 14 umów dotacji na realizację zadań inwestycyjnych, dotyczących infrastruktury drogowej oraz infrastruktury zdrowotnej, społecznej i edukacyjnej,
- w województwie lubelskim 8 umów dotacji na realizację zadań inwestycyjnych, dotyczących infrastruktury drogowej, zrównoważonej turystyki oraz infrastruktury zdrowotnej, społecznej i edukacyjnej,
- w województwie podkarpackim 8 umów dotacji na realizację zadań inwestycyjnych, dotyczących infrastruktury drogowej.

Zakończono rzeczową realizację 18 zadań, w ramach których zrealizowano łącznie 25 inwestycji drogowych o długości 30,73 km (jedno zadanie może obejmować kilka odcinków dróg, w różnych lokalizacjach, liczonych jako odrębne inwestycje), 2 inwestycje służące

do ruchu niezmotywowanego o długości 0,747 km oraz wsparło 1 placówkę edukacyjną i 1 placówkę POZ (dodatkowo jedno z zadań jest w trakcie realizacji).

Przedmiotowe zadania zrealizowało 17 jednostek samorządu terytorialnego (JST), w tym:

- 1 zadanie w województwie lubelskim (realizowane przez 1 JST),
- 3 zadania w województwie podkarpackim (realizowane przez 3 różne JST),
- 10 zadań w województwie podlaskim (realizowane przez 9 różnych JST, jedna JST zrealizowała 2 zadania),
- 4 zadania w województwie warmińsko-mazurskim (realizowane przez 4 różne JST).

Wartość miernika na 2024 rok została określona jeszcze w roku 2023, na wczesnym etapie przygotowania do realizacji Programu. Następnie, na początku 2024 roku, rozpoczęto prace nad wprowadzeniem zmian do Programu, poprzez m.in. znaczące rozszerzenie jego zakresu o obszar 2 dodatkowych województw: podlaskiego i warmińsko-mazurskiego. Szczególnie na terenie województwa podlaskiego, w kryteria zmienionego Programu, wpisała się duża liczba jednostek samorządu terytorialnego. Wpłynęło to istotnie na wykonanie miernika.

Rozpoczęcie realizacji Programu w trakcie roku (pierwsze nabory w maju 2024 roku), było przyczyną ograniczonej podaży projektów, które mogłyby zostać zrealizowane w roku 2024. Brak wystarczającego czasu potrzebnego na przygotowanie projektów oraz przeprowadzenie niezbędnych procedur, przede wszystkim w zakresie zamówień publicznych, znacząco wpłynął na możliwości realizacyjne. W przypadku Programu ma to szczególne znaczenie, gdyż większość zgłaszanych inwestycji to inwestycje jednoroczne. W związku z powyższym Program został zaktualizowany w trakcie roku, tak aby zapewnić, jak najefektywniejszą alokację środków budżetowych, przeznaczonych na realizację Programu.

4.4.40. Budowa Muzeum Westerplatte i Wojny 1939 – Oddziału Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku

Program został ustanowiony uchwałą nr 230/2023 Rady Ministrów z dnia 24 października 2023 r. Nadzór nad realizacją Programu przez państwową instytucję Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku prowadzi minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

Obowiązujący w latach 2023-2027 Program realizowany był w 2024 r. w ramach funkcji **9. Kultura i dziedzictwo narodowe**, zadania 9.1. *W Ochrona i popularyzacja dziedzictwa i tożsamości narodowej w kraju i za granicą*, podzadania 9.1.1. *W Ochrona materialnego dziedzictwa kulturowego i miejsc pamięci narodowej w kraju i za granicą*, działania 9.1.1.4. *W. Ochrona zabytków wpisanych do rejestru i nadzór konserwatorski*.

Celem głównym Programu jest rewitalizacja oraz waloryzacja Pola Bitwy na Westerplatte, częściowa odbudowa reliktów dawnej Wojskowej Składnicy Tranzytowej oraz budowa Muzeum Westerplatte i Wojny 1939 – Oddziału Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku, w którym zostanie zrealizowana wystawa opowiadająca historię Westerplatte oraz Wojny Obronnej 1939 roku.

Wykonanie wydatków w 2024 r. z budżetu państwa wyniosło 4.497 tys. zł, co stanowi 32,5% planu po zmianach.

Celem określonym dla Programu jest rewitalizacja oraz waloryzacja Pola Bitwy na Westerplatte, częściowa odbudowa reliktów dawnej Wojskowej Składnicy Tranzytowej oraz budowa Muzeum Westerplatte i Wojny 1939 – Oddziału Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku, w którym zostanie zrealizowana wystawa opowiadająca historię Westerplatte oraz Wojny Obronnej 1939 roku. Miernik, dotyczący powierzchni wybudowanych/odtworzonych budynków netto (11.036 m²), zostanie osiągnięty po zakończeniu inwestycji.

W 2024 roku, w ramach realizacji Programu, prowadzono działania w zakresie:

1) Badań archeologicznych i saperskich.

Badania archeologiczne – rozpoczęto XI etap prac wykopaliskowych na Westerplatte. Zakres prac objął ponad 2.000 m². W czterech lokalizacjach otwarto szereg wykopów badawczych związanych:

- ze zwolnieniem, pod względem archeologicznym, terenu przyszłej drogi przeciwpożarowej, prowadzącej do projektowanego pawilonu wystawienniczego i zabytkowego budynku elektrowni Wojskowej Składnicy Tranzytowej,
- z poszukiwaniem drewniano-ziemnego stanowiska armaty polowej wz. 1.902 kal. 76,2 mm (stanowisko zlokalizowano),
- z poszukiwaniem szczątków obrońcy Westerplatte, legionisty Mieczysława Krzaka w rejonie placówki „Fort” (zakres badań, planowanych w roku 2024, został zakończony, ew. wznowienie w przyszłym roku),
- ze zlokalizowaniem i eksploracją leja po bombie o wagomiarze 250 kg, w rejonie budynku starych koszar (badania zakończono w listopadzie 2024 roku).

Prace saperskie – na terenie działek nr 20, 24, 26 i 27 na Westerplatte przeprowadzono saperskie oczyszczenie obszaru o powierzchni 2,5 ha. Prace saperskie odbyły się pod ścisłym nadzorem archeologów Muzeum II Wojny Światowej. Podczas prac usunięto i zutylizowano 549 sztuk przedmiotów niebezpiecznych i wybuchowych pochodzenia wojskowego oraz pozyskano około 230 przedmiotów zabytkowych,

2) Obsługi projektu, w tym konkursu architektonicznego.

W maju 2024 roku Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku ogłosiło jednoetapowy, realizacyjny konkurs na opracowanie koncepcji projektowej wystawy Muzeum Westerplatte i Wojny 1939 – Oddziału Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku na Westerplatte. Jedyna praca (w pierwszej edycji konkursu) otrzymała trzecią nagrodę – podjęto decyzję o wypłacie nagrody jak dla miejsca drugiego (w wysokości 30 tys. zł). W związku z nieprzyznaniem pierwszej nagrody, nie podpisano umowy na realizację prac projektowych. Ponowne ogłoszenie konkursu miało miejsce w październiku 2024 roku,

3) Prac projektowych i przedprojektowych

W styczniu 2024 roku Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku podpisało umowę na wykonanie kompletnej dokumentacji w ramach zadania inwestycyjnego: „Budowa Muzeum Westerplatte i Wojny 1939 – Oddziału Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku na Westerplatte”. Wykonawca przekazał koncepcję realizacyjną pawilonu wystawienniczego, która po uzupełnieniach została odebrana przez Muzeum (prace rozliczono). We wrześniu 2024 roku wykonawca przekazał kolejny etap prac, tj. koncepcję w zakresie muzeum plenerowego (wykonanie inwentaryzacji zieleni, wykonanie ekspertyz budowlanych dla obiektów historycznych zlokalizowanych na terenie Wojskowej Składnicy Tranzytowej, planowanie sposobu uczytelnienia obiektów, szacunkowe zestawienie kosztów). W grudniu wykonawca przekazał projekt budowlany (zakres I).

Na niepełne wykorzystania środków, zaplanowanych na realizację Programu, w roku 2024, wpływ miało:

- rozstrzygnięcie konkursu architektoniczno-urbanistycznego na projekt Muzeum Westerplatte i Wojny 1939 – oddziału Muzeum II Wojny Światowej, które nastąpiło dopiero pod koniec października 2023 roku, czego konsekwencją było podpisanie umowy przez Muzeum dopiero w styczniu 2024 roku – umowa reguluje harmonogram płatności w sprawie dokumentacji projektowej i ma wpływ na realizację pozostałych działań rzeczowych, które są zaplanowane w Programie,
- wezwanie Wojewody Pomorskiego do dostarczenia decyzji o uwarunkowaniach środowiskowych w celu rozpatrzenia wniosku o pozwolenie na realizację inwestycji.

4.4.41. Rządowy Program wsparcia zadań zarządców infrastruktury kolejowej, w tym w zakresie utrzymania i remontów, do 2028 roku

Program został ustanowiony uchwałą nr 208/2023 Rady Ministrów z dnia 7 listopada 2023 r. Wykonawcą Programu był Minister Infrastruktury.

Obowiązujący w latach 2024-2028 Program w 2024 r. realizowany był w ramach funkcji **19. Transport i infrastruktura transportowa**, zadania *19.2. Transport kolejowy i infrastruktura kolejowa*, podzadania *19.2.3. Efektywne wykorzystanie infrastruktury kolejowej*, działań: *19.2.3.1. Utrzymanie i remonty infrastruktury kolejowej (z wyłączeniem linii o znaczeniu obronnym)*, *19.2.3.2. Zapewnienie prawidłowego funkcjonowania infrastruktury kolejowej*.

Celem realizacji Programu wieloletniego była poprawa stanu infrastruktury kolejowej w zakresie jej charakterystyk wpływających na istotne z punktu widzenia użytkowników (przewoźników) parametry, przede wszystkim czas przejazdu i dopuszczalne naciski osi taboru oraz uwarunkowania eksploatacyjne, m.in. w zakresie przepustowości. Program określał ramy finansowe oraz warunki realizacji zamierzeń państwa dotyczące infrastruktury kolejowej w zakresie zarządzania nią, w tym działalności utrzymaniowo-remontowej. Program dotyczył zagwarantowania wieloletniego finansowania ze środków budżetowych infrastruktury kolejowej (w zakresie kosztów zarządzania nią ponoszonych przez zarządców infrastruktury, którzy udostępniają infrastrukturę kolejową, kalkulują oraz pobierają opłaty za korzystanie z niej w sposób zgodny z przepisami ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym tj. po tzw. koszcie bezpośrednim).

Proces utrzymania infrastruktury prowadzony był przez zarządców na całej zarządzanej sieci kolejowej w sposób nieprzerwany. Jego realizacja miała na celu zapewnienie odpowiedniego stanu infrastruktury, w oparciu o ustalone normy i rygory i obejmowała obsługę techniczną, diagnostykę, naprawy planowe, konserwację oraz naprawy awaryjne. Ważnym kierunkiem działań w tym obszarze jest dążenie do utrzymywania infrastruktury w stanie nie pogorszonego oraz poprawy stanu w lokalizacjach ważnych dla przewoźników z punktu widzenia prowadzenia przez nich działalności przewozowej oraz dla korzystających z infrastruktury kolejowej obywateli – w lokalizacjach niespełniających ich oczekiwań odnośnie do funkcji użytkowych.

Wykonanie wydatków w 2024 r. wyniosło z budżetu państwa 6.460.192 tys. zł, tj. 99,96% planu po zmianach na 2024 r.

W 2024 roku na realizację Programu wydatkowano środki z Funduszu Kolejowego w wysokości 1.222.294 tys. zł.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2024 plan	2024 wykonanie
Wzmocnienie roli transportu kolejowego w transporcie ogółem	Ministerstwo Infrastruktury, PKP PLK S.A. oraz pozostali zarządcy infrastruktury kolejowej	Udział długości eksploatowanych linii kolejowych spełniających standardy do ogólnej długości eksploatowanych linii kolejowych (w %)	1) ≥89 2) 100 3) ≥90 4) 100	1) 92,46 2) 100 3) 100 4) –
		Średnia prędkość kursowania pociągów (prędkość handlowa w km/h) pomniejszona o planowane postoje przewoźników, zamawiane wg rozkładu jazdy*	1) ≥95; ≥79; ≥61; ≥40 2) ≥40 3) ≥35 4) ≥30	1) 98; 80; 60; 37 2) 41,78 3) 39,45 4) –
		Koszty działalności, związanej z wykonywaniem zadań zarządców infrastruktury, ponoszone na 1 pockm pracy eksploatacyjnej wykonanej na zarządzanych liniach kolejowych (1zł/1pockm)**	1) ≤40,1 2) ≤34,0 3) ≤69,04 4) ≤263,57	1) 38,35 2) 32,25 3) 45,45 4) –

* dla PKP PLK S.A. (1) dotyczy odpowiednio pociągów: ekspresowych, pośpiesznych, regionalnych i towarowych;

** dla Euroterminal Sławków są to koszty całkowite na 1 pockm pracy eksploatacyjnej, wykonanej na liniach kolejowych zarządzanych przez Euroterminal Sławków (zł/1pockm).

Objaśnienia: 1) PKP PLK S.A.; 2) SKM w Trójmieście Sp. z o.o.; 3) Dolnośląska Służba Dróg i Kolei; 4) Euroterminal Sławków Sp. z o.o. (w 2024 roku nie została podpisana umowa na realizację Programu z beneficjentem Euroterminal Sławków).

W 2024 roku podjęto prace związane z wypełnianiem działań utrzymaniowo-remontowych mających, co do zasady, charakter operacyjny odnoszący się do bieżących potrzeb.

Prowadzono również prace mające na celu likwidację zaległości utrzymaniowych

spowodowanych niedoborami finansowania oraz koniecznością ograniczania zakresu działań utrzymaniowych do niezbędnego minimum w latach ubiegłych.

PKP PLK S.A. zgodnie z wymogami Programu realizowała także zadania celowe, co skutkowało istotną poprawą parametrów eksploatacyjnych, odejściem od likwidowania infrastruktury kolejowej oraz utrzymaniem przejezdności eksploatowanych linii kolejowych. Prowadzono działania pozwalające na utrzymanie odpowiedniego poziomu jakości infrastruktury kolejowej, zgodnie z oczekiwaniami rynkowymi przewoźników kolejowych i innych użytkowników infrastruktury.

Głównym celem programu dla Zarządcy PKP SKM jest utrzymanie parametrów linii kolejowej na obecnym poziomie przy zachowaniu kontrolowanego wzrostu kosztów. W 2024 roku udało się osiągnąć i utrzymać wszystkie mierniki wskazane w Programie z zachowaniem punktualności na satysfakcjonującym poziomie, przy jednoczesnej realizacji zadań inwestycyjnych (m.in. modernizacja peronów Gdańsk Stocznia, Gdynia Stocznia, wiaduktów kolejowych w km 22.160, 22.260, przebudowa sieci trakcyjnej, budowa głowicy rozjazdowej stacja Gdańsk Oliwa) oraz rozpoczęciem procesu naprawy głównej toru w zakresie wymiany podkładów (wymieniono 16.059 podkładów w torach głównych zasadniczych).

Dolnośląska Służba Dróg i Kolei we Wrocławiu wszystkie zadania podstawowe zrealizowała w pełni poprzez realizację zakładanych poziomów wskaźników. Ponadto realizowała działania mające na celu usunięcie skutków powodzi z września 2024 roku, która najbardziej dotknęła tereny województwa śląskiego, dolnośląskiego i opolskiego. Na ten cel PKP PLK S.A. otrzymała dodatkowe środki w wysokości 44.500 tys. zł.

Ważnym czynnikiem wpływającym na osiągniętą wartość miernika pierwszego była, m.in. kumulacja efektów prowadzonych robót mających na celu zwiększenie długości eksploatowanych linii kolejowych spełniających wymagane standardy. Pozytywne odchylenie wartości wykonania miernika związane jest głównie z poprawą stanu linii kolejowych w wyniku ich modernizacji oraz rewitalizacji.

Realizacja miernika drugiego zależy od wielu czynników, m.in. od parametrów taboru, którym obsługiwany jest przejazd wnioskowany przez przewoźnika, np. prędkość, procent masy hamującej, rodzaj hamulca – czyli czynników nieależących po stronie Zarządcy.

4.4.42. Zagospodarowanie Dolnej Wisły

Program ustanowiono uchwałą nr 185/2023 Rady Ministrów z dnia 10 października 2023 r. Nadzór nad realizacją Programu przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie sprawował Minister Infrastruktury.

Obowiązujący w latach 2023-2032 Program realizowany był w 2024 r. w ramach funkcji **12. Środowisko**, zadania *12.5. W Ochrona wód i gospodarowanie zasobami wodnymi*, podzadania *12.5.3. W Ochrona przeciwpowodziowa*, działania *12.5.3.2. Budowa i przebudowa infrastruktury przeciwpowodziowej*.

Głównym celem realizacji Programu jest zagospodarowanie Drogi Wodnej Dolnej Wisły w sposób uwzględniający cele polityki transportowej i wodnej. Realizacja Programu pozwoli

na rozwój warunków do prowadzenia żeglugi śródlądowej i hydroenergetyki. Przyczyni się również do uspoźnienia całego systemu transportowego poprzez eliminację wąskiego gardła – budowę stopnia wodnego w Siarzewie. Powstanie nowej infrastruktury hydrotechnicznej zwiększy poziom ochrony przeciwpowodziowej obszarów położonych wzdłuż dolnej Wisły i przyczyni się do wzrostu wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz zwiększy poziom retencji w ujęciu regionalnym.

Cel główny Programu zostanie zrealizowany poprzez osiągnięcie celów szczegółowych:

- wzmocnienie integracji portu morskiego Gdańsk z zapleczem lądowym;
- produkcja energii ze źródeł odnawialnych i zwiększenie poziomu bezpieczeństwa krajowego systemu energetycznego;
- poprawa funkcjonowania gospodarki wodnej w ujęciu regionalnym.

W ramach Programu zrealizowana zostanie budowa stopnia wodnego poniżej Włocławka w miejscowości Siarzewo na 706,38 km rzeki Wisły. Stopień wodny, wraz ze zbiornikiem, położony będzie w województwie kujawsko-pomorskim, na terenie gmin: Raciążek, Czernikowo, Nieszawa, Waganiec, Bobrowniki, Lubanie, Fabianki i Włocławek.

Budowla będzie progiem piętrzącym – nie będzie tamował przepływu wody w Wiśle. Zbiornik zostanie utworzony w ramach naturalnego koryta rzecznej, z obwałowaniami zabezpieczającymi mieszkańców gmin położonych nad Wisłą.

Realizacja Programu przewiduje budowę hydroelektrowni na stopniu wodnym Siarzewo, zwiększającej wykorzystanie źródeł odnawialnych do produkcji energii elektrycznej. Inwestycja, poza produkcją odnawialnej zeroemisyjnej energii elektrycznej, będzie spełniała szereg innych funkcji, związanych przede wszystkim z racjonalnym gospodarowaniem wodami, ale także z zabezpieczeniem mocy startowych dla krajowego systemu energetycznego na wypadek awarii zasilania. Działania mają służyć zwiększeniu poziomu bezpieczeństwa i stabilizacji krajowego systemu energetycznego.

Realizacja inwestycji przyczyni się do podniesienia poziomu ochrony przeciwpowodziowej jednostek osadniczych poniżej stopnia Włocławek, a także zapewnienia trwałego bezpieczeństwa stopnia Włocławek.

W 2024 r. w ramach Programu nie wydatkowano środków budżetowych.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2024 plan	2024 wykonanie
Zagospodarowanie Drogi Wodnej Dolnej Wisły uwzględniające cele polityki transportowej i wodnej	Ministerstwo Infrastruktury, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie	Budowa stopnia wodnego wraz z infrastrukturą techniczną i środowiskową – zaawansowanie prac (w %)	0,23	0

Brak prawomocnej decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przedsięwzięcia uniemożliwił przygotowanie szczegółowej dokumentacji technicznej, w tym planowanego

do realizacji, na 2024 roku, programu funkcjonalno-użytkowego i w konsekwencji złożenie wniosków i wydanie kolejnych decyzji administracyjnych.

W 2024 roku w ramach realizacji Programu:

- 1) został opracowany i odebrany raport kwartalny z monitoringu przedrealizacyjnego za IV kwartał 2023 roku, raport doraźny za styczeń 2024 roku oraz raport roczny za 2023 rok, który został przekazany do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Bydgoszczy – prowadzenie środowiskowego monitoringu przedrealizacyjnego, w zakresie występujących siedlisk przyrodniczych i ornitofauny, pozostających w zasięgu oddziaływania przedsięwzięcia pn. „Budowa stopnia wodnego na Wiśle poniżej Włocławka”, wynikało z uchylonej w grudniu 2024 roku decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach z grudnia 2017 roku,
- 2) przygotowywano odpowiedź na wezwanie Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska (GDOŚ) – wysłano stanowisko Inwestora będące odpowiedzią na ww. wezwanie do złożenia wyjaśnień oraz uzupełnienia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko,
- 3) prowadzono postępowanie, w sądach administracyjnych, odnośnie postanowienia GDOŚ w przedmiocie odmowy wstrzymania natychmiastowego wykonania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przedsięwzięcia,
- 4) w procedurze odwoławczej od decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska powiadomił o wydaniu decyzji, w której uchyla zaskarżoną decyzję w całości oraz odmawia określenia środowiskowych uwarunkowań realizacji przedsięwzięcia pod nazwą: „Budowa stopnia wodnego na Wiśle poniżej Włocławka”. Przystąpiono do prac zmierzających do zaskarżenia decyzji GDOŚ.

4.4.43. Ochrona zdrowia zwierząt i zdrowia publicznego

Program ustanowiono uchwałą nr 238/2023 Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 2023 r. Nadzór nad realizacją Programu przez Państwowy Instytut Weterynaryjny – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach sprawował Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Obowiązujący w latach 2024-2028 Program realizowany był w 2024 r. w ramach funkcji **21. Polityka rolna i rybacka**, zadania 21.3. *W Ochrona zdrowia i dobrostanu zwierząt oraz zdrowia publicznego*, podzadania 21.3.1. *W Ochrona zdrowia, zwalczanie chorób zakaźnych, dobrostan zwierząt oraz bezpieczeństwo zdrowia publicznego*, działania 21.3.1.5. *Badania w zakresie ochrony zdrowia zwierząt i zdrowia publicznego*.

Program stanowi wykonanie zadań wynikających z tytułu członkostwa w Unii Europejskiej dotyczących stworzenia warunków do swobodnego przepływu towarów, w tym przypadku środków spożywczych.

Realizacja Programu przyczynia się do właściwego dokumentowania przez organy Inspekcji Weterynaryjnej statusu kraju w zakresie występowania chorób zakaźnych zwierząt, w tym chorób odzwierzęcych oraz występowania substancji niedozwolonych w żywności pochodzenia zwierzęcego i substancji niepożądanych w paszach, co warunkuje możliwość

prowadzenia handlu zwierzętami i żywnością pochodzenia zwierzęcego wewnątrz Unii Europejskiej, a także eksportu tych towarów do krajów trzecich.

Program stanowi zbiór zadań komplementarnych do działań realizowanych poprzez wdrażane przez rozporządzenia Rady Ministrów programy zwalczania chorób zwierząt, realizowane następnie przez Inspekcję Weterynaryjną. Uwzględnia przy tym aktualną europejską i światową sytuację epizootyczną, rezultaty badań prowadzonych w poprzednich edycjach programu wieloletniego oraz zadania określone przepisami Unii Europejskiej. Zasadniczy cel tych badań to tworzenie aktualnego profilu występowania zagrożeń dla zdrowia publicznego powodowanych skażeniami żywności pochodzenia zwierzęcego, występowaniem chorób odzwierzęcych (zoonoz) oraz istotnych z punktu widzenia epizootycznego chorób zakaźnych zwierząt.

Wykonanie wydatków w 2024 r. wyniosło 21.274 tys. zł, co stanowi 94,3% planu po zmianach na 2024 r.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2024 plan	2024 wykonanie
Stworzenie aktualnego profilu występowania zagrożeń dla zdrowia publicznego wynikających z występowania istotnych chorób zakaźnych zwierząt, zoonoz i skażeń żywności pochodzenia zwierzęcego i pasz	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Państwowy Instytut Weterynaryjny – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach	Liczba zbadanych próbek w ramach poszczególnych zadań Programu	46.400	46.347

W 2024 roku, w ramach Programu, realizowano 58 zadań badawczych, ujętych w trzech obszarach tematycznych:

- 1) Kontrola występowania substancji niedozwolonych w żywności pochodzenia zwierzęcego i substancji niepożądanych w paszach – 15 tematów badawczych, w tym m.in.:
 - ocena zawartości promieniotwórczych izotopów cezu w żywności pochodzenia zwierzęcego,
 - ocena zagrożenia wynikającego z obecności histaminy w wybranych gatunkach ryb i produktach rybnych dostępnych na rynku,
 - krajowy program badań kontrolnych obecności zanieczyszczeń środowiskowych w żywności pochodzenia zwierzęcego,
- 2) Zdrowie publiczne – ocena występowania chorób odzwierzęcych – 22 tematy badawcze, w tym m.in.:
 - rejestracja występowania wścieklizny (genotyp 1), wykrywanie zakażeń lyssawirusami EBLV u zwierząt domowych i wolno żyjących oraz badanie stabilności miana wirusa w szczepionkach do doustnej immunizacji lisów przeciwko wściekliźnie, pobranych z terenów, na których została ona zastosowana,
 - ocena występowania *Listeria monocytogenes* w rybach wędzonych w Polsce,

- monitoring występowania włośni u typowych wektorów na obszarach zwiększonego ryzyka wystąpienia włośnicy,
- 3) Ochrona zdrowia zwierząt – ocena stanu występowania chorób zakaźnych zwierząt hodowlanych i wolno żyjących – 21 tematów badawczych, w tym m.in.:
- ocena występowania seroreagentów dla wirusa pryszczycy w populacji zwierząt z gatunków wrażliwych w Polsce oraz różnicowanie zwierząt szczepionych od zakażonych,
 - oznaczanie oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe bakterii izolowanych od świń,
 - analiza sytuacji epizootycznej na terytorium Polski w odniesieniu do najgroźniejszych chorób ryb: zakaźnej martwicy trzustki (IPN), zakaźnej anemii łososi (ISA), zakażenia herpeswirusem koi (KHV), choroby śpiących koi (KSD) i jersiniozy.

Ponadto zrealizowano panel szkoleniowy, uwzględniający bieżące informacje w zakresie: ochrony zdrowia zwierząt, bezpieczeństwa żywności pochodzenia zwierzęcego, zapewnienia konkurencyjności produkcji zwierzęcej w Polsce oraz zasad bioasekuracji.

Niewykonanie miernika wynikało z:

- trudności w pozyskaniu próbek od myśliwych (50 próbek), z uwagi na odwołanie części polowań, z powodu protestów organizacji ekologicznych,
- braku możliwości pobrania dwóch próbek mięśni kóz z terenu województwa dolnośląskiego (w okresie realizacji zadań nie prowadzono uboju kóz),
- przesłania jednej próbki mięśni owiec do badań po terminie realizacji zadania, tj. w styczniu 2025 roku.

Niepełne wykorzystanie środków finansowych, zaplanowanych dla Programu, związane było, m.in.: z uzyskaniem niższych cen zadań, niż założono w kalkulacji, dotyczących materiałów i usług, a także ze zmianami w zakresie panelu szkoleniowego – w ramach panelu szkoleniowego zrealizowano wszystkie zaplanowane tematy szkoleniowe, ale z przyczyn niezależnych od realizatora, w szkoleniach uczestniczyło o 248 osób mniej niż planowano. W związku z powyższym nie wykorzystano wszystkich środków przeznaczonych głównie na zakwaterowanie i wyżywienie uczestników oraz części środków na zakup materiałów.

4.4.44. Program wspierania inwestycji jednostek samorządu terytorialnego w związku z realizacją kluczowych inwestycji w zakresie strategicznej infrastruktury energetycznej w województwie pomorskim

Program ustanowiono uchwałą nr 240/2023 Rady Ministrów z dnia 8 grudnia 2023 r. Wykonawcami Programu byli Minister Klimatu i Środowiska, Minister Funduszy i Polityki Regionalnej oraz Wojewoda Pomorski.

Obowiązujący w latach 2024-2028 Program realizowany był w 2024 r. w ramach funkcji **17. Kształtowanie rozwoju regionalnego kraju**, zadania *17.1. W Wsparcie rozwoju regionalnego kraju*, podzadania *17.1.2. W Wsparcie rozwoju w ramach programów krajowych i planu rozwojowego*.

Celem Programu jest zwiększenie możliwości rozwoju województwa pomorskiego i podniesienie jakości życia jego mieszkańców, poprzez wsparcie finansowe zadań własnych wybranych jednostek samorządu terytorialnego.

W ramach realizacji celu głównego wspierane są cele szczegółowe, tj.:

- 1) poprawa dostępności transportowej;
- 2) podniesienie jakości życia mieszkańców województwa pomorskiego;
- 3) wzrost atrakcyjności turystycznej województwa pomorskiego.

Program obejmuje swoim zakresem wsparcie inwestycji powiatu: lęborskiego, puckiego, słupskiego oraz wejherowskiego, a także gmin: Choczewo, Gniewino, Krokowa, Lębork, Łęczyce, Łeba, Nowa Wieś Lęborska, Słupsk (gmina wiejska), Wicko, Wejherowo (gmina wiejska) i miasta Wejherowo.

Wykonanie wydatków w 2024 r. wyniosło 16.299 tys. zł, co stanowi 65,0% planu po zmianach na 2024 r.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2024 plan	2024 wykonanie
Zwiększenie możliwości rozwoju województwa pomorskiego i podniesienie jakości życia jego mieszkańców, poprzez wsparcie finansowe zadań własnych wybranych jednostek samorządu terytorialnego	Ministerstwo Klimatu i Środowiska, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, Wojewoda Pomorski	Liczba zadań, dla których wydano pozytywną opinię ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego o dofinansowaniu zadania z budżetu państwa (szt. narastająco)	10	32

W 2024 roku, który był pierwszym rokiem realizacji Programu, zrealizowano następujące zadania lub etapy projektów:

- 1) W ramach działania 1. Inwestycje w infrastrukturę drogową:
 - wybudowano 2,45 km nowych dróg gminnych oraz przebudowano 2,5 km dróg gminnych,
 - przebudowano 29,6 km dróg powiatowych,
 - wybudowano lub przebudowano siedem skrzyżowań,
 - powstało 2,9 km ciągów pieszych, w tym 0,38 km na terenie sportowym,
 - powstało 0,4 km ciągów pieszo-rowerowych,
- 2) W ramach działania 2. Inwestycje w infrastrukturę społeczną:
 - wybudowano/przebudowano/wyposażono dziesięć obiektów typu szkoła, przedszkole, żłobek lub biblioteka,
 - rozbudowano obiekt opieki zdrowotnej,
 - wyposażono budynek użyteczności publicznej,
- 3) W ramach działania 3. Inwestycje w infrastrukturę czasu wolnego i infrastrukturę turystyczną:
 - przebudowano ogólnodostępny obiekt sportowy,

- wybudowano budynek na potrzeby działalności kulturalnej, turystycznej i sportowo-rekreacyjnej,
 - zmodernizowano publiczną przestrzeń rekreacyjną,
- 4) W ramach działania 4. Ochrona środowiska naturalnego:
- zmodernizowano cztery oczyszczalnie ścieków,
 - wybudowano/przebudowano 4,5 km sieci wodociągowych i kanalizacyjnych.

Ponadto wybudowano 0,2 km wodociągu, zakupiono 12 szt. sprzętu dla jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej oraz jeden samochód ratowniczo-gaśniczy, a także sporządzono komplet dokumentacji projektowej dla rozbudowy i przebudowy szkoły podstawowej.

W 2024 roku 11 zadań lub inwestycji zostało zrealizowanych w 100%.

Na pozytywne odchylenie od planowanej wartości miernika wpłynęła przede wszystkim duża liczba terminowo i prawidłowo złożonych wniosków, dzięki zaangażowaniu władz gmin i powiatów.

Niepełne wykorzystanie środków wynikało, m.in. z braku wystarczającej liczby wniosków JST, które opiewałyby na pełną kwotę środków przeznaczonych do wydatkowania na 2024 rok. Ponadto z powodu późnego rozdysponowania środków (październik 2024 r.), wynikającego ze złożenia przez wojewodów wniosków o środki w ostatecznym, określonym ustawą o finansach publicznych terminie (30 września), czas na realizację inwestycji był niewystarczający, przez co część wyłonionych w przetargach wykonawców rezygnowała z realizacji. W wyniku niektórych przeprowadzonych postępowań przetargowych nie wyłoniono wykonawcy, a brak czasu nie pozwolił na skuteczne przeprowadzenie ponownych postępowań przetargowych, w dwóch przypadkach odstąpiono od realizacji przedsięwzięcia – inwestycje zostaną sfinansowane z innych środków.

4.4.45. Narodowa Rezerwa Amunicyjna na lata 2023-2029

Program został ustanowiony uchwałą nr 43/2023 Rady Ministrów z dnia 29 marca 2023 r. Wykonawcą Programu jest Prezes Rady Ministrów oraz Minister Obrony Narodowej.

Obowiązujący w latach 2023-2029 Program realizowany był w 2024 r. w ramach funkcji **11. Bezpieczeństwo zewnętrzne i nienaruszalność granic**, zadania 11.1. *Utrzymanie i rozwój zdolności operacyjnych SZ RP.*

Celem Programu jest rozbudowa i dywersyfikacja narodowej bazy produkcyjnej amunicji wielkokalibrowej oraz uzupełnienie jej rezerw, adekwatnie do zwiększonych potrzeb, związanych z rozbudową potencjału Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

Całkowite koszty Programu w latach 2023-2029 oraz wydatki budżetowe w 2024 r. stanowią informację niejawną w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych.

Dodatkowo w 2024 r. realizowane były programy wieloletnie ustanowione przez Radę Ministrów:

1) nadzorowane przez Ministra Infrastruktury:

- a) Program inwestycyjny Centralny Port Komunikacyjny. Etap II. 2024-2030 – ustanowiony uchwałą nr 201 Rady Ministrów z dnia 24 października 2023 r., realizowany w latach 2024-2030,
- b) Program Bezpiecznej Infrastruktury Drogowej 2021-2024 – ustanowiony uchwałą nr 29/2021 Rady Ministrów z dnia 23 lutego 2021 r., realizowany w latach 2021-2024,
- c) Program Budowy 100 Obwodnic na lata 2020-2030 – ustanowiony uchwałą nr 46/2021 Rady Ministrów z dnia 13 kwietnia 2021 r. z późn. zm., realizowany w latach 2020-2030,
- d) Rządowy Program Budowy Dróg Krajowych do 2030 r. (z perspektywą do 2033 r.) – ustanowiony uchwałą nr 253/2022 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2022 r. z późn. zm., realizowany w latach 2023-2030,
- e) Program Uzupełniania Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Kolejowej – Kolej+ do 2029 roku – ustanowiony uchwałą nr 151/2019 Rady Ministrów z dnia 3 grudnia 2019 r. z późn. zm., realizowany w latach 2019-2029,
- f) Rządowy program budowy lub modernizacji przystanków kolejowych na lata 2021-2025 – ustanowiony uchwałą nr 63/2021 Rady Ministrów z dnia 19 maja 2021 r., realizowany w latach 2021-2025.

2) nadzorowany przez Ministra Obrony Narodowej:

- a) Wyposażenie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w czołgi – ustanowiony uchwałą nr 89/2021 Rady Ministrów z dnia 9 lipca 2021 r., realizowany w latach 2021-2026.

4.5. Wynagrodzenia w państwowej sferze budżetowej w 2024 r.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw, na rok 2024 zaplanowano dla państwowej sfery budżetowej:

- 1) kwoty bazowe dla osób objętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń w poszczególnych grupach pracowniczych, które wyniosły dla:
 - osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe – w wysokości 1.789,42 zł,
 - członków korpusu służby cywilnej, etatowych członków samorządowych kolegiów odwoławczych i kolegiów regionalnych izb obrachunkowych, pracowników Rządowego Centrum Legislacji, ekspertów, asesorów i aplikantów eksperckich Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej, członków służby zagranicznej niebędących członkami korpusu służby cywilnej – w wysokości 2.628,54 zł,
 - członków Krajowej Izby Odwoławczej przy Prezesie Urzędu Zamówień Publicznych – w wysokości 2.136,80 zł,
 - żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy – w wysokości 2.088,77 zł,
 - funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej – w wysokości 2.332,57 zł,

- 2) średnioroczne wskaźniki wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej:
- średnioroczny wskaźnik wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej, z wyłączeniem osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe – w wysokości 120,0%,
 - średnioroczny wskaźnik wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe – w wysokości 100,0%.
- 3) zgodnie z art. 30 ust. 3 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela kwota bazowa dla nauczycieli wynosiła 5.176,02 zł.

W ustawie budżetowej na rok 2024 z dnia 18 stycznia 2024 r. zaplanowano dla państwowych jednostek budżetowych, w podziale na części i działy klasyfikacji wydatków budżetowych oraz na poszczególne grupy pracowników wynagrodzenia w wysokości 67.436.365 tys. zł i w rezerwach celowych 2.233.107 tys. zł (łącznie z rezerwami celowymi – 69.669.472 tys. zł).

W ciągu roku w stosunku do ustawy budżetowej analogicznie do lat ubiegłych wprowadzono także następujące zmiany:

- 1) z rezerw uruchomiono ogółem wynagrodzenia w wysokości 546.868 tys. zł,
- 2) zmniejszono środki na wynagrodzenia w kwocie 16.559 tys. zł na podstawie art. 194 ust. 1 i 2 *ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych*,
- 3) zmniejszono środki na uposażenia w związku z przeniesieniami wydatków na podstawie art. 10a *ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw* w kwocie 1.132 tys. zł, z przeznaczeniem na zwiększenie dotacji dla Wyższej Szkoły Straży Granicznej oraz Akademii Policji w Szczytnie (w zakresie uposażeń, nagród i wydatków relacjonowanych do uposażeń funkcjonariuszy), w drodze zmniejszenia funduszu uposażeń i nagród funkcjonariuszy Policji i Straży Granicznej,
- 4) zmniejszono środki na uposażenia na podstawie art. 40 ust. 8 *ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny* w kwocie 21.030 tys. zł, na zapewnienie finansowania działań zmierzających do zwiększenia zdolności produkcji amunicji.

Ponadto w ramach przeniesień planowanych dochodów i wydatków dokonanych rozporządzeniami Prezesa Rady Ministrów na podstawie przepisów prawa materialnego, przeniesione zostały odpowiednio planowane kwoty wynagrodzeń między częściami budżetowymi/działami.

Dodatkowo w trakcie 2024 r. została przeprowadzona zmiana ustawy budżetowej w wyniku której zmniejszono środki na wynagrodzenia zaplanowane w rezerwach celowych ujętych w załączniku nr 6 ustawy budżetowej o kwotę 429.378 tys. zł. Kwota ta stanowiła naturalne oszczędności budżetu państwa wynikające z mniejszego niż pierwotnie zakładano zapotrzebowania na te środki. Nie dokonano podziału tych środków decyzjami Ministra Finansów i upłynął termin na jego dokonanie.

Wynagrodzenia dla pracowników państwowych jednostek budżetowych w podziale na grupy pracownicze przedstawia poniższa tabela.

WYSZCZEGÓLNIENIE a - Plan wg znowelizowanej ustawy budżetowej b - Wykonanie wg Rb-70	WYNAGRODZENIA ¹ w tys. zł		
	z tego:		
	OGÓŁEM	Wynagrodzenia	Dodatkowe wynagrodzenia roczne ²
1	2	3	4
OGÓŁEM			
a ³	69.240.094	65.055.321	4.184.773
b	66.742.380	62.970.566	3.771.814
Osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń			
a	12.418.392	11.636.251	782.141
b	12.588.403	11.880.967	707.436
Członkowie korpusu służby cywilnej			
a	16.225.873	15.204.431	1.021.442
b	16.262.679	15.376.437	886.242
Osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe			
a	58.705	58.705	
b	61.324	61.324	
Etatowi członkowie samorządowych kolegiów odwoławczych			
a	92.629	86.759	5.870
b	88.469	83.096	5.373
Funkcjonariusze Służby Celno-Skarbowej			
a	1.532.926	1.441.422	91.504
b	1.533.398	1.450.844	82.554
Żołnierze zawodowi i funkcjonariusze			
a	33.641.387	31.590.095	2.051.292
b	32.581.418	30.706.197	1.875.221
Sędziowie delegowani do ministerstwa sprawiedliwości lub innej jednostki organizacyjnej podległej ministrowi sprawiedliwości albo przez niego nadzorowanej, prokuratorzy oraz asesory prokuratorscy			
a	1.917.798	1.793.309	124.489
b	1.847.212	1.730.527	116.685
Ekspert, asesory i aplikanci eksperccy Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej			
a	31.469	29.372	2.097
b	29.812	28.231	1.581
Pracownicy Rządowego Centrum Legislacji			
a	31.207	29.143	2.064
b	31.018	29.237	1.781
Etatowi członkowie kolegiów regionalnych izb obrachunkowych			
a	33.560	31.394	2.166
b	33.456	31.566	1.889
Członkowie Krajowej Izby Odwoławczej przy Prezesie Urzędu Zamówień Publicznych			
a	10.707	9.999	708
b	9.507	8.965	541
Członkowie służby zagranicznej niebędący członkami korpusu służby cywilnej			
a	40.385	37.726	2.659
b	32.761	28.605	4.155
Nauczyciele zatrudnieni w szkołach i placówkach prowadzonych przez organy administracji rządowej			
a	1.370.952	1.272.611	98.341
b	1.642.923	1.554.569	88.354

¹ wynagrodzenia finansowane z budżetu państwa i budżetu środków europejskich,

² dla żołnierzy dodatkowe uposażenie roczne, a dla funkcjonariuszy – nagroda roczna,

³ łącznie z rezerwami celowymi: planowane wynagrodzenia ogółem w wysokości – 1.803.729 tys. zł oraz rezerwą wojewody utworzonej na podstawie art. 140 ust. 4 ustawy o finansach publicznych w ramach której mogą być planowane wydatki na wynagrodzenia z tytułu odpraw emerytalnych i odpraw w związku z przejściem na rentę z tytułu niezdolności do pracy – w wysokości ogółem 30.375 tys. zł.

Zgodnie ze sprawozdaniem Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach za 2024 r., w państwowych jednostkach budżetowych wynagrodzenia wyniosły – 66.742.380 tys. zł, a przeciętne wynagrodzenie – 10.079,17 zł.

Wynagrodzenia w porównaniu z rokiem ubiegłym (53.794.730 tys. zł) wzrosły o 24,1%.

Wzrost ten był efektem przede wszystkim:

- 1) wzrostu funduszu wynagrodzeń osobowych pracowników oraz funduszu uposażeń funkcjonariuszy i żołnierzy, w tym w związku z przyjęciem średniorocznego wskaźnika wzrostu wynagrodzeń na poziomie 120,0%,
- 2) podwyżek wynagrodzeń prokuratorów i asesorów prokuratorskich,
- 3) skutków przechodzących związanych z rozdysponowaniem rezerw celowych z roku 2023,
- 4) wzrostu dodatkowego wynagrodzenia rocznego, dodatkowego uposażenia żołnierzy oraz nagrody rocznej funkcjonariuszy,
- 5) zwiększenia funduszu uposażeń z tytułu zatrudnienia dodatkowych etatów Policji w Centralnym Biurze Zwalczania Cyberprzestępczości - w związku z realizacją ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z powołaniem Centralnego Biura Zwalczania Cyberprzestępczości,
- 6) zwiększenia funduszu uposażeń z tytułu zatrudnienia dodatkowych etatów funkcjonariuszy - w związku z realizacją ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o ustanowieniu "Programu modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Ochrony Państwa w latach 2022-2025", o ustanowieniu Programu modernizacji Służby Więziennej w latach 2022-2025" oraz o zmianie ustawy o Policji i niektórych innych ustaw,
- 7) wzrostu liczby żołnierzy zawodowych oraz funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego i Służby Wywiadu Wojskowego,
- 8) wzrostu limitu zatrudnienia pracowników cywilnych w związku z koniecznością zabezpieczenia nowych zadań realizowanych przez Siły Zbrojne RP,
- 9) wzrostu wynagrodzeń/uposażeń z tytułu realizacji Programu Wieloletniego „Modernizacja Krajowej Administracji Skarbowej w latach 2023-2025”.

Ponadto zgodnie ze sprawozdaniem Rb-70 za 2024 r. wynagrodzenia dla jednostek wskazanych w art. 139 ust. 2 ustawy o finansach publicznych wyniosły – 10.224.383 tys. zł, a przeciętne wynagrodzenie – 12.596,57 zł.

Wynagrodzenia w porównaniu z rokiem ubiegłym (8.590.853 tys. zł) wzrosły o 119,0%.

Wzrost ten był efektem przede wszystkim:

- 1) wzrostu dodatkowego wynagrodzenia rocznego, dodatkowego uposażenia żołnierzy oraz nagrody rocznej funkcjonariuszy,

- 2) wzrostu wynagrodzeń sędziów oraz wynagrodzeń pracowników do nich relacjonowanych, których podstawę wynagrodzenia stanowi kwota przeciętnego wynagrodzenia w drugim kwartale 2023 ogłoszona komunikatem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego,
- 3) wzrostu wynagrodzeń osobowych pracowników cywilnych oraz uposażeń funkcjonariuszy,
- 4) wzrostu zatrudnienia, w tym głównie w sądach powszechnych.

Rozdział 5

Budżet środków europejskich

Budżet środków europejskich, stosownie do postanowień ustawy o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009 r., obejmuje refundacje wydatków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich, tj. w ramach funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, Europejskiego Funduszu Rybackiego, Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego, Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy, wspólnej polityki rolnej, Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym i środki Europejskiego Funduszu Społecznego Plus przeznaczonego na zwalczanie deprivacji materialnej, Instrumentu „Łącząc Europę” oraz środki pochodzące z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności przeznaczone na wsparcie o charakterze bezzwrotnym, z wyłączeniem środków przeznaczonych na realizację projektów pomocy technicznej.

5.1. Dochody budżetu środków europejskich

W ustawie budżetowej na rok 2024 dochody budżetu środków europejskich⁵⁵ zaplanowane zostały w łącznej wysokości 88.151.660 tys. zł.

W 2024 r. zrealizowano dochody budżetu środków europejskich w łącznej wysokości 53.749.093 tys. zł, co stanowi 61% planu ujętego w ustawie budżetowej na rok 2024. Zrealizowane dochody związane były z realizacją zadań oraz rozliczeniami płatności końcowych w ramach:

1) Perspektywy finansowej 2007-2013, tj.:

- Programu Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej w wysokości 2.285 tys. zł,

2) Perspektywy finansowej 2014-2020, tj.:

- 16 Regionalnych Programów Operacyjnych w wysokości 2.654.370 tys. zł,
- Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020 w wysokości 43.250 tys. zł,
- Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020 w wysokości 934.339 tys. zł,
- Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 w wysokości 2.733.965 tys. zł,
- Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 w wysokości 62.816 tys. zł,
- Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014-2020 w wysokości 168.669 tys. zł,
- Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze 2014-2020 w wysokości 44.791 tys. zł,

⁵⁵ Dochody budżetu środków europejskich planowane są w części budżetowej 87.

- Instrumentu "Łącząc Europę" w wysokości 382.346 tys. zł,
- 3) Mechanizmu Finansowego EOG 2014-2021 w wysokości 189.870 tys. zł,
- 4) Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021 w wysokości 247.341 tys. zł,
- 5) wspólnej polityki rolnej w wysokości 20.558.402 tys. zł,
- 6) Perspektywy finansowej 2021-2027, tj.:
 - 16 Regionalnych Programów w wysokości 8.005.484 tys. zł,
 - Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027 w wysokości 938.455 tys. zł,
 - Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 w wysokości 4.060.786 tys. zł,
 - Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027 w wysokości 557.993 tys. zł,
 - Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027 w wysokości 965.129 tys. zł,
 - Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 w wysokości 861.794 tys. zł,
 - Fundusze Europejskie dla Rybactwa na lata 2021-2027 w wysokości 78.393 tys. zł,
 - Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027 w wysokości 273.279 tys. zł,
 - Instrument „Łącząc Europę” 2021-2027 w wysokości 438.118 tys. zł,
- 7) Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności – część grantowa w wysokości 9.547.217 tys. zł.

5.2. Wydatki budżetu środków europejskich

W ustawie budżetowej na rok 2024 w budżecie środków europejskich zaplanowane zostały wydatki w łącznej wysokości 120.660.069 tys. zł z przeznaczeniem na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich, z wyłączeniem projektów pomocy technicznej.

W ramach powyższej kwoty w poszczególnych częściach budżetowych zaplanowana została kwota 43.592.978 tys. zł, natomiast w rezerwie celowej kwota 77.067.091 tys. zł.

W 2024 r. w ramach budżetu środków europejskich wykorzystano kwotę 65.295.018 tys. zł, co stanowi 54,1% planu budżetu środków europejskich ujętego w ustawie budżetowej na rok 2024 z uwzględnieniem środków planowanych w rezerwie celowej.

Wykonanie wydatków budżetu środków europejskich za 2024 r. wyniosło 65.295.018 tys. zł, co stanowi 96,5% w stosunku do planu po zmianach (ujętego w częściach dysponentów bez rezerw celowych) i przedstawia się następująco:

1) Perspektywa finansowa 2007-2013, tj.:

- Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej w wysokości 2.285 tys. zł, co stanowi 100% planu po zmianach;

2) Perspektywa finansowa 2014-2020, tj.:

- 16 Regionalnych Programów Operacyjnych w wysokości 4.896.938 tys. zł, co stanowi 96,5% planu po zmianach,
- Program Operacyjny Polska Cyfrowa na lata 2014-2020 w wysokości 172.883 tys. zł, co stanowi 100% planu po zmianach,
- Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020 w wysokości 1.729.264 tys. zł, co stanowi 99,4% planu po zmianach,
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 w wysokości 6.266.258 tys. zł, co stanowi 99,5% planu po zmianach,
- Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 w wysokości 97.128 tys. zł, co stanowi 99,5% planu po zmianach,
- Program Operacyjny Polska Wschodnia 2014-2020 w wysokości 355.194 tys. zł, co stanowi 93,6% planu po zmianach,
- Program Operacyjny Rybactwo i Morze 2014-2020 w wysokości 70.795 tys. zł, co stanowi 94,3% planu po zmianach,
- Instrument "Łącząc Europę" w wysokości 928.182 tys. zł, co stanowi 97,3% planu po zmianach;

3) Mechanizm Finansowy EOG 2014-2021 w wysokości 360.316 tys. zł, co stanowi 86,7% planu po zmianach,

4) Norweski Mechanizm Finansowy 2014-2021 w wysokości 363.086 tys. zł, co stanowi 88,2% planu po zmianach,

5) wspólna polityka rolna w wysokości 23.472.973 tys. zł, co stanowi 100% planu po zmianach,

6) Perspektywa finansowa 2021-2027, tj.:

- 16 Regionalnych Programów w wysokości 8.178.850 tys. zł, co stanowi 90,5% planu po zmianach,
- Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027 w wysokości 926.688 tys. zł, co stanowi 84,2% planu po zmianach,
- Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 w wysokości 4.678.157 tys. zł, co stanowi 89,5% planu po zmianach,
- Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027 w wysokości 591.439 tys. zł, co stanowi 98,7% planu po zmianach,
- Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027 w wysokości 972.145 tys. zł, co stanowi 96,2% planu po zmianach,
- Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 w wysokości 881.865 tys. zł, co stanowi 70,3% planu po zmianach,

- Fundusze Europejskie dla Rybactwa na lata 2021-2027 w wysokości 85.518 tys. zł, co stanowi 96% planu po zmianach,
- Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027 w wysokości 273.279 tys. zł, co stanowi 99,1% planu po zmianach,
- Instrument „Łącząc Europę” 2021-2027 w wysokości 438.118 tys. zł, co stanowi 100% po zmianach,

7) Szwajcarsko-Polski Program Współpracy II w wysokości 6.440 tys. zł, co stanowi 100% planu po zmianach,

8) Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności – część grantowa w wysokości 9.547.217 tys. zł, co stanowi 100% planu po zmianach.

W ustawie budżetowej na rok 2024 zaplanowano deficyt budżetu środków europejskich w wysokości 32.508.409 tys. zł. Budżet środków europejskich w 2024 roku osiągnął ostatecznie deficyt na poziomie 11.545.926 tys. zł.

W zakresie powyższych programów, niższe od planu wykonanie wydatków budżetu środków europejskich wynikało przede wszystkim z faktu, że na etapie prac nad projektem ustawy budżetowej zakładano szybsze tempo realizacji projektów unijnych.

Dodatkowo niewykonanie wydatków wynikało z:

- faktu, że wydatkowanie następuje dopiero po zakontraktowaniu środków. W roku 2024 odnotowano przyspieszenie kontraktacji środków w Perspektywie Finansowej 2021-2027, co powinno przełożyć się na wzrost wydatków w kolejnych latach,
- przesunięcia refundacji dla beneficjentów i rozliczenia projektów w związku z kosztami poniesionymi w końcówce roku,
- przesunięć płatności na kolejny rok budżetowy wynikających ze zmian w harmonogramach płatności (zwłaszcza tych dokonywanych w IV kwartale roku budżetowego),
- realizacji zadań wymagających postępowań przetargowych (powstałych oszczędności, wydłużonego terminu realizacji),

Ponadto niższe wykonanie w zakresie Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności – część grantowa w porównaniu do planu na 2024 r. wynikało z niższych kwot zapotrzebowania na środki finansowe beneficjentów KPO.

W związku z dwuletnim opóźnieniem w realizacji KPO, w 2024 r. odpowiednie instytucje zintensyfikowały prace nad uruchamianiem inwestycji finansowanych z tego Instrumentu, tj. przeprowadzaniem naborów dla ostatecznych odbiorców wsparcia i grantobiorców co przełożyło się na zdecydowany wzrost kontraktacji. Powolny proces uruchamiania inwestycji w latach poprzednich skutkowało niskim poziomem kontraktacji, a co za tym idzie niskim poziomem wydatkowania w 2024 r. Natomiast wzrost wartości podpisanych umów z Ostatecznymi Odbiorcami Wsparcia w drugim półroczu 2024r., powinien przełożyć się na wzrost poziomu wydatkowania w 2025 r. w porównaniu do niskiego wykonania w roku 2024.

Dodatkowo należy zauważyć, że w związku z I rewizją KPO, Rada UE 8 grudnia 2023 r. przyjęła zmieniony Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności, co miało również wpływ na późniejsze terminy rozpoczęcia części inwestycji.

Rozdział 6

Rozliczenia z Unią Europejską

Członkostwo Polski w Unii Europejskiej związane jest z uczestnictwem w systemie finansowym UE, obejmującym przede wszystkim budżet UE. Budżet ten akceptowany jest corocznie przez Radę UE i Parlament Europejski, tzw. władzę budżetową UE, na wniosek Komisji Europejskiej i mieści się w limitach wieloletnich ram finansowych UE. Wysokość polskiej składki do budżetu UE oraz wysokość potencjalnych transferów do Polski jest ograniczona limitami wyznaczonymi w wieloletnich ramach finansowych, a doprecyzowanymi w rocznych budżetach UE.

Większość środków napływających do Polski w 2024 roku związana była z płatnościami/refundacjami z wieloletnich ram finansowych UE na lata 2021-2027.

Bilans, wynikający z napływu środków z UE, w tym środków stanowiących dochody budżetu państwa i budżetu środków europejskich oraz środków przekazanych do budżetu UE w 2024 r. przedstawia poniższe zestawienie.

Treść		Ustawa/planowany napływ środków 2024	Wykonanie/faktyczny napływ środków 2024
		w tys. zł	
1		2	3
I.	ŚRODKI PRZEKAZANE PRZEZ UE I PAŃSTWA EFTA	77.514.025	68.921.085
1.	Zadania wynikające ze wspólnej polityki rolnej	24.629.084	20.585.487
2.	Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności - część grantowa	37.213.412	28.760.758
3.	Programy realizowane z udziałem funduszy strukturalnych, EFR i EFMR	13.808.833	18.866.560
4.	SPPW II, Norweski Mechanizm Finansowy 2014-2021, Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014-2021	928.023	454.032
5.	Pozostałe	934.673	254.248
II.	ŚRODKI PRZEKAZANE DO BUDŻETU UE	35.910.060	33.197.979
1.	Środki własne UE (składka do budżetu UE)*	35.910.060	33.197.979
III.	RÓŻNICA (I-II)	41.603.965	35.723.106

* Kwota planowanych środków własnych UE w kolumnie 2 na podstawie znowelizowanej ustawy na 2024 r. z dnia 8 listopada 2024 r. (w pierwotnej ustawie budżetowej na 2024 r. z dnia 18 stycznia 2024 r. wydatki na ten cel były zaplanowane w łącznej wysokości 36.460.060 tys. zł). Obejmuje ona również środki w wysokości 2.000.000 tys. zł. ujęte w rezerwie celowej.

Środki pochodzące z programów realizowanych ze środków Unii Europejskiej w załączniku Nr 15, ujmowane były w ustawie budżetowej na rok 2024 na podstawie art. 121 ust.1 i ust. 2 pkt 4) i 5) ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

W ustawie budżetowej na rok 2024 załącznik Nr 15 obejmował m. in.:

1. Programy w ramach Perspektywy Finansowej 2021 – 2027:

- Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko;
- Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki;
- Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego;
- Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy;
- Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich;
- Interreg;
- Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej;
- Programy Regionalne;
- Fundusze Europejskie dla Rybactwa;
- Instrument "Łącząc Europę";
- Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową;

2. Programy w ramach Perspektywy Finansowej 2014 - 2020:

- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko;
- Program Operacyjny Inteligentny Rozwój;
- Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój;
- Program Operacyjny Polska Cyfrowa;
- Europejska Współpraca Terytorialna;
- Europejski Instrument Sąsiedztwa;
- Program Operacyjny Polska Wschodnia;
- Regionalne Programy Operacyjne;
- Program Operacyjny Rybactwo i Morze;
- Instrument „Łącząc Europę”;

3. Norweski Mechanizm Finansowy 2014 – 2021, Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014 – 2021 i Szwajcarsko-Polski Program Współpracy II;

4. Wspólną politykę rolną;

5. Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania odporności – część grantowa.

W ustawie budżetowej na rok 2024 załącznik 15 obejmował 2 części:

1. Planowane dochody i wydatki budżetu środków europejskich oraz budżetu państwa w latach 2024 - 2026 w zakresie programów finansowanych z udziałem środków europejskich, programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej, programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej (INTERREG) oraz programów Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa.
2. Planowane wydatki budżetu środków europejskich oraz budżetu państwa na 2024 r. w zakresie programów finansowanych z udziałem środków europejskich, programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej, programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej (INTERREG) oraz programów Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa.

Ad.1

W ustawie budżetowej na rok 2024 w zakresie programów w ramach Perspektywy Finansowej UE 2021 – 2027, Perspektywy Finansowej 2014 - 2020, wspólnej polityki rolnej oraz programów realizowanych z udziałem państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) zaplanowano dochody w wysokości 91.140.892 tys. zł, z tego dochody w ramach Perspektywy Finansowej 2021 – 2027 w wysokości 16.822.742 tys. zł, Perspektywy Finansowej 2014 - 2020 w wysokości 10.671.485 tys. zł, wspólnej polityki rolnej w wysokości 25.458.337 tys. zł, w ramach programów realizowanych z udziałem państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) w wysokości 974.916 tys. zł oraz w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności – część grantowa w wysokości 37.213.412 tys. zł. Wykonanie dochodów w 2024 roku ogółem w zakresie programów realizowanych z udziałem środków UE i EFTA wyniosło 55.851.600 tys. zł, co stanowi 61,3 % planu.

Wydatki na 2024 rok w ramach programów realizowanych z udziałem środków UE oraz programów realizowanych z udziałem państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) zaplanowano w wysokości 88.501.744 tys. zł, natomiast plan po zmianach wyniósł 77.517.449 tys. zł, z czego zrealizowano 74.420.291 tys. zł, co stanowi 96,0 % planu po zmianach.

W ramach powyższych kwot na wydatki:

1. Programów w ramach Perspektywy Finansowej 2021 – 2027 zaplanowano środki z:
 - Unii Europejskiej – w wysokości 19.337.581 tys. zł, natomiast plan po zmianach wyniósł 21.102.430 tys. zł, z czego zrealizowano 18.860.387 tys. zł, co stanowi 89,4 % planu po zmianach,
 - Budżetu Państwa (współfinansowanie) – 1.554.912 tys. zł, natomiast plan po zmianach wyniósł 1.494.372 tys. zł, z czego zrealizowano 1.260.629 tys. zł, co stanowi 84,4 % planu po zmianach.
2. Programów w ramach Perspektywy Finansowej 2014 - 2020 zaplanowano środki z:

- Unii Europejskiej – w wysokości 10.022.870 tys. zł, natomiast plan po zmianach wyniósł 14.846.399 tys. zł, z czego zrealizowano 14.570.736 tys. zł, co stanowi 98,1 % planu po zmianach,
 - Budżetu Państwa (współfinansowanie) – 665.280 tys. zł, natomiast plan po zmianach wyniósł 1.120.419 tys. zł, z czego zrealizowano 1.080.390 tys. zł, co stanowi 96,4 % planu po zmianach.
3. Wspólnej polityki rolnej zaplanowano środki z:
- Unii Europejskiej – w wysokości 16.054.760 tys. zł, natomiast plan po zmianach wyniósł 24.041.504 tys. zł, z czego zrealizowano 23.940.829 tys. zł, co stanowi 99,6 % planu po zmianach,
 - Budżetu Państwa (współfinansowanie) – 2.561.444 tys. zł, natomiast plan po zmianach wyniósł 4.315.227 tys. zł, z czego zrealizowano 4.259.222 tys. zł, co stanowi 98,7 % planu po zmianach.
4. Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014 – 2021, Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014 – 2021, Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy i Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy II zaplanowano środki z:
- państw członkowskich EFTA – w wysokości 928.992 tys. zł, natomiast plan po zmianach wyniósł 884.298 tys. zł, z czego zrealizowano 766.574 tys. zł, co stanowi 86,7 % planu po zmianach,
 - Budżetu Państwa (współfinansowanie) – 162.493 tys. zł, natomiast plan po zmianach wyniósł 156.159 tys. zł, z czego zrealizowano 126.342 tys. zł, co stanowi 80,9 % planu po zmianach.
5. NSS 2007-2013 nie planowano środków, natomiast w zakresie środków z:
- Unii Europejskiej – plan po zmianach wyniósł 2.285 tys. zł, z czego zrealizowano 2.285 tys. zł, co stanowi 100 % planu po zmianach,
 - Budżetu Państwa (współfinansowanie) – plan po zmianach wyniósł 3.804 tys. zł, z czego zrealizowano 3.802 tys. zł, co stanowi 99,9 % planu po zmianach.
6. Instrumentu na Rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności - część grantowa – zaplanowano środki w wysokości 37.213.412 tys. zł, natomiast plan po zmianach wyniósł 9.550.553 tys. zł, z czego zrealizowano 9.549.096 tys. zł, co stanowi 99,9 % planu po zmianach. Cała kwota pochodziła ze środków Unii Europejskiej,

Ad.2

Plan wydatków na 2024 rok na realizację programów w ramach Perspektywy Finansowej 2021 - 2027, Perspektywy Finansowej 2014 – 2020, Perspektywy Finansowej 2007 – 2013, wspólnej polityki rolnej oraz programów realizowanych z udziałem państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) został przedstawiony w podziale na części budżetowe i poszczególne programy operacyjne.

Największe wydatki zostały zrealizowane w ramach następujących programów:

- wspólnej polityki rolnej – plan po zmianach wyniósł 28.356.731 tys. zł, natomiast wykonanie wyniosło 28.200.052 tys. zł, z tego odpowiednio:
 - Unia Europejska – 24.041.504 tys. zł, z czego zrealizowano 23.940.829 tys. zł,
 - Budżet Państwa (współfinansowanie) – 4.315.227 tys. zł, z czego zrealizowano 4.259.222 tys. zł,
- Programów Regionalnych (perspektywa 2021 - 2027) – plan po zmianach wyniósł 10.607.655 tys. zł, natomiast wykonanie wyniosło 9.623.826 tys. zł, z tego odpowiednio:
 - Unia Europejska – 10.071.671 tys. zł, z czego zrealizowano 9.156.556 tys. zł,
 - Budżet Państwa (współfinansowanie) – 535.984 tys. zł, z czego zrealizowano 467.270 tys. zł,
- Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 – plan po zmianach wyniósł 5.559.133 tys. zł, natomiast wykonanie wyniosło 4.952.276 tys. zł, z tego odpowiednio:
 - Unia Europejska – 5.418.707 tys. zł, z czego zrealizowano 4.836.050 tys. zł,
 - Budżet Państwa (współfinansowanie) – 140.426 tys. zł, z czego zrealizowano 116.226 tys. zł,
- Programu Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027 – plan po zmianach wyniósł 1.232.167 tys. zł, natomiast wykonanie wyniosło 1.173.185 tys. zł, z tego odpowiednio:
 - Unia Europejska – 1.054.509 tys. zł, z czego zrealizowano 1.003.349 tys. zł,
 - Budżet Państwa (współfinansowanie) – 177.658 tys. zł, z czego zrealizowano 169.836 tys. zł,
- Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 – plan po zmianach wyniósł 1.608.404 tys. zł, natomiast wykonanie wyniosło 1.122.451 tys. zł, z tego odpowiednio:
 - Unia Europejska – 1.339.348 tys. zł, z czego zrealizowano 949.483 tys. zł,
 - Budżet Państwa (współfinansowanie) – 269.056 tys. zł, z czego zrealizowano 172.968 tys. zł,
- Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027 – plan po zmianach wyniósł 1.274.142 tys. zł, natomiast wykonanie wyniosło 1.062.964 tys. zł, z tego odpowiednio:
 - Unia Europejska – 1.239.337 tys. zł, z czego zrealizowano 1.035.315 tys. zł,
 - Budżet Państwa (współfinansowanie) – 34.805 tys. zł, z czego zrealizowano 27.649 tys. zł,

- Programu Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027 – plan po zmianach wyniósł 646.993 tys. zł, natomiast wykonanie wyniosło 631.789 tys. zł, z tego odpowiednio:
 - Unia Europejska – 636.784 tys. zł, z czego zrealizowano 624.092 tys. zł,
 - Budżet Państwa (współfinansowanie) – 10.209 tys. zł, z czego zrealizowano 7.697 tys. zł,
- Regionalnych Programów Operacyjnych (perspektywa 2014 - 2020) – plan po zmianach wyniósł 5.285.661 tys. zł, natomiast wykonanie wyniosło 5.096.434 tys. zł, z tego odpowiednio:
 - Unia Europejska – 5.120.364 tys. zł, z czego zrealizowano 4.942.599 tys. zł,
 - Budżet Państwa (współfinansowanie) – 165.297 tys. zł, z czego zrealizowano 153.835 tys. zł,
- Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014 - 2020 – plan po zmianach wyniósł 6.999.564 tys. zł, natomiast wykonanie wyniosło 6.951.294 tys. zł, z tego odpowiednio:
 - Unia Europejska – 6.305.034 tys. zł, z czego zrealizowano 6.271.758 tys. zł,
 - Budżet Państwa (współfinansowanie) – 694.530 tys. zł, z czego zrealizowano 679.536 tys. zł,
- Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014 - 2020 – plan po zmianach wyniósł 1.738.979 tys. zł, natomiast wykonanie wyniosło 1.729.264 tys. zł, cała kwota pochodziła ze środków Unii Europejskiej,
- Instrument "Łącząc Europę" – plan po zmianach wyniósł 1.161.955 tys. zł, natomiast wykonanie wyniosło 1.124.096 tys. zł, z tego odpowiednio:
 - Unia Europejska – 954.252 tys. zł, z czego zrealizowano 928.182 tys. zł,
 - Budżet Państwa (współfinansowanie) – 207.703 tys. zł, z czego zrealizowano 195.914 tys. zł,
- Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014 - 2020 – plan po zmianach wyniósł 385.564 tys. zł, natomiast wykonanie wyniosło 361.478 tys. zł, z tego odpowiednio:
 - Unia Europejska – 379.280 tys. zł, z czego zrealizowano 355.194 tys. zł,
 - Budżet Państwa (współfinansowanie) – 6.284 tys. zł, z czego zrealizowano 6.284 tys. zł.
- Instrumentu na Rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności - część grantowa – plan po zmianach wyniósł 9.550.553 tys. zł, natomiast wykonanie wyniosło 9.549.096 tys. zł, cała kwota pochodziła ze środków Unii Europejskiej,

Na wykorzystanie ww. wydatków przeznaczono środki ujęte na etapie planowania ustawy budżetowej w budżetach dysponentów jak i uruchomione decyzjami Ministra Finansów

z rezerwy celowej budżetu państwa poz. 8 oraz rezerw celowych budżetu środków europejskich poz. 97, 98 i 99.

Największe wykorzystanie wydatków w związku z realizacją programów unijnych wystąpiło w następujących częściach budżetowych:

- 34 Rozwój regionalny w kwocie ogółem 27.677.955 tys. zł, z tego:
 - Unia Europejska – 26.846.809 tys. zł,
 - Budżet Państwa (współfinansowanie) – 831.146 tys. zł,
- 33 Rozwój wsi w kwocie ogółem 27.588.465 tys. zł, z tego:
 - Unia Europejska – 23.552.104 tys. zł,
 - Budżet Państwa (współfinansowanie) – 4.036.361 tys. zł,
- 39 Transport w kwocie ogółem 8.135.891 tys. zł, z tego:
 - Unia Europejska – 7.128.104 tys. zł,
 - Budżet Państwa (współfinansowanie) – 1.007.787 tys. zł.

W ramach części 34 ponoszone były wydatki przede wszystkim na realizację Programów Regionalnych Perspektywy Finansowej 2021-2027, Regionalnych Programów Operacyjnych Perspektywy Finansowej 2014-2020 oraz Instrumentu na Rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności - część grantowa. Należy zauważyć, że dotacje dla samorządów województw i ich jednostek organizacyjnych, działających jako instytucja zarządzająca lub jako instytucja pośrednicząca, były udzielane przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego.

W ramach części 33 ujęte zostały wydatki na realizację wspólnej polityki rolnej.

W ramach części 39 środki te były przeznaczone głównie na inwestycje związane z drogami i kolejami w 2024 roku i realizowane w ramach m. in. Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014 – 2020, Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 i Instrumentu „Łącząc Europę”.

Środki pochodzące z programów realizowanych ze środków Unii Europejskiej (załącznik nr 16), ujmowane były w ustawie budżetowej na rok 2024 na podstawie art. 122 ust. 1 pkt 2 lit. b i c ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

W ustawie budżetowej na rok 2024 załącznik nr 16 obejmował:

1. Perspektywę Finansową 2014-2020, w tym:
 - Krajowe Programy Operacyjne na lata 2014-2020:
 - Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko,
 - Program Operacyjny Inteligentny Rozwój,
 - Program Operacyjny Polska Wschodnia,
 - Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój,
 - Program Operacyjny Polska Cyfrowa,

- Program Operacyjny Pomoc Techniczna,
- Program Operacyjny Rybactwo i Morze,
- Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa,
- 16 Regionalnych Programów Operacyjnych na lata 2014-2020,
- Instrument „Łącząc Europę”.
- 2. Norweski Mechanizm Finansowy 2014-2021.
- 3. Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014-2021.
- 4. Szwajcarsko-Polski Program Współpracy II.
- 5. Perspektywę Finansową 2021-2027, w tym:
 - Programy Krajowe (perspektywa 2021-2027):
 - Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko,
 - Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki,
 - Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej,
 - Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy,
 - Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego,
 - Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich,
 - Fundusze Europejskie dla Rybactwa,
 - Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową,
 - 16 Programów Regionalnych (perspektywa 2021 - 2027),
 - Instrument „Łącząc Europę” w sektorze transport 2021-2027.
- 6. Wspólną politykę rolną.

W ustawie budżetowej na rok 2024 załącznik 16 Wykaz programów wraz z limitami wydatków i zobowiązań w kolejnych latach realizacji programów finansowanych z udziałem środków europejskich obejmował 2 części:

1. Limity wydatków i zobowiązań w kolejnych latach realizacji programów finansowanych z udziałem środków europejskich.
2. Limity kwot wydatków w ramach wspólnej polityki rolnej w latach 2024-2026.

Ad. 1

W ustawie budżetowej na 2024 r. w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich, zaplanowany został limit zobowiązań na lata 2014-2030 w wysokości 844.037.162 tys. zł. W ramach tego limitu w latach 2014-2024 zaciągnięte zostały zobowiązania, tj. zawarte zostały umowy z beneficjentami na kwotę 590.555.432 tys. zł, w tym zawierały:

- wkład środków europejskich w wysokości 509.917.527 tys. zł, w tym w ramach:
 - Krajowych Programów Operacyjnych na lata 2014-2020 – na kwotę 220.326.858 tys. zł,
 - 16 Regionalnych Programów Operacyjnych na lata 2014-2020 – na kwotę 143.894.247 tys. zł,
 - Instrumentu „Łącząc Europę” – na kwotę 17.771.161 tys. zł,
 - Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021 – na kwotę 1.603.424 tys. zł,
 - Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014-2021 – na kwotę 1.379.721 tys. zł,
 - Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy II – na kwotę 77.501 tys. zł,
 - Programów Krajowych (perspektywa 2021-2027) – na kwotę 66.093.035 tys. zł,
 - 16 Programów Regionalnych (perspektywa 2021-2027) – na kwotę 48.727.311 tys. zł,
 - Instrumentu „Łącząc Europę” w sektorze transport 2021-2027 – na kwotę 10.044.269 tys. zł.
- wkład budżetu państwa w wysokości 26.064.496 tys. zł, w tym w ramach:
 - Krajowych Programów Operacyjnych na lata 2014-2020 – na kwotę 10.810.016 tys. zł,
 - 16 Regionalnych Programów Operacyjnych na lata 2014-2020 – na kwotę 5.122.291 tys. zł,
 - Instrumentu „Łącząc Europę” – na kwotę 1.638.478 tys. zł,
 - Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021 – na kwotę 270.376 tys. zł,
 - Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014-2021 – na kwotę 231.319 tys. zł,
 - Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy II – na kwotę 9.224 tys. zł,
 - Programów Krajowych (perspektywa 2021-2027) – na kwotę 3.705.108 tys. zł,
 - 16 Programów Regionalnych (perspektywa 2021-2027) – na kwotę 2.399.448 tys. zł,
 - Instrumentu „Łącząc Europę” w sektorze transport 2021-2027 – na kwotę 1.878.236 tys. zł.

Natomiast w zakresie wykonania wydatków w roku 2024, obejmujących kwoty z wniosków o płatność, zaplanowana została kwota w wysokości 70.226.078 tys. zł, z tego w zakresie wydatków beneficjentów ujętych we wnioskach o płatność zrealizowano 46.150.232 tys. zł, w tym:

- wkład środków europejskich w wysokości 59.752.071 tys. zł, z tego w zakresie wydatków beneficjentów ujętych we wnioskach o płatność zrealizowano 39.383.526 tys. zł, w tym w ramach:

- Krajowych Programów Operacyjnych na lata 2014-2020 zaplanowano 7.417.568 tys. zł, z tego zrealizowano 16.469.568 tys. zł,
 - 16 Regionalnych Programów Operacyjnych na lata 2014-2020 zaplanowano 5.407.163 tys. zł, z tego zrealizowano 9.349.433 tys. zł,
 - Instrumentu „Łącząc Europę” zaplanowano 1.452.767 tys. zł, z tego zrealizowano 753.537 tys. zł,
 - Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021 zaplanowano 487.632 tys. zł, z tego zrealizowano 451.068 tys. zł,
 - Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014-2021 zaplanowano 465.621 tys. zł, z tego zrealizowano 356.294 tys. zł,
 - Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy II zaplanowano 28.434 tys. zł, z tego zrealizowano 10.083 tys. zł,
 - Programów Krajowych (perspektywa 2021-2027) zaplanowano 23.490.442 tys. zł, z tego zrealizowano 7.464.478 tys. zł,
 - 16 Programów Regionalnych (perspektywa 2021-2027) zaplanowano 19.345.042 tys. zł, z tego zrealizowano 4.103.307 tys. zł,
 - Instrumentu „Łącząc Europę” w sektorze transport 2021-2027 zaplanowano 1.657.402 tys. zł, z tego zrealizowano 425.758 tys. zł.
- wkład budżetu państwa w wysokości 4.997.544 tys. zł, z tego w zakresie wydatków beneficjentów ujętych we wnioskach o płatność zrealizowano 2.702.027 tys. zł, w tym w ramach:
- Krajowych Programów Operacyjnych na lata 2014-2020 zaplanowano 836.386 tys. zł, z tego zrealizowano 1.539.751 tys. zł,
 - 16 Regionalnych Programów Operacyjnych na lata 2014-2020 zaplanowano 99.257 tys. zł, z tego zrealizowano 302.195 tys. zł,
 - Instrumentu „Łącząc Europę” zaplanowano 433.531 tys. zł, z tego zrealizowano 118.399 tys. zł,
 - Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021 zaplanowano 82.849 tys. zł, z tego zrealizowano 72.931 tys. zł,
 - Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014-2021 zaplanowano 84.755 tys. zł, z tego zrealizowano 59.488 tys. zł,
 - Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy II zaplanowano 4.442 tys. zł, z tego zrealizowano 1.406 tys. zł,
 - Programów Krajowych (perspektywa 2021-2027) zaplanowano 1.897.187 tys. zł, z tego zrealizowano 360.436 tys. zł,

- 16 Programów Regionalnych (perspektywa 2021-2027) zaplanowano 1.248.308 tys. zł, z tego zrealizowano 174.376 tys. zł,
- Instrumentu „Łącząc Europę” w sektorze transport 2021-2027 zaplanowano 310.829 tys. zł, z tego zrealizowano 73.045 tys. zł.

Ad. 2

W ustawie budżetowej na 2024 r. w ramach wspólnej polityki rolnej w zakresie limitów kwot wydatków w 2024 r. zaplanowane zostały kwoty:

- wkład środków europejskich w wysokości 26.803.168 tys. zł, z tego zrealizowano 23.940.829 tys. zł,
- wkład budżetu państwa w wysokości 5.046.526 tys. zł, z tego zrealizowano 4.259.222 tys. zł.

Programy finansowane z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej wraz z limitami wydatków budżetu państwa przeznaczonych na finansowanie tych programów, nieujętych w załączniku nr 16, przedstawia załącznik 17.

W ustawie budżetowej na rok 2024 załącznik 17 obejmował środki w ramach:

1. Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Funduszu Zintegrowanego Zarządzania Granicami,
2. Innych środków finansowanych z budżetu UE.

Ad.1

W ramach Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Funduszu Zintegrowanego Zarządzania Granicami zaplanowano wydatki w wysokości 46.413 tys. zł, natomiast plan po zmianach wyniósł 336.387 tys. zł. Wykonanie wydatków w 2024 roku w zakresie Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Funduszu Zintegrowanego Zarządzania Granicami wyniosło 290.045 tys. zł, co stanowi 86,2 % planu po zmianach.

Ad.2

W ramach pozostałych programów finansowanych z budżetu Unii Europejskiej ponoszone były wydatki wynikające z realizacji projektów w ramach innych środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. Wydatki te zaplanowane zostały w wysokości 107.272 tys. zł, natomiast plan po zmianach wyniósł 140.485 tys. zł. Wykonanie wydatków w 2024 roku w zakresie tych środków wyniosło 115.558 tys. zł, co stanowi 82,3 % planu po zmianach.

Rozdział 7

Wykonanie planów finansowych agencji wykonawczych, instytucji gospodarki budżetowej, państwowych funduszy celowych oraz państwowych osób prawnych, o których mowa w art. 9 pkt 14 ustawy o finansach publicznych

7.1. Agencje wykonawcze

Agencja wykonawcza jest państwową osobą prawną tworzoną na podstawie odrębnej ustawy w celu realizacji zadań państwa. Podstawą gospodarki finansowej agencji wykonawczej jest roczny plan finansowy sporządzany także w ujęciu kasowym tj. dochody i wydatki ujmowane są w terminie ich zapłaty.

W ustawie budżetowej na rok 2024 zamieszczono plany finansowe agencji wykonawczych:

1. Polskiej Agencji Kosmicznej,
2. Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego,
3. Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości,
4. Narodowego Centrum Badań i Rozwoju,
5. Narodowego Centrum Nauki,
6. Agencji Mienia Wojskowego,
7. Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
8. Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa wraz z planem finansowym Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa,
9. Centralnego Ośrodka Badania Odmian Roślin Uprawnych,
10. Rządowej Agencji Rezerw Strategicznych.

W 2024 r. łączne przychody wszystkich agencji wykonawczych wyniosły 19.221.690 tys. zł, tj. 91,1% planu po zmianach i 83,5% wykonania w 2023 r. Dotacje z budżetu państwa wyniosły 12.353.419 tys. zł, tj. 89,0% planu po zmianach i 64,3% wykonanych przychodów ogółem. Dotacje z budżetu państwa były wyższe o 17,7% niż w 2023 r. Najwyższe kwoty dotacji z budżetu państwa w 2024 r. zostały przekazane: Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (5.619.075 tys. zł), Agencji Mienia Wojskowego (2.952.416 tys. zł), Narodowemu Centrum Nauki (1.582.779 tys. zł) oraz Narodowemu Centrum Badań i Rozwoju (1.117.791 tys. zł). Jednostki te otrzymały 91,2% dotacji ogółem.

W 2024 r. łączne koszty poniesione przez agencje wykonawcze wyniosły 19.330.335 tys. zł, tj. 91,5% planu po zmianach i 83,8% wykonania 2023 r.

Łączny wynik finansowy brutto był ujemny został zrealizowany w wysokości -108.645 tys. zł, i był niższy o 88.615 tys. zł od zaplanowanego w planie po zmianach. Jest to związane głównie z uzyskaniem niższych wyników w planach finansowych: Rządowej Agencji Rezerw Strategicznych (o 515.392 tys. zł), Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

(o 72.353 tys. zł) i Centralnym Ośrodku Badania Odmian Roślin Uprawnych (o 11.154 tys. zł).

Podstawowe wielkości dotyczące wykonania planów finansowych agencji wykonawczych w 2024 r. przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Wyszczególnienie		w tym	Koszty wykonane	Wynik finansowy brutto planowany	Wynik finansowy brutto zrealizowany
		Przychody wykonane	dotacja z budżetu			
		w tys. zł				
1	2	3	4	5	6	7
1	Polska Agencja Kosmiczna	44.519	33.359	44.768	0	-249
2	Narodowy Instytut Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego	249.831	197.137	247.098	-200	2.733
3	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości	277.775	185.565	293.588	-15.000	-15.813
4	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	1.145.582	1.117.791	1.145.452	0	130
5	Narodowe Centrum Nauki	1.624.459	1.582.779	1.613.006	10	11.452
6	Agencja Mienia Wojskowego	3.403.006	2.952.416	3.351.036	33.996	51.971
7	Agecja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	7.849.206	5.619.075	7.984.484	-62.925	-135.278
8	Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa	665.971	11.634	504.434	21.416	161.537
8a	Zasób Własności Rolnej Skarbu Państwa	1.840.960	0	1.535.457	-33.242	305.503
9	Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych	112.060	57.865	118.013	5.202	-5.952
10	Rządowa Agencja Rezerw Strategicznych	2.008.321	595.798	2.492.999	30.713	-484.679
	Razem:	19.221.690	12.353.419	19.330.335	-20.030	-108.645

7.1.1. Polska Agencja Kosmiczna (PAK) została utworzona na mocy ustawy z dnia 26 września 2014 r. o Polskiej Agencji Kosmicznej. PAK realizuje zadania w zakresie badań i rozwoju techniki kosmicznej, w tym inżynierii satelitarnej oraz ich zastosowania dla celów użytkowych, gospodarczych, obronnych, bezpieczeństwa państwa oraz naukowych.

Do zadań Agencji należy również m.in. inicjowanie, przygotowywanie oraz wdrażanie założeń, głównych kierunków badań i programów rozwoju w dziedzinie badania i użytkowania przestrzeni kosmicznej, zapewnienie spójności polskiej polityki kosmicznej realizowanej w ramach programów Unii Europejskiej, reprezentowanie polskiego interesu gospodarczego i naukowego w dziedzinie badania i użytkowania przestrzeni kosmicznej na arenie międzynarodowej oraz prowadzenie rejestru obiektów wypuszczonych w przestrzeń kosmiczną.

Przychody Agencji w 2024 r. wyniosły 44.519 tys. zł, tj. 61,4% planu po zmianach (72.516 tys. zł). Ich źródłem były środki pochodzące głównie z dotacji z budżetu państwa

w wysokości 33.359 tys. zł, które stanowiły 74,9% przychodów ogółem. Niższa realizacja przychodów w stosunku do wielkości w planie po zmianach wynika głównie z niższego poziomu wykorzystania dotacji celowej na realizację zadań ujętych w dokumencie programowym pn. Korekta „Krajowego Programu Kosmicznego – działania Ministra Rozwoju i Technologii na lata 2023 – 2027” na rok 2024 oraz niższego poziomu wykorzystania dotacji celowej na realizację Inwestycji A2.6.1 w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększenia Odporności w części NSIS (KPO i KPO VAT), a także niepełnego wykorzystania środków otrzymanych z Unii Europejskiej (67,5% planu po zmianach).

W 2024 r. Agencja poniosła **koszty** w wysokości 44.768 tys. zł, tj. 61,7% planu po zmianach (72.516 tys. zł).

Niższe koszty w 2024 r. w stosunku do planu po zmianach wynikały z niższych kosztów funkcjonowania m.in. w zakresie:

- amortyzacji (79,8% planu po zmianach), w związku z przyjęciem na stan Agencji automatycznych zestawów teleskopowych,
- materiałów i energii (43,5% planu po zmianach), niższe wykonanie tej pozycji wynikało z niższego niż planowano zapotrzebowania na artykuły biurowe i spożywcze, paliwo i części do samochodów służbowych, środki czystości oraz energię elektryczną,
- usług obcych (46,6% planu po zmianach) oraz pozostałych kosztów funkcjonowania (53,0% planu po zmianach), które dotyczyły głównie niewykonania w pełni planu dotacji celowych na realizację Inwestycji w ramach Krajowego Planu Odbudowy oraz zadań ujętych w Krajowym Programie Kosmicznym,
- podatków i opłat (52,1% planu po zmianach), niższe wykonanie związane było z niepełnym wykonaniem planowanych przychodów z prowadzonej działalności. Natomiast „podatek CIT” wykonano na poziomie 128,9% planu po zmianach, w związku z zapłatą na koniec roku podatku dochodowego od osób prawnych.

Wynagrodzenia ogółem wykonano w wysokości 15.190 tys. zł tj. 85,2% planu po zmianach (17.820 tys. zł), z tego: wynagrodzenia osobowe wykonano w wysokości 14.781 tys. zł (88,7% planu po zmianach) a wynagrodzenia bezosobowe wykonano w wysokości 409 tys. zł (35,4% planu po zmianach).

Niepełne wykonanie wynagrodzeń osobowych wynika z niezrealizowania wszystkich planowanych naborów pracowników na wszystkie planowane etaty. Wynagrodzenia bezosobowe, dotyczące umów eksperckich związanych z działaniami informacyjno-promocyjnymi, dotyczyły misji technologiczno – naukowej na Międzynarodową Stację Kosmiczną, która została opóźniona.

Środki na wydatki majątkowe (nakłady na rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne) zostały wykonane w wysokości 9.716 tys. zł tj. 43,6% planu po zmianach. Niepełne wykonanie planu wynika z niższej niż zakładano wartości złożonych ofert.

W stanie na koniec roku Agencja nie planowała środków obrotowych natomiast wykonanie wyniosło 28.097 tys. zł, w tym: środki pieniężne wyniosły 28.088 tys. zł i dotyczyły rozliczeń projektów realizowanych ze środków UE.

Zobowiązania na koniec roku wyniosły 24.896 tys. zł i były wyższe o 23.396 tys. zł od planu po zmianach, co wynikało z ujęcia w tej pozycji również środków otrzymanych z UE na realizację projektów, pozostających na rachunkach Agencji, przed ich końcowym rozliczeniem.

Wynik finansowy brutto Agencji na koniec roku był ujemny i wyniósł -249 tys. zł, podczas gdy w planie po zmianach zakładano wynik zrównoważony.

7.1.2. Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego (NIW-CRSO) został utworzony na podstawie ustawy z dnia 15 września 2017 r.

o Narodowym Instytucie Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego.

NIW-CRSO realizuje zadania na rzecz wspierania rozwoju wspólnoty obywatelskiej i społeczeństwa obywatelskiego w Rzeczypospolitej Polskiej.

W 2024 r. wykonanie **przychodów** NIW-CRSO osiągnęło poziom 249.831 tys. zł, co stanowi 97,1% planu po zmianach (257.201 tys. zł). Na zrealizowane przychody składają się przede wszystkim dotacje otrzymywane z budżetu państwa w wysokości 197.137 tys. zł oraz środki otrzymywane z Funduszu Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego w wysokości 48.835 tys. zł.

Niepełna realizacja przychodów w stosunku do wielkości w planie po zmianach wynika głównie z niższego poziomu wykorzystania dotacji budżetowych oraz środków z Funduszu Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego na realizację zadań w ramach pomocy technicznej programów, a także wyższych, niż uprzednio szacowano, zwrotów środków dokonanych przez beneficjentów w ramach udzielonych dotacji.

W 2024 r. w NIW-CRSO poniesiono **koszty** w wysokości 247.098 tys. zł, co stanowi 96,0% planu po zmianach (257.401 tys. zł) i były one głównie przeznaczone na koszty realizacji zadań, tj. środki przekazane innym podmiotom w ramach realizowanych przez NIW programów rządowych na rzecz rozwoju sektora pozarządowego i wolontariatu – 217.274 tys. zł, tj. 87,9% całości poniesionych kosztów.

Na niższe wykonanie kosztów realizacji zadań miały wpływ m.in. mniejsza niż planowano liczba wniosków o dofinansowanie oraz oszczędności i zwroty dotacji dokonanych przez beneficjentów w ramach realizowanych projektów. Na powstanie oszczędności miały również wpływ rezygnacje organizacji z realizacji zadań zakwalifikowanych do dofinansowania, jak również odstąpienie przez NIW-CRSO od podpisania umów w sytuacjach budzących wątpliwości co do prawdziwości oświadczeń złożonych przez organizacje. Ponadto, niższe niż zakładano (o 2.249 tys. zł) były środki przekazane innym podmiotom, głównie w ramach: Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich, Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich, Programu Korpus Solidarności.

Niepełne wykorzystanie kosztów funkcjonowania wynika m.in.:

- z oszczędnego, racjonalnego i ekonomicznego wykorzystania środków publicznych (szkolenia dla ekspertów i część zaplanowanych spotkań z partnerami przeprowadzono w formie zdalnej),
- niemożności przeprowadzenia posiedzeń Komitetu Sterującego - Monitorującego,
- uzyskania niższych cen towarów i usług,
- zmiany pierwotnej formuły wydarzeń, takich jak Forum i Gala Wolontariatu (nieodpłatny udział członków grupy roboczej ds. wolontariatu i aktywizmu obniżył koszty wynagrodzeń ekspertów).

Wynagrodzenia w NIW-CRSO wykonano w wysokości 10.287 tys. zł tj. 89,7% planu po zmianach (11.464 tys. zł). Wynagrodzenia osobowe zrealizowano w wysokości 8.481 tys. zł co stanowi 99,1% planu po zmianach. Natomiast niepełne wykonanie wynagrodzeń bezosobowych (o 37,9%), spowodowane było złożeniem mniejszej niż zakładano liczby wniosków o dofinansowanie w ramach konkursów ogłoszonych przez NIW-CRSO, jak również faktem, że część ocen eksperckich w ramach Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich – Priorytetu (Priorytet 5) została wykonana przez personel merytoryczny.

Środki na wydatki majątkowe zrealizowano w wysokości 10.854 tys. zł tj. 52,1% planu po zmianach (20.845 tys. zł). Niepełne wykorzystanie wynika m.in. z przesunięcia w harmonogramie rzeczowo-finansowym inwestycji pn. „Kompleksowa adaptacja budynku hotelowego na budynek biurowy – siedzibę Narodowego Instytutu Wolności”, spowodowanego nieprzewidzianymi utrudnieniami, które pojawiły się w trakcie prac rozbiórkowych, a ich usunięcie było niezbędne do prawidłowej realizacji inwestycji. W trakcie prowadzonych robót zaistniała konieczność wprowadzenia zmian w zakresie prac, w tym robót zamiennych i dodatkowych. Ponadto, przyczyną opóźnień i niepełnego wykonania zadania było również przedłużające się postępowanie przetargowe.

Zobowiązania na 31.12.2024 r. kształtowały się na poziomie 3.656 tys. zł, co stanowi 98,6% planu po zmianach (3.708 tys. zł). Na kwotę zobowiązań składają się m. in. nierozliczone zwroty od beneficjentów, zobowiązania wobec KPRM oraz rozrachunki z dostawcami.

NIW-CRSO osiągnął **wynik finansowy brutto** w wysokości 2.733 tys. zł, który był wyższy o 2.933 tys. zł od wartości planowanej w ustawie budżetowej (-200 tys. zł) w związku z poniesieniem przez Instytut niższych kosztów w stosunku do uprzednio planowanych.

Wolne środki finansowe przekazane w depozyt Ministrowi Finansów wyniosły 187 tys. zł.

7.1.3. Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP) funkcjonuje na podstawie ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości. Zadaniem PARP jest działanie na rzecz przedsiębiorczości poprzez wspieranie: rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw, eksportu, rozwoju regionalnego, wykorzystania nowych technik i technologii, wykorzystania potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw oraz rozwoju zasobów ludzkich.

W 2024 r. **przychody** PARP wyniosły 277.775 tys. zł i stanowiły 73,6% planu po zmianach (377.161 tys. zł). Przychodami PARP były przede wszystkim dotacje z budżetu państwa na realizację zadań ustawowych oraz na pokrycie bieżących kosztów funkcjonowania Agencji, środki otrzymane z Unii Europejskiej oraz od innych jednostek sektora finansów publicznych, a także pozostałe przychody, na które składały się zwłaszcza przychody z odsetek zwróconych przez beneficjentów oraz przychody pochodzące z rozliczenia dotacji udzielonych PARP w latach ubiegłych. Ponadto, w ramach pozostałych przychodów ujęte zostały dokonane w 2024 r. rozwiązania odpisów aktualizujących należności, które wynikały ze spłat dokonywanych przez dłużników należności głównej z odsetkami. Niepełne wykonanie przychodów przez Agencję w stosunku do planu po zmianach dotyczy głównie wykonania przychodów z tytułu:

- dotacji z budżetu państwa, w kwocie 185.565 tys. zł (69,2% planu po zmianach) głównie dotacji celowych na współfinansowanie projektów UE i dotacji na realizację projektów pomocy technicznej PARP w związku z poniesieniem niższych kosztów na funkcjonowanie PARP oraz dotacji podmiotowej, w ramach której nie zrealizowano zakupu systemu finansowo-księgowego i kadrowego,
- pozostałych przychodów, w kwocie 73.344 tys. zł (86,8% planu po zmianach), których wykonanie zależy od terminów rozliczeń z beneficjentami,
- środków od innych jednostek sektora finansów publicznych, w kwocie 7.739 tys. zł (72,0% planu po zmianach) w związku z niższymi kosztami realizacji Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014–2021, wypłatą beneficjentom wsparcia na rozwój współpracy „Travel grants” w ramach działań bilateralnych w niższej wysokości niż pierwotnie planowano oraz niższą niż zakładano na etapie planowania wyceną niektórych działań związanych z realizacją programu Pomoc rozwojowa.

Agencja poniosła w 2024 r. **koszty** w wysokości 293.588 tys. zł, co stanowi 74,9% planu po zmianach (392.161 tys. zł). Niższe koszty w 2024 r. w stosunku do planu po zmianach były spowodowane głównie:

- niższymi kosztami funkcjonowania PARP, które wyniosły 183.596 tys. zł (82,6% planu po zmianach) - niepełne wykonanie wynikało przede wszystkim:
 - z braku zakupu systemu finansowo-księgowego, na który pierwotnie planowano środki dotacji podmiotowej w wysokości 16.000 tys. zł. Zakup i wdrożenie systemu finansowo-księgowego i kadrowego został przesunięty do realizacji w latach 2025-2027,
 - przesunięcia w czasie kontroli zewnętrznych projektów, a tym samym planowanego odbioru kontroli od wykonawcy i zapłaty za wykonaną usługę oraz opóźnienia w zawarciu kolejnej umowy wykonawczej na realizację kontroli projektów POIR w ramach FENG z uwagi na prowadzenie wyjaśnień w zakresie rażąco niskiej ceny jednej z ofert,
 - wypłaty wynagrodzeń dla ekspertów oceniających wnioski w niższej wysokości niż pierwotnie planowano. Wypłaty te wynikały z liczby faktycznie przeprowadzonych ocen wniosków o dofinansowanie czy opinii w toku obsługi umowy o dofinansowanie,

- niższych kosztów poniesionych na realizację działań informacyjno-promocyjnych m.in. w związku z rezygnacją lub przesunięciem na 2025 r. niektórych wydarzeń, które pierwotnie były planowane na 2024 r.,
- oszczędności w związku z uzyskaniem niższych cen w postępowaniach przetargowych, wydłużeniem lub brakiem rozstrzygnięcia postępowań przetargowych, co skutkowało późniejszym zawarciem i rozpoczęciem realizacji umów.
- niższymi kosztami realizacji zadań, które wyniosły 55.601 tys. zł (57,1% planu po zmianach) - niepełne wykonanie wynikało m.in. z:
 - niższych niż pierwotnie zakładano, wydatków związanych z realizacją projektów niekonkurencyjnych w ramach FENG, na co miał wpływ późniejszy termin podpisania umów na dofinansowanie,
 - niższego poziomu realizacji wydatków w ramach projektu Bilans Kapitału Ludzkiego, co wynikało z późniejszego, niż zakładano terminu wydania decyzji o dofinansowaniu projektu oraz niższych kosztów usług zakontraktowanych i zrealizowanych w 2024 r. w stosunku do oszacowanych na etapie planowania.
- niższą realizacją pozostałych kosztów, które wyniosły 54.391 tys. zł (75,0% planu po zmianach). W tej pozycji w znacznej części zostały uwzględnione odpisy aktualizujące należności oraz rezerwy utworzone na ewentualne zobowiązania z tytułu toczących się postępowań sądowych przeciwko Agencji.

Wynagrodzenia ogółem wyniosły 111.549 tys. zł, co stanowi 92,6% planu po zmianach.

Środki na wydatki majątkowe (nakłady na rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne) wyniosły 1.912 tys. zł i stanowiły 97,2% planu po zmianach.

W 2024 roku kwota środków przyznanych innym podmiotom wyniosła 2.004.588 tys. zł (68,9% planu po zmianach). Środki te dotyczyły realizacji zadań ustawowych, w ramach których Agencja udziela wsparcia innym podmiotom (m.in. program EENCP, POIR, POPW, FENG, FERS i FEPW). Niepełne wykonanie wynika głównie z:

- niższego niż prognozowano poziomu ostatnich wypłat wsparcia w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 oraz z oszczędności na projektach zakończonych,
- niższego poziomu realizacji programów w ramach perspektywy finansowej 2021-2027, w związku z przesuwaniem terminów rozpoczęcia naborów, przedłużaniem terminów składania wniosków oraz rozstrzygnięcia naborów, niższym zainteresowaniem beneficjentów udziałem w naborach, niższym poziomem zakontraktowanych umów w odniesieniu do prognoz jak również mniejszym zainteresowaniem dotyczącym wnioskowania na środki wypłacane w formie zaliczek,
- niższego niż pierwotnie zakładano poziomu wydatków związanych z realizacją projektów niekonkurencyjnych w ramach programu FENG i późniejszym terminem podpisania umów na dofinansowanie.

Stan środków obrotowych na koniec 2024 r. wyniósł 948.152 tys. zł (107,0% planu po zmianach). Wpływ na poziom tej pozycji miało wykonanie należności krótkoterminowych w kwocie 871.175 tys. zł (109,7% planu po zmianach), stanowiących należności z tytułu

udzielonych przez PARP pożyczek w wysokości 96.123 tys. zł oraz z tytułu udzielonych beneficjentom dotacji, rozrachunków z pracownikami, dostawcami i odbiorcami.

Stan zobowiązań na koniec roku wyniósł 85.935 tys. zł (91,4% planu po zmianach) i wynikał z rezerw na zobowiązania na świadczenia emerytalne, na przewidywane straty z tytułu skutków toczących się postępowań sądowych, na wypłaty kosztów zastępstwa procesowego, zobowiązań z tytułów publicznoprawnych, zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz z tytułu funduszy specjalnych - Funduszu Pożyczkowego Wspierania Innowacji.

PARP na koniec 2024 r. osiągnęła **ujemny wynik finansowy brutto** w wysokości – 15.813 tys. zł (105,4% planu po zmianach) co jest skutkiem rozliczenia wypłat wsparcia ze środków Pilotażowego Programu Robogrant – pomoc na rozwój polskiej branży meblarskiej.

Wolne środki finansowe przekazane w depozyt Ministrowi Finansów wyniosły 14.021 tys. zł.

7.1.4. Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (NCBiR) działa na podstawie ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Narodowym Centrum Badań i Rozwoju. W ramach swojej działalności Centrum realizuje zadania z zakresu polityki naukowej państwa. Wspiera tworzenie nowoczesnych rozwiązań i technologii poprzez finansowanie projektów badawczo-rozwojowych, ukierunkowanych na zacieśnienie współpracy sektora nauki i gospodarki. Udziela dofinansowania wyłanianym w trybie konkursowym projektom, a następnie nadzoruje ich prawidłową realizację.

W roku 2024 NCBiR realizował cztery programy operacyjne: Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki - FENG, Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego - FERS, Inteligentny Rozwój - POIR, Wiedza Edukacja Rozwój - POWER. Agencja jest również operatorem w programie „Badania stosowane” w ramach Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego oraz w Szwajcarsko-Polskim Programie Współpracy. Ponadto Centrum pełni rolę Krajowego Punktu Kontaktowego dla programu Horyzont Europa.

W trakcie roku 2024 plan finansowy Centrum był zmieniany. Zmiany dotyczyły m.in.:

- zabezpieczenia środków na podwyżki wynagrodzeń pracowników NCBR do wysokości 20% wzrostu,
- dostosowania wysokości środków w ramach poszczególnych programów do przewidywanych płatności w ramach starej perspektywy (POIR, POWER) oraz nowej perspektywy (FENG i FERS),
- dostosowania wysokości środków poszczególnych projektów i programów do fazy wdrażania oraz w poszczególnych pozycjach kosztów funkcjonowania do istniejących potrzeb.

Przychody Narodowego Centrum Badań i Rozwoju w 2024 r. wyniosły 1.145.582 tys. zł, co stanowi 91,6% planu po zmianach (1.250.053 tys. zł). Głównym źródłem przychodów były dotacje przekazane z budżetu państwa w kwocie 1.117.791 tys. zł (97,6% przychodów).

Niższe wykonanie przychodów wynika m.in. z oszczędności w ramach dotacji celowej powstałych na etapie rozliczania wniosków o płatność beneficjentów.

Koszty zostały zrealizowane w wysokości 1.145.452 tys. zł, co stanowi 91,6% planu po zmianach (1.250.053 tys. zł). Główną pozycją kosztów były koszty realizacji zadań, na które wydatkowano 984.334 tys. zł, co stanowiło 85,9% kosztów ogółem, w tym środki przekazane innym podmiotom stanowiły 961.459 tys. zł (83,9% kosztów ogółem). Na koszty funkcjonowania jednostki przeznaczono 161.119 tys. zł. W ramach kosztów funkcjonowania na wynagrodzenia osobowe przypada 60.650 tys. zł, które zrealizowano w 94,6% planu po zmianach.

Niższe wykonanie kosztów wynika z mniejszej liczby zatrudnionych pracowników, w związku z zakończeniem realizacji programów unijnych poprzedniej perspektywy.

Na niepełną realizację kosztów miały wpływ:

- zmiany dokonane przez beneficjentów w harmonogramach realizacji projektów,
- oszczędności zgłoszone przez beneficjentów w związku z wykorzystaniem alokacji konkursów w niższym stopniu niż zakładano,
- przesunięcie terminów rozstrzygnięć oraz niektórych konkursów.

W planie finansowym Centrum ujęto również środki europejskie przewidziane dla beneficjentów programów operacyjnych. Środki przyznane przez NCBiR innym podmiotom na realizację zadań badawczych, łącznie ze środkami europejskimi, wyniosły 2.303.177 tys. zł, tj. 85,5% planu po zmianach.

W 2024 r. Centrum przeanalizowało efekty oraz przeprowadziło badanie ewaluacyjne dotyczące jakości i efektów realizacji POWER – Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju, zakończyło ostatni etap badania wieloletniego dotyczącego dopasowania kompetencji młodzieży wkraczającej na rynek pracy do potrzeb tego rynku oraz rozpoczęło realizację projektów: Uczelnie przyszłości – w ramach programu FERS oraz Innowacyjne zamówienia publiczne – w ramach programu FENG. W ramach programów POIR, POWER oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego i środków EOG działania koncentrowały się na końcowej ocenie projektów, w ramach PIOR zatwierdzono 2377 wniosków o płatność natomiast w ramach POWER 467 wniosków.

W 2024 r. Narodowe Centrum Badań i Rozwoju przede wszystkim finansowało:

- programy strategiczne,
- programy międzynarodowe,
- programy dotyczące wsparcia rozwoju kadry naukowej (LIDER),
- projekty w ramach programu wieloletniego „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy – VI etap, okres realizacji: lata 2023-2025”,
- programy dotyczące badań aplikacyjnych,
- programy dotyczące prac rozwojowych oraz komercjalizacji,

- programy realizowane na rzecz obronności i bezpieczeństwa państwa,
- zadania realizowane za pośrednictwem spółek NCBR.

Największe środki w ramach dotacji celowej zostały poniesione na realizację zadań na rzecz obronności i bezpieczeństwa państwa (387.700 tys. zł).

Środki na wydatki majątkowe wyniosły 1.467 tys. zł, tj. 74,9% planu po zmianach. Niższe wykonanie wydatków wynikało z oszczędności na etapie postępowań o udzielenie zamówień publicznych.

Wynik finansowy brutto NCBiR na koniec roku był dodatni i wyniósł 130 tys. zł. Na wynik finansowy składają się głównie odsetki od środków pochodzących z UE i rachunku nadwyżki, gromadzonych na lokatach terminowych.

Wolne środki przekazane w depozyt Ministrowi Finansów wyniosły 8.196 tys. zł.

7.1.5. Narodowe Centrum Nauki (NCN) działa na podstawie ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Narodowym Centrum Nauki. W ramach realizowanych zadań wspiera działalność naukową w zakresie badań podstawowych, podejmowanych w celu zdobycia nowej wiedzy.

W trakcie 2024 roku plan finansowy Narodowego Centrum Nauki był trzykrotnie zmieniany. Zmiany te dotyczyły przede wszystkim:

- zwiększenia dotacji celowej na finansowanie kosztów realizacji zadań o 200.000 tys. zł,
- zwiększenia dotacji podmiotowej o 1.296 tys. zł z przeznaczeniem na wzrost do 20% wynagrodzeń z pochodnymi,
- przesunięcia środków w ramach kosztów zaplanowanych na funkcjonowanie jednostki w celu wygospodarowania środków na zatrudnienie 10 nowych pracowników w związku z planowanym zleceniem Centrum przygotowania i koordynacji międzynarodowego Partnerstwa Europejskiego dotyczącego zmian społecznych – European Partnership on Social Transformations and Resilience,
- zwiększenia przychodów i kosztów o 5.490 tys. zł, w tym głównie środków otrzymanych z Unii Europejskiej w ramach Programów Ramowych Horyzont 2020 i Horyzont Europa, Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego EOG oraz środków z innych źródeł (wpływów uzyskanych z obligacji).

Przychody Centrum w 2024 r. wyniosły 1.624.459 tys. zł, co stanowi 96,5% planu po zmianach (1.683.135 tys. zł). Głównym źródłem przychodów były dotacje przekazane z budżetu państwa w kwocie 1.582.779 tys. zł, co stanowi 97,4% przychodów ogółem.

Przychodami Centrum są przede wszystkim dotacje otrzymywane z budżetu państwa na realizację zadań ustawowych oraz na pokrycie kosztów związanych z zarządzaniem wykonywanymi zadaniami. Ponadto, Narodowe Centrum Nauki może uzyskiwać przychody z innych źródeł, w tym środki przekazane przez krajowe i zagraniczne podmioty finansujące programy badawcze.

Koszty zostały zrealizowane w wysokości 1.613.006 tys. zł, co stanowi 95,8% planu po zmianach (1.683.125 tys. zł). Główną pozycją kosztów były koszty realizacji zadań,

na które wydatkowano 1.560.548 tys. zł, co stanowiło 96,7% kosztów ogółem. Na koszty funkcjonowania jednostki przeznaczono 52.458 tys. zł. W ramach kosztów funkcjonowania na wynagrodzenia osobowe przypada 21.127 tys. zł, które zrealizowano w 97,8% planu po zmianach.

Niższe wykonanie przychodów związane było ze sposobem ujęcia w układzie memoriałowym zdarzeń gospodarczych zgodnie z zasadą współmierności przychodów i kosztów. Natomiast niepełne zrealizowanie kosztów wynikało przede wszystkim z niższego wykonania kosztów realizacji zadań w związku ze zwrotem przez beneficjentów środków przyznanych na realizację umów grantowych. Ponadto, na niższe wykonanie kosztów wpływ miało mniejsze zapotrzebowanie Centrum na środki finansowe związane z kosztami zarządzania wykonywanymi zadaniami, m.in. w zakresie środków planowanych na zakup usług obcych oraz kosztów obsługi paneli ekspertów oceniających wnioski złożone w ramach konkursów ogłaszanych przez Centrum, w tym wynagrodzeń bezosobowych oraz kosztów podróży.

W ramach prowadzonej działalności NCN finansowało przede wszystkim realizację:

- badań podstawowych w formie projektów badawczych, w tym:
 - finansowanie zakupu lub wytworzenia aparatury naukowo-badawczej niezbędnej do realizacji tych projektów (OPUS, SONATA BIS, ARTiQ),
 - mających na celu stworzenie unikatowego warsztatu naukowego lub powołanie nowego zespołu naukowego (PRELUDIUM, PRELUDIUM BIS, SONATA),
 - mających na celu realizację pionierskich badań naukowych, w tym interdyscyplinarnych, ważnych dla rozwoju nauki realizowanych przez doświadczonych naukowców (MAESTRO),
- innych badań naukowych (MINIATURA, Polskie Powroty),
- współpracy międzynarodowej (np. DAINA, M-ERA.NET3, Weave-Unisono, IMPRESS-U),
- zadań zleconych przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki, ważnych dla rozwoju badań podstawowych (SONATINA, DIOSCURI).

Środki na wydatki majątkowe wyniosły 823 tys. zł, tj. 82,3% planu po zmianach. Niepełne wykonanie wynikało z niższej, niż wstępnie zakładano, wartości planowanych przedsięwzięć od kwot faktycznie zrealizowanych w postępowaniach przetargowych i ofertowych. Ponadto część wydatków na zakup środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych, których wartość nabycia nie przekroczyła 10 tys. zł, została sfinansowana z dotacji podmiotowej.

Zobowiązania NCN na koniec roku wyniosły 6.991 tys. zł. Na kwotę tę składają się głównie zobowiązania z tytułu dostaw i usług, których terminy płatności przypadały w 2025 r., zobowiązania z tytułu kosztów dodatkowego wynagrodzenia rocznego z pochodnymi, rozrachunki z pracownikami i współpracownikami przewidziane do rozliczenia w kolejnym roku.

Wynik finansowy brutto NCN na koniec roku był dodatni i wyniósł 11.452 tys. zł. W ramach tej kwoty największą pozycję stanowiły należne Centrum odsetki od otrzymanych obligacji.

7.1.6. Agencja Mienia Wojskowego (AMW) działała na podstawie ustawy z dnia 10 lipca 2015 r. o Agencji Mienia Wojskowego. Agencja realizuje zadania własne i zadania zlecone, do których należą przede wszystkim: gospodarowanie i obrót mieniem Skarbu Państwa, w tym: sprzedaż lokali mieszkalnych i innych nieruchomości oraz infrastruktury, działalność gospodarcza wynikająca z potrzeb obronności, obrót z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, przechowywanie i obrót materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym, budowa i remonty lokali mieszkalnych oraz wypłaty świadczeń mieszkaniowych dla żołnierzy.

W 2024 r. AMW osiągnęła **przychody** w wysokości 3.403.006 tys. zł, tj. 97,9% planu po zmianach (3.474.636 tys. zł), co wynikało per saldo z niższego od planowanego wykonania przychodów z prowadzonej działalności, w szczególności z tytułu sprzedaży nieruchomości i pozostałych składników majątku trwałego oraz pozostałych przychodów, zwłaszcza z tytułu rozwiązanych odpisów aktualizujących należności z tytułu odsetek i innych operacji finansowych, rozwiązanych rezerw na pewne lub prawdopodobne straty z tytułu operacji finansowych i niefinansowych oraz zwrotu kosztów postępowania sądowego i egzekucyjnego.

Poniesione **koszty** wyniosły 3.351.036 tys. zł, tj. 97,4% planu po zmianach (3.440.640 tys. zł), co wynikało z niższych od ujętych w planie po zmianie kosztów funkcjonowania. Zmniejszenia dotyczyły kosztów materiałów i energii oraz usług obcych i wynikały z ograniczonego wzrostu cen energii elektrycznej i ciepłej oraz wystąpienia korzystniejszych warunków atmosferycznych (pogodowych).

Ponadto, poniesiono niższe niż planowano koszty z tytułu podatków stanowiących źródło dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego (podatek od nieruchomości).

Wynagrodzenia osobowe wyniosły 139.658 tys. zł, tj. 99,8% planu po zmianach. Natomiast wynagrodzenia bezosobowe wyniosły 724 tys. zł, co stanowiło 62,9% planu po zmianach co wynikało m.in. z przesunięcia terminów oraz zmian w zakresie planowanych prac inwentaryzacyjnych obiektów budowlanych, odtworzenia dokumentacji technicznej obiektów, wykonania ekspertyz technicznych, elektrycznych i innych związanych z inwestycjami budowlanymi.

Zaplanowane na 2024 r. dotacje z budżetu państwa zostały zwiększone w wyniku zmiany planu finansowego do kwoty 2.952.444 tys. zł. Zmiany planu dotyczyły głównie zwiększenia kwoty dotacji celowej na zadania zlecone przez MON z tytułu wypłaty świadczenia mieszkaniowego, wskutek podwyższenia średniej wysokości świadczenia oraz zwiększenia liczby składanych wniosków.

Dotacje z budżetu państwa zostały wykorzystane w wysokości 2.952.416 tys. zł, tj. ok. 100,0% planu po zmianach. Z powyższej kwoty 2.397.429 tys. zł przeznaczono na wypłatę świadczeń oraz odpraw mieszkaniowych dla żołnierzy, na utrzymanie miejsc internatowych za żołnierzy uprawnionych do zakwaterowania tymczasowego, na pokrycie kosztów utrzymania zbędnych nieruchomości oraz mienia ruchomego od dnia ich przejęcia

do końca 2024 r. Na dofinansowanie kosztów utrzymania Agencji przeznaczono 95.566 tys. zł. Pozostała kwota 459.421 tys. zł przeznaczona została na dofinansowanie inwestycji dla Sił Zbrojnych RP, w tym na inwestycje o szczególnym znaczeniu dla bezpieczeństwa państwa.

Niezależnie od powyższych dotacji, Agencja otrzymała dotację na inwestycje i zakupy inwestycyjne w kwocie 150.000 tys. zł przeznaczoną na inwestycje internatowe i mieszkaniowe.

Wydatki majątkowe zostały zrealizowane w wysokości 180.627 tys. zł, tj. 88,2% planu po zmianach, z tego inwestycje internatowe i mieszkaniowe finansowane z dotacji budżetowej wyniosły 149.942 tys. zł (ok. 100,0% planu po zmianach), inwestycje finansowane ze środków własnych wyniosły 23.232 tys. zł, tj. 58,5% planu po zmianach, zaś pozostałe nakłady finansowane ze środków własnych wykonano na poziomie 7.453 tys. zł, tj. 49,4% planu rocznego. Niższe wykonanie wynikało m.in. z opóźnienia w wykonaniu dokumentacji projektowych z przyczyn leżących po stronie wykonawców, z przedłużających się postępowań przetargowych oraz procesów inwestycyjnych.

Wynik finansowy brutto Agencji wyniósł 51.971 tys. zł, co w stosunku do kwoty przewidzianej w planie po zmianach oznacza jego poprawę o 52,9%. Różnica ta wynika z poniesienia przez AMW niższych kosztów funkcjonowania w stosunku do planowanych.

AMW odnotowała stan na koniec roku:

- środków pieniężnych 95.558 tys. zł (128,4 % planu po zmianach); wyższa realizacja środków pieniężnych w stosunku do planu po zmianach wynika głównie z wyższego stanu środków pieniężnych ujętego w stanie na początku roku będącego wykonaniem roku 2023 (o 24.338 tys. zł więcej niż planowano);
- należności krótkoterminowych 78.149 tys. zł (86,8% planu po zmianach) dotyczących głównie najmu lokali mieszkalnych, sprzedaży nieruchomości oraz pozostałego mienia trwałego, opłat za lokale mieszkalne, najmu pozostałych lokali użytkowych, garaży oraz dzierżawy, a także rozliczenia kar umownych i odszkodowań;
- zapasów 792.250 tys. zł (102,5% planu po zmianach) dotyczących głównie mienia ruchomego będącego w zasobie AMW oraz inwestycji w toku realizowanych dla Sił Zbrojnych RP;
- zobowiązań 108.191 tys. zł (67,6% planu po zmianach) głównie z tytułu dostaw towarów i usług, podatków, ubezpieczeń społecznych oraz nakładów inwestycyjnych.

Wolne środki finansowe przekazane w depozyt Ministrowi Finansów zostały wykonane wysokości 83.049 tys. zł.

7.1.7. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) funkcjonuje m.in. na podstawie przepisów ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, a także na podstawie przepisów unijnych. Nadzór nad Agencją, która posiada od akcesji Polski do UE status unijnej agencji płatniczej, sprawuje minister właściwy do spraw

rozwoju wsi. Środki na realizację zadań wynikających z pełnienia funkcji agencji płatniczej, tj. transfery środków europejskich w ramach współfinansowania z budżetu państwa i finansowania z budżetu środków europejskich nie są ujmowane w planie finansowym ARiMR.

Do głównych zadań ARiMR realizowanych ze środków krajowych w ramach planu finansowego należą: dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych na sfinansowanie części kosztów inwestycji i częściowa spłata kapitału kredytów na realizację inwestycji w gospodarstwach rolnych, finansowanie lub dofinansowanie ponoszonych przez producentów rolnych kosztów zbioru, transportu i unieszkodliwiania padłych zwierząt gospodarskich, pomoc finansowa dla producentów świń.

Ponadto w 2024 r. istotnymi zadaniami Agencji były realizowanie pomocy finansowej dla producenta rolnego, w którego gospodarstwie rolnym powstały szkody z tytułu niekorzystnych zjawisk atmosferycznych w 2023 r. i 2024 r. spowodowanych wystąpieniem suszy oraz powodzi we wrześniu 2024 r., dopłaty do oprocentowania kredytów płynnościowych oraz skupowych, pomoc dla producenta zbóż, któremu zagraża utrata płynności finansowej w związku z zakłóceniami na rynku rolnym spowodowanymi agresją Federacji Rosyjskiej wobec Ukrainy, a także pomocy dla producentów kukurydzy.

W 2024 r. **przychody** Agencji wyniosły 7.849.206 tys. zł i zostały zrealizowane w 92,8% planu po zmianach (8.457.484 tys. zł). Dotacje z budżetu państwa wyniosły 5.619.075 tys. zł i stanowiły 71,6% przychodów ogółem. **Koszty** ARiMR w 2024 r. wyniosły 7.984.484 tys. zł i zrealizowane zostały w 93,7% planu po zmianach (8.520.409 tys. zł), w tym koszty realizacji zadań wyniosły 5.801.144 tys. zł i stanowiły 72,7% kosztów ogółem.

W związku z powyższym **wynik finansowy brutto** i netto za 2024 rok był ujemny i wyniósł 135.278 tys. zł, podczas gdy w planie po zmianach zakładano (-)62.925 tys. zł.

Niższe wykonanie przychodów i kosztów w stosunku do planu po zmianach ARiMR wynikało z niższego wydatkowania środków z przeznaczeniem m.in.:

- na pomoc stanowiącą równowartość kwoty III i IV raty podatku rolnego za 2024 r. dla producentów rolnych, którzy ponieśli straty w uprawach rolnych w 2024 r. w wyniku niekorzystnych zjawisk atmosferycznych oraz wystąpienia w 2024 r. deszczu nawalnego lub powodzi,
- na pomoc dla producenta rolnego, w którego gospodarstwie powstały szkody spowodowane wystąpieniem stanu klęski powodzi we wrześniu 2024 r.,
- na pomoc dla kół gospodyń wiejskich – bon frekwencyjny (z uwagi na mniejsze niż planowano zainteresowanie pomocą oraz negatywną ocenę części wniosków, które w wyniku weryfikacji nie kwalifikowały się do udzielenia pomocy).

Dotacje zostały przeznaczone m.in. na:

- dotację podmiotową w kwocie 1.878.301 tys. zł na koszty działalności statutowej,
- dotację celową w kwocie 3.638.020 tys. zł, m.in. na:

- dopłaty do oprocentowania kredytów płynnościowych i skupowych,
 - finansowanie lub dofinansowanie ponoszonych przez producentów rolnych kosztów zbioru, transportu i unieszkodliwiania padłych zwierząt gospodarskich z gatunku bydło, owce, kozy, świnie lub konie,
 - finansowanie zalesiania gruntów rolnych,
 - dopłaty krajowe do materiału siewnego,
 - pomoc finansową dla producentów rolnych na szkody w uprawach rolnych spowodowane wystąpieniem w 2023 r. i 2024 r. niekorzystnych warunków atmosferycznych,
 - pomoc dla producentów kukurydzy.
- dotację celową w kwocie 102.755 tys. zł na finansowanie projektów z udziałem środków UE (na wydatki bieżące), w tym 36.552 tys. zł na współfinansowanie,
 - dotację na realizację inwestycji i zakupów inwestycyjnych ARiMR w kwocie 259.180 tys. zł.

Niepełne wykonanie wydatków z tytułu otrzymanej przez ARiMR w 2024 r. dotacji podmiotowej wynikało w głównej mierze z uzyskania oszczędności w zakresie następujących pozycji planu finansowego: materiały i energia, usługi obce, wynagrodzenia bezosobowe, świadczenia na rzecz osób fizycznych, składki oraz w zakresie pozostałych wydatków. Brak pełnej realizacji planowanej kwoty dotacji podmiotowej wynikał przede wszystkim z niższego zapotrzebowania na środki finansowe w zakresie wydatków na funkcjonowanie oraz pozostałych wydatków operacyjnych ARiMR.

Wynagrodzenia w ARiMR wykonano w wysokości 1.267.132 tys. zł tj. 99,1% planu po zmianach.

Na stan na koniec roku Agencji składają się głównie środki obrotowe w wysokości 237.696 tys. zł, w tym należności krótkoterminowe 76.548 tys. zł, należności długoterminowe 106.347 tys. zł i zobowiązania w wysokości 659.307 tys. zł.

Zobowiązania kształtowały się na poziomie 659.307 tys. zł i były wyższe o 67,9% od planu po zmianach. Wykonanie zobowiązań na koniec roku 2024 względem ich planowanej wartości, wynikało przede wszystkim z wysokości zaciągniętych zobowiązań wobec MRiRW (m.in. dotyczących zwrotu niewykorzystanych dotacji w 2024 r.) oraz zobowiązań dotyczących działalności Agencji (w tym m.in. z tytułu wadliwych i zabezpieczenia należytego wykonania umów, a także z tytułu dopłat do oprocentowania bankowych kredytów inwestycyjnych, skupowych oraz płynnościowych, a także dostaw i usług).

7.1.8. Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (KOWR) działa na podstawie ustawy z dnia 10 lutego 2017 r. o Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa. KOWR realizuje zadania wynikające z polityki państwa, w szczególności w zakresie wdrażania i stosowania instrumentów wsparcia rolnictwa, aktywnej polityki rolnej oraz rozwoju obszarów wiejskich m.in. takie jak tworzenie oraz poprawa struktury obszarowej gospodarstw rodzinnych czy restrukturyzacja oraz prywatyzacja mienia Skarbu Państwa użytkowanego na cele rolnicze.

W 2024 r. KOWR uzyskał **przychody** w wysokości 665.971 tys. zł, które stanowiły 100,8% planu po zmianach (660.805 tys. zł). Głównym źródłem przychodów były środki na koszty funkcjonowania KOWR pozyskane z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa w kwocie 638.368 tys. zł.

Koszty ogółem wyniosły 504.434 tys. zł, co stanowiło 78,9% planu po zmianach (639.389 tys. zł). Niższe od planowanego wykonanie kosztów wynikało z niższych niż przewidywano wydatków na zakup środków trwałych niskocennych oraz wydatków majątkowych. Dodatkowo, część zakupów środków trwałych została zrealizowana w II połowie 2024 r., co skutkowało niższymi niż planowano kosztami amortyzacji. Ponadto niższe wykonanie kosztów wynikało również z niższych kosztów energii elektrycznej a także uzyskanych oszczędności powstałych w drodze postępowań o udzielenie zamówienia publicznego na zakup materiałów.

Wykonanie wynagrodzeń w 2024 r. wyniosło 279.591 tys. zł, co stanowiło 99,5% planu po zmianach. Wynagrodzenia osobowe wyniosły 276.321 tys. zł (tj. 99,6%), zaś wynagrodzenia bezosobowe 3.270 tys. zł (94,9%).

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa wykorzystał dotacje celowe z budżetu państwa w wysokości 11.634 tys. zł, z tego na:

- pomoc techniczną Funduszy Europejskich na Pomoc Żywnościową 2021–2027 (FEPŻ), w wysokości 7.072 tys. zł,
- pomoc techniczną Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020, w wysokości 4.562 tys. zł.

Wydatki majątkowe wykonano w wysokości 30.839 tys. zł, co stanowiło 61,7% planu po zmianach. Niższe wykonanie wydatków majątkowych wynika głównie z przesunięcia na 2025 r. części inwestycji dotyczącej oprogramowania i infrastruktury informatycznej.

Wynik finansowy brutto był dodatni i wyniósł 161.537 tys. zł, co stanowi 754,3% planu po zmianach. Wynik finansowy netto wyniósł 6.196 tys. zł, co jest konsekwencją wykonania przychodów i kosztów na wskazanym poziomie po uwzględnieniu obowiązkowego obciążenia wyniku finansowego.

Na stan na koniec roku składały się środki obrotowe w kwocie 165.481 tys. zł (w tym: środki pieniężne: 160.116 tys. zł, należności krótkoterminowe: 137 tys. zł, zapasy: 361 tys. zł), należności długoterminowe w kwocie 126 tys. zł oraz zobowiązania w kwocie 162.201 tys. zł.

Zobowiązania KOWR na koniec roku wyniosły 162.201 tys. zł, co stanowi 807,5% planu po zmianach. Wyższe zobowiązania na koniec roku budżetowego wynikają z wykazania w przedmiotowej pozycji zobowiązań nieplanowanych wynikających z tytułu naliczonej za 2024 r. nadwyżki środków finansowych, planowanej do przekazania na dochody budżetu państwa w 2025 r.

Wolne środki finansowe przekazane w depozyt Ministrowi Finansów wyniosły 160.026 tys. zł.

7.1.8.a. Zasób Własności Rolnej Skarbu Państwa (ZWRSP) stanowi mienie Skarbu Państwa przejęte po likwidacji państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej. Zasobem dysponuje Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa.

W roku 2024 **przychody** ogółem ZWRSP wyniosły 1.840.960 tys. zł, czyli 116,0% planu po zmianach (1.587.297 tys. zł). Wyższe niż planowano wykonanie przychodów wynikało głównie z wyższych:

- przychodów z odpłatnego korzystania z mienia Zasobu m.in. wskutek wzrostu cen pszenicy przyjmowanych do naliczenia czynszu dzierżawnego w 2024 r.,
- odsetek od należności rozdysponowania mienia Zasobu m.in. z uwagi na wyższą, niż przyjęta na etapie planowania, wysokość odsetek i oprocentowania od należności z tytułu zagospodarowania mienia Zasobu.

Koszty ogółem poniesione zostały w 2024 r. w wysokości 1.535.457 tys. zł, czyli 94,7% planu po zmianach (1.620.539 tys. zł). Niższe niż planowano wykonanie kosztów wynikało głównie z niższych kosztów gospodarowania mieniem Zasobu, m.in. związanych z:

- mniejszym niż planowano wykonaniem usług obcych z uwagi na brak wyłonienia wykonawców w ramach postępowań o udzielenie zamówień publicznych,
- odstąpieniem od realizacji części zadań oraz zmniejszeniem zakresu realizowanych zadań, a także przeniesieniem części zadań do realizacji w 2025 r.,
- uzyskaniem różnic pomiędzy szacowaną wartością zamówienia określoną na podstawie kosztorysu a wartością z rozstrzygniętych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego,
- mniejszym obciążeniem z tytułu podatków lokalnych, w szczególności w związku z mniejszymi niż przewidywano powrotami z dzierżaw - dotyczy wyłączeń 30% gruntów z umów dzierżawy,
- mniejszymi niż przewidywano potrzebami w zakresie m.in. opłat adiacenckich i planistycznych.

Ponadto w ramach kosztów ogółem zostały przekazane niższe niż zakładano środki dla Funduszu Rekompensacyjnego obliczane ze sprzedaży i odpłatnego korzystania z mienia zasobu.

Środki na wydatki majątkowe wykonano w wysokości 85.453 tys. zł, czyli 47,8% planu po zmianach. Pozycja ta obejmuje wydatki na realizację ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego tj. zakup nieruchomości rolnych, nabycie udziałów, wniesienia opłat notarialnych dotyczących złożenia oświadczeń o wykonaniu prawa pierwokupu. Z uwagi na fakt, że prawo pierwokupu KOWR może wykonać w ciągu miesiąca od otrzymania zawiadomienia o sprzedaży, w planie finansowym ZWRSP na dany rok kalendarzowy ustalana jest rezerwa w celu zabezpieczenia środków na realizację zadań wynikających z ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego. Wykonanie tej pozycji zależy od liczby oraz wielkości nieruchomości które pojawią się na rynku w obrocie prywatnym, co do których KOWR skorzysta z przysługującego mu prawa pierwokupu.

Wynik finansowy uległ polepszeniu w stosunku do wielkości zaplanowanej w planie po zmianach i wyniósł 305.503 tys. zł.

Wolne środki finansowe przekazane w depozyt Ministrowi Finansów wyniosły 764.862 tys. zł.

7.1.9. Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych (COBORU) funkcjonuje na podstawie przepisów ustawy z 25 listopada 2010 r. o Centralnym Ośrodku Badania Odmian Roślin Uprawnych. COBORU realizuje zadania związane z prowadzeniem badań urzędowych, w zakresie badania i rejestracji odmian roślin, porejestrowego doświadczalnictwa odmianowego oraz ochrony prawnej odmian roślin.

Na stan na początek roku składają się głównie środki obrotowe w wysokości 59.657 tys. zł (w tym środki pieniężne wykonane w kwocie 22.808 tys. zł, należności krótkoterminowe w wysokości 11.622 tys. zł, zapasy w wysokości 24.289 tys. zł) i zobowiązania 9.138 tys. zł.

Przychody COBORU w 2024 r. wyniosły 112.060 tys. zł i były niższe o 170.105 tys. zł (tj. o 60,3%) od wartości wykazanej w planie po zmianach (282.165 tys. zł). W 2024 r. COBORU otrzymało 57.865 tys. zł z dotacji z budżetu państwa. Niższe wykonanie przychodów wynika w szczególności z uzyskania niższych niż zakładano przychodów z działalności rolniczej tj. 46,3% planu po zmianach (co jest wynikiem niższych cen skupu ziemioplodów niż planowano), badawczo-doświadczałnej (m.in. z powodu złych warunków atmosferycznych, skutkujących brakiem możliwości wykonania doświadczeń) oraz z pozostałej działalności operacyjnej (z powodu niższych przychodów z usług rolniczych i transportowych). Również pozostałe przychody były niższe niż przewidywano w planie po zmianach o 135.956 tys. zł (tj. o 90,5%) głównie z uwagi na niezrealizowanie sprzedaży nieruchomości w Stacji Doświadczałnej Oceny Odmian w Szczecinie Dąbiu.

Koszty ogółem wynosiły 118.013 tys. zł i były niższe o 158.950 tys. zł (tj. o 57,4%) od wartości wykazanej w planie po zmianach (276.963 tys. zł).

Niższe wykonanie kosztów funkcjonowania i kosztów realizacji zadań wynika głównie z niższego niż zakładano zużycia składników materiałowych i energii, głównie opału i energii elektrycznej. Ponadto, niższe wykonanie usług obcych związane jest z uzyskaniem niższych cen usług w wyniku przeprowadzonych rozpoznawczych cenowych i postępowań przetargowych.

Wynagrodzenia wykonano w wysokości 58.445 tys. zł tj. 94,9% planu po zmianach.

Niższe wykonanie kosztów z tytułu podatków i opłat wynika w szczególności z niższych kosztów podatku VAT niepodlegającego odliczeniu oraz niższych podatków lokalnych wniesionych na rzecz jednostek samorządu terytorialnego.

Poniesiono również niższe niż zakładano koszty podróży służbowych (krajowych i zagranicznych), ubezpieczeń majątkowych oraz szkoleń pracowników.

Wynik finansowy brutto Agencji był ujemny i wyniósł 5.952 tys. zł. Był niższy od wartości w planie po zmianach o kwotę 11.154 tys. zł.

W 2024 r. na wynik finansowy istotny wpływ miało osiągnięcie niższych niż zakładano przychodów w związku z niskimi cenami skupu i wysokim wzrostem cen energii elektrycznej, gazu, paliw oraz utrzymujące się wysokie ceny nawozów i środków ochrony roślin.

Środki na wydatki majątkowe w 2024 r. wyniosły 27.224 tys. zł i były niższe o 61.076 tys. zł (tj. o 69,2%) od wartości wykazanej w planie po zmianach. Niższe wykonanie wydatków majątkowych wynika z niezrealizowania zaplanowanych inwestycji, z uwagi na brak własnych środków finansowych, które miały pochodzić ze sprzedaży gruntów inwestycyjnych Centralnego Ośrodka Badania Odmian Roślin Uprawnych położonych w Szczecinie. Okres realizacji zaplanowanych inwestycji został przesunięty na lata 2025-2026.

Na stan na koniec roku składają się głównie środki obrotowe w wysokości 48.662 tys. zł (w tym środki pieniężne wykonane w kwocie 17.326 tys. zł, należności krótkoterminowe w wysokości 10.217 tys. zł, zapasy w wysokości 18.960 tys. zł). Zobowiązania na koniec roku wyniosły 11.447 tys. zł (wobec planowanych na poziomie 35.000 tys. zł). Na kwotę zobowiązań składają się zobowiązania z tytułu dostaw i usług, z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych oraz innych tytułów publicznoprawnych, z tytułu wynagrodzeń oraz inne zobowiązania.

Wolne środki finansowe przekazane w depozyt Ministrowi Finansów wyniosły 15.672 tys. zł.

7.1.10. Rządowa Agencja Rezerw Strategicznych (RARS) została utworzona na mocy przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 2020 r. o rezerwach strategicznych w miejsce Agencji Rezerw Materiałowych, która funkcjonowała do 22 lutego 2021 r. Agencja realizuje zadania w zakresie gospodarowania rezerwami strategicznymi, jak również utrzymania państwowych zapasów ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego.

W 2024 r. **przychody** Agencji wyniosły 2.008.321 tys. zł, co stanowi 67,0% planu po zmianach (2.998.739 tys. zł). Głównym źródłem przychodów były przede wszystkim:

- pozostałe przychody w kwocie 785.728 tys. zł (co stanowi 112,3% planu po zmianach), w tym przychody z: Funduszu Pomocy, Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg, odsetek, równowartości odpisów amortyzacyjnych, oraz inne przychody: m.in. darowizny pieniężne i rzeczowe związane z usuwaniem skutków powodzi oraz na pomoc Ukrainie, a także kary umowne,
- dotacje z budżetu państwa w kwocie 595.798 tys. zł (46,6% planu po zmianach), z tego: dotacja podmiotowa na pokrycie kosztów funkcjonowania agencji w kwocie 135.832 tys. zł (89,0% planu po zmianach), dotacja celowa na realizację zadań ustawowych (40,9% planu po zmianach) w kwocie 459.967 tys. zł, w tym 416.587 tys. zł w ramach Rządowego Programu Rezerw Strategicznych (RPRS) na lata 2022-2026, 41.274 tys. zł na realizację projektów w ramach Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności oraz 2.106 tys. zł na finansowanie projektów z udziałem środków UE,
- przychody z prowadzonej działalności w kwocie 514.956 tys. zł (84,9% planu po zmianach), w tym przychody ze sprzedaży rezerw strategicznych w ramach wymiany/zamiany oraz planowanej likwidacji niektórych asortymentów rezerw, a także przychody ze sprzedaży usług biletowych na rzecz podmiotów energetycznych, usług

świadczonych na rzecz PFRON i wynajmu okresowo wolnych powierzchni magazynowych,

- środki otrzymane z Unii Europejskiej w kwocie 91.354 tys. zł (23,4% planu po zmianach),
- środki od innych jednostek sektora finansów publicznych w kwocie 20.485 tys. zł (83,5% planu po zmianach).

Na niższe wykonanie przychodów Agencji miało wpływ głównie:

- niepełne wykorzystanie dotacji celowej na zadania związane z Rządowym Programem Rezerw Strategicznych, w związku z poniesieniem niższych kosztów na utrzymanie rezerw w magazynach obcych, utrzymywaniem niższego niż zakładano stanu rezerw, utworzeniem rezerw w terminie późniejszym niż zakładano i nieutworzeniem części rezerw oraz wynegocjowaniem niższych stawek za przechowywanie rezerw strategicznych,
- niższe wykorzystanie środków z Unii Europejskiej, związane było z niższym wykorzystaniem w 2024 r. środków na realizację grantów UE w ramach Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności,
- uzyskanie niższych niż zakładano przychodów z Funduszu Pomocy, w związku z wydłużeniem terminu zakupu, w ramach rezerw strategicznych sprzętu do wczesnego wykrywania skażeń promieniotwórczych oraz poziomem wydatków na zakup usług lotniskowych, których wysokość była uzależniona od skali pomocy dla Ukrainy,
- uzyskanie niższych niż zakładano przychodów z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, w związku z mniejszym zakresem dystrybucji towarów, na cele związane z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, który wynikał z faktycznych potrzeb zgłaszanych przez podmioty medyczne,
- uzyskanie niższych niż zakładano przychodów z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg, wynikało z niższej niż planowano wysokości stawek za przechowywanie surowców. Wysokość tych stawek jest uzależniona od poziomu wzrostu wskaźnika cen i usług konsumpcyjnych.

W 2024 r. Agencja poniosła **koszty** w kwocie 2.492.999 tys. zł, co stanowi 84,0% planu po zmianach (2.968.026 tys. zł). Ze środków RARS finansowane były głównie zadania ustawowe określone w ustawie o rezerwach strategicznych, ustawie o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi oraz ustawie o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Na niepełne wykonanie kosztów ogółem Agencji miały wpływ głównie niższe wykonanie kosztów realizacji zadań (72,6% planu po zmianach) oraz niższe wykonanie kosztów funkcjonowania, które wynikają przede wszystkim z:

- niższego wykonania kosztów finansowanych z Funduszu Pomocy, ich wysokość uzależniona jest od skali darowizn przekazanych przez darczyńców na pomoc Ukrainie,
- unieważnienia części postępowań przetargowych na wyłonienie podmiotów uprawnionych do likwidacji oraz rozstrzygnięcia innych postępowań pod koniec 2024 roku. Miało to bezpośredni wpływ na poziom realizacji procesu likwidacji rezerw medycznych i żywnościowych,

- zakupu mniejszej ilości rezerw oraz uzyskania na nie korzystniejszych cen,
- niższych kosztów dotyczących realizacji grantów UE,
- niższych kosztów utrzymywania i transportu rezerw,
- unieważnieniem części postępowań przetargowych, a także nabyciem materiałów, energii oraz usług po cenach korzystniejszych niż zakładano, niższym zużyciem mediów oraz rezygnacją z zakupu części usług zewnętrznych,
- niższym kosztem amortyzacji z uwagi na niższe niż zakładano nakłady inwestycyjne poniesione w latach 2023 – 2024.

Wynagrodzenia w RARS wykonano w wysokości 83.837 tys. zł tj. 98,9% planu po zmianach (84.778 tys. zł).

Środki na wydatki majątkowe wyniosły 17.954 tys. zł i stanowiły 25,7% planu po zmianach. Niższe wykonanie tej pozycji wynika przede wszystkim z mniejszego wykonania inwestycji finansowanych z dotacji celowych przeznaczonych na realizację zadania związanego z budową, rozbudową i modernizacją infrastruktury technicznej magazynów własnych, w których przechowywane są rezerwy strategiczne.

RARS na koniec 2024 r. osiągnęła ujemny **wynik finansowy brutto** w wysokości – 484.679 tys. zł. Pogorszenie wyniku w odniesieniu do planu po zmianach spowodowane jest głównie niższymi przychodami z tytułu dotacji a także wyższymi kosztami wynikającymi z wyceny rzeczowych aktywów Agencji na dzień bilansowy (są to koszty niewydatkowe).

W stanie na koniec roku środki obrotowe Agencji wyniosły 7.907.382 tys. zł (105,7% planu po zmianach), w tym:

- Środki pieniężne – 1.897.432 tys. zł (329,0% planu po zmianach) – wyższy niż zakładano stan środków pieniężnych na koniec 2024 r. wynika z mniejszego wykorzystania w 2024 r. środków na zadania ustawowe,
- Należności krótkoterminowe – 36.761 tys. zł (2.899,2% planu po zmianach) – wyższa kwota należności krótkoterminowych dotyczy w szczególności należności z tytułu odsetek od obligacji Skarbu Państwa będących w posiadaniu RARS oraz naliczonych kar za nieterminowe wykonanie usług.

Stan zapasów na koniec roku wynosił 5.793.349 tys. zł (83,9% planu po zmianach) – niższy stan zapasów wynika przede wszystkim z mniejszych niż zakładano zakupów towarów do rezerw strategicznych, a także z dokonania odpisów aktualizujących wartość rezerw na koniec roku.

Stan zobowiązań na koniec roku wyniósł 352.365 tys. zł (694,3% planu po zmianach) – wyższa kwota zobowiązań na koniec roku wynika przede wszystkim z uwzględnienia w stanie zobowiązań dotacji podlegających zwrotowi do budżetu państwa w 2025 r. (319.241 tys. zł).

Wolne środki finansowe przekazane w depozyt Ministrowi Finansów wyniosły 374.772 tys. zł.

7.2. Instytucje gospodarki budżetowej

Instytucja gospodarki budżetowej jest jednostką sektora finansów publicznych tworzoną w celu realizacji zadań publicznych, która odpłatnie wykonuje wyodrębnione zadania, a koszty swojej działalności oraz zobowiązania pokrywa z uzyskanych przychodów.

W sprawozdaniu z wykonania ustawy budżetowej za 2024 rok omówiono instytucje gospodarki budżetowej:

1. Centrum Obsługi Kancelarii Prezydenta RP,
2. Centrum Zakupów dla Sądownictwa Instytucja Gospodarki Budżetowej,
3. Centrum Obsługi Administracji Rządowej,
4. Centralny Ośrodek Informatyki,
5. Centrum Usług Logistycznych,
6. Centralny Ośrodek Sportu,
7. Zakład Inwestycji Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego,
8. Profilaktyczny Dom Zdrowia w Juracie,
9. Krajowy Instytut Mediów,
10. Centrum Cyberbezpieczeństwa w likwidacji.

W 2024 r. łączne **przychody** wszystkich instytucji gospodarki budżetowej wyniosły 1.749.279 tys. zł i były niższe o 17,6% od wykonania w 2023 r. oraz niższe o 4,7% od planu po zmianach na 2024. Dotacje z budżetu państwa wyniosły 548.484 tys. zł, co stanowi 31,4% przychodów ogółem. Dotacje z budżetu państwa w 2024 r. były o 24,1% niższe niż w roku poprzednim i zostały zrealizowane na zbliżonym do zaplanowanego poziomie. Zostały one przekazane do Centrum Obsługi Administracji Rządowej (6.639 tys. zł), Centralnego Ośrodka Sportu (57.458 tys. zł) oraz Zakładu Inwestycji Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego (484.387 tys. zł).

Suma **kosztów** poniesionych przez instytucje gospodarki budżetowej wyniosła 1.735.705 tys. zł, tj. 93,7% planu po zmianach i 83,7% wykonania z roku 2023. Oznacza to, że **wynik finansowy brutto** instytucji gospodarki budżetowej był dodatni i wyniósł 13.574 tys. zł (w 2023 r. wyniósł 49.995 tys. zł), czyli był wyższy od zaplanowanego o 29.798 tys. zł.

Zrealizowane w 2024 r. kwoty przychodów, z uwzględnieniem dotacji budżetowych, kosztów oraz przewidywany w planach po zmianach i zrealizowany wynik finansowy brutto przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Wyszczególnienie			Koszty	Wynik finansowy brutto planowany	Wynik finansowy brutto zrealizowany
		Przychody	w tym dotacja z budżetu			
		w tys. zł				
1	2	3	4	5	6	7
1.	Centrum Obsługi Kancelarii Prezydenta RP	86.683		86.363	580	320
2.	Centrum Zakupów dla Sądownictwa Instytucja Gospodarki Budżetowej	10.912		10.411	400	501
3.	Centrum Obsługi Administracji Rządowej	88.702	6.639	89.676	-3.260	-974
4.	Centralny Ośrodek Informatyki	524.323		519.451	4.381	4.872
5.	Centrum Usług Logistycznych	54.209		55.537	997	-1.328
6.	Centralny Ośrodek Sportu	313.870	57.458	325.728	-36.304	-11.857
7.	Zakład Inwestycji Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego	603.812	484.387	587.339	15.300	16.473
8.	Profilaktyczny Dom Zdrowia w Juracie	2.898		2.814	20	84
9.	Krajowy Instytut Mediów	52.697		49.734	1.661	2.963
10.	Centrum Cyberbezpieczeństwa w likwidacji	11.172		8.652	1	2.520
	Razem	1.749.279	548.484	1.735.705	-16.224	13.574

7.2.1. Centrum Obsługi Kancelarii Prezydenta RP (COKPRP) realizuje zadania publiczne na rzecz Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie obsługi gospodarczej, techniczno-remontowej, inwestycyjnej, porządkowej, teleinformatycznej, kancelaryjnej, usług wydawniczych i poligraficznych oraz obsługi recepcyjnej, transportowej, hotelarskiej, gastronomicznej, szkoleniowej, gospodarki materiałowej i zaopatrzenia.

Przychody, głównie z prowadzonej działalności, w tym z usług świadczonych na rzecz Kancelarii Prezydenta, zostały zrealizowane w wysokości 86.683 tys. zł, tj. 89,2% planu po zmianach (97.146 tys. zł). Centrum Obsługi KPRP w 2024 roku nie otrzymało dotacji z budżetu państwa.

Koszty w 2024 roku wyniosły 86.363 tys. zł, tj. 89,4% planu po zmianach (96.566 tys. zł). Poniesione koszty związane były z głównie z prowadzeniem działalności gospodarczej, zakupami w ramach usług świadczonych na rzecz Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, w tym zakupy inwestycyjne oraz odznaczenia, a także z finansowaniem wynagrodzeń i usług obcych.

Niższe wykonanie planu związane było głównie z niższymi niż planowano wydatkami na usługi obce, wynagrodzenia bezosobowe, składki oraz pozostałe koszty funkcjonowania.

Wydatki na wynagrodzenia osobowe wykonane zostały w wysokości 34.239 tys. zł, tj. 99,9% planu po zmianach (34.281 tys. zł).

Wydatki majątkowe zrealizowano w wysokości 139 tys. zł, tj. 8,2% planu po zmianach. Wydatki zostały przeznaczone na zakup wieczystej licencji oprogramowania do zarządzania infrastrukturą IT oraz wyposażenie specjalistyczne do obiektów.

Powodem niższego niż planowano wykonania wydatków majątkowych było przesunięcie w czasie planowanej rozbudowy funkcjonujących systemów teleinformatycznych oraz przesunięcie na 2025 r. zakupu samochodu elektrycznego z powodu zgłoszenia realizacji zadania do centralnego zamawiającego.

Centrum Obsługi Kancelarii Prezydenta RP zakończyło rok 2024 z **wynikiem finansowym brutto** 320 tys. zł, tj. 55,2% planu po zmianach. Wynik finansowy brutto COKP RP był jednocześnie niższy o 260 tys. zł od wyniku przyjętego w planie po zmianach. Czynnikiem, który wpłynął na osiągnięcie niższego niż planowano wyniku finansowego brutto w 2024 roku było w szczególności poniesienie kosztów o charakterze incydentalnym związanych z realizacją zadania dla poszkodowanych w powodzi z terenów objętych stanem klęski żywiołowej w Rzeczypospolitej Polskiej (w okresie od 7 października do 9 listopada 2024 r.). W Rezydencji Prezydenta RP Zamek w Wiśle został utworzony punkt pobytowy dla 168 dzieci oraz opiekunów wraz z zapewnionym noclegiem i wyżywieniem.

Zobowiązania Centrum Obsługi KPRP na koniec 2024 roku wyniosły 10.254 tys. zł, tj. 155,4% planu po zmianach.

Wolne środki finansowe przekazane w depozyt Ministrowi Finansów wyniosły 12.804 tys. zł.

7.2.2. Centrum Zakupów dla Sądownictwa Instytucja Gospodarki Budżetowej (CZdSIGB)

Centrum Zakupów dla Sądownictwa Instytucja Gospodarki Budżetowej (CZdS IGB) zostało utworzone zarządzeniem Dyrektora Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 11 stycznia 2012 roku. Instytucja działa na podstawie statutu nadanego w drodze zarządzenia Dyrektora Sądu Apelacyjnego w Krakowie.

Przedmiotem działalności Centrum Zakupów dla Sądownictwa Instytucji Gospodarki Budżetowej jest prowadzenie centralnych zamówień publicznych dla jednostek sądownictwa powszechnego, zgodnie z ustawą - Prawo zamówień publicznych oraz prowadzenie działalności szkoleniowo-wypoczynkowej.

Rok 2024 Centrum zakończyło **wynikiem finansowym brutto** w wysokości 501 tys. zł uzyskując **przychody** na poziomie 10.912 tys. zł, tj. 100,0% planu po zmianach i **koszty** w kwocie 10.411 tys. zł, tj. 99,1% planu po zmianach. Na kwotę przychodów złożyły się przede wszystkim przychody z nadzoru i kontroli nad realizacją umów, przychody z organizacji postępowań o udzielenie zamówień publicznych, jak również inne przychody m.in. z usług zakwaterowania w ośrodkach wypoczynkowych w Muszynie i Zakopanem oraz przychody z usług szkoleniowych i obsługi logistycznej szkoleń jakie świadczyła Instytucja. Największy udział w pozycji koszty ogółem miały koszty wynagrodzeń osobowych w wysokości 6.484 tys. zł oraz usług obcych w wysokości 1.407 tys. zł (najem i dzierżawa pomieszczeń biurowych, w których mieści się siedziba instytucji, usługi remontowe w siedzibie instytucji oraz w ośrodkach wypoczynkowych oraz doradztwo eksperckie, głównie przy prowadzeniu postępowań zamówień publicznych, a także usługi dotyczące obsługi ośrodków wypoczynkowych czy opłaty licencyjne).

Wydatki majątkowe wykonano na poziomie 66 tys. zł, co stanowiło 55,0% planu po zmianach. Kwotę tę przeznaczono m.in. infrastrukturę monitoringu wizyjnego w OSW Muszyna oraz na zakup serwera SQL na potrzeby CZdS IGB. Niższe wykonanie wydatków majątkowych spowodowane było opóźnieniem planowanych w 2024 r. inwestycji rozbudowa

systemu kamer i rozbudowa systemu kontroli dostępu w siedzibie CZdS IGB oraz niższym kosztem realizacji infrastruktury monitoringu wizyjnego w OSW Muszyna.

Stan środków pieniężnych na koniec roku wyniósł 7.089 tys. zł, tj. 100,2% planu po zmianach. Ponadto, na koniec roku należności długoterminowe wyniosły 193 tys. zł, tj. 99,7% planu po zmianach, a zobowiązania wyniosły 1.598 tys. zł, tj. 94,0% planu po zmianach. Wyższe niż planowano wykonanie zobowiązań wynika z regulowania przez Instytucję swoich zobowiązań nie wcześniej niż w terminach ich płatności z uwagi na odsetki od depozytów overnight jakie Instytucja pozyskuje od środków pieniężnych znajdujących się na jej rachunkach bankowych. Za rok 2024 przychód z tytułu w/w odsetek wyniósł 315 tys. zł. Następstwem stosowania w/w reguły jest wyższy niż zakładano w planie stan depozytów overnight czyli środków pieniężnych przekazanych do depozytu u Ministra Finansów na koniec roku 2024.

Wolne środki finansowe przekazane w depozyt Ministrowi Finansów wyniosły 7.089 tys. zł.

7.2.3. Centrum Obsługi Administracji Rządowej (COAR) realizuje zadania na rzecz Kancelarii Prezesa Rady Ministrów (KPRM), jednostek sektora finansów publicznych oraz dokonuje sprzedaży materiałów, towarów i usług dla pozostałych odbiorców zewnętrznych.

Do zakresu działania COAR należało przede wszystkim:

- zapewnienie technicznych, w tym teleinformatycznych, warunków pracy Kancelarii Prezesa Rady Ministrów,
- świadczenie usług wypoczynkowych i konferencyjnych,
- prowadzenie działalności związanej z obsługą informatyczną i teletechniczną,
- prowadzenie wspólnych i centralnych zamówień publicznych.

Przychody zostały zrealizowane w wysokości 88.702 tys. zł, tj. 85,4% planu po zmianach (103.859 tys. zł). Główną pozycją przychodów były przychody z prowadzonej działalności w kwocie 69.800 tys. zł, co stanowi 78,7% całości przychodów oraz pozostałe przychody. Podstawowym źródłem przychodów z prowadzonej działalności były wpływy ze sprzedaży usług, które zostały zrealizowane w wysokości 59.518 tys. zł, tj. 86,6% planu po zmianach, natomiast przychody stanowiące wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa zostały zrealizowane w wysokości 7.759 tys. zł, tj. 97,4% planu po zmianach. Przychody ze sprzedaży składników majątkowych zrealizowano w wysokości 2.523 tys. zł, tj. 78,0% planu po zmianach.

Niższe niż planowano wykonanie przychodów wynikało z niższych niż zakładano wpływów z tytułu najmu i dzierżawy obiektów przy ul. Grzesiuka w Warszawie, mniejszego niż zakładano przychodu z usług przewozu dla KPRM, rezygnacji z utrzymania w gotowości budynku L na ul. Powiśńskiej w Warszawie, spadku zapotrzebowania na rozszerzony zakres usług audiowizualnych, niższej niż zakładano sprzedaży paliwa dla klientów zewnętrznych oraz niższych niż zakładano przychodów z tytułu refaktur za media.

Koszty zostały zrealizowane w wysokości 89.676 tys. zł, tj. 83,7% planu po zmianach (107.119 tys. zł). Główną pozycją kosztów funkcjonowania były wynagrodzenia osobowe w kwocie 35.551 tys. zł, tj. 88,3% planu po zmianach (40.251 tys. zł) i jednocześnie 39,6% całości poniesionych kosztów oraz koszty materiałów i energii wynoszące 25.376 tys. zł (28,3% ogółu kosztów).

Niższe niż planowano wykonanie kosztów związane było z oszczędnościami powstałymi w związku z zakupami materiałów, towarów i energii, a także niższymi kosztami wynagrodzeń wraz z pochodnymi.

Efektem powyższej konfiguracji wykonanych przychodów i kosztów jest ujemny **wynik finansowy brutto** w kwocie - 974 tys. zł, który jest wyższy od zakładanego w planie po zmianach o 2.286 tys. zł (- 3.260 tys. zł).

W 2024 r. COAR otrzymało dotacje w wysokości 18.195 tys. zł na cele bieżące oraz inwestycje i zakupy inwestycyjne. Dotacje zostały zrealizowane w wysokości 16.391 tys. zł (90,1% planu po zmianach). Dotacja na cele bieżące została wykorzystana w kwocie 6.639 tys. zł, tj. 85,8% planu po zmianach, co było wynikiem wyboru korzystniejszych cenowo ofert na realizację zadań. Natomiast dotacja na inwestycje i zakupy inwestycyjne w kwocie 9.752 tys. zł, tj. 93,3% planu po zmianach. W ramach dotacji na inwestycje i zakupy inwestycyjne zrealizowano m.in. zadania:

- przebudowa i modernizacja budynku Leszcz [lokalizacja Łańsk, gm. Stawiguda, woj. warmińsko - mazurskie] – 4.211 tys. zł;
- przebudowa i modernizacja budynku Okoń [lokalizacja Łańsk, gm. Stawiguda, woj. warmińsko - mazurskie] – 4.438 tys. zł.

Niższe niż planowano wykonanie wydatków w ramach dotacji na inwestycje i zakupy inwestycyjne wynika z rezygnacji z realizacji zadania inwestycyjnego pn. „System telewizji przemysłowej CCTV” oraz z wyboru korzystniejszych cenowo ofert na realizację zadań.

Środki na wydatki majątkowe zostały zrealizowane w wysokości 13.503 tys. zł, tj. 82,8% planu po zmianach. Niższe niż planowano wykonanie wydatków majątkowych wynika z wyboru korzystniejszych cenowo ofert na realizację zadań, a także z rezygnacji z realizacji kilku zakupów i zadań inwestycyjnych.

Stan środków pieniężnych na koniec roku wyniósł 42.757 tys. zł, tj. 108,9% planu po zmianach, a zapasy 660 tys. zł, tj. 94,3% planu po zmianach. Stan należności krótkoterminowych wyniósł 4.409 tys. zł, tj. 68,8% planu po zmianach. Ponadto stan zobowiązań na koniec roku wyniósł 6.070 tys. zł, tj. 60,0% planu po zmianach.

Wolne środki finansowe przekazane w depozyt Ministrowi Finansów wyniosły 42.709 tys. zł.

7.2.4. Centralny Ośrodek Informatyki (COI) jest instytucją gospodarki budżetowej utworzoną przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, do której należy realizacja zadań zleconych przez Ministra Cyfryzacji, w tym kluczowych projektów w zakresie cyfryzacji administracji publicznej w Polsce w obszarach:

- budowa i rozwój systemów,
- utrzymanie systemów, w tym administrowanie systemami, zapewnienie bezpieczeństwa, monitorowanie systemów i bezpieczeństwa oraz service desk (dla urzędników i obywateli),
- usługi dodatkowe, w postaci m.in.: udostępniania danych z systemów i rejestrów państwowych oraz ich aktualizacji i wyjaśniania niezgodności, wsparcia postępowań administracyjnych w przedmiocie dostępu do rejestrów państwowych, utrzymania Centrum Certyfikacji dla systemów CEPIK, SRP oraz ePUAP.

Przychody w 2024 roku zostały zrealizowane w wysokości 524.323 tys. zł, co stanowi 99,6% planu po zmianach (526.657 tys. zł). Główną pozycją przychodów były przychody netto z prowadzonej sprzedaży w kwocie 521.114 tys. zł, przede wszystkim z tytułu świadczenia usług oraz sprzedaży towarów i materiałów na rzecz Ministerstwa Cyfryzacji, co stanowi 99,5% planu po zmianach. Największe przychody osiągnięto z tytułu:

- administrowania Zintegrowaną Infrastrukturą Rejestrów,
- utrzymania i rozwoju systemów m.in. mObywatel, Systemu Rejestrów Państwowych, CEPIK, ePUAP, e-Doręczenia, Portal RP i WIIP.

Niższe wykonanie planu w pozycji przychodów wynika głównie z przesunięcia na rok 2025 realizacji części zakupów dotyczących odsprzedaży usług i towarów na rzecz Ministra Cyfryzacji.

Centralny Ośrodek Informatyki w 2024 roku nie otrzymał dotacji z budżetu państwa.

W 2024 roku **koszty** COI wyniosły 519.451 tys. zł, co stanowi 99,5% planu po zmianach (522.276 tys. zł). Główną pozycją kosztów funkcjonowania były wynagrodzenia osobowe w kwocie 315.026 tys. zł, co stanowi 99,9% planu po zmianach (315.346 tys. zł) i jednocześnie 60,6% całości poniesionych kosztów oraz koszty usług obcych w wysokości 93.658 tys. zł, co stanowi 99,2% planu po zmianach i jednocześnie 18,0% ogółu kosztów. Koszty związane były z realizacją zadań powierzonych COI w zakresie wykonywanych projektów informatycznych na rzecz Ministra Cyfryzacji oraz świadczeniem usług na rzecz innych instytucji sektora finansów publicznych. W ramach kosztów została wyodrębniona pozycja dotycząca wpłaty środków do Funduszu Pomocy, która została wykonana w pełnej wysokości, tj. 1.000 tys. zł.

Istotny wpływ na niższy od planowanego poziomu realizacji kosztów miały przede wszystkim oszczędności i przesunięcia realizacji części zakupów w ramach kosztów własnych oraz kosztów zakupu towarów i usług przeznaczonych do odsprzedaży.

W zakresie kosztów własnych na niższe od zakładanego poziomu wykonania miały wpływ oszczędności m.in.: na narzutach na wynagrodzenia, na usługach obcych w wyniku przesunięcia na 2025 r. terminu realizacji m.in. kompleksowego audytu prawnego oraz niższych niż planowano kosztach usług body leasingu. Natomiast w ramach kosztów zakupu towarów i usług przeznaczonych do odsprzedaży oszczędności wynikają m.in. z braku wyczerpania planowanej puli środków na zakupy interwencyjne (uruchamiane w razie awarii), z niższych niż planowano kosztów sms autoryzacyjnych oraz z przesunięcia na 2025 r. zakupu licencji narzędziowych i komputerów All in One.

Wynik finansowy brutto na koniec 2024 roku wyniósł 4.872 tys. zł i był wyższy o 491 tys. zł od planowanego (4.381 tys. zł).

Wydatki majątkowe COI w 2024 r. wyniosły 8.788 tys. zł, co stanowi 74,2% planu po zmianach. Niższe niż planowano wykonanie wyniku głównie z przesunięcia realizacji części zakupów na 2025 r. m.in. zakupu laptopów z umowy ramowej oraz wyposażenia sal konferencyjnych i kuchni. Dodatkowo niższe wykonanie wyniku również z przesunięcia przez kontrahentów terminów dostaw zakupionych sprzętów na styczeń 2025, m.in. sprzętu i akcesoriów zakupionych na potrzeby procesu wytwarzania oprogramowania oraz oszczędności w zakupach monitorów.

Stan środków pieniężnych na koniec roku wyniósł 130.113 tys. zł, tj. 177,2% planu po zmianach, natomiast należności krótkoterminowych 23.144 tys. zł, tj. 151,8% planu po zmianach. Ponadto, na koniec roku zobowiązania wyniosły 40.972 tys. zł, tj. 134,4% planu po zmianach, są to zobowiązania niewymagalne.

Wolne środki finansowe przekazane w depozyt Ministrowi Finansów wyniosły 118.105 tys. zł, tj. 160,8% planu po zmianach.

7.2.5. Centrum Usług Logistycznych (CUL) zostało utworzone na podstawie zarządzenia nr 41 Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie utworzenia instytucji gospodarki budżetowej pn. „Centrum Usług Logistycznych”.

Centrum Usług Logistycznych realizuje zadania obejmujące w szczególności: zakwaterowanie osób w przejętych obiektach (funkcjonariuszy Policji, SOP, Straży Granicznej oraz innych służb), organizację i obsługę szkoleń organizowanych przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Komendę Główną Policji i inne służby, zabezpieczenie funkcjonowania lotniska Warszawa-Babice dla potrzeb lotnictwa porządku publicznego, lotnictwa cywilnego oraz utrzymania go w gotowości na wypadek sytuacji nadzwyczajnych, świadczenie usług w zakresie wsparcia działań lotnictwa służb porządku publicznego, świadczenie usług hotelowych dla funkcjonariuszy i pracowników resortu spraw wewnętrznych i innych osób fizycznych, wykonywanie zadań specjalnych w zakresie zakwaterowania i wyżywienia osób uczestniczących lub poszkodowanych w klęskach żywiołowych i innych zagrożeniach.

Przychody ogółem jednostki w 2024 r. wyniosły 54.209 tys. zł (65,4% planu po zmianach), z tego przychody z tytułu prowadzonej działalności wyniosły 52.822 tys. zł tj. 64,7% planu po zmianach, a pozostałe przychody – 1.388 tys. zł (107,4% planu po zmianach).

Centrum Usług Logistycznych nie otrzymuje dotacji z budżetu państwa.

Niższe niż planowano wykonanie przychodów CUL wynika głównie z mniejszej dostępności bazy noclegowej, w związku z dużą częścią pokoi wyłączonych ze względu na stan techniczny oraz niższego obłożenia noclegowego w formie hotelowej i ośrodkach szkoleniowo-wypoczynkowych.

W 2024 r. CUL poniosło **koszty** w wysokości 55.537 tys. zł (67,8% planu po zmianach). Główne składowe poniesionych kosztów to:

- wynagrodzenia wraz z pochodnymi – 23.789 tys. zł (73,6% planu po zmianach),
- pozostałe koszty bieżące, na które złożyły się głównie: zakup materiałów i energii – 15.507 tys. zł (57,7% planu po zmianach), usługi obce – 8.957 tys. zł (66,5% planu po zmianach), podatki i opłaty – 3.359 tys. zł (93,3% planu po zmianach),
- wydatki majątkowe – 1.141 tys. zł (25,4 % planu po zmianach) na: modernizację budynków oraz systemu ppoż. w OSW „Kaper” w Juracie, modernizację budynku Dafne w OSW „Dafne” w Zakopanem, modernizację restauracji w obiekcie „Olimpia” w Zespole Obiektów w Poznaniu, rozbudowa sieci Wi-Fi w OSW „Jawor” w Polańczyku, modernizację budynku w obiekcie „Karat”.

Niższe wykonanie planu wydatków majątkowych wynika z niższych niż planowano przychodów CUL oraz pogorszenia wyniku finansowego w stosunku do 2023 r.

W 2024 r. CUL nie zaciągnął kredytów oraz pożyczek.

Centrum Usług Logistycznych uzyskało ujemny **wynik finansowy brutto** w kwocie 1.328 tys. zł, przy zakładanym na rok 2024 dodatnim wyniku na poziomie 997 tys. zł.

Pogorszenie wyniku finansowego brutto w stosunku do 2023 r. wyniosło 1.859 tys. zł.

Na ujemny wynik finansowy brutto za 2024 r. miała wpływ tworzona (na 31.12.2024 r. – w wysokości 1.510 tys. zł) rezerwa w ciężar kosztów na poczet roszczeń następców prawnych byłych właścicieli Karatu o zapłatę odszkodowania za bezumowne korzystanie z nieruchomości za okres od 06.12.2023 r. do 31.12.2024 r.

Niezależnie od ww. rezerwy na pogorszenie wyniku wpłynął również wzrost kosztów wynagrodzeń i pochodnych od tych wynagrodzeń oraz wzrost podatków i opłat.

Wolne środki finansowe przekazane w depozyt Ministrowi Finansów wyniosły 9.211 tys. zł.

7.2.6. Centralny Ośrodek Sportu (COS) realizuje zadania publiczne w zakresie kultury fizycznej poprzez tworzenie warunków organizacyjnych, ekonomicznych i technicznych dla szkolenia sportowego prowadzonego przez polskie związki sportowe i inne podmioty działające w zakresie kultury fizycznej, w tym zapewnienie zaplecza materialno-technicznego dla potrzeb szkolenia.

Plan finansowy po zmianach zakładał **przychody** COS na poziomie 343.339 tys. zł oraz **koszty** w kwocie 379.643 tys. zł. Instytucja zrealizowała zaplanowane wielkości na poziomie niższym od zakładanego. Przychody Centralnego Ośrodka Sportu zrealizowano w wysokości 313.870 tys. zł, tj. na poziomie 91,4% w stosunku do planu po zmianach, natomiast wykonanie kosztów wynosiło 325.728 tys. zł, tj. 85,8% w stosunku do planu po zmianach. Niższe wykonanie kosztów ogółem w stosunku do planu po zmianach wynika przede wszystkim z przeniesienia części realizacji zadań inwestycyjnych dofinansowanych ze środków FRKF na lata następne.

Wynagrodzenia osobowe zrealizowano w wysokości 63.468 tys. zł, (tj. na poziomie 99,9% planu po zmianach 63.532 tys. zł).

Centralny Ośrodek Sportu otrzymał dotacje celowe z budżetu państwa na dofinansowanie zadań bieżących, z przeznaczeniem na utrzymanie i zarządzanie obiektami sportowymi na potrzeby szkolenia sportowego. Zaplanowane w planie po zmianach na 2024 r. dotacje celowe w łącznej wysokości 57.702 tys. zł, zostały zrealizowane w 99,6% (57.458 tys. zł). Dotacja celowa przeznaczona została na dofinansowanie ustawowo określonych zadań bieżących realizowanych przez COS, tj. na realizację zadań związanych z bieżącym utrzymaniem i zarządzaniem obiektami sportowymi.

Środki na wydatki majątkowe wyniosły 97.573 tys. zł, (tj. na poziomie 74,8% planu po zmianach). Są to wydatki inwestycyjne poniesione zgodnie z podpisanymi umowami oraz aneksami na dofinansowanie zadań inwestycyjnych i remontowych obiektów sportowych ze środków FRKF.

Stan należności krótkoterminowych wyniósł 43.089 tys. zł i był niższy od planu po zmianach o kwotę 7.295 tys. zł. Zobowiązania wyniosły 49.981 tys. zł, (tj. 67,5% w stosunku do planu po zmianach). Na tę pozycję składają się zobowiązania dla dostawców towarów i usług oraz kredyt w rachunku bieżącym z przeznaczeniem na opłacanie podatku VAT od faktur dotyczących zadań inwestycyjnych dofinansowanych ze środków FRKF.

Wynik finansowy brutto COS był ujemny i wyniósł –11.857 tys. zł, jednocześnie był wyższy o 24.447 tys. zł od wyniku przyjętego w planie po zmianach (-36.304 tys. zł).

Wolne środki finansowe przekazane w depozyt Ministrowi Finansów wynosiły 21.224 tys. zł.

7.2.7. Zakład Inwestycji Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego (ZIOTP) realizuje zobowiązania strony polskiej wynikające z członkostwa w Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego w zakresie udziału Rzeczypospolitej Polskiej w Programie Inwestycji Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego w Dziedzinie Bezpieczeństwa (Program NSIP – NATO Security Investment Programme). Program ma na celu zapewnienie wspólnego finansowania projektów inwestycyjnych w krajach członkowskich NATO.

W planie finansowym ZIOTP na 2024 r. zaplanowano przychody w wysokości 749.268 tys. zł oraz koszty na poziomie 749.208 tys. zł. W związku ze zmianą „Planu Inwestycji NSIP na 2024 r.”, dokonano zmniejszenia w ramach procedury zmiany planu finansowego: przychodów do poziomu 604.128 tys. zł i kosztów do poziomu 588.828 tys. zł.

Przychody ZIOTP w 2024 r. zostały wykonane w wysokości 603.812 tys. zł, tj. 99,9% planu po zmianach, głównie wskutek niższego odpisu na krajowe wydatki administracyjne NAE oraz z powodu wyższych niż planowano odsetek od rachunków bankowych, a także wyegzekwowanych kar umownych od kontrahentów. Poniesione **koszty** ZIOTP w 2024 r. wyniosły 587.339 tys. zł, tj. 99,7% planu po zmianach z przeznaczeniem głównie na wydatki inwestycyjne NSIP i utrzymanie obiektów.

Wynagrodzenia osobowe wyniosły 14.611 tys. zł, tj. 100,0% planu po zmianach. Natomiast wynagrodzenia bezosobowe wyniosły 116 tys. zł, co stanowiło 58,1% planu po zmianach, co wynikało z niższego niż planowano poziomu realizacji wynagrodzeń bezosobowych w zakresie umów zleceń.

Z zaplanowanej kwoty dotacji w wysokości 484.416 tys. zł wydatkowano środki w wysokości 484.387 tys. zł, tj. ok. 100,0% planu po zmianach, z przeznaczeniem na realizację projektów inwestycyjnych zawartych w pakietach inwestycyjnych NATO oraz na sfinansowanie części bieżących kosztów funkcjonowania Zakładu.

Wydatki majątkowe zostały zrealizowane w wysokości 566.513 tys. zł, tj. ok. 100,0% planu po zmianach, z tego inwestycje: NSIP finansowane z dotacji celowej wyniosły 468.740 tys. zł (ok. 100,0% planu po zmianach), NSIP finansowane ze środków NATO wyniosły 97.418 tys. zł (99,9% planu po zmianach), zaś wydatki majątkowe (własne) IGB ZIOTP wykonano na poziomie 355 tys. zł (71,0% planu po zmianach). Wydatki majątkowe (własne) IGB poniesione zostały m.in. na rzeczowe aktywa trwałe takie jak sprzęt informatyczny, AGD i samochód. Niższe wykonanie wynikało m.in. z przedłużających się postępowań przetargowych.

Wynik finansowy brutto zrealizowany został w kwocie 16.473 tys. zł. Wynik ten jest wyższy od prognozowanego o 1.173 tys. zł, na co miały wpływ odsetki od rachunków bankowych oraz naliczone kary umowne.

Stan ZIOTP na koniec roku wyniósł:

- środki pieniężne – 309.955 tys. zł (150,2% planu po zmianach), wyższa realizacja wynika z większych w stosunku do planu wpływów z tytułu składek od państw członkowskich Paktu Północnoatlantyckiego z przeznaczeniem na inwestycje NATO w Polsce,
- zapasy – 1.007.727 tys. zł (94,2% planu po zmianach), zapasy to wyroby gotowe w trakcie produkcji, czyli inwestycje realizowane w ramach Programu NSIP. Niższy poziom od planowanego wynika z niższej liczby inwestycji NSIP w trakcie realizacji (produkcja w toku),
- zobowiązania – 224 tys. zł (74,8% planu po zmianach), niższy stan zobowiązań dotyczy głównie zobowiązań publiczno-prawnych, w tym np. podatkowych i PFRON.

Wolne środki finansowe przekazane w depozyt Ministrowi Finansów wyniosły 309.880 tys. zł (150,2% planu po zmianach). Wyższe wykonanie wynika głównie z wpływu środków z NATO na podstawie decyzji Komitetu Inwestycyjnego NATO oraz odsetek od środków na rachunkach bankowych.

7.2.8. Profilaktyczny Dom Zdrowia (PDZ) w Juracie finansował swoją działalność głównie z wpływów z tytułu pobytów rehabilitacyjnych (częściowo refundowane ze środków z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych i Narodowego Funduszu Zdrowia), wczasów profilaktyczno-leczniczych i sprzedaży gastronomicznej.

PDZ w Juracie nie otrzymał w 2024 r. dotacji i wpłat z budżetu państwa.

W 2024 r. PDZ w Juracie zrealizował **przychody** w wysokości 2.898 tys. zł, co stanowi 98,7% realizacji planu po zmianach (2.935 tys. zł). Niższe przychody w 2024 roku w stosunku do planu po zmianach pochodziły z wynajmu gościom komercyjnym pokoi hotelowych wraz z wyżywieniem (bez rehabilitacji). Ponadto działalność instytucji jest sezonowa, większość przychodów jest osiągnięta w miesiącach letnich.

Koszty poniesione przez tę instytucję wyniosły 2.814 tys. zł, tj. 96,5% planu po zmianach (2.915 tys. zł). W 2024 r. PDZ w Juracie zrealizował wpłatę do Funduszu Pomocy w kwocie 15 tys. zł. Wynagrodzenia ogółem wykonano w kwocie 1.103 tys. zł, tj. 98,9% planu po zmianach (1.115 tys. zł), w tym wynagrodzenia osobowe w kwocie 509 tys. zł oraz wynagrodzenia bezosobowe w kwocie 594 tys. zł.

Niższe koszty w 2024 roku w stosunku do planu po zmianach wynikały przede wszystkim z niższych niż planowano kosztów z tytułu usług obcych, amortyzacji, oraz pozostałych kosztów funkcjonowania.

Tym samym PDZ w Juracie wypracował **wynik finansowy brutto** w kwocie 84 tys. zł, tj. 420,4% wyniku brutto planowanego w wysokości 20 tys. zł. Wyższy wynik brutto jednostka wypracowała dzięki ekonomicznemu wydatkowaniu wypracowanych przychodów.

Środki obrotowe na koniec roku wyniosły 1.191 tys. zł, w tym stan środków pieniężnych 1.152 tys. zł, a zobowiązania 30 tys. zł.

Wolne środki finansowe przekazane w depozyt Ministrowi Finansów wyniosły 927 tys. zł.

7.2.9 Krajowy Instytut Mediów (KIM) został utworzony 31 grudnia 2020 r. na podstawie Zarządzenia nr 2 Przewodniczącego Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji z dnia 4 grudnia 2020 r. w sprawie utworzenia i nadania statutu instytucji gospodarki budżetowej pod nazwą „Krajowy Instytut Mediów”. Instytut powołany został w celu wsparcia realizacji zadań w zakresie organizowania badań treści i odbioru usług medialnych oraz platform udostępniania wideo, a także inicjowania postępu naukowo-technicznego. Przedmiotem podstawowej działalności Instytutu jest m.in.: dostarczanie danych populacyjnych oraz informacji o trendach i technologiach w zakresie konsumpcji mediów, a także weryfikacja mierników do pomiaru mediów w Polsce.

Przychody w 2024 roku zostały zrealizowane w wysokości 52.697 tys. zł, tj. 100,3% planu po zmianach. Wyższe przychody wynikały przede wszystkim z realizacji w większym zakresie niż zakładano przychodów z prowadzonej działalności, z tego: wpływów z usług, które wynosiły 40.042 tys. zł tj. 100,7% planu po zmianach. Instytut osiągnął przychody z tytułu sprzedaży usług w zakresie realizacji badania konsumpcji mediów, w tym badania założycielskiego dotyczącego kompleksowego pomiaru konsumpcji mediów w Polsce, badania słuchalności radia, budowę jednoźródłowego panelu pasywnego.

Koszty w 2024 roku wyniosły 49.734 tys. zł, tj. 97,7% planu po zmianach, co wynikało przede wszystkim z niższego wykonania kosztów funkcjonowania, w tym kosztów usług obcych które wynosiły 21.578 tys. zł tj. 98,0% planu po zmianach oraz kosztów materiałów i energii które wynosiły 2.563 tys. zł tj. 96,9% planu po zmianach, a także kosztów składek na ubezpieczenia społeczne które wynosiły 2.326 tys. zł tj. 86,9% planu po zmianach.

Koszty wynagrodzeń wyniosły 17.677 tys. zł tj. 99,6% planu po zmianach z tego koszty wynagrodzeń osobowych wyniosły 16.841 tys. zł, tj. 99,9% planu po zmianach, a koszty wynagrodzeń bezosobowych wyniosły 836 tys. zł tj. 94,1% planu po zmianach - niższe

wykonanie wynikało głównie z niższych kosztów wynagrodzeń specjalistów wspierających działania instytutu i współpracowników realizujących bezpośrednio zadania instytutu.

Wykonanie środków na wydatki majątkowe wyniosło 3.839 tys. zł, tj. 60,4% planu po zmianach. Niższe wykonanie wynikało głównie z mniejszych od zakładanych nakładów na badanie: panel telemetryczny pasywny.

Krajowy Instytut Mediów zakończył rok 2024 **wynikiem finansowym brutto** w wysokości 2.963 tys. zł, tj. 178,4% planu po zmianach. Wyższy niż planowano wynik finansowy wynika z wyższych niż zakładano przychodów ze sprzedaży usług badawczych oraz wyższych od planowanych odsetek od lokat. Wstrzymano część wydatków ze względu na ryzyko ograniczenia działalności oraz konieczność prowadzenia reorganizacji KIM.

Zobowiązania wynosiły 8.136 tys. zł, tj. 332,2 % planu po zmianach. Wyższe wykonanie dotyczyło zobowiązań z tytułu faktur niezapłaconych dostawcom za wykonanie zadań i prac badawczych z terminami płatności w 2025 r.

Wolne środki finansowe przekazane w depozyt Ministrowi Finansów wyniosły 36.095 tys. zł.

7.2.10 Centrum Cyberbezpieczeństwa w likwidacji zostało utworzone na podstawie zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 8 października 2021 r. w sprawie utworzenia i nadania statutu instytucji gospodarki budżetowej pod nazwą „Centrum Cyberbezpieczeństwa Zamość”, zmienioną zarządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 marca 2022 r. na „Centrum Cyberbezpieczeństwa”.

Instytucja została powołana w celu realizacji zadań publicznych polegających na ochronie publicznej cyberprzestrzeni, w szczególności cyberprzestrzeni resortu sprawiedliwości, a także świadczeniu usług dla administracji publicznej, w celu zwiększenia bezpieczeństwa cybernetycznego oraz poziomu informatyzacji, jak również podnoszenia świadomości społeczeństwa w zakresie cyberbezpieczeństwa. Na mocy zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 lipca 2024 r. instytucja gospodarki budżetowej pod nazwą Centrum Cyberbezpieczeństwa uległa likwidacji. Otwarcie likwidacji nastąpiło z dniem 1 sierpnia 2024 r., zaś termin jej zakończenia wyznaczono na dzień 31 grudnia 2024 r. W tym okresie Centrum działało pod nazwą „Centrum Cyberbezpieczeństwa w likwidacji” i do dnia zakończenia likwidacji prowadziło dotychczasową działalność.

Przychody Centrum wyniosły 11.172 tys. zł, co stanowiło 97,7% planu po zmianach (11.439 tys. zł). Niższe przychody wynikają przede wszystkim z niższych przychodów ze sprzedaży wyrobów, towarów i usług w związku z realizacją usług polegających na zapewnieniu bezpieczeństwa oraz ochronie publicznej cyberprzestrzeni na rzecz organu założycielskiego, jednostek organizacyjnych podległych lub nadzorowanych przez Ministra Sprawiedliwości.

W roku 2024 ze środków Centrum zrealizowano **koszty** w łącznej wysokości 8.652 tys. zł, co stanowiło 75,6% planu po zmianach (11.438 tys. zł). Niższe wykonanie kosztów wynika przede wszystkim z niższych kosztów funkcjonowania m.in. amortyzacji 264 tys. zł tj. 71,9% planu po zmianach, materiałów i energii 213 tys. zł tj. 44,7% planu po zmianach, usług

obcych 1.547 tys. zł tj. 61,9% planu po zmianach, wynagrodzeń 5.204 tys. zł tj. 89,2% planu po zmianach, oraz pozostałych kosztów funkcjonowania 635 tys. zł tj. 58,1% planu po zmianach.

Wydatki majątkowe w wysokości 200 tys. zł planu po zmianach nie zostały zrealizowane.

Niskie wykonanie kosztów oraz brak wykonania wydatków majątkowych jest rezultatem podjętej decyzji o likwidacji jednostki.

Stan środków pieniężnych na koniec roku wyniósł 7.717 tys. zł tj. 122,3% planu po zmianach. Należności krótkoterminowe na koniec roku wyniosły 174 tys. zł tj. 20,5 % planu po zmianach, a zobowiązania na koniec roku wyniosły 18 tys. zł tj. 3,6% planu po zmianach.

Wolne środki finansowe przekazane w depozyt u Ministra Finansów wyniosły 7.717 tys. zł. Środki pieniężne Centrum Cyberbezpieczeństwa w likwidacji przekazało na bieżący rachunek bankowy dochodów budżetowych Ministerstwa Sprawiedliwości w dniu 15 stycznia 2025 r.

7.3. Państwowe fundusze celowe

Zgodnie z art. 9 pkt 7 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych do sektora finansów publicznych zalicza się państwowe fundusze celowe. Podstawą gospodarki finansowej państwowego funduszu celowego jest roczny plan finansowy, który zgodnie z art. 122 tej ustawy stanowi załącznik do ustawy budżetowej.

W 2024 r. łączne **przychody** państwowych funduszy celowych wyniosły 534.067.184 tys. zł, tj. 100,9% planu po zmianach (529.145.200 tys. zł) i były one wyższe o 56.839.731 tys. zł od łącznych przychodów uzyskanych w roku 2023 (477.227.453 tys. zł), w tym dotacje z budżetu państwa wyniosły 95.505.838 tys. zł, które stanowiły odpowiednio 91,7% planu po zmianach (104.172.279 tys. zł) i 17,9% wykonanych przychodów. Dotacje z budżetu państwa były w roku 2024 wyższe o 16.101.252 tys. zł od kwot zrealizowanych w roku 2023 (79.404.586 tys. zł).

W 2024 r. łączne **koszty** realizacji zadań państwowych funduszy celowych wyniosły 509.218.492 tys. zł, tj. 96,3% planu po zmianach (528.945.455 tys. zł) i były one wyższe o 19.050.704 tys. zł od kwot z roku 2023 (490.167.788 tys. zł).

Szczegółowe informacje o wykonanych przychodach i kosztach poszczególnych państwowych funduszy celowych oraz dotacjach z budżetu państwa przekazanych do tych Funduszy w 2024 roku przedstawia poniższa tabela:

		Wykonanie 2024		
Wyszczególnienie		Przychody	w tym: dotacja z budżetu państwa	Koszty
		w tys. zł		
1	2	3	4	5
1	Fundusze związane z ubezpieczeniami społecznymi	456.605.781	91.497.657	449.804.608
1.1	Fundusz Ubezpieczeń Społecznych	424.999.964	64.701.864	418.055.765
1.2	Fundusz Emerytalno - Rentowy *	27.978.733	24.777.129	28.009.825
1.3	Fundusz Prewencji i Rehabilitacji	66.705	19.314	65.503
1.4	Fundusz Administracyjny	1.050.146	0	1.119.421
1.5	Fundusz Emerytur Pomostowych	2.510.233	1.999.350	2.554.094
2	Fundusze związane z zadaniami socjalnymi państwa	40.736.427	3.769.418	31.703.403
2.1	Fundusz Pracy	11.444.858	0	10.955.497
2.2	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	9.137.997	1.098.623	8.634.681
2.3	Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych	1.102.199	0	1.047.736
2.4	Fundusz Solidarnościowy	18.952.501	2.636.963	10.965.093
2.5	Fundusz Dostępności	98.873	33.832	100.397
3	Fundusze związane z prywatyzacją	4.110.641	0	1.126.021
3.1	Fundusz Reprywatyzacji	3.766.563	0	230.807
3.2	Fundusz Rekompensacyjny	344.078	0	895.213
4	Fundusze związane z bezpieczeństwem	2.627.964	168.764	1.877.140
4.1	Fundusz Zapasów Interwencyjnych	1.595.491	0	979.168
4.2	Fundusz Wsparcia Policji	112.288	0	111.654
4.3	Fundusz Modernizacji Bezpieczeństwa Publicznego	292	0	0
4.4	Fundusz - Centralna Ewidencja Pojazdów i Kierowców	167.240	0	97.513
4.5	Fundusz Aktywizacji Zawodowej Skazanych oraz Rozwoju Przywiązanych Zakładów Pracy	345.779	0	278.205
4.6	Fundusz Cyberbezpieczeństwa	330.614	168.764	317.171
4.7	Fundusz Wsparcia Straży Granicznej	4.347	0	22.475
4.8	Fundusz Wsparcia Państwowej Straży Pożarnej	71.913	0	70.953
5	Fundusze związane z kulturą i kulturą fizyczną	1.913.340	70.000	1.526.154
5.1	Fundusz Zajęć Sportowych dla Uczniów	26.514	0	27.280
5.2	Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej	1.548.058	70.000	1.231.776
5.3	Fundusz Promocji Kultury	337.078	0	265.777
5.4	Narodowy Fundusz Ochrony Zabytków	1.690	0	1.321
6.	Fundusze związane ze zdrowiem	4.429.428	0	3.362.580
6.1	Fundusz Medyczny	4.377.163	0	3.345.158
6.2	Fundusz Kompensacyjny Szczepień Ochronnych	6.523	0	903
6.3	Fundusz Kompensacyjny Badań Klinicznych	12.295	0	7.026
6.4	Fundusz Kompensacyjny Zdarzeń Medycznych	33.447	0	9.494
7	Pozostałe fundusze	23.643.603	0	19.818.587
7.1	Fundusz Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym	2.386	0	4.301
7.2	Fundusz Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej	469.721	0	213.094
7.3	Fundusz Rozwiązywania Problemów Hazardowych	40.415	0	44.815
7.4	Fundusz Wspierania Organizacji Pożytku Publicznego	122	0	0
7.5	Fundusz Wpierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego	68.824	0	48.935
7.6	Fundusz Rozwoju Przewozów Autobusowych o Charakterze Użyteczności Publicznej	943.671	0	844.070
7.7	Fundusz Inwestycji Kapitałowych	4.938.904	0	478.670
7.8	Fundusz Wypłaty Różnicy Ceny	14.194.132	0	14.526.214
7.9	Fundusz Rekompensat Pośrednich Kosztów Emisji	2.701.659	0	3.385.681
7.10	Fundusz Szerokopasmowy	137.287	0	151.878
7.11	Fundusz Rozwoju Regionalnego	97.554	0	54.645
7.12	Fundusz Edukacji Finansowej	48.928	0	66.283
Razem		534.067.184	95.505.838	509.218.492

* FER - zarówno po stronie przychodów jak i kosztów ujęto w planie transfer środków na świadczenia zbiegowe i inne transfery w kwocie 1.116.506 tys. zł.

7.3.1. Fundusz Ubezpieczeń Społecznych

Fundusz Ubezpieczeń Społecznych (FUS) został utworzony ustawą z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Celem działania Funduszu jest realizacja zadań z zakresu ubezpieczeń społecznych, a podstawowym źródłem przychodów są składki na ubezpieczenia społeczne, niepodlegające przekazaniu na rzecz otwartych funduszy emerytalnych (OFE). W sytuacji, gdy wpływy ze składek nie zapewniają pełnej i terminowej wypłaty świadczeń gwarantowanych przez Państwo, Fundusz może otrzymać z budżetu państwa dotacje i nieoprocentowane pożyczki w granicach określonych w ustawie budżetowej.

Parametry związane z rynkiem pracy w 2024 r., mające kluczowy wpływ na wyniki funduszy zarządzanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, przedstawiały się korzystnie. Liczba ubezpieczonych w ZUS na koniec 2024 r. wyniosła 16 mln 268 tys. osób i ukształtowała się na zbliżonym poziomie co rok wcześniej (była wyższa o 5,8 tys. niż na koniec 2023 r.).

Najliczniejszą grupę ubezpieczonych stanowili pracownicy (71,3%), a w dalszej kolejności osoby prowadzące działalność gospodarczą (11,1%) oraz osoby wykonujące pracę na podstawie umowy zlecenia lub umowy agencyjnej (8,6%).

W ogólnej liczbie ubezpieczonych 7,3% osób posiadało obywatelstwo inne niż polskie.

Na koniec 2024 r. w ZUS było zarejestrowanych blisko 1 mln 193 tys. obcokrajowców, tj. o 65,2 tys. więcej niż rok wcześniej. W liczbie tej 57,7% osób było pracownikami, 36,4% wykonywało pracę na podstawie umowy agencyjnej, zlecenia lub o świadczenie usług, pozostali zaś byli objęci ubezpieczeniami z innych tytułów. Największą grupą obcokrajowców od wielu lat są obywatele Ukrainy – na koniec 2024 r. stanowili oni 66,0% wszystkich ubezpieczonych niemających polskiego obywatelstwa, a ich liczba wyniosła 787,5 tys., co oznacza wzrost o 3,7% w stosunku do stanu na koniec grudnia 2023 r. Drugą co do wielkości grupą obcokrajowców są obywatele Białorusi – na koniec omawianego roku stanowili oni 11,3% wszystkich ubezpieczonych cudzoziemców, a ich liczba wyniosła 134,9 tys., tj. o 4,2% więcej niż na koniec 2023 r.

Sytuacja finansowa funduszu w całym roku była stabilna. Jednym z istotnych parametrów, który pozwala na obiektywną ocenę utrzymania zdolności funduszu do wypłaty świadczeń, jest wskaźnik pokrycia wydatków wpływami ze składek i ich pochodnych. Wskaźnik ten w 2024 r. osiągnął poziom 83,5%, porównywalny z wartością osiągniętą rok wcześniej.

Przychody Funduszu w 2024 r. wyniosły łącznie 424.999.964 tys. zł, co stanowi 99,3% planu po zmianach (427.999.623 tys. zł) i były o 58.551.948 tys. zł, tj. o 16,0% wyższe od przychodów osiągniętych w roku 2023. Wzrost kwoty przychodów r/r wynika przede wszystkim z wyższej kwoty wykonania przypisu składek na ubezpieczenia społeczne.

Z danych sprawozdawczych ZUS wynika, że w 2024 r. przypis składek na ubezpieczenia społeczne wyniósł 345.937.418 tys. zł, tj. 100,5% planu po zmianach i wzrósł w stosunku do 2023 r. o 14,3%. Wpływy ze składek w 2024 r. wyniosły 346.129.950 tys. zł, tj. 101,6% planu po zmianach i były o 15,2% wyższe w porównaniu do roku wcześniejszego.

Dotacja z budżetu państwa do Funduszu wyniosła 64.701.864 tys. zł, co stanowiło 89,0% planu po zmianach (72.701.864 tys. zł). Niższe od zakładanego wykorzystanie dotacji (o 8.000.000 tys. zł) było możliwe dzięki wysokim wpływom ze składek na ubezpieczenia społeczne oraz mniejszym niż planowano wydatkom na świadczenia. W porównaniu do roku poprzedniego kwota dotacji była wyższa o 13.049.567 tys. zł.

Od 2019 r. kwota dotacji z budżetu państwa obejmuje środki, które w latach poprzednich były finansowane z rozchodów budżetu państwa i wykazywane były w planie finansowym FUS w pozycji refundacji z tytułu przekazania składek do OFE – w roku 2024 kwota ta wyniosła 4.608.564 tys. zł i wzrosła o 7,1% w stosunku do poprzedniego roku.

Do FUS przekazano również środki zgromadzone na rachunkach członków OFE (tzw. suwak bezpieczeństwa) w kwocie 9.706.331 tys. zł, tj. 125,6% planu po zmianach (7.725.084 tys. zł). Kwota ta była wyższa w porównaniu do roku poprzedniego o 27,0%, co wynika z lepszej koniunktury na rynkach akcji, która przełożyła się na wyższe wyceny aktywów OFE.

Pozostałe przychody Funduszu według przypisu wyniosły 4.623.047 tys. zł, tj. 139,1% planu po zmianach (3.322.818 tys. zł). Na kwotę pozostałych przychodów złożyły się głównie wpłacane przez płatników odsetki za zwłokę od nieterminowego opłacania składek na ubezpieczenia społeczne w kwocie 3.618.245 tys. zł.

Koszty Funduszu w 2024 r. wyniosły 418.055.765 tys. zł, tj. 97,7% planu po zmianach (428.022.775 tys. zł) i były wyższe o 52.751.135 tys. zł, tj. o 14,4% w stosunku do roku poprzedniego.

Podstawowym zadaniem realizowanym z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych są transfery na rzecz ludności obejmujące wypłaty świadczeń długoterminowych (emerytury i renty) oraz pozostałe świadczenia o charakterze jednorazowym lub krótkoterminowym (zasiłki: chorobowe, macierzyńskie, pogrzebowe, jednorazowe odszkodowania powypadkowe itd.). Koszty wypłat ww. świadczeń na rzecz ludności wyniosły w 2024 r. 406.193.994 tys. zł i stanowiły 98,2% planu po zmianach (413.640.197 tys. zł), w tym koszty wypłat emerytur i rent wraz z dodatkami wyniosły 369.033.046 tys. zł i były niższe od planu po zmianach o 1,7% (tj. o 6.199.307 tys. zł). W stosunku do roku poprzedniego nastąpił wzrost kosztów z tytułu wypłat tych świadczeń o 49.500.045 tys. zł, tj. o 15,5%.

W 2024 r. z FUS zrealizowane zostały w szczególności następujące zadania:

- wypłata emerytur – 298.105.902 tys. zł, z tego: z funduszu emerytalnego – 297.062.321 tys. zł, a z funduszu rentowego – 1.043.580 tys. zł. Łącznie wydatki na emerytury były niższe o 6.039.127 tys. zł (o 2,0%) od zakładanych w planie po zmianach oraz wyższe o 41.385.752 tys. zł, tj. o 16,1% od wykonania w 2023 r.,
- wypłata rent – 60.117.257 tys. zł, z tego: z funduszu rentowego – 56.007.131 tys. zł, a z funduszu wypadkowego – 4.110.126 tys. zł. Łącznie wydatki na renty były niższe o 192.545 tys. zł od planu po zmianach oraz wyższe o 6.450.580 tys. zł, tj. o 12,0%, w porównaniu do wykonania w 2023 r.

Wydatki na świadczenia emerytalno-rentowe były wyższe w 2024 r. w porównaniu do 2023 r. głównie w wyniku przeprowadzenia waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych wskaźnikiem 112,12%. Zgodnie z danymi ZUS w 2024 r. przeciętna miesięczna liczba emerytur i rent finansowanych z FUS wyniosła 8.337,9 tys. (bez emerytur i rent osób posiadających także prawo do świadczenia rolniczego), zaś przeciętne świadczenie emerytalno-rentowe wyniosło 3.681,13 zł i było niższe od planowanego o 1,6%. Wysokość świadczenia wzrosła w stosunku do roku 2023 o 14,1%. Liczba wypłacanych emerytur i rent w ujęciu rocznym (grudzień 2024 r. do grudnia 2023 r.) wzrosła o 105,7 tys. osób, co w głównej mierze wynika z rosnącej liczby świadczeń emerytalnych;

- wypłata pozostałych świadczeń – 37.160.948 tys. zł, tj. 96,8% planu po zmianach (38.407.844 tys. zł), wzrosła w stosunku do 2023 r. o 4.610.274 tys. zł, tj. o 14,2%. Kwota ta została przeznaczona głównie na:
 - zasiłki chorobowe – 18.298.024 tys. zł, tj. 98,7% planu po zmianach (18.530.539 tys. zł). Kwota wydatków na zasiłki chorobowe uległa zwiększeniu w stosunku do 2023 r. o 16,5%, głównie z powodu wyższej o 15,0% przeciętnej wysokości zasiłku,
 - zasiłki opiekuńcze – 1.803.039 tys. zł, tj. 84,0% planu po zmianach (2.146.954 tys. zł), wzrosły o 9,4% w stosunku do roku poprzedniego ze względu na wyższą o 14,8% przeciętną wysokość świadczenia,
 - zasiłki macierzyńskie zostały wykonane w kwocie 10.281.804 tys. zł, tj. 94,1% planu po zmianach (10.922.513 tys. zł) co było efektem mniejszej niż planowano liczby dni zasiłkowych (o 10,7%, co wynika z mniejszej niż planowano liczby urodzeń, w 2024 r. była ona rekordowo niska i wyniosła niespełna 252 tys). W stosunku do roku poprzedniego realizacja zasiłków wzrosła o 7,8%, co było efektem wzrostu przeciętnej wysokości zasiłku (o 16,8%);
 - zasiłki pogrzebowe – 1.423.496 tys. zł, tj. 89,9% planu po zmianach (1.583.698 tys. zł), były wyższe o 0,5% w relacji do wydatków zrealizowanych na ten cel w 2023 r. (w 2024 r. wypłacono 356,1 tys. zasiłków pogrzebowych),
 - wydatki na świadczenia rehabilitacyjne ukształtowały się na poziomie 3.526.684 tys. zł, tj. 102,3% planu po zmianach (3.445.797 tys. zł) i wzrosły o 18,0% w relacji do 2023 r. Wzrost w stosunku do roku poprzedniego był spowodowany wzrostem wysokości świadczenia o 15,3% oraz wzrostem o 2,4% liczby pobranych świadczeń,
- koszty bieżące Funduszu zrealizowane zostały w wysokości 6.216.630 tys. zł, tj. 98,7% planu po zmianach (6.299.558 tys. zł) i przeznaczone były przede wszystkim na:
 - odpis na działalność Zakładu Ubezpieczeń Społecznych – 5.823.065 tys. zł, tj. 100,0% planu po zmianach i jednocześnie zwiększył się o 12,6% w stosunku do poprzedniego roku,

- finansowanie prewencji rentowej – 260.035 tys. zł, tj. 81,0% planu po zmianach (321.192 tys. zł), co było związane z mniejszą od zakładanej liczbą osób, które były poddane rehabilitacji leczniczej. Leczeniem rehabilitacyjnym objęto 58,1 tys. ubezpieczonych, tj. o 9,7 tys. osób więcej niż w 2023 r.,
- finansowanie prewencji wypadkowej – 123.626 tys. zł, tj. 88,3% planu po zmianach (140.000 tys. zł). Wydatki z tego tytułu przeznaczono m.in. na dofinansowanie działań prowadzonych przez płatników składek skierowanych na utrzymanie zdolności do pracy przez cały okres aktywności zawodowej.

Stan środków pieniężnych na koniec 2024 r. wyniósł 9.244.187 tys. zł, co oznacza wzrost o 3.925.045 tys. zł w stosunku do roku 2023.

Należności Funduszu na koniec 2024 r. wyniosły 21.654.563 tys. zł i obejmowały należności z tytułu: składek na ubezpieczenia społeczne oraz ich pochodnych (po pomniejszeniu o dokonane odpisy aktualizujące) w kwocie 15.006.632 tys. zł, wypłat świadczeń pierwszych terminów stycznia 2025 r. w kwocie 4.209.678 tys. zł oraz pozostałych należności w kwocie 2.438.253 tys. zł. Należności Funduszu zwiększyły się w stosunku do stanu na koniec 2023 r. o 5.334.145 tys. zł i były wyższe o 6.410.794 tys. zł w stosunku do kwoty planowanej.

Zobowiązania Funduszu na koniec 2024 r. wyniosły 13.783.427 tys. zł i obejmowały zobowiązania z tytułu: rozrachunków z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne w kwocie 6.803.596 tys. zł, podatku dochodowego i składek na ubezpieczenie zdrowotne od wypłaconych świadczeń w kwocie 4.462.513 tys. zł, rezerw w kwocie 1.378.845 tys. zł oraz pozostałych zobowiązań w kwocie 1.138.472 tys. zł. Zobowiązania Funduszu były o 2.314.991 tys. zł wyższe od stanu na koniec 2023 r. (głównie ze względu na wyższe kwoty podatku dochodowego i składki na ubezpieczenie zdrowotne od wypłacanych świadczeń, a także wyższe zobowiązania z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne) oraz o 4.854.836 tys. zł wyższe od kwoty planowanej w konsekwencji wyższych od zaplanowanych nadpłat na kontach płatników składek.

W 2024 r. Fundusz Ubezpieczeń Społecznych nie korzystał ze wsparcia z budżetu państwa w formie pożyczek. W związku z powyższym Fundusz nie posiada zobowiązań z tego tytułu.

7.3.2. Fundusz Emerytalno-Rentowy

Fundusz Emerytalno-Rentowy (FER) funkcjonuje na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników. Dysponentem jego środków jest Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Głównym zadaniem Funduszu jest finansowanie gwarantowanych przez państwo świadczeń z ubezpieczenia emerytalno-rentowego, a ponadto finansowanie emerytur i rent z innego ubezpieczenia społecznego wypłacanych łącznie ze świadczeniami z ubezpieczenia emerytalno-rentowego wraz z dodatkami, ubezpieczeń zdrowotnych rolników i ich domowników oraz refundacji określonych kosztów Funduszowi Ubezpieczeń Społecznych, jeżeli przepisy emerytalne przewidują taką refundację.

Fundusz finansowany jest przede wszystkim z uzupełniającej dotacji z budżetu państwa oraz dotacji z budżetu państwa przeznaczonej na składki na ubezpieczenie zdrowotne, bowiem składka płacona przez rolników pokrywa tylko część wydatków. W kwocie dotacji znajdują się środki na sfinansowanie składek na ubezpieczenia emerytalno-rentowe za osoby sprawujące osobistą opiekę nad dzieckiem.

Przychody Funduszu w 2024 r. ukształtowały się na poziomie 27.978.733 tys. zł i stanowiły blisko 100,0% planu według znowelizowanej ustawy budżetowej oraz planu po zmianach (27.987.468 tys. zł) i były o 3.080.650 tys. zł, tj. o 12,4% wyższe od przychodów osiągniętych w roku 2023, w tym:

- dotacja z budżetu państwa – 24.777.129 tys. zł, tj. blisko 100,0% planu według znowelizowanej ustawy budżetowej oraz planu po zmianach (24.779.044 tys. zł) i 88,6% ogółu przychodów Funduszu,
- przypis składek od rolników – 1.970.395 tys. zł, tj. 99,8% planu po zmianach (1.974.293 tys. zł) i 7,0% ogółu przychodów Funduszu. Na niepełne wykonanie tej pozycji planu Funduszu wpływ miało m.in. zwolnienie z obowiązku opłacania należności z tytułu składek na ubezpieczenie emerytalno-rentowe osób podlegających ubezpieczeniu społecznemu rolników, które poniosły szkody w związku z wystąpieniem powodzi, zgodnie z art. 37 ust. 1 ustawy z dnia 1 października 2024 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi oraz niektórych innych ustaw;
- pozostałe przychody (przypis) – 73.223 tys. zł, tj. 101,8% planu po zmianach (71.936 tys. zł). Wyższa realizacja planu przychodów wynika z wpływu wyższych niż planowano odsetek z tytułu zwłoki w opłacie składek, odsetek od środków na rachunku bankowym i innych przychodów FER,
- refundacja kosztów wypłaty świadczeń zbiegowych i inne transfery – 1.116.506 tys. zł, tj. 99,7% planu po zmianach (1.119.853 tys. zł),
- odpis z Funduszu Składowego – 41.480 tys. zł, tj. 98,0% planu po zmianach (42.342 tys. zł), przede wszystkim z powodu niższej niż planowano liczby osób pobierających zasiłki macierzyńskie.

Zarówno po stronie przychodów jak i kosztów ujęto w planie FER transfer środków na świadczenia zbiegowe i inne transfery w kwocie 1.116.506 tys. zł. Ujęcie tej pozycji w planie FER w tej samej kwocie po stronie przychodów jak i kosztów nie wpływa na ogólny stan Funduszu.

Przychody Funduszu w 2024 r. przeznaczone były m.in. na finansowanie:

- emerytur rolniczych oraz rent rolniczych,
- zasiłków pogrzebowych,
- zasiłków macierzyńskich,
- składek na ubezpieczenie zdrowotne płaconych za rolników i ich domowników.

Koszty Funduszu w 2024 r. ukształtowały się na poziomie 28.009.825 tys. zł i stanowiły 99,9% planu według znowelizowanej ustawy budżetowej oraz planu po zmianach (28.050.725 tys. zł) i były o 2.969.111 tys. zł, tj. o 11,9% wyższe od kosztów zrealizowanych w roku 2023.

Najważniejszym zadaniem Funduszu jest finansowanie wypłat emerytur i rent rolniczych. Koszty z tego tytułu wyniosły 22.967.159 tys. zł, co stanowi 82,0% kosztów ogółem i 99,9% planu po zmianach. W porównaniu do 2023 r. koszt wypłaty emerytur i rent rolniczych wzrósł o 2.783.713 tys. zł, tj. o 13,8%. Przedmiotowy wzrost jest głównie wynikiem przeprowadzenia waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych wskaźnikiem 112,12%.

Drugim zadaniem, pod względem udziału w kosztach ogółem, jest finansowanie składek na ubezpieczenie zdrowotne za rolników i ich domowników. Koszty z tego tytułu wyniosły 1.771.165 tys. zł, co stanowi blisko 99,9% planu po zmianach (1.773.080 tys. zł). Niższe wykonanie planu po zmianach wynika z wyższych niż planowano wpływów ze składek za rolników i domowników z gospodarstw rolnych o powierzchni 6 ha przeliczeniowych i więcej.

Inne ustawowe zadania realizowane przez Fundusz to głównie wypłata:

- zasiłków pogrzebowych, których koszt wyniósł 163.559 tys. zł, tj. 94,4% planu po zmianach (173.229 tys. zł) co wynikało z niższej niż zaplanowano liczby wypłaconych zasiłków pogrzebowych,
- zasiłków macierzyńskich, których wykonanie stanowiło 103.700 tys. zł, tj. 98,0% planu po zmianach (105.856 tys. zł). Na niższe wykonanie wypłaty zasiłków macierzyńskich, w trybie art. 35a i 35b ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników wpływ miały regulacje ustawy o świadczeniach rodzinnych. Przepisy te umożliwiły wypłatę świadczenia rodzicielskiego rolnikom (w konsekwencji wypłatę świadczeń realizowały urzędy gmin), a także umożliwiły nabycie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego (wyższego niż zasiłek macierzyński) z tytułu sprawowania opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym pod warunkiem niepobierania zasiłku macierzyńskiego;
- pozostałych świadczeń, tj. świadczeń wypłacanych w związku z art. 56, 63, 73 i 180 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, których koszt wyniósł 1.011.104 tys. zł, tj. 99,9% planu po zmianach (1.012.320 tys. zł),
- inne koszty, których koszt wyniósł 3.705 tys. zł, tj. 102,9% planu po zmianach (3.600 tys. zł).

Odpis na Fundusz Administracyjny (wydatek bieżący Funduszu) wyniósł 872.891 tys. zł i został zrealizowany zgodnie z planem.

Stan Funduszu na koniec 2024 r. wyniósł 34.149 tys. zł, w tym stan środków pieniężnych 278.351 tys. zł, należności 132.540 tys. zł oraz zobowiązania 376.742 tys. zł.

Na łączną kwotę zobowiązań składały się przede wszystkim zobowiązania z tytułu podatku dochodowego od świadczeń emerytalno-rentowych oraz zobowiązań z dotyczących świadczeń zbiegowych.

7.3.3. Fundusz Prewencji i Rehabilitacji

Fundusz Prewencji i Rehabilitacji (FPiR) został powołany ustawą z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników. Przeznaczony jest na finansowanie kosztów rzeczowych Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego związanych z:

- zapobieganiem wypadkom przy pracy rolniczej i chorobom zawodowym rolników m.in. poprzez:
 - analizowanie przyczyn wypadków i chorób,
 - prowadzenie dobrowolnych nieodpłatnych szkoleń i instruktażu dla ubezpieczonych w zakresie zasad ochrony życia i zdrowia w gospodarstwie rolnym oraz postępowania w razie wypadku przy pracy rolniczej,
 - upowszechnianie wśród ubezpieczonych wiedzy o zagrożeniach wypadkami przy pracy rolniczej i rolniczych chorobach zawodowych;
- finansowaniem działań na rzecz pomocy ubezpieczonym i osobom uprawnionym do świadczeń z ubezpieczenia, wykazującym całkowitą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym, ale rokującym jej odzyskanie w wyniku leczenia i rehabilitacji albo zagrożonym taką niezdolnością, w tym m.in. poprzez:
 - kierowanie na rehabilitację leczniczą do zakładów rehabilitacyjnych,
 - prowadzenie zakładów rehabilitacji leczniczej,
 - prowadzenie, we własnym zakresie, badań i analiz przyczyn niezdolności do pracy,
 - promocję zdrowia oraz działania dot. profilaktyki zdrowotnej w środowisku wiejskim.

Fundusz tworzy się z odpisu od Funduszu Składowego, w wysokości do 6,5% planowanych wydatków Funduszu Składowego, dotacji z budżetu państwa oraz z odsetek uzyskanych z lokowania wolnych środków. W razie wystąpienia niedoboru FPiR, jest on pokrywany ze środków Funduszu Składowego.

Przychody Funduszu w 2024 r. wyniosły 66.705 tys. zł, tj. 100,0% planu po zmianach (66.701 tys. zł), w tym:

- odpis z Funduszu Składowego – 46.977 tys. zł, tj. 100,0% planu po zmianach,
- dotacja z budżetu państwa – 19.314 tys. zł, tj. 100,0% planu po zmianach,
- pozostałe przychody – 414 tys. zł, tj. 101,1% planu po zmianach.

Koszty realizacji zadań Funduszu ukształtowały się na poziomie 65.503 tys. zł, tj. 98,4% planu po zmianach (66.575 tys. zł) i przeznaczone zostały na:

- koszty własne – 61.285 tys. zł, tj. 98,7% planu po zmianach. Największą pozycją wśród kosztów własnych był zakup usług zdrowotnych (np.: turnusy rehabilitacyjne dla rolników, rehabilitacja lecznicza: dzieci rolników, osób uprawnionych do emerytury rolniczej czy turnusy regeneracyjne dla opiekunów osób niepełnosprawnych) w kwocie 58.307 tys. zł. W 2024 r. z rehabilitacji leczniczej za pośrednictwem jednostek organizacyjnych Kasy

skorzystało 12.164 rolników, 909 dzieci rolników oraz 800 osób uprawnionych do emerytury rolniczej skierowanych na rehabilitację rolniczą. Niższe wykonanie wynika m.in. z niższego niż planowano uczestnictwa rolników w turnusach rehabilitacyjnych oraz konieczności podwyższenia stawki odpłatności za osobodzień ze względu na wzrost kosztów prowadzonej działalności przez Centra Rehabilitacji Rolników KRUS. Zmiana była realizowana w ramach posiadanego budżetu, co wiązało się z koniecznością zmniejszenia liczby kierowanych rolników;

- koszty inwestycyjne – 4.218 tys. zł, tj. 93,7% planu po zmianach, z przeznaczeniem na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji dla Centrów Rehabilitacji Rolników Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (CRR KRUS). Niższe wykonanie planu po zmianach wynika głównie z niższego zapotrzebowania przez CRR KRUS na dotacje inwestycyjne.

Stan Funduszu na koniec 2024 r. wyniósł 3.457 tys. zł, tj. 654,8% planu po zmianach, w tym:

- środki pieniężne – 3.617 tys. zł, tj. 277,2% planu po zmianach. Wyższe wykonanie wynika z realizacji wykonania dochodów i wydatków w 2024 r. oraz wyższego stanu środków pieniężnych na początek 2024 r., niż zakładano na etapie sporządzania planu;
- należności – 101 tys. zł, tj. 47,5% planu po zmianach – niepełne wykonanie jest związane z niższym niż zakładano wpływem należności z tytułu ostatecznego rozliczenia dotacji inwestycyjnych przez CRR KRUS;
- zobowiązania – 247 tys. zł, tj. 31,0% planu po zmianach, co jest efektem niższych niż planowano zobowiązań z tytułu rozrachunków z odbiorcami i dostawcami z tytułu różnych usług oraz zakupu materiałów na działania prewencyjne.

7.3.4. Fundusz Administracyjny

Fundusz Administracyjny (FA) został powołany ustawą z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników i zgodnie z nią przeznaczony jest na finansowanie kosztów obsługi ubezpieczenia społecznego rolników i kosztów obsługi zadań w zakresie ubezpieczenia zdrowotnego.

Fundusz tworzy się z odpisu od Funduszu Składowego w wysokości do 12% planowanych jego wydatków, z odpisu od Funduszu Emerytalno-Rentowego w wysokości do 3,5% planowanych jego wydatków oraz z refundacji przez właściwe instytucje kosztów związanych z realizacją ubezpieczenia zdrowotnego oraz realizacją innych zadań powierzonych Prezesowi Kasy na podstawie odrębnych przepisów. W razie powstania niedoboru, Fundusz Administracyjny jest zasilany ze środków Funduszu Składowego.

Zdecydowaną większość przychodów Funduszu stanowi odpis od Funduszu Emerytalno-Rentowego. W roku 2024 stanowił on 83,1% przychodów ogółem.

Przychody Funduszu wyniosły w 2024 r. 1.050.146 tys. zł, tj. 99,7% planu po zmianach (1.053.139 tys. zł), z tego:

- odpis z Funduszu Emerytalno-Rentowego – 872.891 tys. zł, tj. 100,0% planu po zmianach,
- odpis z Funduszu Składowego – 86.727 tys. zł, tj. 100,0% planu po zmianach,
- pozostałe przychody – 90.528 tys. zł, tj. 96,8% planu po zmianach (w tym: refundacja kosztów obsługi świadczeń zleconych do wypłaty, refundacja przez ZUS kosztów obsługi tzw. świadczeń zbiegowych). Niepełne wykonanie w stosunku do planu po zmianach jest głównie efektem niższej niż planowano realizacji wypłat świadczeń finansowych z budżetu państwa zleconych do wypłaty Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, w tym świadczeń kombatanckich w związku ze spadkiem liczby świadczeniobiorców.

Koszty Funduszu zrealizowano w wysokości 1.119.421 tys. zł, tj. 97,0% planu po zmianach (1.153.587 tys. zł). Główne pozycje kosztów to:

- koszty własne – 1.065.039 tys. zł (tj. 96,9% planu po zmianach), w ramach których najistotniejsze pozycje stanowią:
 - wynagrodzenia osobowe pracowników Kasy – 594.839 tys. zł (99,8% planu po zmianach oraz ok. 53,1% łącznych kosztów realizacji zadań Funduszu), które w relacji rok do roku wzrosły o 100.646 tys. zł, tj. o 20,4%, co było konsekwencją: wzrostu funduszu wynagrodzeń w planie finansowym na 2024 r. w stosunku do planu na 2023 r. wg ustawy budżetowej o 20,0% oraz realizacji wypłaty jednorazowego, specjalnego dodatku motywacyjnego,
 - zakup usług – 244.364 tys. zł (94,6% planu po zmianach), w tym: opłaty pocztowe i usługi bankowe – 93.619 tys. zł (tj. 95,3% planu po zmianach; niższe wykonanie w stosunku do planu po zmianach jest konsekwencją mniejszej niż zakładano ilości wysłanej korespondencji) oraz zakup usług informatycznych – 89.934 tys. zł (tj. 92,8% planu po zmianach; powodem niższego wykonania w stosunku do planu po zmianach było złożenie przez wykonawców korzystniejszych, niż szacowano przed uruchomieniem postępowań przetargowych, ofert oraz przesunięcie terminu realizacji niektórych usług informatycznych na rok 2025, w wyniku ustalenia etapowej modyfikacji systemów na poszczególne etapy, tj. modyfikacji dotyczącej wprowadzenia renty wdowiej, orzecznictwa oraz modyfikacji systemu HR-KP);
- przelewy redystrybucyjne – 54.067 tys. zł (tj. 98,8% planu po zmianach), z tego dla:
 - Zakładu Ubezpieczeń Społecznych – 25.158 tys. zł (97,5% planu po zmianach, w związku z niższą liczbą świadczeniobiorców),
 - Funduszu Motywacyjnego – 28.909 tys. zł (100,0% planu po zmianach).

Stan Funduszu na koniec 2024 r. był ujemny i wyniósł -59.011 tys. zł, w tym: stan środków pieniężnych 66.676 tys. zł, należności 1.162 tys. zł, zobowiązania 105.005 tys. zł oraz pozostałe środki obrotowe 2.402 tys. zł.

Na łączną kwotę zobowiązań składały się głównie rozrachunki z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne i podatku dochodowego od wynagrodzeń, rozrachunki

z odbiorcami i dostawcami z tytułu różnych usług oraz zakupu materiałów, rozrachunki z tytułu dostawy energii oraz rozrachunki z tytułu otrzymanych środków na zabezpieczenie umów.

7.3.5. Fundusz Emerytur Pomostowych

Fundusz Emerytur Pomostowych został utworzony na podstawie ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych.

Przychody Funduszu pochodzą głównie z dotacji z budżetu państwa oraz ze składek, w całości finansowanych przez płatników w wysokości 1,5% podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

Przychody Funduszu w 2024 r. ukształtowały się na poziomie 2.510.233 tys. zł, tj. 82,0% planu po zmianach (3.060.650 tys. zł), z tego:

- dotacja z budżetu państwa – 1.999.350 tys. zł, tj. 76,9% planu po zmianach i jednocześnie 79,6% przychodów ogółem. Niższe od zakładanego wykorzystanie dotacji było możliwe dzięki mniejszym od planowanych wydatkom na świadczenia;
- składki – 490.078 tys. zł, tj. 109,5% planu po zmianach,
- pozostałe przychody – 19.178 tys. zł, tj. 138,6% planu po zmianach,
- pozostałe zwiększenia – 1.627 tys. zł (pozycja niewystępująca na etapie planu).

Przychód ze składek według przypisu stanowił 19,5% przychodów ogółem i wzrost w stosunku do roku 2023 o 14,7%. Natomiast wpływy ze składek wyniosły 492.238 tys. zł, co stanowiło 111,1% planu po zmianach, a w porównaniu do roku 2023 zwiększyły się o 15,4%.

Główną przyczyną wzrostu pozostałych przychodów według przypisu były wysokie przychody z tytułu oprocentowania środków na rachunkach bankowych i rachunkach lokat terminowych, a także przychody pochodzące ze zwrotów nienależnie pobranych świadczeń.

Koszty Funduszu w 2024 r. wyniosły 2.554.094 tys. zł i stanowiły 81,2% planu po zmianach (3.146.696 tys. zł). Główną pozycję kosztów stanowią wydatki na emerytury pomostowe (99,8% kosztów ogółem). Ich realizacja w 2024 r. była niepełna w stosunku do planu, co spowodowało jednocześnie niższą realizację kosztów ogółem. Na emerytury pomostowe wraz z odsetkami za opóźnienia w ustalaniu prawa do świadczeń wydano 2.548.956 tys. zł, tj. o 18,9% mniej niż założono w planie, ze względu na mniejszą liczbę świadczeń oraz niższą przeciętną wysokość świadczenia.

Przeciętna miesięczna liczba świadczeniobiorców ukształtowała się na poziomie 40,9 tys. osób i była niższa o 0,2 tys. osób w stosunku do 2023 r.

Przeciętna wysokość emerytury pomostowej w 2024 r. wyniosła 5.192,86 zł i była niższa od planowanej o 7,4%. Jednocześnie świadczenie było wyższe w stosunku do roku 2023 o 13,6% z powodu przeprowadzonej w marcu 2023 r. waloryzacji wskaźnikiem 112,12%.

Kolejną pozycję kosztów Funduszu stanowi odpis na działalność Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, który wyniósł 4.919 tys. zł i został wykonany w 100,0%. Był on wyższy o 1,9% w stosunku do 2023 roku.

W 2024 r. koszty Funduszu dotyczące pozostałych zmniejszeń wyniosły 220 tys. zł i obejmowały głównie utworzenie odpisów aktualizujących wartość należności z tytułu odsetek od składek (182 tys. zł). Należy zaznaczyć, że jest to pozycja o charakterze memoriałowym, niestanowiąca wydatku kasowego.

Stan funduszu na koniec 2024 r. wyniósł 138.379 tys. zł, z tego: stan środków pieniężnych 98 tys. zł, ulokowane środki finansowe 164.323 tys. zł, należności 18.401 tys. zł, zobowiązania 44.443 tys. zł.

Należności funduszu na koniec 2024 r. były o 6.975 tys. zł mniejsze od planowanych, głównie z powodu mniejszych od zakładanych należności z tytułu składek oraz mniejszej kwoty rozrachunków z tytułu wypłaty świadczeń pierwszych terminów stycznia kolejnego roku.

Zobowiązania funduszu na koniec 2024 r. były mniejsze od planowanych o 5.072 tys. zł na skutek mniejszych zobowiązań z tytułu składki zdrowotnej.

7.3.6. Fundusz Pracy

Fundusz Pracy w 2024 r. działał na podstawie ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Podstawowym zadaniem Funduszu jest aktywizacja zawodowa bezrobotnych oraz łagodzenie skutków bezrobocia.

Przychody Funduszu Pracy w 2024 r. wyniosły 11.444.858 tys. zł. Były wyższe od planu po zmianach (10.476.432 tys. zł) o 968.426 tys. zł, tj. o 9,2%. Wyższe wykonanie przychodów wynika głównie z wyższych wpływów środków otrzymanych z Unii Europejskiej o 755.484 tys. zł.

Na kwotę przychodów złożyły się głównie:

- wpływy z obowiązkowej składki 1,0% - 9.491.285 tys. zł, były wyższe od planu po zmianach o 91.285 tys. zł, tj. o 1,0%.
- środki otrzymane z Unii Europejskiej – 1.174.916 tys. zł, były wyższe od planu po zmianach o 755.484 tys. zł, tj. o 180,1%. Kwota ta stanowi zwrot wydatków poniesionych przez powiatowe urzędy pracy z tytułu realizacji pozakonkursowych projektów w ramach 16 Funduszy Europejskich dla Regionów w perspektywie finansowej 2021-2027. Zrealizowanie wyższych przychodów w tej pozycji wynika z zatwierdzenia przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej wyższego poziomu certyfikacji wydatków Funduszu Pracy w ramach programów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus.
- pozostałe przychody – 773.625 tys. zł, były wyższe od planu po zmianach o 116.625 tys. zł, tj. o 17,8%. Na pozostałe przychody złożyły się głównie odsetki

w kwocie 453.209 tys. zł, w tym od środków przekazywanych w zarządzenie Ministrowi Finansów w kwocie 411.356 tys. zł.

Koszty Funduszu Pracy w 2024 r. wyniosły 10.955.497 tys. zł, były niższe od planu po zmianach (11.655.800 tys. zł) o 700.303 tys. zł tj. o 6,0%. Niższe wykonanie kosztów wynika głównie z niższego wykonania aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu o 574.941 tys. zł.

Środki Funduszu zostały przeznaczone głównie na:

- zasiłki dla bezrobotnych (łącznie ze składkami na ubezpieczenia społeczne) – 2.531.529 tys. zł, tj. 98,0% planu po zmianach (wypłata zasiłków dla bezrobotnych – 1.987.044 tys. zł, składki na ubezpieczenia społeczne – 544.485 tys. zł).

W ustawie budżetowej na 2024 r. założono, że liczba średniomiesięcznie wypłaconych zasiłków dla bezrobotnych wyniesie 121,1 tys., a wyniosła 119,8 tys.

Przeciętna wysokość zasiłku w 2024 r. wyniosła 1.382,50 zł (bez składek) i była wyższa od planowanej o 48,20 zł. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych na koniec 2024 r. wyniosła 786,2 tys. osób i była o 2,0 tys. osób niższa niż na koniec 2023 r. Stopa bezrobocia na koniec 2024 r. wyniosła 5,1%, tj. tyle samo co na koniec 2023 r.,

- dodatki aktywizacyjne – 168.392 tys. zł, tj. 96,2% planu po zmianach. W ramach tej kwoty wypłacono 302,8 tys. dodatków,
- świadczenia integracyjne – 197.081 tys. zł, tj. 97,1% planu po zmianach. W ramach tej kwoty wypłacono 88,8 tys. świadczeń,
- zasiłki i świadczenia przedemerytalne – 627.440 tys. zł, tj. 97,6% planu po zmianach,
- Pracownicze Plany Kapitałowe – 581.986 tys. zł, tj. 96,1% planu po zmianach,
- aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu - 5.309.395 tys. zł, tj. 90,2% planu po zmianach – obejmują one głównie:
 - programy na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej – 3.454.570 tys. zł (94,7% planu po zmianach), w tym koszty zakupów inwestycyjnych w wysokości 270.192 tys. zł (94,8% planu po zmianach) przeznaczonych na refundację kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy,
 - refundację wynagrodzeń młodocianych pracowników – 836.993 tys. zł (85,6% planu po zmianach),
 - Krajowy Fundusz Szkoleniowy – 289.096 tys. zł (98,2% planu po zmianach),
 - koszty związane z realizacją wsparcia rozwoju opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 – 249.989 tys. zł (100,0% planu po zmianach),
 - dofinansowanie pracodawcom kosztów kształcenia młodocianych pracowników – 248.607 tys. zł (60,7% planu po zmianach). Niższe wykonanie wynika z mniejszego niż zakładano zainteresowania instrumentem,

- instrumenty finansowane w ramach ustawy powodziowej – 44.515 tys. zł (44,5% planu po zmianach – 100.000 tys. zł). Niższe wykonanie wynika z mniejszego niż zakładano zapotrzebowania na środki FP z tego tytułu w 2024 r.
- wpłaty na Fundusz Pomocy – 1.000.000 tys. zł (100,0% planu po zmianach),
- wynagrodzenia, składki, dodatki do wynagrodzeń oraz odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych – 221.128 tys. zł, tj. 97,3% planu po zmianach, z tego na:
 - wynagrodzenia i składki pracowników powiatowych urzędów pracy – 168.362 tys. zł (100,0% planu po zmianach),
 - dodatki do wynagrodzeń pracowników powiatowych i wojewódzkich urzędów pracy oraz Ochotniczych Hufców Pracy – 37.285 tys. zł (86,8% planu po zmianach),
 - wynagrodzenia, składki pracowników wojewódzkich urzędów pracy oraz odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych – 15.481 tys. zł (96,6% planu po zmianach).

Stan Funduszu na koniec roku 2024 wyniósł 25.231.483 tys. zł i był wyższy od planu po zmianach o 2.904.520 tys. zł, tj. o 13,0%. Wyższe wykonanie stanu Funduszu wynika głównie z wyższego wykonania środków pieniężnych o 2.856.352 tys. zł, tj. o 35,5% - głównie z tytułu wyższego wykonania stanu środków pieniężnych na początek roku o 1.168.939 tys. zł oraz wyższego wykonania przychodów o 968.426 tys. zł.

Zobowiązania w stanie Funduszu na koniec 2024 r. (55.303 tys. zł) obejmowały głównie zobowiązania z tytułu bieżących rozliczeń, w szczególności świadczeń i składek na ubezpieczenia społeczne.

Należności w stanie Funduszu na koniec roku (14.375.472 tys. zł) obejmują głównie pożyczki udzielone do Funduszu Solidarnościowego z przeznaczeniem na finansowanie:

- świadczenia uzupełniającego dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji wraz z kosztami obsługi – 3.400.000 tys. zł (pożyczka udzielona w 2019 r.). W 2024 r. Fundusz otrzymał spłatę drugiej raty w wysokości 300.000 tys. zł,
- renty socjalnej i zasiłku pogrzebowego wraz z kosztami obsługi – 4.000.000 tys. zł (pożyczka udzielona w 2020 r.),
- zadań, o których mowa w art. 6b ustawy o Funduszu Solidarnościowym, m.in. na realizację kolejnego dodatkowego rocznego świadczenia pieniężnego dla emerytów i rencistów – 6.800.000 tys. zł (pożyczki udzielone w 2023 r.) W 2024 r. Fundusz otrzymał spłatę pierwszych rat w łącznej wysokości 1.200.000 tys. zł.

Wolne środki finansowe przekazane Ministrowi Finansów w zarządzanie wyniosły 10.303.907 tys. zł.

7.3.7. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) działa na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Środki Funduszu przeznaczone są na rehabilitację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych oraz ich zatrudnianie.

Przychody Funduszu w 2024 r. wyniosły 9.137.997 tys. zł i były wyższe od planu po zmianach (8.643.470 tys. zł) o 494.527 tys. zł, tj. o 5,7%. Wyższe wykonanie przychodów wynika głównie z wyższych wpłat pracodawców o 416.025 tys. zł.

Na kwotę przychodów złożyły się głównie:

- składki i opłaty, w tym wpłaty pracodawców – 7.516.601 tys. zł (wyższe od planu po zmianach o 415.801 tys. zł tj. o 5,9%). Zrealizowanie wyższych przychodów z tego tytułu wynika z wyższego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej stanowiącego podstawę do naliczania wpłat na Fundusz,
- dotacje z budżetu państwa – 1.098.623 tys. zł, tj. 95,0% planu po zmianach (1.156.875 tys. zł) przeznaczone na:
 - dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych, przekazanie środków dla dysponentów zakładowych funduszy aktywności lub zakładowych funduszy rehabilitacji osób niepełnosprawnych, zrekompensowanie gminom 50% dochodów utraconych na skutek zastosowania ustawowych zwolnień dla prowadzących zakłady pracy chronionej lub zakłady aktywności zawodowej z podatku od nieruchomości, rolnego, leśnego i od czynności cywilnoprawnych – 1.093.045 tys. zł,
 - finansowanie projektów z udziałem środków z UE – 5.578 tys. zł,
- środki otrzymane z Unii Europejskiej – 39.283 tys. zł, tj. więcej o 47,2% od planu po zmianach (26.687 tys. zł). Zrealizowanie wyższych przychodów z tego tytułu wynika głównie z otrzymania refundacji wydatków w ramach dwóch projektów, które nie zostały uwzględnione w planie finansowym oraz wyższym niż planowano uzyskaniu przychodów z projektów rozliczanych w końcowych wnioskach o płatność i zrefundowanych w 2024 r.,
- pozostałe przychody – 478.173 tys. zł (wyższe od planu po zmianach o 128.965 tys. zł, tj. o 36,9%). Zrealizowanie wyższych przychodów w tej pozycji wynika głównie z tytułu odsetek, które zrealizowano w kwocie 226.719 tys. zł (wyższe od planu po zmianach o 88.197 tys. zł).

Koszty Funduszu wyniosły 8.634.681 tys. zł i były niższe od planu po zmianach (9.801.965 tys. zł) o 1.167.284 tys. zł, tj. o 11,9%. Niższe wykonanie kosztów wynikało głównie z niższego wydatkowania środków na programy zatwierdzone przez Radę Nadzorczą Funduszu o 419.570 tys. zł, na zadania zlecane o 276.492 tys. zł oraz na dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych o 111.888 tys. zł.

Środki Funduszu zostały przeznaczone głównie na:

- dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych – 3.488.112 tys. zł (96,9% planu po zmianach), z tego na: chronionym rynku pracy – 1.334.970 tys. zł, otwartym rynku pracy – 2.153.093 tys. zł, mieszanym rynku pracy – 49 tys. zł,
- przelewy redystrybucyjne na realizację zadań przez jednostki samorządu terytorialnego – 2.384.849 tys. zł (99,4% planu po zmianach), z tego dla: samorządów województw – 486.828 tys. zł, powiatów – 1.898.022 tys. zł. Sejmik województwa i rada powiatu w formie uchwały określają zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, na które przeznaczają środki Funduszu przekazane przez Prezesa Zarządu PFRON,
- programy zatwierdzone przez Radę Nadzorczą Funduszu – 992.008 tys. zł (70,3% planu po zmianach), głównie na programy: „Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” Mobilność osób z niepełnosprawnością – 347.206 tys. zł, „Aktywny Samorząd” – 276.695 tys. zł, „Pomoc obywatelom Ukrainy z niepełnosprawnością” – 141.289 tys. zł, a także na „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi” w związku z powodzią z września 2024 r. – 4.638 tys. zł. Niższe wykonanie kosztów wynika m.in. z mniejszej liczby zrealizowanych umów, mniejszego zainteresowania programami ze strony wnioskodawców,
- zadania zlecane fundacjom i organizacjom pozarządowym – 923.508 tys. zł (77,0% planu po zmianach), w tym w celu zapobiegania skutkom klęski żywiołowej wywołanej przez powódź – 6.022 tys. zł. Niższe wykonanie kosztów wynika z negatywnej oceny złożonych wniosków w konkursie „Możemy więcej” oraz rezygnacją wnioskodawców z realizacji projektów,
- refundację składek na ubezpieczenia społeczne osobom niepełnosprawnym prowadzącym działalność gospodarczą, niepełnosprawnym rolnikom lub rolnikom zobowiązanym do opłacania składek za niepełnosprawnego domownika – 166.953 tys. zł (99,1% planu po zmianach),
- realizację działań wyrównujących różnice między regionami – 108.570 tys. zł (89,7% planu po zmianach),
- zrekompensowanie gminom dochodów utraconych z tytułu zastosowania ustawowych zwolnień z podatków od nieruchomości, rolnego, leśnego i od czynności cywilnoprawnych dla prowadzących zakłady pracy chronionej lub zakłady aktywności zawodowej – 41.786 tys. zł (90,8% planu po zmianach),
- wypłaty środków dla dysponentów zakładowych funduszy aktywności lub zakładowych funduszy rehabilitacji osób niepełnosprawnych – 25.718 tys. zł (51,4% planu po zmianach). Niskie wykonanie kosztów wynika z mniejszego, niż zakładano, zainteresowania dysponentów funduszy,

- koszty związane z usuwaniem skutków powodzi (w ramach ustawy powodziowej) – 153 tys. zł (0,2% planu po zmianach - 76.000 tys. zł). Niskie wykonanie kosztów wynika z mniejszego niż zakładano zapotrzebowania na środki PFRON z tego tytułu w 2024 r.,
- bieżącą działalność Biura i Oddziałów Funduszu – 206.450 tys. zł (82,5% planu po zmianach), w tym wynagrodzenia osobowe – 116.143 tys. zł (100,0% planu po zmianach),
- wydatki inwestycyjne (własne) i zakupy inwestycyjne (własne) – 24.259 tys. zł (37,5% planu po zmianach). Niższe wykonanie wydatków wynika m.in. z mniejszego niż zakładano zakresu realizowanych zadań oraz z przesunięcia realizacji części zadań na kolejny rok budżetowy.

Stan Funduszu na koniec roku 2024 wyniósł 4.332.434 tys. zł i był wyższy od planu po zmianach o 2.826.023 tys. zł tj. o 187,6%. Wyższe wykonanie stanu Funduszu wynika, per saldo, z wyższego wykonania środków pieniężnych o 2.969.501 tys. zł, tj. o 223,7% - głównie z tytułu niższego wykonania kosztów o 1.167.284 tys. zł., oraz wyższego wykonania stanu środków pieniężnych na początek roku o 1.260.764 tys. zł.

Zobowiązania w stanie Funduszu na koniec 2024 r. (82.164 tys. zł) obejmowały zobowiązania z tytułu wpłat pracodawców w wysokości 27.288 tys. zł oraz pozostałe zobowiązania w kwocie 54.876 tys. zł obejmujące m.in. rozrachunki z dostawcami.

Wolne środki finansowe przekazane Ministrowi Finansów w zarządzanie wyniosły 4.296.661 tys. zł.

7.3.8. Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych

Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (FGŚP) działa na podstawie ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy. Ze środków Funduszu realizowane są głównie wydatki na zaspokajanie podstawowych roszczeń pracowniczych przysługujących w ramach powszechnie obowiązującego prawa pracy.

Przychody Funduszu w 2024 r. wyniosły 1.102.199 tys. zł. Były wyższe od planu po zmianach (942.576 tys. zł) o 159.623 tys. zł, tj. o 16,9%. Wyższe wykonanie przychodów wynika głównie z wyższych wpływów z tytułu odsetek o 103.956 tys. zł.

Na kwotę przychodów złożyły się głównie:

- składki od pracodawców (0,10% podstawy wymiaru) – 710.264 tys. zł, były wyższe od planu po zmianach o 264 tys. zł,
- pozostałe przychody – 407.216 tys. zł, były wyższe od planu po zmianach o 174.640 tys. zł, tj. o 75,1%. Zrealizowanie wyższych przychodów w tej pozycji wynika głównie z tytułu zrealizowanych wyższych wpływów z odsetek o 103.956 tys. zł. Odsetki od wolnych środków przekazanych w zarządzanie Ministrowi Finansów wyniosły 184.872 tys. zł.

Koszty Funduszu w 2024 r. wyniosły 1.047.736 tys. zł, były niższe od planu po zmianach (1.116.720 tys. zł) o 68.984 tys. zł, tj. o 6,2%. Niższe wykonanie wynikało, per saldo, głównie z niższego wykonania instrumentów finansowanych w ramach ustawy powodziowej o 128.930 tys. zł. Środki Funduszu zostały przeznaczone głównie na:

- wpłaty na Fundusz Pomocy – 800.000 tys. zł (100,0% planu po zmianach),
- umorzenia nieściągalnych należności z tytułu wypłaconych świadczeń – 67.117 tys. zł (67,1% planu po zmianach), umorzeniu podlegają należności, w stosunku do których wyczerpane zostały wszystkie procedury windykacyjne, zwrot wypłaconych świadczeń okazał się niemożliwy lub związany byłby z poniesieniem kosztów znacznie przewyższających wysokość dochodzonych należności. Niższe wykonanie wynika m.in. z większej liczby wniosków beneficjentów bez pozytywnego rozstrzygnięcia,
- różne przelewy – 30.211 tys. zł (86,0% planu po zmianach), kwota ta stanowi refundację wydatków poniesionych przez marszałków województw na obsługę Funduszu (wynagrodzenia i pozostałe koszty obsługi),
- wpłaty do budżetu państwa – 5.231 tys. zł (90,9% planu po zmianach), kwota ta stanowi refundację wydatków poniesionych przez ministra właściwego do spraw pracy na obsługę Funduszu (wynagrodzenia i pozostałe koszty obsługi),
- koszty zadań przeciwdziałania COVID-19 i ich rozliczenia – 15.709 tys. zł (41,3% planu po zmianach), kwota ta przeznaczona została głównie na pokrycie przez wojewódzkie urzędy pracy wydatków generowanych przy rozliczaniu udzielonej pomocy, kontrolę pracodawców, którzy otrzymali wsparcie oraz na wypłaty świadczeń przyznanych na podstawie wniosków rozpatrzonych pozytywnie w ramach procedury odwoławczej. Niższe wykonanie wynika z mniejszej skali prowadzonych spraw przez wojewódzkie urzędy pracy oraz ostatecznego ich rozstrzygnięcia,
- instrumenty finansowane w ramach ustawy powodziowej – 70 tys. zł (0,1% planu po zmianach – 129.000 tys. zł). Niższe wykonanie wynika z mniejszego niż zakładano zapotrzebowania na środki Funduszu z tego tytułu w 2024 r.,
- odpis aktualizujący należności – 124.334 tys. zł,
- koszty inwestycyjne – 245 tys. zł (81,7% planu po zmianach), na które złożyły się: zakup urządzeń wielofunkcyjnych oraz przełącznika sieciowego.

Stan Funduszu na koniec roku 2024 wyniósł 4.473.037 tys. zł i był wyższy od planu po zmianach (3.992.806 tys. zł) o 480.231 tys. zł, tj. o 12,0%. Wyższe wykonanie stanu Funduszu wynika, per saldo, głównie z wyższego wykonania środków pieniężnych na koniec roku o 344.940 tys. zł, tj. o 11,4%. Wykonanie środków pieniężnych na koniec 2024 r. wynika per saldo głównie z wyższego wykonania środków pieniężnych na początek roku o 26.333 tys. zł oraz wyższego wykonania przychodów w 2024 r. o 159.623 tys. zł.

Zobowiązania w stanie Funduszu na koniec 2024 r. (85.723 tys. zł) obejmowały m.in. zobowiązania z tytułu świadczeń, kosztów zastępstwa procesowego, COVID-19.

Wolne środki finansowe przekazane Ministrowi Finansów w zarządzanie wyniosły 3.361.633 tys. zł.

Transfery na rzecz ludności mieszczące się w należnościach Funduszu dokonane na podstawie ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy – ujęte w planie po zmianach w kwocie 211.470 tys. zł, zrealizowano w kwocie 203.639 tys. zł dla 11.958 osób, co stanowiło 96,3% planu po zmianach.

Z tytułu transferów powiększających należności za pracodawców niewypłacalnych w rozumieniu ww. ustawy zostały wypłacone głównie następujące świadczenia:

- odprawy pieniężne przysługujące na podstawie przepisów o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników planowane w kwocie 83.438 tys. zł, zrealizowano w kwocie 82.108 tys. zł (6.262 świadczenia – średnio na jedno świadczenie 13.112 zł),
- wynagrodzenia za pracę planowane w kwocie 47.000 tys. zł, zrealizowano w kwocie 45.085 tys. zł (7.281 świadczeń – średnio na jedno świadczenie 6.192 zł),
- odszkodowania, o których mowa w art. 36¹ § 1 Kodeksu Pracy planowane w kwocie 45.200 tys. zł, zrealizowano w kwocie 44.032 tys. zł (3.861 świadczeń – średnio na jedno świadczenie 11.404 zł).

7.3.9. Fundusz Solidarnościowy

Fundusz Solidarnościowy działa na podstawie ustawy z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym. Środki Funduszu przeznaczone są na wsparcie społeczne, zawodowe, zdrowotne oraz finansowe osób niepełnosprawnych, jak również wsparcie finansowe emerytów i rencistów.

Przychody Funduszu w 2024 r. wyniosły 18.952.501 tys. zł. Były niższe od planu po zmianach (18.996.963 tys. zł) o 44.462 tys. zł, tj. o 0,2%.

Na kwotę przychodów złożyły się głównie:

- wpływy z obowiązkowej składki 1,45% - 13.760.270 tys. zł i były one wyższe od planu po zmianach o 160.270 tys. zł, tj. o 1,2%. Zrealizowanie w 2024 r. wyższych przychodów z obowiązkowej składki wynikało z poprawy sytuacji na rynku pracy,
- danina solidarnościowa – 2.134.749 tys. zł, niższa od planu po zmianach o 525.251 tys. zł, tj. o 19,7%. Zrealizowanie niższych przychodów z tego tytułu wynika z uzyskania przez podatników mniejszych dochodów stanowiących podstawę obliczenia daniny solidarnościowej,
- dotacja celowa z budżetu państwa na dofinansowanie świadczenia uzupełniającego, kosztów obsługi wypłaty tego świadczenia, kosztów obsługi wniosku o świadczenie uzupełniające oraz kosztów świadczeń zdrowotnych związanych z wydawaniem orzeczeń dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji, o których mowa w art. 11 ust. 1 ustawy

z dnia 31 lipca 2019 r. o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji – 2.636.963 tys. zł (100,0% planu po zmianach),

- odsetki – 318.339 tys. zł, były one wyższe od planu po zmianach o 218.339 tys. zł, tj. o 218,3%. Zrealizowanie większych przychodów w tej pozycji wynika głównie z tytułu odsetek od wolnych środków przekazanych w zarządzanie Ministrowi Finansów (297.949 tys. zł).

Koszty Funduszu wyniosły 10.965.093 tys. zł i były niższe od planu po zmianach (11.597.150 tys. zł) o 632.057 tys. zł, tj. o 5,5%. Niższe wykonanie kosztów wynikało głównie z niższego wykonania świadczenia uzupełniającego dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji o 357.834 tys. zł. Środki Funduszu zostały przeznaczone głównie na:

- świadczenie uzupełniające dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji wraz z kosztami obsługi – 3.112.166 tys. zł (89,7% planu po zmianach),
- programy rządowe i resortowe, w tym obejmujące realizację zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego w zakresie wsparcia osób niepełnosprawnych – 1.362.856 tys. zł (91,0% planu po zmianach), w tym koszty inwestycyjne – 63.096 tys. zł (47,4% planu po zmianach). Ww. kwota obejmowała realizację siedmiu programów resortowych oraz jednego programu rządowego. Niższe wykonanie wynika m.in. ze zrealizowania zadań w danym roku w mniejszym zakresie od planowanego, mniejszej liczby samorządów oraz organizacji pozarządowych, które przystąpiły do realizacji programów resortowych,
- odpis na Fundusz Dostępności – 40.000 tys. zł (100,0% planu po zmianach),
- rentę socjalną i zasiłek pogrzebowy wraz z kosztami obsługi – 6.344.353 tys. zł (98,1% planu po zmianach),

Stan Funduszu na koniec roku 2024 był ujemny i wyniósł -21.596.286 tys. zł, był on wyższy od planu po zmianach o 1.894.498 tys. zł, tj. o 8,1%. Wyższe wykonanie stanu Funduszu wynika głównie z wyższego wykonania środków pieniężnych na koniec roku o 1.893.887 tys. zł, tj. o 26,3% - głównie z tytułu wyższego wykonania środków pieniężnych na początek roku o 1.306.939 tys. zł.

Zobowiązania w stanie Funduszu na koniec roku (30.704.283 tys. zł) obejmują głównie:

- pożyczkę zaciągniętą w 2019 r. z Funduszu Pracy na realizację świadczenia uzupełniającego dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji wraz z kosztami obsługi – 3.400.000 tys. zł (w 2024 r. dokonano spłaty drugiej raty w wysokości 300.000 tys. zł),
- pożyczkę zaciągniętą w 2020 r. z Funduszu Pracy na realizację renty socjalnej i zasiłku pogrzebowego wraz z kosztami obsługi – 4.000.000 tys. zł,
- pożyczkę zaciągniętą w 2020 r. z Funduszu Rezerwy Demograficznej na realizację dodatkowego rocznego świadczenia pieniężnego dla emerytów i rencistów – 11.504.268 tys. zł,

- pożyczkę zaciągniętą w 2023 r. z Funduszu Rezerwy Demograficznej na realizację dodatkowego rocznego świadczenia pieniężnego dla emerytów i rencistów (5.000.000 tys. zł),
- pożyczki zaciągnięte w 2023 r. z Funduszu Pracy na realizację zadań, o których mowa w art. 6b ustawy o Funduszu Solidarnościowym, m.in. na realizację kolejnego dodatkowego rocznego świadczenia pieniężnego dla emerytów i rencistów – 6.800.000 tys. zł (w 2024 r. dokonano spłaty pierwszych rat w łącznej wysokości 1.200.000 tys. zł).

Wolne środki finansowe przekazane Ministrowi Finansów w zarządzanie wyniosły 9.105.659 tys. zł.

7.3.10. Fundusz Dostępności

Fundusz Dostępności został utworzony na mocy ustawy z 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w celu wsparcia działań w zakresie zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami lub jej poprawy.

Stan Funduszu na początek roku wyniósł 2.698 tys. zł, tj. 100,0% planu po zmianach.

Przychody Funduszu w 2024 r. zrealizowano w wysokości 98.873 tys. zł, tj. 92,1% planu po zmianach wynoszącego 107.355 tys. zł. Ich źródłem były środki pochodzące z odpisu z Funduszu Solidarnościowego w kwocie 40.000 tys. zł, dotacje z budżetu państwa w kwocie 33.832 tys. zł, w tym dla państwowego funduszu celowego w kwocie 30.000 tys. zł, środki otrzymane z Unii Europejskiej w kwocie 18.089 tys. zł, środki finansowe zwrócone z pożyczek udzielanych ze środków funduszy europejskich w kwocie 6.261 tys. zł, odsetki w kwocie 676 tys. zł oraz grzywny w kwocie 15 tys. zł.

Niższe wykonanie przychodów dotyczyło dotacji celowych na współfinansowanie projektów UE oraz środków otrzymanych z UE, co wynikało z opóźnień w realizacji w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego projektu pn. Dostępność Plus – europejskie pożyczki dla przedsiębiorców.

Koszty realizacji zadań ze środków Funduszu poniesione zostały w kwocie 100.397 tys. zł, co stanowi 91,2% planu po zmianach w wysokości 110.053 tys. zł. Ze środków Funduszu finansowane były działania w zakresie zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami lub jej poprawy poprzez likwidację barier architektonicznych w wielorodzinnych budynkach mieszkalnych i budynkach użyteczności publicznej w formie preferencyjnych, nisko oprocentowanych pożyczek udzielanych przez podmiot zarządzający środkami przekazanymi z Funduszu Dostępności, tj. Bank Gospodarstwa Krajowego z możliwością częściowego umorzenia.

Niższe wykonanie kosztów związane było z niższymi przychodami w związku z opóźnieniami w realizacji projektu pn. Dostępność Plus – europejskie pożyczki dla przedsiębiorców.

Stan Funduszu na koniec roku wyniósł 1.174 tys. zł, z tego w całości były to środki pieniężne.

Wolne środki finansowe zostały przekazane w zarządzenie Ministrowi Finansów.

7.3.11. Fundusz Reprywatyzacji

Fundusz Reprywatyzacji został utworzony na podstawie art. 56 ust. 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i niektórych uprawnieniach pracowników. Na rachunku Funduszu gromadzone są środki pochodzące ze sprzedaży 5% akcji należących do Skarbu Państwa w każdej ze spółek powstałych w wyniku komercjalizacji, środki z tytułu świadczeń należnych Skarbowi Państwa, o których mowa w art. 31 ust. 1, art. 31a oraz art. 39 ust. 3 ustawy z dnia 9 marca 2017 r. o szczególnych zasadach usuwania skutków prawnych decyzji reprywatyzacyjnych dotyczących nieruchomości warszawskich, wydanych z naruszeniem prawa, dochody z tytułu posiadania akcji, przychody z tytułu zbycia akcji, odsetki od udzielonych pożyczek oraz odsetki od środków zgromadzonych na rachunku Funduszu.

W 2024 r. **przychody** Funduszu zostały zrealizowane w wysokości 3.766.563 tys. zł, przy planowanych w wysokości 204.242 tys. zł, z tego:

- odsetki w wysokości 114.649 tys. zł stanowiące 106,1% planu po zmianach (108.050 tys. zł),
- wpływy z dywidend w wysokości 779 tys. zł stanowiące 99,9% planu po zmianach (780 tys. zł),
- różne, w tym określone ustawowo przychody państwowych funduszy celowych w wysokości 9.074 tys. zł stanowiące 100,0% planu po zmianach,
- inne zwiększenia, w tym odpisy aktualizujące należności i długoterminowe aktywa finansowe oraz przekazane Funduszowi nieodpłatnie skarbowe papiery wartościowe w wysokości 3.641.980 tys. zł. Plan po zmianach w kwocie 86.257 tys. zł, nie uwzględniał przekazanych Funduszowi skarbowych papierów wartościowych,
- środki z prywatyzacji w wysokości 81 tys. zł, stanowiące 100,0% planu po zmianach.

Zaznaczyć należy, że na etapie opracowywania planu nie jest możliwe precyzyjne oszacowanie przychodów z odsetek od środków zgromadzonych na rachunku bankowym Funduszu z uwagi na dużą liczbę zmiennych, mających wpływ na ilość możliwych do ulokowania środków na rachunku Funduszu w ciągu roku, a także na dynamikę zmian stóp procentowych.

Przyczyną znacznie wyższych przychodów Funduszu niż planowano było przekazanie Funduszowi Reprywatyzacji przez ministra właściwego do spraw budżetu 31 grudnia 2024 r. skarbowych papierów wartościowych o wartości nominalnej 3.724.267 tys. zł na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy z 16 stycznia 2024 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2024.

Ze środków Funduszu zrealizowane zostały **koszty** w wysokości 230.807 tys. zł, co stanowi 50,5% planu po zmianach (457.065 tys. zł), z tego:

- koszty związane z zaspokojeniem roszczeń byłych właścicieli mienia przejętego przez Skarb Państwa, zasądzonych wyrokami w wysokości 94.478 tys. zł, stanowiące 31,5% planu po zmianach (300.000 tys. zł),
- odsetki od odszkodowań w wysokości 9.990 tys. zł, stanowiące 33,3% planu po zmianach (30 000 tys. zł),
- koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego w wysokości 2.214 tys. zł, stanowiące 31,6% planu po zmianach (7.000 tys. zł),
- kary i odszkodowania wypłacone na rzecz osób fizycznych w wysokości 7.876 tys. zł, stanowiące 65,6% planu po zmianach (12.000 tys. zł),
- koszty bieżące jednostek w wysokości 123 tys. zł, stanowiące 15,4% planu po zmianach (800 tys. zł),
- wypłaty odszkodowań i zadośćuczynień przyznanych przez Komisję do spraw reprivatyzacji nieruchomości warszawskich w wysokości 60 tys. zł, stanowiące 2,4% planu po zmianach (2.500 tys. zł),
- wpłata do Funduszu Pomocy dokonana na polecenie Ministra Finansów z upoważnienia Prezesa Rady Ministrów w wysokości 100.000 tys. zł stanowiąca 100,0% planu po zmianach,
- inne zmniejszenia, w tym odpisy aktualizujące należności w wysokości 16.065 tys. zł stanowiące 344,4% planu po zmianach (4.665 tys. zł).

Zrealizowanie kosztów związanych z zaspokojeniem roszczeń byłych właścicieli mienia przejętego przez Skarb Państwa, zasądzonych wyrokami (w tym: odszkodowania, odsetki oraz koszty postępowań sądowych) w kwocie niższej niż planowana wynika z przebiegu postępowań administracyjnych i sądowych prowadzonych przez właściwe organy, z reguły długotrwałych. Oznacza to przesunięcie realizacji planowanych wypłat odszkodowań na lata następne. Mniejsza liczba zrealizowanych wyroków sądowych wpłynęła bezpośrednio na zmniejszenie wydatków związanych z kosztami postępowań sądowych, jak również na zmniejszenie kosztów wynagrodzeń biegłych sądowych za sporządzanie opinii i ekspertyz w sprawach toczących się przed sądami o przyznanie odszkodowań.

Koszty związane z wypłatami odszkodowań i zadośćuczynień przyznanych przez Komisję do spraw reprivatyzacji nieruchomości warszawskich zostały oszacowane na podstawie informacji przekazanych przez Ministerstwo Sprawiedliwości. Środki na ten cel wypłacane są na wniosek Komisji do spraw reprivatyzacji nieruchomości warszawskich, o której mowa w ustawie z dnia 9 marca 2017 r. o szczególnych zasadach usuwania skutków prawnych decyzji reprivatyzacyjnych dotyczących nieruchomości warszawskich, wydanych z naruszeniem prawa.

Koszty zaplanowane na wynagrodzenia bezosobowe (koszty wynagrodzeń wypłacanych na podstawie umów zlecenia lub umów o dzieło osobom fizycznym) w wysokości 100 tys. zł nie zostały zrealizowane, co wynika z braku podejmowania działań związanych

z prowadzeniem szeroko rozumianych prac nad regulacjami z zakresu reprivatyzacji, które wymagałyby poniesienia tego typu kosztów.

Ustawa z 16 stycznia 2024 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2024 znowelizowała ustawę z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i niektórych uprawnieniach pracowników, wydłużając możliwość nabywania lub obejmowania ze środków Funduszu Reprivatyzacji przez Skarb Państwa akcji w spółkach o kolejny rok, tj. do końca 2024 r. Wypłata środków z Funduszu mogła następować na pisemne zlecenie składane dysponentowi Funduszu – do 30 czerwca 2024 r. przez Prezesa Rady Ministrów, a od 1 lipca 2024 r. przez ministra właściwego do spraw aktywów państwowych. W związku z brakiem w 2024 r. zleceń zadanie to nie zostało zrealizowane.

W 2024 r. dochody zostały wykonane w wysokości 3.086.195 tys. zł, co stanowi 99,8% planu po zmianach w wysokości 3.092.044 tys. zł. Wydatki zostały wykonane w wysokości 216.762 tys. zł, co stanowi 47,9% planu po zmianach (452.400 tys. zł).

W planie po zmianach w układzie kasowym zostały ujęte wpływy w wysokości 3.000.000 tys. zł z tytułu wykupu skarbowych papierów wartościowych w dniu 25 lipca 2024 r. zgodnie z listem emisyjnym nr 92/2021 z 30 listopada 2021 r.; wpływy te były przyczyną znacznie wyższego wykonania dochodów w stosunku do pierwotnego planu.

Stan Funduszu na koniec roku wyniósł 8.343.617 tys. zł, z tego: środki pieniężne 4.137.262 tys. zł, należności 650.909 tys. zł, skarbowe papiery wartościowe 3.555.723 tys. zł (wartość rynkowa) oraz zobowiązania 261 tys. zł.

Wolne środki finansowe przekazane w zarządzanie Ministrowi Finansów wyniosły 4.137.262 tys. zł.

7.3.12. Fundusz Rekompensacyjny

Fundusz Rekompensacyjny utworzony został na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej. Środki Funduszu przeznaczone są na finansowanie wypłat świadczeń pieniężnych z tytułu rekompensaty za mienie pozostawione poza obecnymi granicami RP oraz na obsługę wypłat z tytułu tych świadczeń.

Przychodem Funduszu są głównie wpływy ze sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa realizowanej w trybach przetargowych, o łącznej powierzchni nie mniejszej niż 400.000 ha oraz wpływy z tytułu odpłatnego korzystania z mienia Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, przekazywane przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa w formie zaliczek kwartalnych, w wysokości ustalonej w rocznym planie finansowym Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz odsetki bankowe.

Stan Funduszu na początek roku wynosił 2.112.720 tys. zł, z tego środki pieniężne 2.093.066 tys. zł, należności 21.143 tys. zł, i zobowiązania 1.489 tys. zł.

Przychody Funduszu na 2024 r. zostały zaplanowane w kwocie ogółem 197.390 tys. zł, zrealizowane zostały w kwocie 344.078 tys. zł, co stanowi 174,3% planu po zmianach.

Przychody Funduszu Rekompensacyjnego pochodziły z następujących tytułów:

- sprzedaży nieruchomości oraz dzierżawy mienia pochodzącego z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa w kwocie 192.390 tys. zł - wpłaty dokonane przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa, zgodnie z art. 16 ust. 4 ustawy o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej,
- odsetek od wolnych środków przekazanych Ministrowi Finansów w zarządzanie, które wyniosły 128.417 tys. zł - odsetki od depozytów MF i naliczonych co kwartał odsetek ustawowych od kwot należności podlegających zwrotowi. Wyższy przychód z tytułu odsetek w stosunku do zaplanowanego wyniku z korzystnej sytuacji rynkowej w szczególności z utrzymujących się w trakcie roku wysokich stóp procentowych, co wpłynęło na wzrost oprocentowania lokat,
- rocznego rozliczenia przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa zaliczek kwartalnych przekazanych z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa w 2023 r. w kwocie 14.501 tys. zł. Z uwagi na brak informacji na etapie planowania dotyczącej wykonania przez KOWR rocznego zobowiązania Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa wobec Funduszu Rekompensacyjnego nie ma możliwości uwzględnienia kwoty wynikającej z ww. zobowiązania KOWR w planie FR,
- zwrotu nienależnie wypłaconych rekompensat wraz z odsetkami w kwocie 8.770 tys. zł. Na etapie planowania brak jest możliwości określenia kwoty nienależnie wypłaconych rekompensat, które zostaną zwrócone na rzecz Funduszu Rekompensacyjnego.

Koszty realizacji zadań ze środków Funduszu na 2024 r. zostały zaplanowane w kwocie 1.150.500 tys. zł, a zrealizowane w kwocie 895.213 tys. zł, co stanowi 77,8% planu.

Ze środków Funduszu zrealizowane zostały następujące wydatki:

- wpłata do Funduszu Pomocy na podstawie art. 14 ust. 22 oraz w związku z art. 19a ustawy z dnia 12 marca 2022r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, w celu finansowania lub dofinansowania realizacji zadań na rzecz pomocy Ukrainie, w szczególności obywatelom Ukrainy dotkniętym konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy, w tym zadań realizowanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jak i poza nim, a także realizacji zadań związanych z bezpieczeństwem żywnościowym kraju w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy w kwocie 800.000 tys. zł,
- wypłaty rekompensat dla osób uprawnionych w kwocie 93.258 tys. zł (27,0% planu po zmianach). Niższe niż planowano koszty na wypłaty rekompensat wynikały z przekazania przez wojewodów do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji mniejszej niż zakładano liczby wniosków dotyczących potwierdzonego prawa do rekompensaty, co spowodowało niższy poziom wypłat rekompensat. W związku z powyższym wypłacano również niższe prowizje dla Banku Gospodarstwa Krajowego za obsługę tych wypłat,

- wypłaty prowizji zmiennej i stałej w kwocie 1.107 tys. zł (36,9% planu po zmianach) dla Banku Gospodarstwa Krajowego z tytułu powierzenia Bankowi wypłaty rekompensat, a także zapłaty wynagrodzenia za usługę asysty technicznej oraz serwisu Systemu Informatycznego Rejestrów (SIR),
- na wydatki inwestycyjne w kwocie 848 tys. zł z tytułu wykonania przebudowy systemu informatycznego pn. „System Informatyczny Rejestrów (SIR)” polegającej na zaprojektowaniu, budowie, dostawie infrastruktury i wdrożeniu wraz z migracją danych.

Stan Funduszu na koniec roku wyniósł 1.561.584 tys. zł, z tego środki pieniężne 1.447.823 tys. zł, należności 115.910 tys. zł i zobowiązania 2.149 tys. zł. Zobowiązania dotyczyły rekompensat za mienie pozostawione poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej tj. kwoty przekazanej na rachunek pomocniczy do obsługi wypłat rekompensat (2.145 tys. zł), prowizji zmiennej dla BGK z tytułu realizacji wypłat rekompensat (4 tys. zł).

Wolne środki finansowe przekazane w zarządzanie lub depozyt Ministrowi Finansów wyniosły 1.445.678 tys. zł.

7.3.13. Fundusz Zapasów Interwencyjnych

Fundusz Zapasów Interwencyjnych został utworzony na podstawie art. 28a ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym.

Przychody Funduszu w 2024 r. zrealizowano w wysokości 1.595.491 tys. zł, tj. 118,7% planu po zmianach wynoszącego 1.343.618 tys. zł., na ww. przychody składają się głównie przychody z tytułu opłaty zapasowej wnoszonej przez producentów i handlowców, stosownie do postanowień art. 21b ustawy o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym oraz odsetki. Uzyskanie wyższych przychodów wynika z większej produkcji i przywozu ropy naftowej lub paliw, zrealizowanych przez producentów i handlowców w stosunku do 2023 r., a także ze zwiększonych wpływów z tytułu odsetek w związku z utrzymywaniem się w trakcie roku budżetowego wyższych od planowanych sald środków pieniężnych na rachunku Funduszu.

Koszty realizacji zadań ze środków Funduszu poniesione zostały w kwocie 979.168 tys. zł, co stanowi 43,0% planu po zmianach wynoszącego 2.276.672 tys. zł. Ze środków Funduszu zrealizowane zostały następujące zadania:

- utrzymywanie zapasów agencyjnych w kwocie 645.407 tys. zł (73,6% planu po zmianach),
- zakup paliw na zapasy agencyjne w kwocie 297.689 tys. zł (22,1% planu po zmianach),
- pokrycie kosztów działalności Rządowej Agencji Rezerw Strategicznych (RARS) związanych z wykonywaniem zadań w zakresie tworzenia i utrzymywania zapasów agencyjnych w kwocie 20.485 tys. zł (83,5% planu po zmianach),

- sfinansowanie innych kosztów realizacji zadań (zwrotów opłaty zapasowej za lata ubiegłe oraz kosztów budowy i utrzymania systemu teleinformatycznego na prowadzenie przez Prezesa RARS portalu Platforma Paliwowa) w kwocie 15.588 tys. zł (62,4% planu po zmianach).

Niższe wykonanie kosztów w stosunku do planu spowodowane było przede wszystkim:

- brakiem możliwości pozyskania odpowiedniej pojemności magazynowej niezbędnej do pomieszczenia planowanych zakupów paliwa w 2024 r. oraz uzyskaniem niższych niż zakładano cen w postępowaniach przetargowych na zakup paliw,
- utrzymywaniem w 2024 r. mniejszego niż zakładano wolumenu paliw w magazynach obcych,
- mniejszą niż zakładano kwotą zwrotów opłaty zapasowej za lata ubiegłe wraz z odsetkami, zwroty te zależne są od wyroków sądowych i przez to są trudne do przewidzenia.

Stan Funduszu na koniec roku wyniósł 4.516.582 tys. zł, w tym środki pieniężne w wysokości 4.423.503 tys. zł, należności w kwocie 160.572 tys. zł. Wyższy od planowanego stan środków pieniężnych na koniec 2024 r., tj. 797,8% planu po zmianach wynoszącego 554.477 tys. zł jest wynikiem: wyższego od zakładanego stanu środków na 1 stycznia 2024 r. oraz poniesienia niższych wydatków na zakup paliw, oraz zakup usług magazynowania produktów naftowych.

Zobowiązania Funduszu w wysokości 67.494 tys. zł stanowią 52,5% planu po zmianach w wysokości 128.512 tys. zł. Niższe od planowanych zobowiązania na koniec 2024 r. wynikają głównie z niższych płatności za magazynowanie paliw za grudzień 2024 r., a także niższych zwrotów nadpłaty opłaty zapasowej.

Wolne środki finansowe przekazane w zarządzanie u Ministra Finansów wyniosły 4.315.924 tys. zł.

7.3.14. Fundusz Wsparcia Policji

Fundusz został utworzony na podstawie art. 13 ust. 4c ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji.

Źródłem przychodów Funduszu są środki finansowe uzyskane przez Policję w trybie i na warunkach określonych w art. 13 ust. 3 i 4a ww. ustawy, na podstawie zawieranych przez dysponentów Funduszu umów i porozumień, określających przeznaczenie środków przekazywanych jednostkom Policji.

Stan Funduszu na początek 2024 r. wynosił 5.572 tys. zł, z tego środki pieniężne w kwocie 3.390 tys. zł, należności 3.061 tys. zł i zobowiązania 879 tys. zł.

Przychody Funduszu zostały w 2024 r. wykonane w wysokości 112.288 tys. zł tj. 92,1% planu po zmianach (121.981 tys. zł).

Uzyskane przychody pochodziły z wpłat otrzymanych od jednostek samorządu terytorialnego, od państwowych jednostek organizacyjnych, stowarzyszeń, fundacji, instytucji

ubezpieczeniowych oraz banków w kwocie 110.831 tys. zł oraz odsetek naliczonych od wolnych środków przekazanych Ministrowi Finansów w zarządzanie w wysokości 1.457 tys. zł.

Koszty Funduszu wyniosły 111.654 tys. zł, tj. 90,9% planu po zmianach (122.871 tys. zł).

Koszty Funduszu w 2024 r. zostały poniesione głównie na:

- wydatki bieżące w wysokości 37.004 tys. zł, w tym przede wszystkim na rekompensaty pieniężne za ponadnormatywny czas służby (16.271 tys. zł), nagrody dla policjantów za osiągnięcia w służbie (3.137 tys. zł), zakup sprzętu i uzbrojenia (4.627 tys. zł),
- wydatki majątkowe w kwocie 73.293 tys. zł, z tego na budowę i modernizację obiektów (9.094 tys. zł), zakup i dofinansowanie zakupu sprzętu transportowego, sprzętu uzbrojenia i techniki specjalnej, sprzętu informatycznego i łączności, analizatorów narkotyków, alkomatów, quadów, dronów, motocykli, urządzeń wielofunkcyjnych (64.199 tys. zł.),
- inne zmniejszenia funduszu dotyczą zwrotu środków z roku poprzedniego w związku z rozliczeniem wynikającym z zawartych porozumień oraz anulowaniem porozumienia, którego wartość stanowiła należność funduszu (1.357 tys. zł).

Stan Funduszu na koniec roku wyniósł 6.206 tys. zł, z tego środki pieniężne 3.592 tys. zł, należności 2.605 tys. zł, pozostałe środki obrotowe 20 tys. zł oraz zobowiązania 11 tys. zł.

Wolne środki finansowe w kwocie 3.592 tys. zł zostały przekazane w zarządzanie Ministrowi Finansów.

7.3.15. Fundusz Modernizacji Bezpieczeństwa Publicznego

Fundusz został utworzony w 2005 r. na podstawie art. 31c ustawy z dnia 30 maja 1996 r. o gospodarowaniu niektórymi składnikami mienia Skarbu Państwa oraz o Agencji Mienia Wojskowego w celu realizacji zadań inwestycyjnych oraz modernizacji uzbrojenia i wyposażenia jednostek organizacyjnych resortu spraw wewnętrznych, w szczególności Policji i Straży Granicznej. Od 1 października 2015 r. Fundusz działa w oparciu o art. 31 ustawy z dnia 10 lipca 2015 r. o Agencji Mienia Wojskowego.

Stan Funduszu na początek roku 2024 wynosił 5.567 tys. zł i były to w całości środki pieniężne.

Fundusz uzyskał w 2024 r. **przychody** w wysokości 292 tys. zł, tj. 292,0% planu po zmianach (100 tys. zł), z tytułu odsetek od środków zgromadzonych na rachunku bankowym. Wysokie wykonanie planu przychodów w 2024 r. wynika z braku realizacji planowanych zadań oraz ulokowania środków w zarządzaniu terminowym.

W 2024 r. Fundusz nie otrzymał wpłaty od Agencji Mienia Wojskowego.

Fundusz nie poniósł również żadnych **kosztów** pomimo planowanych w wysokości 5.667 tys. zł.

Niewykonanie planu Funduszu wynika z przeniesienia realizacji zadań inwestycyjnych na 2025 r.

Stan Funduszu na koniec 2024 r. wyniósł 5.859 tys. zł i w całości obejmował środki pieniężne, które zostały przekazane w zarządzenie Ministrowi Finansów.

7.3.16. Fundusz – Centralna Ewidencja Pojazdów i Kierowców

Fundusz Centralna Ewidencja Pojazdów i Kierowców (CEPiK) działa na podstawie ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym. CEPiK jest systemem informatycznym obejmującym centralną bazę danych gromadzącą dane i informacje o pojazdach, ich właścicielach i posiadaczach oraz osobach posiadających uprawnienia do kierowania pojazdami.

Środki Funduszu przeznaczone są na finansowanie wydatków związanych z utworzeniem, rozwojem i funkcjonowaniem centralnej ewidencji pojazdów i centralnej ewidencji kierowców, w tym Krajowego Punktu Kontaktowego, centralnej ewidencji posiadaczy kart parkingowych oraz elektronicznego katalogu marek i typów pojazdów homologowanych oraz dopuszczonych do ruchu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Źródłem przychodów Funduszu są wpływy z opłaty pobranej za udostępnienie danych lub informacji z centralnej ewidencji pojazdów i centralnej ewidencji kierowców oraz wpływy z opłat ewidencyjnych od umów OC przekazywanych przez Zakłady Ubezpieczeń.

Fundusz uzyskał w 2024 r. **przychody** w wysokości 167.240 tys. zł, co stanowi 82,9% planu po zmianach (201.789 tys. zł), na które składają się:

- opłaty ewidencyjne uiszczone przez zakłady ubezpieczeń z tytułu zawartej umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych,
- opłaty pobrane za udostępnianie danych lub informacji z Centralnej Ewidencji Pojazdów i Centralnej Ewidencji Kierowców (na podstawie ustawy Prawo o ruchu drogowym),
- odsetki z lokat i depozytów,
- różne, w tym określone ustawowo przychody państwowych funduszy celowych.

Niższe wykonanie przychodów wynika z tego, iż na etapie planowania założono wzrost przekazywanych opłat ewidencyjnych od zawartych umów OC przez Zakłady Ubezpieczeń.

Koszty Funduszu CEPiK wyniosły 97.513 tys. zł, co stanowi 46,7% planu po zmianach (208.956 tys. zł).

W 2024 r. poniesiono koszty dotyczące rozwoju i funkcjonowania Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców, m.in. na: zakup usług – 64.737 tys. zł, dotacje na realizację zadań bieżących – 4.572 tys. zł.

Koszty inwestycyjne Funduszu wyniosły 27.546 tys. zł, co stanowi 27,9% planu po zmianach (98.588 tys. zł).

Niższe wykonanie kosztów, w tym inwestycyjnych wynika głównie z braku zawarcia nowej umowy na realizację projektu informatycznego dotyczącego modernizacji Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców, co miało kluczowy wpływ na osiągnięcie niższego wykonania kosztów niż planowano. Przyczyną braku rozpoczęcia realizacji projektu

modernizacji CEPIK, a tym samym zawarcia umowy było wycofanie się jednego z wykonawców z zawarcia ww. umowy. Dodatkowo, część zadań została przeniesiona do realizacji na rok 2025, co również wpłynęło na obniżenie wydatków w roku 2024, m.in.:

- zmiana dotycząca automatyzacji rozłączeń „powiązanych” pojazdów i zatrzymania uprawnień do kierowania pojazdami,
- przesunięcie realizacji zadania związanego z budową Centralnej Ewidencji Posiadaczy Kart Parkingowych.

Stan funduszu na koniec roku wyniósł 175.828 tys. zł. Wykonanie stanu funduszu na koniec roku 2024 na wyższym poziomie od planowanego (o 156.916 tys. zł) spowodowane jest niższym od planowanego wykonaniem kosztów. Stan należności na koniec roku wyniósł 14.969 tys. zł oraz zobowiązania 9.127 tys. zł.

Wolne środki finansowe przekazane w zarządzanie Ministrowi Finansów wyniosły 169.987 tys. zł.

7.3.17. Fundusz Aktywizacji Zawodowej Skazanych oraz Rozwoju Przywiąziennych Zakładów Pracy

Fundusz Aktywizacji Zawodowej Skazanych oraz Rozwoju Przywiąziennych Zakładów Pracy działa na podstawie ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o zatrudnianiu osób pozbawionych wolności oraz rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 8 czerwca 2021 r. w sprawie Funduszu Aktywizacji Zawodowej Skazanych oraz Rozwoju Przywiąziennych Zakładów Pracy.

Przychody Funduszu wyniosły w 2024 r. 345.779 tys. zł, co stanowi 89,2% planu po zmianach (387.700 tys. zł).

Kwotę ogółem przychodów Funduszu w 2024 r. stanowiły:

- 329.394 tys. – zł wpłaty jednostek organizacyjnych Służby Więziennej z tytułu potrąceń dokonywanych z wynagrodzeń skazanych, o których mowa jest w art. 125 §1 ustawy Kodeks karny wykonawczy;
- 9.087 tys. zł – wpłaty z tytułu zryczałtowanej miesięcznej opłaty związanej z użytkowaniem w celi mieszkalnej dodatkowego sprzętu elektronicznego lub elektrycznego (art. 110b Kkw);
- 6.985 tys. zł – odsetki od środków zgromadzonych na rachunku bankowym Funduszu (zarządzanych w systemie overnight oraz przekazywanych w zarządzanie terminowe Ministrowi Finansów), od udzielonych pożyczek, od środków przekazanych beneficjentom w ramach dotacji oraz od dotacji pobranych w nadmiernej wysokości;
- 312 tys. zł – wpłaty przywiąziennych zakładów pracy (przedsiębiorstw państwowych oraz instytucji gospodarki budżetowej) dokonywane w związku z korzystaniem przez te podmioty w roku 2024 ze zwolnień określonych w art. 6 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o zatrudnianiu osób pozbawionych wolności.

Niższe wykonanie przychodów Funduszu wynika z mniejszego odpłatnego zatrudnienia osób pozbawionych wolności, co spowodowało zmniejszenie wpłat do Funduszu dokonywanych z tytułu potrąceń z wynagrodzeń skazanych.

W roku 2024 ze środków Funduszu zrealizowano **koszty** w łącznej wysokości 278.205 tys. zł, co stanowiło 65,7% planu po zmianach (423.650 tys. zł). Kwotę ogółem kosztów Funduszu w 2024 r. stanowiły:

- 146.701 tys. zł – wypłata ryczałtu z tytułu zwiększonych kosztów zatrudnienia osób pozbawionych wolności – na podstawie art. 8 ust. 2 ustawy o zatrudnianiu osób pozbawionych wolności, przysługujące przedsiębiorcom zatrudniającym te osoby. Niższe niż zakładano w planie wykonanie wypłat ryczałtu spowodowane było przede wszystkim odnotowanym spadkiem poziomu odpłatnego zatrudnienia skazanych przez podmioty uprawnione do wystąpienia z wnioskiem o wypłatę ww. ryczałtu. Zgodnie z obowiązującymi przepisami wypłata przedmiotowego ryczałtu następuje na wniosek uprawnionego podmiotu, przy czym obowiązujące w tym zakresie przepisy nie zobowiązują przedsiębiorców zatrudniających osoby pozbawione wolności do regularnego składania przedmiotowych wniosków.
- 131.503 tys. zł – udzielanie pomocy finansowej w formie dotacji na realizację zadań bieżących i inwestycyjnych służących resocjalizacji osób pozbawionych wolności, podmiotom zatrudniającym te osoby. Niższe wykonanie tych pozycji wynika z powodu opóźnień beneficjentów w realizacji przedsięwzięć, rozwiązania w trakcie roku kalendarzowego, porozumień/umów o udzieleniu dotacji, aneksowania umów, zgodnie z którymi określone kwoty wydatków przeniesiono na kolejne lata realizacji inwestycji. Realizacja planu kosztów uzależniona jest od ilości oraz wartości złożonych wniosków o udzielenie dotacji.

Stan Funduszu na koniec roku zaplanowany w wysokości 15.123 tys. zł, wykonany został w kwocie 169.074 tys. zł. Spowodowane to było niższym wykonaniem przychodów o 41.921 tys. zł oraz niższym wykonaniem kosztów o 145.445 tys. zł.

Wolne środki finansowe przekazane w zarządzanie Ministrowi Finansów wyniosły 169.016 tys. zł.

7.3.18. Fundusz Cyberbezpieczeństwa

Fundusz Cyberbezpieczeństwa został utworzony na podstawie ustawy z dnia 2 grudnia 2021 r. o szczególnych zasadach wynagradzania osób realizujących zadania z zakresu cyberbezpieczeństwa.

Celem Funduszu jest wsparcie działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa systemów teleinformatycznych przed cyberzagrożeniami.

Środki Funduszu przeznaczone są na finansowanie świadczenia teleinformatycznego osobom realizującym zadania z zakresu cyberbezpieczeństwa, o których mowa w art. 5 ustawy oraz koszty z nim związane.

Fundusz uzyskał w 2024 r. **przychody** w wysokości 330.614 tys. zł, co stanowi 120,9% planu według znowelizowanej ustawy budżetowej (273.351 tys. zł) oraz 99,0% planu po zmianach (333.860 tys. zł).

Głównymi źródłami przychodów Funduszu w 2024 r. były:

- dotacje z budżetu państwa wykonane w wysokości 168.764 tys. zł, które przekazane były przez ministra właściwego do spraw informatyzacji do Funduszu w wyższej wysokości tj. 173.351 tys. zł (art. 2 ust. 4 pkt 3 ww. ustawy),
- środki przekazane z Funduszu Szerokopasmowego w wysokości 125.000 tys. zł (art. 2 ust. 8 ww. ustawy).

Źródłem przychodów Funduszu były także inne przychody, tj.: środki niewykorzystanego świadczenia teleinformatycznego przez beneficjentów Funduszu Cyberbezpieczeństwa oraz odsetki z tego tytułu w łącznej wysokości 32.418 tys. zł, odsetki od wolnych środków Funduszu w wysokości 4.080 tys. zł oraz wpływy z kar pieniężnych w wysokości 353 tys. zł.

Koszty Funduszu w 2024 r. wyniosły 317.171 tys. zł, co stanowi 116,0% planu według znowelizowanej ustawy budżetowej (273.351 tys. zł) oraz 91,5 % planu po zmianach (346.472 tys. zł). Zostały one przekazane podmiotom określonym w art. 5 ww. ustawy, tj. organom administracji rządowej, jednostkom budżetowym oraz jednostkom niezaliczonym do sektora finansów publicznych z przeznaczeniem na sfinansowanie świadczeń teleinformatycznych osobom realizującym zadania z zakresu cyberbezpieczeństwa.

Przyczyną niższego niż planowano wykonania kosztów Funduszu było m.in.: nieprzystąpienie do podpisania umowy przez 3 wnioskodawców Funduszu, brak złożenia przez 10 beneficjentów Funduszu wniosku o wypłatę II transzy środków oraz złożenie przez 2 beneficjentów wniosków o wypłatę II transzy w mniejszej wysokości oraz zwrot niewykorzystanych środków przez beneficjentów Funduszu w 2024 r.

Stan Funduszu Cyberbezpieczeństwa na koniec roku wyniósł 27.653 tys. zł, z tego środki pieniężne 27.561 tys. zł, należności 100 tys. zł oraz zobowiązania 7 tys. zł.

Wolne środki finansowe przekazane w zarządzanie Ministrowi Finansów wyniosły 27.561 tys. zł.

7.3.19. Fundusz Wsparcia Straży Granicznej

Fundusz został utworzony na podstawie art. 8a ust. 2 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej.

Stan Funduszu na początek 2024 r. wynosił 53.746 tys. zł i były to środki pieniężne.

Źródłem przychodów Funduszu w 2024 r. były środki finansowe uzyskane przez Straż Graniczną na podstawie umów i porozumień zawartych pomiędzy właściwymi dysponentami Funduszu, a jednostkami samorządu terytorialnego, bankami oraz instytucjami ubezpieczeniowymi.

Przychody Funduszu wyniosły 4.347 tys. zł, tj. 142,2% planu po zmianach (3.058 tys. zł). Przychody obejmowały wpływy od jednostek na fundusz celowy, w tym wydatki bieżące 946 tys. zł, wydatki inwestycyjne 794 tys. zł oraz odsetki 2.607 tys. zł.

Koszty Funduszu wyniosły 22.475 tys. zł, tj. 39,6% planu po zmianach (56.804 tys. zł).

Koszty zostały poniesione na:

- wydatki bieżące w wysokości 959 tys. zł, z tego: zakup sprzętu specjalistycznego, środków ochrony osobistej, odzieży specjalistycznej, sprzętu kwaterunkowego, paliwa, usług pozostałych, wyposażenia oraz materiałów biurowych, leków i wyrobów medycznych, sprzętu informatycznego, sprzętu i uzbrojenia, usług remontowych, odzieży roboczo-ochronnej, części zamiennych eksploatacyjnych do samochodów służbowych, sprzętu łączności, taktycznych opasek zaciskowych oraz osobistych bandażi ratowniczych,
- wydatki majątkowe w wysokości 21.516 tys. zł, tj. 44,5% planu po zmianach (48.400 tys. zł), które poniesione zostały na zabezpieczenie granicy państwowej, zakup: podnośnika kosowego na podwoziu samochodu terenowego, pojazdów ATV, urządzenia do koszenia roślinności w pasie drogi granicznej, rowerów elektrycznych, karabinów wyborowych, silnika do łodzi patrolowej, kosiarki samojezdnej, silnika elektrycznego wraz ePropulsion SPIRIT 1.0 Plus wraz z baterią, lornetki z dalmierzem.

Niższe wykonanie planu kosztów, w tym kosztów inwestycyjnych wynika z mniejszej niż planowano liczby umów i porozumień zawartych przez dysponenta Funduszu z podmiotami, które mogą wspierać finansowo jednostki organizacyjne SG.

Stan Funduszu na koniec roku wyniósł 35.618 tys. zł i w całości obejmował środki pieniężne, które zostały przekazane w zarządzanie Ministrowi Finansów.

7.3.20. Fundusz Wsparcia Państwowej Straży Pożarnej

Fundusz został utworzony na podstawie art. 19e ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej.

Stan Funduszu na początek 2024 r. wynosił 26.959 tys. zł, z tego środki pieniężne 15.350 tys. zł, należności 10.411 tys. zł, pozostałe środki obrotowe 1.200 tys. zł oraz zobowiązania 2 tys. zł. Pozostałe środki obrotowe dotyczą wartości zakupionych materiałów przyjętych na magazyn w roku 2023, a nie wydanych do użytkowania.

Fundusz uzyskał w 2024 r. **przychody** w wysokości 71.913 tys. zł, tj. 79,3% planu po zmianach (90.634 tys. zł), głównie z tytułu wpłat od jednostek w wysokości 69.549 tys. zł, odsetek bankowych w wysokości 1.638 tys. zł, innych zwiększeń, tj. m.in. odsetek od kar umownych, zwrotu wydatków za media w wysokości 726 tys. zł.

Główną przyczyną niższego wykonania planu przychodów jest wycofanie się darczyńców ze wsparcia finansowego jednostek organizacyjnych PSP co przełożyło się na mniejszą niż planowano liczbę umów zawartych i zrealizowanych z podmiotami, które mogą wspierać

finansowo te jednostki. W konsekwencji również plan wydatków został zrealizowany na niższym od planowanego poziomie.

Koszty Funduszu wyniosły 70.953 tys. zł tj. 73,7% planu po zmianach (96.327 tys. zł) i zostały poniesione głównie na:

- wydatki bieżące w wysokości 19.026 tys. zł, na dofinansowanie kosztów utrzymania i funkcjonowania Komend Miejskich/Powiatowych (12.319 tys. zł), wynagrodzeń bezosobowych w Szkole Podoficerskiej PSP w Bydgoszczy oraz Komendzie Wojewódzkiej PSP w Rzeszowie w związku z koniecznością zatrudnienia rzeczoznawców do spraw przeciwpożarowych do przeprowadzenia szkoleń podstawowych i uzupełniających dla strażaków jednostek ochrony przeciwpożarowej (22 tys. zł), rekompensaty pieniężne za przedłużony czas służby strażaków (499 tys. zł), koszty utrzymania i funkcjonowania pozostałych jednostek organizacyjnych PSP, zakup niezbędnych towarów i usług (wyposażenia, umundurowania, środków ochrony osobistej, paliwa, środków żywności, usług remontowych), media itp. (6.185 tys. zł).
- wydatki majątkowe w kwocie 50.690 tys. zł, z tego na budowę, rozbudowę i modernizację obiektów komend miejskich i powiatowych PSP, zakup sprzętu transportowego (samochodów operacyjnych, kwatermistrzowskich, ratowniczo-gaśniczych, specjalnych z drabiną mechaniczną, do zwalczania zagrożeń środowiska) oraz techniki specjalnej (18.793 tys. zł), na zadania budowlane w Szkole Podchorążych PSP w Bydgoszczy oraz zakupy inwestycyjne na potrzeby szkół PSP (31.896 tys. zł).

Inne zmniejszenia w wydatkach inwestycyjnych na kwotę 1.238 tys. zł dotyczą zwrotu niewykorzystanej dotacji przyznanej w 2023 r. oraz zwrotu odsetek bankowych naliczonych od otrzymanej dotacji.

Stan Funduszu na koniec roku wyniósł 27.919 tys. zł, w tym środki pieniężne 17.083 tys. zł należności 11.179 tys. zł, zobowiązania 355 tys. zł i środki obrotowe 11 tys. zł.

Wolne środki finansowe przekazane w zarządzanie Ministrowi Finansów wyniosły 17.083 tys. zł.

7.3.21. Fundusz Zajęć Sportowych dla Uczniów

Fundusz Zajęć Sportowych dla Uczniów działa na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Źródłem przychodów Funduszu są wpływy z tytułu opłat wnoszonych przez podmioty świadczące usługi, których przedmiotem jest reklama napojów alkoholowych.

Przychody Funduszu w 2024 r. zostały wykonane w wysokości 26.514 tys. zł, tj. 122,2% planu po zmianach (21.700 tys. zł). Wyższe wykonanie wynika z większych od planowanych wpływów z opłat wnoszonych przez podmioty świadczące usługi, których przedmiotem jest reklama napojów alkoholowych.

Koszty Funduszu zostały wykonane w wysokości 27.280 tys. zł, tj. 97,4% planu po zmianach (28.010 tys. zł). Przeznaczone były na dofinansowanie zajęć sportowych dla

uczniów, prowadzonych przez stowarzyszenia działające w sferze kultury fizycznej oraz inne organizacje pozarządowe, które w ramach swojej statutowej działalności realizują zadania z zakresu upowszechniania kultury fizycznej wśród dzieci i młodzieży, a także zajęć organizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego oraz na zadania określone w przepisach o zdrowiu publicznym w zakresie aktywności fizycznej.

Priorytetem programowym w dofinansowaniu organizacji zajęć sportowych dla uczniów były zajęcia ukierunkowane na upowszechnianie nauki pływania w ramach programu pn. „Umiem pływać”. Ponadto, w 2024 r. ze środków Funduszu realizowano także zajęcia w zakresie gimnastyki korekcyjno-kompensacyjnej skierowane do uczniów szkół podstawowych oraz zadania z zakresu zdrowia publicznego.

Stan funduszu na koniec 2024 r. ukształtował się na poziomie 17.431 tys. zł i stanowił 383,4% planu po zmianach (4.546 tys. zł). Wykonanie stanu środków pieniężnych w kwocie 16.722 tys. zł na wyższym poziomie od planowanego o 12.278 tys. zł spowodowane było głównie wyższym od planowanego wykonaniem planu przychodów oraz wyższym wykonaniem stanu środków pieniężnych z okresów poprzednich, ujętych w stanie Funduszu na początek 2024 r.

Wolne środki finansowe przekazane w zarządzanie Ministrowi Finansów wyniosły 16.722 tys. zł.

7.3.22. Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej

Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej działa na podstawie ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych.

Głównym źródłem przychodów Funduszu jest 75% wpływów pochodzących z dopłat do stawek w grach losowych objętych monopolem państwa, wpływy związane z promocją prozdrowotnych wyborów konsumentów oraz dotacji z budżetu państwa z części budżetowej, której dysponentem jest minister właściwy do spraw kultury fizycznej.

Wykonanie **przychodów** Funduszu ukształtowało się na poziomie 1.548.058 tys. zł, tj. 111,9% planu po zmianach (1.383.600 tys. zł), w tym:

- wpływy z Totalizatora Sportowego pochodzące z dopłat do stawek w grach losowych stanowiących monopol państwa wyniosły 1.227.720 tys. zł, co stanowi 113,0% prognozowanych przez Totalizator Sportowy,
- wpłata z Turystycznego Funduszu Zwrotów tj. 80.000 tys. zł, co stanowi 100,0% planu po zmianach,
- dotacje z budżetu państwa z części 25 Kultura Fizyczna w wysokości 70.000 tys. zł, co stanowi 100,0% planu po zmianach, z przeznaczeniem na realizację zadań wynikających z ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych.

Wykonanie przychodów na poziomie wyższym od planowanego wynikało głównie z uzyskanych wyższych wpływów z Totalizatora Sportowego z tytułu dopłat do stawek w grach losowych tj. o 141.120 tys. zł oraz z odsetek bankowych tj. o 36.446 tys. zł. Wzrost

przychodów z odsetek bankowych wynikał w szczególności z odsetek uzyskanych od wolnych środków FRKF przekazanych w depozyty terminowe oraz overnight Ministrowi Finansów. Na zwiększone wykonanie odsetek miał wpływ zwiększony stan środków na rachunku bankowym, które podlegały konsolidacji.

Koszty Funduszu zrealizowane w wysokości 1.231.776 tys. zł, tj. 75,3% planu po zmianach (1.636.050 tys. zł), zostały poniesione głównie na:

- zadania realizowane w ramach programów związanych z przebudową, remontami i dofinansowaniem inwestycji obiektów sportowych – 545.626 tys. zł, z tego:
 - Sportowa Polska – Program rozwoju lokalnej infrastruktury sportowej – 314.367 tys. zł,
 - Programu inwestycji o szczególnym znaczeniu dla sportu – 175.066 tys. zł,
 - Program modernizacji kompleksów sportowych „Moje Boisko – ORLIK 2012” – 33.585 tys. zł,
 - Program rozwoju infrastruktury piłkarskiej – 19.134 tys. zł,
 - Program budowy lodowisk – 2.000 tys. zł,
 - Programu budowy zadaszeń boisk piłkarskich – 789 tys. zł,
 - Program budowy kompleksów sportowych Orlik – 585 tys. zł,
 - Tenisowa Polska – Program budowy infrastruktury tenisowej – 100 tys. zł.
- zadania bieżące – 686.025 tys. zł, z tego:
 - rozwijanie sportu wśród dzieci i młodzieży – 589.809 tys. zł. Środki na ten cel przeznaczono na realizację następujących programów: „Szkolenie i współzawodnictwo sportowe młodzieży uzdolnionej” (337.195 tys. zł) oraz „Zadania z zakresu sportu dla wszystkich ” (252.614 tys. zł),
 - rozwijanie sportu wśród osób niepełnosprawnych – 68.454 tys. zł. W ramach tych środków dofinansowano zadania z dwóch obszarów, tj. przygotowania i udziału w igrzyskach paralimpijskich, igrzyskach głuchych oraz MŚ i ME w sportach nieobjętych programem igrzysk paralimpijskich i igrzysk głuchych (38.720 tys. zł) oraz wspieranie przedsięwzięć w zakresie upowszechniania sportu osób niepełnosprawnych (29.734 tys. zł),
 - zadania z zakresu zdrowia publicznego – 20.000 tys. zł poprzez wspieranie programów aktywności fizycznej jako przeciwdziałania nadwadze i otyłości u dzieci i młodzieży,
 - rozwijanie turystyki społecznej sprzyjającej aktywności fizycznej społeczeństwa – 7.763 tys. zł.

Wykonanie kosztów na poziomie niższym od planowanego związane było głównie z przebiegiem procesu inwestycyjnego, przesunięciami wypłaty kwot dotacji na lata kolejne oraz rezygnacjami z przeprowadzenia inwestycji przez jednostki wnioskujące o środki.

Wykonanie stanu środków pieniężnych na koniec roku 2024 w kwocie 1.292.534 tys. zł na wyższym poziomie od planowanego (o 856.046 tys. zł) spowodowane było głównie niepełnym wykonaniem zaplanowanych kosztów oraz większym wykonaniem przychodów Funduszu w 2024 r.

Wolne środki finansowe przekazane w zarządzanie Ministrowi Finansów wyniosły 1.292.534 tys. zł.

7.3.23. Fundusz Promocji Kultury

Fundusz Promocji Kultury działa na podstawie ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych. Głównym źródłem przychodów jest 20% wpływów pochodzących z dopłat do stawek w grach objętych monopolem państwa.

Przychody Funduszu zaplanowane w 2024 r. w wysokości 294.400 tys. zł zostały wykonane w kwocie 337.078 tys. zł, tj. 114,5% planu po zmianach. Wyższe wykonanie przychodów wynika głównie z tytułu wyższych wpływów z dopłat do stawek w grach hazardowych (jest to główna pozycja przychodów). Wyższe przychody z tego tytułu zależą od skłonności społeczeństwa do udziału w grach losowych, na co ma wpływ wysokość ewentualnych wygranych oraz cena jednostkowa zakładu.

Koszty Funduszu zaplanowane w kwocie 328.512 tys. zł zostały wykonane w wysokości 265.777 tys. zł, tj. 80,9% planu po zmianach. Niższe wykonanie względem planu spowodowane było m.in. niższym wykonaniem dotacji na realizację zadań bieżących z uwagi na rezygnację części beneficjentów z dotacji przyznawanych w ramach programów Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego takich jak „Kultura ludowa i tradycyjna”, „Muzyka”, „Promocja czytelnictwa” oraz „Ochrona zabytków archeologicznych”, a także zwroty niewykorzystanych dotacji.

Środki Funduszu przeznaczone zostały na promowanie lub wspieranie:

- ogólnopolskich i międzynarodowych przedsięwzięć artystycznych, w tym o charakterze edukacyjnym – 126.577 tys. zł,
- twórczości literackiej i czasopiśmiennictwa oraz działania na rzecz kultury języka polskiego i rozwoju czytelnictwa, wspieranie czasopism kulturalnych i literatury niskonakładowej – 22.664 tys. zł,
- działań na rzecz ochrony polskiego dziedzictwa narodowego – 63.030 tys. zł,
- twórców i artystów, w tym w formie pomocy socjalnej – 7.409 tys. zł
- zadań realizowanych w ramach projektów, w tym projektów inwestycyjnych oraz projektów współfinansowanych z funduszy europejskich i międzynarodowych, z zakresu kultury i ochrony dziedzictwa narodowego – 24.935 tys. zł.

Łącznie na powyższe zadania wydatkowano 244.615 tys. zł, co stanowi 79,3% planu po zmianach.

Ponadto, na zadania realizowane przez Polski Instytut Sztuki Filmowej przekazano kwotę 15.573 tys. zł, tj. prawie 100,0% planu po zmianach (15.574 tys. zł), a na wypłatę

wynagrodzeń za użyczenie przez biblioteki publiczne egzemplarzy utworów bibliotecznych przekazano kwotę 4.573 tys. zł, stanowiącą prawie 100,0% planu po zmianach (4.577 tys. zł).

Koszty inwestycyjne wykonano na poziomie 69.713 tys. zł, co stanowiło 62,9% planu po zmianach (110.771 tys. zł). Kwotę tę przeznaczono na zadania realizowane w ramach programów Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego takich jak „Infrastruktura Kultury”, „Infrastruktura Domów Kultury”, „Infrastruktura Szkolnictwa Artystycznego”, „Groby i Cmentarze Wojenne w Kraju”, „Kultura Cyfrowa”, „Wspieranie Działań Muzealnych”, „Miejsca Pamięci i Trwałe Upamiętniania w Kraju”, „Narodowa Kolekcja Sztuki Współczesnej” oraz „Promesa dla Kultury”. Niższe wydatkowanie tych środków było spowodowane rezygnacją części beneficjentów programów z przyznanych im dofinansowań oraz zwrotami niewykorzystanych dotacji.

Stan Funduszu na koniec roku zaplanowany w wysokości 1.509 tys. zł wykonany został w kwocie 130.740 tys. zł. Spowodowane to było większym wykonaniem przychodów o 42.678 tys. zł, mniejszym wykonaniem kosztów o 62.735 tys. zł, a także większym o 23.817 tys. zł niż planowano stanem funduszu na początek roku.

Wolne środki finansowe przekazane Ministrowi Finansów w zarządzanie wyniosły 130.075 tys. zł.

7.3.24. Narodowy Fundusz Ochrony Zabytków

Narodowy Fundusz Ochrony Zabytków (NFOZ) powstał z dniem 1 stycznia 2018 r. Fundusz działa na podstawie ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Zadania, które mogą być finansowane ze środków Funduszu to prace konserwatorskie i restauratorskie oraz roboty budowlane realizowane bezpośrednio przy zabytku. Narodowy Fundusz Ochrony Zabytków stanowi tylko uzupełnienie finansowania takich prac, które realizowane są w głównej mierze z budżetu państwa oraz budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Przychody Funduszu w 2024 r. zostały wykonane w wysokości 1.690 tys. zł, tj. 201,2% planu po zmianach (840 tys. zł). Głównym ich źródłem były administracyjne kary pieniężne za nieprzestrzeganie przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Wykonanie planu przychodów jest niezależne od działań Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, charakteryzuje je mała przewidywalność, co powoduje, że określone w planie finansowym kwoty mogą nie znajdować pokrycia w rzeczywistych kwotach wykonania planu. Wyższe wykonanie względem planu jest wynikiem przede wszystkim uzyskania większych wpływów z tytułu administracyjnych kar pieniężnych i nawiązek za nieprzestrzeganie przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, a także z tytułu wpływów ze zwrotów dotacji oraz płatności wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości.

Koszty realizacji zadań Funduszu w 2024 r. zostały wykonane w wysokości 1.321 tys. zł, tj. 66,6% planu po zmianach (1.984 tys. zł). Niższe wykonanie względem planu

spowodowane było głównie całkowitym brakiem wykonania dotacji na realizację zadań inwestycyjnych. Dotacje te są przyznawane w trybie konkursowym w ramach programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pn. Ochrona zabytków. Brak wydatkowania tych środków w 2024 r. spowodowany był tym, iż w wyniku oceny nadesłanych wniosków nie znaleziono beneficjenta, który mógłby wykorzystać dotacje ze środków NFOZ na działania inwestycyjne.

Stan Funduszu na koniec roku zaplanowany w wysokości 1.197 tys. zł wykonany został w kwocie 4.361 tys. zł, tj. 364,4% planu po zmianach. Spowodowane to było większym wykonaniem przychodów o 850 tys. zł, mniejszym wykonaniem kosztów o 663 tys. zł oraz wyższym o 1.651 tys. zł niż planowano stanem funduszu na początek roku.

Wolne środki finansowe przekazane w zarządzanie Ministrowi Finansów wyniosły 3.199 tys. zł.

7.3.25. Fundusz Medyczny

Fundusz Medyczny został utworzony na podstawie ustawy z 7 października 2020 r. o Funduszu Medycznym. Celem Funduszu jest wsparcie działań zmierzających do poprawy zdrowia i jakości życia w Rzeczypospolitej Polskiej przez zapewnienie dodatkowych źródeł finansowania.

Głównym źródłem przychodów Funduszu jest wpłata z budżetu państwa przekazana przez ministra właściwego do spraw zdrowia w wysokości określonej corocznie w ustawie budżetowej na dany rok budżetowy, nie niższej niż 4.000.000 tys. zł oraz wpływy z tytułu opłat, o których mowa w art. 95e ust. 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Natomiast wydatki finansowane w ramach subfunduszy:

- infrastruktury strategicznej, w tym dofinansowanie zadania polegającego na budowie, przebudowie, modernizacji lub doposażeniu infrastruktury strategicznej,
- modernizacji podmiotów leczniczych, w tym dofinansowanie zadania polegającego na budowie, modernizacji, przebudowie lub doposażeniu podmiotów leczniczych,
- rozwoju profilaktyki, w tym dofinansowanie zadania polegającego na zwiększaniu skuteczności programów zdrowotnych lub programów polityki zdrowotnej,
- terapeutyczno-innowacyjnego,

przeznaczone są na następujące zadania:

- finansowanie leków w ramach ratunkowego dostępu do technologii lekowych, o którym mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- finansowanie technologii lekowej o wysokiej wartości klinicznej, o której mowa w art. 2 pkt 24a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych lub technologii lekowej o wysokim poziomie innowacyjności, o której mowa w art. 2 pkt 24b tej ustawy,

- finansowanie świadczeń opieki zdrowotnej udzielanych osobom do ukończenia 18-ego roku życia,
- finansowanie świadczeń opieki zdrowotnej udzielanych świadczeniobiorcom poza granicami kraju,
- dofinansowanie zadania polegającego na wsparciu rozwoju innowacyjnych rozwiązań służących do udzielania świadczeń opieki zdrowotnej,
- finansowanie szczepionek do przeprowadzania zalecanych szczepień ochronnych w ramach Programu Szczepień Ochronnych, o którym mowa w art. 17 ust. 11 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi,
- finansowanie świadczeń opieki zdrowotnej udzielanych osobom do ukończenia 18. roku życia, związanych z diagnostyką genetyczną, zakwalifikowanych jako świadczenia gwarantowane z zakresów, o których mowa w art. 15 ust. 2 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

W 2024 r. Fundusz zrealizował **przychody** w wysokości 4.377.163 tys. zł, co stanowi 99,3% planu po zmianach (4.407.123 tys. zł). Główną pozycją przychodów była wpłata z budżetu państwa przekazywana przez ministra właściwego do spraw zdrowia, która została zrealizowana w kwocie 4.000.000 tys. zł. Ponadto na kwotę tę złożyły się pozostałe przychody, w tym odsetki w kwocie 366.717 tys. zł i wpływy z różnych opłat (IOWISZ) w kwocie 5.449 tys. zł.

Koszty Funduszu zrealizowano w 2024 r. w kwocie 3.345.158 tys. zł, co stanowi 63,4% planu po zmianach (5.276.361 tys. zł).

W planie finansowym Funduszu po zmianach ujęto środki finansowe na realizację zadań w ramach wszystkich subfunduszy w wysokości 5.251.369 tys. zł, a wykonanie wykazano w kwocie 3.340.218 tys. zł, co stanowi 63,6% planu po zmianach.

Na finansowanie zadań w ramach subfunduszu terapeutyczno-innowacyjnego wydatkowano 2.292.973 tys. zł co stanowi 73,2% planu po zmianach (3.132.304 tys. zł). W ramach środków zaplanowanych w tym subfunduszu zrealizowano umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia m.in. na następujące zadania: finansowanie świadczeń opieki zdrowotnej udzielanych osobom do ukończenia 18. roku życia, finansowanie technologii lekowej o wysokiej wartości klinicznej lub technologii lekowej o wysokim poziomie innowacyjności, finansowanie szczepionek zalecanych w ramach Programu Szczepień Ochronnych.

Subfundusz modernizacji podmiotów leczniczych wykonano w wysokości 825.894 tys. zł, co stanowi 57,2% planu po zmianach (1.444.315 tys. zł).

Subfundusz infrastruktury strategicznej wykonano w wysokości 176.332 tys. zł, co stanowi 29,4% planu po zmianach (600.000 tys. zł).

Niższe od planowanych wykonanie kosztów w ramach subfunduszu modernizacji podmiotów leczniczych i subfunduszu infrastruktury strategicznej wynikało z aneksowania na koniec 2024 r. umów dotacji oraz przeniesieniem środków do wykorzystania na kolejne lata. Spowodowane było to trudnościami w realizacji inwestycji budowlanych (m.in. w związku z koniecznością powtórzenia postępowania przetargowego i postępowaniami odwoławczymi).

Subfundusz rozwoju profilaktyki wykonano w wysokości 45.020 tys. zł co stanowi 60,2% planu po zmianach (74.750 tys. zł).

Niższe od planowanych wykonanie kosztów w subfunduszu rozwoju profilaktyki dotyczy szczególnie zadania polegającego na wsparciu jednostek samorządu terytorialnego w zakresie realizowanego, na podstawie art. 48 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, dofinansowania programów polityki zdrowotnej polegających na profilaktyce zdrowotnej i wynika przede wszystkim z dofinansowania mniejszej niż pierwotnie zakładano liczby programów polityki zdrowotnej (57 z planowanych 88 programów) i złożenia przez wybrane gminy (31 gmin) wniosków o rozwiązanie umów. Najczęstszym powodem rozwiązywania umów były problemy organizacyjne gmin lub problemy z zapewnieniem 20% udziału własnego niezbędnego do realizacji programów polityki zdrowotnej.

Dotacje na realizację zadań bieżących wykonano w kwocie 1.904.144 tys. zł, co stanowi 75,4% planu po zmianach (2.524.182 tys. zł). Dotacje inwestycyjne wykonano w kwocie 1.002.225 tys. zł, co stanowi 44,7% planu po zmianach (2.240.315 tys. zł).

Stan Funduszu na koniec roku wyniósł 8.430.942 tys. zł co stanowi 129,1% planu po zmianach, w tym stan środków pieniężnych w kwocie 8.295.118 tys. zł oraz należności w kwocie 135.824 tys. zł.

Wolne środki finansowe w kwocie 8.295.118 tys. zł zostały przekazane w zarządzanie Ministrowi Finansów.

7.3.26. Fundusz Kompensacyjny Szczepień Ochronnych

Fundusz Kompensacyjny Szczepień Ochronnych (FKSO) został utworzony 27 stycznia 2022 r., na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi oraz niektórych innych ustaw.

Celem Funduszu jest wypłata świadczeń kompensacyjnych w związku z zaistniałymi działaniami niepożądanymi spowodowanymi przez podanie szczepionki lub szczepionek.

W 2024 r. Fundusz zrealizował **przychody** w wysokości 6.523 tys. zł, co stanowi 153,2% planu po zmianach (4.259 tys. zł). Główną pozycją przychodów były wpłaty pochodzące od podmiotów, które zawarły ze Skarbem Państwa umowę na realizację dostaw szczepionek do przeprowadzania szczepień ochronnych w kwocie 5.863 tys. zł, które zostały zrealizowane w 146,6% planu po zmianach (4.000 tys. zł). Powyższe niedoszacowanie wynikało z braku dokładnych informacji, jakie umowy Skarb Państwa ma zamiar podpisać z producentami szczepionek oraz, jakie szczepionki zostaną wprowadzone na polski rynek. Pozostałymi

pozycjami przychodów były odsetki od środków przekazanych w zarządzanie Ministra Finansów w kwocie 639 tys. zł, co stanowi 319,4% planu po zmianach (200 tys. zł) oraz opłaty za złożenie wniosku o przyznanie świadczenia kompensacyjnego w kwocie 22 tys. zł, co stanowi 37,5% planu po zmianach (59 tys. zł). Fundusz nie otrzymał dotacji z budżetu państwa.

W 2024 r. Fundusz poniósł **koszty** w wysokości 903 tys. zł, co stanowi 20,6% planu po zmianach (4.390 tys. zł). Łączna wartość wypłaconych świadczeń kompensacyjnych w roku 2024 wyniosła 792 tys. zł, co stanowi 19,8% planu po zmianach (4.000 tys. zł) i objęła łącznie 33 wypłaty. Niższe koszty w 2024 r. w stosunku do planu po zmianach wynikały przede wszystkim z mniejszej niż planowano liczby wypłat świadczeń kompensacyjnych, która uzależniona jest od zdarzeń losowych związanych z działaniami niepożądanymi spowodowanymi w procesie szczepień. Po stronie kosztów Funduszu znalazły się również wypłaty wynagrodzeń członków Zespołu do spraw Świadczeń z Funduszu Kompensacyjnego Szczepień Ochronnych w kwocie 82 tys. zł, co stanowi 31,7% planu po zmianach (260 tys. zł). Niższe wykonanie wynagrodzeń było wynikiem mniejszej liczby składanych wniosków o przyznanie świadczenia kompensacyjnego. Ponadto, z każdym miesiącem odnotowywanych było więcej odmów wszczęcia postępowania z uwagi na to, że wniosek nie był wniesiony w terminie, a w konsekwencji posiedzenia Zespołu do spraw Świadczeń z Funduszu odbywały się coraz rzadziej i członkowie pobierali mniejsze wynagrodzenie. Pozostałymi pozycjami kosztów były wydatki na zakup usług w kwocie 27 tys. zł, co stanowi 32,1% planu po zmianach (85 tys. zł) oraz koszty sądowe w kwocie 1 tys. zł, co stanowi 10,0% planu po zmianach (15 tys. zł).

Stan Funduszu na koniec roku wyniósł 16.220 tys. zł, w tym środki pieniężne w kwocie 16.234 tys. zł oraz zobowiązania w kwocie 15 tys. zł.

Wolne środki finansowe w kwocie 16.234 tys. zł zostały przekazane w zarządzanie Ministra Finansów.

7.3.27. Fundusz Kompensacyjny Badań Klinicznych

Fundusz Kompensacyjny Badań Klinicznych (FKBK) został utworzony w dniu 14 kwietnia 2023 r. na podstawie przepisów ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o badaniach klinicznych produktów leczniczych stosowanych u ludzi.

Celem Funduszu jest wypłacanie świadczeń kompensacyjnych w przypadku uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia albo śmierci uczestnika badania klinicznego w wyniku udziału w badaniu klinicznym.

W 2024 r. Fundusz zrealizował **przychody** w wysokości 12.295 tys. zł, co stanowi 58,1% planu po zmianach (21.179 tys. zł). Główną pozycją przychodów były wpłaty od sponsorów z tytułu każdego wniosku o wydanie pozwolenia na badanie kliniczne, które zrealizowano w kwocie 11.317 tys. zł, co stanowi 94,1% planu po zmianach (12.023 tys. zł) oraz odsetki w wysokości 735 tys. zł, co stanowi 367,6% planu po zmianach (200 tys. zł). Fundusz nie otrzymuje dotacji z budżetu państwa. Fundusz uzyskał stosunkowo niewielkie, wobec planowanych, przychody z wpłat za rozpoczęcie na terenie RP badań klinicznych. Wielu

sponsorów najpierw wpłaca na rachunek Funduszu opłatę za rozpoczęcie badania klinicznego, które z różnych przyczyn nie uzyskuje zgody na prowadzenie, bądź badacz ostatecznie rezygnuje z jego rozpoczęcia. W tej sytuacji sponsor lub badacz kliniczny występuje z wnioskiem o zwrot wpłaty z powodów wymienionych w ustawie o badaniach klinicznych produktów leczniczych stosowanych u ludzi.

W 2024 r. Fundusz zrealizował **koszty** w wysokości 7.026 tys. zł, co stanowi 50,5% planu po zmianach (13.905 tys. zł). Po stronie kosztów Funduszu znalazła się wpłata środków na Fundusz Pomocy w wysokości 7.000 tys. zł, co stanowi 100,0% planu po zmianach (7.000 tys. zł).

W planie finansowym Funduszu ujęto kwotę 6.500 tys. zł na wypłatę świadczeń kompensacyjnych, z której nie zrealizowano wypłat w 2024 r. Złożone dwa wnioski na wypłatę świadczeń kompensacyjnych, na podstawie ustawy o badaniach klinicznych produktów leczniczych stosowanych u ludzi, zakończono wydaniem decyzji odmawiających przyznania świadczenia, gdyż żaden z wniosków nie spełniał wymogów formalnych. Tym samym nie wydano żadnej decyzji uprawniającej do wypłaty świadczenia kompensacyjnego.

Ponadto, w planie finansowym Funduszu zaplanowano 348 tys. zł na wynagrodzenia bezosobowe, z wykonaniem 8 tys. zł, co stanowiło 2,3% planu i jest związane z odbyciem jedynie jednego posiedzenia Zespołu do spraw Świadczeń z Funduszu Kompensacyjnego Badań Klinicznych z powodu braku wniosków do rozpatrzenia.

Stan Funduszu na koniec roku wyniósł 14.973 tys. zł, co stanowi 131,0% planu po zmianach (11.434 tys. zł), w tym środki pieniężne w kwocie 14.976 tys. zł oraz zobowiązania w kwocie 2 tys. zł.

Wolne środki finansowe w kwocie 14.976 tys. zł zostały przekazane w zarządzanie Ministrowi Finansów. Z tego tytułu uzyskano przychód w wysokości 735 tys. zł.

7.3.28. Fundusz Kompensacyjny Zdarzeń Medycznych

Fundusz Kompensacyjny Zdarzeń Medycznych (FKZM) został utworzony 6 września 2023 r., na podstawie ustawy z dnia 16 czerwca 2023 r. o zmianie ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta oraz niektórych innych ustaw.

Celem Funduszu jest wypłata świadczeń kompensacyjnych w przypadku wystąpienia zdarzeń medycznych zaistniałych w trakcie udzielania lub w efekcie udzielenia bądź zaniechania udzielenia świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

W 2024 r. Fundusz zrealizował **przychody** w wysokości 33.447 tys. zł, co stanowi 105,1% planu po zmianach (31.840 tys. zł). Główną pozycją przychodów był odpis z planowanych należnych przychodów z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne w kwocie 31.260 tys. zł, który został zrealizowany w 100%. Pozostałymi pozycjami przychodów były odsetki od środków przekazanych w zarządzanie Ministra Finansów w kwocie 1.836 tys. zł oraz opłaty za złożenie wniosku o przyznanie świadczenia kompensacyjnego w kwocie 350 tys. zł. Fundusz nie otrzymuje dotacji z budżetu państwa.

W 2024 r. Fundusz poniósł **koszty** w wysokości 9.494 tys. zł, co stanowi 29,8% planu po zmianach (31.840 tys. zł). Na wypłatę świadczeń kompensacyjnych przeznaczono 8.752 tys. zł, co stanowi 29,2% planu po zmianach (30.000 tys. zł). Wydatki na wynagrodzenia bezosobowe wyniosły 577 tys. zł, co stanowi 38,0% planu po zmianach (1.516 tys. zł). Niższe wykonanie pozycji kosztów wynikało przede wszystkim z wejścia w życie w czerwcu 2024 r. rozporządzenia wykonawczego, określającego kwoty przyznawanych świadczeń. W związku z tym nie było posiedzeń, a w konsekwencji wypłaty wynagrodzeń dla organu kolegiального i opiniujących biegłych. Miało to wpływ na niższe wykonanie kosztów z tytułu wynagrodzeń. Ponadto do tego czasu nie była również możliwa wypłata świadczeń, co miało wpływ na niższe wykonanie kosztów z tytułu wypłaty świadczeń kompensacyjnych.

Po stronie kosztów Funduszu znalazły się również wydatki na zakupy inwestycyjne w kwocie 44 tys. zł oraz zakup usług w kwocie 63 tys. zł. W ramach wydatków na zakupy inwestycyjne środki przeznaczono na zakup urządzenia skanującego wspierającego funkcjonowanie w zakresie obsługi Funduszu Kompensacyjnego Zdarzeń Medycznych.

Stan Funduszu na koniec roku wyniósł 30.701 tys. zł, w tym środki pieniężne 32.441 tys. zł i zobowiązania 1.740 tys. zł.

Wolne środki finansowe w kwocie 32.441 tys. zł zostały przekazane w zarządzanie Ministra Finansów.

7.3.29. Fundusz Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym

Fundusz Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym został utworzony na podstawie ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne. Głównym zadaniem Funduszu jest aktualizacja i utrzymanie państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego.

W roku 2024 **przychody** Funduszu wyniosły 2.386 tys. zł, tj. 180,8% planu po zmianach (1.320 tys. zł) i pochodziły głównie z wpływów z tytułu:

- odsetek bankowych (1.218 tys. zł),
- udostępniania materiałów Państwowego Zasobu Geodezyjnego i Kartograficznego w 2024 r. (611 tys. zł).

Wzrost przychodów w stosunku do planu po zmianach spowodowany był głównie wpływem środków z tytułu odsetek bankowych od środków przekazanych w zarządzanie overnight i odsetek od założonych lokat.

W 2024 r. ze środków Funduszu zostały poniesione **koszty** w wysokości 4.301 tys. zł, tj. 54,9% planu po zmianach (7.832 tys. zł), głównie na:

- zakładanie, aktualizację i modernizację krajowego systemu informacji o terenie, map topograficznych i tematycznych, osnów geodezyjnych, mapy zasadniczej, geodezyjnej ewidencji sieci uzbrojenia terenu, ewidencji gruntów i budynków (2.502 tys. zł),

- informatyzację zasobu, w tym zakup sprzętu informatycznego i oprogramowania (1.199 tys. zł),
- przeprowadzenie postępowań kwalifikacyjnych oraz druk i dystrybucję dziennika praktyki zawodowej (549 tys. zł).

Niższe od planu wykonanie kosztów wynikało m.in. z mniejszych rzeczywistych wydatków poniesionych przez starostów w ramach realizowanych prac w porównaniu do kwot określonych w porozumieniu oraz mniejszej liczby przeprowadzonych postępowań kwalifikacyjnych dla osób ubiegających się o uprawnienia zawodowe w dziedzinie geodezji i kartografii.

Wykonanie stanu środków pieniężnych na koniec roku 2024 na wyższym poziomie od planowanego (o 12.918 tys. zł) spowodowane jest niższym od planowanego wykonaniem planu kosztów oraz wyższym niż planowano wykonaniem stanu środków pieniężnych z okresów poprzednich, ujętych w stanie Funduszu na początek 2024 r.

Wolne środki finansowe przekazane w zarządzanie Ministrowi Finansów wyniosły 21.202 tys. zł.

7.3.30. Fundusz Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej

Fundusz Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej funkcjonuje na podstawie ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy oraz rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 września 2017 r. w sprawie Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości.

Ma on na celu pomoc pokrzywdzonym i świadkom, przeciwdziałanie przestępczości oraz pomoc postpenitencjarną.

Przychody Funduszu w 2024 r. wyniosły 469.721 tys. zł, co stanowiło 149,3% planu po zmianach (314.692 tys. zł). Wyższe wykonanie przychodów Funduszu wynikało w głównej mierze z wyższych w stosunku do planu kwot z tytułu orzeczonych przez sądy nawiązek oraz świadczeń pieniężnych (407.609 tys. zł), a także wpływów ze środków pieniężnych pochodzących z potrąceń w wysokości 7% wynagrodzenia przysługującego za pracę skazanych (45.268 tys. zł).

Koszty Funduszu zostały zrealizowane w kwocie 213.094 tys. zł, tj. 51,9% planu po zmianach (410.319 tys. zł). Na kwotę tę składają się koszty wykonywania zadań wynikających z tytułu udzielania pomocy osobom pozbawionym wolności, zwalnianym z zakładów karnych i aresztów śledczych oraz członkom ich rodzin w wysokości 24.813 tys. zł, z tytułu udzielania pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem, pomoc świadkom w wysokości 15.792 tys. zł oraz przeciwdziałania przyczynom przestępczości w wysokości 1.077 tys. zł. Ponadto, dokonano innych zmniejszeń na kwotę 171.412 tys. zł, z tytułu umorzeń i odpisów z tytułu nawiązek i świadczeń pieniężnych oraz odpisów aktualizujących należności.

Niższe od planowanego wykonanie kosztów w zakresie dotacji bieżących i inwestycyjnych wynikało z decyzji dysponenta Funduszu Sprawiedliwości o wstrzymaniu wypłat niektórych

dotacji. Na początku 2024 r. w Ministerstwie Sprawiedliwości prowadzono szczegółowy audyt Funduszu, w wyniku którego ustalono, że przyznanie niektórych dotacji nie było zgodne z zadaniami Funduszu oraz zasadami wynikającymi z ustawy o finansach publicznych, takimi jak jawność, oszczędność, czy celowość. W przypadku dotacji dla jednostek sektora finansów publicznych duża część dotacji planowanych do wypłaty w 2024 r. udzielona była na podstawie § 11 rozporządzenia z dnia 13 września 2017 r. w sprawie Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości, zgodnie z którym dysponent Funduszu mógł podjąć decyzję o przyznaniu dotacji na podstawie wniosku, który nie był objęty programem lub naborem wniosków, bez przeprowadzenia konkursu. Dysponent Funduszu podjął decyzję o wypłacie środków w ramach zawartych już umów, jednocześnie zaprzestał udzielania dotacji na podstawie § 11. Jednocześnie w 2024 r. nie ogłoszono naboru wniosków dla jednostek sektora finansów publicznych, w związku z czym nie zawarto żadnych nowych umów z jednostkami sektora finansów publicznych, a co za tym idzie – nie zaangażowano nowych środków. Ostatecznie § 11 został uchylony rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 listopada 2024 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej - Funduszu Sprawiedliwości (Dz.U. poz. 1715), które weszło w życie z dniem 7 grudnia 2024 r.

W przypadku dotacji dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych niższe wykonanie wynika z decyzji o wstrzymaniu części wypłat dotacji dla organizacji pozarządowych, dodatkowo w 2024 r. nie rozstrzygnięto nowych konkursów, na podstawie których można byłoby przyznać dotacje dla tych jednostek.

Zaplanowane w ustawie budżetowej na 2024 r. w kwocie 50.000 tys. zł dotacje inwestycyjne nie zostały wykonane z uwagi na decyzję dysponenta Funduszu o odstąpieniu od realizacji tej pozycji, co w konsekwencji skutkowało uchYLENIEM § 36 pkt 18a rozporządzenia w sprawie Funduszu na mocy rozporządzenia z dnia 13 listopada 2024 r. i brakiem możliwości realizacji wydatków związanych z zakupem nieruchomości.

Stan Funduszu na koniec roku zaplanowany w wysokości 551.784 tys. zł wykonany został w kwocie 904.038 tys. zł, tj. 163,8% planu po zmianach. Spowodowane to było większym wykonaniem przychodów o 155.029 tys. zł przy niższym wykonaniu kosztów o 197.225 tys. zł. Na stan Funduszu na koniec roku składały się środki pieniężne (380.100 tys. zł), należności (283.280 tys. zł), pozostałe środki obrotowe (241.363 tys. zł) oraz zobowiązania (705 tys. zł).

Wolne środki finansowe przekazane w zarządzanie Ministrowi Finansów wyniosły 380.100 tys. zł.

7.3.31. Fundusz Rozwiązywania Problemów Hazardowych

Fundusz Rozwiązywania Problemów Hazardowych został utworzony na podstawie art. 88 ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych.

Przychód Funduszu w 2024 r. obejmował głównie wpływy z części opłaty za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym oraz 1% wpływów z dopłat z gier objętych monopolem państwa, zaś wydatki były przeznaczone na następujące zadania:

- prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej i opracowywanie specjalistycznych ekspertyz, raportów, sprawozdań dotyczących problematyki uzależnień od hazardu lub innych uzależnień niestanowiących uzależnienia od substancji psychoaktywnych,
- opracowywanie i wdrażanie nowych metod profilaktyki i rozwiązywania problemów wynikających z uzależnień od hazardu lub innych uzależnień niestanowiących uzależnienia od substancji psychoaktywnych,
- udzielanie finansowej pomocy instytucjom i stowarzyszeniom realizującym zadania związane z rozwiązywaniem problemów wynikających z uzależnień od hazardu lub innych uzależnień niestanowiących uzależnienia od substancji psychoaktywnych, w tym sporządzanie oceny rozpowszechnienia i zagrożeń patologicznym hazardem,
- prowadzenie działań ukierunkowanych na podnoszenie jakości programów profilaktycznych i terapeutycznych, a także zwiększenia kompetencji zawodowych osób zajmujących się leczeniem w celu zwiększenia skuteczności oraz dostępności leczenia uzależnień od hazardu lub innych uzależnień niestanowiących uzależnienia od substancji psychoaktywnych dla osób uzależnionych i ich bliskich,
- zadania określone w przepisach o zdrowiu publicznym.

W 2024 r. **przychody** Funduszu wyniosły 40.415 tys. zł, co stanowiło 98,1% planu po zmianach (41.218 tys. zł). Niższa realizacja przychodów spowodowana była niższymi wpływami z części opłaty za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym.

Koszty Funduszu zrealizowane w 2024 r. w kwocie 44.815 tys. zł stanowiły 93,4% planu po zmianach (48.000 tys. zł). Niższe, w stosunku do planu na 2024 r., wydatkowanie środków związane było przede wszystkim ze:

- zmniejszeniem wysokości udzielanych dotacji - zgodnie z regulaminem komisji konkursowej oraz zapisami ogłoszenia, do realizacji przyjmowane są wyłącznie wnioski spełniające wszystkie kryteria, które zostały określone w szczegółowych warunkach naboru,
- niespełnieniem wymogów konkursowych (formalnych lub/i merytorycznych) przez znaczną część wniosków – wnioski te nie uzyskały rekomendacji komisji konkursowych i nie zostały przyjęte do realizacji,
- niższym niż zaplanowane wykonaniem kosztów zadań - niektóre elementy kosztorysów w ramach wniosków składanych na realizację zadań opierały się na szacunkowych wyliczeniach, z uwagi na brak możliwości precyzyjnego określenia ich wartości na dzień składania wniosków. Dotyczyło to przede wszystkim wydatków ponoszonych w ramach kosztów administracyjnych i obejmowało np. koszty mediów, telefonów itp. Z kolei składane przez realizatorów sprawozdania odzwierciedlały rzeczywiście poniesione

wydatki, co oznaczało pojawienie się niewielkich różnic pomiędzy kwotami pierwotnie zaplanowanymi, a ich wykonaniem.

Ponadto w 2024 r. Fundusz dokonał zgodnie z Poleceniem Ministra Finansów wpłaty na zasilenie Funduszu Pomocy w kwocie 10.000 tys. zł.

Stan Funduszu na koniec roku wyniósł 20.812 tys. zł, co stanowi 258,3% planu po zmianach (8.057 tys. zł), w tym środki pieniężne w kwocie 19.961 tys. zł oraz należności w kwocie 851 tys. zł.

Wolne środki finansowe w kwocie 19.961 tys. zł zostały przekazane w zarządzanie u Ministra Finansów.

7.3.32. Fundusz Wspierania Organizacji Pożytku Publicznego

Fundusz Wspierania Organizacji Pożytku Publicznego działa na podstawie art. 27ab ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Podstawowym celem Funduszu jest wzmocnienie potencjału organizacji pożytku publicznego m.in. poprzez wyrównywanie szans ich rozwoju, rozwój wolontariatu w tych organizacjach, podnoszenie wiedzy i umiejętności osób działających w organizacjach.

Przychody Funduszu w 2024 r. wyniosły 122 tys. zł i były wyższe od planu (95 tys. zł) o 27 tys. zł, tj. o 28,4%. Na kwotę przychodówłożyły się głównie środki finansowe pochodzące z 1,5% podatku dochodowego od osób fizycznych: niewydatkowane przez organizacje, które utraciły status organizacji pożytku publicznego, wykorzystane przez organizacje pożytku publicznego niezgodnie z przeznaczeniem, przekazane na rzecz organizacji pożytku publicznego, nieuwzględnionej w wykazie prowadzonym przez Dyrektora Narodowego Instytutu Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego. Zrealizowanie wyższych przychodów wynika z ich niestalego charakteru.

Koszty Funduszu na 2024 r. zaplanowano w wysokości 20 tys. zł z przeznaczeniem na ewentualne postępowania związane z wyegzekwowaniem nieprawidłowo wydatkowanych dotacji przyznanych w ramach otwartego konkursu ofert. W 2024 r. koszty nie zostały poniesione, nie było potrzeby wydatkowania zaplanowanych środków.

Stan Funduszu na koniec roku wyniósł 384 tys. zł i był o 74 tys. zł wyższy od planu (310 tys. zł), tj. o 23,9%. Wyższe wykonanie stanu Funduszu wynika z wyższego wykonania środków pieniężnych na koniec roku 2024 o 74 tys. zł.

Wolne środki finansowe przekazane Ministrowi Finansów w zarządzanie wyniosły 384 tys. zł.

7.3.33. Fundusz Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

Fundusz Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego został utworzony na mocy ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o grach hazardowych oraz niektórych innych ustaw. Celem Funduszu jest wspieranie społeczeństwa obywatelskiego na drodze do wszechstronnego rozwoju poprzez wdrażanie systemowych rozwiązań służących wzmocnieniu i podnoszeniu jakości działania całego sektora pozarządowego.

Środki Funduszu przeznacza się wyłącznie na:

- działania nastawione na przygotowanie i wdrożenie systemowych rozwiązań służących wzmocnieniu i podniesieniu jakości działania całego sektora pozarządowego lub jego znaczących części (branż, środowisk),
- wspieranie rozwoju porozumień organizacji, platform współpracy, reprezentacji środowisk organizacji sektora pozarządowego,
- wspieranie działań statutowych organizacji sektora pozarządowego,
- rozwój instytucjonalny organizacji, w tym: budowanie stabilnych podstaw ich dalszego funkcjonowania, tworzenie perspektywicznych planów działania i finansowania, podnoszenie standardów pracy i zarządzania organizacją.

W 2024 r. wykonanie **przychodów** Funduszu osiągnęło poziom 68.824 tys. zł, co stanowi 114,9% planu po zmianach (59.900 tys. zł). Na przychody Funduszu składają się 4% wpływy z tytułu dopłat do stawek w grach hazardowych objętych monopolem państwa w wysokości 65.284 tys. zł oraz odsetki w kwocie 3.540 tys. zł. Wyższe niż planowane przychody uzyskano w wyniku zwrotu niewykorzystanych środków z lat ubiegłych, wyższych niż zakładano dopłat do gier hazardowych oraz wyższych odsetek.

W 2024 r. Fundusz poniósł **koszty** w wysokości 48.935 tys. zł, co stanowi 94,5% planu po zmianach (51.765 tys. zł). Środki Funduszu zostały przeznaczone na realizację:

- działania nastawione na przygotowanie i wdrożenie systemowych rozwiązań służących wzmocnieniu i podniesieniu jakości działania całego sektora pozarządowego lub jego znaczących części (branż, środowisk) – 6.460 tys. zł, z czego Narodowy Instytut Wolności zwrócił 850 tys. zł, a wykonanie wyniosło 5.610 tys. zł,
- wspieranie rozwoju porozumień organizacji, platform współpracy, reprezentacji środowisk organizacji sektora pozarządowego – 5.204 tys. zł, z czego NIW zwrócił 26 tys. zł, wykonanie wyniosło 5.178 tys. zł,
- wspieranie działań statutowych organizacji sektora pozarządowego – 34.261 tys. zł, z czego NIW zwrócił 1.549 tys. zł, a wykonanie wyniosło 32.712 tys. zł,
- rozwój instytucjonalny organizacji, w tym: budowanie stabilnych podstaw ich dalszego funkcjonowania, tworzenie perspektywicznych planów działania i finansowania, podnoszenie standardów pracy i zarządzania organizacją – 5.830 tys. zł, z czego NIW zwrócił 395 tys. zł, a wykonanie wyniosło 5.435 tys. zł.

Trzy pierwsze pozycje składają się na wydatki bieżące w kwocie 43.500 tys. zł, natomiast pozycja czwarta to wydatki inwestycyjne.

Łącznie w 2024 r. na rachunek FWRSO zwrócone zostały środki w wysokości 2.820 tys. zł, w tym: środków bieżących – 2.425 tys. zł i środków majątkowych – 395 tys. zł. Powyższe wynika ze zwrotu przez NIW środków przeznaczonych na realizację ww. zadań.

Zaplanowana na obsługę rachunku bankowego kwota w wysokości 10 tys. zł w ramach kosztów własnych nie została wydatkowana, ponieważ bank nie naliczył opłat bankowych w 2024 r.

Stan funduszu na koniec 2024 r. wynosił 79.711 tys. zł. Wolne środki finansowe zostały przekazane Ministrowi Finansów w zarządzanie.

7.3.34. Fundusz Rozwoju Przewozów Autobusowych o Charakterze Użyteczności Publicznej

Fundusz rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej (FRPA) został utworzony na podstawie ustawy z dnia 16 maja 2019 r. o Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej.

Fundusz został ustanowiony w celu zlikwidowania luki transportowej, spowodowanej brakiem dostępności autobusowej publicznego transportu zbiorowego dla obywateli, z uwagi na niewystarczający poziom środków finansowych na realizację zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego. Fundusz przekazuje wsparcie finansowe ze środków budżetowych dla organizatorów publicznego transportu zbiorowego na uruchomienie nowych linii komunikacyjnych oraz odtworzenie połączeń, które zostały zlikwidowane, z wyłączeniem komunikacji miejskiej.

W 2024 r. środki Funduszu pochodziły z:

- opłaty paliwowej,
- opłaty emisyjnej,
- opłaty zastępczej,
- opłaty za zezwolenia, kary pieniężne i grzywny pobierane przez Głównego Inspektora Transportu Drogowego (GITD), Wojewódzkich Inspektorów Transportu Drogowego (WITD) i Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad (GDDKiA),
- odsetek,
- pozostałych wpływów.

Określone w planie **przychody** Funduszu w kwocie 1.000.049 tys. zł uzyskano w wysokości 943.671 tys. zł co stanowiło 94,4% planu po zmianach.

Ujmowane w planie finansowym wielkości przychodów są danymi prognozowanymi bezpośrednio przez podmioty zewnętrzne (NFOŚiGW, GDDKiA, GITD), w gestii których pozostaje pozyskiwanie różnych opłat oraz Rządową Agencję Rezerw Strategicznych w przypadku prognozy konsumpcji paliw.

W 2024 r. przychody z tytułu opłaty paliwowej wyniosły 395.499 tys. zł (123,6% planu po zmianach), opłaty emisyjnej 117.081 tys. zł (96,8% planu po zmianach), opłaty zastępczej 98.933 tys. zł (109,9% planu po zmianach), opłaty za zezwolenia, kary pieniężne i grzywny pobierane przez GITD i WITD oraz GDDKiA wyniosły 162.691 tys. zł (147,1% planu po zmianach), odsetki wyniosły 17.707 tys. zł (plan finansowy zakładał 713 tys. zł). Na wynik odsetek miały głównie wpływ odsetki osiągnięte wskutek przekazywania okresowo wolnych środków w zarządzanie terminowe Ministrowi Finansów.

Planowane było przekazanie środków z budżetu państwa w wysokości 357.000 tys. zł. Wskutek wyższych wpływów do Funduszu z tytułu ww. opłat oraz stanowi początkowemu na 1 stycznia 2024 r. w wysokości 205.777 tys. zł zostało przekazane 147.385 tys. zł. Pozostałe wpływy (m.in. prowizje wpłacane przez WITD) osiągnięto w wysokości 4.375 tys. zł (547,0% plan finansowego).

Koszty realizacji zadań w 2024 r. wynosiły 844.070 tys. zł, co stanowiło 84,4% planu po zmianach (1.000.049 tys. zł). Cała powyższa kwota została przekazana wojewodom na realizację wniosków organizatorów publicznego transportu zbiorowego o dopłatę z Funduszu.

Kwota zgłaszanego przez wojewodów zapotrzebowania na środki Funduszu zawsze będzie przewyższać kwotę faktycznie wydatkowaną, z tego względu, że kwota ta może być precyzyjnie określona dopiero ex post po zakończeniu realizacji przewozów i wyliczeniu faktycznie należnej poszczególnym operatorom rekompensaty.

Nie poniesiono wydatków na usługi bankowe związane z prowadzeniem rachunku Funduszu (planowano 5 tys. zł).

Stopień wykorzystania środków Funduszu w 2024 r. był wynikiem rzeczywistego zapotrzebowania na dopłaty do przewozów, zgłoszonego za pośrednictwem wojewodów przez poszczególnych organizatorów przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej. Wydatkowana kwota środków FRPA zależy od aktywności organizatorów uruchamiających przewozy o charakterze użyteczności publicznej oraz ich możliwości finansowych związanych z koniecznością pokrycia ze środków własnych co najmniej 10% deficytu pojedynczej linii komunikacyjnej.

W ramach przeprowadzonych naborów w 2024 r. dopłatą z Funduszu objęto 1.064 wniosków organizatorów publicznego transportu zbiorowego o dofinansowanie dla 7.663 linii komunikacyjnych. W 2024 r. na ten cel wydatkowano 844.070 tys. zł.

W 2024 r. utrzymano obowiązywanie zwiększonej stawki dopłaty do pojedynczego wozokilometra w kwocie nie wyższej niż 3,00 zł (zgodnie z art. 12 ustawy z dnia 16 czerwca 2023 r. o zmianie ustawy – o publicznym transporcie zbiorowym oraz niektórych innych ustaw).

Stan Funduszu na koniec roku wyniósł 305.378 tys. zł. Wolne środki finansowe w wysokości 295.448 tys. zł przekazano w zarządzanie Ministrowi Finansów.

7.3.35. Fundusz Inwestycji Kapitałowych

Fundusz Inwestycji Kapitałowych został utworzony na mocy ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym. Pierwotnie dysponentem Funduszu był Prezes Rady Ministrów. Zgodnie z ustawą z dnia 15 maja 2024 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem administracji rządowej, od 1 lipca 2024 r., obowiązki dysponenta przejął minister właściwy do spraw aktywów państwowych.

Stan środków pieniężnych na początek roku 2024 planowano w kwocie 2.964.606 tys. zł. W rezultacie wykonanie w 2024 r. stanu funduszu na początek roku wyniosło 2.401.370 tys. zł i było niższe o 563.236 tys. zł (tj. o 19,0%) od planowanej wartości.

Niższe niż planowano wykonanie stanu środków jest wynikiem progностycznego ujęcia w planie stanu rachunku bankowego Funduszu na dzień sporządzenia projektu planu na 2024 r.

Przychody Funduszu w 2024 r. wyniosły 4.938.904 tys. zł i były wyższe o 3.017.182 tys. zł (tj. o 157,0%) od planu po zmianach.

W 2024 r. zrealizowano następujące przychody:

- wpłaty z zysku jednoosobowych spółek Skarbu Państwa w wysokości 1.127.936 tys. zł więcej niż w planie po zmianach o 666.814 tys. zł (tj. o 144,6%);
- wpływy z dywidend w wysokości 1.651.833 tys. zł więcej niż w planie po zmianach o 351.233 tys. zł (tj. o 27,0%);
- zwrot pomocy publicznej lub wsparcia niebędącego pomocą publiczną, udzielonych przedsiębiorcom z Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorców w wysokości 6.522 tys. zł mniej niż w planie po zmianach o 3.478 tys. zł (tj. o 34,8%);
- odsetki w wysokości 152.603 tys. zł więcej niż w planie po zmianach o 2.603 tys. zł (tj. o 1,7%);
- pozostałe wpływy (suma gwarancyjna, wpłata przeznaczona na dofinansowanie działań zmierzających do zwiększenia zdolności produkcji amunicji na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej) w wysokości 2.000.010 tys. zł, które nie były planowane na rok 2024.

Wyższe niż planowano wykonanie **przychodów** Funduszu w 2024 r. wynika głównie z większych wpływów na rachunek Funduszu z tytułu wpłat z zysku jednoosobowych spółek Skarbu Państwa oraz 30% odpisów z dywidend wypłacanych przez spółki z udziałem Skarbu Państwa, co miało związek ze zrealizowaną wpłatą 30% odpisu od dywidendy uzyskaną od PKO BP S.A., tj. na poziomie wyższym od zakładanego.

Dodatkowo w 2024 r. minister właściwy do spraw aktywów państwowych dokonał, na podstawie art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 27 listopada 2024 r. o finansowaniu działań zmierzających do zwiększenia zdolności produkcji amunicji, wpłaty do Funduszu w wysokości 2.000.000 tys. zł. Przedmiotowe środki finansowe stanowiły wydatek majątkowy jednostki z przeznaczeniem na dofinansowanie działań zmierzających do zwiększenia zdolności produkcji amunicji na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, obejmujących realizację strategicznie ważnych inwestycji dla bezpieczeństwa kraju.

Ponadto wyższe wykonanie jest wynikiem nieplanowanych przychodów m.in. z tytułu dokonanej wpłaty sumy gwarancyjnej w wysokości 10 tys. zł powstałej w trakcie monitorowania jednej z umów inwestycyjnych realizowanych ze środków Funduszu.

Koszty realizacji zadań w 2024 r. wyniosły 478.670 tys. zł i były niższe o 521.531 tys. zł (tj. o 52,1%) od planowanych. Koszty te zostały poniesione na objęcie akcji spółki Polska Grupa Zbrojeniowa S.A i stanowią konsekwencję wejścia w życie uchwały Rady Ministrów nr 68 z dnia 25 czerwca 2024 r. w sprawie dokapitalizowania spółek wchodzących w skład Konsorcjum PGZ NAREW. Na mocy przedmiotowej uchwały zostaną dokapitalizowane spółki wchodzące w skład Konsorcjum PGZ Narew, które realizują poszczególne etapy programu „Narew”, a także pozostałe programy modernizacyjne związane z obronnością państwa. Polska Grupa Zbrojeniowa S.A. pełni funkcję lidera ww. Konsorcjum. Za źródło finansowania przedmiotowego zadania w latach 2024–2030 uznano środki Funduszu.

Niższe wykonanie planu kosztów wynika z konieczności dokonywania aktualizacji wniosków o objęcie akcji lub udziałów ze środków Funduszu, w tym w szczególności w zakresie proponowanych terminów obejmowania akcji lub udziałów.

Plan finansowy Funduszu w zakresie stanu środków pieniężnych na koniec roku 2024 planowano w kwocie 3.886.127 tys. zł. Wykonanie w 2024 r. stanu funduszu na koniec roku wyniosło 6.861.603 tys. zł i było wyższe o 2.975.476 tys. zł (tj. o 76,6%) od planowanej wartości.

Wyższy niż planowano stan środków Funduszu na koniec 2024 r. wynikał z uzyskania wyższych przychodów Funduszu oraz niewykonania zaplanowanych kosztów.

W 2024 r. przekazano do Ministra Finansów wolne środki w wysokości 6.861.603 tys. zł, więcej niż planowano o 2.975.476 tys. zł (tj. o 76,6%), z przeznaczeniem na:

- depozyt overnight (O/N) – środki w wysokości 5.286 tys. zł;
- zarządzanie terminowe – środki w wysokości 6.856.318 tys. zł.

7.3.36. Fundusz Wypłaty Różnicy Ceny

Fundusz Wypłaty Różnicy Ceny został powołany ustawą z dnia 28 grudnia 2018 r. o zmianie ustawy o podatku akcyzowym oraz niektórych innych ustaw. Do jego zadań pierwotnie należało finansowanie utraconego przychodu spółek energetycznych w 2019 r. W trakcie 2022 i 2023 r. weszły w życie ustawy, które nałożyły na Fundusz kolejne zadania, w związku z tym w 2024 r. Fundusz kontynuował m.in.:

- wypłaty rekompensat na podstawie ustawy z dnia 26 stycznia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców paliw gazowych w związku z sytuacją na rynku gazu oraz ustawy z dnia 28 grudnia 2018 r. o zmianie ustawy o podatku akcyzowym oraz niektórych innych ustaw,
- gromadzenie oraz przekazywanie do Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 środków:
 - odpisu na Fundusz oraz składki solidarnościowej na podstawie ustawy z dnia 27 października 2022 r. o środkach nadzwyczajnych mających na celu ograniczenie wysokości cen energii elektrycznej oraz wsparciu niektórych odbiorców w 2023 r.,

- gazowego odpisu na Fundusz na podstawie ustawy z dnia 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. w związku z sytuacją na rynku gazu.

W trakcie 2024 r., w wyniku nowelizacji ustawy z dnia 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. oraz w 2024 r., na Fundusz zostało nałożone nowe zadanie polegające na gromadzeniu oraz przekazywaniu do Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 wpływów z tytułu gazowej składki na Fundusz.

Przychody Funduszu w 2024 r. zrealizowano w wysokości 14.194.132 tys. zł, tj. 97,7% planu po zmianach wynoszącego 14.526.868 tys. zł. Ich źródłem były głównie wpływy z tytułu: gazowej składki na Fundusz w kwocie 12.302.974 tys. zł, odpisu elektrycznego w kwocie 1.820.151 tys. zł, składki solidarnościowej w kwocie 350 tys. zł oraz uzyskanych odsetek w kwocie 70.472 tys. zł.

Koszty realizacji zadań ze środków Funduszu poniesione zostały w kwocie 14.526.214 tys. zł, co stanowi 99,6% planu po zmianach wynoszącego 14.592.044 tys. zł. Środki Funduszu zostały przeznaczone w szczególności na:

- wpłaty do Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 środków zgromadzonych z: gazowej składki na Fundusz, odpisu elektrycznego na Fundusz, składki solidarnościowej oraz gazowego odpisu na Fundusz - w łącznej kwocie 14.492.641 tys. zł.
- wypłaty rekompensat na podstawie ustawy z dnia 26 stycznia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców paliw gazowych w związku z sytuacją na rynku gazu – 32.853 tys. zł,
- wypłaty kwoty różnicy ceny, wypłaty rekompensat finansowych, wypłaty dofinansowań (de minimis) – 524 tys. zł.

Stan Funduszu na koniec roku wyniósł 396.141 tys. zł, z tego środki pieniężne w wysokości 671.832 tys. zł, należności w kwocie 35.687 tys. zł i zobowiązania w kwocie 311.378 tys. zł. Wolne środki finansowe przekazane zostały w zarządzanie Ministrowi Finansów.

7.3.37. Fundusz Rekompensat Pośrednich Kosztów Emisji

Fundusz Rekompensat Pośrednich Kosztów Emisji został utworzony na podstawie art. 29 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o systemie rekompensat dla sektorów i podsektorów energochłonnych.

Przychody Funduszu w 2024 r. zrealizowano w wysokości 2.701.659 tys. zł, tj. 100,4% planu po zmianach (2.691.054 tys. zł). Ich źródłem były:

- środki ze sprzedaży w drodze aukcji uprawnień do emisji, o których mowa w art. 49 ust. 2c ustawy z dnia 12 czerwca 2015 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych w kwocie 2.265.310 tys. zł,
- odsetki w kwocie 350.565 tys. zł,
- zwroty wsparcia z tytułu pomocy dla przemysłu energochłonnego w związku z cenami gazu ziemnego i energii elektrycznej w kwocie 85.194 tys. zł

- zwrot środków z tytułu rekompensat w kwocie 590 tys. zł.

Wyższe wykonanie przychodów w stosunku do planu po zmianach wynika głównie z wyższych przychodów z tytułu odsetek od lokat bankowych.

Koszty realizacji zadań ze środków Funduszu poniesione zostały w kwocie 3.385.681 tys. zł, co stanowi 79,4% planu po zmianach (4.265.264 tys. zł) i składają się na nie:

- wydatki na wypłatę rekompensat z tytułu przenoszenia kosztów zakupu uprawnień do emisji na ceny energii elektrycznej zużywanej do wytwarzania produktów w sektorach lub podsektorach energochłonnych w kwocie 2.647.416 tys. zł,
- pomoc dla przemysłu energochłonnego w ramach Programu „Pomoc dla przemysłu energochłonnego w związku z cenami gazu ziemnego i energii elektrycznej w 2023 r.” w kwocie 325.866 tys. zł wraz z kosztami poniesionymi przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Operatora Programu w kwocie 3.869 tys. zł,
- pomoc dla przemysłu energochłonnego w ramach Programu „Pomoc dla przemysłu energochłonnego w związku z cenami gazu ziemnego i energii elektrycznej w 2024 r.” w kwocie 363.370 tys. zł wraz z kosztami poniesionymi przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Operatora Programu w kwocie 6.670 tys. zł,
- odpis aktualizujący należności w kwocie 38.490 tys. zł.

Niższe wykonanie kosztów w stosunku do planu po zmianach wynika głównie z mniejszej niż planowano liczby beneficjentów ubiegających się o wsparcie w ramach Programu pn. „Pomoc dla przemysłu energochłonnego w związku z cenami gazu ziemnego i energii elektrycznej w 2024 r.”, a także w wyniku nie przekazania na rachunek Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 zaplanowanej kwoty 230.000 tys. zł, na realizację zadań przewidzianych w przepisach art. 4 ustawy z dnia 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. oraz w 2024 r. w związku z sytuacją na rynku gazu.

Niższe niż zaplanowano wykonanie kosztów w związku z przekazaniem środków do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Operatora Programu Pomoc dla przemysłu energochłonnego w związku z cenami gazu ziemnego i energii elektrycznej w 2023 r. (wypłacane w 2024 r.) wynikało z mniejszej niż planowana liczby beneficjentów oraz wynikających z tego faktycznie poniesionych wydatków przez Operatora Programu.

Stan Funduszu na koniec roku wyniósł 4.703.744 tys. zł, tj. 123,3% planu po zmianach, co wynikało z niższego wykonania planu kosztów.

Wolne środki finansowe w wysokości 4.703.744 tys. zł zostały przekazane w zarządzanie u Ministra Finansów.

7.3.38. Fundusz Szerokopasmowy

Fundusz Szerokopasmowy został utworzony na podstawie ustawy z dnia 7 maja 2010 r. o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych.

Środki Funduszu przeznaczone są na finansowanie wydatków związanych z:

- działaniami wspierającymi rozwój szybkich sieci telekomunikacyjnych poprzez dofinansowanie lub udzielanie pożyczek na budowę lub przebudowę tych sieci oraz wykonywanie przyłączy telekomunikacyjnych do lokalizacji użytkownika końcowego;
- działaniami mającymi na celu pobudzenie popytu użytkowników końcowych na usługi związane z szerokopasmowym dostępem do Internetu poprzez dofinansowanie zakupu usług telekomunikacyjnych, zakupu urządzeń multimedialnych oraz organizacji szkoleń rozwijających kompetencje cyfrowe lub udziału w tych szkoleniach;
- obsługą Funduszu.

Fundusz uzyskał w 2024 r. **przychody** w wysokości 137.287 tys. zł, co stanowi 100,5% planu po zmianach (136.558 tys. zł), które pochodziły z ustawowo określonych źródeł zasilenia Funduszu, tj. przede wszystkim z całości opłat za prawo do wykorzystywania zasobów numeracji (86.124 tys. zł), z 15 % wpływów z opłat ponoszonych przez operatorów posiadających prawo do dysponowania częstotliwościami radiowymi (48.269 tys. zł), wpływów z kar pieniężnych (397 tys. zł) oraz innych (2.497 tys. zł).

Koszty Funduszu w 2024 r. wyniosły 151.878 tys. zł, co stanowi 83,6% planu po zmianach (181.699 tys. zł). Zostały one przeznaczone m.in. na: zasilenie Funduszu Cyberbezpieczeństwa (125.000 tys. zł) i dotację na realizację zadań bieżących (24.725 tys. zł), w tym udzielenie dotacji celowej Instytutowi Łączności – PIB na realizację zadań pn.: „Budowa Systemu Informacyjnego o Dostępie do Usług Stacjonarnego Internetu Szerokopasmowego (SIDUSIS)” (3.400 tys. zł).

Koszty inwestycyjne Funduszu wyniosły 2.152 tys. zł, co stanowi 8,3% kwoty planu po zmianach (26.046 tys. zł). Polegały one na wypłacie zaliczek beneficjentom pilotażowego naboru wniosków o dofinansowanie gminnych projektów budowy sieci dostępu do szybkiego Internetu.

Przyczyną niższego niż planowano wykonania kosztów Funduszu, w tym kosztów inwestycyjnych było wystąpienie beneficjentów o wypłatę środków w ramach przeprowadzonego w 2022 pilotażowego naboru wniosków na realizację projektu polegającego na budowie sieci dostępu do szybkiego Internetu w wysokości niższej od zaplanowanej, a także wydłużenie okresów realizacji tych projektów z 31 grudnia 2024 r. do 30 czerwca 2025 r., które nastąpiło w trakcie 2024 r. na wniosek beneficjentów.

Stan Funduszu Szerokopasmowego na koniec roku wyniósł 63.141 tys. zł (wobec planowanego na poziomie 32.591 tys. zł), z tego środki pieniężne 50.504 tys. zł oraz należności 12.637 tys. zł.

Wolne środki finansowe przekazane w zarządzanie Ministrowi Finansów wyniosły 50.504 tys. zł.

7.3.39. Fundusz Rozwoju Regionalnego

Fundusz Rozwoju Regionalnego został utworzony w 2022 r. na mocy ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju w brzmieniu zmienionym ustawą z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027, w celu realizacji zadań polegających na wsparciu działań w zakresie organizacji lub promocji inicjatyw służących promowaniu społeczno-gospodarczego, regionalnego i przestrzennego rozwoju kraju, rozwoju społeczności lokalnych lub wzmocnieniu społeczeństwa obywatelskiego.

Stan Funduszu na początek roku wyniósł 83.785 tys. zł, tj. 147,6% planu po zmianach.

Przychody Funduszu w 2024 r. zrealizowano w wysokości 97.554 tys. zł, tj. 390,2% planu po zmianach w wysokości 25.000 tys. zł. Ich źródłem były środki pochodzące z odsetek od zwrotów środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem, z naruszeniem procedur, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości oraz od nierozliczonych środków i zaliczek w kwocie 90.632 tys. zł, odsetki od środków na rachunku Funduszu w kwocie 6.922 tys. zł.

Wyższe od zaplanowanych przychody osiągnięte zostały głównie z tytułu wyższych od założonych w planie kwot odsetek od ww. zwrotów środków.

Koszty realizacji zadań ze środków Funduszu poniesione zostały w kwocie 54.645 tys. zł, tj. 77,9% planu po zmianach w wysokości 70.179 tys. zł. Środki Funduszu zostały przeznaczone na:

- wpłatę do Funduszu Pomocy w kwocie 51.000 tys. zł (100,0% planu po zmianach) w celu finansowania lub dofinansowania realizacji zadań na rzecz pomocy Ukrainie, w szczególności obywatelom Ukrainy dotkniętym konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy,
- wypłatę dotacji na realizację zadań bieżących dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych w kwocie 1.250 tys. zł (31,3% planu po zmianach),
- koszty własne w kwocie 2.394 tys. zł (35,8% planu po zmianach), w ramach których sfinansowano:
 - działania informacyjno-promocyjne dotyczące 20-lecia członkostwa Polski w UE, Funduszy Europejskich i KPO,
 - prowadzone od 2023 r. działania w prasie i na portalach lokalnych i regionalnych, mające na celu podniesienie świadomości społecznej na temat wspieranych obszarów i roli jaką odgrywają w niej fundusze z budżetu zarówno krajowego jak i funduszy unijnych oraz działania promujące program wspierania rozwoju miast w ramach Partnerskiej Inicjatywy Miast,
 - organizację i obsługę spotkań dotyczących Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności,

- działania związane z zapewnieniem wolontariuszy na potrzeby wydarzeń organizowanych przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej w ramach przewodnictwa Polski w Radzie Unii Europejskiej w 2025 r.,
- działania w zakresie obsługi i koordynacji Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Niższe wykonanie kosztów w porównaniu do planu wynikało głównie z rezygnacji z realizacji niektórych zadań lub przesunięcia ich do realizacji na rok 2025, pozyskania finansowania na realizację planowanego zadania z innych źródeł.

Stan Funduszu na koniec roku wyniósł 126.694 tys. zł, z tego środki pieniężne w wysokości 124.906 tys. zł, należności w kwocie 1.853 tys. zł oraz zobowiązania w wysokości 65 tys. zł.

Wolne środki finansowe przekazane zostały w zarządzanie Ministrowi Finansów.

7.3.40. Fundusz Edukacji Finansowej

Fundusz Edukacji Finansowej (FEF) został utworzony z dniem 1 stycznia 2023 r. na podstawie ustawy z dnia 1 grudnia 2022 r. o zmianie ustawy o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego i o Rzeczniku Finansowym oraz niektórych innych ustaw. Dysponentem Funduszu jest minister właściwy do spraw instytucji finansowych.

Głównym celem Funduszu jest zwiększenie świadomości finansowej w społeczeństwie poprzez umożliwienie edukacji, szkoleń, stworzenie materiałów edukacyjnych i narzędzi, które pomogą podejmować bardziej świadome i odpowiedzialne decyzje finansowe, co w efekcie przyczyni się do poprawy zdolności do zarządzania finansami oraz osiągnięcia stabilności i bezpieczeństwa finansowego.

Środki Funduszu przeznaczone są na finansowanie lub dofinansowanie edukacji finansowej, w szczególności na:

- opracowywanie i realizację strategii edukacji finansowej,
- organizację kampanii edukacyjnych, informacyjnych lub promocyjnych, mających na celu zwiększenie kompetencji finansowych społeczeństwa,
- opracowywanie i realizację programów edukacyjnych oraz wydawanie publikacji popularyzujących wiedzę w zakresie finansów, rynku finansowego, zagrożeń na nim występujących oraz działających na nim podmiotów,
- opracowywanie dokumentów i tworzenie narzędzi z zakresu edukacji finansowej innych niż wymienione w tiret a i c,
- wspieranie projektów edukacyjnych i promocyjnych w zakresie finansów i rynku finansowego,
- przeprowadzanie badań w zakresie kompetencji finansowych społeczeństwa i edukacji finansowej.

Ponadto, środki Funduszu przeznaczone są m.in. na zwrot środków z tytułu zmniejszonych albo uchylonych kar pieniężnych, o których mowa w art. 43g pkt 1–4 ustawy z dnia 5 sierpnia

2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej.

W 2024 r. Fundusz zrealizował **przychody** w wysokości 48.928 tys. zł, co stanowi 113,7% planu po zmianach (43.035 tys. zł), z tego:

- kary pieniężne, o których mowa w art. 43g pkt. 1-4 ww. ustawy, w wysokości 38.994 tys. zł (co stanowi 107,8% planu po zmianach),
- odsetki, głównie od wolnych środków finansowych Funduszu przekazywanych w zarządzanie terminowe, w kwocie 9.934 tys. zł (co stanowi 144,5% planu po zmianach).

Wzrost przychodów w stosunku do planu po zmianach wynika z rzeczywistego wykonania, którego nie można było precyzyjnie przewidzieć na etapie opracowania planu finansowego Funduszu.

W 2024 r. **koszty** Funduszu wyniosły 66.283 tys. zł, co stanowi 51,0% planu po zmianach (130.001 tys. zł), z tego:

- dotacje na realizację zadań bieżących dla jednostek sektora finansów publicznych oraz dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych w wysokości 5 157 tys. zł stanowiące 10,3% planu po zmianach (50.000 tys. zł);
- zwrot środków z tytułu zmniejszonych lub uchylonych kar pieniężnych w wysokości 11.127 tys. zł, co stanowi 37,1% planu po zmianach (30.000 tys. zł);
- wpłata do Funduszu Pomocy w łącznej kwocie 50.000 tys. zł dokonana w związku z poleceniem wpłaty środków wydany dysponentowi Funduszu na podstawie art. 14 ust. 22 oraz w związku z art. 19a ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, stanowiąca 100,0% planu po zmianach (50.000 tys. zł).

Zrealizowane koszty Funduszu obejmowały dotacje w łącznej kwocie 5.157 tys. zł, w tym:

- dotacje celowe w ramach Programu „Lekcje o finansach” – edycja 2024, na realizację zadań bieżących (dla jednostek sektora finansów publicznych w kwocie 4.783 tys. zł oraz dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych w wysokości 111 tys. zł).

Program „Lekcje o finansach” – edycja 2024, skierowany był do organów prowadzących publiczne i niepubliczne szkoły podstawowe, tj.: jednostek samorządu terytorialnego oraz stowarzyszeń, fundacji i innych posiadających osobowość prawną podmiotów, prowadzących działalność w zakresie edukacji, które nie działają w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich członków, udziałowców, akcjonariuszy i pracowników. W ramach tego programu przekazano dotacje z Funduszu na realizację zajęć lekcyjnych z zakresu finansów oraz 346 wycieczek edukacyjnych do instytucji publicznych, w których wzięło udział około 12.860 uczniów szkół podstawowych z całej Polski;

- dotacja celowa dla Fundacji Warszawski Instytut Bankowości na realizację projektu „Regionalnego Forum Roku Edukacji Ekonomicznej – Impulsy Edukacyjne 2024” w wysokości 263 tys. zł.

Realizacja Projektu oparta była na połączeniu działań o charakterze ogólnopolskim, regionalnym, lokalnym przy zaangażowaniu różnych grup interesariuszy (m.in. naukowców, pracowników samorządowych, pracowników kultury, nauczycieli, uczniów, seniorów). Zrealizowano 2 badania z zakresu edukacji finansowej, ekonomicznej i przedsiębiorczości, 16 regionalnych lekcji online, 16 konferencji oraz 37 wystaw i 42 warsztaty oraz dodatkowo przekazano materiały edukacyjne do samorządów, szkół i bibliotek.

Wykonanie kosztów na poziomie niższym od planowanego związane było z:

- niskim wykonaniem kosztów w zakresie dotacji celowych.

Na etapie planowania nie można było przewidzieć złożoności procesów związanych z opracowywaniem poszczególnych regulaminów konkursów na realizację działań z obszaru edukacji finansowej. W 2024 r. trwały prace w zakresie zapewnienia podstaw proceduralnych przed uruchomieniem wydatkowania środków. Z uwagi na konieczność uzgadniania projektów konkursów planowanych do ogłoszenia na różnych etapach ich opracowywania, tj.: uzgadnianie założeń i celów konkursu, definiowanie grup docelowych, opracowywanie regulaminów wraz z załącznikami, cały proces ogłaszania konkursów znacznie się wydłużył co wpłynęło na to, że nie udało się ogłosić konkursów, nad którymi trwały prace w 2024 r., zgodnie z przyjętym harmonogramem podczas prac planistycznych.

- brakiem konieczności dokonania kolejnych zwrotów środków z tytułu zmniejszonych lub uchylonych kar pieniężnych w stosunku do wysokości oszacowanej w planie po zmianach.

Stan Funduszu na koniec ubiegłego roku wyniósł 178.533 tys. zł i dotyczył głównie „środków pieniężnych” (178.467 tys. zł). Wolne środki finansowe w kwocie 178.467 tys. zł zostały przekazane w zarządzenie Ministra Finansów.

7.4. Państwowe osoby prawne

Jednostki sektora finansów publicznych, o których mowa w art. 9 pkt 14 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych są powoływane na podstawie odrębnych ustaw, jako państwowe osoby prawne w celu realizacji wybranych zadań publicznych.

W ustawie budżetowej na rok 2024 zamieszczono plany finansowe państwowych osób prawnych:

1. Ośrodek Studiów Wschodnich im. Marka Karpia,
2. Instytut Zachodni im. Zygmunta Wojciechowskiego,
3. Instytut Współpracy Polsko-Węgierskiej im. Wacława Felczaka,

4. Instytut Europy Środkowej,
5. Urząd Komisji Nadzoru Finansowego,
6. Polski Instytut Ekonomiczny,
7. Krajowy Zasób Nieruchomości,
8. Urząd Dozoru Technicznego,
9. Polskie Centrum Akredytacji,
10. Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie,
11. Polski Instytut Sztuki Filmowej,
12. Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego,
13. Polska Agencja Antydopingowa,
14. Polska Organizacja Turystyczna,
15. Polskie Laboratorium Antydopingowe,
16. Polski Klub Wyścigów Konnych,
17. Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie,
18. 16 Wojewódzkich Ośrodków Doradztwa Rolniczego,
19. Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej,
20. Centrum Łukasiewicz,
21. Polska Agencja Żeglugi Powietrznej,
22. Transportowy Dozór Techniczny,
23. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
24. 23 Parki Narodowe (Babiogórski, Białowiecki, Biebrzański, Bieszczadzki, Bory Tucholskie, Drawieński, Gorczański, Gór Stołowych, Kampinoski, Karkonoski, Magurski, Narwiański, Ojcowski, Pieniński, Poleski, Roztoczański, Słowiński, Świętokrzyski, Tatrzański, Ujście Warty, Wielkopolski, Wigierski, Woliński),
25. Polski Instytut Spraw Międzynarodowych,
26. Agencja Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji,
27. Agencja Badań Medycznych,
28. Zakład Ubezpieczeń Społecznych,
29. Polska Agencja Nadzoru Audytowego,
30. Rzecznik Finansowy,
31. Akademia Kopernikańska,
32. Instytut Rozwoju Języka Polskiego im. świętego Maksymiliana Marii Kolbego.

W 2024 r. łączne **przychody** państwowych osób prawnych wyniosły 35.395.376 tys. zł, tj. 117,4% planu po zmianach i 145,9% wykonania w roku 2023. Dotacje i subwencje z budżetu państwa wyniosły 4.501.920 tys. zł, tj. 116,6% planu po zmianach i 12,7% wykonanych przychodów ogółem. Dotacje i subwencje z budżetu państwa były wyższe o 55,7% niż w 2023 r. Najwyższe kwoty dotacji z budżetu państwa w 2024 r. zostały przekazane: Państwowemu Gospodarstwu Wodnemu „Wody Polskie” (1.134.160 tys. zł), Narodowemu Funduszowi Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (1.803.156 tys. zł) oraz 16 Wojewódzkim Ośrodkom Doradztwa Rolniczego (415.422 tys. zł). Jednostki te w sumie otrzymały 74,5% dotacji ogółem.

W 2024 r. łączne **koszty** poniesione przez państwowe osoby prawne wyniosły 26.389.930 tys. zł, tj. 83,8% planu po zmianach i 111,6% wykonania w 2023 r.

Państwowe osoby prawne osiągnęły w 2024 r. łączny dodatni **wynik finansowy brutto** w kwocie 9.005.444 tys. zł (w 2023 r. wynik brutto wyniósł 606.491 tys. zł) i był wyższy o 10.362.887 tys. zł od zaplanowanego w planie po zmianach. Złożyło się na to przede wszystkim uzyskanie lepszego wyniku finansowego w Narodowym Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (o 9.297.039 tys. zł) oraz w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych (o 653.905 tys. zł). Uzyskanie dodatniego wyniku finansowego spowodowane było w głównej mierze wyższymi przychodami ze sprzedaży przez Komisję Europejską uprawnień do emisji w systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych oraz poniesieniem niższych kosztów realizacji zadań NFOŚiGW (m.in. zawieszenie przyjmowania wniosków dla naprawy i reformy programu ukierunkowanej na przeciwdziałaniu nadużyciom) oraz niższych kosztów usług obcych w ramach ZUS.

Zrealizowane w 2024 r. kwoty przychodów, z uwzględnieniem dotacji budżetowych, kosztów oraz planowany i zrealizowany wynik finansowy brutto przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie		Przychody	w tym: dotacje i subwencje z budżetu	Koszty	Wynik finansowy brutto planowany	Wynik finansowy brutto zrealizowany
		w tys. zł				
1	2	3	4	5	6	7
1.	Ośrodek Studiów Wschodnich im. Marka Karpia	19.751	19.479	19.579	72	172
2.	Instytut Zachodni im. Zygmunta Wojciechowskiego	6.668	6.267	6.695	28	-27
3.	Instytut Współpracy Polsko - Węgierskiej im. Wacława Felczaka	4.491	4.485	4.375	0	116
4.	Instytut Europy Środkowej	5.683	5.662	5.687	0	-4
5.	Urząd Komisji Nadzoru Finansowego	631.411		613.710	32.470	17.701
6.	Polski Instytut Ekonomiczny	16.342	13.238	14.960	0	1.381
7.	Krajowy Zasób Nieruchomości	34.540	31.386	31.271	4	3.269
8.	Urząd Dozoru Technicznego	654.528		571.146	53.753	83.382
9.	Polskie Centrum Akredytacji	32.198		31.742	158	456
10.	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie	2.117.115	1.134.160	2.555.207	-661.267	-438.092
11.	Polski Instytut Sztuki Filmowej	576.986	172.747	584.473	-20.000	-7.487
12.	Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego	12.515	12.419	12.515	0	0
13.	Polska Agencja Antydopingowa	9.877	9.217	9.835	0	42
14.	Polska Organizacja Turystyczna	148.138	144.896	147.984	0	154
15.	Polskie Laboratorium Antydopingowe	14.271	4.394	12.880	0	1.391
16.	Polski Klub Wyścigów Konnych	8.654	463	7.240	100	1.414
17.	Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie	48.511	37.684	47.591	30	920
18.	16 Wojewódzkich Ośrodków Doradztwa Rolniczego	654.791	415.422	638.270	822	16.522
19.	Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej	221.832	210.668	221.806	35	26
20.	Centrum Łukasiewicz	52.979	50.000	55.861	-53.447	-2.882
21.	Polska Agencja Żeglugi Powietrznej	1.293.783	32.460	1.392.458	-72.072	-98.675
22.	Transportowy Dozór Techniczny	84.421	0	82.671	32	1.750
23.	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	19.739.775	1.803.156	10.367.535	75.200	9.372.239
24.	23 Parki Narodowe	486.642	164.667	454.509	-30.215	32.133
25.	Polski Instytut Spraw Międzynarodowych	21.825	20.363	21.500	0	324
26.	Agencja Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji	99.514		66.879	4.260	32.635
27.	Agencja Badań Medycznych	461.130	114.407	433.097	30.000	28.033
28.	Zakład Ubezpieczeń Społecznych	7.739.571		7.783.237	-697.571	-43.666
29.	Polska Agencja Nadzoru Audytowego	39.406		37.813	-10.072	1.593
30.	Rzecznik Finansowy	63.492		63.370	-2.274	122
31.	Akademia Kopernikańska	11.409	11.195	11.409	-7.500	0
32.	Instytut Rozwoju Języka Polskiego im. świętego Maksymiliana Marii Kolbego	83.127	83.085	82.625	11	502
Razem		35.395.376	4.501.920	26.389.930	-1.357.443	9.005.444

7.4.1. Działalność Ośrodka Studiów Wschodnich im. Marka Karpia (OSW) reguluje ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o Ośrodku Studiów Wschodnich im. Marka Karpia.

Głównym zadaniem OSW jest gromadzenie, opracowywanie oraz udostępnianie organom władzy publicznej informacji o istotnych wydarzeniach i procesach politycznych, społecznych i gospodarczych na obszarze Europy Środkowej, Europy Wschodniej, Rosji, Półwyspu Bałkańskiego oraz Kaukazu Południowego i Azji Centralnej, a w przypadkach uzasadnionych strategicznymi interesami politycznymi lub gospodarczymi Rzeczypospolitej Polskiej również na innych obszarach, przygotowywanie analiz, ekspertyz i studiów prognostycznych.

Przychody w 2024 r. zostały zrealizowane w wysokości 19.751 tys. zł, co stanowi 99,7% planu po zmianach (19.814 tys. zł). Przychody osiągnięto głównie z tytułu dotacji podmiotowej z budżetu państwa. W 2024 r. OSW im. Marka Karpia wykorzystał dotację z budżetu państwa w kwocie 19.479 tys. zł, co stanowi 99,7% planu po zmianach i jednocześnie 98,6% całości osiągniętych przychodów. Przychody z prowadzonej działalności zostały zrealizowane w wysokości 199 tys. zł, a pozostałe przychody (w tym z odsetek) wyniosły 73 tys. zł.

W 2024 r. OSW im. Marka Karpia poniósł **koszty** w wysokości 19.579 tys. zł, tj. 99,2% planu po zmianach (19.742 tys. zł). Główną pozycją kosztów w 2024 r. były koszty wynagrodzeń osobowych, które wyniosły 12.628 tys. zł tj. 100,0% planu po zmianach, i jednocześnie stanowiły 64,5% całości poniesionych kosztów. Niewielkie oszczędności uzyskano w pozycjach materiały i energia w wysokości 64 tys. zł oraz w pozostałych kosztach funkcjonowania w wysokości 79 tys. zł.

W 2024 r. na wydatki majątkowe została przeznaczona kwota 262 tys. zł, co stanowi 87,3% planu po zmianach (300 tys. zł). Środki zostały przeznaczone na zakup systemów klimatyzacji, ekspresów i serwerów. Dokonano też rozbudowy systemu alarmowego.

Ośrodek Studiów Wschodnich zakończył rok 2024 z **wynikiem brutto** 172 tys. zł, tj. wyższym o 100 tys. zł od zakładanego w planie po zmianach.

Stan środków obrotowych na koniec roku wynosił 1.050 tys. zł, tj. 170,5% planu po zmianach, w tym środki pieniężne 787 tys. zł i należności krótkoterminowe 7 tys. zł. Na wzrost wartości środków obrotowych przełożył się wzrost środków finansowych oraz wyodrębnienie rozliczeń międzyokresowych kosztów w łącznej kwocie 235 tys. zł. Środki pieniężne na koniec roku są wyższe niż pierwotnie zakładano w związku z niewydatkowaniem pełnej kwoty zaplanowanej na wydatki bieżące i zakupy majątkowe. Stan zobowiązań na 31 grudnia 2024 r. wynosił 63 tys. zł.

Wolne środki finansowe przekazane w depozyt u Ministra Finansów wyniosły 727 tys. zł i zostały zrealizowane na poziomie 120,0% w stosunku do planu po zmianach.

7.4.2. Instytut Zachodni im. Zygmunta Wojciechowskiego (IZZW) został utworzony na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 2015 r. o Instytucie Zachodnim im. Zygmunta Wojciechowskiego.

Do zadań Instytutu należy m. in.: gromadzenie, opracowywanie oraz udostępnianie organom władzy publicznej informacji o istotnych wydarzeniach i procesach politycznych, społecznych i gospodarczych głównie w zakresie stosunków polsko-niemieckich. Instytut zajmuje się również przygotowywaniem analiz, ekspertyz i studiów prognostycznych, organizowaniem i prowadzeniem badań naukowych, prowadzeniem baz danych i archiwów, gromadzeniem specjalistycznego księgozbioru i dokumentacji naukowej, prowadzeniem otwartej działalności bibliotecznej, prowadzeniem działalności wydawniczej, doskonaleniem zawodowym kadr, organizowaniem różnych form kształcenia oraz współpracą z krajowymi, zagranicznymi i międzynarodowymi instytucjami naukowymi i stowarzyszeniami.

W 2024 r. wykonanie **przychodów** Instytutu osiągnęło poziom 6.668 tys. zł, co stanowi 78,2% planu po zmianach. Na przychody Instytutu składają się przede wszystkim dotacje podmiotowe, których wykonanie wyniosło 6.267 tys. zł, co stanowi 77,8% planu po zmianach i jednocześnie 94,0% wykonania całości przychodów Instytutu w 2024 r., przychody z prowadzonej działalności w wysokości 213 tys. zł (90,6% planu po zmianach) oraz pozostałe przychody w wysokości 149 tys. zł (75,3% planu po zmianach).

Niższe od planowanych przychody ze sprzedaży usług wynikają ze zmniejszenia powierzchni wynajmowanej, z uwagi na wypowiedzenie umowy najmu kontrahentom od października 2024 r., natomiast niewykorzystanie części dotacji podmiotowej w 2024 r. wynika z niepełnego zatrudnienia, co spowodowane było trudnością w naborze nowych pracowników.

Instytut poniósł **koszty** w wysokości 6.695 tys. zł, co stanowi 78,8% planu po zmianach. Na koszty Instytutu składają się koszty funkcjonowania w wysokości 6.627 tys. zł, tj. 78,6% planu po zmianach, w tym koszty wynagrodzeń w wysokości 3.655 tys. zł, tj. 77,2% planu po zmianach, które stanowiły 54,6% wykonania całości kosztów Instytutu oraz pozostałe koszty.

Niższe niż planowano wykonanie kosztów wynikało przede wszystkim z problemu zatrudnienia pracowników w pionie badawczym i wsparcia, co miało bezpośredni wpływ na koszty wynagrodzeń i pochodnych oraz na niższe niż zaplanowano pozostałe koszty np. zakup literatury, czasopism, dostęp do baz danych, koszty szkoleń, organizacji konferencji, podróży i tłumaczeń.

Instytut za 2024 rok osiągnął ujemny **wynik finansowy brutto** w kwocie -27 tys. zł przy zakładanym w planie po zmianach na poziomie 28 tys. zł.

Środki na wydatki majątkowe zostały wykonane w wysokości 126 tys. zł tj. 25,2% w stosunku do planu po zmianach. Niższe wykonanie wynika z przedłużających się prac związanych z przygotowaniem i przeprowadzeniem przetargu dotyczącym wykonania sygnalizacji pożarowej z monitoringiem i powiadamianiem.

Stan środków pieniężnych na koniec roku wyniósł 1.964 tys. zł, tj. 251,8% planu po zmianach, a zapasy 463 tys. zł, tj. 154,3% planu po zmianach. Stan należności

krótkoterminowych wyniósł 24 tys. zł tj. 60,0% planu po zmianach. Ponadto stan zobowiązań na koniec roku wyniósł 40 tys. zł, tj. 100,0% planu po zmianach.

Stan środków pieniężnych na koniec roku był znacznie wyższy od planowanego z uwagi na brak kosztów związanych z inwestycją przeciwpożarową oraz niepełne wykorzystanie dotacji podmiotowej za 2024 r. Stan na koniec roku zapasów przewyższył plan o 163 tys. zł z uwagi na produkcję w toku (6 pozycji wydawniczych, które ukażą się w 2025 r.), a także przyjęcie pod koniec roku 1100 egz., które w znacznej części zostaną sprzedane/wydane w 2025 r. Stan należności krótkoterminowych był mniejszy niż planowano z uwagi na zmniejszenie liczby kontrahentów wynajmujących pomieszczenia oraz na bardziej terminowe regulowanie zobowiązań wobec Instytutu.

Wolne środki finansowe przekazane w depozyt Ministrowi Finansów w 2024 r. wyniosły 1.221 tys. zł.

7.4.3. Instytut Współpracy Polsko-Węgierskiej im. Wacława Felczaka (IWPW) został utworzony na podstawie ustawy z dnia 8 lutego 2018 r. o Instytucie Współpracy Polsko-Węgierskiej im. Wacława Felczaka.

Głównym zadaniem Instytutu jest przekazywanie młodym pokoleniom znaczenia tradycji polsko-węgierskiej oraz wzmacnianie współpracy i nawiązywanie kontaktów między przedstawicielami młodego pokolenia, wspieranie współpracy naukowej, inicjatyw oraz projektów naukowych i oświatowych mających na celu wzajemne poznanie języka, kultury, historii i polityki obu państw.

W 2024 r. wykonanie **przychodów** Instytutu osiągnęło poziom 4.491 tys. zł, co stanowi 73,6% planu po zmianach. Na przychody Instytutu składały się przede wszystkim dotacje z budżetu państwa, których wykonanie wyniosło 4.485 tys. zł, tj. 74,8% planu po zmianach i jednocześnie stanowi 99,9% ogółu osiągniętych przychodów.

W ustawie budżetowej na 2024 r. zaplanowano dotację podmiotową dla IWPW w wysokości 6.000 tys. zł., Instytut wykorzystał 4.485 tys. zł, tj. 74,8% planu. Powstałe w jednostce oszczędności dotyczyły zmian zarządczych oraz weryfikacji zadań zaplanowanych do realizacji przez Instytut na 2024 rok.

W planie po zmianach zaplanowano pozostałe przychody na poziomie 100 tys. zł, które zrealizowano w wysokości 6 tys. zł, co stanowi 6,0% planu po zmianach.

W 2024 r. Instytut poniósł **koszty** w wysokości 4.375 tys. zł, co stanowi 71,7% planu po zmianach, który wyniósł 6.100 tys. zł. Na koszty Instytutu składają się koszty funkcjonowania i koszty realizacji zadań. Główną pozycją poniesionych kosztów Instytutu w 2024 r. były wynagrodzenia osobowe (35,4% całości poniesionych kosztów), które wyniosły 1.549 tys. zł, co stanowi 94,7% planu po zmianach oraz koszty zakupu usług obcych (35,2% całości poniesionych kosztów), które obejmowały m.in. koszty projektów współpracy polsko-węgierskiej, opłat czynszowych, usług informatycznych i prawnych, tłumaczeń.

Koszty realizacji zadań (środki przekazane innym podmiotom) osiągnęły poziom 398 tys. zł. co stanowi wykonanie planu po zmianach na poziomie 39,9%.

Niższe wykonanie kosztów w stosunku do planu po zmianach w zakresie materiałów i energii (32,9%), wynagrodzeń bezosobowych (51,5%), świadczeń na rzecz osób fizycznych (58,3%), pozostałych kosztów funkcjonowania (38,3%), oraz kosztów realizacji zadań wynika m.in. z:

- rezygnacji z organizacji imprezy Uniwersytetu Letniego – Szkoły Liderów Instytutu Felczaka organizowanej na terenie zamku w Krasieczynie,
- ograniczenia promowania Instytutu w mediach i portalach społecznościowych,
- ograniczenia zadań związanych z nauką języka polskiego i węgierskiego wynikające z problemu w nawiązaniu współpracy z odpowiednio wykwalifikowanymi nauczycielami i decyzją Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II o niekontynuowaniu w roku akademickim 2024/2025 lektoratu języka węgierskiego,
- z mniejszej liczby udzielonych stypendiów za osiągnięcia i inicjatywy podejmowane na rzecz współpracy polsko-węgierskiej.

Instytut za 2024 rok osiągnął dodatni **wynik finansowy brutto** w kwocie 116 tys. zł przy zakładanym zrównoważonym w planie po zmianach.

Stan środków pieniężnych na koniec roku wyniósł 135 tys. zł, (tj. 164,6% planu po zmianach). Ponadto, na koniec roku należności krótkoterminowe wyniosły 101 tys. zł, należności długoterminowe wyniosły 128 tys. zł, tj. 100,0% planu po zmianach, a zobowiązania 189 tys. zł. W zakresie zobowiązań były to m.in. z tytułu zwrotu niewykorzystanej dotacji podmiotowej, zobowiązań wobec kontrahentów, składek na ubezpieczenia społeczne na Węgrzech.

W 2024 r. Instytut nie przekazał wolnych środków finansowych w depozyt u Ministra Finansów.

7.4.4. Instytut Europy Środkowej (IEŚ) został utworzony na podstawie ustawy z dnia 9 listopada 2018 r. o Instytucie Europy Środkowej.

Do zadań Instytutu należy m. in.:

- prowadzenie działalności analitycznej wspierającej działania polityczne na rzecz budowania współpracy z państwami Europy Środkowej i Europy Środkowo-Wschodniej,
- współpraca z zagranicznymi podmiotami zajmującymi się stosunkami międzynarodowymi, ze szczególnym uwzględnieniem podmiotów mających siedzibę w państwach Europy Środkowej i Europy Środkowo-Wschodniej,
- prowadzenie badań naukowych w dziedzinie nauk społecznych i humanistycznych, ze szczególnym uwzględnieniem stosunków międzynarodowych, polityki zagranicznej oraz planowanych projektów współpracy międzynarodowej i transgranicznej w Europie Środkowej i Europie Środkowo-Wschodniej.

Przychody Instytutu zostały zrealizowane w wysokości 5.683 tys. zł, tj. 90,2% planu po zmianach. Główną pozycją przychodów była dotacja podmiotowa w kwocie 5.662 tys. zł, co stanowi 89,9% planu po zmianach i jednocześnie 99,6% całości przychodów IEŚ, oraz pozostałe przychody w wysokości 20 tys. zł.

Niepełne wykorzystanie kwoty dotacji w wysokości 636 tys. zł w stosunku do planu po zmianach (tj. 10,1% planu) związane jest z przeprowadzonymi pod koniec 2024 r. zmianami organizacyjnymi w IEŚ. W następstwie tego, z powodu braku odpowiedniego czasu, spowodowało to konieczność rezygnacji z części zaplanowanych wydatków.

W 2024 r. Instytut poniósł **koszty** w wysokości 5.687 tys. zł, tj. 90,3% planu po zmianach. Główną pozycją kosztów funkcjonowania Instytutu w 2024 r. były koszty wynagrodzeń osobowych w kwocie 2.927 tys. zł, co stanowi 100,0% planu po zmianach i jednocześnie 51,5% całości poniesionych kosztów.

Niższe niż zakładano wykonanie kosztów wynika z:

- rezygnacji z organizacji konferencji w Brukseli oraz konferencji wraz ze wsparciem merytorycznym we Lwowie lub Kijowie, ze względu na sytuację międzynarodową,
- rezygnacji z druku dwóch publikacji w związku z ich niewystarczającym przygotowaniem wydawniczym,
- oszczędności z tytułu zorganizowanego w listopadzie 2024 r. (na mniejszą niż zakładano skalę) II Lubelskiego Forum Wschodnioeuropejskiego,
- oszczędności wynikających z korzystnych warunków atmosferycznych i związanych z tym mniejszych potrzeb grzewczych,
- wstrzymania zakupu sprzętu komputerowego do czasu zakończenia rekrutacji pracowników merytorycznych i dokładnego oszacowania potrzeb,
- ograniczenia pracy zdalnej i rezygnacji pracowników z uczestnictwa we wcześniej zgłoszonych planach szkoleniowych.

Efektem powyższej realizacji przychodów i kosztów jest ujemny **wynik finansowy** IEŚ w kwocie - 4 tys. zł.

Stan środków pieniężnych na koniec roku wyniósł 25 tys. zł, tj. 108,7% planu po zmianach, a zapasy 259 tys. zł, tj. 259% planu po zmianach. Wynika to ze sprzedaży publikacji, z tytułu opłat reprograficznych lub sprzedaży pracownikom zużytego wyposażenia IEŚ. Ponadto, na koniec roku zobowiązania wyniosły 636 tys. zł, co wynika głównie ze zwrotu niewykorzystanej dotacji za 2024 rok.

Wolne środki finansowe przekazane w depozyt Ministrowi Finansów wyniosły 25 tys. zł.

7.4.5. Urząd Komisji Nadzoru Finansowego (UKNF) realizuje swoje zadania na mocy ustawy z dnia 9 listopada 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem nadzoru nad rynkiem finansowym oraz ochrony inwestorów na tym rynku.

Zadaniem UKNF jest zapewnienie obsługi Komisji Nadzoru Finansowego i Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego. UKNF sprawuje nadzór nad rynkiem finansowym, którego celem jest zapewnienie prawidłowego funkcjonowania tego rynku, jego stabilności, bezpieczeństwa oraz przejrzystości, a także zaufania i ochrony interesów uczestników rynku.

Koszty funkcjonowania Komisji Nadzoru Finansowego i Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego pokrywane są z wpłat wnoszonych przez podmioty rynku finansowego

w wysokości i na zasadach określonych w ustawach, o których mowa w art. 1 ust. 2 ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym. Oznacza to, że panuje równowaga między planowanymi przychodami i planowanymi kosztami.

Przychody UKNF za 2024 r. wyniosły 631.411 tys. zł, co stanowi 97,6% planu finansowego na 2024 rok. Główne źródło przychodów stanowiły opłaty od podmiotów nadzorowanych z tytułu kosztów nadzoru, w kwocie 574.556 tys. zł.

UKNF uzyskał również przychody z tytułu odsetek od depozytów oraz z tytułu konsolidacji u Ministra Finansów w wysokości 15.711 tys. zł., tj. wyższej o 11.549 tys. zł. niż planowano. Wyższy poziom przychodów w tej grupie był wynikiem utrzymujących się wysokich stóp procentowych NBP oraz wyższym niż planowano saldem środków pieniężnych UKNF.

Koszty UKNF w 2024 r. wyniosły 613.710 tys. zł, co stanowi 99,8% planu.

Największe koszty zostały poniesione na wynagrodzenia, które wyniosły 311.585 tys. zł, tj. 98,3% planu po zmianach i razem ze składkami stanowiły 61,4% wszystkich poniesionych kosztów.

Koszty materiałów i energii wyniosły 7.469 tys. zł, co stanowi 48,6% planu. Na tę pozycję składają się przede wszystkim: zakup materiałów i wyposażenia w wysokości 3.205 tys. zł oraz zakup energii w wysokości 4.126 tys. zł. Niższe koszty zakupu materiałów i energii wynikają między innymi z częściowej realizacji zakupów mebli i wyposażenia biurowego oraz z niższych niż zakładano cen energii oraz niższych potrzeb UKNF.

Koszty usług obcych w roku 2024 wyniosły 94.627 tys. zł, zostały wykonane w 92,0% planu. W grupie tej największe koszty zostały poniesione na zakup usług pozostałych w kwocie 66.254 tys. zł, z czego usługi informatyczne stanowiły aż 80,7% tj. 53.465 tys. zł.

Kolejną istotną grupą kosztów były pozostałe koszty funkcjonowania, które w 2024 r. wyniosły 46.704 tys. zł i stanowiły 97,4% planu.

Pozostałe koszty wyniosły 53.010 tys. zł, tj. 252,4% planu. Wysokie wykonanie w tej pozycji związane jest przede wszystkim ze wzrostem odpisu aktualizującego należności. Oprócz odpisów aktualizujących należności ujęte zostały również odsetki wyliczone od dnia wpłaty zasądzonej kary.

Na koniec 2024 r. UKNF uzyskał **wynik finansowy brutto** w wysokości 17.701 tys. zł.

Nakłady na wydatki majątkowe wyniosły 29.283 tys. zł, przy wykonaniu planu na poziomie 97,6%. Największe wydatki w tej grupie stanowiły zakupy licencji na specjalistyczne oprogramowanie, pracę programistów przy wdrażaniu systemów informatycznych, wydatki związane z modernizacją sposobu zasilania centrum przetwarzania danych i budynku biurowego.

Stan środków pieniężnych na koniec roku wyniósł 255.654 tys. zł i był wyższy od planowanego o 156,9%, tj. o kwotę 156.138 tys. zł. Należności krótkoterminowe wyniosły 45.186 tys. zł. Najwyższe wartościowo były należności z tytułu grzywien, mandatów i innych kar pieniężnych od osób fizycznych i prawnych. Na kwotę zobowiązań w wysokości

159.204 tys. zł składają się głównie nałożone, lecz nie wpłacone kary, zobowiązania z tytułu rozrachunków publiczno-prawnych, zobowiązania wobec dostawców.

Wolne środki finansowe przekazane w depozyt u Ministra Finansów wyniosły 246.798 tys. zł.

7.4.6. Polski Instytut Ekonomiczny (PIE) został utworzony na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o Polskim Instytucie Ekonomicznym.

Do zadań Instytutu należy m. in.:

- inspirowanie, organizowanie i prowadzenie badań naukowych w zakresie nauk ekonomicznych i społecznych oraz przekazywanie ich wyników organom władzy publicznej,
- przygotowywanie analiz, ekspertyz i studiów prognostycznych z zakresu nauk ekonomicznych i społecznych,
- współpraca z polskimi i zagranicznymi instytucjami, ośrodkami nauki i osobami fizycznymi oraz promocja polskiej myśli analitycznej poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej,
- współpraca z jednostkami akademickimi i naukowymi, w tym zagranicznymi, w realizacji badań naukowych z zakresu nauk ekonomicznych i społecznych, na podstawie porozumień w celu pozyskiwania funduszy z realizacji badań, w tym z ich komercjalizacji.

W 2024 r. **przychody** Instytutu zostały zrealizowane w wysokości 16.342 tys. zł, tj. 91,7% planu po zmianach. Główną pozycją przychodów była dotacja podmiotowa w kwocie 13.238 tys. zł, co stanowi 88,3% planu po zmianach i jednocześnie 81,0% całości przychodów PIE.

Ponadto, na osiągnięte przychody składały się przychody z prowadzonej działalności wykonane w wysokości 2.907 tys. zł, tj. 111,8% planu i pozostałe przychody wykonane w wysokości 197 tys. zł, tj. 85,7% planu.

W 2024 r. Instytut poniósł **koszty** w wysokości 14.960 tys. zł, tj. 83,9% planu po zmianach. Główną pozycją kosztów funkcjonowania instytutu w 2024 r. były koszty wynagrodzeń w kwocie 9.022 tys. zł, tj. 91,7% planu po zmianach i jednocześnie 60,3% całości poniesionych kosztów.

Niższe niż planowano wykonanie przychodów i kosztów wynika głównie z:

- mniejszego poziomu zakupów materiałów i wyposażenia oraz niższych niż planowano kosztów energii elektrycznej i centralnego ogrzewania;
- niższych kosztów usług obcych wynikających z procesu szacowania wartości zamówień publicznych realizowanych przez PIE;
- absencji chorobowych, urlopów rodzicielskich, rotacji w zatrudnieniu i przesunięć czasowych przy rekrutacji pracowników oraz nieuzupełnionych etatów;
- oszczędności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne z powodu absencji chorobowych, korzystania przez pracowników z urlopów bezpłatnych oraz urlopów związanych z rodzicielstwem;

- uczestnictwa pracowników w szkoleniach on-line, których koszty były niższe niż szkolenia stacjonarne.

Efektem powyższej konfiguracji wykonanych przychodów i kosztów jest dodatni **wynik finansowy brutto** w kwocie 1.381 tys. zł, wobec planowanego zrównoważonego.

Środki na wydatki majątkowe zostały wykonane w wysokości 248 tys. zł tj. 25,4% planu po zmianach i zostały poniesione m. in. na zakup zestawów komputerowych, dostawę i wdrożenie zintegrowanego systemu bezpieczeństwa wraz z licencjami, montaż urządzeń klimatyzacyjnych. Niższe wykonanie związane jest z oszczędnościami wynikającymi z przetargów, jak również przeniesienia niezrealizowanych zakupów inwestycyjnych na rok następny.

Stan środków pieniężnych na koniec roku wyniósł 2.294 tys. zł, tj. 166,2% planu po zmianach, a należności krótkoterminowe 553 tys. zł, tj. 149,5% planu po zmianach. Ponadto, na koniec roku zobowiązania wyniosły 4.278 tys. zł, tj. 108,7% planu po zmianach.

7.4.7. Krajowy Zasób Nieruchomości (KZN) został utworzony na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. o Krajowym Zasobie Nieruchomości.

Do zadań KZN należy m.in. gospodarowanie nieruchomościami wchodzącymi w skład Zasobu, tworzenie warunków do zwiększenia dostępności mieszkań, podejmowanie działań w celu realizacji inwestycji mieszkaniowych oraz tworzenie warunków ułatwiających powstawanie mieszkań gminnych.

W 2024 roku KZN zrealizował **przychody** w kwocie 34.540 tys. zł, co stanowi 100,5% planu po zmianach. Głównym źródłem przychodów były dotacje z budżetu państwa w kwocie 31.386 tys. zł (w tym dotacja podmiotowa 18.239 tys. zł, dotacja celowa 13.147 tys. zł), tj. 99,2% planu po zmianach, i jednocześnie 90,9% całości zrealizowanych przychodów KZN.

Na osiągnięty finalnie poziom przychodów wpływ miały również wyższe niż planowano pozostałe przychody w kwocie 2.749 tys. zł (123,1% planu po zmianach), co związane było głównie z korektą naliczenia funduszu Społecznej Inicjatywy Mieszkaniowej w 2022 r. oraz odszkodowaniami za grunty.

Natomiast niższe niż planowano były przychody z gospodarowaniem zasobem w kwocie 405 tys. zł, tj. 83,7% planu po zmianach. Uzyskane przychody dotyczyły opłat z tytułu umów dzierżawy i najmu. Niższe wykonanie wynika z faktu, że w ciągu roku nieruchomości objęte umowami są przekazywane do Społecznych Inicjatyw Mieszkaniowych (SIM) i umowy są rozwiązywane.

W 2024 r. KZN poniósł **koszty** w wysokości 31.271 tys. zł, co stanowi 91,0% planu po zmianach, co było wynikiem ograniczeniem kosztów działalności jednostki związanych z racjonalizacją wydatków oraz zmniejszeniem zadań przewidzianych do sfinansowania z dotacji celowej.

Niższe od zaplanowanych koszty funkcjonowania KZN w wysokości 18.254 tys. zł (87,1% planu po zmianach) wynikały głównie z niższego wykonania wynagrodzeń i składek naliczanych od wynagrodzeń (14.171 tys. zł, tj. 92,4% planu po zmianach), usług obcych

(2.402 tys. zł, tj. 90,3% planu po zmianach) oraz pozostałych kosztów funkcjonowania (772 tys. zł, tj. 75,7% planu po zmianach). Niższe od planowanych były również koszty amortyzacji o 78,1% oraz materiałów i energii o 27,4%.

Koszty realizacji zadań dotyczyły przede wszystkim opłat związanych z podatkiem VAT od nieruchomości wnoszonych aportem do SIM oraz kosztów aktów notarialnych. Niższe niż planowano wykonanie w tej pozycji (13.017 tys. zł, tj. 97,1% planu po zmianach) wynikało głównie z niewniesienia wszystkich planowanych aportów do SIM-ów.

W 2024 r. KZN osiągnął wynik finansowy na poziomie 3.269 tys. zł (wobec planowanego na poziomie 4 tys. zł.) głównie w związku z ograniczeniem ponoszonych kosztów.

Stan środków obrotowych na koniec roku wyniósł 2.865 tys. zł, tj. o 2.737 tys. zł więcej w stosunku do planu po zmianach. Wynika to głównie z niewydatkowanych do końca roku środków z dotacji. Ponadto, na koniec roku należności krótkoterminowe wyniosły 114 tys. zł, a należności długoterminowe wyniosły 173 tys. zł. Zobowiązania na koniec roku wyniosły 1.111 tys. zł, w tym 856 tys. zł stanowiła niewykorzystana dotacja celowa, 55 tys. zł zobowiązania z tytułu dostaw i usług.

7.4.8. Urząd Dozoru Technicznego (UDT) prowadzi działalność na podstawie przepisów ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o dozorcze technicznym.

UDT realizuje zadania w obszarze bezpieczeństwa urządzeń technicznych, które obejmują m.in.: nadzór i kontrolę przestrzegania przepisów o dozorcze technicznym, a także przepisów i zasad z zakresu bezpieczeństwa techniki dotyczących urządzeń technicznych, wykonywanie dozoru technicznego nad urządzeniami technicznymi w zakresie określonym ustawą, wydawanie decyzji w sprawach wynikających z wykonywania dozoru technicznego, prowadzenie ewidencji eksploatowanych urządzeń technicznych, analizowanie przyczyn i skutków uszkodzeń urządzeń technicznych oraz stałą ocenę stopnia zagrożenia stwarzanego przez te urządzenia, inicjowanie działalności mającej na celu podnoszenie zawodowych kwalifikacji wytwórców oraz użytkowników w zakresie bezpiecznej pracy urządzeń technicznych, uzgadnianie programów szkolenia osób obsługujących i konserwujących urządzenia techniczne, sprawdzanie kwalifikacji osób wytwarzających, naprawiających, modernizujących, obsługujących i konserwujących urządzenia techniczne oraz osób wykonujących badania nieniszczące, certyfikowanie systemów jakości dotyczących urządzeń technicznych.

Przychody UDT w 2024 r. wyniosły 654.528 tys. zł, tj. 99,9% planu po zmianach i były niższe od zaplanowanych o 472 tys. zł. Głównym składnikiem przychodów UDT w 2024 r. były przychody z prowadzonej działalności, które wyniosły 596.222 tys. zł, tj. 99,4% planu po zmianach. Składały się na nie przychody uzyskiwane za badania urządzeń znajdujących się pod nadzorem technicznym w kwocie 365.206 tys. zł, tj. 96,7% planu, stanowiącej 55,8% całości osiągniętych przychodów. Niższy od zakładanego poziom przychodów za badania urządzeń znajdujących się pod dozorem technicznym, wynika z utworzenia wyższej niż planowano rezerwy aktuarialnej, która spowodowała zmniejszenie realnie wypracowanych przychodów. Ponadto na przychody z prowadzonej działalności składały się również

pozostałe przychody w kwocie 231.016 tys. zł, tj. 103,9% planu po zmianach, stanowiącej 35,3% całości osiągniętych przychodów. Wyższe wykonanie pozostałych przychodów z prowadzonej działalności, związane było z następującymi czynnikami:

- wyższą liczbą badań laboratoryjnych wykonanych w procesie zastępowania badań okresowych i doraźno-kontrolnych metodami badawczymi,
- wyższą realizacją przychodów z badań stacji ładowania (elektromobilność),
- certyfikacją osób w obszarze obsługi dużych projektów inwestycyjnych takich jak: Olefiny III Płock, Elektrownia Grudziądz, Elektrownia Dolna Odra i Elektrownia Ostrołęka,
- wyższą niż zakładano realizacją szkoleń w obszarze zapewnienia bezpieczeństwa urządzeń ciśnieniowych, wymagań technicznych i przepisów prawnych dla uczestników rynku elektromobilności.

W 2024 r. UDT poniósł **koszty** ogółem w wysokości 571.146 tys. zł, tj. 95,0% planu.

Głównym składnikiem tych kosztów były koszty funkcjonowania, które wyniosły 560.412 tys. zł, tj. 94,6% planu. W ramach kosztów funkcjonowania istotną pozycję stanowiły wynagrodzenia, które osiągnęły poziom 323.939 tys. zł, tj. 99,9% planu po zmianach i stanowiły 56,7% całości poniesionych kosztów. Niższe od zaplanowanych wykonanie kosztów ogółem wynikało głównie z oszczędności w pozycjach: usługi obce (11.994 tys. zł), materiały i energia (8.698 tys. zł) oraz amortyzacja (4.475 tys. zł).

W 2024 r. UDT wypracował **wynik finansowy brutto** w wysokości 83.382 tys. zł, tj. 155,1% planu po zmianach. Osiągnięty wynik finansowy skutkuje wpłatą do budżetu państwa w wysokości 25.015 tys. zł. Pozostała część zysku w kwocie 58.367 tys. zł zostanie przeznaczona na fundusz rezerwy UDT.

Środki na wydatki majątkowe zostały zrealizowane w wysokości 22.217 tys. zł, co stanowi 18,4% planu. Wykonanie było niższe od zaplanowanego o 98.753 tys. zł. Na niższe wykonanie wydatków majątkowych wpłynęło przede wszystkim przesunięcie na 2025 rok dostaw wyposażenia pomiarowo-badawczego wykorzystywanego do badań urządzeń technicznych oraz części dostaw wyposażenia pomiarowo-badawczego dla inspektorów. Nie dokonano również planowanego zakupu nieruchomości, z uwagi na brak odpowiedniej oferty. Na poziom wykonania wydatków majątkowych miały również wpływ niższe nakłady na wartości niematerialne i prawne, w związku z nierozstrzygniętym postępowaniem przetargowym dotyczącym zakupu informatycznego systemu klasy ERP.

Stan środków obrotowych na koniec 2024 r. wyniósł 1.003.218 tys. zł, tj. 117,8% planu po zmianach i był wyższy o 151.580 tys. zł niż zaplanowano. W ramach środków obrotowych stan środków pieniężnych na koniec roku wyniósł 955.378 tys. zł, tj. 118,1% planu po zmianach, należności krótkoterminowe wyniosły 39.040 tys. zł, tj. 102,1% planu po zmianach a zapasy osiągnęły poziom 1.482 tys. zł, tj. 52,9% planu. W stanie na koniec roku UDT nie planował należności długoterminowych, natomiast wykonanie wyniosło 74 tys. zł.

Zobowiązania na koniec roku wyniosły 91.603 tys. zł, tj. 114,4% planu po zmianach. Wyższe wykonanie zobowiązań dotyczyło wyższego wykonania zobowiązań krótkoterminowych, na co wpływ miała finalizacja dużej części zakupów na koniec 2024 r., skutkująca wyższym stanem zobowiązań z tytułu dostaw i usług.

Wolne środki finansowe przekazane w depozyt u Ministra Finansów wyniosły 951.703 tys. zł.

7.4.9. Polskie Centrum Akredytacji (PCA) jest krajową jednostką akredytującą działającą na podstawie ustawy z dnia 13 kwietnia 2016 r. o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku.

Do zakresu działań PCA należy m.in. akredytowanie jednostek oceniających zgodność, sprawowanie nadzoru nad akredytowanymi jednostkami oceniającymi zgodność, prowadzenie wykazu akredytowanych jednostek oceniających zgodność, prowadzenie działań popularyzujących i promujących zagadnienia akredytacji oraz współpraca międzynarodowa w zakresie akredytacji.

Przychody PCA w 2024 r. wyniosły 32.198 tys. zł, tj. 100,3% planu po zmianach i były wyższe od zaplanowanych o 93 tys. zł. Głównym składnikiem przychodów PCA w 2024 r. były przychody z działalności statutowej. Osiągnęły one poziom 30.673 tys. zł, tj. 100,2% planu po zmianach i jednocześnie stanowią 95,3% całości osiągniętych przychodów. Pozostałe przychody osiągnęły wartość 1.525 tys. zł, tj. 101,3% planu po zmianach.

Poziom przychodów w PCA zależy jest od liczby prowadzonych postępowań o akredytację w danym roku kalendarzowym. Wyższe wykonanie przychodów w 2024 r. wynika również z uzyskania wyższych odsetek od lokat bankowych z uwagi na wyższą kwotę lokowanych środków oraz uzyskania wyższych przychodów z działalności międzynarodowej.

PCA zrealizowało **koszty** w wysokości 31.742 tys. zł, tj. 99,4% planu po zmianach, które były niższe od zaplanowanych o 205 tys. zł. Na wysokość poniesionych kosztów ogółem wpływ miały głównie niższe od zaplanowanych koszty funkcjonowania.

Głównym składnikiem kosztów funkcjonowania PCA w 2024 r. były wynagrodzenia. Koszt wynagrodzeń w PCA to 20.718 tys. zł, tj. 99,5% planu po zmianach i jednocześnie 65,3% ogółu poniesionych kosztów.

Wynagrodzenia osobowe zostały zrealizowane w 100,0%, a wynagrodzenia bezosobowe zostały zrealizowane w 98,7% planu po zmianach. Na niepełną realizację wynagrodzeń bezosobowych wpływ miała większa liczba ocen zrealizowana przez pracowników etatowych PCA.

W 2024 r. PCA osiągnęło **wynik finansowy brutto** w wysokości 456 tys. zł, tj. 288,6% planu, oraz był wyższy o 298 tys. zł niż planowano.

W 2024 r. PCA wydatkowało na wydatki majątkowe kwotę 1.311 tys. zł, tj. 65,6% w stosunku do planu. Powyższe wynikało z realizacji niższych niż planowano wydatków na inwestycję w siedzibę (88,9% planu) oraz wydatków na wymianę sprzętu IT (52,3% planu). Niepełna realizacja planu wynika głównie z opóźnienia rozpoczęcia inwestycji i przesunięcia części prac na rok 2025. Przesunięcie wpłynęło również na realizację wydatków IT. Głównymi wydatkami inwestycyjnymi były wydatki na prace budowlane, zakup sprzętu IT i rozwój systemu e-Akredytacja.

Środki obrotowe na koniec roku wyniosły 23.565 tys. zł, tj. 112,1% planu. W ramach środków obrotowych stan środków pieniężnych na koniec roku wyniósł 22.286 tys. zł, tj. 113,6% planu. Na poziom środków pieniężnych na koniec okresu wpłynął wyższy stan środków pieniężnych na początek roku oraz niższy poziom wydatków majątkowych, z uwagi na przesunięcie części prac na rok 2025. Należności krótkoterminowe wyniosły 798 tys. zł, tj. 88,7% planu. Ponadto, na koniec roku zobowiązania wyniosły 3.447 tys. zł, tj. 98,5% planu.

Wolne środki finansowe przekazane w zarządzanie lub depozyt u Ministra Finansów wyniosły 21.559 tys. zł.

7.4.10. Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie (PGW Wody Polskie) zostało utworzone na podstawie ustawy z 20 lipca 2017 r. Prawo wodne w celu realizacji zadań w obszarze gospodarki wodnej.

PGW Wody Polskie realizuje zadania w zakresie: utrzymania wód i pozostałego mienia Skarbu Państwa związanego z gospodarką wodną, planowania i realizacji inwestycji w gospodarce wodnej, realizuje działania służące zrównoważonemu gospodarowaniu wodami, współuczestniczy w zapewnieniu ochrony ludności i mienia przed powodzią i przeciwdziałaniu skutkom suszy, koordynuje zapewnienie odpowiedniej ilości i jakości wody dla ludności, przemysłu oraz rolnictwa, współuczestniczy w zakresie opracowywania krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych.

Przychody PGW Wody Polskie w 2024 r. wyniosły 2.117.115 tys. zł, tj. 105,4% planu po zmianach.

Głównym źródłem przychodów PGW Wody Polskie są przychody z prowadzonej działalności wykonane w wysokości 695.500 tys. zł, tj. 109,7% planu po zmianach i stanowiące 32,9% całości przychodów. Na przychody te składają się głównie:

- wpływy z tytułu opłat za usługi wodne oraz opłat podwyższonych,
- wpływy z tytułu należności za korzystanie ze śródlądowych dróg wodnych oraz urządzeń wodnych stanowiących własność Skarbu Państwa, usytuowanych na śródlądowych wodach powierzchniowych,
- wpływy z opłat rocznych z tytułu oddania w użytkowanie gruntów pokrytych wodami, wobec których Wody Polskie wykonują prawa właścicielskie Skarbu Państwa,
- wpływy z opłat z tytułu umów dotyczących wykonywania rybactwa śródlądowego na śródlądowych wodach płynących stanowiących własność Skarbu Państwa,
- wpływy z tytułu opłaty legalizacyjnej i opłaty za udzielanie zgód wodnoprawnych,
- przychody z tytułu wykonywania działalności gospodarczej, środki od innych jednostek sektora finansów publicznych, pozostałe przychody.

Wyższe wykonanie przychodów z prowadzonej działalności o kwotę 61.620 tys. zł, wynika głównie z wyższych niż planowano wpływów:

- z tytułu opłat za usługi wodne oraz opłat podwyższonych o 51.084 tys. zł, tj. więcej o 10,3%,

- z tytułu najmu i dzierżawy oraz z innych umów o podobnym charakterze obejmujących składniki majątkowe Skarbu Państwa oraz inne przychodów z tytułu gospodarowania mieniem Skarbu Państwa związanym z gospodarką wodną o 4.018 tys. zł, tj. więcej o 14,7%,
- z tytułu partycypacji w kosztach utrzymania wód lub urządzeń wodnych o 5.411 tys. zł, tj. więcej o 23,7%.

Kolejnym źródłem przychodów była dotacja z budżetu państwa w wysokości 1.134.160 tys. zł, tj. 98,5% planu po zmianach, stanowiąca 53,6% całości przychodów.

Pozostałe przychody zostały wykonane w wysokości 262.213 tys. zł, tj. 128,4% planu po zmianach i stanowiły 12,4% całości przychodów.

Koszty PGW Wody Polskie za 2024 r. wyniosły 2.555.207 tys. zł, tj. 95,7% planu po zmianach

Niższe wykonanie kosztów o 114.411 tys. zł, w stosunku do planu po zmianach wynikało głównie z niższych kosztów funkcjonowania w kwocie 2.550.828 tys. zł, tj. 95,7% planu po zmianach, w tym oszczędności dotyczyły kosztów:

- materiałów i energii w kwocie 5.403 tys. zł, tj. 4,8% planu po zmianach, związane to było z mniejszym niż szacowano wzrostem cen energii elektrycznej wykorzystywanej do zapewnienia prawidłowego działania stacji pomp i innych urządzeń wodnych,
- usług obcych w kwocie 60.384 tys. zł, tj. 8,7% planu po zmianach, związane było to m.in. z zawarciem bardziej korzystnych umów z dostawcami, niższymi wydatkami na usługi komunalne, badania środowiskowe oraz rezygnacją z niektórych zadań związanych z utrzymaniem gospodarki wodnej z powodu unieważnienia postępowań przetargowych, odstąpienia od podpisania umowy przez wykonawców,
- wynagrodzeń w kwocie 51.900 tys. zł, tj. 7,3% planu po zmianach. Niepełne wykonanie planu w tej pozycji wynika z mniejszego niż planowano wydatkowania środków dotacji i środków własnych na podwyżki wynagrodzeń,
- podatków i opłat w kwocie 942 tys. zł, tj. 8,2% planu po zmianach. Niepełne wykonanie planu w tej pozycji wynika głównie z mniejszego niż planowano zużycia energii elektrycznej opodatkowanej podatkiem akcyzowym, niższych niż zakładano opłat na rzecz budżetów jednostek samorządu terytorialnego, niższych kosztów z tytułu podatku rolnego i leśnego, podatku od nieruchomości,
- pozostałych kosztów funkcjonowania w kwocie 5.390 tys. zł, tj. 1,9% planu po zmianach.

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie w 2024 roku zrealizowało ujemny **wynik finansowy brutto** w wysokości -438.092 tys. zł, i był on wyższy o 223.175 tys. zł w stosunku do planu po zmianach. Wynikało to z niższego niż planowano wykonania kosztów oraz wyższych niż planowano przychodów.

W 2024 roku ze środków budżetu państwa udzielono dotacji PGW Wody Polskie w wysokości 2.039.102 tys. zł, tj. 96,5% planu po zmianach. Niższe wykonanie dotacji wynika głównie z oszczędności w wyniku przeprowadzonego postępowania przetargowego, urealnienia kosztów prac projektowych, zaniechań przez wykonawców robót, niekorzystnych warunków atmosferycznych, które utrudniały realizację zadań.

Środki na wydatki majątkowe zostały wykonane w wysokości 966.850 tys. zł tj. 91,9% planu po zmianach wynoszącego 1.052.082 tys. zł. Niepełne wykonanie planu w tej pozycji wynika głównie z niższego wykonania planu w zakresie inwestycji unijnych, inwestycji finansowanych z przychodów własnych Wód Polskich oraz inwestycji finansowanych ze środków jednostek samorządu terytorialnego.

Stan środków obrotowych na koniec roku wyniósł 898.624 tys. zł, na który składają się środki pieniężne w kwocie 626.820 tys. zł, należności krótkoterminowe, które wyniosły 263.399 tys. zł, tj. 120,3% planu po zmianach oraz zapasy w kwocie 8.405 tys. zł, tj. 43,7% planu po zmianach. Należności długoterminowe na koniec roku wyniosły 18.447 tys. zł, tj. 55,7% planu po zmianach. Zobowiązania na koniec 2024 roku wyniosły 439.275 tys. zł, tj. 62,2% planu po zmianach, w tym pożyczka z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w kwocie 93.941 tys. zł, tj. 100,5% planu po zmianach.

Wolne środki finansowe przekazane w depozyt Ministrowi Finansów wyniosły 564.964 tys. zł.

7.4.11. Polski Instytut Sztuki Filmowej (PISF) działa na podstawie ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o kinematografii. Jest jednostką realizującą zadania związane z polityką państwa w dziedzinie kinematografii.

W 2024 r. **przychody** PISF wyniosły 576.986 tys. zł, tj. 92,5% planu po zmianach. W ramach tej kwoty PISF otrzymał dotację z budżetu państwa w wysokości 172.747 tys. zł, tj. 99,5% planu po zmianach, co stanowiło 29,9% całości przychodów. Największą pozycją przychodów były pozostałe przychody wykonane w wysokości 388.659 tys. zł, tj. 89,4%, planu po zmianach (199,7% w stosunku do planu z ustawy budżetowej), co stanowiło 67,4% całości przychodów jednostki.

W 2024 r. plan finansowy PISF był zmieniony, co spowodowane było przede wszystkim uzyskaniem większych niż planowano wpływów od podmiotów zobowiązanych do ich wpłaty zgodnie z ustawą z 30 czerwca 2005 r. o kinematografii, zwiększonych przychodów operacyjnych i finansowych, zwiększonej dotacji podmiotowej i dotacji celowej na oraz przekazaniem środków do Fundusz Pomocy. W konsekwencji tego zwiększone zostały również koszty instytutu.

W 2024 r. PISF poniósł **koszty** w wysokości 584.473 tys. zł, co stanowiło 90,8% planu po zmianach. Koszty funkcjonowania stanowiły 6,4% całości kosztów jednostki. Wynagrodzenia osobowe wynosiły 15.782 tys. zł, tj. 92,2% planu po zmianach.

Koszty realizacji zadań zostały wykonane w wysokości 540.845 tys. zł tj. 90,6% planu po zmianach, co stanowiło 92,5% całości kosztów. Zostały one poniesione na realizację zadań statutowych związanych z polityką państwa w dziedzinie kinematografii, w tym m.in. na: rozwój polskiej produkcji i koprodukcji filmowej, wspieranie debiutów filmowych oraz rozwój artystyczny młodych twórców, promocję polskich filmów i ich twórców, utrzymanie archiwów filmowych, rozwój potencjału polskiego niezależnego przemysłu kinematograficznego, a w szczególności małych i średnich przedsiębiorstw działających w tej dziedzinie, na realizację zadań związanych ze wspieraniem produkcji audiowizualnej.

Konsekwencją powyższego był ujemny **wynik finansowy brutto** w wysokości -7.487 tys. zł, przy zaplanowanym ujemnym na poziomie -20.000 tys. zł w planie po zmianach. Istotnym elementem wykonania planu finansowego PISF w 2024 roku była wpłata 20.000 tys. zł do Funduszu Pomocy, na podstawie art. 14 ust. 22 oraz art. 19a ustawy z dnia 12 marca 2022 roku o pomocy obywatelom Ukrainy, w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Środki na wydatki majątkowe wynosiły 3.706 tys. zł tj. 98,8% planu po zmianach.

Stan środków pieniężnych na koniec roku wyniósł 487.578 tys. zł, tj. 100,2% planu po zmianach. Ponadto, na koniec roku należności krótkoterminowe wyniosły 57.894 tys. zł, wobec 64.324 tys. zł wg planu po zmianach, należności długoterminowe wynosiły 1.568 tys. zł, i były zgodne z planem po zmianach, a zobowiązania wyniosły 247 tys. zł wobec 2.000 tys. zł według planu po zmianach. Niższe zobowiązania są efektem wypłacenia większości zobowiązań do końca roku.

Wolne środki finansowe przekazane w depozyt Ministrowi Finansów wyniosły 487.568 tys. zł.

7.4.12. Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego działa na podstawie ustawy z dnia 25 marca 2011 r. o Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego.

W ramach swojej działalności Centrum inicjuje i wspiera podejmowanie działań na rzecz dialogu i porozumienia w stosunkach Polaków z narodami Europy Wschodniej, w szczególności z Ukraińcami, Białorusinami, Gruzinami, Mołdawianami i Rosjanami takich jak badania naukowe, działalność wydawnicza i edukacyjna. Ponadto, Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego organizuje konferencje, sympozja, wykłady, seminaria i debaty publiczne, upowszechnia w Polsce i poza jej granicami wiedzę o sytuacji politycznej, historii, kulturze i dziedzictwie narodów Europy Środkowej i Wschodniej.

W 2024 r. **przychody** Centrum wyniosły 12.515 tys. zł, tj. 100,0% planu po zmianach. Głównym źródłem przychodów była dotacja podmiotowa z budżetu państwa wykonana w kwocie zgodnej z planem po zmianach, czyli 12.419 tys. zł, co jednocześnie stanowi 99,2% całości osiągniętych przychodów.

W 2024 r. Centrum poniosło **koszty** w wysokości 12.515 tys. zł, co stanowiło 100,0% planu po zmianach. Złożyły się na nie koszty funkcjonowania, których głównymi składowymi są pozostałe koszty funkcjonowania, stanowiące 50,3% całości poniesionych kosztów oraz koszty wynagrodzeń, w tym wynagrodzenia osobowe, które wynosiły 3.349 tys. zł, tj. 100,0% planu po zmianach.

Koszty poniesione zostały w szczególności na dziesięć projektów badawczych (m.in. Polsko-ukraiński dialog intelektualny w latach 1831-1918, Rosyjska polityka historyczna wobec Polski i Ukrainy (1999–2022)) oraz wydanie sześciu publikacji (m.in. Syberia i Polska. Miejsca wspólne w literaturze i historii, „Operacja polska” NKWD 1937–1938. Przywracanie pamięci o zbrodni). W ramach działalności mediów Centrum w 2024 roku opublikowano około dwustu artykułów poruszających bardzo szerokie spektrum tematów, skupiano się na ważnych dla Polski rocznicach (powstania warszawskiego, rocznicy członkostwa Polski

w NATO) i postaciach (rocznicach urodzin Jarosława Iwaszkiewicza, Krzysztofa Kamila Baczyńskiego, rocznicy śmierci Czesława Miłosza, Jacka Kaczmarskiego, Jerzego Grotowskiego i Czesława Niemena). Centrum upowszechniało w Polsce i poza jej granicami wiedzę o sytuacji politycznej, historii, kulturze i dziedzictwie narodów Europy Środkowej i Wschodniej na portalach internetowych. W ramach przeciwdziałania dezinformacji Centrum prowadziło, szkolenia i warsztaty dla szkół tłumaczeniowych „Słowa na Słowa” polsko-ukraińskiej i polsko-gruzińskiej, warsztaty z dezinformacji HUMBUG dla nauczycieli o tym jak weryfikować wiarygodność źródeł oraz w jaki sposób korzystać z narzędzi fact-checkingowych, szkolenia dla gruzińskich dziennikarzy. W ramach Otwartego Konkursu Centrum dofinansowało 48 projektów na rzecz dialogu i porozumienia Polaków z narodami Europy Wschodniej i przeprowadzono programy stypendialne: Badaj w Polsce, Badaj na Ukrainie i Miesiąc w Polsce.

Konsekwencją powyższego był zerowy **wynik finansowy brutto** zgodny z zakładanym w planie po zmianach.

Stan środków pieniężnych na koniec roku wyniósł 408 tys. zł, tj. 100,0% planu po zmianach. Wolne środki finansowe przekazane w depozyt Ministrowi Finansów wyniosły 408 tys. zł.

7.4.13. Polska Agencja Antydopingowa (POLADA) działa na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 grudnia 2018 r. o zmianie ustawy o zwalczaniu dopingu w sporcie.

Do zadań Agencji należy w szczególności: określanie zasad i przebiegu kontroli antydopingowej, ustanawianie reguł dyscyplinarnych dotyczących dopingu w sporcie, planowanie i przeprowadzanie kontroli antydopingowej, szkolenie i podnoszenie kwalifikacji kontrolerów antydopingowych Agencji.

POLADA zrealizowała w 2024 r. **przychody** w wysokości 9.877 tys. zł, tj. 100,0% planu po zmianach. Głównym źródłem przychodów była dotacja podmiotowa z budżetu państwa w wysokości 9.217 tys. zł, tj. 100,0% planu po zmianach oraz przychody z prowadzonej działalności w wysokości 660 tys. zł. Środki z dotacji podmiotowej z budżetu państwa zostały przeznaczone na dofinansowanie działalności bieżącej Polskiej Agencji Antydopingowej i pozwoliły na realizację programu antydopingowego zgodnego ze Światowym Programem Antydopingowym Światowej Agencji Antydopingowej.

Kwotę przychodów z prowadzonej działalności stanowiły głównie przychody z pozostałej sprzedaży komercyjnej. Przychody te zostały wykonane na poziomie 100,0% w stosunku do planu po zmianach.

W 2024 r. POLADA poniosła **koszty** w wysokości 9.835 tys. zł, tj. na poziomie 99,6% planu po zmianach. Główną pozycją kosztów funkcjonowania stanowi zakup usług obcych w wysokości 6.565 tys. zł, tj. 66,8% całości poniesionych kosztów, w tym koszty badań laboratoryjnych wykonywanych dla POLADA przez Polskie Laboratorium Antydopingowe, usługi kontroli antydopingowych oraz obsługa panelu dyscyplinarnego oraz usługi wykonania materiałów promocyjnych i usługi związane z działalnością edukacyjno – informacyjną.

Wynagrodzenia osobowe zrealizowano w wysokości 1.610 tys. zł, (tj. na poziomie 99,9% planu po zmianach na 2024 rok).

Wynik finansowy brutto, którego zaplanowana wielkość równała się zeru, na koniec 2024 r. był dodatni i wyniósł 42 tys. zł. Wykonanie zysku brutto wynika przede wszystkim z niższych od zaplanowanych składek ubezpieczeń społecznych od umów zleceń ze środków własnych, które trudno było oszacować ze względu na dużą liczbę zleceniobiorców.

Stan środków pieniężnych na koniec roku wyniósł 116 tys. zł, tj. 175,8% planu po zmianach. Ponadto, na koniec roku należności krótkoterminowe wyniosły 42 tys. zł, tj. 93,3% planu po zmianach, a zobowiązania wyniosły 30 tys. zł, tj. 100,0% planu po zmianach.

Wolne środki finansowe przekazane w depozyt Ministrowi Finansów wyniosły 104 tys. zł.

7.4.14. Polska Organizacja Turystyczna (POT) działa na podstawie ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o Polskiej Organizacji Turystycznej.

Celem działalności POT jest m.in. promowanie Polski jako kraju atrakcyjnego turystycznie, czy zapewnianie funkcjonowania i rozwijania polskiego systemu informacji turystycznej w kraju i na świecie. Działania na rzecz promocji i rozwoju turystyki polskiej prowadzone są za granicą, jak i w Polsce.

Przychody POT w 2024 r. wyniosły 148.138 tys. zł, tj. 96,8% planu po zmianach (oraz 99,9% planu ze znowelizowanej ustawy budżetowej). Głównym źródłem przychodów w 2024 r. były dotacje z budżetu państwa w kwocie 144.896 tys. zł (97,8% ogółu przychodów POT) z przeznaczeniem na realizację podstawowych zadań statutowych, w tym z części 25 – Kultura fizyczna w kwocie 57.117 tys. zł na realizację zadania związanego z promocją Polski przez polskich sportowców i kluby sportowe. Ponadto, Polska Organizacja Turystyczna osiągnęła przychody własne w kwocie 3.241 tys. zł. Na pozostałe przychody składają się m.in. środki na obsługę Polskiego Bonu Turystycznego (3.010 tys. zł) oraz pozostałe przychody POT (154 tys. zł).

W 2024 r. POT poniosła **koszty** w wysokości 147.984 tys. zł, co stanowi 96,7% planu po zmianach (oraz 99,8% planu ze znowelizowanej ustawy budżetowej). Główną pozycją kosztów POT w 2024 r. były koszty realizacji zadań w kwocie 110.116 tys. zł, co stanowi 74,4% całości poniesionych kosztów. Wynagrodzenia osobowe wykonano w wysokości 19.631 tys. zł, tj. 95,2% planu po zmianach.

Niższe wykonanie przychodów i kosztów w stosunku do planu po zmianach wynikało z oszczędności przy realizacji zadań tj.m.in. powstałych przy organizacji stoisk na targach turystycznych oraz działań promocyjnych.

Wynik finansowy brutto, którego zaplanowana wielkość równała się zeru, na koniec 2024 r. był dodatni i wyniósł 154 tys. zł.

Stan środków pieniężnych na koniec roku wyniósł 1.982 tys. zł, tj. 108,4% planu po zmianach. Na wykonanie środków pieniężnych na koniec 2024 r. składają się głównie środki

na rachunkach bankowych dotyczących funduszu rezerwowego, wpływy ze sprzedaży składników majątkowych oraz należności w ramach środków własnych.

Środki na wydatki majątkowe zostały wykonane w wys. 78 tys. zł, tj. 43,3% wartości planowanej. Środki z dotacji zostały przeznaczone w 2024 r. na realizację zadania inwestycyjnego: zakup i implementacja w istniejącym programie nowego procesu służącego do elektronicznego tworzenia, obiegu i akceptacji dokumentów związanych z zakupem towarów i usług (zlecenia dla kontrahenta). Niższe od planowanego wykonanie wynika z powstałych oszczędności w związku z uzyskaniem niższej ceny niż pierwotnie zakładano.

Wolne środki finansowe przekazane w depozyt u Ministra Finansów wyniosły 3.748 tys. zł. Poziom prezentowanych środków stanowią środki własne znajdujące się na rachunku bankowym oraz środki na obsługę polskiego Bonu Turystycznego.

7.4.15. Polskie Laboratorium Antydopingowe (PLAD) zostało utworzone na podstawie ustawy z dnia 6 grudnia 2018 r. o zmianie ustawy o zwalczaniu dopingu w sporcie.

Od 1 stycznia 2022 r. nadzór nad jednostką sprawuje minister właściwy do spraw zdrowia.

W 2024 r. PLAD zrealizowało **przychody** w wysokości 14.271 tys. zł (92,3% w stosunku do planu po zmianach). Główne przychody PLAD pochodziły z prowadzonej działalności, tj. z tytułu analiz próbek od Polskiej Agencji Antydopingowej, analiz próbek od innych klientów oraz analiz próbek toksykologicznych i ekspertyz, które zostały zrealizowane na poziomie 9.128 tys. zł, co stanowi 95,9% planu po zmianach i jednocześnie 64% całości osiągniętych przychodów.

Niższe wykonanie przychodów zakresie pozycji analiza próbek od Polskiej Agencji Antydopingowej na poziomie 2.756 tys. zł (68,9% planu po zmianach) związane jest z tym, że Polskie Laboratorium Antydopingowe może jedynie szacować liczbę próbek oraz wynikające z tego tytułu przychody. Ilość próbek dostarczanych do Laboratorium, jak również zakres analiz, które mają zostać wykonane, nie zależą bezpośrednio od PLAD. Wykonanie pozycji analiza próbek toksykologicznych i ekspertyzy na poziomie 3 tys. zł, tj. 12% planu po zmianach również jest skutkiem szacowania liczby analiz i ekspertyz, ponieważ Laboratorium nie ma możliwości przewidzenia, ile spraw prowadzonych w Polsce będzie wymagało jego wsparcia w danym roku.

Przychodami PLAD były również dotacje z budżetu państwa otrzymane w wysokości 4.394 tys. zł, z tego dotacja podmiotowa 3.594 tys. zł wykorzystana na dofinansowanie bieżącej działalności Laboratorium - pokrycie kosztów związanych z zatrudnieniem pracowników oraz dotacja celowa w wysokości 800 tys. zł na realizację projektu badawczego w zakresie zwalczania dopingu w sporcie. Wyżej wymienione dotacje z budżetu państwa zostały wykorzystane w całości. PLAD otrzymało również dotację na inwestycje i zakupy inwestycyjne wykorzystaną w wysokości 4.265 tys. zł, co stanowi 99,5% planu po zmianach na zakup sprzętu laboratoryjnego, w tym: chromatografu gazowego sprzężonego z komorą spalania i detektorem stosunków mas izotopowych, chromatografu cieczowego sprzężonego z tandemowym spektrometrem mas typu kwadrupol oraz wagi analitycznej.

W 2024 r. PLAD poniosło **koszty** w wysokości 12.880 tys. zł (83,3% w stosunku do planu po zmianach). Głównym składnikiem kosztów były koszty wynagrodzeń osobowych na poziomie 3.472 tys. zł, tj. 96,4% planu po zmianach i 27,0% całości poniesionych kosztów. Ponadto, koszty usług obcych zrealizowano na poziomie 3.449 tys. zł, tj. 98,5% planu po zmianach i 26,8% całości kosztów. Wykonanie kosztów w pozycji amortyzacja na poziomie 749 tys. zł, tj. 48,5% planu po zmianach, wynikało z niezrealizowanego w latach poprzednich założenia inwestycyjnego i wynikającego z tego zawyżenia planowanej amortyzacji w 2024 r. oraz zużycia sprzętu laboratoryjnego.

Wynik finansowy brutto na koniec roku był dodatni i wyniósł 1.391 tys. zł, przy zakładanym zrównoważonym w planie po zmianach.

Środki na wydatki majątkowe zostały wykonane w wysokości 4.805 tys. zł, tj. 90,7% wartości z planu po zmianach. Stan środków obrotowych na koniec roku wyniósł 3.735 tys. zł (101,0% planu po zmianach), w tym 3.581 tys. zł to środki pieniężne (112,3% planu po zmianach), a 154 tys. zł (30,2% planu po zmianach) to należności krótkoterminowe.

Wolne środki finansowe przekazane w depozyt u Ministra Finansów wyniosły 3.581 tys. zł.

7.4.16. Polski Klub Wyścigów Konnych (PKWK) działa w oparciu o przepisy ustawy z dnia 18 stycznia 2001 r. o wyścigach konnych.

Podstawowym przedmiotem jego działalności jest ustalanie warunków rozgrywania gonitw oraz czuwanie nad ich przestrzeganiem, działanie na rzecz umacniania i doskonalenia hodowli koni i rozwoju wyścigów konnych.

W 2024 r. PKWK zrealizował **przychody** w wysokości 8.654 tys. zł, co stanowi 101,8% planu po zmianach. W 2024 r. PKWK otrzymał dotację przedmiotową w kwocie 463 tys. zł (wykonaną w wysokości 100,0% planu po zmianach) na podstawie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 29 lipca 2015 r. w sprawie stawek dotacji przedmiotowych dla różnych podmiotów wykonujących zadania na rzecz rolnictwa. Na wzrost przychodów wpływ miało głównie uzyskanie wyższych niż zakładano przychodów z tytułu prowadzenia ksiąg hodowlanych oraz oceny wartości użytkowej koni ras pełnej krwi angielskiej i czystej krwi arabskiej (wzrost o 13,3%) oraz pozostałych przychodów (wzrost o 13,2%).

Jednocześnie PKWK poniósł **koszty** w wysokości 7.240 tys. zł, co stanowi 86,1% planu po zmianach. Na poniesione koszty składają się przede wszystkim koszty funkcjonowania, w tym usługi obce, materiały i energia oraz wynagrodzenia wraz z pochodnymi. Największe oszczędności w realizacji kosztów dotyczyły niższej niż planowano realizacji wynagrodzeń osobowych o 289 tys. zł w stosunku do planu po zmianach (tj. o 18,1%) oraz pozostałych kosztów funkcjonowania o 618 tys. zł w stosunku do planu po zmianach (tj. o 25,7%). Związane to było z niższym niż zakładano zatrudnieniem oraz zmniejszeniem kosztów nagród dla właścicieli i hodowców koni polskiej hodowli, a także mniejszymi kosztami szkoleń pracowników i reprezentacji.

Jednostka zakończyła 2024 rok z dodatnim **wynikiem finansowym brutto** w kwocie 1.414 tys. zł. W stosunku do planu po zmianach nastąpiła poprawa wyniku finansowego

o 1.314 tys. zł. Taki osiągnięty wynik finansowy wynika z wyższych niż planowano przychodów, przy równoległym spadku kosztów poniesionych w 2024 r.

Środki na wydatki majątkowe zostały wykonane w wysokości 40 tys. zł, tj. 80,0% wartości do planu po zmianach. Niższe wykonanie wynikało z rezygnacji z planowanego zakupu sprzętów do biura PKWK, z uwagi na naprawę posiadanych.

Stan środków pieniężnych na koniec roku wyniósł 9.097 tys. zł, tj. 245,9 % planu po zmianach. Wyższa niż przewidywano wartość wynika z tego, że w 2024 roku PKWK nie organizował wysokobudżetowych wydarzeń, tak jak w ostatnich latach 2018-2023. W związku z tym środki pieniężne na koniec okresu znacznie różniły się od zaplanowanych.

Ponadto, na koniec roku należności krótkoterminowe wyniosły 1.911 tys. zł, należności długoterminowe wyniosły 1.115 tys. zł i nie były planowane, natomiast zobowiązania wyniosły 906 tys. zł, tj. 362,4 % planu po zmianach.

Wyższe niż planowano wykonanie należności krótkoterminowych wynika z rozliczenia czynszu dzierżawnego, w związku z umową dzierżawy zawartą z Totalizatorem Sportowym Sp. z o.o.

Na wysokość należności długoterminowych na koniec 2024 r. składają się trzy raty brutto ugody z Totalizatorem Sportowym Sp. z o.o. zawartej na okres 5 lat, począwszy od roku 2024. Na wzrost zobowiązańłożyły się w głównej mierze naliczone a niewypłacone nagrody dla hodowców koni zgodnie z zarządzeniem Prezesa PKWK, saldo podatków oraz salda zobowiązań do kontrahentów płatne w 2025 r.

Wolne środki finansowe przekazane w depozyt Ministrowi Finansów wyniosły 9.057 tys. zł.

7.4.17. Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie (CDR) działa w oparciu o przepisy ustawy z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego.

CDR realizuje zadania z zakresu doradztwa rolniczego, m.in. opracowuje analizy i prognozy w zakresie rozwoju doradztwa rolniczego, prowadzi szkolenia dla pracowników ośrodków wojewódzkich i nauczycieli szkół rolniczych, przygotowuje i przekazuje ośrodkom wojewódzkim materiały informacyjne i szkoleniowe, w tym dotyczące pomocy w zakresie działalności gospodarstw rolnych i produkcji rolniczej finansowanej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej lub innych instytucji krajowych lub zagranicznych, upowszechnia wyniki badań naukowych w praktyce rolniczej.

W 2024 r. CDR zrealizowało **przychody** w wysokości 48.511 tys. zł, co stanowi 90,1% planu po zmianach. Głównym składnikiem przychodów są dotacje i subwencje z budżetu państwa w kwocie 37.684 tys. zł, co stanowi 90,5% planu po zmianach i jednocześnie 77,7% całości osiągniętych przychodów. Na niższe wykonanie przychodów wpływ miało głównie niewykorzystanie dotacji celowej na finansowanie projektów z udziałem środków UE w kwocie 3.925 tys. zł.

Koszty CDR wyniosły 47.591 tys. zł i zrealizowane zostały w 88,5 % planu po zmianach. Na poniesione koszty składają się głównie koszty funkcjonowania w kwocie 47.480 tys. zł,

co stanowi 88,7 % planu po zmianach i jednocześnie 99,8 % całości poniesionych kosztów. W ramach kosztów funkcjonowania poniesiono koszty na wynagrodzenia i pochodne, usługi obce, materiały i energię związane z realizacją zadań z zakresu doradztwa rolniczego. Największe oszczędności dotyczyły usług obcych, tj. o 2.206 tys. zł mniej w stosunku do planu po zmianach (efekt przeprowadzania procedur przetargowych wynikających z przepisów prawa o zamówieniach publicznych) oraz wynagrodzeń, tj. o 1.722 tys. zł mniej w stosunku do planu po zmianach. Niższe wykonanie wydatków na wynagrodzenia wynika przede wszystkim z nieobsadzonych wolnych wakatów. Centrum borykało się z brakiem zainteresowania ofertami pracy.

Jednostka zakończyła 2024 rok z dodatnim **wynikiem finansowym brutto** w kwocie 920 tys. zł, tj. wyższym od zaplanowanego w planie po zmianach o 890 tys. zł.

Środki na wydatki majątkowe zostały wykonane w wysokości 3.655 tys. zł, tj. 88,6% w stosunku do planu po zmianach. Wartości realizacji poszczególnych inwestycji okazały się niższe niż pierwotnie zakładano, co spowodowało niższe wykonanie.

Stan środków pieniężnych na koniec roku wyniósł 18.382 tys. zł, tj. 256,8 % planu po zmianach. Główną przyczyną wyższego wykonania środków pieniężnych w stosunku do zaplanowanych na 2024 r. był wpływ zaliczek na realizację projektów krajowych i ze środków UE oraz końcowego rozliczenia niektórych z nich. Ponadto, na koniec roku należności krótkoterminowe wyniosły 242 tys. zł, tj. 73,3 % planu po zmianach, a zobowiązania 1.123 tys. zł, tj. 160,4 % planu po zmianach. Główną przyczyną wyższego wykonania zobowiązań w stosunku do planu po zmianach był wpływ faktur o znacznej wartości, dotyczących grudnia 2024 roku, dopiero w roku 2025. Wszystkie zobowiązania zostały uregulowane na bieżąco, zgodnie z ich terminami płatności i żadne z zobowiązań CDR nie stanowiło zobowiązań zaliczanych do państwowego długu publicznego.

Wolne środki finansowe przekazane w zarządzanie lub depozyt u Ministra Finansów wyniosły 14.870 tys. zł.

7.4.18. Wojewódzkie Ośrodki Doradztwa Rolniczego (WODR) działają w oparciu o przepisy ustawy z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego.

WODR-y realizują zadania z zakresu doradztwa rolniczego, polegające m. in. na prowadzeniu szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich, podnoszeniu ich kwalifikacji zawodowych, prowadzą działalność informacyjną wspierającą rozwój produkcji rolniczej, upowszechniają metody produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska, prowadzą analizy rynku artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji oraz gromadzą i upowszechniają informacje rynkowe w tym zakresie.

Łączne **przychody** szesnastu Wojewódzkich Ośrodków Doradztwa Rolniczego zostały zrealizowane w 2024 r. w wysokości 654.791 tys. zł, co stanowi 93,3% planu po zmianach. Głównym składnikiem przychodów są dotacje i subwencje z budżetu państwa w kwocie 415.422 tys. zł, co stanowi 99,0% planu po zmianach i jednocześnie 63,4% całości osiągniętych przychodów.

Łączne przychody z prowadzonej działalności zostały wykonane w wysokości 108.543 tys. zł, tj. 92,7% planu po zmianach i stanowiły 16,6% całości łącznych przychodów.

Środki od innych jednostek sektora finansów publicznych zostały wykonane w wysokości 109.178 tys. zł, tj. 74,1% planu po zmianach i stanowiły 16,7% całości łącznych przychodów. Niższe wykonanie wynikało głównie z braku wpływu środków zaplanowanych w roku 2024, m.in. z tytułu operacji w ramach Działania 2 „Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem rolnym i usługi z zakresu zastępstw” z poddziałania „Wsparcie korzystania z usług doradczych”, operacji „Wsparcie dla projektów demonstracyjnych i działań informacyjnych” w ramach „Transfer wiedzy i działalność informacyjna” (środki wpłynęły w roku 2025).

Łącznie poniesiono **koszty** w wysokości 638.270 tys. zł co stanowi 91,1% planu po zmianach. Na poniesione koszty składają się głównie koszty funkcjonowania tj. 99,6% całości kosztów, w tym wynagrodzenia i pochodne, usługi obce, materiały i energia związane z realizacją zadań z zakresu doradztwa rolniczego. Głównym składnikiem kosztów są wynagrodzenia w kwocie 418.534 tys. zł, co stanowi 95,1% planu po zmianach i jednocześnie 65,6% całości poniesionych kosztów. Niższe wykonanie wynagrodzeń związane jest m.in. z niewypłaceniem w 2024 r. premii zadaniowych z tytułu realizacji usług doradczych świadczonych na podstawie umów zawartych z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (przesunięcie wypłat na kolejny rok).

Niższe wykonanie osiągnięto w ramach pozycji usługi obce – wykonanie wyniosło 83,9% planu po zmianach (oszczędność 11.307 tys. zł) oraz materiały i energia – wykonanie wyniosło 73,6% planu po zmianach (oszczędność 12.606 tys. zł).

Wykonanie przychodów i kosztów na powyższym poziomie spowodowało, że łączny **wynik finansowy brutto** WODR-ów był dwudziestokrotnie wyższy od planu po zmianach i wyniósł 16.522 tys. zł, co wynika głównie z wykonania, niższych niż zakładano, kosztów realizacji zadań z zakresu doradztwa rolniczego.

Środki na wydatki majątkowe zostały wykonane w wysokości 37.735 tys. zł, tj. 91,0% w stosunku do planu po zmianach (wartość ofert wykonawców była niższa niż kwota, którą zamawiający zamierzał przeznaczyć na ich realizację).

Stan środków pieniężnych na koniec roku wyniósł 133.597 tys. zł. Ponadto, na koniec roku należności krótkoterminowe wyniosły 8.544 tys. zł, tj. 237,1% planu po zmianach, a zobowiązania wyniosły 10.254 tys. zł, tj. 165,3% planu po zmianach.

Wolne środki finansowe przekazane w depozyt Ministrowi Finansów wyniosły 54.910 tys. zł.

7.4.19. Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej (NAWA) działa na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 2017 r. o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej.

NAWA realizuje zadania z zakresu umiędzynarodowienia szkolnictwa wyższego i nauki. Głównymi celami Agencji są: inicjowanie i realizowanie działań wspierających międzynarodową wymianę akademicką oraz proces umiędzynarodowienia podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki, upowszechnianie informacji o polskim systemie

szkolnictwa wyższego i nauki, promocja języka polskiego poza granicami RP oraz prowadzenie spraw z zakresu uznawalności wyższego wykształcenia oraz stopni naukowych.

W trakcie 2024 r. plan finansowy Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej był czterokrotnie zmieniany. Korekty wynikały ze zmian wysokości dotacji celowych w związku z realizacją przez Agencję programów służących umiędzynarodowieniu nauki i szkolnictwa wyższego oraz otrzymaniem środków na realizację projektów pomocy rozwojowej, zleceń ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki, ministra właściwego do spraw zdrowia, ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, podpisaniem umów z Narodowym Centrum Badań i Rozwoju i nowych zadań do sfinansowania ze środków europejskich. Zmiany były podyktowane również koniecznością przesunięć środków pomiędzy poszczególnymi pozycjami planu stosownie do bieżących potrzeb jednostki.

Przychody NAWA w 2024 r. wyniosły 221.832 tys. zł, co stanowi 98,4% planu po zmianach (225.326 tys. zł). Głównym źródłem przychodów były dotacje otrzymane z budżetu państwa w kwocie 210.668 tys. zł, które stanowiły 95,0% całości osiągniętych przychodów.

Koszty zostały zrealizowane w wysokości 221.806 tys. zł, co stanowi 98,5% planu po zmianach (225.291 tys. zł). Główną pozycją kosztów były koszty realizacji zadań, na które wydatkowano 191.744 tys. zł, tj. 99,8% planu po zmianach. Środki na realizację zadań stanowiły 86,4% całości poniesionych kosztów. Na koszty funkcjonowania jednostki wydatkowano 30.062 tys. zł, tj. 90,9% planu po zmianach. W ramach kosztów funkcjonowania na wynagrodzenia osobowe przeznaczono 16.469 tys. zł, które zrealizowano w 97,9% planu po zmianach.

Niższe wykonanie planu finansowego, zarówno po stronie przychodowej jak i kosztowej, wynika głównie z niewykazania zaliczek wypłaconych beneficjentom programów NAWA w przychodach i kosztach w 2024 roku, gdyż projekty, których one dotyczą nie zostały w pełni rozliczone, a tym samym nieuwzględnione w pozycjach kosztowych wykonania planu. Rozliczenia projektów planowane są w interwale kilku kolejnych lat budżetowych.

W 2024 r. Agencja realizowała 61 działań, w tym:

- 30 programów własnych (w tym 2 współfinansowane ze środków pomocy rozwojowej oraz 7 finansowanych z programu FERS),
- 19 zadań zleconych, głównie przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki.

Beneficjentami działań NAWA były zarówno podmioty instytucjonalne (uczelnie, instytuty badawcze, instytuty naukowe PAN), jak i osoby indywidualne (studenci, doktoranci, naukowcy, lektorzy języka polskiego).

Środki przeznaczone zostały m.in. na następujące programy:

- Polskie Powroty NAWA – program umożliwiający wyróżniającym się polskim naukowcom, rozwijającym karierę za granicą, powrót do kraju i podjęcie przez nich zatrudnienia w polskich uczelniach i instytutach naukowych i badawczych;

- Bekker NAWA – program wspierający międzynarodową mobilność doktorantów, naukowców i nauczycieli akademickich przez umożliwienie im rozwoju naukowego w zagranicznych ośrodkach badawczych oraz akademickich na całym świecie;
- Partnerstwa Strategiczne NAWA – celem programu jest wsparcie instytucji szkolnictwa wyższego i nauki w wypracowaniu trwałych rozwiązań w zakresie współpracy dydaktycznej, naukowej i wdrożeniowej realizowanej w ramach strategicznych partnerstw międzynarodowych;
- STER NAWA – program zapewniający systemowe wsparcie umiędzynarodowienia polskich szkół doktorskich;
- PROM NAWA – program umożliwiający krótkookresową wymianę stypendialną w celu rozwoju kompetencji osób studiujących oraz wzrostu jakości kształcenia;
- Wsparcie Uniwersytetów Europejskich NAWA – celem programu jest wsparcie tworzenia i utrzymania międzynarodowych partnerstw akademickich;
- Anders NAWA – program mający na celu stworzenie młodzieży polskiego pochodzenia możliwości odbycia studiów w Polsce oraz podniesienie poziomu znajomości języka polskiego;
- Lektorzy NAWA – celem programu jest wspieranie nauczania języka polskiego jako obcego w zagranicznych ośrodkach akademickich poprzez kierowanie lektorów do prowadzenia kursów języka polskiego jako obcego, wprowadzania studentów – obcokrajowców w świat polskiej kultury, historii, sztuki i nauki.

Wynik finansowy brutto NAWA na koniec roku wyniósł 26 tys. zł.

Środki na wydatki majątkowe wyniosły 1.200 tys. zł, tj. 100,0% planu po zmianach.

Wydatkowano je przede wszystkim na zakup serwerów, macierzy, oprogramowania oraz zestawów komputerowych z akcesoriami.

Stan środków obrotowych na koniec roku wyniósł 261.146 tys. zł, w tym środki pieniężne 12.254 tys. zł oraz należności krótkoterminowe w wysokości 248.892 tys. zł. Należności długoterminowe wyniosły 66.128 tys. zł. Pozycje dotyczące należności odnoszą się do wypłaconych zaliczek w ramach umów zakontraktowanych z beneficjentami programów NAWA.

Wolne środki finansowe przekazane w depozyt u Ministra Finansów wyniosły 4.487 tys. zł.

7.4.20. Centrum Łukasiewicz działa na podstawie ustawy z dnia 21 lutego 2019 r. o Sieci Badawczej Łukasiewicz. Centrum zostało powołane do planowania i koordynowania badań naukowych i prac rozwojowych prowadzonych przez instytuty Sieci Łukasiewicz, szczególnie ważnych dla realizacji polityki gospodarczej i innowacyjnej państwa określonej w strategiach rozwoju oraz dla realizacji polityki naukowej państwa.

Do podstawowych zadań tej jednostki należy zapewnienie mechanizmów współpracy podmiotów tworzących Sieć Łukasiewicz, zapewnienie środków finansowych na realizację celów Sieci, realizacja projektów badawczych w ramach celów Sieci, komercjalizacja wyników badań naukowych i prac rozwojowych lub know-how związanego z tymi wynikami,

współpraca międzynarodowa w zakresie badań naukowych, prac rozwojowych oraz komercjalizacji.

Plan finansowy Centrum Łukasiewicz został zmieniony w trakcie roku 2024. Zmiany wynikały m.in. z:

- dostosowania struktury kosztów finansowanych subwencją oraz wpływami uzyskanymi z tytułu skarbowych papierów wartościowych do bieżących potrzeb jednostki,
- uwzględnienia stanu środków z początku roku w strukturze kosztów.

Przychody Centrum Łukasiewicz w 2024 r. wyniosły 52.979 tys. zł, co stanowi 99,6% planu po zmianach. Głównym źródłem przychodów były subwencje otrzymane z budżetu państwa w kwocie 50.000 tys. zł, tj. 100,0% planu po zmianach. Subwencje stanowiły 94,4% całości osiągniętych przychodów.

Koszty zostały zrealizowane w wysokości 55.861 tys. zł, co stanowi 52,4% planu po zmianach. Główną pozycją kosztów były koszty funkcjonowania w wysokości 29.997 tys. zł, zrealizowane w 57,2% planu po zmianach, jednocześnie stanowiące 53,7% całości kosztów. W ramach kosztów funkcjonowania na wynagrodzenia osobowe przeznaczono 14.182 tys. zł, które zrealizowano w 74,8% planu po zmianach. Na realizację zadań przeznaczono 25.884 tys. zł, (47,8% planu po zmianach), co jednocześnie stanowiło to 46,3% kosztów ogółem.

Niższe od planowanego wykonanie kosztów związane było z:

- niepełnym wykorzystaniem planowanych środków na wynagrodzenia wraz z pochodnymi, które wynikało z rotacji kadr oraz procesu rekrutacji wykwalifikowanych specjalistów,
- przesunięciem na kolejny rok (2025) kosztów dotyczących zmiany lokalizacji biura Centrum Łukasiewicz związanych m. in. z najmem nowych powierzchni biurowych, zakupem wyposażenia,
- niskim stopniem realizacji wydatków na cele promocyjne, reklamowe Sieci Łukasiewicz, a także niższą niż planowaną liczbą podróży służbowych i usług szkoleniowych dla pracowników (pozostałe koszty funkcjonowania).

W planie finansowym ujęto środki na realizację przez instytuty Sieci Łukasiewicz projektów badawczych oraz dofinansowanie kosztów inwestycji związanych z realizacją tych projektów. Środki przekazane przez Centrum innym podmiotom, łącznie ze środkami dla instytutów, wyniosły 48.568 tys. zł (63,1% planu po zmianach).

W 2024 r. działalność Centrum polegała głównie na finansowaniu projektów badawczych zleconych przez Prezesa Centrum instytutom Sieci w zakresie:

- realizacji stażów międzynarodowych przez pracowników Instytutu w ramach Programu Łukasiewicz Research Internship,
- opracowania i przeprowadzenia pikników naukowych w związku z programem społecznej odpowiedzialności nauki w Instytutach Łukasiewicza,
- zbadania skuteczności pozyskiwania na drodze konkursowej przez instytuty Sieci Badawczej Łukasiewicz sfinansowania projektów B+R ukierunkowanych na rozwiązania aplikacyjne,

- opracowania narzędzia informatycznego pozwalającego na porządkowanie, identyfikację i oznaczenie unikalnych wpisów w zbiorze danych.

Środki na wydatki majątkowe zostały wykonane w wysokości 2.074 tys. zł, tj. 51,9% planu po zmianach i zostały przeznaczone głównie na zakup specjalistycznego oprogramowania. Niższe wykonanie wynika z trudności na rynku dostaw sprzętu informatycznego oraz specyfiki i długość trwania zamówień publicznych w zakresie IT.

Wynik finansowy brutto Centrum na koniec roku był ujemny i wyniósł -2.882 tys. zł.

Na ujemny wynik finansowy miał wpływ przede wszystkim wieloletni charakter prowadzonych projektów, których finansowanie jest realizowane m.in. ze środków pozostających na rachunkach bankowych stanowiących przychody Centrum w latach poprzednich. Harmonogramy wypłat transz są uzależnione od realizacji merytorycznej danych etapów projektów.

Stan środków pieniężnych na koniec 2024 r. wyniósł 75.702 tys. zł. W ramach tej kwoty największą pozycję stanowiły środki pochodzące z subwencji, a także środki pochodzące z wykupu obligacji.

7.4.21. Polska Agencja Żeglugi Powietrznej (PAŻP) działa na podstawie ustawy z 8 grudnia 2006 r. o Polskiej Agencji Żeglugi Powietrznej.

Agencja pełni funkcję instytucji zapewniającej służby żeglugi powietrznej. Realizuje zadania głównie związane z zarządzaniem ruchem lotniczym, a w szczególności kontrolą ruchu lotniczego, służbą informacji powietrznej, służbą alarmową, planowaniem przepływu ruchu lotniczego nad Polską oraz koordynacją zajętości przestrzeni powietrznej. PAŻP prowadzi samodzielną gospodarkę finansową, z budżetu państwa otrzymuje w szczególności dotację celową na sfinansowanie wydatków związanych z zapewnieniem służb nawigacyjnych w przypadku lotów zwolnionych z opłat.

Przychody Polskiej Agencji Żeglugi Powietrznej w 2024 roku wyniosły 1.293.783 tys. zł (tj. 95,5% planu po zmianach) i były niższe od zaplanowanych o 61.325 tys. zł. Na niższe wykonanie planowanych przychodów ogółem w głównej mierze wpłynęła niższa od planowanej realizacja przychodów z tytułu prowadzonej działalności, niższa niż planowano kwota z tytułu dotacji i subwencji z budżetu państwa oraz niższe pozostałe przychody.

W ramach przychodów 32.460 tys. zł, tj. 82,1% planu po zmianach, stanowiły dotacje z budżetu państwa. Głównym składnikiem przychodów PAŻP w 2024 roku były przychody z prowadzonej działalności (w tym przychody ze sprzedaży usług nawigacyjnych) w kwocie 1.200.443 tys. zł (tj. 97,6% planu po zmianach). Stanowią one 92,8% całości osiągniętych przychodów. Największy wpływ na niższy poziom przychodów z prowadzonej działalności mają niższe przychody z tytułu stosowanych mechanizmów wyrównawczych.

Dotacje celowe ujęte w planie po zmianach w wysokości 39.530 tys. zł, zostały zrealizowane w kwocie 32.460 tys. zł, tj. 82,1% planu po zmianach. Planowana w ustawie budżetowej na rok 2024 dotacja z tytułu zapewnienia służb żeglugi powietrznej dla lotów zwolnionych z opłat nawigacyjnych została zrealizowana w niższej wartości, w związku z niższym niż planowano poziomem ruchu lotów zwolnionych z opłat.

W 2024 roku PAŻP poniosła **koszty** w wysokości 1.392.458 tys. zł, co stanowi 97,6% planu po zmianach. Najbardziej znaczącą pozycję kosztową w Polskiej Agencji Żeglugi Powietrznej stanowią wynagrodzenia (53,9% kosztów funkcjonowania). Koszty te zostały zrealizowane w wysokości 99,5% planu po zmianach oraz w wysokości 119,9% planu według ustawy budżetowej. Wyższe wykonanie w stosunku do wartości ujętej w ustawie budżetowej spowodowane jest zmianą Regulaminu Wynagradzania, co zostało uwzględnione w zmianie planu finansowego na 2024 rok.

Niższe od zaplanowanych o 34.722 tys. zł, w stosunku do planu po zmianach, koszty funkcjonowania ogółem odnotowano w większości pozycji, przede wszystkim niższe od zaplanowanych wydatki na pozostałe koszty oraz wydatki na materiały i energię.

Wykonanie pozostałych kosztów, niższe o 16.981 tys. zł od planu po zmianach (74,1%) wynikało z konieczności utworzenia wyższej niż zakładano rezerwy na odszkodowania przy jednoczesnym odnotowaniu niższych kosztów odsetkowych.

Niższe wykonanie wydatków na materiały i energię o 7.103 tys. zł (90,8% planu po zmianach) wynikało m.in. z niższego poziomu kosztów zużycia energii elektrycznej w związku z obniżeniem cen energii u dostawców energii elektrycznej, niższego niż planowano zapotrzebowania na zakup niski cennych rzeczowych składników majątku oraz innych materiałów, a także z optymalizacji zużycia kosztów paliw, oleju i smarów.

W 2024 roku PAŻP wypracował ujemny **wynik finansowy brutto** w wysokości - 98.675 tys. zł, tj. 136,9% planu po zmianach. Na poziom niższego niż ujęto w planie po zmianach wyniku finansowego miały wpływ zrealizowane niższe przychody ogółem (o 61.325 tys. zł), przy wygenerowaniu kosztów mieszczących się w budżecie planu po zmianach.

Środki przekazane na wydatki majątkowe zostały wykonane w wysokości 275.339 tys. zł, tj. 93,8% planu po zmianach wynoszącego 293.562 tys. zł. Niższe wykonanie o 18.223 tys. zł spowodowane było opóźnieniem w dostawach sprzętu oraz wzrostem cen.

Stan środków obrotowych na koniec 2024 roku wyniósł 955.781 tys. zł, tj. 94,1% planu po zmianach i był niższy o 59.775 tys. zł niż zaplanowano. Stan środków pieniężnych na koniec roku wyniósł 150.589 tys. zł i był wyższy o 78.106 tys. zł niż planowano. Ponadto, należności krótkoterminowe wyniosły 244.956 tys. zł, tj. 77,4% planu po zmianach, zapasy osiągnęły poziom 65 tys. zł, tj. 41,1% planu po zmianach, a zobowiązania, w tym m.in. zobowiązanie z tytułu kredytu, rezerwy długoterminowe i zobowiązanie z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania wyniosły 1.802.838 tys. zł, tj. 103,6% planu po zmianach.

Wolne środki finansowe przekazane w depozyt Ministrowi Finansów wyniosły 121.521 tys. zł, tj. 186,3% planu po zmianach.

7.4.22. Transportowy Dozór Techniczny (TDT) został powołany ustawą z dnia 21 grudnia 2000 roku o dozorcze technicznym.

TDT prowadzi działalność publiczną w zakresie sprawowania dozoru technicznego nad urządzeniami, które mogą stworzyć zagrożenie życia lub zdrowia ludzkiego, mienia

i środowiska. TDT realizuje zadania wynikające z ustawy o dozorze technicznym, ustawy o przewozie towarów niebezpiecznych, zadania związane z odbiorami technicznymi i działalnością laboratoryjną. Dodatkowo działalność TDT obejmuje zadania z zakresu homologacji pojazdów, a także certyfikacji m.in. określonych systemów zarządzania, wyrobów, zakładowej kontroli produkcji, procesów i osób.

Przychody TDT w 2024 roku wyniosły 84.421 tys. zł, tj. 96,8% planu po zmianach i były niższe od zaplanowanych o 2.783 tys. zł. Głównym źródłem przychodów była działalność z tytułu dozoru technicznego w kwocie 65.523 tys. zł, tj. 92,4,% planu po zmianach i jednocześnie 77,6% ogółu osiągniętych przychodów jednostki. Nieznacznie niższe wykonanie przychodów wynikało głównie z mniejszej liczby zarejestrowanych urządzeń niż to było przyjmowane do prognoz. Jednocześnie, przychody z prowadzonej działalności osiągnęły wyższą wartość w stosunku do wielkości zrealizowanej w 2023 r. o ok. 7,0%, co wynikało między innymi ze wzrostu liczby przeprowadzonych czynności w stosunku do ubiegłego roku oraz większej liczby wydanych decyzji w zakresie homologacji typu lub dopuszczenia pojazdów i ich części.

W 2024 roku TDT poniósł **koszty** w wysokości 82.671 tys. zł, co stanowiło 94,8% planu po zmianach. Głównym składnikiem kosztów TDT w 2024 r. były koszty funkcjonowania, poniesione w wysokości niższej w stosunku do planu po zmianach o 5.122 tys. zł. Wynagrodzenia osiągnęły poziom 46.079 tys. zł, tj. 98,7% planu po zmianach i 55,7% całości poniesionych kosztów.

Największe oszczędności w stosunku do planu po zmianach odnotowano w pozycji materiały i energia tj. 1.637 tys. zł, m.in. w wyniku kontynuowania zapoczątkowanego pod koniec 2023 roku procesu obniżania cen energii. Jednocześnie w 2024 r. nastąpiło zmniejszenie cen paliw w stosunku do 2023 r., w związku z czym koszty zużycia paliwa były niższe niż planowane o 220 tys. zł. Koszty zużycia pozostałych materiałów, w związku z wprowadzeniem oszczędności osiągnęły poziom niższy od planowanego o 705 tys. zł.

Oszczędności w wysokości 1.334 tys. zł osiągnięto także w zakresie kosztów usług obcych m.in. w zakresie: usług informatycznych i pocztowych, co jest wynikiem wprowadzenia elektronizacji w zakresie wysyłki większości dokumentów finansowo-księgowych.

W 2024 roku TDT wypracował **wynik finansowy brutto** w wysokości 1.750 tys. zł, tj. wyższy o 1.718 tys. zł od planu po zmianach - osiągnięty wynik finansowy skutkuje wpłatą do budżetu państwa w wysokości 525 tys. zł. (art. 60 ustawy o dozorze technicznym). Wyższa niż planowana wysokość wypracowanego zysku, to głównie efekt niższych kosztów ogółem w stosunku do wartości planowanych.

Środki na wydatki majątkowe zostały wykonane w wysokości 1.264 tys. zł tj. 54,7% planu po zmianach. Niższe wykonanie planu spowodowane było podjęciem decyzji o przesunięciu zakupu sprzętu komputerowego oraz oprogramowania służącego do efektywnego planowania i zarządzania całością zasobów jednostki na kolejne lata.

Stan środków obrotowych na koniec 2024 roku wyniósł 49.769 tys. zł, tj. 122,9% planu po zmianach i był wyższy o 9.257 tys. zł niż wcześniej zaplanowano. Na wysokość środków

obrotowych wpływ miał przede wszystkim zwiększony stan środków pieniężnych na koniec roku 2024. Ponadto, na koniec roku należności krótkoterminowe wyniosły 4.338 tys. zł, tj. 61,2% planu po zmianach, należności długoterminowe osiągnęły poziom 83 tys. zł, tj. 105,1% planu po zmianach, a zobowiązania wyniosły 8.184 tys. zł, tj. 68,3% planu po zmianach. Wykazana kwota zobowiązań obejmuje w szczególności zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz podatków, ceł, ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych oraz innych tytułów publicznoprawnych, a także fundusze specjalne (ZFŚS oraz fundusz nagród tworzony zgodnie z art. 59 ust. 1 pkt 3 ustawy o dozorze technicznym).

Wolne środki finansowe przekazane w depozyt Ministrowi Finansów wyniosły 44.566 tys. zł, tj. 133,8% planu po zmianach.

7.4.23. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW)

został powołany w celu finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej w zakresie określonym ustawą z 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska.

Przychody NFOŚiGW w 2024 roku wyniosły 19.739.775 tys. zł, co stanowi 137,9% planu po zmianach 14.318.448 tys. zł. Głównym źródłem przychodów w 2024 r. były przychody z prowadzonej działalności w kwocie 11.483.377 tys. zł, co stanowi 217,2% planu po zmianach i jednocześnie 58,2% całości osiągniętych przychodów. Największy udział w przychodach z prowadzonej działalności miały przychody ze sprzedaży przez Komisję Europejską uprawnień do emisji w systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (Fundusz Modernizacyjny) w wysokości 7.263.474 tys. zł (tj. więcej o 6.063.474 tys. zł niż planowano) oraz z opłaty emisyjnej wykonane w wysokości 2.224.544 tys. zł (96,7% planu po zmianach). Ponadto, przychody NFOŚiGW pochodziły z pozostałych przychodów 6.452.110 tys. zł, w tym głównie ze środków otrzymanych od jednostek spoza sektora finansów publicznych 5.167.246 tys. zł oraz z odsetek, np. z tytułu udzielonych pożyczek w wysokości 1.231.758 tys. zł.

Znaczny wzrost przychodów ze sprzedaży przez Komisję Europejską uprawnień do emisji w systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (Fundusz Modernizacyjny) związany był z wcześniejszym zapotrzebowaniem na środki finansowe m.in. w programach: „Wykorzystanie paliw alternatywnych na cele energetyczne” oraz „Rozwój kogeneracji w oparciu o biogaz komunalny część 1”.

Wyższe przychody odnotowano również z tytułu opłat zastępczych i kar wynikających z ustawy o efektywności energetycznej, opłat zastępczych dotyczących Narodowego Celu Redukcyjnego i Narodowego Celu Wskaźnikowego oraz opłat za usługi wodne.

Przychody z tytułu dotacji i subwencji z budżetu państwa wyniosły 1.803.156 tys. zł, co stanowi 164,7% planu po zmianach w kwocie 1.094.900 tys. zł. Były one wyższe niż planowano o 708.256 tys. zł. Wynikało to głównie z wpływu wyższych środków zasilających Fundusz, w wyniku zawarcia porozumień pomiędzy Ministerstwem Klimatu i Środowiska, a NFOŚiGW o dofinansowanie projektów Programu Operacyjnego Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 w formie Instrumentów Finansowych.

Koszty poniesione przez NFOŚiGW w 2024 r. wyniosły 10.367.535 tys. zł, co stanowi 72,8% planu po zmianach 14.243.248 tys. zł. Główną pozycją kosztów w 2024 r. były koszty realizacji zadań, w tym środki przekazane innym podmiotom w kwocie 10.046.409 tys. zł, co stanowi 72,4% planu po zmianach i jednocześnie 96,9% całości poniesionych kosztów. Ponadto, NFOŚiGW poniósł koszty funkcjonowania w wysokości 200.665 tys. zł (tj. 82,6% planu po zmianach), w tym wynagrodzenia w wysokości 135.973 tys. zł (tj. 99,1% planu po zmianach).

Niższe niż planowano wykonanie kosztów realizacji zadań o kwotę 3.833.539 tys. zł, tj. 27,6% planu po zmianach, wynika przede wszystkim z braku przekazania do NFOŚiGW wnioskowanej dodatkowej kwoty środków KPO dla inwestycji w wysokości 2.149 mln zł zapewniającej środki na wypłaty programu priorytetowego „Czyste powietrze” oraz zawieszenia przyjmowania wniosków dla naprawy i reformy programu ukierunkowanej na przeciwdziałaniu nadużyciom.

Niepełne wykorzystanie planowanych kosztów funkcjonowania wynika przede wszystkim z oszczędności w ramach:

- amortyzacji w kwocie 17.293 tys. zł - spowodowane ujęciem w planie finansowym kosztów amortyzacji od planowanego zakupu nieruchomości pod nową siedzibę, który nie został zrealizowany,
- pozostałych kosztów funkcjonowania w kwocie 11.419 tys. zł - w związku z poniesieniem niższych kosztów promocji i reklamy, co wynikało głównie z racjonalizacji działań promocyjnych dla programu „Czyste Powietrze”,
- składek w kwocie 6.073 tys. zł, m.in. spowodowane niższym niż planowano przystąpieniem przez pracowników Funduszu do Pracowniczych Planów Kapitałowych oraz niższymi kosztami Funduszu Pracy i Funduszu Solidarnościowego.

Wynik finansowy brutto NFOŚiGW wyniósł 9.372.239 tys. zł i był wyższy o 9.297.039 tys. zł od planu po zmianach w wysokości 75.200 tys. zł. Uzyskanie dodatniego wyniku finansowego spowodowane było w głównej mierze poniesieniem niższych kosztów realizacji bieżących zadań NFOŚiGW. Należy podkreślić, że z uwagi na sposób ujmowania wyceny aktywów oraz zadań statutowych w rachunku zysków i strat, wynik finansowy nie pełni podstawowego miernika efektywności działania.

Środki na wydatki majątkowe zostały wykonane w wysokości 2.400 tys. zł, tj. o 220.600 tys. zł mniej niż plan po zmianach (223.000 tys. zł). Niższe wykonanie wynika przede wszystkim z odstąpienia od zakupu nieruchomości pod nową siedzibę Narodowego Funduszu.

Stan środków obrotowych na koniec roku wyniósł 18.091.883 tys. zł, tj. 332,2% planu po zmianach 5.446.403 tys. zł, na który składają się środki pieniężne w kwocie 16.993.309 tys. zł, tj. 384,8% planu po zmianach 4.415.880 tys. zł oraz należności krótkoterminowe, które wynosiły 1.098.536 tys. zł, tj. 106,6% planu po zmianach 1.030.523 tys. zł. Różnica ta wynika przede wszystkim z wyższej niż planowano realizacji dochodów, w szczególności zasilających Fundusz Modernizacyjny oraz niższego poziomu

udzielonego przez NFOŚiGW zwrotnego finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Należności długoterminowe na koniec roku wyniosły 8.179.802 tys. zł, tj. 76,0% planu po zmianach 10.759.456 tys. zł. Zobowiązania na koniec 2024 roku wyniosły 173.585 tys. zł, tj. 106,9 % planu po zmianach 162.446 tys. zł.

Wolne środki finansowe przekazane w depozyt u Ministra Finansów wyniosły 16.875.226 tys. zł.

7.4.24. Parki Narodowe jako państwowe osoby prawne prowadzą samodzielną gospodarkę finansową, pokrywając z uzyskiwanych przychodów wydatki na finansowanie zadań określonych w ustawie o ochronie przyrody. Środki na bieżącą działalność oraz na współfinansowanie realizacji projektów z udziałem środków zagranicznych, parki narodowe otrzymują m.in. z dotacji celowych z budżetu państwa. Aktualnie w Polsce funkcjonują 23 parki narodowe. Wszystkie polskie parki narodowe włączono do Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000.

Przychody parków narodowych w 2024 r. wyniosły łącznie 486.642 tys. zł, co stanowi 99,9% planu po zmianach 487.159 tys. zł. Głównym źródłem przychodów w 2024 r. były przychody z prowadzonej działalności w kwocie 190.925 tys. zł, co stanowi 105,7 % planu po zmianach. Ponadto, przychody parków narodowych pochodziły z dotacji z budżetu państwa w wysokości 164.667 tys. zł, tj. 99,0% planu po zmianach oraz pozostałych przychodów 114.081 tys. zł, tj. 98,7% planu po zmianach. Wyższe przychody z prowadzonej działalności związane są głównie z wyższymi wpływami z opłat za wstęp do parków narodowych lub na niektóre ich obszary oraz za udostępnianie parków lub niektórych ich obszarów.

Koszty poniesione przez parki narodowe w 2024 r. wyniosły 454.509 tys. zł, co stanowi 87,8% planu po zmianach 517.376 tys. zł. Główną pozycją kosztów w 2024 r. były koszty funkcjonowania 409.792 tys. zł, tj. 89,9% planu po zmianach, w tym koszty wynagrodzeń w kwocie 173.632 tys. zł, tj. 97,8% planu po zmianach. Niższe koszty funkcjonowania parków narodowych dotyczyły głównie wydatków na materiały i energię, które wykonano w wysokości 25.985 tys. zł, tj. 71,3% planu po zmianach, usługi obce w wysokości 68.547 tys. zł tj. 72,7% planu po zmianach.

Koszty realizacji zadań zostały wykonane w wysokości 44.720 tys. zł tj. 72,6% planu po zmianach. Niższe koszty realizacji zadań wynikały głównie z rezygnacji z realizacji części zadań lub ich przesunięcia na 2025 r. oraz uzyskania niższych cen zakupu materiałów i usług.

Wynik finansowy brutto parków narodowych wyniósł 32.133 tys. zł, i był wyższy o 62.348 tys. zł od planu po zmianach. Uzyskanie dodatniego wyniku finansowego spowodowane było w głównej mierze poniesieniem niższych kosztów działalności bieżącej parków narodowych i zwiększonymi wpływami z opłat za wstęp do parków narodowych.

Środki na wydatki majątkowe zostały zrealizowane w wysokości 102.169 tys. zł, co stanowiło 51,5% planu po zmianach 198.244 tys. zł. W ramach tej pozycji sfinansowano m.in.: inwestycje odtworzeniowe budynków w parkach, rozbudowę infrastruktury, wykupy gruntów,

zakup pojazdów zeroemisyjnych i stacji ładowania, ochronę ekosystemów leśnych i siedlisk łąkowych oraz ochronę przed pożarami.

Stan środków obrotowych na koniec roku wyniósł 260.770 tys. zł, tj. 177,5% planu po zmianach, w tym: środki pieniężne w wysokości 188.286 tys. zł, tj. 168,2% planu po zmianach, należności krótkoterminowe, które wyniosły 45.291 tys. zł, tj. 270,6% planu po zmianach oraz zapasy w kwocie 9.853 tys. zł, tj. 134,6% planu po zmianach.

Zobowiązania na koniec roku wyniosły 61.109 tys. zł, tj. 152,7% planu po zmianach. Wzrost zobowiązań Parków Narodowych w stosunku do planu po zmianach wynika ze wzrostu zobowiązań z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego oraz pochodnych od wynagrodzeń pracowników, w związku z podwyżką płac w 2024 roku oraz z otrzymania na koniec roku faktur za towary, usługi, media z terminem płatności w roku 2025.

Wolne środki finansowe przekazane w depozyt Ministrowi Finansów wyniosły 174.411 tys. zł.

7.4.25. Polski Instytut Spraw Międzynarodowych (PISM) powołany na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o Polskim Instytucie Spraw Międzynarodowych.

PISM zajmuje się przede wszystkim prowadzeniem badań naukowych w zakresie spraw międzynarodowych, przygotowywaniem analiz, ekspertyz i studiów prognostycznych z zakresu spraw międzynarodowych, doskonaleniem zawodowym kadr wykonujących zadania w zakresie stosunków międzynarodowych i polityki zagranicznej Rzeczypospolitej Polskiej oraz upowszechnianiem w społeczeństwie polskim wiedzy z dziedziny współczesnych stosunków międzynarodowych.

Przychody zostały zrealizowane w wysokości 21.825 tys. zł, tj. 99,8% planu po zmianach. Głównym źródłem przychodów była dotacja podmiotowa z budżetu państwa zaplanowana w wysokości 20.363 tys. zł, stanowiąca równocześnie 93,1% przychodów ogółem. Środki z dotacji podmiotowej zostały wykorzystane przez PISM w kwocie 20.363 tys. zł, tj. 100,0% planu po zmianach.

Koszty Instytutu w 2024 roku wyniosły 21.500 tys. zł, tj. 98,3% planu po zmianach. Główną pozycją kosztów PISM w 2024 r. były wynagrodzenia w wysokości 12.310 tys. zł, które stanowiły 57,3% ogółu kosztów.

Wynagrodzenia osobowe zostały wykonane w wysokości 11.348 tys. zł tj. 97,0% planu po zmianach. Oszczędności w wykonaniu wynagrodzeń wyniosły 357 tys. zł i dotyczyły prawie w całości wynagrodzeń osobowych i związane były z kilkumiesięcznym nieobsadzeniem stanowisk pracy w PISM, w tym m.in. dyrektora Instytutu, kierownika biura badań i analiz oraz kilku analityków.

PISM zakończył rok 2024 z dodatnim **wynikiem finansowym** w kwocie 324 tys. zł, podczas gdy w planie po zmianach zakładano wynik zrównoważony.

Stan środków pieniężnych na koniec roku wyniósł 2.303 tys. zł, tj. 104,7% planu po zmianach. Ponadto, na koniec roku należności krótkoterminowe wyniosły 144 tys. zł, tj. 72,0% planu po zmianach, a zobowiązania 1.180 tys. zł, tj. 98,3% planu po zmianach.

Zobowiązania na koniec roku obejmują głównie zobowiązania z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych oraz składek ZUS, a także zobowiązania z tytułu dostaw i usług.

Wolne środki finansowe przekazane w depozyt Ministrowi Finansów wyniosły 2.270 tys. zł i były wyższe o 1.370 tys. zł niż planowano w ustawie budżetowej.

7.4.26. Agencja Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji (AOTMiT) to państwowa osoba prawna działająca na mocy ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Agencja opiniuje ministerialne i samorządowe projekty programów zdrowotnych, dokonuje taryfikacji świadczeń opieki zdrowotnej, a także oceny lekowych i nielekowych świadczeń opieki zdrowotnej oraz wytycznych w postępowaniach diagnostyczno-terapeutycznych.

W 2024 r. AOTMiT zrealizowała **przychody** w wysokości 99.514 tys. zł, tj. 103,1% planu po zmianach (96.557 tys. zł). Głównymi składnikami przychodów AOTMiT w 2024 r. był odpis dla AOTMiT, o którym mowa w art. 31t ust. 2 pkt 1a ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych w kwocie 82.310 tys. zł, tj. 100,0% planu po zmianach i przychody z opłat za przygotowanie analiz weryfikacyjnych Agencji zrealizowane w kwocie 11.650 tys. zł, tj. 109,5% planu po zmianach (10.640 tys. zł). Środki te stanowiły 94,4% całości osiągniętych przychodów. Ponadto, zrealizowano przychody z tytułu odsetek od depozytów u Ministra Finansów lub z tytułu skarbowych papierów wartościowych w kwocie 5.446 tys. zł, przy zakładanej w wysokości 7 tys. zł w planie po zmianach. AOTMiT w 2024 r. nie otrzymała dotacji z budżetu państwa.

Jednocześnie jednostka poniosła **koszty** w wysokości 66.879 tys. zł, co daje realizację na poziomie 72,5% w stosunku do planu po zmianach (92.297 tys. zł). Głównym składnikiem kosztów poniesionych przez AOTMiT w 2024 r. były wynagrodzenia w kwocie 41.650 tys. zł, tj. 95,1% planu po zmianach (43.789 tys. zł) i jednocześnie 62,3% całości poniesionych kosztów. Środki przeznaczone na wynagrodzenia osobowe zostały zrealizowane na poziomie 39.264 tys. zł, tj. 97,0% planu po zmianach (40.486 tys. zł). Niższe zrealizowanie kosztów wynika przede wszystkim z niepełnego wykonania pozycji usługi obce (40,1% planu po zmianach), na co wpływ miały m.in. niższe koszty najmu nieruchomości siedziby wraz z kosztami utrzymania, a także pozycji materiały i energia (25,7% planu po zmianach), co wynikało z niższych niż planowano kosztów zużycia energii elektrycznej i ciepłej. Ponadto AOTMiT nie osiągnęła planowanego zatrudnienia, które przełożyło się także na niższe niż planowano koszty wyposażenia, artykułów gospodarczych oraz biurowych.

W konsekwencji powyższego jednostka zakończyła 2024 rok z **wynikiem brutto** w kwocie 32.635 tys. zł, przy zaplanowanym na poziomie 4.260 tys. zł.

Środki obrotowe na koniec roku wyniosły 124.389 tys. zł (w tym stan środków pieniężnych 124.273 tys. zł, należności krótkoterminowe 116 tys. zł), a zobowiązania 3.273 tys. zł.

Wolne środki finansowe przekazane w depozyt Ministrowi Finansów wyniosły 124.273 tys. zł.

7.4.27. Agencja Badań Medycznych (ABM) jest państwową osobą prawną działającą na podstawie ustawy z 21 lutego 2019 r. o Agencji Badań Medycznych.

ABM podejmuje i realizuje m.in. następujące zadania w systemie ochrony zdrowia:

- przedsięwzięcia mające na celu zwiększenie udziału badań klinicznych w ochronie zdrowia,
- wsparcie rozwoju rodzimej biotechnologii, poprzez zwiększenia zaangażowania w badania kliniczne, w szczególności w badania niekomercyjne,
- nadzór i inicjowanie własnych prac rozwojowych i badań naukowych.

W 2024 r. ABM zrealizowała **przychody** w wysokości 461.130 tys. zł, co stanowi 71,2% realizacji planu po zmianach, który wynosił 647.621 tys. zł. Główną pozycją przychodów były przychody z odpisu z Narodowego Funduszu Zdrowia w kwocie 290.403 tys. zł, tj. 63,1% planu po zmianach i jednocześnie 63,0% całości osiągniętych przychodów ABM. Znaczącą pozycją przychodów ABM w 2024 r. były również dotacje z budżetu państwa, które zostały zrealizowane w kwocie 114.407 tys. zł, co stanowi 88,8% planu po zmianach, który wynosił 128.775 tys. zł.

W 2024 r. ABM poniosła **koszty** w wysokości 433.097 tys. zł, co stanowi 70,1% planu po zmianach 617.621 tys. zł. Główną pozycją kosztów w 2024 r. były koszty realizacji zadań w wysokości 383.467 tys. zł, w tym środki przekazane innym podmiotom w kwocie 368.243 tys. zł, tj. 67,4% planu po zmianach, który wynosił 546.006 tys. zł i jednocześnie 85,0% całości poniesionych kosztów. Niższe wykonanie kosztów ABM w 2024 r., spowodowane było przede wszystkim:

- niewykorzystaniem środków finansowych z odpisu z Narodowego Funduszu Zdrowia przez beneficjentów,
- mniejszymi niż planowane środkami przekazanymi na Fundusz Kompensacyjny Badań Klinicznych,
- mniejszymi niż planowane środkami przekazanymi do lokalnych komisji bioetycznych.

Wynagrodzenia osobowe wykonano w kwocie 20.093 tys. zł, co stanowi 90,4% planu po zmianach 22.218 tys. zł. Niepełne wykonanie wynagrodzeń osobowych spowodowane było m.in. rotacją pracowników, co powodowało konieczność przeprowadzenia postępowań rekrutacyjnych, celem zatrudnienia personelu o odpowiednich kwalifikacjach.

Ponadto w 2024 r. ABM dokonała zgodnie z poleceniem Ministra Finansów wpłaty środków pieniężnych do Funduszu Pomocy w kwocie 15.000 tys. zł.

Wynik finansowy brutto za 2024 r. wyniósł 28.033 tys. zł, co stanowi 93,4% realizacji planu po zmianach w wysokości 30.000 tys. zł.

Środki na wydatki majątkowe zostały wykonane w wysokości 4.919 tys. zł, tj. blisko 100,0% wartości planowanej.

Stan środków pieniężnych na koniec roku wyniósł 463.459 tys. zł, tj. 174,8% planu po zmianach, który wynosił 265.065 tys. zł. Na wysokie wykonanie w tej pozycji miały wpływ przede wszystkim niewykorzystane środki finansowe z odpisu NFZ z lat ubiegłych, odsetki

z przekazanych w depozyt Ministrowi Finansów środków finansowych, fundusz rezerwowany oraz środki z opłat sponsorów badania klinicznego wnoszonych na rachunek ABM prowadzony dla Naczelnej Komisji Bioetycznej.

Wolne środki finansowe przekazane w depozyt Ministrowi Finansów wyniosły 463.459 tys. zł.

7.4.28. Do głównych zadań **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ZUS)** należy gromadzenie składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne obywateli oraz dystrybucja świadczeń (np. emerytur, rent, zasiłków chorobowych lub macierzyńskich) w wysokości i na zasadach ustalonych w przepisach powszechnie obowiązujących.

Zaplanowane w ustawie budżetowej na 2024 r. **przychody i koszty** ZUS wykonał odpowiednio w 101,5% planu po zmianach, tj. 7.739.571 tys. zł i 93,6% planu po zmianach, tj. 7.783.237 tys. zł. W konsekwencji pozwoliło to poprawić zakładany w planie ujemny **wynik finansowy brutto** -697.571 tys. zł o 653.905 tys. zł do kwoty -43.666 tys. zł.

W 2024 r. Zakład obsługiwał bardzo dużą liczbę klientów, w szczególności:

- 16,4 mln ubezpieczonych, w tym 1,3 mln obcokrajowców,
- 13,4 mln użytkowników na Platformie Usług Elektronicznych PUE/eZUS,
- 13,3 mln dzieci, na które złożono wnioski o inne świadczenia w ramach programów wsparcia dla rodzin, m.in. 800+, 300+, świadczenia w ramach programu „Aktywny rodzic” (łącznie dla obywateli Polski i uchodźców z Ukrainy),
- 8,6 mln świadczeniobiorców pobierających emeryturę lub rentę,
- 3,0 mln aktywnych kont płatników składek,
- 0,5 mln świadczeniobiorców, którym wypłacono świadczenie uzupełniające dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji oraz świadczenie wspierające dla osób z niepełnosprawnościami.

W zakresie realizacji przepisów o ubezpieczeniach społecznych Zakład w 2024 roku kontynuował m.in. ustalanie uprawnień i wypłatę świadczeń w zakresie:

- emerytur,
- rent: z tytułu niezdolności do pracy, rodzinnych, socjalnych,
- zasiłków: chorobowych, macierzyńskich, opiekuńczych, wyrównawczych,
- świadczeń rehabilitacyjnych,
- zasiłków pogrzebowych,
- rodzicielskich świadczeń uzupełniających (tzw. Mama 4+),
- świadczeń uzupełniających dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji,
- dodatkowego rocznego świadczenia dla emerytów i rencistów (tzw. „13-sta emerytura”) oraz kolejnego dodatkowego rocznego świadczenia pieniężnego dla emerytów i rencistów (tzw. „14-sta emerytura”),
- świadczeń wyrównawczych dla działaczy opozycji antykomunistycznej lub osób represjonowanych z powodów politycznych,
- świadczenia wyrównawczego dla osób uprawnionych do wcześniejszej emerytury z tytułu opieki nad dziećmi wymagającymi stałej opieki,
- Rodzinnego Kapitału Opiekuńczego (tzw. „RKO”),

- dofinansowań pobytu dziecka w żłobku (tzw. „żłobkowe”),
- świadczenia wychowawczego „800+”, a także „Dobry start” (tzw. „300+”),
- świadczeń dla obywateli Ukrainy (300+, 800+, RKO, „żłobkowe”, nowych świadczeń w ramach programu „Aktywny rodzic”).

Jednocześnie w 2024 roku Zakład rozpoczął wypłatę nowych rodzajów świadczeń w ramach programów rządowych rozszerzających wsparcie na rzecz rodzin, tj.:

- świadczenia wspierającego dla osób z niepełnosprawnościami (w 2024 r. dla osób z najwyższymi poziomami potrzeby wsparcia) oraz
- świadczeń realizowanych w ramach programu „Aktywny Rodzic” („Aktywni rodzice w pracy” „Aktywnie w żłobku”, „Aktywnie w domu”).

Dodatkowo w 2024 roku Zakład obsługiwał zadania dotyczące m.in.:

- realizacji wniosków o zwolnienie z opłacenia składek społecznych w wybranym miesiącu dla płatników składek, tzw. „wakacje składkowe”,
- wypłaty świadczenia honorowego dotyczącego osób, które ukończyły 100 lat,
- wypłaty świadczenia interwencyjnego dla płatników składek poszkodowanych w wyniku powodzi,
- realizacji wniosków o nową emeryturę nauczycielską oraz
- ustalania uprawnień do urlopu górniczego i energetycznego w ramach osłon dla pracowników sektora elektroenergetycznego i branży górnictwa węgla brunatnego.

Przychody ZUS w kwocie 7.739.571 tys. zł pochodziły z następujących źródeł:

- odpisu z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w kwocie 5.823.065 tys. zł,
- odpisu z Funduszu Emerytur Pomostowych w kwocie 4.919 tys. zł,
- poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS w kwocie 447.884 tys. zł, głównie składek na ubezpieczenie zdrowotne,
- zwrotu kosztów obsługi zadań zleconych Zakładowi do realizacji w kwocie 763.368 tys. zł,
- przychodów finansowych (głównie z tytułu odsetek) w kwocie 71.058 tys. zł,
- pozostałych przychodów w kwocie 629.277 tys. zł.

Przychody ogółem ZUS w 2024 roku były wyższe od planu po zmianach o 118.080 tys. zł, na co wpłynęły przede wszystkim:

- przychody uzyskiwane z nowych źródeł, tj.: z tytułu obsługi wypłaty: świadczenia wspierającego, świadczeń w ramach realizacji programu „Aktywny rodzic”, świadczenia interwencyjnego dla płatników składek poszkodowanych w wyniku powodzi oraz z tytułu rozliczenia dotacji celowej z Ministerstwa Aktywów Państwowych na dostosowanie systemów informatycznych ZUS do obsługi nowego zadania zleconego dotyczącego wniosków w zakresie osłon socjalnych dla pracowników sektora elektroenergetycznego i branży górnictwa węgla brunatnego,
- wyższe niż zakładano przychody m.in. z tytułu:

- poboru i dochodzenia składek na ubezpieczenie zdrowotne do NFZ, w związku ze wzrostem bazy naliczanych kosztów obsługi składki przekazywanej do NFZ, w wyniku wprowadzonej zmiany zasad opłacania i rozliczania składki zdrowotnej,
- obsługi wypłaty świadczenia wychowawczego 800+, ze względu na podniesienie wysokości świadczenia od 1 stycznia 2024 r.,
- obsługi wypłaty świadczeń na rzecz obywateli Ukrainy, w związku przedłużeniem okresu udzielania pomocy obywatelom Ukrainy,
- poboru i dochodzenia składek na Fundusz Pracy (FP), Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (FGŚP) i Fundusz Solidarnościowy (FS), w związku z dwukrotnym wzrostem w 2024 roku minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wzrostem wpływów ze składek,
- udzielania informacji komornikom, w związku ze wzrostem cen opłat za wnioski komornicze oraz liczby wniosków płatnych.

Koszty zostały zrealizowane w wysokości 7.783.237 tys. zł, tj. na poziomie niższym o 535.825 tys. zł w stosunku do planu po zmianach (mniej o 6,4%). Na niższe wykonanie kosztów wpłynęły w szczególności: oszczędności wynikające z uzyskanych korzystnie cenowo ofert w prowadzonych postępowaniach o zamówienie publiczne i korzystnie zawieranych umów, brak konieczności pełnego wykorzystania rezerw centralnych, przesunięcie na rok 2025 części zadań w związku z opóźnieniami na etapie prowadzonych postępowań o zamówienie publiczne, niższy niż planowano poziom kosztów amortyzacji, spowodowany stopniem zrealizowanych inwestycji, zmiany harmonogramów prac w zawartych umowach wykonawczych dotyczących rozwoju i wsparcia Kompleksowego Systemu Informatycznego (KSI) oraz niewykorzystanie w pełni środków zabezpieczonych na dostosowanie systemów IT ZUS do zmian legislacyjnych.

Największą pozycję kosztów ZUS stanowią koszty związane z wypłatą wynagrodzeń ogółem. Za rok 2024 wyniosły 4.897.788 tys. zł, tj. 99,7% planu po zmianach i stanowiły 62,9% kosztów ogółem. Dominującą pozycją w kosztach wynagrodzeń były wynagrodzenia osobowe (99,5% kosztów wynagrodzeń ogółem), które w relacji rok do roku wzrosły o 605.992 tys. zł, tj. o 14,2%, co było konsekwencją: wzrostu funduszu wynagrodzeń w planie finansowym Zakładu na 2024 r. w stosunku do planu na 2023 r. wg ustawy budżetowej o 20,0% oraz przeprowadzenia zmiany w planie finansowym ZUS na 2024 r.

Kolejną istotną pozycję kosztów Zakładu (14,9% kosztów ogółem) stanowią koszty usług obcych, które za 2024 rok wyniosły 1.159.901 tys. zł, tj. 80,9% planu po zmianach.

Dominującymi składowymi były koszty usług pocztowych i bankowych (w związku z przekazywaniem korespondencji, w tym usług kurierskich), koszty usług związanych z przetwarzaniem danych oraz usługi pozostałe (w głównej mierze dotyczące kosztu najmu i utrzymania budynków).

Niższe wykonanie w stosunku do planu po zmianach tej pozycji wystąpiło przede wszystkim w zakresie kosztów usług związanych z przetwarzaniem danych, co było efektem m.in. oszczędności w wyniku korzystnie zawartych umów dotyczących zakupu licencji oraz

niewykorzystaniem w pełni środków zabezpieczonych na dostosowanie systemów IT ZUS do zmian legislacyjnych.

Ponadto niższe wykonanie w stosunku do planu (96.822 tys. zł) wystąpiło w zakresie realizacji kosztów związanych z zakupem materiałów i energii, m.in. ze względu na korzystnie podpisane umowy na dostawę energii elektrycznej, zakup papieru i materiałów biurowych oraz działania oszczędnościowe związane z ograniczeniem zużycia energii elektrycznej.

Realizacja planu inwestycyjnego za 2024 rok wyniosła ogółem 608.134 tys. zł, co stanowi 68,8% w stosunku do planu. Wydatki te były przeznaczone głównie na działalność związaną z informatyzacją. Niższa realizacja planu inwestycyjnego (o 276.306 tys. zł) była efektem przede wszystkim: korzystnie zawartych cenowo umów oraz zmiany harmonogramów realizacji zadań inwestycyjnych spowodowanych opóźnieniami na etapach prowadzenia postępowań o zamówienie publiczne.

Stan środków pieniężnych na koniec roku wyniósł 1.093.939 tys. zł, tj. 231,1% planu. Wartość zobowiązań wg stanu na 31 grudnia 2024 r. wyniosła 1.079.272 tys. zł, w tym: zobowiązań z tytułu rozrachunków 1.072.577 tys. zł oraz utworzonej rezerwy na odsetki z tytułu opóźnień w przekazywaniu składek do OFE dotyczących zaległości z lat ubiegłych – 5.133 tys. zł. Wartość zapasów wyniosła z kolei 13.491 tys. zł, a należności 88.609 tys. zł.

7.4.29. Polska Agencja Nadzoru Audytowego (PANA) działa na podstawie ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym.

PANA realizuje zadania w obszarze nadzoru publicznego nad firmami audytorskimi, biegłymi rewidentami i samorządem zawodowym biegłych rewidentów.

Przychody PANA wyniosły w 2024 r. 39.406 tys. zł, tj. 99,8% planu. Przychody pochodziły głównie z opłat z tytułu nadzoru w kwocie 37.604 tys. zł, co stanowi 98,8% planu i jednocześnie 95,4% całości osiągniętych przychodów. Przychody PANA w 2024 r. pochodziły również z odsetek od depozytów u Ministra Finansów lub z tytułu skarbowych papierów wartościowych w kwocie 1.443 tys. zł, co stanowi 144,3% planu po zmianach. Wzrost ten wynika z wyższych niż zakładano wysokości stóp procentowych depozytów i wysokości zdeponowanych środków będących w posiadaniu Agencji.

W 2024 r. PANA poniosła **koszty** w kwocie 37.813 tys. zł, tj. 76,3% planu. Niższe wykonanie kosztów w 2024 r. w stosunku do wielkości planowanych wynikało m.in. z niższych niż zakładano wydatków na pozostałe koszty funkcjonowania (33,7% planu), zakup usług obcych (59,4% planu), niższych kosztów amortyzacji (60,7% planu). Na niższe wykonanie kosztów wpłynęły m. in. zmiana założeń w zakresie realizacji zadań edukacyjnych i informacyjnych, niższe niż zakładano koszty na delegacje krajowe i zagraniczne, przyjęcie do użytkowania w 2025 roku środków trwałych zakupionych w końcu 2024, nieskorzystanie z planowanych usług ekspertów zewnętrznych związanych z rynkiem ubezpieczeń oraz niższych kosztów utrzymania systemów informatycznych.

Agencja poniosła także niższe koszty w zakresie wynagrodzeń (83,3% planu), w tym osobowych (86,8% planu) oraz bezosobowych (45,7% planu), świadczeń na rzecz osób fizycznych i składek, co wynikało w głównej mierze m. in. z wolnego tempa pozyskiwania specjalistów do przeprowadzania kontroli, jak również z podjęcia działań mających na celu zmniejszenie liczby zawieranych umów cywilnoprawnych na przeprowadzenie kontroli z zewnętrznymi ekspertami, uczestnictwa pracowników agencji w szkoleniach głównie online.

Przy ustalaniu przychodów Agencji za 2024 rok zostały uwzględnione przepisy rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie opłat z tytułu nadzoru wnoszonych przez firmy audytorskie w związku z wykonywaniem usług atestacyjnych oraz usług pokrewnych zgodnie z krajowymi standardami wykonywania zawodu. Kwota przychodów Agencji za 2024 rok została oszacowana z uwzględnieniem nadwyżki za rok 2022 w wysokości 10.072 tys. zł, co oznaczało, że wynik finansowy zaplanowano na poziomie -10.072 tys. zł.

Rzeczywiście osiągnięty **wynik finansowy brutto** Agencji na koniec roku wyniósł 1.593 tys. zł.

Środki na wydatki majątkowe zostały wykonane w wys. 786 tys. zł, tj. 94,6% wartości planowanej. Niższe wykonanie wynika z powstałej różnicy pomiędzy wartościami planowanych zakupów majątkowych a wartością podczas ich realizacji.

Stan środków pieniężnych na koniec roku wyniósł 28.050 tys. zł. Ponadto, na koniec roku należności krótkoterminowe wyniosły 2.956 tys. zł, a zobowiązania 1.257 tys. zł, tj. 99,4% planu.

Wolne środki finansowe przekazane w depozyt u Ministra Finansów wyniosły 28.050 tys. zł.

7.4.30. Działalność Rzecznika Finansowego (RF) reguluje ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej.

Do zadań Rzecznika Finansowego należy podejmowanie działań w zakresie ochrony klientów podmiotów rynku finansowego, których interesy Rzecznik reprezentuje.

Gospodarka finansowa Rzecznika Finansowego prowadzona była zgodnie z zasadą, że dokonywanie wydatków następuje w granicach kwot określonych w planie finansowym, zgodnie z ich przeznaczeniem, w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z poniesionych nakładów.

Od dnia 1 stycznia 2023 r. w Biurze Rzecznika Finansowego funkcjonuje fundusz zapasowy, który jest zwiększany o zysk netto i zmniejszany o stratę netto. Fundusz zapasowy jest rozliczany odpowiednio co 5 lat.

W 2024 roku **przychody** Rzecznika Finansowego zostały zrealizowane w wysokości 63.492 tys. zł, co stanowiło 98,8% planu po zmianach. Na przychody RF w 2024 r. składają się pozostałe przychody w kwocie 63.492 tys. zł, co stanowiło 98,8% planu po zmianach. Rzecznik osiągnął przychody od podmiotów rynku finansowego 59.511 tys. zł oraz pozostałe

przychody 3.981 tys. zł, na które składały się przychody finansowe 1.913 tys. zł, przychody z pozasądowego rozwiązywania sporów 82 tys. zł oraz pozostałe przychody operacyjne 1.986 tys. zł.

W 2024 roku Rzecznik Finansowy poniósł **koszty** w wysokości 63.370 tys. zł, co stanowi 95,2% planu po zmianach. Głównym składnikiem kosztów RF w 2024 r. były wynagrodzenia w kwocie 36.688 tys. zł, tj. 99,9% planu po zmianach i jednocześnie 57,9% całości poniesionych kosztów, oraz usługi obce w kwocie 15.468 tys. zł, tj. 93,0% planu po zmianach. Największe oszczędności wystąpiły w pozycji materiały i energia 638 tys. zł (41,2% kwoty planowanej), usługi obce 1.168 tys. zł (7,0% kwoty planowanej) oraz składkach 792 tys. zł (10,3% kwoty planowanej) i pozostałych kosztach funkcjonowania 395 tys. zł (12,8% kwoty planowanej). Oszczędności w pozycji materiały i energia były rezultatem dokonania przesunięcia części zadań do realizacji na kolejny rok. W zakresie usług obcych niższe niż planowano wykonanie kosztów wynikało przede wszystkim ze specyfiki szacowania kosztów związanych z umowami zawieranymi z ekspertami merytorycznymi w zakresie ilości prowadzonych przez nich spraw w danym roku. Natomiast niższe wykonanie składek uzyskano wskutek konieczności dokonania wypłaty zasiłków chorobowych, macierzyńskich i rodzicielskich. Na niższe niż planowano wykonanie kosztów funkcjonowania wpłynęło zmniejszenie odpisu na ZFŚS oraz zmniejszenie kosztów na pozostałe świadczenia pracownicze, które są uzależnione od wielkości zatrudnienia.

Rzecznik Finansowy w 2024 r. nie poniósł bezpośrednich kosztów związanych z powodzią, jednakże wystąpił duży napływ spraw związanych z odszkodowaniami dla osób poszkodowanych na skutek powodzi, która miała miejsce na południu Polski we wrześniu 2024 r.

W 2024 r. Rzecznik Finansowy osiągnął **wynik brutto (netto)** w wysokości 122 tys. zł (przy planowanym w planie po zmianach ujemnym wyniku w wysokości - 2.274 tys. zł), który w całości zasilił fundusz zapasowy.

Stan środków pieniężnych na koniec roku wyniósł 19.217 tys. zł, tj. 91,3% planu po zmianach, a należności krótkoterminowych 765 tys. zł. Ponadto, na koniec roku zobowiązania wyniosły 4.182 tys. zł, tj. 85,8% planu po zmianach.

Wolne środki finansowe przekazane w zarządzenie lub depozyt u Ministra Finansów wyniosły 14.217 tys. zł.

7.4.31. Akademia Kopernikańska (AK) działa na podstawie ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o Akademii Kopernikańskiej. Nadzór nad Akademią w zakresie zgodności działania jej organów z przepisami prawa i statutem sprawuje minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki.

Zadaniem Akademii jest realizacja Narodowego Programu Kopernikańskiego, który obejmuje:

- finansowanie badań naukowych, w tym przyznawanie Stypendiów Kopernikańskich i Grantów Mikołaja Kopernika,
- wspieranie Szkoły Głównej Mikołaja Kopernika,

- przyznawanie Nagród Kopernikańskich,
- powoływanie Ambasadorów Akademii Kopernikańskiej i przyznawanie wsparcia finansowego na zadania przez nich realizowane,
- organizację Światowego Kongresu Kopernikańskiego,
- przygotowywanie oraz organizowanie konferencji, sympozjów i seminariów,
- współpracę międzynarodową.

W trakcie 2024 r. plan finansowy Akademii Kopernikańskiej był dwukrotnie zmieniany. Zmiany związane były m.in. z:

- ograniczeniem przez Ministra Nauki środków na dotację celową na realizację zadań merytorycznych oraz środków na dotację podmiotową w związku z niepowołaniem nowych członków Akademii;
- rozwiązaniem umowy dwustronnej z Narodowym Bankiem Polskim;
- zmniejszeniem zatrudnienia w Akademii oraz dostosowaniem wysokości środków w poszczególnych pozycjach planu stosownie do bieżących potrzeb jednostki.

Przychody Akademii Kopernikańskiej w 2024 r. wyniosły 11.409 tys. zł, co stanowi 95,8% planu po zmianach (11.909 tys. zł). Głównym źródłem przychodów była dotacja podmiotowa otrzymana z budżetu państwa w kwocie 11.195 tys. zł (95,7% planu po zmianach) oraz stanowiąca 98,1% przychodów. Niższe wykonanie przychodów wynika z decyzji Ministra Nauki o nieprzekazywaniu Akademii dotacji celowej.

Koszty Akademii zostały zrealizowane w wysokości 11.409 tys. zł, co stanowi 58,8% planu po zmianach (19.409 tys. zł). Główną pozycją kosztów były koszty funkcjonowania, na które wydatkowano 11.255 tys. zł, co stanowi 98,7% kosztów ogółem. W ramach kosztów funkcjonowania na wynagrodzenia osobowe przeznaczono kwotę w wysokości 2.394 tys. zł, tj. 96,9% planu po zmianach. Na koszty realizacji zadań wydatkowano 154 tys. zł, co stanowiło 1,9% planu po zmianach. Niższe wykonanie kosztów realizacji zadań wynika z niewykorzystania i zwrotu darowizny otrzymanej od Przedstawicielstwa Tajpei w Polsce oraz niezrealizowania zadań w ramach dotacji celowej.

W 2024 r. Akademia realizowała zadania m.in. z zakresu współpracy międzynarodowej oraz w ramach realizacji projektu „Dom Kopernika – konkurs, wsparcie przedsiębiorczości, inicjatyw i wydawnictw studenckich”.

Wynik finansowy brutto Akademii był zrównoważony.

W roku 2024 środki na wydatki majątkowe nie zostały zaplanowane.

Stan środków obrotowych na koniec roku wynosił 61 tys. zł, w tym środki pieniężne 7 tys. zł i należności krótkoterminowe 54 tys. zł. Stan zobowiązań na koniec roku wynosił 57 tys. zł. Różnica między stanem środków pieniężnych wykonanym na początku roku a wykonaniem na koniec roku wynika przede wszystkim z dokonanego zwrotu darowizny otrzymanej od Przedstawicielstwa Tajpei w Polsce.

7.4.32. Instytut Rozwoju Języka Polskiego im. świętego Maksymiliana Marii Kolbego działa na podstawie ustawy z dnia 7 października 2022 r. o Instytucie Rozwoju Języka

Polskiego im. świętego Maksymiliana Marii Kolbego. Nadzór nad działalnością Instytutu sprawuje minister właściwy do spraw oświaty i wychowania.

W trakcie roku 2024 plan finansowy Instytutu był zmieniany. Zmiany dotyczyły m.in.:

- mniejszych niż zakładano kosztów energii, w związku z wprowadzoną ustawą „o bonie energetycznym oraz o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia cen energii elektrycznej, gazu ziemnego i ciepła systemowego” oraz dużą rotacją pracowników i świadczeniem pracy w systemie zdalnym,
- dostosowania wysokości środków na realizację rozpoczętych postępowań o zamówienia publiczne z poprzedniego roku,
- dostosowania wysokości środków na wynagrodzenia w związku ze zmianami organizacyjnymi w Instytucie,
- zwiększenia środków na wydatki majątkowe w związku z koniecznością zakupu aparatu fotograficznego.

Celem działania Instytutu jest wspieranie rozwoju języka polskiego za granicą. Instytut realizuje w szczególności następujące zadania:

- inicjowanie i realizowanie działań dotyczących promocji języka polskiego,
- wspieranie kultywowania polskiej tradycji i wartości języka polskiego jako ojczystego oraz promocji języka polskiego jako ojczystego wśród Polonii i Polaków zamieszkałych za granicą,
- wzmacnianie współpracy między Polonią i Polakami zamieszkałymi za granicą a podmiotami działającymi w Rzeczypospolitej Polskiej i za granicą, w szczególności w dziedzinie edukacji i nauki,
- wspieranie inicjatyw oraz projektów edukacyjnych i naukowych mających na celu pogłębianie znajomości języka polskiego,
- upowszechnianie języka polskiego jako obcego,
- współpraca ze szkołami, uczelniami, instytucjami publicznymi, stowarzyszeniami, fundacjami, organizacjami i innymi podmiotami działającymi w Rzeczypospolitej Polskiej i za granicą na rzecz rozwoju języka polskiego za granicą.

Przychody Instytutu w 2024 r. wyniosły 83.127 tys. zł, co stanowi 89,9% planu po zmianach (92.450 tys. zł). Głównym źródłem przychodów były dotacje otrzymane z budżetu państwa w łącznej kwocie 83.085 tys. zł, tj. 89,9% planu po zmianach, z tego dotacja podmiotowa na kwotę 11.801 tys. zł oraz dotacja celowa na kwotę 71.284 tys. zł. Instytut uzyskał dodatkowo przychody w kwocie 42 tys. zł z wpływów w postaci odsetek bankowych.

Koszty zostały zrealizowane w wysokości 82.625 tys. zł, co stanowi 89,4% planu po zmianach (92.439 tys. zł.). Główną pozycją kosztów były koszty realizacji zadań, na które wydatkowano 71.284 tys. zł, tj. 95,7% planu po zmianach i stanowiły 86,3% kosztów ogółem.

Na **koszty** funkcjonowania wydatkowano 11.341 tys. zł, tj. 63,1% planu po zmianach (17.964 tys. zł.). Koszty wynagrodzeń zostały wykonane w wysokości 5.294 tys. zł, tj. 84,9% planu po zmianach, w tym na wynagrodzenia osobowe przeznaczono 4.837 tys. zł, tj. 84,9% planu po zmianach.

Najważniejsze realizowane zadania obejmowały m.in.:

- wsparcie dla szkół polonijnych i polskich za granicą oraz oświatowych organizacji parasolowych i nauczycieli,
- wsparcie dla dzieci i młodzieży polonijnej i polskiej za granicą,
- wsparcie działań promujących język i kulturę polską na świecie,
- patronat i partnerstwo Instytutu Rozwoju Języka Polskiego

Na mniejsze wykonanie kosztów miały wpływ przede wszystkim oszczędności w ramach pozycji: materiały i energia w wysokości 564 tys. zł (wykonanie w 53,0% w stosunku do planu po zmianach), usługi obce w wysokości 1.002 tys. zł (wykonanie w 76,0% w stosunku do planu po zmianach), wynagrodzenia osobowe w wysokości 858 tys. zł (wykonanie w 84,9% w stosunku do planu po zmianach) oraz pozostałe koszty funkcjonowania w wysokości 3.714 tys. zł (wykonanie w 25,7% w stosunku do planu po zmianach).

Oszczędności w wynagrodzeniach osobowych były związane ze zmianami organizacyjnymi Instytutu oraz przedłużającymi się długoterminowymi zwolnieniami lekarskimi pracowników. Ponadto, oszczędności wynikały z uzyskania niższych niż planowano cen zakupów, niższego zużycia energii (z powodu świadczenia przez pracowników pracy w formie zdalnej), z uzyskania niższych niż zakładano cen usług, w ramach przeprowadzonych rozeznań rynku i postępowań przetargowych oraz z niższych niż zakładano kosztów na podróże służbowe, świadczeń na rzecz osób fizycznych i szkoleń pracowników.

Wynik finansowy brutto Instytutu na koniec roku był dodatni i wyniósł 502 tys. zł.

Rozdział 8

Fundusze utworzone, powierzone lub przekazane Bankowi Gospodarstwa Krajowego na podstawie odrębnych ustaw

Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK) został utworzony na mocy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 maja 1924 r. (Dz. U. z 1936 r. poz. 438), jest bankiem państwowym oraz działa na podstawie ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o Banku Gospodarstwa Krajowego (Dz. U. 2024 r. poz. 441).

BGK jako bank państwowy jest instytucją wspomagającą metodami rynkowymi realizację polityki gospodarczej Rady Ministrów, rządowych programów społeczno-gospodarczych, w tym poręczeniowo-gwarancyjnych oraz programów samorządności lokalnej i rozwoju.

W ramach działalności zleconej na podstawie odrębnych ustaw Bank Gospodarstwa Krajowego, prowadzi obsługę różnorodnych funduszy, które nie posiadają osobowości prawnej. Gospodarowanie środkami tych funduszy odbywa się na podstawie planów finansowych uzgadnianych z Ministrem Finansów oraz zatwierdzanych przez ministrów właściwych dla zakresu zadań danego funduszu.

Obecny rząd podjął działania zmierzające do przywrócenia transparentności transferów środków publicznych, w ramach poprawy jawności i przejrzystości procesów gromadzenia oraz wydatkowania środków na zadania publiczne.

Dzięki działaniom podjętymi przez rząd w 2024 roku, na stronie BGK publikowane są aktualne plany finansowe oraz dane sprawozdawcze (kwartalne) funduszy umiejscowionych w BGK.

Ustawa z dnia 28 czerwca 2024 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2024 poz. 1089) ujednoliciła terminy, tryb oraz zakres sprawozdawczości dla niektórych funduszy BGK. Na mocy przepisów ww. ustawy Bank Gospodarstwa Krajowego przekazuje ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych oraz innym organom sprawującym nadzór nad danymi funduszem, w terminach określonych w przepisach dotyczących sprawozdawczości budżetowej państwowych funduszy celowych, sprawozdania miesięczne z realizacji planów finansowych funduszy, narastająco za kolejne miesiące roku budżetowego, w szczególności nie mniejszej niż wynikające z ich planów.

Po raz pierwszy w omówieniu do sprawozdania z wykonania ustawy budżetowej przedstawia się *Sprawozdania/Informacje z realizacji planów finansowych funduszy utworzonych, powierzonych lub przekazanych Bankowi Gospodarstwa Krajowego na podstawie odrębnych ustaw* w formie załącznika do niniejszego omówienia.

Zainicjowane działania naprawcze obejmują również optymalizację kosztów pozyskania finansowania dłużnego poprzez uwzględnianie w budżecie państwa środków na wykup zapadających zobowiązań funduszy kryzysowych oraz, tam gdzie to możliwe, obsługę bieżącego zapotrzebowania na finansowanie zadań tych funduszy.

W ustawie budżetowej na 2024 r. zaplanowano i zrealizowano wpłatę na rzecz FPC-19 w wysokości 12.000.000 tys. zł na wykup obligacji, których termin przypadał na 2025 rok, natomiast w ustawie budżetowej na 2025 rok ujęto spłatę dalszych 28,5 miliarda złotych zobowiązań z tytułu obligacji wraz z odsetkami wyemitowanych przez Bank Gospodarstwa Krajowego na rzecz Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 w latach 2020-2023.

Ostatecznie w 2024 roku, w związku z sytuacją rynkową, nie doszło do przedterminowego wykupu obligacji, a dokonana w grudniu 2024 r. wpłata z budżetu do Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 zabezpieczyła pełną kwotę na sfinansowanie w 2025 roku wykupu obligacji i płatności odsetkowych (aby uniknąć konieczności nowych emisji obligacji BGK na ten cel w 2025 roku).

W tabeli poniżej zaprezentowano najważniejsze informacje dotyczące wykonania planów finansowych funduszy umiejscowionych w BGK.

W 2024 roku łączne wpływy, jakie zrealizowano w funduszach, wyniosły 148.163.819 tys. zł, co stanowiło 97,2% planu (91,3% planu po zmianach), z czego w Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 były one najwyższe (68.321.626,5 tys. zł) i stanowiły 46,1% sumy wpływów. Kolejnymi były Fundusz Wsparcia Sił Zbrojnych oraz Krajowy Fundusz Drogowy z udziałami odpowiednio 23,4% oraz 16,4%.

Spśród 20 funduszy BGK 11 z nich, otrzymało dotację z budżetu państwa w łącznej wysokości 32.961.740,1 tys. zł, co stanowiło 22,2% sumy wpływów wszystkich funduszy.

Suma wydatków funduszy BGK wyniosła 135.387.533,5 tys. zł i była niższa od kwoty wpływów pozyskanych przez te fundusze. Relacja sumy wydatków do sumy wpływów funduszy łącznie wyniosła 91,4%. Największe wydatki zrealizowano w Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 (53.247.272,6 tys. zł) Funduszu Wsparcia Sił Zbrojnych (35.065.198,3 tys. zł) oraz w Krajowym Funduszu Drogowym (24.202.526,1 tys. zł) z udziałami w łącznej sumie wydatków odpowiednio 39,3%, 25,9% oraz 17,9%.

Szczegółowe informacje dotyczące wykonania planów finansowych poszczególnych funduszy utworzonych, powierzonych lub przekazanych Bankowi Gospodarstwa Krajowego na podstawie odrębnych ustaw zawarto w załączniku do niniejszego omówienia w kolejności alfabetycznej.

Tabela 1. Wybrane informacje dotyczące wykonania planów finansowych funduszy utworzonych, powierzonych lub przekazanych Bankowi Gospodarstwa Krajowego na podstawie odrębnych ustaw (tys. zł)

		Rok 2024								
Lp.	Nazwa funduszu	Plan			Plan po zmianach			Wykonanie		
		Wpływy	w tym:	Wydatki	Wpływy	w tym:	Wydatki	Wpływy	w tym:	Wydatki
			z budżetu państwa			z budżetu państwa			z budżetu państwa	
1	Ekologiczny Fundusz Poręczeń i Gwarancji	4.235,6	-	4.235,6	450,4	-	1.765,5	- 364,9	-	1.006,8
2	Fundusz Dopłat ⁵⁶	1.185.256,2	1.146.000,0	1.097.502,6	1.306.016,3	1.171.351,9	1.305.564,1	1.786.730,1	1.622.376,4	1.341.399,4
3	Fundusz Gwarancji Kryzysowych	126.294,0	30.349,8	184.434,5	108.426,9	-	184.818,1	94.830,0	-	87.997,9
4	Fundusz Gwarancji Płynnościowych	521.950,7	407.396,1	521.950,7	236.175,8	180.322,8	519.136,6	25.716,8	-	164.887,7
5	Fundusz Kolejowy	1.889.145,0	-	2.190.937,4	2.394.894,9	-	2.313.610,6	2.415.285,0	-	1.979.864,6
6	Fundusz Kredytowania Studiów Medycznych ⁵⁷	35.062,3	35.062,3	35.002,4	35.062,3	35.062,3	35.002,4	15.763,0	15.746,6	16.766,9
7	Fundusz Kredytów Studenckich	43.500,0	43.000,0	43.480,0	43.500,0	43.000,0	43.480,0	27.419,6	27.418,0	27.529,7
8	Fundusz Polskiej Nauki	8.251,4	-	78.815,9	8.251,4	-	78.815,9	28.351,4	-	26.006,7
9	Fundusz Pomocy	4.994.807,7	500.000,0	4.941.786,7	10.127.270,9	500.000,0	10.879.871,1	10.133.783,0	500.000,0	10.499.860,8
10	Fundusz Przeciwdziałania COVID-19	53.775.499,0	12.000.000,0	55.935.036,0	68.312.254,9	12.000.000,0	53.339.515,5	68.321.626,5	12.000.000,0	53.247.272,6
11	Fundusz Termomodernizacji i Remontów ⁵⁸	264.607,3	247.500,0	331.810,8	264.607,3	247.500,0	331.810,8	137.654,5	90.000,0	211.586,0
12	Fundusz Wsparcia Kredytobiorców	71.965,4	-	595.712,6	71.965,4	-	595.712,6	107.396,6	-	303.080,6
13	Fundusz Wsparcia Sił Zbrojnych	53.522.769,9	12.804.807,8	53.522.769,9	46.487.109,0	15.631.220,0	47.961.461,7	34.667.781,4	15.631.220,0	35.065.198,3
14	Fundusz Żeglugi Śródlądowej	5.338,5	-	13.141,0	5.338,5	-	13.141,0	5.622,6	-	2.581,1
15	Krajowy Fundusz Drogowy	29.529.582,0	-	29.657.305,7	27.406.021,0	209.998,6	26.921.062,5	24.293.500,2	202.734,4	24.202.526,1
16	Krajowy Fundusz Gwarancyjny	1.735.906,5	1.593.616,3	1.735.906,5	755.048,2	375.000,0	963.365,1	701.207,4	371.159,7	909.524,2
17	Rządowy Fundusz Mieszkaniowy	945.269,9	943.000,0	945.269,9	980.950,4	943.540,0	983.948,1	1.007.520,4	968.498,0	946.901,5
18	Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg	3.690.029,0	1.908.626,0	7.000.000,0	3.690.029,0	1.908.626,0	7.000.000,0	4.296.676,9	1.532.587,0	5.787.723,8
19	Rządowy Fundusz Rozwoju Mieszkalnictwa	641,0	-	71.446,0	54.156,0	-	446.090,0	59.762,6	-	451.696,1
20	Turystyczny Fundusz Zwrotów	36.329,0	-	35.459,3	36.329,0	-	35.459,3	37.555,9	-	114.122,7
	Razem	152.386.440,4	31.659.358,3	158.942.003,4	162.323.857,7	33.245.621,6	153.953.630,6	148.163.819,0	32.961.740,1	135.387.533,5

⁵⁶ W wykonaniu kwota wpływów stanowi sumę wpływów wskazanych przez BGK w Informacji o realizacji planu finansowego FD za 2024 rok w tabelach nr 5 i 6 oraz kwoty 118 148,22 zł uwzględnionej w pkt 5.2 jako środki z tytułu spłaty nadwyżki ze sprzedaży w ramach środków z wyodrębnienia na własność lokali mieszkalnych.

⁵⁷ Pozycje "wpływy" oraz "w tym: z budżetu państwa" wykonania 2024 pomniejszono o kwotę zwrotu niewykorzystanej dotacji z poprzedniego roku w kwocie 1 237,0 tys. zł.

⁵⁸ W zakresie wykonania kwota wpływów stanowi sumę wpływów ujętych w pkt 3.1 Zasilenie FTiR z budżetu państwa, pkt. 8.1 Przychody oraz zgodnie z wyjaśnieniami BGK kwoty 19 029 526,80 zł dotyczącej zwrotów środków w ramach przedsięwzięć niskoemisyjnych, które wpłynęły do FTiR w 2024 roku (zgodnie z wyjaśnieniami w sprawozdaniu ta pozycja nie jest wyszczególniona, natomiast jest zawarta w załączniku nr 1 do sprawozdania - bilansie w pasywach w pozycji III pkt 1 wpływy (zasilenia, zwroty, wynik finansowy); kwota wydatków stanowi sumę: wypłat premii przedstawionych w Tabeli nr 4 w pkt 5, dyspozycji płatności na przedsięwzięcia niskoemisyjne w pkt 6, oraz łącznych kosztów wskazanych w pkt 8.2 Sprawozdania.

Rozdział 9

Finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa

9.1. Potrzeby pożyczkowe netto budżetu państwa i ich finansowanie

Deficyt budżetu państwa, który jest głównym składnikiem potrzeb pożyczkowych netto, wyniósł w 2024 roku 211.002,7 mln zł wobec przyjętej kwoty 240.300,0 mln zł w znowelizowanej ustawie budżetowej. Deficyt budżetu środków europejskich ukształtował się na poziomie 11.545,9 mln zł wobec przyjętej kwoty 32.508,4 mln zł. Z tytułu pozostałych składników nastąpiło pomniejszenie potrzeb pożyczkowych netto na kwotę 42.081,9 mln zł wobec planowanego zwiększenia potrzeb o 35.763,1 mln zł.

	2023	2024		4:2	4:3
Wyszczególnienie	Wykonanie	Znowelizowana ustawa budżetowa	Wykonanie		
	mln zł			%	
1	2	3	4	5	6
Potrzeby pożyczkowe netto budżetu państwa	137.567,6	308.571,5	180.466,7	131,2	58,5
1. Deficyt budżetu państwa	85.628,6	240.300,0	211.002,7	246,4	87,8
2. Wynik budżetu środków europejskich	-968,3	32.508,4	11.545,9	-	35,5
3. Kredyty i pożyczki udzielone	-16,4	22.565,7	3.349,8	-	14,8
3.1 Pożyczki udzielone (krajowe)	-81,3	22.175,0	3.327,0	-	15,0
3.2 Kredyty i pożyczki udzielone (zagraniczne)	64,9	390,7	22,8	35,1	5,8
4. Prefinansowanie zadań realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej	51,2	0,0	106,9	208,7	-
5. Płatności związane z udziałami Skarbu Państwa w międzynarodowych instytucjach finansowych	1.515,9	1.603,6	1.502,9	99,1	93,7
6. Zarządzanie płynnością sektora finansów publicznych	38.226,2	0,0	-31.987,5	-	-
7. Zarządzanie środkami europejskimi	14.300,4	11.618,0	-13.317,7	-	-
8. Pozostałe przychody i rozchody	-1.170,0	-24,1	-1.736,3	148,4	-
Finansowanie potrzeb pożyczkowych netto budżetu państwa	137.567,6	308.571,5	180.466,7	131,2	58,5
1. Finansowanie krajowe	102.758,6	203.910,3	111.591,6	108,6	54,7
1.1 Skarbowe papiery wartościowe	82.491,1	159.840,8	157.151,7	190,5	98,3
1.2 Środki na rachunkach budżetowych	20.267,4	44.069,5	-45.560,1	-	-
2. Finansowanie zagraniczne	34.809,0	104.661,2	68.875,1	197,9	65,8
2.1 Obligacje skarbowe	21.037,9	29.307,0	32.991,1	156,8	112,6
2.2 Kredyty otrzymane	-3.158,6	-63,7	70,6	-	-
2.3 Pożyczki z Unii Europejskiej	19.496,7	38.586,7	38.253,4	196,2	99,1
2.4 Przepływy związane z rachunkiem walutowym	-2.567,0	36.831,2	-2.440,0	95,1	-

Łączne potrzeby pożyczkowe netto w 2024 roku ukształtowały się na poziomie 180.466,7 mln zł wobec przyjętej w znowelizowanej ustawie budżetowej kwoty 308.571,5 mln zł, co było wynikiem niższych potrzeb z tytułu:

- deficytu budżetu państwa (o 29.297,3 mln zł),
- deficytu budżetu środków europejskich (o 20.962,5 mln zł),
- kredytów i pożyczek udzielonych (o 19.215,9 mln zł),
- płatności związanych z udziałami Skarbu Państwa w międzynarodowych instytucjach finansowych (o 100,6 mln zł),
- zarządzania płynnością sektora publicznego (o 31.987,5 mln zł),
- zarządzania środkami europejskimi (o 24.935,6 mln zł),
- pozostałych przychodów i rozchodów (o 1.712,1 mln zł);

i wyższych z tytułu:

- prefinansowania zadań realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej (o 106,9 mln zł).

Potrzeby pożyczkowe brutto wyniosły 394.580,6 mln zł wobec kwoty 527.920,0 mln zł w znowelizowanej ustawie budżetowej na 2024 rok.

Finansowanie potrzeb pożyczkowych netto na rynku krajowym ukształtowało się na poziomie 111.591,6 mln zł i było niższe od zakładanego o 92.318,7 mln zł. Saldo finansowania zagranicznego wyniosło 68.875,1 mln zł i było niższe od zakładanego o 35.786,1 mln zł.

Na finansowanie krajowe złożyły się następujące pozycje:

- 1) dodatnie saldo z tytułu sprzedaży i wykupów skarbowych papierów wartościowych w wysokości 157.151,7 mln zł (niższe od planowanego o 2.689,0 mln zł) będące wynikiem:
 - dodatniego salda w obligacjach zmiennoprocentowych w wysokości 18.128,1 mln zł (niższe o 1.963,3 mln zł),
 - dodatniego salda w obligacjach stałoprocentowych w wysokości 84.612,0 mln zł (niższe o 2.704,2 mln zł),
 - dodatniego salda w obligacjach indeksowanych w wysokości 18.852,9 mln zł (niższe o 1.010,7 mln zł),
 - dodatniego salda sprzedaży i wykupu obligacji oszczędnościowych w wysokości 35.558,7 mln zł (wyższe o 2.989,1 mln zł),
- 2) ujemne saldo środków pozostających na rachunkach budżetu państwa na początek i na koniec roku w wysokości 45.560,1 mln zł (niższe o 89.629,6 mln zł), co wynikało ze wzrostu środków złotych na koniec 2024 roku w stosunku do końca 2023 roku.

Na dodatnie saldo finansowania zagranicznego w wysokości 68.875,1 mln zł złożyły się następujące pozycje:

- 1) dodatnie saldo emisji i wykupów obligacji skarbowych wyemitowanych na międzynarodowych rynkach finansowych w wysokości 32.991,1 mln zł (wyższe o 3.684,2 mln zł),
- 2) dodatnie saldo kredytów otrzymanych w wysokości 70,6 mln zł (wyższe o 134,3 mln zł),
- 3) dodatnie saldo pożyczek z Unii Europejskiej w wysokości 38.253,4 mln zł (niższe o 333,4 mln zł),
- 4) ujemne saldo przepływów związanych z rachunkiem walutowym w wysokości 2.440,0 mln zł (niższe o 39.271,2 mln zł);

Proces finansowania potrzeb pożyczkowych budżetu państwa w 2024 roku przebiegał w warunkach zmienności i niepewności sytuacji budżetowej i rynkowej przy utrzymującym się wysokim ryzyku geopolitycznym, gospodarczym i finansowym. Najważniejsze czynniki, które wpływały na jego kształtowanie były następujące:

- 1) trwająca rosyjska agresja na Ukrainę, która powodowała znaczący wzrost napięć geopolitycznych oraz wpływała na sytuację na rynkach surowcowych, energetycznych i finansowych;
- 2) kontynuacja napięcia na Bliskim Wschodzie zapoczątkowanego militarną interwencją Izraela w reakcji na szereg ataków terrorystycznych oraz wznowienie działań militarnych w Syrii, które zakończyły się obaleniem dotychczasowych władz;
- 3) wygrana Donalda Trumpa w wyborach prezydenckich w USA wraz ze zdobyciem przez Partię Republikańską większości w całym Kongresie oraz zapowiedzi działań przyszłej administracji amerykańskiej w sferze politycznej i gospodarczej;
- 4) wzrost niestabilności politycznej w Niemczech i Francji,
- 5) sytuacja na rynkach światowych, w tym polityka monetarna głównych banków centralnych:
 - łagodzenie w wielu krajach restrykcyjnej polityki pieniężnej w reakcji na bieżącą sytuację gospodarczą i spadki inflacji,
 - USA: obniżenie stóp procentowych o 100 pb. (główna na poziomie 4,25-4,50%) i kontynuacja redukcji sumy bilansowej poprzez brak reinwestycji środków z zapadających papierów wartościowych,
 - strefa euro: obniżenie stóp procentowych o 135 pb. (główna na poziomie 3,15%) i wygaszenie reinwestycji kapitału z tytułu zapadających papierów wartościowych z końcem 2024 roku,
 - Japonia: podniesienie ujemnych dotychczas stóp procentowych o 35 pb. (główna stopa na poziomie 0,25%), utrzymanie docelowej rentowności 10-letnich obligacji skarbowych na poziomie ok. 1,0% oraz interwencje na rynku walutowym w celu umocnienia jena,

6) sytuacja na rynku krajowym:

- utrzymanie stóp przez RPP na poziomie z końca 2023 roku (stopa referencyjna na poziomie 5,75%) oraz utrzymanie stopy rezerwy obowiązkowej banków na poziomie 3,5%,
- uruchomienie przez Radę UE procedury nadmiernego deficytu wobec Polski i sześciu innych państw członkowskich,
- oceny agencji ratingowych:
 - S&P – utrzymanie ratingu kraju na poziomie „A-” z perspektywą stabilną,
 - Moody's – utrzymanie ratingu kraju na poziomie „A2” z perspektywą stabilną,
 - Fitch – utrzymanie ratingu kraju na poziomie „A-” z perspektywą stabilną;

Prowadzona polityka zarządzania długiem zapewniała niezbędny poziom finansowania potrzeb pożyczkowych oraz realizację celu określonego w przyjętej przez Radę Ministrów „Strategii zarządzania długiem sektora finansów publicznych w latach 2024-2027”, tj. minimalizację kosztów obsługi długu w długim okresie przy przyjętych ograniczeniach poziomu ryzyka. Jednocześnie uwzględniane były okoliczności związane z kontynuacją wysokiej niepewności i zmienności sytuacji gospodarczej, finansowej i budżetowej.

9.2. Przychody i rozchody budżetu państwa

Przychody i rozchody budżetu państwa ukształtowały się w 2024 roku odpowiednio na poziomie 19.029.017,6 mln zł oraz 18.806.469,0 mln zł. Jednocześnie przychody i rozchody bez zobowiązań finansowych zaciąganych i spłacanych w tym samym roku budżetowym oraz operacji finansowych dokonywanych pomiędzy rachunkami Ministra Finansów wyniosły odpowiednio 700.200,7 mln zł oraz 477.652,1 mln zł. Odpowiadają one następującym kwotom przyjętym w znowelizowanej ustawie budżetowej: przychodom na poziomie 975.093,4 mln zł oraz rozchodom w wysokości 702.285,0 mln zł. Wielkości te wynikają z art. 52 ust. 1a ustawy o finansach publicznych, który stanowi, że rozchody z tytułu zobowiązań finansowych zaciąganych i spłacanych w tym samym roku budżetowym oraz operacji finansowych dokonywanych pomiędzy tymi rachunkami nie są zaliczane do limitu rozchodów ustalanego w ustawie budżetowej. Dalsze omówienie przychodów i rozchodów jest przedstawione w dwóch ujęciach:

- w kwotach obejmujących całość przychodów i rozchodów (wykonanie całkowite),
- w kwotach odpowiadających rozchodom objętym limitem ze znowelizowanej ustawy budżetowej, tj. bez uwzględniania zobowiązań zaciąganych i spłacanych w tym samym roku budżetowym oraz operacji finansowych dokonywanych pomiędzy rachunkami Ministra Finansów (wykonanie wg limitu);

1) Kwoty wyłączone z limitu rozchodów i w konsekwencji z przychodów obejmowały:

- w przychodach i rozchodach krajowych - środki z tytułu zarządzania płynnością sektora publicznego na kwotę 18.145.720,7 mln zł, obligacji oszczędnościowych w wysokości 2.671,3 mln zł oraz depozytów zabezpieczających w transakcjach pochodnych w wysokości 455,7 mln zł,
- w przychodach i rozchodach zagranicznych – przepływy związane z rachunkiem walutowym w wysokości 179.969,2 mln zł;

9.2.1. Przychody i rozchody krajowe

Przychody krajowe ukształtowały się na poziomie 18.670.183,0 mln zł i złożyły się na nie następujące tytuły:

- 1) skarbowe papiery wartościowe – przychody ze sprzedaży w wysokości 338.933,9 mln zł, z czego z tytułu:
 - obligacji rynkowych – 256.008,7 mln zł. Środki te pochodziły ze sprzedaży obligacji stałoprocentowych w wysokości 178.585,0 mln zł, obligacji zmiennoprocentowych w wysokości 58.570,7 mln zł i obligacji indeksowanych w wysokości 18.852,9 mln zł,
 - obligacji oszczędnościowych – 82.925,2 mln zł,
- 2) pożyczki udzielone – przychody w wysokości 78,5 mln zł będące wynikiem spłaty przez:
 - jednostki samorządu terytorialnego (31,9 mln zł),
 - Korporację Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych (46,5 mln zł),
- 3) prefinansowanie zadań realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej – przychody w wysokości 147,9 mln zł,
- 4) zarządzanie płynnością sektora finansów publicznych – przychody w wysokości 18.270.760,9 mln zł,
- 5) pozostałe przychody w wysokości 2.192,2 mln zł, z czego z tytułu:
 - środków uzyskanych w ramach działań konsolidacyjnych Ministra Finansów do okresowego wykorzystania w procesie finansowania potrzeb pożyczkowych. Obejmowały one środki z rachunku rezerw poręczeń i gwarancyjnych Skarbu Państwa (28,1 mln zł) oraz środki pochodzące z rozliczania budżetu środków europejskich (1.099,7 mln zł),
 - z prywatyzacji brutto (3,1 mln zł),
 - uzyskanych wpłat w ramach depozytów zabezpieczających w transakcjach pochodnych (1.061,3 mln zł),
- 6) środki na rachunkach budżetowych – przychody w wysokości 58.069,5 mln zł wynikające ze stanu środków złotych na koniec 2023 roku.

Przychody	2023	2024			5:3	4:2
		Znowelizowana ustawa budżetowa*	Wykonanie całkowite	Wykonanie wg limitu*		
	mln zł					%
1	2	3	4	5	6	7
Przychody krajowe	18.145.898,6	738.883,0	18.670.183,0	521.335,3	70,6	102,9
1. Skarbowe papiery wartościowe	212.343,0	337.325,5	338.933,9	336.262,6	99,7	159,6
a) SPW rynkowe	164.067,6	254.829,0	256.008,7	256.008,7	100,5	156,0
- bony skarbowe	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-
- obligacje rynkowe	164.067,6	254.829,0	256.008,7	256.008,7	100,5	156,0
o zmiennym oprocentowaniu	49.045,2	59.723,1	58.570,7	58.570,7	98,1	119,4
o stałym oprocentowaniu	115.022,4	175.242,4	178.585,0	178.585,0	101,9	155,3
indeksowane	0,0	19.863,6	18.852,9	18.852,9	94,9	-
b) obligacje oszczędnościowe	48.275,4	82.496,5	82.925,2	80.253,9	97,3	171,8
2. Pożyczki udzielone	8.181,3	81,1	78,5	78,5	96,8	1,0
3. Prefinansowanie zadań realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu UE	72,2	330,0	147,9	147,9	44,8	204,9
4. Zarządzanie płynnością sektora publicznego	17.845.266,8	93.052,7	18.270.760,9	125.040,3	134,4	102,4
5. Pozostałe przychody	1.698,3	250.024,1	2.192,2	1.736,5	0,7	129,1
6. Środki na rachunkach budżetowych	78.337,0	58.069,5	58.069,5	58.069,5	100,0	74,1

* Bez uwzględnienia zobowiązań zaciąganych i spłacanych w tym samym roku. Na kwotę zrealizowanych tego typu operacji złożyły się środki z tytułu zarządzania płynnością sektora publicznego w wysokości 18.145.720,7 mln zł, obligacji oszczędnościowych w wysokości 2.671,3 mln zł oraz depozytów zabezpieczających w transakcjach pochodnych w wysokości 455,7 mln zł.

Przychody krajowe bez uwzględniania zobowiązań zaciąganych i spłacanych w tym samym roku ukształtowały się na poziomie 521.335,3 mln zł wobec założonych 738.883,0 mln zł (70,6%). Taka realizacja była wypadkową:

- 1) niższych o 1.062,9 mln zł przychodów z tytułu skarbowych papierów wartościowych,
- 2) niższych o 2,6 mln zł przychodów z tytułu pożyczek udzielonych,
- 3) niższych o 182,1 mln zł przychodów z tytułu prefinansowania zadań realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu UE,
- 4) wyższego o 31.987,5 mln zł poziomu środków przyjętych na koniec roku w depozyt lub zarządzanie w ramach zarządzania płynnością sektora publicznego,
- 5) niższych o 248.287,6 mln zł pozostałych przychodów. Założona kwota obejmowała głównie potencjalne wpływy z tytułu zwiększonej sprzedaży SPW związanej z prefinansowaniem potrzeb pożyczkowych 2025 roku i finansowaniem ewentualnych dodatkowych potrzeb. Zrealizowane kwoty emisji SPW z tego tytułu znajdują się we właściwej pozycji,

6) zgodnego z planem stanem środków na rachunkach budżetowych na początku roku;

Rozchody krajowe ukształtowały się na poziomie 18.528.301,7 mln zł i złożyły się na nie następujące tytuły:

- 1) skarbowe papiery wartościowe – rozchody w wysokości 181.782,2 mln zł związane z wykupem:
 - obligacji rynkowych – 134.415,7 mln zł. Kwota była wynikiem wykupów obligacji stałoprocentowych w wysokości 93.973,0 mln zł i obligacji zmiennoprocentowych w wysokości 40.442,7 mln zł,
 - obligacji oszczędnościowych – 47.366,5 mln zł,
- 2) pożyczki udzielone – rozchody w wysokości 3.405,4 mln będące wynikiem:
 - przekazania środków na pożyczki w ramach Krajowego Planu Odbudowy (3.000,0 mln zł),
 - udzielenia pożyczek dla jednostek samorządu terytorialnego (405,4 mln zł),
- 3) prefinansowanie zadań realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej – rozchody w wysokości 254,8 mln zł,
- 4) zarządzanie płynnością sektora finansów publicznych – rozchody w wysokości 18.238.773,4 mln zł,
- 5) pozostałe rozchody w wysokości 456,3 mln zł, wynikające z okresowych płatności w ramach depozytów zabezpieczających w transakcjach pochodnych w wysokości 455,7 mln zł oraz z realizacji odpisów z prywatyzacji na Fundusz Rezerwy Demograficznej i Fundusz Reprywatyzacji w wysokości 0,6 mln zł,
- 6) środki na rachunkach budżetowych – rozchody w wysokości 103.629,6 mln zł wynikające ze stanu środków złotych na koniec 2024 roku.

Rozchody	2023	2024			5:3	4:2
		Znowelizowana ustawa budżetowa*	Wykonanie całkowite	Wykonanie wg limitu*		
	mln zł				%	
1	2	3	4	5	6	7
Rozchody krajowe	18.080.166,1	557.123,6	18.528.301,7	379.454,1	68,1	102,5
1. Skarbowe papiery wartościowe	129.851,9	177.484,7	181.782,2	179.110,9	100,9	140,0
a) SPW rynkowe	106.691,3	127.557,9	134.415,7	134.415,7	105,4	126,0
- bony skarbowe	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-
- obligacje rynkowe	106.691,3	127.557,9	134.415,7	134.415,7	105,4	126,0
o zmiennym oprocentowaniu	20.180,7	39.631,7	40.442,7	40.442,7	102,0	200,4

Rozchody	2023	2024			5:3	4:2
		Znowelizowana ustawa budżetowa*	Wykonanie całkowite	Wykonanie wg limitu*		
	mln zł				%	
1	2	3	4	5	6	7
o stałym oprocentowaniu	79.993,4	87.926,1	93.973,0	93.973,0	106,9	117,5
indeksowane	6.517,1	0,0	0,0	0,0	-	0,0
b) obligacje oszczędnościowe	23.160,6	49.926,9	47.366,5	44.695,2	89,5	204,5
2. Pożyczki udzielone	8.100,0	22.256,1	3.405,4	3.405,4	15,3	42,0
3. Prefinansowanie zadań realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu UE	123,4	330,0	254,8	254,8	77,2	206,5
4. Zarządzanie płynnością sektora publicznego	17.883.492,9	93.052,7	18.238.773,4	93.052,7	100,0	102,0
5. Pozostałe rozchody	528,3	250.000,0	456,3	0,6	0,0	86,4
6. Środki na rachunkach budżetowych	58.069,5	14.000,0	103.629,6	103.629,6	740,2	178,5

* Bez uwzględnienia zobowiązań zaciąganych i spłacanych w tym samym roku. Na kwotę zrealizowanych tego typu operacji w 2024 roku złożyły się środki z tytułu zarządzania płynnością sektora publicznego w wysokości 18.145.720,7 mln zł, obligacji oszczędnościowych w wysokości 2.671,3 mln zł oraz depozytów zabezpieczających w transakcjach pochodnych w wysokości 455,7 mln zł.

Rozchody krajowe bez uwzględniania zobowiązań zaciąganych i spłacanych w tym samym roku wyniosły 379.454,1 mln zł wobec założonej kwoty 557.123,6 mln zł (68,1%). Taka realizacja była wypadkową:

- 1) wyższych o 1.626,1 mln zł rozchodów z tytułu wykupu skarbowych papierów wartościowych, co było wypadkową prefinansowania potrzeb pożyczkowych na 2025 rok (odkup na przetargach zamiany obligacji) oraz niższego wykupu obligacji oszczędnościowych,
- 2) niższych o 18.850,7 mln zł rozchodów z tytułu pożyczek udzielonych, co było wynikiem nieudzielenia pożyczek dla Korporacji Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych (wobec założonej kwoty 1.141,0 mln zł), mniejszego niż zakładano przekazania środków na pożyczki w ramach Krajowego Planu Odbudowy (3.000,0 mln zł wobec zakładanych 20.915,1 mln zł) oraz większych pożyczek dla jednostek samorządu terytorialnego (405,0 mln zł wobec zakładanych 200,0 mln zł przy limicie 500,0 mln zł),
- 3) niższych o 75,2 mln zł rozchodów z tytułu prefinansowania zadań realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu UE,
- 4) zgodnej z planem realizacji rozchodów z tytułu zarządzania płynnością sektora publicznego,
- 5) niższych o 249.999,4 mln zł pozostałych rozchodów. Założona w znowelizowanej ustawie kwota zawierała przede wszystkim potencjalne rozchody z tytułu zwiększenia potrzeb

pożyczkowych netto lub wykupu długu (zrealizowane kwoty z tych tytułów znajdują się we właściwych pozycjach), zaś zrealizowana kwota 0,6 mln zł dotyczy realizacji odpisów z prywatyzacji,

- 6) wyższego o 89.629,6 mln zł od zakładanego stanu środków złotych na rachunkach budżetowych na koniec 2024 roku.

9.2.2. Przychody i rozchody zagraniczne

Przychody zagraniczne ukształtowały się na poziomie 358.834,6 mln zł i złożyły się na nie następujące tytuły:

- 2) obligacje skarbowe – przychody ze sprzedaży obligacji na międzynarodowych rynkach finansowych w wysokości 63.790,4 mln zł. Przeprowadzono pięć emisji na rynku euro o łącznej wartości nominalnej 7,0 mld EUR, trzy emisje na rynku amerykańskim o łącznej wartości nominalnej 8,0 mld USD oraz pięć emisji na rynku japońskim o łącznej wartości nominalnej 97,1 mld JPY;
- 3) kredyty otrzymane – przychody w wysokości 4.190,0 mln zł w efekcie zaciągnięcia kredytów w następujących instytucjach:
 - Europejski Bank Inwestycyjny (3.139,7 mln zł) – na „Współfinansowanie rozwoju obszarów wiejskich”, „Modernizacja polskiej sieci kolejowej” i „Współfinansowanie funduszy UE w latach 2021-2027”,
 - Bank Światowy (187,7 mln zł) – na „Projekt ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry i Wisły” i „Program Czyste Powietrze”,
 - Bank Rozwoju Rady Europy (862,6 mln zł) - na zadania związane z „Projektem ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry i Wisły” i na Fundusz Pomocy,
- 4) pożyczki z Unii Europejskiej – przychody w wysokości 38.253,4 mln zł z tytułu otrzymania płatności w ramach pożyczek z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności,
- 5) zarządzanie środkami europejskimi – przychody w wysokości 72.555,2 mln zł wynikające z wpływów środków z Komisji Europejskiej,
- 6) kredyty i pożyczki udzielone - przychody w wysokości 76,0 mln zł będące wynikiem spłat dokonywanych na podstawie zawartych umów międzynarodowych,
- 7) pozostałe przychody – przychody w wysokości 0,3 mln zł,
- 8) przepływy związane z rachunkiem walutowym – przychody w wysokości 179.969,2 mln zł z tytułu wykorzystania środków walutowych;

Przychody	2023	2024			5:3	4:2
		Znowelizowana ustawa budżetowa*	Wykonanie całkowite	Wykonanie wg limitu*		
	mln zł				%	
1	2	3	4	5	6	7
Przychody zagraniczne	259.144,8	236.210,4	358.834,6	178.865,4	75,7	138,5
1. Obligacje skarbowe	45.588,7	60.114,2	63.790,4	63.790,4	106,1	139,9
2. Kredyty otrzymane	1.069,9	4.050,7	4.190,0	4.190,0	103,4	391,6
a) Europejski Bank Inwestycyjny	0,0	3.101,3	3.139,7	3.139,7	101,2	-
b) Bank Światowy	355,0	209,1	187,7	187,7	89,8	52,9
c) Bank Rozwoju Rady Europy	714,9	740,3	862,6	862,6	116,5	120,7
3. Pożyczki z Unii Europejskiej	19.496,7	38.586,7	38.253,4	38.253,4	99,1	196,2
4. Zarządzanie środkami europejskimi	63.769,6	76.533,7	72.555,2	72.555,2	94,8	113,8
5. Kredyty i pożyczki udzielone	100,6	93,8	76,0	76,0	81,0	75,6
6. Pozostałe przychody	0,0	20.000,0	0,3	0,3	0,0	-
7. Przepływy związane z rachunkiem walutowym	129.119,2	36.831,2	179.969,2	0,0	0,0	139,4

* Bez uwzględniania pełnych kwot operacji finansowych dokonywanych pomiędzy rachunkami Ministra Finansów (pozycja „przepływy związane z rachunkiem walutowym”) w wysokości 179.969,2 mln zł

Realizacja przychodów zagranicznych, bez operacji finansowych dokonywanych pomiędzy rachunkami Ministra Finansów, wyniosła 178.865,4 mln zł wobec planowanej w znowelizowanej ustawie budżetowej kwoty 236.210,4 mln zł (75,7%). Taka realizacja była wypadkową:

- 1) wyższych o 3.676,1 mln zł przychodów z tytułu emisji obligacji skarbowych na międzynarodowych rynkach finansowych,
- 2) wyższych o 139,4 mln zł przychodów z tytułu kredytów otrzymanych w międzynarodowych instytucjach finansowych,
- 3) niższych o 333,4 mln zł przychodów z tytułu pożyczek z Unii Europejskiej,
- 4) niższych o 3.978,5 mln zł przychodów z tytułu zarządzania środkami europejskimi,
- 5) niższych o 17,8 mln zł przychodów z tytułu spłat udzielonych kredytów i pożyczek zagranicznych,
- 6) niższych o 19.999,7 mln zł pozostałych przychodów – przyjęta w planie kwota 20.000,0 mln zł obejmowała potencjalne operacje związane z wyższym finansowaniem zagranicznym. Wyższe zrealizowane kwoty znajdują się w odpowiednich pozycjach;
- 7) odmiennej realizacji salda przepływów związanych z rachunkiem walutowym.
Zrealizowane ujemne saldo w zastosowanym ujęciu oznacza brak przychodów wobec zakładanych przychodów (i dodatniego salda) w wysokości 36.831,2 mln zł. Było to wynikiem kształtowania się przebiegu procesu finansowania i wzrostu środków walutowych;
- 8) kształtowania się kursów walutowych w ciągu roku;

Rozchody zagraniczne ukształtowały się na poziomie 278.167,3 mln zł i złożyły się na nie następujące tytuły:

- 1) obligacje skarbowe – rozchody w wysokości 30.799,2 mln zł związane z wykupem obligacji wyemitowanych na międzynarodowych rynkach finansowych,
- 2) kredyty otrzymane – rozchody w wysokości 4.119,5 mln zł związane ze spłatą kredytów otrzymanych od:
 - Europejskiego Banku Inwestycyjnego (2.291,1 mln zł),
 - Banku Światowego (1.751,8 mln zł),
 - Banku Rozwoju Rady Europy (76,6 mln zł),
- 3) zarządzanie środkami europejskimi – rozchody w wysokości 59.237,6 mln zł wynikające przede wszystkim z przekazania środków złotych do budżetu środków europejskich,
- 4) kredyty i pożyczki udzielone - rozchody w wysokości 98,8 mln zł z tytułu realizacji umów międzynarodowych z rządami innych państw,
- 5) płatności związane z udziałami Skarbu Państwa w międzynarodowych instytucjach finansowych – rozchody w wysokości 1.502,9 mln zł,
- 6) przepływy związane z rachunkiem walutowym – rozchody w wysokości 182.409,2 mln zł z tytułu zasilenia rachunku walutowego;

Rozchody	2023	2024			5:3	4:2
		Znowelizowana ustawa budżetowa*	Wykonanie całkowite	Wykonanie wg limitu*		
	mln zł				%	
1	2	3	4	5	6	7
Rozchody zagraniczne	240.217,0	145.161,4	278.167,3	98.198,0	67,6	115,8
1. Obligacje skarbowe	24.550,8	30.807,3	30.799,2	30.799,2	100,0	125,5
2. Kredyty otrzymane	4.228,6	4.114,4	4.119,5	4.119,5	100,1	97,4
a) Europejski Bank Inwestycyjny	2.335,2	2.290,5	2.291,1	2.291,1	100,0	98,1
b) Bank Światowy	1.819,2	1.747,3	1.751,8	1.751,8	100,3	96,3
c) Bank Rozwoju Rady Europy	74,1	76,6	76,6	76,6	100,0	103,3
3. Pożyczka z Unii Europejskiej	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-
4 Zarządzanie środkami europejskimi	78.070,0	88.151,7	59.237,6	59.237,6	67,2	75,9
5. Kredyty i pożyczki udzielone	165,5	484,5	98,8	98,8	20,4	59,7
6. Płatności związane z udziałami Skarbu Państwa w międzynarodowych instytucjach finansowych	1.515,9	1.603,6	1.502,9	1.502,9	93,7	99,1
7. Pozostałe rozchody	0,0	20.000,0	0,0	0,0	0,0	-
8. Przepływy związane z rachunkiem walutowym	131.686,2	0,0	182.409,2	2.440,0	-	138,5

* Bez uwzględniania pełnych kwot operacji finansowych dokonywanych pomiędzy rachunkami Ministra Finansów (pozycja „przepływy związane z rachunkiem walutowym”) w wysokości 179.969,2 mln zł

Realizacja rozchodów zagranicznych, bez operacji finansowych dokonywanych pomiędzy rachunkami Ministra Finansów, wyniosła 98.198,0 mln zł wobec planowanej

w znowelizowanej ustawie budżetowej kwoty 145.161,4 mln zł (67,6%). Taka realizacja była wypadkową:

- 1) niższych o 8,0 mln zł rozchodów z tytułu wykupu obligacji skarbowych,
- 2) wyższych o 5,1 mln zł rozchodów z tytułu spłaty kredytów otrzymanych,
- 3) braku, zgodnie z planem, rozchodów z tytułu pożyczek z Unii Europejskiej,
- 4) niższych o 28.914,1 mln zł rozchodów z tytułu zarządzania środkami europejskimi w efekcie przekazania niższych środków do budżetu środków europejskich,
- 5) niższych o 385,7 mln zł rozchodów z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych na podstawie umów międzynarodowych. Wynikało to m.in. z opóźnień w realizacji kontraktów finansowanych umową m.in. z Ukrainą, Mongolią, braku realizacji kontraktów zawartych w ramach umów z Tanzanią i Kenią oraz braku nowych umów kredytowych przewidywanych do zawarcia w 2024 roku,
- 6) niższych o 100,6 mln zł rozchodów z tytułu płatności związanych z udziałami Skarbu Państwa w międzynarodowych instytucjach finansowych w efekcie głównie mniejszych wpłat do Paneuropejskiego Funduszu Gwarancyjnego,
- 7) braku pozostałych rozchodów - przyjęta w planie kwota 20.000,0 mln zł obejmowała m.in. potencjalne rozchody z tytułu zwiększenia potrzeb pożyczkowych netto, operacje związane z zarządzaniem długiem (wykup długu) oraz niższe saldo przepływów związanych z rachunkiem walutowym,
- 8) odmiennej realizacji salda przepływów związanych z rachunkiem walutowym. Zrealizowane ujemne saldo wobec planowanego dodatniego (i zerowych rozchodów) w zastosowanym ujęciu oznacza wzrost rozchodów o 2.440,0 mln zł,
- 9) kształtowania się kursów walutowych w ciągu roku.

Rozdział 10

Państwowy dług publiczny oraz poręczenia i gwarancje Skarbu Państwa

Ustawa o finansach publicznych nakłada na Ministra Finansów obowiązek podawania do publicznej wiadomości m.in.:

- 1) kwot państwowego długu publicznego (PDP) i długu Skarbu Państwa (SP) oraz ich relacji do produktu krajowego brutto (art. 38 ustawy o finansach publicznych),
- 2) kwoty ustalonej w wyniku przeliczenia kwoty państwowego długu publicznego na walutę polską z zastosowaniem dla zobowiązań wyrażonych w walutach obcych średniej arytmetycznej średnich kursów każdej z walut obcych ogłaszanych przez NBP obowiązujących w dni robocze danego roku budżetowego pomniejszoną o kwotę wolnych środków służących finansowaniu potrzeb pożyczkowych budżetu państwa w kolejnym roku budżetowym oraz jej relację do produktu krajowego brutto (art. 38a, pkt 3 ustawy o finansach publicznych).

Jednocześnie jako członek Unii Europejskiej Polska sprawozdaje się do Komisji Europejskiej m. in. z zakresu długu sektora instytucji rządowych i samorządowych (general government).

Główne kategorie długu wg definicji krajowej i wg definicji unijnej

Wyszczególnienie	Stan na 31 XII 2023 r.	Relacja do PKB	Stan na 31 XII 2024 r.	Relacja do PKB**
	<i>mln zł</i>	%	<i>mln zł</i>	%
1	2	3	4	5
Dług Skarbu Państwa	1.346.200,9	39,4	1.629.338,6	44,7
Państwowy dług publiczny	1.328.065,6	38,9	1.611.565,5	44,3
Kwota obliczona na podstawie art. 38a pkt 3 ustawy o finansach publicznych	1.241.974,5	36,4	1.460.212,5	40,1
Dług sektora instytucji rządowych i samorządowych*	1.691.243,2	49,5	2.011.810,9	55,3

* Zgodnie z definicją zawartą w Rozporządzeniu Rady (WE) NR 479/2009 z dnia 25 maja 2009 r. o stosowaniu Protokołu w sprawie procedury dotyczącej nadmiernego deficytu załączonego do Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską.

** Zgodnie z Obwieszczeniem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 13 maja 2025 r. w sprawie pierwszego szacunku wartości produktu krajowego brutto w 2024 r. wartość PKB w 2024 r. wyniosła 3 641,2 mld zł.

PDP w relacji do PKB obliczony zgodnie z zasadami określonymi w art. 38 oraz relacja kwoty obliczonej zgodnie z art. 38a pkt 3 ustawy o finansach publicznych wyniosły w 2024 r. odpowiednio 44,3% oraz 40,1%. Oznacza to, że próg ostrożnościowy 55% zapisany w art. 86 ustawy o finansach publicznych nie został przekroczony.

Relacja do PKB zadłużenia sektora instytucji rządowych i samorządowych wyniosła 55,3%, a więc utrzymywała się poniżej progu 60% zapisanego w traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wobec 81,0% dla całej Unii Europejskiej oraz 87,4% dla strefy euro).

Różnice pomiędzy PDP, a długiem sektora instytucji rządowych i samorządowych (mln zł)

Państwowy dług publiczny	1.611 565,5
Dostosowanie zakresu sektora	405.263,0
Zadłużenie Krajowego Funduszu Drogowego (+)	70.373,6
Zadłużenie Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 (skonsolidowane w ramach sektora) (+)	211.862,5
Zadłużenie Funduszu Pomocy (+)	19.573,7
Zadłużenie Funduszu Wsparcia Sił Zbrojnych (+)	45.021,6
Tarcza finansowa Polskiego Funduszu Rozwoju (+)	57.568,0
Nabycie aktywów infrastrukturalnych (autostrady) (+)	6.714,2
Skarbowe papiery wartościowe (SPW) i depozyty na rachunku MF funduszy umiejscowionych w BGK (-)	-19.257,4
Dług przedsiębiorstw zaliczonych do sektora instytucji rządowych i samorządowych (+)	33.746,5
Aktywa przedsiębiorstw zaliczonych do sektora instytucji rządowych i samorządowych (-)	-16.654,7
Fundusz ochrony środków gwarantowanych (-)	-3.685,0
Dostosowanie z zakresu tytułów dłużnych	-5.017,6
Zobowiązania wymagalne (-)	-3.037,9
Zobowiązania stale spłacane przez jednostki sektora finansów publicznych za podmioty, którym uprzednio udzielono poręczenia lub gwarancji (+)	11,9
Zrestrukturyzowane/zrefinansowane krótkoterminowe kredyty handlowe, leasing zwrotny i inne (+)	631,5
Instrumenty pochodne	-2.623,1
Dług sektora instytucji rządowych i samorządowych	2.011.810,9

10.1. Państwowy dług publiczny

Na koniec 2024 r. PDP wyniósł 1 611 565,5 mln zł, co oznacza wzrost w stosunku do końca 2023 r. o 283 499,9 mln zł (tj. o 21,3%). W relacji do PKB, PDP wzrósł z 38,9% do 44,3%.

Zmiany jakie zaszły w poziomie i strukturze długu publicznego w 2024 r. oraz jego relacji do PKB były wynikiem sytuacji finansowej jednostek sektora finansów publicznych, w tym

głównie poziomu potrzeb pożyczkowych budżetu państwa, sytuacji finansowej jednostek samorządu terytorialnego oraz sytuacji makroekonomicznej (tempa wzrostu PKB, poziomu kursów walutowych i stóp procentowych).

Wielkość i struktura PDP w podziale na sektory finansów publicznych

Wyszczególnienie	Stan na 31 XII 2023 r.	Struktura	Stan na 31 XII 2024 r.	Struktura	Zmiana XII 2024 r. – XII 2023 r.	
	<i>mln zł</i>	%	<i>mln zł</i>	%	<i>mln zł</i>	%
1	2	3	4	5	6	7
Państwowy dług publiczny ^{*)}	1.328.065,6	100,0	1.611.565,5	100,0	283.499,9	21,3
1. Dług sektora rządowego	1.222.303,4	92,0	1.497.287,9	92,9	274.984,5	22,5
1.1. Dług Skarbu Państwa	1.219.639,0	91,8	1.494.432,8	92,7	274.793,8	22,5
1.2. Pozostały dług sektora rządowego	2.664,4	0,2	2.855,0	0,2	190,7	7,2
2. Dług sektora samorządowego	105.747,8	8,0	114.265,0	7,1	8.517,2	8,1
2.1. Dług jednostek samorządu terytorialnego i ich związków	99.458,2	7,5	107.403,9	6,7	7.945,7	8,0
2.2. Pozostały dług sektora samorządowego	6.289,5	0,5	6.861,1	0,4	571,6	9,1
3. Dług sektora ubezpieczeń społecznych**	14,5	0,0	12,6	0,0	-1,9	-12,8

* Kwota zobowiązań wg tytułów dłużnych po wyeliminowaniu przepływów finansowych pomiędzy podmiotami należącymi do sektora finansów publicznych (tj. po tzw. konsolidacji).

** W skład sektora ubezpieczeń społecznych wchodzi ZUS, KRUS i zarządzane przez nie fundusze oraz NFZ (podział na sektory pozostawiono pomimo braku ustawowych definicji sektorów).

Na zmianę długu sektora rządowego dominujący wpływ miał wzrost skonsolidowanego zadłużenia Skarbu Państwa o 274 793,8 mln zł, tj. 22,5%.

W sektorze samorządowym największe nominalne zmiany odnotowano w przypadku jednostek samorządu terytorialnego i ich związków - wzrost o 7 945,7 mln zł, tj. 8,0%.

Natomiast zmiana zadłużenia sektora ubezpieczeń społecznych wynika przede wszystkim ze spadku zadłużenia funduszy zarządzanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych (o 1,9 mln zł, tj. 12,8%).

Informacje o PDP w podziale na dług krajowy i zagraniczny prezentowane są w dwóch przekrojach, według kryterium miejsca emisji ⁵⁹ i kryterium rezydenta⁶⁰.

⁵⁹ Kryterium miejsca emisji uwzględnia miejsce zaciągania zobowiązań, niezależnie od tego kto jest wierzycielem.

⁶⁰ Pojęcia rezydent i nierezydent zostały określone w ustawie z dnia 27 lipca 2002 r. Prawo dewizowe (Dz.U. z 2024, poz. 1131).

Wyszczególnienie	Stan na 31 XII 2023 r.	Struktura	Stan na 31 XII 2024 r.	Struktura	Zmiana XII 2024 r. – XII 2023 r.	
	<i>mln zł</i>	%	<i>mln zł</i>	%	<i>mln zł</i>	<i>mln zł</i>
1	2	3	4	5	6	7
Państwowy dług publiczny według kryterium miejsca emisji	1.328.065,6	100,0	1.611.565,5	100,0	283.499,9	21,3
1. Dług krajowy	998.740,9	75,2	1.210.180,9	75,1	211.440,1	21,2
1.1. Dług z tytułu papierów wartościowych	906.747,9	68,3	1.100.531,9	68,3	193.784,0	21,4
1.2. Dług z tytułu kredytów i pożyczek	74.633,8	5,6	80.400,5	5,0	5.766,7	7,7
1.3. Pozostały dług ^{*)}	17.359,2	1,3	29.248,5	1,8	11.889,3	68,5
2. Dług zagraniczny	329.324,7	24,8	401.384,6	24,9	72.059,8	21,9
2.1. Dług z tytułu papierów wartościowych	179.897,4	13,5	213.713,8	13,3	33.816,4	18,8
2.2. Dług z tytułu kredytów i pożyczek	147.345,7	11,1	183.547,5	11,4	36.201,9	24,6
2.3. Pozostały dług ^{*)}	2.081,7	0,2	4.123,3	0,3	2.041,6	98,1

Wyszczególnienie	Stan na 31 XII 2023 r.	Struktura	Stan na 31 XII 2024 r.	Struktura	Zmiana XII 2024 r. – XII 2023 r.	
	<i>mln zł</i>	%	<i>mln zł</i>	%	<i>mln zł</i>	%
1	2	3	4	5	6	7
Państwowy dług publiczny według kryterium rezydenta	1.328.065,6	100,0	1.611.565,5	100,0	283.499,9	21,3
1. Dług krajowy	888.915,8	66,9	1.080.275,9	67,0	191.360,0	21,5
1.1. Dług z tytułu papierów wartościowych	796.938,2	60,0	970.644,4	60,2	173.706,2	21,8
1.2. Dług z tytułu kredytów i pożyczek	74.633,8	5,6	80.400,5	5,0	5.766,7	7,7
1.3. Pozostały dług ^{*)}	17.343,9	1,3	29.230,9	1,8	11.887,0	68,5
2. Dług zagraniczny	439.149,8	33,1	531.289,7	33,0	92.139,9	21,0
2.1. Dług z tytułu papierów wartościowych	289.707,1	21,8	343.601,2	21,3	53.894,2	18,6
2.2. Dług z tytułu kredytów i pożyczek	147.345,7	11,1	183.547,5	11,4	36.201,9	24,6
2.3. Pozostały dług ^{*)}	2.097,0	0,2	4.140,9	0,3	2.043,8	97,5

^{*)} Pozostały dług stanowi zadłużenie z tytułu: zobowiązań wymagalnych, przyjętych depozytów oraz zobowiązań z tytułu przedpłat na samochody.

10.2. Dług Skarbu Państwa

W PDP dominującą pozycję stanowi dług Skarbu Państwa (jego udział po konsolidacji wynosi 92,7%). Na koniec 2024 r. dług SP ukształtował się na poziomie 1.629.338,6 mln zł,

co oznaczało wzrost w stosunku do końca 2024 r. o 283.137,7 mln zł, tj. o 21,0%.

W tym samym okresie relacja długu SP do PKB wzrosła z 39,5% do 44,7%.

Wzrost długu SP w 2024 r. był głównie wypadkową:

- 1) potrzeb pożyczkowych netto budżetu państwa (+180,5 mld zł), głównie jako wypadkowa deficytu budżetu państwa w wysokości 211,0 mld zł, konsolidacji zarządzania płynnością (-32,0 mld zł), zarządzania środkami europejskimi (-13,3 mld zł), środków na finansowanie deficytu budżetu środków europejskich (+11,5 mld zł) oraz salda pożyczek udzielonych (+3,3 mld zł),
- 2) zwiększenia stanu środków na rachunkach budżetowych (+48,0 mld zł),
- 3) przekazania obligacji skarbowych na podstawie innych ustaw niż ustawa o finansach publicznych (+23,3 mld zł), łączna wartość nominalna przekazanych SPW wyniosła 24,0 mld zł, z czego 3,7 mld zł przekazano do Funduszu Reprywatyzacji, natomiast 3,0 mld zł SPW będących w posiadaniu tego Funduszu zapadło,
- 4) zmiany pozostałego zadłużenia SP (+17,7 mld zł), w tym wzrost depozytów jednostek sektora finansów publicznych (+4,5 mld zł) oraz jednostek sektora instytucji rządowych i samorządowych (+9,5 mld zł) w ramach konsolidacji zarządzania płynnością,
- 5) różnic kursowych (-1,6 mld zł).

Szczegółowe rozliczenie zmiany długu SP prezentuje tabela

Wyszczególnienie	mld zł
Zmiana zadłużenia SP	283,1
1. Potrzeby pożyczkowe netto budżetu państwa:	180,5
1.1. Deficyt budżetu państwa	211,0
1.2. Środki na finansowanie deficytu budżetu środków europejskich	11,5
1.3. Saldo konsolidacji zarządzania płynnością	-32,0
1.4. Zarządzanie środkami europejskimi	-13,3
1.5. Saldo pożyczek udzielonych	3,3
1.6. Pozostałe potrzeby pożyczkowe ¹⁾	-0,1
2. Pozostałe zmiany:	102,7
2.1. Różnice kursowe	-1,6
2.2. Zmiana stanu na rachunkach budżetowych	48,0
2.3. Przekazanie obligacji	23,3
2.4. Dyskonto od SPW i indeksacja SPW	15,3
2.5. Zmiana pozostałego długu Skarbu Państwa	17,7
- Depozyty JSFP ²⁾	4,5
- Depozyty GG ³⁾	9,5
- Pozostałe depozyty ⁴⁾	3,8
- Pożyczka udzielona przez JSFP	0,0
- Pozostałe zadłużenie SP	0,0

¹⁾ Saldo prefinansowania zadań realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu UE, udziały w międzynarodowych instytucjach finansowych oraz pozostałe rozliczenia krajowe i zagraniczne.

²⁾ Depozyty przyjęte od jednostek sektora finansów publicznych (JSFP) posiadających osobowość prawną oraz depozyty sądowe i prokuratorskie od JSFP posiadających osobowość prawną, bez wpływu na państwowy dług publiczny.

³⁾ Depozyty od jednostek sektora instytucji rządowych i samorządowych nienależących do SFP, bez wpływu na dług EDP (definicja UE).

⁴⁾ Depozyty sądowe i prokuratorskie od podmiotów spoza sektora finansów publicznych (SFP), depozyty zabezpieczające wynikające z umów CSA.

Finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa odbywało się głównie poprzez emisje SPW na rynku krajowym, finansowanie zagraniczne pełniło rolę uzupełniającą.

Podobnie jak PDP, zadłużenie SP w podziale na dług krajowy i zagraniczny prezentowane jest w dwóch przekrojach, tj. wg kryterium rezydenta i miejsca emisji.

Wyszczególnienie	Stan na 31 XII 2023 r.	Struktura	Stan na 31 XII 2024 r.	Struktura	Zmiana XII 2024 – XII 2023	
	<i>mln zł</i>	%	<i>mln zł</i>	%	<i>mln zł</i>	%
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>
Dług Skarbu Państwa	1.346.200,9	100	1.629.338,6	100	283.137,7	21,0
<i>kryterium miejsca emisji</i>						
- dług krajowy	1.042.418,1	77,4	1.253.526,2	76,9	211.108,1	20,3
- dług zagraniczny	303.782,7	22,6	375.812,3	23,1	72.029,6	23,7
<i>kryterium rezydenta</i>						
- dług krajowy	932.593,1	69,3	1.123.621,1	69,0	191.028,0	20,5
- dług zagraniczny	413.607,8	30,7	505.717,4	31,0	92.109,7	22,3

10.2.1 Dług Skarbu Państwa według kryterium miejsca emisji w 2024 r.

10.2.1.1. Dług krajowy Skarbu Państwa w 2024 r.

Zadłużenie krajowe SP wg kryterium miejsca emisji na koniec 2024 r. wyniosło 1.253.526,2 mln zł i wzrosło w stosunku do końca 2023 r. o 211.108,1 mln zł, tj. o 20,3%.

Zadłużenie krajowe SP (w mln zł)

Wyszczególnienie	Stan na		Zmiana XII 2024 r. – XII 2023 r.	
	31 XII 2023 r.	31 XII 2024 r.		
	mln zł			%
1	2	3	4	5
Zadłużenie krajowe Skarbu Państwa	1.042.418,1	1.253.526,2	211.108,1	20,3
1. Dług z tytułu SPW	972.392,3	1.167.838,9	195.446,6	20,1
1.1. Rynkowe SPW	862.295,8	1.022.355,6	160.059,8	18,6
- bony skarbowe	0,0	0,0	0,0	
- obligacje o oprocentowaniu stałym	595.633,6	708.940,1	113.306,6	19,0
- obligacje o oprocentowaniu zmiennym	266.662,2	291.933,6	25.271,4	9,5
- obligacje rynkowe indeksowane	0,0	21.481,9	21.481,9	-
1.2. Obligacje oszczędnościowe	110.096,5	145.483,3	35.386,8	32,1
2. Pozostałe zadłużenie krajowe SP	70.025,9	85.687,3	15.661,5	22,4

W 2024 r. zadłużenie w krajowych rynkowych SPW zwiększyło się o 195.446,6 mln zł. Największy nominalny wzrost odnotowano w przypadku obligacji rynkowych (o 160,059,8 mln zł). Istotny wzrost zadłużenia dotyczył także obligacji oszczędnościowych (o 35.386,8 mln zł), przy czym ta kategoria odznaczała się największą dynamiką wzrostu: 32,1%. Zadłużenie w kategorii obligacji rynkowych o oprocentowaniu stałym wzrosło o 113.306,6 mln zł, obligacji o oprocentowaniu zmiennym wzrosło o 25.271,4 mln zł. natomiast obligacji o oprocentowaniu indeksowanym wzrosło o 21.481,9 mln zł. W 2024 r. nie występowało zadłużenie w bonach skarbowych.

Zmiany długu krajowego Skarbu Państwa według grup wierzycieli (w mln zł)

Wyszczególnienie	31 XII 2023 r.		31 XII 2024 r.		Zmiana XII 2024 r. – XII 2023 r.	
	mln zł	udział [%]	mln zł	udział [%]	mln zł	%
1	2	3	4	5	6	7
Zadłużenie krajowe Skarbu Państwa	1.042.418,1	100	1.253.526,2	100	211.108,1	20,3
krajowy sektor bankowy	493.831,5	47,4	597.210,7	47,6	103.379,2	20,9
(w tym NBP)	73.233,1	7,0	68.774,2	5,5	-4.458,9	-6,1
krajowy sektor pozabankowy	416.397,2	39,9	507.877,5	40,5	91.480,3	22,0
inwestorzy zagraniczni	132.189,5	12,7	148.438,0	11,8	16.248,6	12,3

10.2.1.2. Dług zagraniczny Skarbu Państwa w 2024 r.

W 2024 r. zadłużenie zagraniczne SP według kryterium miejsca emisji, wyrażone w złotych, wyniosło 375.812,3 mln zł, oznaczało to wzrost w stosunku do końca 2023 r. o 72.029,6 mln zł, tj. 23,7%. Zmiana ta była wypadkową:

- 1) wzrostu długu w EUR (+11,5 mld EUR), wzrostu długu w USD (+6,0 mld USD), wzrostu długu w JPY(+97,1 mld JPY), przy spadku do zera zadłużenia nominowanego w CNY (-3,0 mld CNY) – będącego wypadkową głównie:
 - salda emisji obligacji w EUR (2.090,0 mln EUR),
 - salda emisji obligacji w USD (6.000,0 mln USD),
 - salda emisji obligacji w JPY (97.100,0 mln JPY),
 - wykupu obligacji w CNY (-3.000,0 mln CNY),
 - zaciągania nowych kredytów i pożyczek zagranicznych (9.916,7 mln EUR),
 - spłaty zaciągniętych kredytów (955,9 mln EUR),
- 2) umocnienia PLN wobec EUR o 1,7%, wobec JPY o 5,6% oraz osłabienia wobec USD o 4,2%.

Zadłużenie zagraniczne SP (w mln zł)

Wyszczególnienie	Stan na		Zmiana	
	31 XII 2023	31 XII 2024		
	mln zł			%
1	3	3	4	5
Zadłużenie zagraniczne Skarbu Państwa	303.782,7	375.812,3	72.029,6	23,7
1. Dług z tytułu SPW	179.897,4	213.713,8	33.816,4	18,8
2. Dług z tytułu kredytów i pożyczek zagranicznych	121.820,5	158.008,4	36.187,9	29,7
Bank Światowy	23.380,8	21.398,0	-1.982,8	-8,5
Europejski Bank Inwestycyjny	26.581,1	26.927,9	346,8	1,3
Bank Rozwoju Rady Europy	3.421,3	4.138,6	717,3	21,0
Unia Europejska	68.437,3	105.543,9	37.106,6	54,2
3. Pozostałe zadłużenie zagraniczne SP	2.064,8	4.090,2	2.025,4	98,1

W 2024 r. **zadłużenie zagraniczne SP według kryterium miejsca emisji**, wyrażone w EUR, wyniosło **87.950,5** mln EUR. W stosunku do końca 2023 r. oznaczało to wzrost o 18.083,2 mln EUR, tj. o 25,9%. Zmiana ta była przede wszystkim wynikiem:

- 1) wzrostu zadłużenia z tytułu kredytów i pożyczek zagranicznych (8.960,7 mln EUR), w tym przede wszystkim pożyczek z UE w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (8.960,2 mln EUR),

- 2) dodatniego salda emisji obligacji skarbowych wyemitowanych za granicą (+8.640,2 mln EUR),
- 3) umocnienia się EUR wobec USD (o 5,7%) oraz osłabienia wobec JPY (o 4,1%).

Zadłużenie zagraniczne SP (w mln EUR)

Wyszczególnienie	Stan na		Zmiana	
	31 XII 2023	31 XII 2024	XII 2024 r. – XII 2023 r.	
	mln EUR			%
1	2	3	4	5
Zadłużenie zagraniczne Skarbu Państwa*	69.867,2	87.950,5	18.083,2	25,9
1. Dług z tytułu SPW	41.374,7	50.014,9	8.640,2	20,9
2. Dług z tytułu kredytów i pożyczek zagranicznych	28.017,6	36.978,3	8.960,7	32,0
Bank Światowy	5.377,4	5.007,7	-369,6	-6,9
Europejski Bank Inwestycyjny	6.113,4	6.301,9	188,5	3,1
Bank Rozwoju Rady Europy	786,9	968,6	181,7	23,1
Unia Europejska	15.740,0	24.700,2	8.960,2	56,9
3. Pozostałe zadłużenie zagraniczne	474,9	957,2	482,3	101,6

* Po przeliczeniu po kursach fixingowych NBP na ostatni dzień roku.

Struktura walutowa zadłużenia zagranicznego

Wyszczególnienie	bez uwzględnienia transakcji swap		po uwzględnieniu transakcji swap	
	31 XII 2023 r.	31 XII 2024 r.	31 XII 2023 r.	31 XII 2024 r.
1	2	3	4	5
EUR	81,5	77,9	88,8	91,7
USD	15,3	19,5	7,2	5,6
CHF	0,0	0,0	1,4	0,0
JPY	2,6	2,6	2,6	2,7
CNY	0,5	0,0	0,0	0,0

Na zadłużenie zagraniczne SP na koniec 2024 r. składały się następujące pozycje:

- 1) **zadłużenie z tytułu SPW**, wynoszące 213.713,8 mln zł (50.014,9 mln EUR), tj. 56,9% zadłużenia zagranicznego,
- 2) **zadłużenie z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek zagranicznych** – 158.008,4 mln zł (36.978,3 mln EUR), tj. 42,0% zadłużenia zagranicznego. Zadłużenie to stanowiły nominowane w EUR kredyty wobec międzynarodowych instytucji finansowych oraz pożyczki z Unii Europejskiej w ramach instrumentu SURE oraz Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności,

3) **pozostałe zadłużenie zagraniczne** – 4.090,2 mln zł (957,2 mln EUR), które stanowiły głównie depozyty (4.090,1 mln zł).

10.2.2. Dług Skarbu Państwa według kryterium rezydenta w 2024 r.

Na koniec grudnia 2024 r. zadłużenie wobec rezydentów wyniosło 1.123.621,1 mln zł i wzrosło w porównaniu z grudniem 2023 r. o 191.028,0 mln zł. W tym samym okresie zadłużenie wobec nierezydentów wzrosło o 92.109,7 mln zł, do poziomu 505.717,4 mln zł. Udział nierezydentów na koniec 2024 r. wyniósł 31,0% wobec 30,7% na koniec 2023 r.

W zadłużeniu krajowym dominował dług z tytułu krajowych emisji rynkowych SPW (77,8%). Obligacje skarbowe wyemitowane na rynek zagraniczny znajdujące się w portfelu rezydentów stanowiły 1,6% całości krajowego zadłużenia. W długu zagranicznym największy udział stanowiło zadłużenie z tytułu rynkowych SPW – 67,9% (z czego 29,3% przypadało na papiery skarbowe wyemitowane na rynek krajowy, a 38,6% na obligacje wyemitowane na rynek zagraniczny). Udział kredytów i pożyczek zagranicznych w długu SP wobec nierezydentów wyniósł 31,2%.

Dług Skarbu Państwa według kryterium rezydenta

Wyszczególnienie	Stan na koniec XII 2023 r.	Struktura	Stan na koniec XII 2024 r.	Struktura	Zmiana XII 2024 – XII 2023	
	<i>mln zł</i>	%	<i>mln zł</i>	%	<i>mln zł</i>	%
1	2	3	4	5	6	7
Dług Skarbu Państwa	1.346.200,9	100	1.629.338,6	100	283.137,7	21,0
I. Dług krajowy Skarbu Państwa (wobec rezydentów)	932.593,1	69,3	1.123.621,1	69,0	191.028,0	20,5
1. Dług z tytułu SPW	862.582,6	64,1	1.037.951,4	63,7	175.368,8	20,3
1.1. Rynkowe SPW	752.802,7	55,9	892.924,6	54,8	140.121,9	18,6
- bony skarbowe	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-
- obligacje skarbowe wyemitowane na rynek krajowy	730.438,3	54,3	874.391,7	53,7	143.953,4	19,7
- obligacje skarbowe wyemitowane na rynek zagraniczny	22.364,4	1,7	18.532,9	1,1	-3.831,5	-17,1
1.2. Obligacje oszczędnościowe	109.779,9	8,2	145.026,8	8,9	35.247,0	32,1
2. Pozostały dług Skarbu Państwa	70.010,5	5,2	85.669,7	5,3	15.659,2	22,4
II. Dług zagraniczny Skarbu Państwa (wobec nierezydentów)	413.607,8	30,7	505.717,4	31,0	92.109,7	22,3
1. Dług z tytułu SPW	289.707,1	21,5	343.601,2	21,1	53.894,2	18,6
1.1. Rynkowe SPW	289.390,4	21,5	343.144,7	21,1	53.754,3	18,6

Wyszczególnienie	Stan na koniec XII 2023 r.	Struktura	Stan na koniec XII 2024 r.	Struktura	Zmiana XII 2024 – XII 2023	
	<i>mln zł</i>	%	<i>mln zł</i>	%	<i>mln zł</i>	%
1	2	3	4	5	6	7
- bony skarbowe	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-
- obligacje skarbowe wyemitowane na rynek krajowy	131.857,5	9,8	147.963,9	9,1	16.106,4	12,2
- obligacje skarbowe wyemitowane na rynek zagraniczny	157.533,0	11,7	195.180,8	12,0	37.647,9	23,9
1.2 Obligacje oszczędnościowe	316,6	0,0	456,5	0,0	139,9	44,2
2. Dług z tytułu kredytów i pożyczek zagranicznych	121.820,5	9,0	158.008,4	9,7	36.187,9	29,7
3. Pozostały dług Skarbu Państwa	2.080,2	0,2	4.107,8	0,3	2.027,6	97,5

10.3. Poręczenia i gwarancje Skarbu Państwa w 2024 r.

10.3.1. Wykorzystanie ustawowego limitu poręczeń i gwarancji

Zgodnie z art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne, łączną kwotę, do wysokości której mogą być udzielane przez Skarb Państwa poręczenia i gwarancje, określa corocznie ustawa budżetowa, przy czym, zgodnie z art. 31 ust. 2, kwota ta nie obejmuje poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa udzielonych na wykonanie zobowiązań objętych już poręczeniem lub gwarancją Skarbu Państwa, w zakresie, w jakim nie powoduje to zwiększenia zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji. Jednocześnie, nie wlicza się do ww. limitu gwarancji udzielonych w 2024 r. na podstawie:

- art. 67 ust. 4 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw,
- art. 16 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa,
- art. 45 ust. 2 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny.

W ustawie budżetowej na rok 2024 limit gwarancji i poręczeń Skarbu Państwa został ustalony na kwotę 200.000.000 tys. zł (bez zmian w nowelizacji ustawy budżetowej). Analogicznie jak w latach poprzednich, ustalona kwota limitu, poza możliwością udzielania poręczeń i gwarancji, których celem jest wspieranie inwestycji istotnych dla polskiej

gospodarki (głównie sektor drogowy i kolejowy), miała w szczególności zabezpieczyć ewentualną możliwość udzielania gwarancji dotyczących wsparcia sektora finansowego⁶¹.

W 2024 roku udzielono gwarancji Skarbu Państwa na łączną kwotę 207.449.902.183,75 zł, przy czym w ramach ww. limitu udzielono gwarancji na kwotę 13.745.606.400,00 zł.

Wykorzystanie limitu stanowiło więc 6,87% ww. kwoty limitu ujętej w ustawie budżetowej na 2024 rok. Gwarancje w ramach limitu zostały udzielone na podstawie ustawy o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne. Z uwagi na fakt, iż istotną część ww. limitu tworzą kwoty uwzględnione na ewentualne gwarancje dotyczące wsparcia sektora bankowego w przypadku wystąpienia zjawisk kryzysowych, niewykorzystanie prognozowanego limitu należy ocenić pozytywnie.

W 2024 roku przedmiotem prac Ministerstwa Finansów było 11 wniosków o udzielenie gwarancji Skarbu Państwa, z czego udzielono czterech gwarancji wynikających z: trzech wniosków złożonych przez BGK, dotyczących gwarancji spłaty zobowiązań zaciąganych w celu zasilenia Krajowego Funduszu Drogowego (KFD) i jednego wniosku PKP Intercity S.A. dotyczącego gwarancji spłaty finansowania na zakup i modernizację taboru. Podpisano trzy umowy gwarancji oraz jedno oświadczenie o udzieleniu gwarancji dotyczące obligacji na rzecz KFD.

Natomiast w odniesieniu do pozostałych siedmiu wniosków nie została zakończona procedura udzielenia gwarancji i prace w tym zakresie są kontynuowane w roku 2025.

10.3.2. Stan zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń

Wyszczególnienie	Stan na		Zmiana XII 2024 r. – XII 2023 r.
	31 XII 2023 r.	31 XII 2024 r.	
	tys. zł		
1	2	3	4
Potencjalne zobowiązania <i>w tym:</i>	553.555.488,1	701.537.896,6	147.982.408,5
z tytułu gwarancji zagranicznych	279.336.542,0	440.906.840,4	161.570.298,4
z tytułu poręczeń i gwarancji krajowych	274.218.946,1	260.631.056,2	-13.587.889,9

Zobowiązania Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń są to zobowiązania potencjalne (niewymagalne), gdyż ich wypłata ze środków budżetu państwa następuje warunkowo, tj. dopiero w momencie, gdy podmiot nie dokona samodzielnej spłaty swoich zobowiązań kredytowych lub zobowiązań wynikających z emisji obligacji.

⁶¹ Udzielanych na podstawie ustawy z dnia 12 lutego 2009 r. o udzielaniu przez Skarb Państwa wsparcia instytucjom finansowym oraz ustawy z dnia 12 lutego 2010 r. o rekapitalizacji niektórych instytucji oraz o rządowych instrumentach stabilizacji finansowej.

Rozróżniamy tu gwarancje zagraniczne dotyczące spłaty kredytów i emisji obligacji, udzielane bankom zagranicznym i międzynarodowym instytucjom finansowym (EBI, BRRE) oraz gwarancje krajowe obejmujące spłaty kredytów bankowych i emisji obligacji na rynku krajowym.

Łączne, potencjalne (niewymagalne) zobowiązania Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń na dzień 31.12.2024 r. wyniosły 701.537.896,6 tys. zł, w tym: z tytułu gwarancji zagranicznych – 279.336.542,0 tys. zł, w tym:

a) z tytułu gwarancji zagranicznych: 440.906.840,4 tys. zł, w tym:

- w ramach ustawy o poręczeniach i gwarancjach: 127.147.511,1 tys. zł,
- na zasilenie Funduszu Przeciwdziałania COVID-19: 62 360 491,3 tys. zł,
- na realizację Programów rządowych w ramach Tarczy Finansowej PFR, w związku ze zwalczaniem skutków COVID-19: 2.628.000,0 tys. zł,
- na zasilenie Funduszu Pomocy: 24.198.189,7 tys. zł,
- na zasilenie Funduszu Wsparcia Sił Zbrojnych: 224.572.648,3 tys. zł,
- za zobowiązania spółek węglowych udzielonych na podstawie ustawy o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw: 0 zł.

W 2024 r. wzrost zobowiązań z tytułu gwarancji zagranicznych o kwotę 161 570 298,4 tys. zł był wypadkową:

- zwiększenia zobowiązań z tytułu udzielenia nowych gwarancji,
- zmniejszenia zobowiązań w wyniku spłat dokonanych przez samych kredytobiorców i emitentów obligacji,
- zmian kursów walut.

b) z tytułu poręczeń i gwarancji krajowych: 260.631.056,2 tys. zł, w tym:

- art. w ramach ustawy o poręczeniach i gwarancjach: 2.724.820,6 tys. zł,
- na zasilenie Funduszu Przeciwdziałania COVID-19: 196.286.337,5 tys. zł,
- na realizację Programów rządowych w ramach Tarczy Finansowej PFR, w związku ze zwalczaniem skutków COVID-19: 56.953.164,8 tys. zł,
- na zasilenie Funduszu Pomocy: 0 zł,
- na zasilenie Funduszu Wsparcia Sił Zbrojnych: 3.165.000,0 tys. zł,
- za zobowiązania spółek węglowych udzielonych na podstawie ustawy o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw: 1.501.733,3 tys. zł.

Spadek zobowiązań z tego tytułu w 2024 r. wyniósł 13.587.889,9 tys. zł i był wypadkową:

- zwiększenia zobowiązań z tytułu udzielenia nowych gwarancji,
- zmniejszenia zobowiązań w wyniku spłat dokonanych przez samych kredytobiorców i emitentów obligacji.

Stan potencjalnych zobowiązań na koniec 2024 roku odnotował wzrost w stosunku do 2023 r. o 26,7%, tj. o kwotę 147.982.408,5 tys. zł.

Wzrost zobowiązań wynika głównie z ustawowych gwarancji udzielonych na podstawie:

- ustawy o poręczeniach i gwarancjach,
- art. 67 ust. 5 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw,
- art. 16 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa,
- art. 45 ust. 2 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny.

SPIS TABLIC

1. Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne w latach 2020 – 2024.
2. Sprawozdanie dotyczące przestrzegania zasady w zakresie relacji państwowego długu publicznego oraz długu Skarbu Państwa do PKB w roku budżetowym 2024.
3. Informacja dotycząca długu, deficytu, poręczeń i gwarancji sektora finansów publicznych w roku budżetowym 2024.
4. Zadłużenie Skarbu Państwa wg kryterium miejsca emisji w układzie wg instrumentów (nominał, mln zł).
5. Zadłużenie Skarbu Państwa w układzie podmiotowym (nominał, mln zł).
6. Dochody budżetu państwa.

Tablica 1. Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne w latach 2020 - 2024

Wyszczególnienie	jedn.	2020	2021	2022	2023	2024 Ustawa 2024	Scenariusz makroekono- miczny na 2024 r. z Ustawy 2025	2024 Wykonanie
Procesy realne								
PKB	rok poprzedni=100	98,0	106,9	105,3	100,2	103,0	103,1	102,9
Eksport	rok poprzedni=100	98,9	112,3	107,4	103,7	103,6	102,5	102,0
Import	rok poprzedni=100	97,5	116,3	106,8	98,5	103,9	104,0	104,2
Popyt krajowy	rok poprzedni=100	97,2	108,6	104,8	97,0	103,2	104,0	104,2
Spożycie	rok poprzedni=100	98,7	105,9	104,0	100,9	103,1	104,8	104,3
- prywatne	rok poprzedni=100	96,8	106,2	105,2	99,7	103,3	104,2	103,0
- publiczne	rok poprzedni=100	104,8	105,0	100,6	104,5	102,5	107,0	108,2
Akumulacja	rok poprzedni=100	91,9	119,4	107,7	83,4	103,4	100,3	104,0
- nakłady brutto na środki trwałe	rok poprzedni=100	97,0	101,5	101,7	112,7	104,4	100,4	97,8
PKB w cenach bieżących	mld zł	2.362,9	2.661,5	3.100,8	3.415,3	3.770,9	3.641,0	3.641,2
Ceny								
Ceny towarów i usług konsumpcyjnych - średniorocznie	rok poprzedni=100	103,4	105,1	114,4	111,4	106,6	103,7	103,6
Ceny produkcji sprzedanej przemysłu - średniorocznie	rok poprzedni=100	99,4	107,9	122,4	102,4	103,9	97,7	93,2
Deflator PKB	rok poprzedni=100	104,2	105,3	110,7	109,9	106,2	103,6	103,6
Wynagrodzenia								
Przeciętne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej	zł	5.226	5.683	6.363	7.199	7.824	8.097	8.182
w tym: - w sektorze przedsiębiorstw	zł	5.411	5.890	6.654	7.444	8.208	8.341	8.266
Rynek pracy								
Przeciętne zatrudnienie w gospodarce narodowej	tys. etatów	10.701	10.875	11.032	11.041	11.191	11.037	11 049*
w tym: - w sektorze przedsiębiorstw	tys. etatów	6.326	6.346	6.509	6.529	6.608	6.514	6.504
Liczba zarejestrowanych bezrobotnych (koniec okresu)	tys. osób	1.046	895	812	788	804	782	786
Stopa bezrobocia rejestrowanego (koniec okresu)**	%	6,8	5,8	5,2	5,1	5,2	5,0	5,1
Kurs walutowy								
EUR/PLN (średni w roku)	PLN	4,44	4,57	4,69	4,54	4,45	4,30	4,31
Stopy procentowe								
Stopy procentowe w ujęciu nominalnym - operacji otwartego rynku (średnio w okresie)	%	0,5	0,3	5,3	6,5	5,8	5,8	5,8
Bilans płatniczy na bazie transakcji								
Saldo obrotów bieżących do PKB	%	2,4	-1,3	-2,2	1,8	0,0	0,9	0,2

* Szacunek MF. Wstępne dane zostaną opublikowane przez GUS 18 czerwca br., a dane ostateczne zostaną opublikowane 23 października br.

Tablica 2. Sprawozdanie dotyczące przestrzegania zasady w zakresie relacji państwowego długu publicznego oraz długu Skarbu Państwa do PKB w roku budżetowym 2024

Wyszczególnienie	kwota (mld zł)	relacja do PKB (%)
1) państwowy dług publiczny	1.611,6	44,3%
2) dług Skarbu Państwa	1.629,3	44,7%
3/5 PKB	2.184,7	
PKB	3.641,2	

Tablica 3. Informacja dotycząca długu, deficytu, poręczeń i gwarancji sektora finansów publicznych w roku budżetowym 2024

Wyszczególnienie	kwota (mld zł)	relacja do PKB (%)
1) państwowy dług publiczny	1.611,6	44,3%
2) niewymagalne zobowiązania z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez podmioty sektora finansów publicznych	721,7	19,8%
3) dług Skarbu Państwa	1.629,3	44,7%
4) niewymagalne zobowiązania z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa	701,5	19,3%
5) państwowy dług publiczny obliczony z zastosowaniem dla zobowiązań wyrażonych w walutach obcych średniej arytmetycznej średnich kursów każdej z walut obcych ogłaszanych przez NBP i obowiązujących w dni robocze 2024 roku	1.611,8	44,3%
6) wolne środki służące finansowaniu potrzeb pożyczkowych budżetu państwa w 2025 r.	151,6	4,2%
7) państwowy dług publiczny obliczony z zastosowaniem dla zobowiązań wyrażonych w walutach obcych średniej arytmetycznej średnich kursów każdej z walut obcych ogłaszanych przez NBP i obowiązujących w dni robocze 2024 roku pomniejszony o wolne środki służące finansowaniu potrzeb pożyczkowych budżetu państwa w 2025 r.	1.460,2	40,1%
8) deficyt budżetu państwa	211,0	5,8%

Tablica 4: Zadłużenie Skarbu Państwa wg kryterium miejsca emisji w układzie wg instrumentów (nominał, mln zł)

	XII 2023	struktura XII 2023 w %	XII 2024	struktura XII 2024 w %	zmiana XII 2024 - XII 2023	
					w mln zł	w %
Zadłużenie Skarbu Państwa	1.346.200,9	100,0%	1.629.338,6	100,0%	283.137,7	21,0%
I. Zadłużenie krajowe Skarbu Państwa	1.042.418,1	77,4%	1.253.526,2	76,9%	211.108,1	20,3%
1. Zadłużenie z tytułu SPW	972.392,3	72,2%	1.167.838,9	71,7%	195.446,6	20,1%
1.1. Rynkowe SPW	862.295,8	64,1%	1.022.355,6	62,7%	160.059,8	18,6%
oprocentowanie stałe - nieindeksowane	595.633,6	44,2%	708.940,1	43,5%	113.306,6	19,0%
bony skarbowe	0,0	0,0%	0,0	0,0%	0,0	-
obligacje OK	37.695,1	2,8%	49.656,9	3,0%	11.961,9	31,7%
obligacje PS	204.093,8	15,2%	202.902,1	12,5%	-1.191,7	-0,6%
obligacje DS	273.469,5	20,3%	356.332,7	21,9%	82.863,2	30,3%
obligacje WS	80.375,3	6,0%	100.048,4	6,1%	19.673,1	24,5%
oprocentowanie stałe - indeksowane	0,0	0,0%	21.481,9	1,3%	21.481,9	-
obligacje IZ	0,0	0,0%	21.481,9	1,3%	21.481,9	-
oprocentowanie zmienne	266.662,2	19,8%	291.933,6	17,9%	25.271,4	9,5%
obligacje WZ	263.662,2	19,6%	288.933,6	17,7%	25.271,4	9,6%
obligacje PP	3.000,0	0,2%	3.000,0	0,2%	0,0	0,0%
1.2. Oszczędnościowe SPW	110.096,5	8,2%	145.483,3	8,9%	35.386,8	32,1%
oprocentowanie stałe	9.868,8	0,7%	41.859,8	2,6%	31.991,1	324,2%
obligacje OTS	214,1	0,0%	467,3	0,0%	253,2	118,2%
obligacje POS	0,0	0,0%	0,0	0,0%	0,0	-
obligacje DOS	358,0	0,0%	0,0	0,0%	-358,0	-100,0%
obligacje TOS	9.296,7	0,7%	41.392,6	2,5%	32.095,9	345,2%
oprocentowanie zmienne	100.227,7	7,4%	103.623,5	6,4%	3.395,8	3,4%
obligacje ROR	10.549,4	0,8%	19.550,6	1,2%	9.001,2	85,3%
obligacje DOR	4.189,8	0,3%	6.629,3	0,4%	2.439,6	58,2%
obligacje TOZ	665,2	0,0%	489,6	0,0%	-175,6	-26,4%
obligacje COI	64.488,0	4,8%	53.401,7	3,3%	-11.086,2	-17,2%
obligacje ROS	792,1	0,1%	971,2	0,1%	179,1	22,6%
obligacje EDO	18.683,1	1,4%	21.325,0	1,3%	2.641,9	14,1%
obligacje ROD	860,1	0,1%	1.256,0	0,1%	395,9	46,0%
2. Pozostałe zadłużenie Skarbu Państwa	70.025,9	5,2%	85.687,3	5,3%	15.661,5	22,4%
depozyty JSFP*	38.464,3	2,9%	42.918,4	2,6%	4.454,1	11,6%
pozostałe depozyty**	15.034,3	1,1%	26.237,7	1,6%	11.203,4	74,5%
zobowiązania wymagalne	17,4	0,0%	22,1	0,0%	4,7	26,7%
zadłużenie Funduszu Solidarnościowego od FRD	16.504,3	1,2%	16.504,3	1,0%	0,0	0,0%
inne	5,5	0,0%	4,9	0,0%	-0,7	-12,0%
II. Zadłużenie zagraniczne Skarbu Państwa	303.782,7	22,6%	375.812,3	23,1%	72.029,6	23,7%
1. Zadłużenie z tytułu SPW	179.897,4	13,4%	213.713,8	13,1%	33.816,4	18,8%
1.1. Rynkowe SPW	179.897,4	13,4%	213.713,8	13,1%	33.816,4	18,8%
oprocentowanie stałe	179.897,4	13,4%	213.713,8	13,1%	33.816,4	18,8%
EUR	123.787,6	9,2%	130.582,9	8,0%	6.795,3	5,5%
USD	46.629,8	3,5%	73.206,4	4,5%	26.576,7	57,0%
CHF	0,0	0,0%	0,0	0,0%	0,0	-
JPY	7.819,9	0,6%	9.924,5	0,6%	2.104,6	26,9%
CNY	1.660,2	0,1%	0,0	0,0%	-1.660,2	-100,0%
oprocentowanie zmienne	0,0	0,0%	0,0	0,0%	0,0	-
EUR	0,0	0,0%	0,0	0,0%	0,0	-
2. Kredyty i pożyczki zagraniczne	121.820,5	9,0%	158.008,4	9,7%	36.187,9	29,7%
oprocentowanie stałe	77.968,8	5,8%	75.044,4	4,6%	-2.924,4	-3,8%
EUR	77.968,8	5,8%	75.044,4	4,6%	-2.924,4	-3,8%
oprocentowanie zmienne	43.851,8	3,3%	82.964,0	5,1%	39.112,2	89,2%
EUR	43.851,8	3,3%	82.964,0	5,1%	39.112,2	89,2%
3. Pozostałe zadłużenie Skarbu Państwa	2.064,8	0,2%	4.090,2	0,3%	2.025,4	98,1%

*) Depozyty przyjęte od jednostek sektora finansów publicznych (JSFP) posiadających osobowość prawną oraz depozyty sądowe i prokuratorskie od JSFP posiadających osobowość prawną, bez wpływu na państwowy dług publiczny.

**) Depozyty od jednostek sektora instytucji rządowych i samorządowych nienależących do SFP, bez wpływu na dług EDP (definicja UE) oraz depozyty sądowe

Tablica 5: Zadłużenie Skarbu Państwa w układzie podmiotowym (nominał, mln zł)

	XII 2023	struktura	XII 2024	struktura	zmiana	
		XII 2023 w %		XII 2024 w %	XII 2024 - XII 2023 w mln zł	XII 2024 - XII 2023 w %
Zadłużenie Skarbu Państwa	1.346.200,9	100,0%	1.629.338,6	100,0%	283.137,7	21,0%
I. Zadłużenie Skarbu Państwa wobec rezydentów	932.593,1	69,3%	1.123.621,1	69,0%	191.028,0	20,5%
Krajowe banki komercyjne	510.607,9	37,9%	608.937,5	37,4%	98.329,6	19,3%
1. Krajowe SPW	493.819,8	36,7%	597.201,9	36,7%	103.382,1	20,9%
1.1. Rynkowe SPW	493.819,8	36,7%	597.201,9	36,7%	103.382,1	20,9%
bony skarbowe	0,0	0,0%	0,0	0,0%	0,0	-
obligacje OK	23.189,0	1,7%	39.427,7	2,4%	16.238,6	70,0%
obligacje PS	115.208,6	8,6%	115.429,5	7,1%	220,9	0,2%
obligacje DS	140.728,5	10,5%	194.862,8	12,0%	54.134,3	38,5%
obligacje WS	35.325,8	2,6%	47.502,7	2,9%	12.177,0	34,5%
obligacje IZ	0,0	0,0%	170,3	0,0%	170,3	-
obligacje WZ	179.367,8	13,3%	199.808,8	12,3%	20.441,0	11,4%
2. Pozostałe zadłużenie Skarbu Państwa	11,7	0,0%	8,8	0,0%	-2,8	-24,3%
depozyty JSFP*	0,0	0,0%	0,0	0,0%	0,0	-
pozostałe depozyty**	11,7	0,0%	8,8	0,0%	-2,9	-24,4%
zobowiązania wymagalne	0,0	0,0%	0,0	0,0%	0,0	-
inne	0,0	0,0%	0,0	0,0%	0,0	-
3. Zagraniczne SPW	16.776,4	1,2%	11.726,8	0,7%	-5.049,6	-30,1%
Krajowy sektor pozabankowy	421.985,2	31,3%	514.683,6	31,6%	92.698,4	22,0%
1. Krajowe SPW	346.398,4	25,7%	422.216,6	25,9%	75.818,2	21,9%
1.1. Rynkowe SPW	236.618,5	17,6%	277.189,8	17,0%	40.571,3	17,1%
bony skarbowe	0,0	0,0%	0,0	0,0%	0,0	-
obligacje OK	13.244,6	1,0%	8.442,3	0,5%	-4.802,3	-36,3%
obligacje PS	51.852,3	3,9%	54.318,4	3,3%	2.466,1	4,8%
obligacje DS	55.104,5	4,1%	80.374,7	4,9%	25.270,3	45,9%
obligacje WS	30.587,2	2,3%	35.431,8	2,2%	4.844,6	15,8%
obligacje IZ	0,0	0,0%	9.587,7	0,6%	9.587,7	-
obligacje WZ	82.830,0	6,2%	86.034,9	5,3%	3.204,9	3,9%
obligacje PP	3.000,0	0,2%	3.000,0	0,2%	0,0	0,0%
1.2. Oszczędnościowe SPW	109.779,9	8,2%	145.026,8	8,9%	35.247,0	32,1%
obligacje DOR	10.534,9	0,8%	19.517,6	1,2%	8.982,8	85,3%
obligacje ROR	4.182,1	0,3%	6.609,2	0,4%	2.427,1	58,0%
obligacje OTS	214,1	0,0%	467,0	0,0%	252,9	118,1%
obligacje POS	0,0	0,0%	0,0	0,0%	0,0	-
obligacje DOS	357,9	0,0%	0,0	0,0%	-357,9	-100,0%
obligacje TOZ	664,7	0,0%	489,2	0,0%	-175,5	-26,4%
obligacje TOS	9.268,7	0,7%	41.206,2	2,5%	31.937,6	344,6%
obligacje COI	64.298,0	4,8%	53.265,5	3,3%	-11.032,5	-17,2%
obligacje ROS	792,0	0,1%	971,2	0,1%	179,2	22,6%
obligacje EDO	18.607,6	1,4%	21.245,2	1,3%	2.637,6	14,2%
obligacje ROD	860,0	0,1%	1.255,7	0,1%	395,7	46,0%
2. Pozostałe zadłużenie Skarbu Państwa	69.998,8	5,2%	85.660,9	5,3%	15.662,1	22,4%
depozyty JSFP*	38.464,3	2,9%	42.918,4	2,6%	4.454,1	11,6%
pozostałe depozyty**	15.007,3	1,1%	26.211,3	1,6%	11.204,0	74,7%
zobowiązania wymagalne	17,4	0,0%	22,1	0,0%	4,6	26,6%
zadłużenie Funduszu Solidarnościowego od FRD	16.504,3	1,2%	16.504,3	1,0%	0,0	0,0%
inne	5,5	0,0%	4,9	0,0%	-0,7	-12,0%
3. Zagraniczne SPW	5.588,0	0,4%	6.806,1	0,4%	1.218,1	21,8%
II. Zadłużenie Skarbu Państwa wobec nierezydentów	413.607,8	30,7%	505.717,4	31,0%	92.109,7	22,3%
1. Krajowe SPW	132.174,1	9,8%	148.420,4	9,1%	16.246,3	12,3%
1.1. Rynkowe SPW	131.857,5	9,8%	147.963,9	9,1%	16.106,4	12,2%
bony skarbowe	0,0	0,0%	0,0	0,0%	0,0	-
obligacje OK	1.261,4	0,1%	1.787,0	0,1%	525,6	41,7%
obligacje PS	37.032,9	2,8%	33.154,2	2,0%	-3.878,6	-10,5%
obligacje DS	77.636,5	5,8%	81.095,2	5,0%	3.458,7	4,5%
obligacje WS	14.462,3	1,1%	17.113,8	1,1%	2.651,5	18,3%
obligacje IZ	0,0	0,0%	11.723,9	0,7%	11.723,9	-
obligacje WZ	1.464,4	0,1%	3.089,9	0,2%	1.625,5	111,0%
1.2. Oszczędnościowe SPW	316,6	0,0%	456,5	0,0%	139,9	44,2%
obligacje DOR	14,6	0,0%	33,0	0,0%	18,4	126,5%
obligacje ROR	7,7	0,0%	20,2	0,0%	12,5	162,1%
obligacje OTS	0,0	0,0%	0,3	0,0%	0,3	610,0%
obligacje POS	0,0	0,0%	0,0	0,0%	0,0	-
obligacje DOS	0,1	0,0%	0,0	0,0%	-0,1	-100,0%
obligacje TOZ	0,5	0,0%	0,4	0,0%	-0,1	-12,9%
obligacje TOS	28,0	0,0%	186,3	0,0%	158,3	565,5%
obligacje COI	190,0	0,0%	136,2	0,0%	-53,8	-28,3%
obligacje ROS	0,1	0,0%	0,0	0,0%	0,0	-36,2%
obligacje EDO	75,5	0,0%	79,8	0,0%	4,2	5,6%
obligacje ROD	0,1	0,0%	0,3	0,0%	0,1	91,9%
2. Zagraniczne SPW	157.533,0	11,7%	195.180,8	12,0%	37.647,9	23,9%
3. Kredyty i pożyczki zagraniczne	121.820,5	9,0%	158.008,4	9,7%	36.187,9	29,7%
Europejski Bank Inwestycyjny	26.581,1	2,0%	26.927,9	1,7%	346,8	1,3%
Bank Światowy	23.380,8	1,7%	21.398,0	1,3%	-1.982,8	-8,5%
Bank Rozwoju Rady Europy	3.421,3	0,3%	4.138,6	0,3%	717,3	21,0%
Komisja Europejska	68.437,3	5,1%	105.543,9	6,5%	37.106,6	54,2%
4. Pozostałe zadłużenie Skarbu Państwa	2.080,2	0,2%	4.107,8	0,3%	2.027,6	97,5%

*) Depozyty przyjęte od jednostek sektora finansów publicznych (JSFP) posiadających osobowość prawną oraz depozyty sądowe i prokuratorskie od JSFP posiadających osobowość prawną, bez wpływu na państwowy dług publiczny.

**) Depozyty od jednostek sektora instytucji rządowych i samorządowych nienależących do SFP, bez wpływu na dług EDP (definicja UE) oraz depozyty sądowe i prokuratorskie od podmiotów spoza sektora finansów publicznych (SFP), depozyty zabezpieczające wynikające z umów CSA.

Tablica 6. Dochody budżetu państwa

Wyszczególnienie	Wykonanie 2023 r.	Ustawa Budżetowa na 2024 r.	Znowelizowana ustawa budżetowa na 2024 r.	Wykonanie 2024 r.	5:2	
					%	
	2	3	4	5	6	7
1						
DOCHODY OGÓŁEM	573.957.932	682.375.747	626.075.747	623.239.831	108,6	99,5
Dochody podatkowe i niepodatkowe	570.576.513	678.451.842	622.151.842	620.871.539	108,8	99,8
1. Dochody podatkowe	506.866.723	603.917.185	559.605.826	555.936.540	109,7	99,3
1.1. Podatek od towarów i usług	244.267.386	316.425.000	293.500.000	287.683.369	117,8	98,0
1.2. Podatek akcyzowy	84.798.844	88.969.000	90.311.000	90.315.131	106,5	100,0
1.3. Podatek od gler	4.475.682	4.700.000	5.000.000	5.266.226	117,7	105,3
1.4. Podatek CIT	67.883.082	70.037.405	58.556.935	60.239.720	88,7	102,9
1.5. Podatek PIT	91.665.808	109.205.780	97.745.431	97.599.844	106,5	99,9
1.6. Podatek od wydobycia niektórych kopalin	3.912.329	3.700.000	3.900.000	4.034.086	103,1	103,4
1.7. Podatek od niektórych instytucji finansowych	5.910.809	6.250.000	6.250.000	6.441.306	109,0	103,1
1.8. Podatek od sprzedaży detalicznej	3.952.778	4.630.000	4.342.460	4.356.859	110,2	100,3
1.9. Podatki zniesione				0,1		
1.10. Pozostałe dochody podatkowe	5					
2. Dochody niepodatkowe	63.709.791	74.534.657	62.546.016	64.934.998	101,9	103,8
2.1. Dywidendy i wpłaty z zysku	3.009.542	3.070.698	5.430.275	5.430.410	180,4	100,0
2.2. Wpłaty z zysku z Narodowego Banku Polskiego	0	6.000.000	0			
2.3. Cło	6.159.559	8.659.000	6.849.000	6.815.880	110,7	99,5
2.4. Dochody państwowych jednostek budżetowych i inne dochody niepodatkowe	50.859.720	51.816.320	45.278.102	47.706.217	93,8	105,4
2.5. Wpłaty jednostek samorządu terytorialnego	3.680.970	4.988.639	4.988.639	4.982.492	135,4	99,9
3. Środki z Unii Europejskiej i innych źródeł niepodlegające zwrotowi	3.381.418	3.923.905	3.923.905	2.368.292	70,0	60,4